„*Akta sejmikowe ziemi łomżyńskiej (1674-1794)*”

[maszynopis]

Oprac. Monika Smakowska i Anna Zarzecka

w ramach realizacji stypendium Marszałka Województwa Podlaskiego na 2022 rok
w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury i opieki nad zabytkami

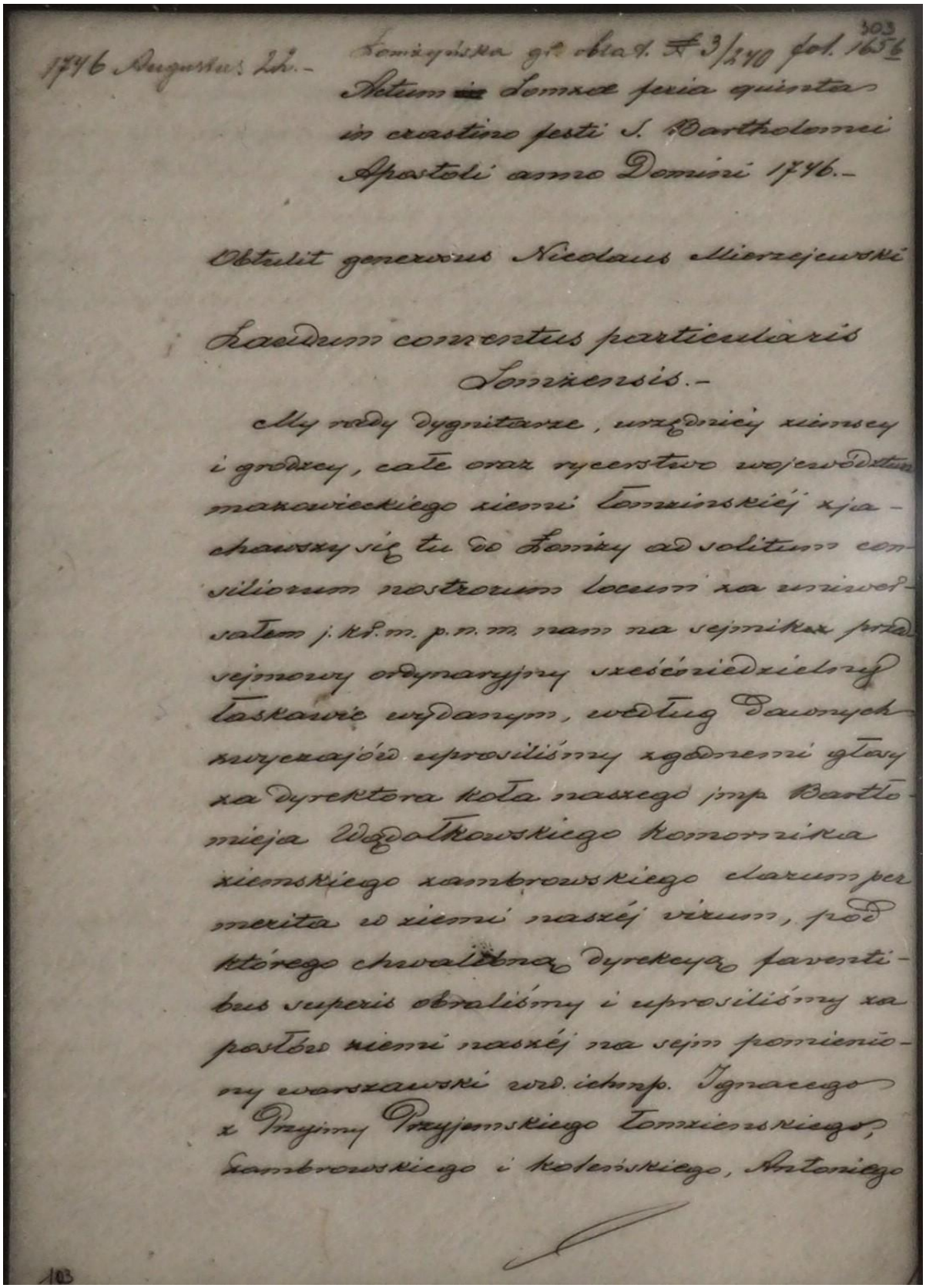

1746 Augustus 22.- Łomżyńska gr. obiat. № 3/240 fol. 1656 303

Actum Lomzae feria quinta in crastino festi S. Bartholomei Apostoli anno Domini 1746.-

Obtulit generosus Nicolaus Mierzejewski

Laudum conventus particularis Lomzensis.-

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, całe oraz rycerstwo województwa mazowieckiego ziemi łomzinskiéj zjachawszy się tu do Łomży ad solitum consiliorum nostrorum locum za uniwersałem j. kr. m. p. n. m. nam na sejmiku przedsejmowy ordynaryjny sześćniedzielny łaskawie wydanym, według dawnych zwyczajów uprosiliśmy zgodnemi głosy za dyrektora koła naszego jmp. Bartłomieja Wądołkowskiego komornika ziemskiego zambrowskiego clarum per merita w ziemi naszéj virum, pod którego chwalebną dyrekcyą faventibus superis obraliśmy i uprosiliśmy za posłów ziemi naszéj na sejm pomieniony warszawski wwd. ichmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomzienskiego, zambrowskiego i koleńskiego, Antoniego

103

Skan przykładowego sejmiku ziemi łomżyńskiej z dn. 22 sierpnia 1746 r.[1]

[1] Odpisy laudów i instrukcji sejmikowych. Rkps 8332 z lat 1674-1794 znajdujący się w Tekach Pawińskiego, przechowywanych w Bibliotece Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

1674 Martius.8. *Łomżyn. gl. obl. Tł. 24/272 f. 10 r*

Actum Łomzae in curia regia feria quinta post Dominicam Judica Quadragesimalem proxima anno Domini 1677.

Obtulit nobilis Franciscus Ziętarski.

Oblata laudi conventionis particularis terra Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzennicy i wszystko rycerstwo województwa mazowieckiego ziemie łomzenskiej *pro die 8 Martii* na sejmik *relationis* ichmp. posłów z konwkacyej blisko przeszłej uchwalony do Łomży na miejsce zwyczajne konsultacyom zjechawszy się, za dyrektora koła naszego *ex gremio sui* jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika ziemie naszej. *liberis suffragiis* obraliśmy przy którego dyrekcyej te między sobą *statuimus* punkta.

Primario ichmp. posłom za podjęte prace i fatygi, które *pro bono (publico) totius terrae* wyświadczali, jako uniżenie dziękujemy, tak i w dalszych okazyach braterską naszą *pollicemur* ichm. życzliwość.

A że sprawiedliwość święta, która jest *cujusque civis patriae* fundamentem życia i fortun (a ile *hoc tempore turbulento interregni) in hucusque* w ziemi naszej przez odłożenie sądów kapturowych aż po skończonej [nieczytelne] *suum non sortiebatur offectum*, tedy sądy kapturowe ziemi naszej łomzenskiej, aby się w przyszłey, da Pan Bóg, zaczynały poniedziałek i odprawowały praesenti postanawiamy laudo, drugą zaś kadencyą że ich więcy *ante electionem* zmieścić się nie może, na czwartek *post festa solemnia* naznaczamy.

Więc że *in hucusque* od skarbu koronnego ziemia nasza *quantitatem* tak *simple* poborowej, jako i podymnego *realem* nie odbiera, tedy uprosiliśmy jmp. Jakóba Olszewskiego burgrabiego łomżeńskiego *ex medio sui* na komisyą lubelską, żeby *hac in materia ad laborate* chciał et realitatam simple tak poborów, jako też i podymnego *per decretum commissioriale otrzymał*.

Ponieważ pogłówne dwoje *convocatione Varsaviensi per ordines regni* jest uchwalone, tedy stosując się *ad consensusm totuus reip*. na wybieranie tegoż pogłównego t.j. do pierwszej raty, która *ex mune* poczynać się będzie, obraliśmy jmp. Jakóba Olszewskiego burgrabiego ziemie łomżyńskiej za poborcę, który się *sine ulla aggravatione* braciej nie wyciągając na nich ekstra ordynaryjnego kwitowego powinien je będzie *quam fidelissime* wybierać i tu *calculum* w ziemi egzakcyej swojej przed ichmp. sędziami *causarum fisci* na to destynowanemi uczynić. Że zaś i w tem niemniejsza dzieje się braciej injuria, że ichmks. plebani w spisowaniu ludzi jednym [nieczytelne] drugim zaś addunt w swoich regestrach osób, tedy *praesenti laudo* postanawiamy, aby *circa conscriptionem regestrorum* dwóch

slachty *bene* possessionatos przy sobie mieli, którzy się na tychże mają podpisać, niżeli *ad acta per parochos* podane będą regetrach.

Akcyza szelężnego że *non sufficit* asygnacyej od skarbu wydanej, tedy supplement tej asygnacyej tak z rynkowej, jako też i z solnej akcyzy pozwalamy. A *retentores* tychże akcyz, jako też i innych podatków, takze pp. pisarze zupni i kupcy na sądach kapturowych [nieczytelne] powinni się sprawić *et excentionis indilate subesse*.

Sądy skarbowe te są zawsze w ziemio potrzebne, tedy one *et prasenti laudo* aprobujemy, które i teraz podczas sądów kapturowych odprawować się mają, na których jako pp. poborcy półtora poborów, tak i inszych egzakcyi, którzy się nie rachowali jeszcze *et retentores respondere,* a pp. poborcy pieniądze *comportare* będą powinni.

P. Dzierzgowski *sukkolektor* jmp. Aleksandra Radgowskiego, że dla *retentio* substancyą swoję stracił, tedy *prasenti laudo concedsmus* onemu tych *retent apud retentores* odbieranie.

Dług regimentowi jmp. podkomorzego pomorskiego w ziemi naszej należący, że *hucusque* dla częstych podatków nie jest wypłacony, tedy *hoc nostro laudo* postanawiamy, aby z egzakcyej jmp. sędziego zambrowskiego t.j. jedenastu poborów takowy prędzej był wypłacony.

Nagradzając terazniejsze jmp. podstarościego grodzkiego łomzienskiego *expensa,* które przy terazniejszej funkcyej swojej będąc posłem na przeszłą do nas obrany konwokacyą, spendował tedy resztę czopowego administracyej jm., która *circiter* według deklaracyej jm. więcy około 400 zł. nie wynosi, *totaliter condonamus* jm.

A że dla pewnych racyi uważyliśmy potrzebny być na sejmik *ante electionem futuri, Deo donte, regnatis,* tedy *ex consensu omnium continuationem moderni, actus ad diem 3 Aprilis* odkładamy i tenże sejmik *sub codem directore* limitujemy.

Które to wyżej mianowane punkta sejmiku naszego zleciliśmy jmp. marszałkowi koła naszego terazniejszego podpisać et *ad acta porrigere.*

Działo się w Łomzie w kościele farskim Łomzeńskim *die 8 Martii Anno* 1674.

Mikołaj Wojsławski skarbnik i marszałek koła rycerskiego ziemi łomzenskiej.

1674 April. 3 . *Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 21*

Actum Łomzae in curia regia feria sexta past Dominicam Conductus Paschae proxima Anno Domini 1674.

Obtulit generosus Nicolaus Wojsławski *thesaurarius terra Lomzensis.*

Oblata articulorum laudi conventionis particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomzienskiej i powiatów: kolenskiego, zambrowskiego i ostrołęckiego do niej należących na sejmik dzisiejszy *pro die 3 Aprilis laudi convetionis particutaris Lomzensis post convocatiali ex limitatione* przypadający *designata* zgromadzeni przy dyrekcyej jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika i tegoż zjazdu naszego na przeszłym sejmiku tymże za dyrektora i marszałka obranego niżej opisane *soneimus* punkta, któremu *ex lege et usu* one jego ręką podpisane *actis* ignorować zleciliśmy.

A naprzód stosując się *ad [nieczytelne] legum et confederationis universalis* na konwokacyej generalnej warszawskiej blisko przeszłej szczęśliwie skończonej ponieważ na przeszłym zjezdzie naszym i sejmiku tymże limitowanym posłów z ziemi naszej na sejm walny *electionis futuri nostri facit Deus felicis regis* obrać *et sancita totam remp et terram nostram concernentia* dla niektórych interweniencyej publicznych nie przyszło nam kontynuować i stanowić, tedy na terazniejszym dzisiejszym zjezdzie naszym na tę elekcyą, daj Boże szczęśliwą, przyszłą *e gremio nosti* uprosiliśmy i obieramy za posłów ziemi naszej t.j. w. jmp. Wojciecha Prazmowskiego chorążego n.M., starostę naszego, jmp. Zygmunta Zbierzchowsiego chorążego, jmp. Jana Skrodzkiego sędziego, jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka, jmp. Wawrzeńca Grabię, pisarza, jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika, jmp. Mateusza Radgowskiego skarbnika, jmp. Stanisława Grodzickiego cześnika, jmp. Polichrona Suchcickiego łowczego, jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podstarościego grodzkiego i wszystkich innych ichmp. ziemi naszej urzędników i oficyalistów ziemskich i grodzkich, także i jmp. Wacława Kisielnickiego wojskiego wizkiego jmp. Aleksandra Tarnowskiego chorągwi jmp. chorążego n.M. a starosty naszego pancernej porucznika, jmp. Jana Łubę regenta łomzienskiego, jmp. Walentego Jemielitego, który ichm. wprzód j.o. książęciu prymasowi naszemu, który *pro integritate nostra et reip indeffessa desudat cura et solicitudine in vim gratitudinis* nasze dzięki oddawszy i *cum solemi* zdrowia dobrego *et directionis prosperis in hac funetione sua primatiali apprecatione* nisko powitawszy, to co *in illo actu* potrzebnego będzie reip. zgodnie z inszemi województwy *promovebunt* i do zgodnego pana nowego, ktorego nam Najwyższy Pan przyznał (?) i obiecał obieranie uprzątnąwszy *exorbitancye, vota et consilica sua accomodabunt.*

A że na tymże sejmie naprzód *capedit vulnera reip.* leczyć *egzorbitancye* uspokoić, *libertates nostras* i naprawę onych poprzeć, które i na przeszłych sejmach dla [nieczytelne] się onego nieszczęśliwego i dla inszych interweniencyi *totam remp.* zachodzących efektu swego dotychczas nie mogły otrzymać, tedy te wszystkie artykuły i punkta na przyszły sejm *electionis coronationis* i [nieczytelne] następujące w ziemi naszej zjazdami napisane postanowione *in toto reasumimus* i tymże ichmp. posłom naszym *ad promovendum*

committimus nie przystępujące ni doczego, ażby wprzód w czem *exorbitatum est* w klubę swą weszło i przez obradę powszechną i naprawiono było.

Punkt o pospolitem ruszeniu województwu mazowieckiemu i płockiemu służący o wyprawie z sześciu domów braci temu….. *conditionis* na konia jednego porządnego na przeszłej konwokacyej napisany, jako na ubogą bracią w tej wyprawie jest barzo obciążliwy, aby był teraz meliorowany i ekstensowany tak i do moderacyej tych wypraw na pospolite ruszenie [puste miejsce] c*onditionis* braci, żeby nietylko ci ichmp. oficyalistowie, którzy w tejże konstytucyej są wyrażeni, ale też i insi urzędnicy ziemscy i grodzcy wszyscy należeli *et per legem publicam assignati* byli, serio *promovebunt et instabunt* ichmp. posłowie nasi.

Alternaty w ziemiach województwa naszego na obieranie deputatów na trybunały skarbowe, komisye *et ad alia subselia regni*, że *his temporibus in confuso* się dopraszają i mięszać się zwykły *per saltum* tedy *instabunt* ichmp. posłowie nasi, aby te alternaty dalej się nie musiały, ale *suo ordine*, jako prawo mieć chce, nie przeskakując chodziły.

Desiderium książęcia jmp. wojewody bełskiego i hetmana polnego koronnego *ex antecessorum et suis in rep. proeclaris gestis et speciminibus bene mereti civis* do koła naszego względem ordyncyej dóbr ś.p. książąt ichm. Ostrowskich za listowną instancyą wniesione, jako wdzięcznie i za słuszne jest od nas wszystkich *susceptum*, tak aby tenże interes jm. względem pomienionej ordynacyej był przez ichmp. posłów naszych na sejmie przyszłym *electionis* prolongowany bratersko upraszamy tychże ichmp. posłów naszych.

Lubo prawem dawnem warowano jest, ażeby pp. duchowni *personas seculares* do sądu duchownego w sprawach do tego sądu nienależytych nie wyciągali i ekskomunikami nienależytemi nie agrawowali, że zaś teraz wielkie się w tem *per abusum praejudicium* dzieje, starać się o to mają ichmp. posłowie nasi, aby się to *in posterum* nie działo, tak też aby ci pp. duchowni *in causis ad forum seculare spectantibus juxta constitutionem anni 1636 et alias* o tem napisanych, aby się *iniuriatis* sprawowali *ecletioni* podlegali, *promovebunt*.

Simpla w ziemi naszej *agrariae et fumalia contibutionum* lubo na komisyach, trybunałach i w ziemi naszej na sądach skarbowych przez kalkulacye z pp. poborcami naszemi jest już weryfikowana, żeby na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *lege publica* aprobowana była, *curabunt* ichmp. posłowie nasi.

Kamienice mazowiecki *cum attinentiis*, jako od starostwa nurskiego *in debite* jest odłączony, tak *ad instantiam* ichmp. posłów naszych na terazniejszym *electionis* sejmie aby był znowu *restitutus*, kwarta zaś, którą na starostwo łomzienskie przeniesiono, dla której to

starostwo do wielkiej przyszło ruiny, aby przy tychże dobrach t.j. Kamience zostawała, *serio promovebunt.*

I to niemniejsze *exorbitans in rep.*widzimy, gdy wiele się takich znajduje osób, którzy nobilitacye *ex nullo in remp. merito*, a z zalecenia ichmp. hetmanów, jako prawo wici każe, *per factiones privatas* otrzymali i *per abusum* otrzymawszy *in volumen legum* wpisać się postarali *citra scitum et consensum ordinum regni,* tedy te wszystkie nobilitacye *in* [nieczytelne] klejnotu slachectwa starożytnych domów i antecesorów naszych, którzy to *pro reip. integritate profusione sanguinis meruerunt,* jako niesłusznie otrzymane, tak aby *pro nullis et illegitionae et ex volumine legum pro iluminalis censcantur animadversioni* tychże ichmp. posłów *committimus et serio* tego się upomnieć i domówić bratersko *iniungimus*.

Sól suchedniowa prawem dawnem *et paetis conventis* na sejmie *electionis* blisko przyszłym aby na każdy rok według praw i zwyczajów dawnych na miejsca zwykłe zwieziona i na ziemie w województwach nieomylnie rozdawana dochodzić nas miała…*legibus iisdem* o ten *cautum est*, jednak teraz *secus* dzieje się, gdy naszej ziemi nigdy *ex integro* nie dochodziła i teraz przez kilka lat i cwierci jest już zatrzymana P. … tego ichmp. posłom naszym *incumbit* i na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie serio się tego domówić i upomnić dla czego się to dzieje i dla czego tak wielką cenę soli tejże suchedniowej i w zupach kr. jm. wyniesiono. A że w odbieraniu tejże soli naszej największe zatrudnienie ztąd pochodzić baczemy, gdy *persona spiritualis* za pisarzów i administratora tego gatunku ultra onych *spiritualem statum* wdzierają…z któremi w dochodzeniu krzywdy *iniuratis difficilis modus*. …*serio instabunt et promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby ta sól za kilka lat i cwierci ziemi naszej zatrzymana ponieważ *in aquali rep. aequalia onera* ponosiemy zarówno jako i innym województwom i ziemiom oddana jest i nas *ex integre* doszła i zawsze dochodziła, za pisarzów zaś i administratorów do tejże soli aby duchowne osoby podawani nie byli, na zupach zaś i komorach solnych i innych celnych slachta *terrigenae possessionati* a nie plebeje *conditionis* bywali zasadzani dla zabieżenia dalszych opresyi, które się teraz wielkie dzieją, *instabunt et promovebunt*. Do odebrania zaś tej soli naszej suchedniowej za przeszłe lata zatrzymanej i tegorocznych cwierci za dystrybutorów *e medio nostri* obraliśmy i uprosiliśmy jmp. Mateusza Radgowskiego wojskiego i jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podstarościego grodzkiego łomzienskich.

A iż niektórzy ichmp. obywateli ziemi naszej *in medium nostri* wnosili *publicam quaerellam* jejmp. Kalinowską starościnę gniewkowską, którzy ludzie podczas przejazdu jejm. do leśnictwa bronowskiego tymże pp. braci ekscesy i krzywdy poczynili *sub hoc tempus interregni*, tedy *instabunt* ichmp. posłowie nasi aby się jm. za te ludzie swoje i krzywdy

injuriatis poczynione *ad instantiam* ichmp. posłów naszych lubo też … braci *injuritao cum* na kapturze generalnym warszawskim … ta sądzona była.

Takoważ przez list zaszła kwerimonia od jmp. Jana Kossakowskiego starosty wiskiego na tęż jejmp. Kalinowską starościnę gniewkowską, iż ona *in lite* zostając z jm. *natione* Bronowa do starostwa i juridicyi jm. należący dzierżawy *et indecisam* mając *causam militari modo* przyjechawszy do tejże wsi Bronowa rozmaitemi onego wprzód karmiąc konsensami, ważyła się miasteczko luzne temiż ludźmi oprymować, mieszkańców bić, do posłuszeństwa swego, nie mając prawa zadnego, przywodzić, wzruszając posesyą jmp. starosty wiskiego od pięciu lat dzierżaw wszystkich od rzeczyp. z konwokaty *anni* 1668 przez j.w. jmp. podskarbiego koronnego podanych i przywilejem kr. jm. ś.p. aprobowanych, zlecamy ichmp. posłom ziemi naszej, aby oni to całej rzeczyp. opowiedziawszy, serio dopominali sie tego, aby o takie ekscesy jmp. Kalinowska, które podczas *interregnum*, kiedy największa ma być *seccuritas*, która jest obwarowana, a najwięcej posłom ziemskim, tak przed sejmem, jako i po sejmie [nieczytelne] jmp. starostę we trzech niedzielach pokonwokacyej i już obranego na elekcyę posłem w ziemi nurskiej, sądzona była *sine ulla dillatione* w sądach generalnych kapturowych, że pokój pospolity *violavit*. Względem zaś Bronowa dzierżawy do tejże jurydyki nurskiej należącej, o którą była remisa z sądu j.w. jmp. księdza podkanclerzego K. do sądu kr. jm. ś.p., aby rzeczp. wysadziwszy z pojsrzodka siebie wziąwszy przed się konstytucyą *anni* 1647 i nunc z konwokacyej *anni* 1668 *per confederationem generalem* wyrażamy tę kontrowersyą między ichmp. uspokoiła a przyprawach i dokumentach jmp. starosty zachowała.

Regimentowi jmp. podkomorzego [nieczytelne], że od pp.poborców ziemi naszej *huiusuque totalis satisfactis* nie stała się, tedy zlecamy to ichmp. sędziemu *causarum fisei* ziemi naszej, [nieczytelne] *modos*, jakoby *ante electionem* ten regiment reście jemu winnej był uspokojony, dlaczego *laudo praesenti*…sądów fiskalnych *pro die* 14 *prasentis* ichm. naznaczamy. Na których sądach skarbowych i terminie *peremptorie comparere* mają ichmp. poborcy, przy których się jeszcze jakichkolwiek sum pieniężnych poborowych znajdować się mogą reszty. Ci zaś *exactores*, którzy się nie rachować i rachować nie będą chcieli, *executioni indilatae ettam ad… nobilitate terra subesse* mają, toż się ma rozumieć i o retentorach, którzyby jeszcze podatków tymże pp. poborcom zatrzymanych nie wypłacili.

Jmp. Walenty Jemielity poborca przeszły łomzienski ponieważ *supplex in medium nostri* przychodzi, odstępując … prawnych terminów, które był *indebite* z ichmp. …. *causarum fisei* w trybunale zaczął, tedy *prasenti laudo* zlecamy, to ichmp. tymże pp. sędziom

ziemi naszej skarbowej, aby respekt na jm. wyliczeniu tej reszty, która przy jm. *cesere manet*, mieli *sine tamen praejudicio decretorum in judiciis fisei latorum*.

Rewizyą kwit pogłównego i podymnego poboru przez jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka i poborcy ziemi naszej wybranych *prasenti laudo* postanawiamy, do której, da P. Bóg, po sejmie *electionis* szczęśliwie skończonym rewizorów obierzemy i naznaczemy na sejmiku przyszłym.

Te tedy wszytkie punkta zgodnie umówione zleciliśmy jmp. marszałkowi koła naszego ręką swoją podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać.

Działo się w Łomzie *die 3 Aprilis anno Domini* 1674.

Mikołaj Wojsławski skarbnik ziemi łomzienskiej i zjazdu dzisiejszego dyrektor i marszałek.

1674. Augustus. 16. Łomżyń. gr. obl. N. 24/272 fol. 89.

Actum Łomżea in curia regia feria quinta in crastino Assumptionis Gloriosissma Virginis Maria anno Domini 1674.

Obtulit nobilis Gregorius Krynicki.
Oblata limitationis conventionis particularis Łomzensis.

Dygnitarze, urzennicy i ziemie łomzienskiej obywatele, za uniwersałem i trzeciemi wiciami j. kr.m. na sejmik do Łomży zgromadzeni przy dyrekcyi jmp. Pawła Mikołaja Prazmowskiego starosty wareckiego stosując się *ad mentem legis* i terazniejszej potrzeby rzeczyp., ten między sobą uczyniwszy *preparament* do pospolitego w ziemi naszej ruszenia. Naprzód uważając późno przed sejmikiem przysłany uniwersał j.kr.m., a zatem niewczesną jego publikacyą, która mało zgromadziła braciej frekwencyą, druga że w tym małym zgromadzeniu schodzi nam na urzędnikach ziemskich i na duktorze do takowego terminu potrzebnego, akt niniejszy sejmiku naszego *cum toto ejus effectu ad diem 27 prasentis de unanimi consensu* z racyi mianowanych limitujemy, obiecując z tamtego miejsca i terminu, co zgoda i powszechne postanowienie każe obowiązek taki przyjąć, jakiego po nas utrapiona pod ten czas ojczyzna nasz potrzebuje.

Co się tknie inszych materyi *extra mentem* uniwersału proponowanych, mianowicie uspokojenie długów wojskowych z ziemi naszej należące, to jest, wypłacenie reszty pieniędzy rejmentowi jmp. podkomorzego pomorskiego należącej, tę do tamtego odkładamy terminu, a tymczasem deputatowi tego rejmentu, zasług tychże czekającemu, zł. 200 *ex nostro* [nieczytelne] do wypłacenia deklarujemy. O pogłównem wypłaceniu jego i o poborcy na tamtemże terminie *limitationis* i pomówiemy, także i o sądach skarbowych *in quantum* czas pozwoli zmieścić się mogą. Co się dotycze kwerymoniej teraz na sejmiku przez ww. ojców

Jezuitów kolegium łomżyńskiego przeciwko czeladzi żołnierskiej, towarzystwa i deputatów z pod chorągwie jmp. kasztelana podlaskiego o poranienie czeladzi otworzonej, tę do prawa *ex merito causae* należącego, jeśli się *per mediatorem* nie uspokoi, odsyłami, tę zaś naszę limitacyą ręką jmp. dyrektora podpisaną do akt podać zleciliśmy.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikom zwyczajnem *die 16 Augusti 1674.*

Paweł Mikołaj Prazmowski starosta warecki, marszałek koła terazniejszego.

1674 April. 3. *Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 21*

Actum Łomzae in curia regia feria sexta past Dominicam Conductus Paschae proxima Anno Domini 1674.

Obtulit generosus Nicolaus Wojsławski *thesaurarius terra Lomzensis*.

Oblata articulorum laudi conventionis particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomzienskiej i powiatów: kolenskiego, zambrowskiego i ostrołęckiego do niej należących na sejmik dzisiejszy *pro die 3 Aprilis laudi convetionis particutaris Lomzensis post convocatiali ex limitatione* przypadający *designata* zgromadzeni przy dyrekcyej jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika i tegoż zjazdu naszego na przeszłym sejmiku tymże za dyrektora i marszałka obranego niżej opisane *soneimus* punkta, któremu *ex lege et usu* one jego ręką podpisane *actis* ignorować zleciliśmy.

A naprzód stosując się *ad [nieczytelne] legum et confederationis universalis* na konwokacyej generalnej warszawskiej blisko przeszłej szczęśliwie skończonej ponieważ na przeszłym zjezdzie naszym i sejmiku tymże limitowanym posłów z ziemi naszej na sejm walny *electionis futuri nostri facit Deus felicis regis* obrać *et sancita totam remp et terram nostram concernentia* dla niektórych interweniencyej publicznych nie przyszło nam kontynuować i stanowić, tedy na terazniejszym dzisiejszym zjezdzie naszym na tę elekcyą, daj Boże szczęśliwą, przyszłą *e gremio nosti* uprosiliśmy i obieramy za posłów ziemi naszej t.j. w. jmp. Wojciecha Prazmowskiego chorążego n.M., starostę naszego, jmp. Zygmunta Zbierzchowsiego chorążego, jmp. Jana Skrodzkiego sędziego, jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka, jmp. Wawrzeńca Grabię, pisarza, jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika, jmp. Mateusza Radgowskiego skarbnika, jmp. Stanisława Grodzickiego cześnika, jmp. Polichrona Suchcickiego łowczego, jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podstarościego grodzkiego i wszystkich innych ichmp. ziemi naszej urzędników i oficyalistów ziemskich i grodzkich, także i jmp. Wacława Kisielnickiego wojskiego wizkiego jmp. Aleksandra Tarnowskiego chorągwi jmp. chorążego n.M. a starosty naszego pancernej porucznika, jmp. Jana Łubę regenta łomzienskiego, jmp. Walentego Jemielitego, który ichm. wprzód j.o. książęciu

prymasowi naszemu, który *pro integritate nostra et reip indeffessa desudat cura et solicitudine in vim gratitudinis* nasze dzięki oddawszy i *cum solemi* zdrowia dobrego *et directionis prosperis in hac funetione sua primatiali apprecatione* nisko powitawszy, to co *in illo actu* potrzebnego będzie reip. zgodnie z inszemi województwy *promovebunt* i do zgodnego pana nowego, ktorego nam Najwyższy Pan przyznał (?) i obiecał obieranie uprzątnąwszy *exorbitancye, vota et consilica sua accomodabunt*.

A że na tymże sejmie naprzód *capedit vulnera reip.* leczyć *egzorbitancye* uspokoić, *libertates nostras* i naprawę onych poprzeć, które i na przeszłych sejmach dla [nieczytelne] się onego nieszczęśliwego i dla inszych interweniencyi *totam remp.* zachodzących efektu swego dotychczas nie mogły otrzymać, tedy te wszystkie artykuły i punkta na przyszły sejm *electionis coronationis* i [nieczytelne] następujące w ziemi naszej zjazdami napisane postanowione *in toto reasumimus* i tymże ichmp. posłom naszym *ad promovendum committimus* nie przystępujące ni doczego, ażby wprzód w czem *exorbitatum est* w klubę swą weszło i przez obradę powszechną i naprawiono było.

Punkt o pospolitem ruszeniu województwu mazowieckiemu i płockiemu służący o wyprawie z sześciu domów braci temu….. *conditionis* na konia jednego porządnego na przeszłej konwokacyej napisany, jako na ubogą bracią w tej wyprawie jest barzo obciążliwy, aby był teraz meliorowany i ekstensowany tak i do moderacyej tych wypraw na pospolite ruszenie [puste miejsce] c*onditionis* braci, żeby nietylko ci ichmp. oficyalistowie, którzy w tejże konstytucyej są wyrażeni, ale też i insi urzędnicy ziemscy i grodzcy wszyscy należeli *et per legem publicam assignati* byli, serio *promovebunt et instabunt* ichmp. posłowie nasi.

Alternaty w ziemiach województwa naszego na obieranie deputatów na trybunały skarbowe, komisye *et ad alia subselia regni, że his temporibus in confuso* się dopraszają i mięszać się zwykły *per saltum* tedy *instabunt* ichmp. posłowie nasi, aby te alternaty dalej się nie musiały, ale *suo ordine*, jako prawo mieć chce, nie przeskakując chodziły.

Desiderium książęcia jmp. wojewody bełskiego i hetmana polnego koronnego *ex antecessorum et suis in rep. proeclaris gestis et speciminibus bene mereti civis* do koła naszego względem ordyncyej dóbr ś.p. książąt ichm. Ostrowskich za listowną instancyą wniesione, jako wdzięcznie i za słuszne jest od nas wszystkich *susceptum*, tak aby tenże interes jm. względem pomienionej ordynacyej był przez ichmp. posłów naszych na sejmie przyszłym *electionis* prolongowany bratersko upraszamy tychże ichmp. posłów naszych.

Lubo prawem dawnem warowano jest, ażeby pp. duchowni *personas seculares* do sądu duchownego w sprawach do tego sądu nienależytych nie wyciągali i ekskomunikami nienależytemi nie agrawowali, że zaś teraz wielkie się w tem *per abusum praejudicium* dzieje,

starać się o to mają ichmp. posłowie nasi, aby się to *in posterum* nie działo, tak też aby ci pp. duchowni *in causis ad forum seculare spectantibus juxta constitutionem anni 1636 et alias* o tem napisanych, aby się *iniuriatis* sprawowali *ecletioni* podlegali, *promovebunt*.

Simpla w ziemi naszej *agrariae et fumalia contibutionum* lubo na komisyach, trybunałach i w ziemi naszej na sądach skarbowych przez kalkulacye z pp. poborcami naszemi jest już weryfikowana, żeby na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *lege publica* aprobowana była, *curabunt* ichmp. posłowie nasi.

Kamienice mazowiecki *cum attinentiis,* jako od starostwa nurskiego *in debite* jest odłączony, tak *ad instantiam* ichmp. posłów naszych na terazniejszym *electionis* sejmie aby był znowu *restitutus*, kwarta zaś, którą na starostwo łomzienskie przeniesiono, dla której to starostwo do wielkiej przyszło ruiny, aby przy tychże dobrach t.j. Kamience zostawała, *serio promovebunt.*

I to niemniejsze *exorbitans in rep.*widzimy, gdy wiele się takich znajduje osób, którzy nobilitacye *ex nullo in remp. merito,* a z zalecenia ichmp. hetmanów, jako prawo wici każe, *per factiones privatas* otrzymali i *per abusum* otrzymawszy *in volumen legum* wpisać się postarali *citra scitum et consensum ordinum regni,* tedy te wszystkie nobilitacye *in* [nieczytelne] klejnotu slachectwa starożytnych domów i antecesorów naszych, którzy to *pro reip. integritate profusione sanguinis meruerunt,* jako niesłusznie otrzymane, tak aby *pro nullis et illegitionae et ex volumine legum pro iluminalis censcantur animadversioni* tychże ichmp. posłów *committimus et serio* tego się upomnieć i domówić bratersko *iniungimus*.

Sól suchedniowa prawem dawnem *et paetis conventis* na sejmie *electionis* blisko przyszłym aby na każdy rok według praw i zwyczajów dawnych na miejsca zwykłe zwieziona i na ziemie w województwach nieomylnie rozdawana dochodzić nas miała…*legibus iisdem* o ten *cautum est,* jednak teraz *secus* dzieje się, gdy naszej ziemi nigdy *ex integro* nie dochodziła i teraz przez kilka lat i cwierci jest już zatrzymana P. … tego ichmp. posłom naszym *incumbit* i na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie serio się tego domówić i upomnić dla czego się to dzieje i dla czego tak wielką cenę soli tejże suchedniowej i w zupach kr. jm. wyniesiono. A że w odbieraniu tejże soli naszej największe zatrudnienie ztąd pochodzić baczemy, gdy *persona spiritualis* za pisarzów i administratora tego gatunku ultra onych *spiritualem statum* wdzierają…z któremi w dochodzeniu krzywdy *iniuratis difficilis modus*. …*serio instabunt et promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby ta sól za kilka lat i cwierci ziemi naszej zatrzymana ponieważ *in aquali rep. aequalia onera* ponosiemy zarówno jako i innym województwom i ziemiom oddana jest i nas *ex integre* doszła i zawsze dochodziła, za pisarzów zaś i administratorów do tejże soli aby duchowne osoby podawani nie byli, na zupach zaś i

komorach solnych i innych celnych slachta *terrigenae possessionati* a nie plebeje *conditionis* bywali zasadzani dla zabieżenia dalszych opresyi, które się teraz wielkie dzieją, *instabunt et promovebunt*. Do odebrania zaś tej soli naszej suchedniowej za przeszłe lata zatrzymanej i tegorocznych cwierci za dystrybutorów *e medio nostri* obraliśmy i uprosiliśmy jmp. Mateusza Radgowskiego wojskiego i jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podstarościego grodzkiego łomzienskich.

A iż niektórzy ichmp. obywateli ziemi naszej *in medium nostri* wnosili *publicam quaerellam* jejmp. Kalinowską starościnę gniewkowską, którzy ludzie podczas przejazdu jejm. do leśnictwa bronowskiego tymże pp. braci ekscesy i krzywdy poczynili *sub hoc tempus interregni*, tedy *instabunt* ichmp. posłowie nasi aby się jm. za te ludzie swoje i krzywdy *injuriatis* poczynione *ad instantiam* ichmp. posłów naszych lubo też … braci *injuritao cum* na kapturze generalnym warszawskim … ta sądzona była.

Takoważ przez list zaszła kwerimonia od jmp. Jana Kossakowskiego starosty wiskiego na tęż jejmp. Kalinowską starościnę gniewkowską, iż ona *in lite* zostając z jm. *natione* Bronowa do starostwa i juridicyi jm. należący dzierżawy *et indecisam* mając *causam militari modo* przyjechawszy do tejże wsi Bronowa rozmaitemi onego wprzód karmiąc konsensami, ważyła się miasteczko luzne temiż ludźmi oprymować, mieszkańców bić, do posłuszeństwa swego, nie mając prawa zadnego, przywodzić, wzruszając posesyą jmp. starosty wiskiego od pięciu lat dzierżaw wszystkich od rzeczyp. z konwokaty *anni* 1668 przez j.w. jmp. podskarbiego koronnego podanych i przywilejem kr. jm. ś.p. aprobowanych, zlecamy ichmp. posłom ziemi naszej, aby oni to całej rzeczyp. opowiedziawszy, serio dopominali sie tego, aby o takie ekscesy jmp. Kalinowska, które podczas *interregnum*, kiedy największa ma być *seccuritas*, która jest obwarowana, a najwięcej posłom ziemskim, tak przed sejmem, jako i po sejmie [nieczytelne] jmp. starostę we trzech niedzielach pokonwokacyej i już obranego na elekcyę posłem w ziemi nurskiej, sądzona była *sine ulla dillatione* w sądach generalnych kapturowych, że pokój pospolity *violavit*. Względem zaś Bronowa dzierżawy do tejże jurydyki nurskiej należącej, o którą była remisa z sądu j.w. jmp. księdza podkanclerzego K. do sądu kr. jm. ś.p., aby rzeczp. wysadziwszy z pojsrzodka siebie wziąwszy przed się konstytucyą *anni* 1647 i nunc z konwokacyej *anni* 1668 *per confederationem generalem* wyrażamy tę kontrowersyą między ichmp. uspokoiła a przyprawach i dokumentach jmp. starosty zachowała.

Regimentowi jmp. podkomorzego [nieczytelne], że od pp. poborców ziemi naszej *huiusuque totalis satisfactis* nie stała się, tedy zlecamy to ichmp. sędziemu *causarum fisei* ziemi naszej, [nieczytelne] *modos*, jakoby *ante electionem* ten regiment reście jemu winnej

był uspokojony, dlaczego *laudo praesenti*…sądów fiskalnych *pro die* 14 *prasentis* ichm. naznaczamy. Na których sądach skarbowych i terminie *peremptorie comparere* mają ichmp. poborcy, przy których się jeszcze jakichkolwiek sum pieniężnych poborowych znajdować się mogą reszty. Ci zaś *exactores*, którzy się nie rachować i rachować nie będą chcieli, *executioni indilatae ettam ad… nobilitate terra subesse* mają, toż się ma rozumieć i o retentorach, którzyby jeszcze podatków tymże pp. poborcom zatrzymanych nie wypłacili.

Jmp. Walenty Jemielity poborca przeszły łomzienski ponieważ *supplex in medium nostri* przychodzi, odstępując … prawnych terminów, które był *indebite* z ichmp. …. *causarum fisei* w trybunale zaczął, tedy *prasenti laudo* zlecamy, to ichmp. tymże pp. sędziom ziemi naszej skarbowej, aby respekt na jm. wyliczeniu tej reszty, która przy jm. *cesere manet,* mieli *sine tamen praejudicio decretorum in judiciis fisei latorum*.

Rewizyą kwit pogłównego i podymnego poboru przez jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka i poborcy ziemi naszej wybranych *prasenti laudo* postanawiamy, do której, da P. Bóg, po sejmie *electionis* szczęśliwie skończonym rewizorów obierzemy i naznaczemy na sejmiku przyszłym.

Te tedy wszytkie punkta zgodnie umówione zleciliśmy jmp. marszałkowi koła naszego ręką swoją podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać.

Działo się w Łomzie *die 3 Aprilis anno Domini* 1674.

Mikołaj Wojsławski skarbnik ziemi łomzienskiej i zjazdu dzisiejszego dyrektor i marszałek.

1674 Augustus.16. *Łomżyn. gr. obl. N. 24/272 fol.89*

Actum Łomzae in curia regia feria quinta in crastino Assumptionis Gloriosissma Virginis Maria anno Domini 1674.

Obtulit nobilis Gregorius Krynicki.

Oblata limitationis conventionis particularis Łomzensis..

Dygnitarze, urzennicy i ziemie łomzienskiej obywatele, za uniwersałem i trzeciemi wiciami j. kr.m. na sejmik do Łomży zgromadzeni przy dyrekcyi jmp. Pawła Mikołaja Prazmowskiego starosty wareckiego stosując się *ad mentem legis* i terazniejszej potrzeby rzeczyp., ten między sobą uczyniwszy *preparament* do pospolitego w ziemi naszej ruszenia. Naprzód uważając późno przed sejmikiem przysłany uniwersał j.kr.m., a zatem niewczesną jego publikacyą, która mało zgromadziła braciej frekwencyą, druga że w tym małym zgromadzeniu schodzi nam na urzędnikach ziemskich i na duktorze do takowego terminu potrzebnego, akt niniejszy sejmiku naszego *cum toto ejus effectu ad diem 27 prasentis de unanimi consensu* z racyi mianowanych limitujemy, obiecując z tamtego miejsca i terminu, co

zgoda i powszechne postanowienie każe obowiązek taki przyjąć, jakiego po nas utrapiona pod ten czas ojczyzna nasz potrzebuje.

Co się tknie inszych materyi *extra mentem* uniwersału proponowanych, mianowicie uspokojenie długów wojskowych z ziemi naszej należące, to jest, wypłacenie reszty pieniędzy rejmentowi jmp. podkomorzego pomorskiego należącej, tę do tamtego odkładamy terminu, a tymczasem deputatowi tego rejmentu, zasług tychże czekającemu, zł. 200 *ex nostro* [nieczytelne] do wypłacenia deklarujemy. O pogłównem wypłaceniu jego i o poborcy na tamtemże terminie *limitationis* i pomówiemy, także i o sądach skarbowych *in quantum* czas pozwoli zmieścić się mogą. Co się dotycze kwerymoniej teraz na sejmiku przez ww. ojców Jezuitów kolegium łomżyńskiego przeciwko czeladzi żołnierskiej, towarzystwa i deputatów z pod chorągwie jmp. kasztelana podlaskiego o poranienie czeladzi otworzonej, tę do prawa *ex merito causae* należącego, jeśli się *per mediatorem* nie uspokoi, odsyłami, tę zaś naszę limitacyą ręką jmp. dyrektora podpisaną do akt podać zleciliśmy.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikom zwyczajnem *die 16 Augusti 1674.*

Paweł Mikołaj Prazmowski starosta warecki, marszałek koła terazniejszego.

1674. *Augustus.* 27. *Łomżyń. gr. obl. N. 27/272 f. 97.*

Actum Łomżae in curia regia feria quinta post festum Divi Egidii Abbatis proxima anno Domini 1674.

Obtulit nobilis Nicolaus Kożuchowski.

Oblata limitationis conventus Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomzienskiej za uniwersałem kr. jm. albo raczej trzeciemi wiciami na sejmik dzisiejszy z limitacyi przeszłego zjazdu naszego przypadający naznaczony zgromadzeni przy dyrekcyi urodzonego jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka ziemie naszej i za dyrektora koła naszego zgodnie obronego niniejsze punkta spisane postanowiliśmy.

Naprzód kr. jmp. n.m. szczęśliwego panowania powinszowawszy, a oraz *pro solicitudine paterna* winne dzięki oddawszy i submisyą należytą wiernego nad nami poddaństwa *cum ea, qua decet reverentia,* ofiarowawszy.

Co się tycze *contenta* tegoż uniwersału, kr.jm. względem wojennej wyprawy i pospolitego ruszenia przeciwko nieprzyjacielowi Krzyża świętego na konwokacyej przeszłej postanowionego, *tubo in tam urgenti reip. necessitate et summis in periculis existenti ad reprimandas hostiles infulutus,* stosując się do tegoż uniwersału i trzeciech wici porządek w tejże wyprawie i pospolitem ruszeniu w ziemi naszej należący na zjezdzie dzisiejszym

należało było namówić, iż jednak w tymże uniwersale czasu i miejsca ściągnieniu na toż pospolite ruszenie nie jest oznaczone, do tego że i drugie ziemie i województwa, jako nam [nieczytelne] też swoje zjazdy i konsultacye do pewnego czasu prolongowały, tedy i my dla tych i innych racyi tenże zjazd nasz i namowę naszą względem tegoż pospolitego ruszenia do niedziel dwóch t.j. *ad diem 10 Septembris sub eodem directore praesentis convetus nostri* prorogujemy i limitujemy. Na który czas, da Pan Bóg, na toż miejsce zjechawszy się o tejże materyej wyprawy wojennej traktować i popis *in quantum*, strzeż Boże, większe *in remp. nostram pericula* następować miały, odprawić, tamże i poboru w ziemie naszej do pogłównego raty drugiej obrać mamy.

A iż na przeszłym i terazniejszym zjezdzie, a prawie i dawniej ustawicznie [nieczytelne] pp. deputaci *assignatarii* z regimentu jmp. podkomorzego pomorskiego, iż im stypednya w ziemie naszey należące jeszcze nie *de integro* przez pp. poborców nie są wypłacone, pp. zaś poborcy jedni do tychże reszt, w innych winnymi się nie czynią, drudzy dla nieszczęśliwych tych czasów i zniszczenia wielkiego między ludźmi *per omnem impassibilitatem* tychże retent dochodzić nie mogą, tedy dla weryfikacyi tego wszytkiego i dla wypłacenia tychże zasług regimentowi temuż winnych pp. poborcom czopowych administratorom, miastom, miasteczkom i ich magistratom *in generalitate* wszytkiem, którzy się kolwiek jakichkolwiek sum pieniężnych i podatków publicznych w ziemi naszej, począwszy *ad anno* 1658, tykali, a rachunków nie czynili, lubo też zaczętych nie skończyli do sprawienia się w sądach naszych skarbowych w ziemi ordynowanych, które się za tydzień, to jest, *3 Septembris* w Łomzie zaczynać i odprawować mają, *comparendi terminum peremptorium praesenti laudo* naznaczonej *sub poenis contra refragarius legibus regni descriptis*, dając *plenariam facultatem* tymże ichmp. sędziom skarbowym aby też sumy i reszty pieniężne, *quae et quantae ex calculationibus* tychże pp. poborców naszych *quarum vis contributionum apparebunt* na wypłacenie długu pomienionemu reregimentowi jmp. podkomorzego pomorskiego w ziemi naszej jeszcze zostającego i winnego tychże pp. poborców *adigere* . Inquantumby (xxx) zaś te reszty u *pp.* poborców zostająca po wyrachowaniu *per omnem impossbilitatem* wystarczyć nie mogły, co ichmp. sędziowie nasi skarbowi na przyszłym tymże sejmiku naszym powinni będą wynieść, ziemia zaś na temże miejscu sposób inszy zniszczenia się tych reszt temu regimentowi winnych obmyśli, *salva manente executone forti et indilata tam super exactoribus, quam etiam et retentoribus, quam officia castrensia* w ziemi naszej *ad instantaim instigantium et affectatntium indilate facere* powinni będą. Którą tą limitacyą i postanowienie nasze temuż jmp. dyrektorowi naszemu spisać i do akt grodzkich łomzienskich podać zleciliśmy.

Actum et datum w Łomzie w Kościele farskim na miejscu konsultacyom naszym zwyczajną *die 27 martis Augusti anno domini* 1674.

Łukasz Mieczkowski podsędek ziemie łomzienskiej i dyrektor zjazdu niniejszego.

1674. Septem. 10. *Łomżyń. gr. obl. N. 27/272 fol. 103.*

Actum Łomżae in curia regia feria secunda post festum Exaltationis Sactae Crucis proxima anno Domini 1674.

Obtulit generosus Lucas Mieczkowski subiudex terra Łomzensis.

Oblata laudi conventionis particularis Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomżyńskiej za uniwersałem króla jmp. albo raczej trzeciemi wiciami na sejmik dzisiejszy z limitaty powtórnej zjazdu przeszłego przypadający na naznaczony zgromadzeni przy dyrekcyi urodzonego jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka ziemi naszej i za dyrektora koła naszego na tymże zjezdzie przeszłym limitowanym zgodnie obranego niniejsze *sancita* między sobą zgodnie namówiliśmy i postnowiliśmy.

A naprzód stosując się *ad contenta* tegoż uniwersału lubo trzecich wici względem materyi o pospolitem ruszeniu i wyprawie wojennej do dzisiejszego zjazdu *ad consultandum* proponowanej, ponieważ materya takie uniwersałem drugim Kr. jm. do grodu przysłanym i tu w kole naszem czytanym, którym uniwersałem albo raczej *revocatoriis* Kr. jmp. n.m. z dobrotliwej swojej ojcowskiej łaski od tegoż pospolitego ruszenia i wyprawy wojennej nas uwalniać raczy, jest już [nieczytelne], tedy [nieczytelne] *restat*, tylko wprzód Najwyższemu Panu Zastępów Boski honor i suplikacyą oddając, z zatem i Kr. jmp. n.m., że sam osobą swoją przeciwko tak strasznemu nieprzyjacielowi Krzyża śgo na szalę zdrowie swoje za całość Ojczyzny niosąc i za nas *regium pectus opponedo* od przedsięwziętej tej ekspedycyi pospolitego ruszenia nas uwolnić raczy, za to pieczołowanie ojcowskie *condignas rependimus et rependemus grates*.

W tychże uniwersałach tak trzecich wici, jako i *reversale*, iż j. kr. m. gorąco *proponit* posilenie wojska *per operationes bellicas* barzo [nieczytelne] prędkiem podatków na zjazdach przeszłych uchwalonych wydaniem, ponieważ do pogłównego powtórnej raty oktobrowej poborcy dotąd nie obraliśmy, tedy na dzisiejszym zjazdzie zgodnemi głosami z pojsrzodka siebie obraliśmy i uprosiliśmy jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka łomzienskiego tegoż zjazdu naszego dyrektora do pomienionego pogłównego w całej ziemi za generalnego poborcę, który podatek *jurament super fidelem excactionem* w sądach kapturowych przyszłych łomzienskich wykonawszy, ma zacząć wybierać i w czasie i sposobem konstytuty,

konwokaty przeszłej warszawskiej opisanem wybrać, wybrany zaś do skarbu rzeczyp. i gdzie prawo kazało i każe, oddać powinien będzie.

Resolvendo materia względem uspokojenia w zasługach regimentu jmp. podkomorzego pomorskiego według podziału województw i ziem wojska rozebranego w ziemi naszej za kilka ćwierci jeszcze zatrzymanych i niewypłaconych do dzisiejszego zjazdu i do porachowania się z pp. poborcami do sądów skarbowych ziemi naszej przeszłym zjazdem odłożona, ponieważ informaty tegoż sądu skarbowego ziemi naszej jest nam to *deductum*, że te reszty u pp. poborców naszych jeszcze zostające na wypłacenie temuż regimentowi długu winnego nie wystarczają, tedy aby się ci *assignatarii* do tegoż regimentu w ziemi naszej na zasługi oczekiwając, dłużej nie bawili na wypłacenie tych reszt regimentowi winnych troje podymne *cum abiuratis*, któreśmy byli przy dwunastu podymnych jmp. podsędkowi wybrać pozwolili, widząc *deffectum* winnych retentach *de bonis tam regalibus spiritualibus, quam et terrestribus* wypłacić *praesenti laudo* postanawiamy, do których tegoż jmp. podsędka łomzienskiego za poborcę przy pogłównem odbierania i wybrania uprosiliśmy i obraliśmy przy kwitowem jednem zwyczajnem, ostrzegając w tem jmp. poborcę, aby pieniądze z podatku tego wybranych *assignatariis* tego regimentu nie wydawał, aż wprzód porachowanie dostateczne w sądach skarbowych ziemi naszej uczynią, czego też temuż sądowi postrzedz będzie należało, aby się nad te reszty winne więcej nie przeładowało i owszem, jeżeli cokolwiek nad te reszty będzie zbywało, tedy to *ad ararium terrae publicum cedere* powinno będzie. Pp. też poborcy, przy którychby jeszcze jakie zostawały reszty, *decretis in judiciis fisci terrae latis* dosyć czynić i te reszty nieodwłocznie płacić *refragarii* zaś *executioni subesse* powinni będą, nie zasłaniając się tym trojgiem podymnem na suplement defektów pozwolonym, a kto *refragarius* w wydawaniu tego podatku będzie, wolno będzie *exactori* takiego *retentora eam victum assignatoriis* na delacie podać.

Wielkie i ztąd *detrimentum* ziemia nasz ponosi, gdy dla nieprędkiego podatków publicznych wydawania *assignatorii* na pieniądze długo w ziemi czekając, kosztować się i nie niewinnym podatku na czas przykrzyć się muszą, tedy aby się to dalej nie działo, wkładamy to na pp. poborców, aby *retentores*, którzyby w czasie oznaczonym podatków nie wypłacili, *condemnatos et jurevictos in delatis ad acta publica et officia castrensia* aby *in delate* podawali, *officia* zaś *castrensia* aby *de eisdem retentoribus* egzekucye należyte *ad requisittanem exactorum* nieodwłocznie czynili, bratersko *injungimus*.

I co tem między inszemi aflikcyami niemniejszą opresyą ziemia nasza cierpi, gdy się znajduje wiele takich swowolnych ludzi, którzy pod tytułem i pretekstem zaciężnych chorągwi swawolne kupy wodzą *sine ullo authoramento* w ziemi i powiat *licentiase* wszedszy

ode wsi do wsi tydzień i drugi z chorągwiami się krążą i nieco z ziemi naszej wyszedszy, znowu na temże miejscu, co pierwej byli, grasują, plądrują, nie mówiąc żadnego miasta, miasteczka, wsi, ale i domu prawie nie mijając i samym domom i dworom szlacheckim nie przepuszczają, stacye niezwyczajne wyciągają, noclegi w ćwierć mile i bliżej obrzydliwe odprawując, zboża paszą, rzeczy gwałtownie biorąc, do wozów zabierając, ludzie ubogie niszczą, za którem wyruszeniem i przechodami nieznośnemi ludziom ubogim podatków rzeczyp. nie tylko nie będzie zkąd płacić, ale też samym od głodu umierać przyjdzie, a na takich o takie ekscesy, jako nieosiadłych i w służbie wojskowej nie wiedzieć, jeżeli zostających i swowolnie sobie postępujących każdemu ukrzywdzonemu sprawiedliwości dochodzić trudno, tedy aby się ta swawola dalej nie szerzyła i poskromiła i temu złemu zawczasu zabieżać się mogło, uprosiliśmy i obraliśmy z pojsrzodka siebie za komisarzów i rotmistrzów, to jest,

z łomzienskiego jmp. Justyniana Bonifacego Łubę, podstarościego grodzkiego łomzinskiego, z zambrowskiego jmp. Konstantego Duczyminskiego, z kolenskiego jmp. Szymona Gutowskiego podstarościego kolenskiego, z ostrołęckiego jmp. Jakóba Zbierzchowskiego chorągwi naszej powiatowej przeszłego zaciągu rotmistrza, którym to ichm. wolno będzie poruczników i innych oficyalistów osoby do tej funkcyi zgodne lubo to po powiatach, lubo też i parafiach przybrawszy, porządek domowego bezpieczeństwa między bracią namówiwszy, o takich swowolnych kupach badać się mają i jeżeliby się nie poskromili i tych krzywd dalej czynić nie poprzestali, albo z ziemi ustąpić nie chcieli, tedy za obwieszczeniem tych panów rotmistrzów naszych na tychże swowolniki, jako gwałtowników pokoju pospolitego, stosując się w tem do prawa pospolitego *contra tumultarios et contemplores legum publicarum* dawnemi i świeżemi konstytucyami opisanego wszyscy powstać mamy i bratersko *praesenti sancito* sobie przyrzekamy.

Pp. deputatów od chorągwi w.jmp. chorążego n.k., a starosty naszego, także jmp. kasztelana podlaskiego za asygnacyami w ziemi naszej zasług długo czekającym *in vim gratitudinis* po zł. 200 *ex aerario nostro publico terrae* opłacić pozwalamy.

Sądom w ziemi naszej kapturowym, którym kadencya dla trzecich wici na pospolite ruszenie wydanych dotychczas translapsowała *feriam secundam post festum Sancti Michaelis proxime venturam*, tamże i sądom skarbowym *inchoandi*, które przy każdych sądach kapturowych odprawować się mają, *praesenti laudo assignamus.*

Te tedy wzwyż opisane punkta zgodnie namówione i postanowione, zleciliśmy jmp. koła naszego dyrektorowi ręką jego własną podpisane do akt grodzkich łomzinskich podać.

Actum et datum w kościele farskim zjazdom naszym pyblicznym zwyczajnem *die 10 Septembris Anno Domini* 1674.

Łukasz Mieczkowski podsędek ziemi łomzienskiej i zjazdu niniejszego dyrektor.

1675. April. 25. *Łomżyń. gr. obl. N. 24/272 fol. 193.*

Actum Łomza in curia regia feria quinta ipso festi Sancti Marci Ewangelistae Anno Domini 1675.

Obtulit generosus Polichronius Suchcicki venator terrae Łomzenis.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzenisis.

My rady dygnitarze ziemi całej łomzienskiej i powiatów do niej należących obywatele zjachawszy się za uniwersałami j.w. jmp. Albrachta Krasinskiego wojewody i generała województwa mazowieckiego, płockiego etc. starosty na dzień 25 miesiąca kwietnia do ziemi naszej na elekcyą podkomorstwa, jako i sęstwa ziemskiego wydanemi i wcześnie publikowanemi do Łomży sejmikom i zjazdom wszelakim zwyczajne. Tam stosując się *ad mentem* tych uniwersałów *ne amplius* sprawiedliwość święta w ziemi tejże *vacillaret* i ukrzywdzeni ludzie w swoich sprawach i krzywdach słuszne i sprawiedliwe uznawali *solatia,* rząd (bez którego *neque lex, neque resp. reputaretur) ad pristinum* mógł być w tejże ziemi przywiedziony *statum* według zwyczaju *e medio sui* jednostajnemi obraliśmy głosy za dyrektorra jmp. Polichrona Stanisława Suchcickiego łowczego łomzienskiego, któremu nasze, jako do konotowania, tak też i do ksiąg podania na niżej ichm. specyfikowanych ludzi, tych urzędów godnych, zleciliśmy sufragia. Osobliwie tedy na pierwszy podkomorstwa urząd z pośrodka siebie, jako prawo pospolite mieć chce, czerech na kandydatów i elektów obraliśmy i zgodnemi ludzi tak całej rzeczyp., jako i ziemi naszej dobrze zasłużonych mianowali głosami i w jmp. Wojciecha z Prazmowa Prazmowskiego chorążego n.k., a starostę naszego łomzienskiego, jmp. Mikołaja z Wojsławia na Pniewie Wojsławskiego skarbnika łomzienskiego, jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego łomzienskiego, jmp. Jakóba Krępskiego pisarza rożańskiej ziemi. Więc że ichm. pomienieni w. jmp. chorąży nadworny, jmp. pisarz rożański i jmp. wojski łomzienski, uważając jmp. skarbnika łomzienskiego ku tejże ziemi usługi w wielu i w różnych podawających się okazyach *pleno affect*u nie tylko *cum dispendio fortum*, ale też i zdrowia samego łożone, oraz i wszystkie *bene merita* nie pojednakroć wyświadczone, które *ex avita* domu swego *virtute* ku nam i całej ziemi łomzienskiej czynił i wyświadczał. Te swoje wszystkie *suffragia acta in facie* nas wszystkich obywatelów ziemi tejże na pomnienionego jmp. skarbnika łomzienskiego

transfundowali i cale aby to *onus* z rządu ziemskiego urządu podkomorskiego na siebie przyjął z miejsca swego upraszali, za co my jako należyte pomienionym ichm. naszym miłościwym panom i braci, że dla dobra tej ziemi i takowej spółki swoich ustąpili głosów, oddaliśmy podziękowanie, tak i jmp. skarbnika ziemi naszej *multis clarum meritis unanimi voce et assensu* upraszali aby ten urząd nietylko *cum honore*, który jmp.[puste miejsce] *sequitur* domu swego przyjął, ale też on *cum commodo* z ziemi naszej chciał *gerere et gubernare publico,* w czem j. kr. m.p. n.m. *supplices* upraszamy *confirmationem*. A ponieważ na tenże dzień 25 kwietnia zjazdu naszego według drugiego uniwersału tegoż j.w. jmp. wojewody mazowieckiego do ziemi naszej pod jednąż datą wydanem termin i czas elekcyą obrania sędziego ziemskiego w tej naszej ziemi jest złożony, tedy za tegoż jmp. marszałka dyrekcyą, oraz zgodnemi z pośrodka siebie obraliśmy głosami za kandydatów ludzi tego urzędu godnych. Naprzód jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka łomzienskiego, jmp. Justyniana Bonifacego Łubę sędziego grodzkiego łomzienskiego za dość znacznemi ziemi naszej dobrze wiadomemi zasługami i w prawie pospolitem biegłego, tego urzędu godnego, jmp. Jana Łubę regenta łomzienskiego, jmp. Macieja Bogdańskiego. Więc że *unanimiter* bez żadnej kontradykcyej ichm. pomienieni są *de medio nostri* czterech *electi et candidati* według prawa *iudices futuri*, z których jednego z ichmp. kandydatów *pro confirmatione* przez j. kr. m.p.n.m. odsyłamy, w tem suplikując do majestatu j. kr. m., aby *de medio* tych ichmp. kandydatów *administrandae justitiae dignum* raczył *dignoscere virum*. Które to laudum i elekcye przez nas postanowione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnem zjazdem sejmikom i elekcyom zwyczajne dnia 25 kwietnia roku pańskiego 1675.

Polichrom Stanisław Suchcicki łowczy łomzienskiej ziemi.

1674 Septem.10. *Łomżyń. gr. obl. N 27/272 fol. 103.*

Actum Łomżae in curia regia feria secunda post festum Exaltationis Sactae Crucis proxima Anno Domini 1674.

Obtulit generosus Lucas Mieczkowski subiudex terra Łomzensis.

Oblata laudi conventionis particularis Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomżyńskiej za uniwersałem króla jmp. albo raczej trzeciemi wiciami na sejmik dzisiejszy z limitaty powtórnej zjazdu przeszłego przypadający na naznaczony zgromadzeni przy dyrekcyi urodzonego jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka ziemi naszej i za dyrektora koła naszego na tymże

zjezdzie przeszłym limitowanym zgodnie obranego niniejsze *sancita* między sobą zgodnie namówiliśmy i postnowiliśmy.

A naprzód stosując się *ad contenta* tegoż uniwersału lubo trzecich wici względem materyi o pospolitem ruszeniu i wyprawie wojennej do dzisiejszego zjazdu *ad consultandum* proponowanej, ponieważ materya takie uniwersałem drugim Kr. jm. do grodu przysłanym i tu w kole naszem czytanym, którym uniwersałem albo raczej *revocatoriis* Kr. jmp. n.m. z dobrotliwej swojej ojcowskiej łaski od tegoż pospolitego ruszenia i wyprawy wojennej nas uwalniać raczy, jest już [nieczytelne], tedy [nieczytelne] *restat*, tylko wprzód Najwyższemu Panu Zastępów Boski honor i suplikacyą oddając, z zatem i Kr. jmp. n.m., że sam osobą swoją przeciwko tak strasznemu nieprzyjacielowi Krzyża śgo na szalę zdrowie swoje za całość Ojczyzny niosąc i za nas *regium pectus opponedo* od przedsięwziętej tej ekspedycyi pospolitego ruszenia nas uwolnić raczy, za to pieczołowanie ojcowskie *condignas rependimus et rependemus grates.*

W tychże uniwersałach tak trzecich wici, jako i *reversale*, iż j. kr. m. gorąco *proponit* posilenie wojska *per operationes bellicas* barzo [nieczytelne] prędkiem podatków na zjazdach przeszłych uchwalonych wydaniem, ponieważ do pogłównego powtórnej raty oktobrowej poborcy dotąd nie obraliśmy, tedy na dzisiejszym zjazdzie zgodnemi głosami z pojsrzodka siebie obraliśmy i uprosiliśmy jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka łomzienskiego tegoż zjazdu naszego dyrektora do pomienionego pogłównego w całej ziemi za generalnego poborcę, który podatek *jurament super fidelem excactionem* w sądach kapturowych przyszłych łomzienskich wykonawszy, ma zacząć wybierać i w czasie i sposobem konstytuty, konwokaty przeszłej warszawskiej opisanem wybrać, wybrany zaś do skarbu rzeczyp. i gdzie prawo kazało i każe, oddać powinien będzie.

Resolvendo materia względem uspokojenia w zasługach regimentu jmp. podkomorzego pomorskiego według podziału województw i ziem wojska rozebranego w ziemi naszej za kilka ćwierci jeszcze zatrzymanych i niewypłaconych do dzisiejszego zjazdu i do porachowania się z pp. poborcami do sądów skarbowych ziemi naszej przeszłym zjazdem odłożona, ponieważ informaty tegoż sądu skarbowego ziemi naszej jest nam to *deductum*, że te reszty u pp. poborców naszych jeszcze zostające na wypłacenie temuż regimentowi długu winnego nie wystarczają, tedy aby się ci *assignatarii* do tegoż regimentu w ziemi naszej na zasługi oczekiwając, dłużej nie bawili na wypłacenie tych reszt regimentowi winnych troje podymne *cum abiuratis*, któreśmy byli przy dwunastu podymnych jmp. podsędkowi wybrać pozwolili, widząc *deffectum* winnych retentach *de bonis tam regalibus spiritualibus, quam et*

terrestribus wypłacić *praesenti laudo* postanawiamy, do których tegoż jmp. podsędka łomzienskiego za poborcę przy pogłównem odbierania i wybrania uprosiliśmy i obraliśmy przy kwitowem jednem zwyczajnem, ostrzegając w tem jmp. poborcę, aby pieniądze z podatku tego wybranych *assignatariis* tego regimentu nie wydawał, aż wprzód porachowanie dostateczne w sądach skarbowych ziemi naszej uczynią, czego też temuż sądowi postrzedz będzie należało, aby się nad te reszty winne więcej nie przeładowało i owszem, jeżeli cokolwiek nad te reszty będzie zbywało, tedy to *ad ararium terrae publicum cedere* powinno będzie. Pp. też poborcy, przy którychby jeszcze jakie zostawały reszty, *decretis in judiciis fisci terrae latis* dosyć czynić i te reszty nieodwłocznie płacić *refragarii* zaś *executioni subesse* powinni będą, nie zasłaniając się tym trojgiem podymnem na suplement defektów pozwolonym, a kto *refragarius* w wydawaniu tego podatku będzie, wolno będzie *exactori* takiego *retentora eam victum assignatoriis* na delacie podać.

Wielkie i ztąd *detrimentum* ziemia nasz ponosi, gdy dla nieprędkiego podatków publicznych wydawania *assignatorii* na pieniądze długo w ziemi czekając, kosztować się i nie niewinnym podatku na czas przykrzyć się muszą, tedy aby się to dalej nie działo, wkładamy to na pp. poborców, aby *retentores*, którzyby w czasie oznaczonym podatków nie wypłacili, *condemnatos et jurevictos in delatis ad acta publica et officia castrensia* aby *in delate* podawali, *officia* zaś *castrensia* aby *de eisdem retentoribus* egzekucye należyte *ad requisittanem exactorum* nieodwłocznie czynili, bratersko *injungimus*.

I co tem między inszemi aflikcyami niemniejszą opresyą ziemia nasza cierpi, gdy się znajduje wiele takich swowolnych ludzi, którzy pod tytułem i pretekstem zaciężnych chorągwi swawolne kupy wodzą *sine ullo authoramento* w ziemi i powiat *licentiase* wszedszy ode wsi do wsi tydzień i drugi z chorągwiami się krążą i nieco z ziemi naszej wyszedszy, znowu na temże miejscu, co pierwej byli, grasują, plądrują, nie mówiąc żadnego miasta, miasteczka, wsi, ale i domu prawie nie mijając i samym domom i dworom szlacheckim nie przepuszczają, stacye niezwyczajne wyciągają, noclegi w ćwierć mile i bliżej obrzydliwe odprawując, zboża paszą, rzeczy gwałtownie biorąc, do wozów zabierając, ludzie ubogie niszczą, za którem wyruszeniem i przechodami nieznośnemi ludziom ubogim podatków rzeczyp. nie tylko nie będzie zkąd płacić, ale też samym od głodu umierać przyjdzie, a na takich o takie ekscesy, jako nieosiadłych i w służbie wojskowej nie wiedzieć, jeżeli zostających i swowolnie sobie postępujących każdemu ukrzywdzonemu sprawiedliwości dochodzić trudno, tedy aby się ta swawola dalej nie szerzyła i poskromiła i temu złemu zawczasu zabieżać się mogło, uprosiliśmy i obraliśmy z pojsrzodka siebie za komisarzów i rotmistrzów, to jest, z łomzienskiego jmp. Justyniana Bonifacego Łubę, podstarościego

grodzkiego łomzinskiego, z zambrowskiego jmp. Konstantego Duczyminskiego, z kolenskiego jmp. Szymona Gutowskiego podstarościego kolenskiego, z ostrołęckiego jmp. Jakóba Zbierzchowskiego chorągwi naszej powiatowej przeszłego zaciągu rotmistrza, którym to ichm. wolno będzie poruczników i innych oficyalistów osoby do tej funkcyi zgodne lubo to po powiatach, lubo też i parafiach przybrawszy, porządek domowego bezpieczeństwa między bracią namówiwszy, o takich swowolnych kupach badać się mają i jeżeliby się nie poskromili i tych krzywd dalej czynić nie poprzestali, albo z ziemi ustąpić nie chcieli, tedy za obwieszczeniem tych panów rotmistrzów naszych na tychże swowolniki, jako gwałtowników pokoju pospolitego, stosując się w tem do prawa pospolitego *contra tumultarios et contemplores legum publicarum* dawnemi i świeżemi konstytucyami opisanego wszyscy powstać mamy i bratersko *praesenti sancito* sobie przyrzekamy.

Pp. deputatów od chorągwi w.jmp. chorążego n.k., a starosty naszego, także jmp. kasztelana podlaskiego za asygnacyami w ziemi naszej zasług długo czekającym *in vim gratitudinis* po zł. 200 *ex aerario nostro publico terrae* opłacić pozwalamy.

Sądom w ziemi naszej kapturowym, którym kadencya dla trzecich wici na pospolite ruszenie wydanych dotychczas translapsowała *feriam secundam post festum Sancti Michaelis proxime venturam*, tamże i sądom skarbowym *inchoandi*, które przy każdych sądach kapturowych odprawować się mają, *praesenti laudo assignamus.*

Te tedy wzwyż opisane punkta zgodnie namówione i postanowione, zleciliśmy jmp. koła naszego dyrektorowi ręką jego własną podpisane do akt grodzkich łomzinskich podać. *Actum et datum* w kościele farskim zjazdom naszym pyblicznym zwyczajnem *die 10 Septembris Anno Domini* 1674.

Łukasz Mieczkowski podsędek ziemi łomzienskiej i zjazdu niniejszego dyrektor.

1675 April. 25. *Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 193.*

Actum Łomza in curia regia feria quinta
ipso festi Sancti Marci Ewangelistae
Anno Domini 1675.

Obtulit generosus Polichronius Suchcicki venator terrae Łomzenis.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzenisis.

My rady dygnitarze ziemi całej łomzienskiej i powiatów do niej należących obywatele zjachawszy się za uniwersałami j.w. jmp. Albrachta Krasinskiego wojewody i generała województwa mazowieckiego, płockiego etc. starosty na dzień 25 miesiąca kwietnia do ziemi naszej na elekcyą podkomorstwa, jako i sęstwa ziemskiego wydanemi i wcześnie publikowanemi do Łomży sejmikom i zjazdom wszelakim zwyczajne. Tam stosując się *ad mentem* tych uniwersałów *ne amplius* sprawiedliwość święta w ziemi tejże *vacillaret* i

ukrzywdzeni ludzie w swoich sprawach i krzywdach słuszne i sprawiedliwe uznawali *solatia,* rząd (bez którego *neque lex, neque resp. reputaretur) ad pristinum* mógł być w tejże ziemi przywiedziony *statum* według zwyczaju *e medio sui* jednostajnemi obraliśmy głosy za dyrektorra jmp. Polichrona Stanisława Suchcickiego łowczego łomzienskiego, któremu nasze, jako do konotowania, tak też i do ksiąg podania na niżej ichm. specyfikowanych ludzi, tych urzędów godnych, zleciliśmy sufragia. Osobliwie tedy na pierwszy podkomorstwa urząd z pośrodka siebie, jako prawo pospolite mieć chce, czerech na kandydatów i elektów obraliśmy i zgodnemi ludzi tak całej rzeczyp., jako i ziemi naszej dobrze zasłużonych mianowali głosami i w jmp. Wojciecha z Prazmowa Prazmowskiego chorążego n.k., a starostę naszego łomzienskiego, jmp. Mikołaja z Wojsławia na Pniewie Wojsławskiego skarbnika łomzienskiego, jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego łomzienskiego, jmp. Jakóba Krępskiego pisarza rożańskiej ziemi. Więc że ichm. pomienieni w. jmp. chorąży nadworny, jmp. pisarz rożański i jmp. wojski łomzienski, uważając jmp. skarbnika łomzienskiego ku tejże ziemi usługi w wielu i w różnych podawających się okazyach *pleno affect*u nie tylko *cum dispendio fortum*, ale też i zdrowia samego łożone, oraz i wszystkie *bene merita* nie pojednakroć wyświadczone, które *ex avita* domu swego *virtute* ku nam i całej ziemi łomzienskiej czynił i wyświadczał. Te swoje wszystkie *suffragia acta in facie* nas wszystkich obywatelów ziemi tejże na pomnienionego jmp. skarbnika łomzienskiego transfundowali i cale aby to *onus* z rządu ziemskiego urządu podkomorskiego na siebie przyjął z miejsca swego upraszali, za co my jako należyte pomienionym ichm. naszym miłościwym panom i braci, że dla dobra tej ziemi i takowej spółki swoich ustąpili głosów, oddaliśmy podziękowanie, tak i jmp. skarbnika ziemi naszej *multis clarum meritis unanimi voce et assensu* upraszali aby ten urząd nietylko *cum honore*, który jmp.[puste miejsce] *sequitur* domu swego przyjął, ale też on *cum commodo* z ziemi naszej chciał *gerere et gubernare publico,* w czem j. kr. m.p. n.m. *supplices* upraszamy *confirmationem*. A ponieważ na tenże dzień 25 kwietnia zjazdu naszego według drugiego uniwersału tegoż j.w. jmp. wojewody mazowieckiego do ziemi naszej pod jednąż datą wydanem termin i czas elekcyą obrania sędziego ziemskiego w tej naszej ziemi jest złożony, tedy za tegoż jmp. marszałka dyrekcyą, oraz zgodnemi z pośrodka siebie obraliśmy głosami za kandydatów ludzi tego urzędu godnych. Naprzód jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka łomzienskiego, jmp. Justyniana Bonifacego Łubę sędziego grodzkiego łomzienskiego za dość znacznemi ziemi naszej dobrze wiadomemi zasługami i w prawie pospolitem biegłego, tego urzędu godnego, jmp. Jana Łubę regenta łomzienskiego, jmp. Macieja Bogdańskiego. Więc że *unanimiter* bez żadnej kontradykcyej ichm. pomienieni są *de medio nostri* czterech *electi et candidati* według

prawa *iudices futuri*, z których jednego z ichmp. kandydatów *pro confirmatione* przez j. kr. m.p.n.m. odsyłamy, w tem suplikując do majestatu j. kr. m., aby *de medio* tych ichmp. kandydatów *administrandae justitiae dignum* raczył *dignoscere virum*. Które to laudum i elekcye przez nas postanowione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnem zjazdem sejmikom i elekcyom zwyczajne dnia 25 kwietnia roku pańskiego 1675.

Polichrom Stanisław Suchcicki łowczy łomzienskiej ziemi.

1675. Majus. 9. Łomżyń. gr. obl. N. 24/272 fol. 210.

Actum Łomzae in curia regia feria quinta
in crastino festi Sancti Stanislai
Passionis in Maio
Anno Domini 1675.

Obtulit generosus Matheus Radgowski tribunus terrae Łomzensis.

Oblata laudi electi salis distributoris terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i całej ziemie łomzienskiej obywatele zjachawszy się za listem obwieszczającym w jmp.Wojciecha z Prazmowa Prazmowskiego chorążego n.k., a starosty naszego łomzienskiego na miejsce zwyczajne zjazdom do Łomży na dzień 9 miesiąca Maja a to za wzięciem wiadomości o spłynnieniu soli powiatowej pod Warszawę wydanem. Naprzód dla wszelakiego porządku obraliśmy za dyrektora jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego ziemi naszej, za którego dyrekcyą wprzód powinne j.kr. m.p.n.m. za pańska, a prawie ojcowską wyświadczoną ku nam łaskę, który nie respektując na żadne straty pod czasy terazniejsze i owszem umniejszywszy należy tej potrzebie, na wiernych swych upatruje poddanych, należy te oddawszy podziękowanie, z pośrodka siebie jednostajnemi głosami za dystrybutora generalnego ziemi całej powiatów: łomzienskiego, zambrowskiego, kolnenskiego i ostrołęckiego obraliśmy jmp. Polichrona Stanisława Suchcickiego łowczego łozienskiego, któremuśmy nietylko oraz całej dystrybuty zlecili, ale też aby u j.w. jmp. podskarbiego koronnego *circa publicam* stanąwszy *legem pretium* w tejże konstytucyej opisanego dopominał się, także aby nietylko tegoroczną mogliśmy mieć, ale i z dawnych zostających rat przy skarbie ziemi naszej winnych dosyć się stało, *seriam* tenże jmp. dystrybutor *adhibebit* u j. w. jmp. podskarbiego koronnego swoją prośbą *nomine* całej ziemi *curam*, oraz mając w respekcie osobliwym kościoł farski łomzienski, w którym wszelakie tak *publicae*, jako też i *privata* odprawujemy *negotia*, tedy tenże jmp. dystrybutor ująwszy

należytości naszej 5 beczek *praevio solario* dać będzie powinien, tego żądając po jmp. dystrybutorze, aby nad wolą naszę nikomu inszemu żadnej nie chciał *praestare* donatywy, a to dla tego, żebyśmy też wszyscy byli tej jego kr. m. p.n.m. *participes* łaski, które to punkta spisane temuż jmp. dyrektorowi naszemu do akt grodzkich łomzienskich z podpisem jego ręki podać zleciliśmy.

Actum et datum w kościele farskim łomzienskim zjazdom publicznym miejscu zwyczajnem dnia i miesiąca maja w roku teraźniejszym 1675.

Mateusz Franciszek Radgowski wojski ziemie łomzienskiej, marszałek koła niniejszego.

1675. Augustus. 16.

Łomżyń. gr. obl. N. 27/272 f. 269

Actum Łomzae in curia regia sexta
in crastino festi Assumptionis
in coellum Gloriosissima Virginis
Mariae anno Dominis 1675.

Obtulit noblis ... Tyszka.

Oblata limitationis conventionis particularis Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i niektórzy obywatele ziemie łomzienskiej w małej barzo liczbie na sejmik dzisiejszy za uniwersałem j.w. jmp. Albrechta Krasinskiego wojewody generała naszego mazowieckiego zgromadzeni, nie mogąc nic *in paucitate ad mentem* tegoż uniwersału *a primarie ad intentionem* kr. jmp. n.m., który nam gotowość przeciwko nieprzyjacielowi pierwszym uniwersałem swoim intimuje i tenże uniwersał za dwoje wici deklarować raczył *intuitu* uniwersału *poster* niejszego j.o. książęcia jm. księdza Andrzeja Olszowskiego arcybiskupa gnieznienskiego prymasa naszego *in vim* trzeciech wici wydanego, w poniedziałek przeszły do grodu tutejszego łomzienskiego przysłanego, jeszcze nie publikowanego, abyśmy zgodnie i z ukontentowaniem obudwu uniwersałów i nas wszytkich *consilia* nasze o pospolitem ruszeniu odprawić mogli, lubo uniwersałem swoim książę jm. prymas złożył nam termin i dzień, sejmikowanie *pro die 21 praesentis* my, sobie wygadzając i publicznej wczesnej, limitujemy termin sejmikowania naszego *in materia prasenti (?)* pospolitego ruszenia *ad diem 24 prasentis*, gdzie zjachawszy się w kościele, da Pan Bóg Ducha świętego, *aggrediemur totum opus* konsultacyi naszych tamże i *concludemus*, kóre *ex re et aquitate videbuntur* o pospolitem ruszeniu i o obronie ojczyzny *consilia* nasze, daj Boże szczęśliwie, *sub cadem directione*, a teraz tę limitacyą naszą z podpisem dyrektora naszego jmp. Justyniana Bonifacego Łuby sędziego i podstarościego grodzkiego łomzienskiego do akt podać zlecamy.

Actum et datum w kściele farskim łomzienskiem na miejscu sejmikom zwyczajnem *die* 16 *Augusti anno Domini* 1675.

Justynian Bonifacy Łuba sędzia i podstarości grodzki łomzienski, dyrektor sejmiku.

1675. Augustus. 24. Łomżyń. gr. obl. N. 24/272 fol. 281.

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia past festum Divi Egidii Abbatis
proxima anno Do mini 1675.

Obtulit nobilis Joannes Tyszka.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie łomzienskiej obywatele na sejmik dzisiejszy z limitacyej przeszłej naszej przypadający zgromadzeni, stosując się do uniwersału kr. jm. drugich mianowicie wici na pospolite ruszenie wydanych, powtórne także uniwersały po tychże wiciach, jeden j.w. jmp. wojewody mazowieckiego, a drugi j.o. książęcia jm. księdza arcybiskupa gnieznienskiego primasa naszego, a także *in vim* pospolitego ruszenia wydane, biorąc do uwagi. Naprzód *in defectu* kasztelanami mając natenczas w ziemi i podkomorzego, obraliśmy z pojsrzodka siebie za duktora jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika łomzienskiego, który, gdy przydzie do tej ekspedycyej, nas bracią swoją tam gdzie *successitas reip*. każe, a uniwersał kr. jm. p.n.m. samego trzeciech wici miejsce i ściągnienie do boku swego i obozu generalnego asygnacya nas poprowadzić może *titulo ac jure* podkomorskiego urzedu według prawa do tego należącego *cum solemnitatibus et judiciis in castris observandis*. A że jeszcze *non patet nobis plena informatio de modo* w inszych ziemiach pospolitego ruszenia w województwie naszem mazowieckiem, to jest, czy *ventaria expeditione* czyli też wyprawę ludzi z pojsrzodka siebie tę rzeczp. usługę doprawić będziem mieli, że także i trzeciech od kr. jm. wici przysłanych nie mamy wici, gdy przydą do grodu wiadomość też także gdy zejdzie do progresu z inszych ziem o pomienionem pospolitem ruszeniu, *intererit* jmp. skarbnikowi duktorowi naszemu, od nas zgodnie obranemu, nas uniwersalikami [nieczytelne] awizować i sejmik tu do Łomży *ad prosequendum hocce* pospolitego ruszenia *negotium* złożyć, na którem rotmistrzów w powiatach obrawszy lub generalnego jako z wiadomości wziętych *dictabit* natenczas namowa powszechna ziemi naszej, tę powinność odprawić deklarujemy się tamżę na tenże sejmik o ekspensach i sumptach jmp. duktora, zkąd i jako mają być nagrodzone i obmyślone *campus* będzie rozmowienia się. A teraz to postanowienie nasze zlecamy jmp. Justynianowi Bonifacemu Łubie podstarościemu grodzkiemu łomzienskiemy, dyrektorowi naszemu podpisać i do akt łomżienskich podać.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikow zwyczajnem *die* 24 *Augusti* 1675.

Justynian Bonifacy Łuba podstarości grodzki łomzienski, marszałek sejmiku niniejszego.

1675. Augustus. 16. *Łomżyń. gr. obl. N. 27/272 f. 269*

Actum Łomzae in curia regia sexta
in crastino festi Assumptionis
in coellum Gloriosissima Virginis
Mariae anno Domini 1675.

Obtulit noblis … Tyszka.
Oblata limitationis conventionis particularis Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i niektórzy obywatele ziemie łomzienskiej w małej barzo liczbie na sejmik dzisiejszy za uniwersałem j.w. jmp. Albrechta Krasinskiego wojewody generała naszego mazowieckiego zgromadzeni, nie mogąc nic *in paucitate ad mentem* tegoż uniwersału *a primarie ad intentionem* kr. jmp. n.m., który nam gotowość przeciwko nieprzyjacielowi pierwszym uniwersałem swoim intimuje i tenże uniwersał za dwoje wici deklarować raczył *intuitu* uniwersału *poster* niejszego j.o. książęcia jm. księdza Andrzeja Olszowskiego arcybiskupa gnieznienskiego prymasa naszego *in vim* trzeciech wici wydanego, w poniedziałek przeszły do grodu tutejszego łomzienskiego przysłanego, jeszcze nie publikowanego, abyśmy zgodnie i z ukontentowaniem obudwu uniwersałów i nas wszytkich *consilia* nasze o pospolitem ruszeniu odprawić mogli, lubo uniwersałem swoim książę jm. prymas złożył nam termin i dzień, sejmikowanie *pro die 21 praesentis* my, sobie wygadzając i publicznej wczesnej, limitujemy termin sejmikowania naszego *in materia prasenti (?)* pospolitego ruszenia *ad diem 24 prasentis*, gdzie zjachawszy się w kościele, da Pan Bóg Ducha świętego, *aggrediemur totum opus* konsultacyi naszych tamże i *concludemus*, kóre *ex re et aquitate videbuntur* o pospolitem ruszeniu i o obronie ojczyzny *consilia* nasze, daj Boże szczęśliwie, *sub cadem directione*, a teraz tę limitacyą naszą z podpisem dyrektora naszego jmp. Justyniana Bonifacego Łuby sędziego i podstarościego grodzkiego łomzienskiego do akt podać zlecamy.

Actum et datum w kściele farskim łomzienskiem na miejscu sejmikom zwyczajnem *die* 16 *Augusti anno Domini* 1675.

Justynian Bonifacy Łuba sędzia i podstarości grodzki łomzienski, dyrektor sejmiku.

1675. Augustus. 24. *Łomżyń. gr. obl. N. 27/272 fol. 281.*

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia past festum Divi Egidii Abbatis

proxima anno Domini 1675.

Obtulit nobilis Joannes Tyszka.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzenisis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie łomzienskiej obywatele na sejmik dzisiejszy z limitacyej przeszłej naszej przypadający zgromadzeni, stosując się do uniwersału kr. jm. drugich mianowicie wici na pospolite ruszenie wydanych, powtórne także uniwersały po tychże wiciach, jeden j.w. jmp. wojewody mazowieckiego, a drugi j.o. książęcia jm. księdza arcybiskupa gnieznienskiego primasa naszego, a także *in vim* pospolitego ruszenia wydane, biorąc do uwagi. Naprzód *in defectu* kasztelanami mając natenczas w ziemi i podkomorzego, obraliśmy z pojsrzodka siebie za duktora jmp. Mikołaja Wojsławskiego skarbnika łomzienskiego, który, gdy przydzie do tej ekspedycyej, nas bracią swoją tam gdzie *successitas reip*. każe, a uniwersał kr. jm. p.n.m. samego trzeciech wici miejsce i ściągnienie do boku swego i obozu generalnego asygnacya nas poprowadzić może *titulo ac jure* podkomorskiego urzedu według prawa do tego należącego *cum solemnitatibus et judiciis in castris observandis*. A że jeszcze *non patet nobis plena informatio de modo* w inszych ziemiach pospolitego ruszenia w województwie naszem mazowieckiem, to jest, czy *ventaria expeditione* czyli też wyprawę ludzi z pojsrzodka siebie tę rzeczp. usługę doprawić będziem mieli, że także i trzeciech od kr. jm. wici przysłanych nie mamy wici, gdy przydą do grodu wiadomość też także gdy zejdzie do progresu z inszych ziem o pomienionem pospolitem ruszeniu, *intererit* jmp. skarbnikowi duktorowi naszemu, od nas zgodnie obranemu, nas uniwersalikami [nieczytelne] awizować i sejmik tu do Łomży *ad prosequendum hocce* pospolitego ruszenia *negotium* złożyć, na którem rotmistrzów w powiatach obrawszy lub generalnego jako z wiadomości wziętych *dictabit* natenczas namowa powszechna ziemi naszej, tę powinność odprawić deklarujemy się tamżę na tenże sejmik o ekspensach i sumptach jmp. duktora, zkąd i jako mają być nagrodzone i obmyślone *campus* będzie rozmowienia się. A teraz to postanowienie nasze zlecamy jmp. Justynianowi Bonifacemu Łubie podstarościemu grodzkiemu łomzienskiemy, dyrektorowi naszemu podpisać i do akt łomżienskich podać.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikow zwyczajnem *die* 24 *Augusti* 1675.

Justynian Bonifacy Łuba podstarości grodzki łomzienski, marszałek sejmiku niniejszego.

1675. *Decemb*. 31. Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 342

Actum Łomzae in curia regia
sabatho post festum

Circumcisionis Christi Domini
proximo Anno Domini 1676.

Obtulit generosus Joannes Ignatius Jeziorkowski vexillifer terrae Rozanensis.

Obtulit laudi conventionis terrae Łomzensis.

My dygnitarze, urzennicy i wszystko ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących rycerstwo za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. wolnemi od nas obranego głosami na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zjachawszy się do Łomży na dzień 31 grudnia roku 1675, obrawszy sobie za dyrektora koła naszego jmp. Jana Ignacego Jeziorkowskiego chorążego ziemie rożańskiej i makowskiej, te niżej napisane postanowiliśmy punkta, które ichmp. posłom *unanimi consensu* nas wszystkich obranym, to jest, w.jmp. Wojeciechowi Prazmowskiemu chorążemu nadwornemu koronnemu, łomzienskiemu staroście i jmp. Mikołajowi Wojsławskiemu ziemi łomzienskiej skarbnikowi na sejm szczęśliwej j.kr.m. koronacyej *prudentia et dexteritate tucoda* podaliśmy.

Primarium to ichmp. posłom naszym *ponimus officium*, aby j.kr.m.p.n.m. winne imieniem nas wszystkich *rependant* dzięki za ojcowskie około upadłej już prawie ojczyzny pieczołowanie za podjęte przez nieustającą ustawiczność *cum dispendio* pańskiego zdrowia *et jactura fortunarum* na wojnach fatygi za nieprzestajne królewskich nadzwyczaj niewczasów, trudy i za wszelką ku całej rzeczyp. miłość.

Wszelkie i na to ciż że ichmp. posłowie nasi *impendent* siły i staranie, aby świątobliwie j.kr.m.p.m.m. dzieła za odważne *sine exemplo* czyny, za pracowiete odwagi przy winnej od nas wszystkich wdzięczności w czemkolwiek pańskiej j.kr.m. przez kogo *est derogatum majetstati*, w czemkolwiek *jura* tejże *regiae majestatis sunt laesa*, aby tak jako najjaśniejsi królowie polscy *antecessores* j.kr.m.p.n.m. nam *dominobantur*, mając *jus plenum* zawsze *patronatus justitiae distributivae potestatem* do dodanych praw *et ad spheram* zwykłych zwyczajów *reducantur* i póki się we wszystkiem nie stanie dosyć j.kr.m.p.n.m. *laesaeque ejus authoritate ad nulla* przystępować mają *consiliae* i owszem *defundabunt* ichmp. posłowie, jakoby świeżem jeszcze prawem *in posterum* takowe *caveantur ausus praesentes sine poena* nie były, co jednak *in hoc turbido* ojczyzny nachylonej *statu* dobroci klemencyej samego j.kr.m.p.n.m. pokornie *committitur*.

Jako zaś riuna ojczyzny zawojowane od pogan państwa j.kr.m. *afficiunt, praemuntque* całą rzeczp. tak, aby …… *regnorum* wiary śiętej katolickiej bisurmańską nie deptał potencyą i ostatka nie pożarł chrześciaństwa, *incumbit* całej rzeczyp. *in communi* radzić o obronie, która *efficatius subsequi* nie może, jako gdy *privata* każdy od siebie dla Chwały Bożej *ne corrunt* dla miłości ojczyzny *in pacatum*, daj Boże, kiedy *tempus amovebit interessa* któremi jeżeliby

sejm tak potrzebny zagajać kto chciał, zlecamy ichmp. posłom, aby do j.kr.m.p.n.m. *instant*, jakoby królewską swą *haec interventia divimat* powagą, ta zaś obrona zkąd i jaka być ma *cum tota rep. in eunda media*.

Gdy prywatne tem barziej jeszcze publiczne *proprio* zwykł świat *tueri sanguine negotia* daleko więcej dla Boskiej krzywdy dać się *in holo caustum* jest rzecz szczęśliwa, swiątobliwa zaś *Divinum innixis* przymnażać *viribus cultum*, który gdy chrześciańska *propugat* świątobliwość, a to czasem duchowna *evertit impietas*, gdy nam *constat* od konkurujących do nas o Boską krzywdę braci naszych kolatorów kościoła Panny Przenajświętszej Juchnowieckiej, że tameczny pasterz *devotis* ludu chrześciańskiego kondekorowany obraz *depretatus est votis*, coby *in privatum* jmks. biskupa wibołskiego *ut refertur* miało *cedere commodum, admovebunt operam*, by też *ante omnia* bo *humano ausu spoliatur Deus*, ichmp. posłowie nasi, jakoby ~~już~~ *inquirent rationes*, czemu *in tantum privatna audet*, czego się publiczna tknąć nie rezolwuje potrzeba.

Hyberny ustawiczne, przez których widziemy, że żadną miarą być nie może, gdy tak znacznie dobra j.kr.m. zubożyły, że po miastach i wsiach jedyne już się stały pustynie, a nie z inszej racyej, tylko z tej, że jedne z niezmiernemi *gravantur* kwotami, drugie zaś ledwo *sentiunt* takową powinność, co przeciw wszelkiemu dzieje się prawu, bo *in nimium praemitur aqualitas* i krew prawie z ubogich toczy poddanych, których łzy osobliwe do Nieba czynią tarany, a za niemi Boska na nas *pugnat vindicta*, zaczem aby albo przez destynowane komisye, albo przez jaki zdrowy środek sprawiedliwie, nie mając ni na kogo respektu, uformować po wszytkich dobrach j.kr.m. *secundam quantitatem et qualitatem* ich namienioną hybernę *elaborabunt*, oraz ichmp. posłowie aby przy dystrybucie hyberny *sub poenis*, które *destinet* prawem *resp. prasentes* zawsze bywali *assignati* od rzeczyp. *commissarii*.

Prawo *ordinationis* książąt ichm. Ostrogskich *in rem et sentum reip.* postanowione aby nie trudniło tak potrzebnego sejmu, *transferent* ichmp. posłowie w dobrotliwe j.kr.m.p.n.m. ręce, aby roztropną *elucidet* je j.kr.m.p.n.m. uwagą mając *in consideratione* wielkie księcia jmp. wojewody bełskiego *in remp. merita* nienagrodzone *haereditariarum fortunarum* straty, tak jednak, jakoby *anima ordinationis hujus*, ludzie na obronę rzeczyp. przez świątobliwą książat ichm. Ostrogskich *expressa lege* deklarowani pobożność *non deleantur*.

Jeżeli przez co rzeczp. przyprawiono w upadek i ruinami nachylona została, tedy najbarziej przez złośliwe z prywatnego interesu sejmów rwania, aby tedy temu zabieżeć *formare legum incumbit* rzeczyp., jakoby nie fundując się na prawie *ex malitioso* tylko *emanans fonte* posła, którego protestacya, jeśliby się tak *impius* znalazł, aby w potrzebie

agonizantis reip. miał ten sejm rwać *pro nulla* poczytana była, czego ustąpić *non liceat* ichmp. posłom naszym.

Jeżeli kiedy osobliwie teraz, *hoc infelicitate* świat polski *plurimis* zagęścił się *exorbitantiis*, z których aby się kiedyśkolwiek *emandare* mogło, starać się mają ichmp. posłowie *et praecari* j.kr.m, aby *scorsivo tempore* sejm do uspokojenia tych to egzorbitancyi złożyć raczył.

Supponimus nieomylnie, że *publica* wyciągać musi *necessitas*, że rzeczyp. *ad contributiones* z sejmiku terazniejszego rzucić się musi, a daj Boże, takim sposobem, aby ubogiego, który *fideliter* zawsze *onera* wypłaca *publica* i bogatego *ad aequaliter contribuendum* pociągnęła, lubo tedy *adinventum* na sejmie przyszłych podatków będzie *medium*, jednak my swoim zlecamy to ichm. posłom, aby *modum contribuendi* wzięli do braci.

Barzo wielkie *in aequali rep*. *aequalitas* nasza ponosi *gravamen*, gdy czyli *per injuriam* naówczas posłów czyli przez inną nieszczęśliwość w jednych województwa naszego ziemiach tak jest wywyższona *sympla* podatków, że *in ulterius ferre* nie jesteśmy już *pares*, w drugich zaś tak zmiejszona, że *vix tangunt centenam* podatkowania *partem*, usilnie o to starać się mają ichmp. posłowie, jakoby zawieszone *simple* ziem województwa naszego do sejmu, na terazniejszym *desidantur* sejmie.

Między inszemi, które *caelitus destinatas* przez różne sposoby poniesiemy nieszczęśliwościami i to *patimus infortunium*, gdy ubodzy przez ustawiczne suplementów nowych przechody *agravantur*, tak ciężko ludzie, że czego *hostilitas* nie dokazała, to ta *effecit* ciężkość iż osiadłości nasze i dobra j.kr.m. *in deserta* obróciły się *loco*. Aby tedy inakszy suplementowania regimentów wzięła rzeczyp. przed się sposób, *procurent* ichmp. posłowie, niemniej to mając w pamięci, aby *injuratis* przez namienione suplementy *fiat satisfactio*, która nim się stanie ad *nulla progrediantur consilia*.

Cięższej i nad te nie uznawamy być krzywdy, gdy nietylko koronnemi, jako się namieniło, *premimur* przechodzącego żołnierza traktami, ale i chorągwiami rożnego zaciągu ludzi w.k.l. *opprimimur*, a częstokroć i pp. tamecznych asystencyami, co jako *in convulsionem* dzieje się praw i swobód slacheckich, tak aby *in ulterius* już to *non fiat, expostulabunt* z ichmp. hetmanami ichmp. posłowie nasi *et per legem caveant similia*.

Z wielu racyi i respektów aby tak znaczną wojska j.k.m. i rzeczyp. *non perimat rura*, za rzecz nader potrzebną sądziemy, aby płaca wojska w województwach *currrat*, tak jako ją *disposuerat* prawo, w czem *elaborent* ichmp. posłowie, aby *nostrae* zwłaszcza *in bonum* ojczyzny całej *spiranti satisfiat intentioni*.

Jako spodziewamy się, że z kontrybucyej pogłównego wielka *excrescere* musiała suma, zwłaszcza kiedy żydowskie do tegoż *accedit* pogłówne, tak na co jest *erogonane* i jeżeli wszytko jest przez namienionych żydów wydane, albo jeżeli zatrzymane, *exolvatur*, należy ichmp. posłom dowodne w skarbu *inquirere rationes*.

Aby ludzie *ad obeunda* rzeczyp. zgodni *servitia non deferant bene merendi campum*, zlecamy ichmp. posłom naszym, aby zasługi światu jawne znacznemi dla publicznych ojczyzny całej funkcyej reprezentowane stratami jmp. Franciszka Wysockiego cześnika sochaczewskiego respektu j.kr.m.p.n.m. i całej rzeczyp. tak zalecili, jakoby z sejmu terazniejszego *suorum* miać mógł *gratitudionem meritorum*.

Chociaż są dawne prawa i konstytucye o obieraniu deputatów na trybunał koronny z alternat ziem województwa naszego, jednak znaczną w tem ludzi dobrze w ziemiach zasłużonych widziemy krzywdę, gdy godnymi będąc funkcyej namienionej częstokroć przez pańskie promocye *ab hoc*, gdy w Warszawie elekcya bywa, *amoventur honore*, a ludzie nieznajomi, *impossessionati in dedecus* ziem *et nobilitatis inponuntur officio*, tedy zabiegając takowym sposobem, *committimus* ichmp. posłom, aby *desudent*, jakoby w ziemiach województwa naszego, na które przypadać będzie alternata, obierano *in posterum* na trybunał deputatów. Chcąc mieć zawsze *justitiam distributiviam* w ręku j.kr.m.p.n.m., w niczem jej *derogant*, nie chcemy, bo się na tych, którzy dobrze *merentur*, zna zawsze j.kr.m.p.n.m., jednak gdy *concurrunt* niektórzy na świeże straty, chcąc mieć rekompensę, a dawniejsze odłogiem leżą, zlecamy ichmp. posłom naszym, aby na żadne nie pozwalali largicye, nawet i jmp. wojewodzie sieradzkiemu.

Ponieważ jmp. Pleszewski tak wiele lat na usłudze skarbowej z wygodą skarbu i ziem wszytkich województwa naszego swoje *officium dextre* odprawował, za co go najjaśniejsi królowie nasi nagradzając *merita* jego *per privilegia sua* dożywotnie przy pisarstwie komory praskiej zostawili, tedy ponieważ *ex occassione praesentis interregni* przez nowe dyspozycye, komora praska i z szopami do zachowania soli zgodnemi, sumptami namienionego p. Pleszewskiego wystawiona jest mu odebrana *ultra mentem privilegiorum supplicanti* do sejmiku i zgromadzenia naszego ziemi łomzienskiej *hanc porrigimus dexteram*, aby ichmp. posłowie *instant* do j.kr.m. i całej izby poselskiej, jakoby i *merita* człowieka w skarbie zasłużonego nie upadały *et privilegia* królów panów, które *per authoritatem majestatis* być powinny *valida*, a zwłaszcza kiedy *conveniunt cum lege in cassum non vocentur*, komora zaś pomieniona *in istanti restituatur* temu to p. Pleszewskiemu *enitentur* ichmp. posłowie.

Ledwie że nie w każdej ziemi województwa naszego znajdują się niektórzy, przez co przy publicznych obradach, kiedy ich *[nieczytelne]trutinare* niemasz, *multum detrimenti*

ponosimy *suis non intendentes officiales officiis* z tej przyczyny, kiedy *impossessionatis* rozdają urzędy, których ile się u nas znajdzie, aby je ichmp. posłowie na sejmie *declarent pro vacantibus*, a ludziom zgodnym(?) aby je j.kr.m. rozdać raczył, *impendent operam*.

Cogodzinne prace ustawiczne *in bonum* ziemi naszej fatygi i niemałe, gdy uważamy dla nas spezy tak w.jmp. chorążego n., starosty naszego, jako i jmp. skarbnika łomzienskiego, lubo równej ichm. wynaleść nie możemy kompensy, jednak aby przynamniej *a parte* odnosili od nas *gratitudinem*, na lat trzy czopowe *integrum* ziemi naszej, zaczynając je *a* 1 *Januarii* w roku 1676 *usque ad expirationem trienni condonamus*.

Te tedy wszytkie punkta i kondycye, jako zgodnie postanowiliśmy, tak aby je ichmp. posłowie *promoveant cum sensu reip*., i coby tylko *salubre* być rozumieli ojczyźnie, aby *non deferant* i owszem wszelkich *ut quaerant modos solvandae et propugnandae patriae plenarium* dajemy *facultatem*, którą aby jmp. marszałek koła naszego swoją podpisał ręką, zleciliśmy.

Działo się w Łomzie dnia 31 grudnia roku 1675 w kościele farskim.

Jeziorkowski Jan Ignacy chorąży ziemie rożańskiej i makowskiej, marszałek koła rycerskiego.

1676. Majus 5 Łomżyń. gr. obl. N 27/272 fol. 383 v.

Actum Łomzae in curia regia
feria quarta post festum
Inventionis Sanctae Crucris
proxima anno Domini 1676.

Obtulit generosus Joannes Łuba vicenotarius terrestris et castrensis Łomzensis.

Oblata limitationis conventus particularis terrae Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemi łomżyńskiej rycerstwo na dzień dzisiejszy zjazdowi temu *rellationis mentiorum* konstytucyą sejmu *felicis coronationis* blisko przeszłego, to jest, *pro 5 Maii* naznaczony zgromadzeni przy dyrekcyej urodzonego Jana Łuby regenta ziemskiego grodzkiego łomzienskiego zgodnie za marszałka tego zjazdu obranego punkta niżej opisane postanowiliśmy.

Naprzód kr.j.p.n.m. za jego około dobra i całości rzeczyp. ojcowskie pieczołowanie królom panom niezwyczajne obozowe, marsowe podjęte trudy i niewczasy na potęgi nieprzyjaciela Krzyża Swiętego na państwa j.kr.m. wywartej przy przezornych i dzielnych wodzach, męstwie i odwadze znaczne poskromnienie i za Najwyższego Pana łaską, *per quam*

reges regnant w wiekopomne heroiczne czyny przy oddaniu biernego poddaństwa naszego oddawszy dzięki. Gotowiśmy byli ichmp. posłów na tenże sejm *felicis coronationis feliciter* skończony od nas uproszonych, relacyej przesłuchawszy, *sancita* na tymże sejmie *de consensu ordinum regni* postanowione *adimplere* osobliwie poborców do podatku rzeczyp. na tymże sejmie uchwalonego na dzisiejszym zjazdzie *e medio sui* obrać tylko, że o tymże sejmiku dzisiejszym niekażdego z nas wczesna doszła wiadomość, a do tego, że i konstytucyej tegoż sejmu terazniejszego drukowanej *ad manus* nie mając, tylko *except* o wypłacenia podatków ziemi naszej, z którego gdy *sufficienter informari* nie mogliśmy, tedy dla tych i innych ważnych przyczyn ten dzisiejszy nasz szczęśliwie zaczęty zjazd *cum toto ipsus effectu ad diem 28 mensis Mai anni currentis sub eodem directore* i sejmikowania *vigore* limitujemy i limitowaliśmy, jednak aby przez tę odwłokę limitacyej dalsza remora w wypłaceniu podatków na sejmie uchwalonych *in longiorem protractionem* w ziemi naszej nie poszła, bratersko sobie *injungimus*, abyśmy się w tem poczuwali i ten podatek w czasie konstytucyą opisanym wypłacali na posilenie wojsk rzeczyp. do czynów wojennych onychże zachęcając.

O sejmiku generału województwa naszego mazowieckiego *pro die 15 prasentis* w Warszawie złożonym od ichmp. posłów na sejm tenże od nas uproszonych *certificati* będąc, do tychże ichm. na przyszły sejmik generalny warszawski, tenże *e medio nostri* przydaliśmy, obraliśmy i prosiliśmy za posłów ziemi naszej, to jest ichmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka ziemskiego, Aleksandra Tarnowskiego skarbnika w.jmp. chorążego n.k. starostę naszego łomzienskiego, rotmistrza j.kr.m. roty pancernej porucznika łomzienskich Wojciecha Opackiego, Konstantego Dusiminskiego *ad tractandum et consultandum* tak o sposobie i alewiacyej wypłacaniu tychże podatków o wyprawie dymowej piechoty, o obraniu posłów na komisyą blisko przyszłą lwowską, jako też i w dochodzeniu krzywd przez chorągwie rożne w ziemi naszej (~~naszej~~) *in audito exempla* grasujących i dotychczas nieustających prawie już *ad extrema* nas wszystkich obywatelów ruina poczynających i o tem coby było *cum constumento* ziemi naszej.

A iż do tejże materyej służy uniwersał od j.w.jmp. książęcia Dimitra Wiesniewieckiego wojewody bełskiego i hetmana W.K. do grodu naszego łomzienskiego *per oblatam* podany i w kole dzisiejszem produkowany *ad cognoscendas injurias* też przechody żołnierskie poczynione ichmp. komisarzom z ziemi wizkiej, łomzienskiej, rożańskiej w tymże uniwersale specyfikowanym należący tenże uniwersał jako *grato animo acceptamus* i temuż j.w.jm.. książęciu wojewodzie i hetmanowi W.K. za oświadczenie życzliwego afektu w czynieniu de *excessivis* świętej sprawiedliwości, która zawsze jest szczególnie *reip.*

praasidium futeram et firmamentim nisko dziękujem, tak też i ichmp. komisarzów od jm. książęcia wojewody hetmana na to wysadzonych barzo prosiemy, aby ichm. tej swojej funkcyej dosyć czyniąc *de modo tempore et loco fundandae jurisdictioni suae* i z ichmp. posłami na generale tymże warszawskim o tem traktowali i z sobą się znosili. *Iniuriali* zaś aby te krzywdy swoje *inscriptis ad liquidanda damna demonstrantive* podawali, bratersko *injungimus*. Godna rzecz uwagi kondolencyej, a zatem i obmyślenia folgi, gdy jmp. Mikołaj Wojsławski podkomorzy nas łomzienski podczas pospolitego ruszenia pod Lublin przy chorągwi ziemi naszej powiatowej dla czynienia na tamtem miejscu dobrego rządu wiele spendując dotychczas bez żadnej gratyfikacyej zostaje, ale co większa od niektórych ludzi i pp. obywatelów powiatu zambrowskiego *in oppositum* w przeszłem *laudum* o tej wyprawie w całej ziemi postanawianem scysyą niepotrzebną uczyniwszy *sine ullo authoramento* pod Lublin poszli, a nadto tamże przy popisie generalnym województw, ordynansu j.w.jmp. wojewody naszego mazowieckiego nie słuchając, prawie *ex leges* na chorągiew też naszej całej ziemi powiatową *cum summo scandalo* inszych ziem *tummultarie* natarczy wielkie mięszaniny i insolencye poczynili i do zranienia niektórych osób /jako to w tumulcie być musiało, nie wiedzieć kogo bez kogo okazyą dali i o też tumulty przez niechże samych zaczęte i popełniane pomienionego tegoż jmp. podkomorzego i inszych ichm. ten tumult uśmierzających *in juste inculparunt* i o tąż aukcyą na trybunał koronny intentują, tedy mając *perspiena* w tej sprawie jmp. podkomorzego i inszych osób niewinności w kole dzisiejszem *deducta documenta* ten nasz manifest *contra eosdem tumultuarios* zanosząc do tegoż trybunału prześwietnego lubelskiego *singularem praesenti publico scripto* za jm. *interponimus instantiam gratificationem*, zaś za te podniesione podczas tejże ekspedycyej dla całości ziemi naszej przez jm. erogowane spczy do przyszłego tegoż sejmiku *ex limitatione* przypadającego, jako i w inszych punktach *differimus et reponimus*.

Które to postanowione punkta i limitacyą zleciliśmy wwyż pomenionemu zjazdu dzisiejszego dyrektorowi spisane ręką jego własną podpisać i do kat grodzkich łomzienskich podać.

Actum et datum w kościele farskim łomzienskim zjazdom naszym publiczem miejscu zwyczajnem *die 5 Maii 1676 anno*.

Jan Łuba regent ziemski i grodzki łomzienski, dyrektor zjazdu niniejszego.

1676. *Majus*. 28.

Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 39?
Actum Łomzae in curia
regia feria quinta post festa
Solenia Sacri Pentecostem
proxima anno Domini 1676.

Obtulit generosus Joannes Łuba vicenotarius terrestris et castrensis Łomzensis.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemi łomzinskiej i powiatów do niej należących rycerstwo na dzień dzisiejszy zjazdowi temu *rellationis nuntiorum* z limitacyej przeszłego sejmiku naszego *post nomitiali* przypadający naznaczony zgromadzeni przy dyrekcyej jmp. Jana Łuby regenta ziemskiego i grodzkiego łomzinskiego zgodnie na marszałka tego zjazdu w przeszłym zjazdzie obranego, stosując intencye nasze *ad sancita* sejmu *felicis coronationis* blisko przeszłego relacyej przez ichmp. posłów naszych na tenże sejm z ziemi naszej od nas obranych i uproszonych w kole dzisiejszem dostatecznie uczynionej przesłuchawszy, tymże ichmp. posłom naszym za prace i fatygy przy tej funkcyej dla dobra pospolitego i całej ziemi naszej *cum detrimento* zdrowia *et dispendio fortunarum* podjęte winne nasze braterskie oddawszy dzięki, punkta niżej opisane między sobą zgodnie namówione postanowiliśmy.

A naprzód iż obrona rzeczyp. i zapłata wojsku *primum sibi vindicat locum*, tedy do podatku *subsidii ratha* 1 *Maii* pogłównego dwojga na tymże sejmie blisko przeszłym uchwalonego obraliśmy i uprosiliśmy z pośrodka siebie za poborców, to jest, z powiatów: łomzienskiego i ostrołęckiego jmp. Polichrona Suchcickiego łowczego łomzienskiego, z zambrowskiego i kolinskiego jmp. Andrzeja Długoborskiego podstarościego zambrowskiego, który to podatek dla zniszczenia prawie całej ziemi przez ustawiczne i teraz nieustające żołnierskie przechody i krzywdy poczynienia nie mogąc prędzej *ab actu praesenti in sex septimanis* do rąk tychże ichmp. poborców *sub poenis eadem lege interpositis* oddać deklarujemy, którzy ichmp. poborcy *in vim solarii* od każdej kwity po gr. 6. kontentować się mają, ostrzegając tego, aby *ex regestris personarum per possessores conscriptis* w grodach *juramentis comprobatis et per extractum authentice vereficatis,* jako prawo mieć każe ten podatek wybierali *praevis juramentis*, które ciż ichmp. poborcy w sądach skarbowych lubo których innych w ziemi naszej *super fidelem* tychże podatków *exactionem* wykonać powinni będą. Ktoby zaś taki był *renitens et refragarius* wypłaceniu podatku tego uchwalonego, tedy każdego takiego p. poborca *assignatariis* na delatach podawać powinien będzie, które delaty ciż że *assignatarii interveniente excecutione officiosa pro persalutis* przymować powinni będą, *praecavendo* też i to ichm. tymże pp. poborcom, aby się panowie *assignatarii* rezygnacyami swemi nie przykrzyli w czasie do wybrania tego podatku opisanym. Z którego podatku mając respekt na zasługi w. jmp. chorążego nadwornego koronnego starosty naszego w ziemi naszej wyświadczone i chorągiew jm. pancerna, która żadnemi agrawacyami jako obywatelów ziemi naszej, tak i innych postronnych przechodami nie obciążała i owszem na

stanowisku w starostwie łomzinskim wcześnie stanąwszy, hyberną samą dosyć szczupłą się kontentując *modeste* się sprawowała, wtedy asygnacyą na chorągiew tejże luboby *sub posteriori data* ze skarbu wydana była pierwsza do wypłacenia przed inszemi asygnacyami tymże ichmp. poborcom naszym *intimamus*.

A iż z teraźniejszej relacyej ichm. pp. posłów naszych sól ziemi naszej suchedniowa na rok terazniejszy należąca jest deklarowana, tedy do odebrania onej i rozdania obraliśmy i uprosiliśmy z pośrodka siebie za dystrybutorów tejże soli z ziemi naszej do powiatów t.j.: z łomzinskiego jmp. Jana Łubę regenta Łomzienskiego, z zambrowskiego jmp. Mikołaja Długoborskiego podsędka zambrowskiego, z ostrołęckiego jmp. Macieja Bogdańskiego, z kolenskiego jmp. Stanisława Grodzickiego cześnika łomzienskiego. Żeby zaś w tej dystrybucie *aequalitas* zachowana była w powiatach, tedy do tego umiarkowania i dobrego porządku w tejże dystrybucie soli uczyniona ichmp. sędziom do sądów ordynaryjnych skarbowych ziemi naszej od nas obranych przy reasumpcyej tychże sądów, którym *diem 6 Julii anni currentis asignamus to negotium exequendum laudo praesenti committimus,* z której to dystrybuty terazniejszej, mając *condignam rationem* jmp. Mikołaja Wojsławskiego podkomorzego naszego łomzienskiego usług i kosztów przy aktach publicznych dla dobra pospolitego ziemi naszej poniesionych i spendowanych beczek soli 50 *conferimus* i tymże ichmp. dystrybutorom naszym wydać ~~(wydać)~~ i odać *praesenti laudo* zlecamy, także też i oo. Bernardynom konwentu ostrołęckiego za wniesioną dnia dzisiejszego do koła naszego instancyą z każdego powiatu po jednej beczce, oo. zaś Augustianom konwentu warszawskiego, w których kościele *publica negotia* województwa naszego odprawować się zwykły, jedną beczkę soli z ziemi naszej *salvo solario* za tę sól ad *thesaurum inferendo competendi* tymże ichmp. dystrybutorom naszym oddać przekazujemy.

Jmp. Mateusza Radgowskiego wojskiego łomzienskiego, który *in functione et continua possessione* urzędu tego *per septenium* tak podczas pospolitego ruszenia sądy, jako i pod inny czas *munia sua publica obitat non obstante contradictione* jmp. Feliciana Skrodzkiego, który swoim przywilejem na tenże urząd wojstwa otrzymanym *ad prasens* się ozwał *pro legitimo tribuno* ziemi naszej deklarujemy.

Uważając *incommoda et imperiam*, które od Żydów w księstwie mazowieckiem *contra jura et privilegia ducatus Mazoviae* zostających obywatele ziemi naszej cierpią przez wykupowanie zbóż różnych tak w miastach, jako i wsiach ludziom różnej kondycyej w tymże przeszkadzając i czopowego od tychże likworów nie płacąc, tedy tych wszystkich żydów arendarzów po wsiach wszystkich ziemi naszej na karczmach mieszkających do płacenia tego

podatku czopowego *ducta proportione* tychże likworów do rąk ichmp. administratorów czopowego w ziemi naszej *veleorum delegatis praesenti laudo stringimus.*

Wniesiona jest do koła naszego od pp. obywatelów ze wsiów Kaczyna i Rzekunia braterska ale prawie i żebracka suplikacya, którzy w roku blisko przeszłym z dopuszczenia Pańskiego *per acrimoniam* gradobicia szkaradnego nietylko w zasiekach, zbożach ale cale prawie we wszystkim dobytku z pracy *manum suarum non fructificarunt,* dla czego *imposibilitatem* onychże do wypłacenia tych podatków uchwalonych *incompertis* mając *compassione christianitatis ducti* wypłacenie tych podatków onym *ad feliciora temopra* odkładamy. Także p. Wojciecha Grabowskiego z Drężewa, który *per infelicem casum ignis* jako ze wszystkiem zbożem, bydynkami od złych ludzi i swowolnych *funditus* zniesiony jest *et menticatis suffragiis* (~~digit~~) *elegit,* tak *adhaerendo constitutioni et instructimi subsidii* o ludziach starych niedołężnych i żebrakach postanowionej od tegoż podatku płacenia, tak też i inne ludzie w starostwie łomżyńskiem w miastach, miasteczkach i wsiach poddanych nietylko którzy dla ustawicznych przechodów i egzakcyej żołnierskich ale też *et per eundum infelicem casum ignis* z dopuszczenia pańskiego z budynkami i sprzętem domowym *radicitus* zrujnowanych *praesenti laudo relaxatos* deklarujemy *in quorum verificationem* tak gradobicia, jako i *super conflagrata* ciż wszyscy *his et similibus calamitatibus praessi juramenta* w grodach wykonać powinni będą.

Biorąc to *in considerationem* iż komisya lwowska blisko następuje, na którą pp. poborcom wszystkich podatków *rationem* oddać potrzeba będzie tedy i w ziemi naszej na sądach skarbowych blisko przyszłych *pro die superius praefixa* tymże pp. poborcom naszym i ich sukkolektorm *etam demortuorum successoribus*, ktorzy się podatków jakichkolwiek publicznych tykali i z nich się nie rachowali, aby ziemia nasza *informari* mogła *de perceptis et distributis* tychże podatków wszystkich, aby ciż pp. poborcy tu się w ziemiej pierwej wyrachowawszy *cum parata re* na komisyą lwowską jachali onym że tu w tychże sądach pomienionych naszych skarbowych do sprawienia się *terminum peremptum comparendi* naznaczamy.

Aukcya wojska i piechoty z dymów dwudziestu ośmiu konstytucyą sejmu tegoż *cornationis* blisko przeszłego uchwalona, iż jeszcze z generału warszawskiego *de modo qualitate et quantitate* tej wyprawy w województwie mazowieckiem *non est sortita effectum,* ale jako mamy relacyą od ichmp. posłów naszych na tenże sejmik generalny warszawski uproszonych do tegoż sejmiku *pro die 1 Junii* w Warszawie przypadającego jest odłożona, tedy jmp. chorążemu koronnemu nadwornemu i staroście naszemu do tegoż sejmiku generalnego i materyej traktowania za komisarza z ziemi naszej obranemu *plenariam*

facultatem zlecamy na tamtem miejscu z inszymi ichmp. województwa tegoż komisarzowi traktować *et decidendi*, tego jednak ostrzegając, aby *ultra mentem constitutionis anni* 1667 o wypłaceniu podatków wojsku po województwach na dyspartyment rozebranemu ziemia nasza agrawowana nie była i ci że ludzie nie do starych regimentów ale do województw aplikowani byli, po odprawionym zaś tymże sejmiku warszawskim i materyej rezoluwanej do dalszej naszej namowy i porządku uczynienia sejmik dzisiejszy *in eo solo puncto* i o sposobie namowy w dochodzeniu sprawiedliwości o krzywdy przez przechody żołnierskie w ziemiej naszej poczynione na dzień ten, który jmp. chorąży nadworny koronny i starosta nasz przez inotescencyą swoją, o którą jm. *praesentibus* upraszamy sejmikowi do ziemi naszej naznaczy na miejscu zwyczajnem do konsultacyej naszej limitujemy.

Które to laudum i punkta w niem opisane zleciliśmy zwyż pomienionemu jmp. zjazdu dzisiejszego naszego dyrektorowi ręką jego podpisane do akt grodzkich łomżyńskich podać.

Actum et datum w kościele farskim łomżyńskim na miejscu konsultacyom naszym zwyczajnem *die 28 Maii 1676 anno*.

Jan Łuba regent ziemski i grodzki łomżyński, dyrektor koła niniejszego.

1676. *Octob*. 13. Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 473.

Actum Łomzae in curia
regia feria tertia post festum
sancti Lucae Evangelistae
proxima anno Domini 1676.

Obtulit generosus Mathaeus Franciscus Radgowski tribunus terrae Łomzensis.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie Łomzienskiej, obwieszczeni będąc uniwersalikami jmp. Mikołaja z Wojsławia na Pniewie Wojsławskiego podkomorzego naszego, zjachaliśmy się na miejsce zwyczajne sejmikom należące do Łomży *pro die* 13 *Octobris in anno* 1676. Tamże szedszy się do kościoła farskiego wszyscy, spólnie błagając Majestat Boski, aby n.kr.jmp.n.m. dał Pan Najwyższy zdrowie dobre i długoletnie panowanie za podjęte prace, fatygi, poczołowania nie królewskie ale ojcowskie około dobra rzeczyp., a starając się do konstytucyej sejmu *coronationis*, gdzie troje pogłówne jest uchwalone i na dwie racie rozdzielone, żeśmy tedy do drugiej raty trzeciego pogłównego nie obrali byli poborcę, teraz tedy niniejszym zjazdem naszym, chcąc temu dosyć uczynić, przystępiliśmy *primarie* do obrania dyrektora sejmiku tego, gdzie zgodnemi głosami *e medio nostri* obraliśmy jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego ziemi naszej. Nie wchodząc tedy w żadne insze materye, to tylko szczególnie wziąwszy przed się, aby wojsko

j.kr.m.p.n.m. za swe prace i zdrowie mogło mieć od nas braci swojej *mercedem* i jako najprędsze wydanie i wypłacenie tego trzeciego pogłównego obrawszy za poborców do wybierania onego t.j. z łomzienskiego i ostrołęckiego powiatów jmp. Jana Łubę regenta naszego łomzienskiego, z zambrowskiego zaś i kolenskiego jmp. Mikołaja Długoborskiego podsędka zambrowskiego *absque ulla contradictione* którym tedy ichm. zleciliśmy i o tośmy *unanimiter* upraszali, aby ten podatek jak najprędzej począwszy od dnia sejmiku tego wybierali, a wybrany za asygnacyami od skarbu, komu *debebitur*, aby *sine ulla mora* oddawali, oraz i samych siebie do tego *stringendo*, aby z nas każdy ten podatek nadalej we czterech niedzielach od dnia zwyż mianowanego wydał *sub poenis in jure descriptis*. Stosując się jednak we wszystkiem tak do konstytucyej sejmu *felicis coronationis*, jako i laudum sejmiku naszego *rellationis nuntiorum* blisko przeszłego i *juramentu* do dwojga pogłównego *primae rathae* wykonanych, przy *solarium* zwyczajnem i kwitowem terazniejszym ichmp. poborcom takimże jako i do dwojga pogłównego od nas pozwolonym.

Co tedy *feliciter* i zgodnie skończywszy, zleciliśmy to jmp. dyrektorowi naszemu, aby to laudum nasze *sine mora ad acta* podał *cum subscriptione* ręki swej. Działo się w kościele farskim łomzienskim *die* 13 *Octobris* roku 1676.

Mateusz Franciszek Radgowski wojski ziemie łomzienskiej, marszałek koła rycerskiego.

1676. *Decemb*.10 .

Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 798

Actum Łomzae in curia regia
feria secunda post festum
Conceptionis Gloriosissimae Virginis
Mariae proxima anno Domini 1676.

Obtulit generosus Nicolaus Alexander in Mężenino Opacki.

Oblata articulorum conventionis particularis terrae Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzienskiej rycerstwo na sejmik dzisiejszy za uniwersałem kr.jmp.n.m. na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zgromadzeni przy dyrekcyej jmp. Mikołaja Aleksandra na Mężeninie Opackiego podkomorzyca wiskiego za marszałka tegoż zjazdu zgodnie obranego konformując rady nasze do uniwersału i instrukcyej j.kr.m.p.n.m. punkta niżej opisane do obrony rzeczyp. namówiwszy, posłom naszym t.j. jmp. Wawrzeńcowi Grabi pisarzowi łomzienskiemu i jmp. Maciejowi Pienkowskiemu pisarzowi zambrowskiemu ziemskiemu zgodnie od nas obranym i uproszonym do promowania na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie moc daliśmy, *obligando* ichm., aby to co *in concernit reip. integritatem* mieli *in sua solicitudine* bez uszczerbku praw i wolności naszych slacheckich z inszemi ichmp. posłami województw do zatrzymania całości rzeczyp. *consilia sua* stosowali.

Szczególniej to Prowidencyej Boskiej dzieło, że nas ab … *intuictu et praeparatis ad istam* srogich bisurmanów przez odważne kr.jmp.n.m. (lub w szczupłym obojga narodów wojsk orszaku) *in audito exemplo* zaszczyt wyrwawszy, pozwala czasu do reflekcyej w zgodne i zdrowe na wydźwignienie zgubionej tej rzeczyp. rady, tedy za to pokornie litościwemu nad upadkiem naszym oddając modły Bogu, zlecamy ichmp. posłom naszym, aby kr.jmp.n.m. za tak wysoką czułość, osobliwą ostrożność i gorące ojcowskie pieczołowanie, które dla zatrzymania całości ojczyzny naszej *a primo felici exordio felicium regnorum suorum,* jeżeli kiedy, tedy teraz z tak ciężkiego paroksyzmu *et ultimo* prawie *climate eliberando caput et pectus suum regium opponendo*, podymować raczył, przy powinszowaniu szczęśliwego *in longam seriem annorum* nad nami panowania swego a oddaniu wiernego poddaństwa naszego winne oddali dzięki i ostatecznej ku dostojeństwu majestatu pańskiego chociaż *cum dispendio vitae et fortunarum nostrarum* upewnią gotowości i aby j.kr.m.p.n.m. w dalszych zamysłach swoich ku pomnożeniu chwały Boga Zastępów i zaszczyceniu kościołów jemu poświęconych, a ojczyzny naszej do pierwszych swobód i fortun wolności przywróceniu rozprzestrzenienia, rozszerzenia nieprzyjaciół *et viscerimus* eksterminowania ustawać nie raczył nisko a pokornie upraszać tymże ichmp. posłom *intimovimus.*

Więc niepomału to ojcowskie serce dobrotliwego pana przerażać a zatem *et totum reip. nostrae corpus* przenikać musi, gdy się takie inkonweniencye w konwentach znajdują, które *ex antecessoribus* nn. królów pp. *nominationi regiae subiecti* będąc *ex eadem nominatione regia et jure patronatus innato et debito in debite* się zdzierają *quod pudendum est jurium majestatis regiae authoritatem convellere intendentes in jus vocare non erubescunt et in rota Romana* pieniają, jako i teraz j.kr.m.p.n.m. ciężko dobre przychodzi *in eum temerarium ausum*, który się świeżo *impie* stał w Oliwie, zlecamy tedy to ichmp. posłom naszym *ad promoverodum* aby takowe *ausus* jako całej rzeczyp. *perniciosi in posterum* się nie działy, tak i teraz na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *lege publica* postanowione były.

I tego się nam *in oblivionem* podać nie godzi, kiedy uważywszy *merita* Ojca Ś-go szczęśliwie teraz obranego, który lubo tylko jeszcze będąc *Sanctae Romanae Ecclesiae purpuratem remp. nostram* znaczną sumą ratował daleko więcej, gdy teraz *felicibus auspiciis post evictionem in pontificarum inter primas regiminis curas* Polskę położył *insigni liberalitatis auxilio adversus patriae hostes* …,tedy jako rzecz słuszną, tak i potrzebną każdy *judicare* może, aby rzeczyp. wywalczenia (?) tej wdzięczności tak łaskawemu dobrotliwemu i hojnemu pasterzowi swemu na tym przyszłym, da Bóg, sejmiku pokazania i oświadczenia *adinvenim modum* mogła *erit curae* ichmp. posłom naszym z inszemi ichm., aby tak wielkie

dobroczynności pokazane i do dalszych zachęcając *initis modis et mediis* tąże wdzięcznością nagrodzić się mogły.

A jako król jmp.n.m. i cła rzeczp. *inter alias curas non extremo loco ponit*, aby długi pewne *in fidem reip.* zdawna zaciągnione *in hucusque creditoribus* nie są wypłacone, jak najprędzej wypłacone być mogły tak zasługi *mentissimorum de hoc rep. civium* i spery z postradaniem substancyej dla dobra pospolitego erogowane, że zaś teraz *propter hanc infelicitatem temporum ulla tenus* nie mogą być nagrodzone, tedy to wszytko *indulgendo huic calamitati ad feliciora reip. nostrae tempora* odłożyć *neccessitamur*.

Wojsku jednak naszemu i żołnierzowi, który przez ten wszytek czas dzienne i nocne obozowe trudy podejmującemu substancye i zdrowie swoje na szam niosącemu, impet tak strasznego nieprzyjaciela za odważną przezornych wodzów swoich dzielnością z tegoż nieprzyjaciela pohańbieniem dosyć mężnie i odważnie wytrzymał, jako dosyć dobrze zasłużonemu aby sposób zapłaty prędkiej obmyślony był, *inibunt rationes* ichmp. posłowie nasi *cum ordinibus regnit.*

Że zaś niektóre chorągwie i rejmanty, tak polskiego, jako i cudzoziemskiego zaciągu, tak koronne, jako i litewskie, jako przedtem do obozu idąc, tak i teraz, w okazyach nie bywszy, powracając, na artykuły wojskowe *contra excessivas* do tych surowie obwarowane nic nie dbając tak sobie *disolute et licentiose* postępują traktów prostych zwyczajnych do konstytencyej sobie naznaczonych nie upatrując przechodami w ciągnieniu obciążliwemi stanowiskami i noclegami w domach i dworach slacheckich sromotnemi ode wsi do wsi na ćwierć mile nie uszedszy, grasując, poboczne stacye obciążliwe wyciągając, gumna i dobra pustosząc w ziemiach i po powiatach ustawicznie się krążąc i one krzyżując tak prawie, że zadna wieś i wioska chorągiew jedna na drugą zaraz w też tropy następując nie jest wolna, niewypowiadzianemi krzywdami ludzie oprymują, tak że już lud ubogi *continuis injuriis et violentiis* ustawicznie *pressus* ledwie *spirat* i więcej śmierci prędkiej niżeli życia niewolniczego pragnie, aby tedy te ekscesa popełnione *impune* nie uchodziły, zlecamy to ichmp. posłom naszym, aby się tych krzywd nieznośnie poczynionych u ichmp. hetmanów obojga narodów na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie upomnieli i żeby te szkody przechodami poczynione i stacye wyciśnione regestrami i przysięgą likwidowane w zapłatę *stipendiorum* wojsku były potrącone i aby takowe regestra pp. poborcy od pokrzywdzonych miasto wypłaty podatków przyjmowali i niemi tym chorągwiom i rejmentom, od których są poczynione płacili, gdzieby zaś te krzywdy *stipendia exuberarent*, tedy [nieczytelne] *excessivis (?) et criminalibus actibus notati*, aby *in personis adhaerendo constitutioni 1653 sub titulo*, obostrzenie *disciplinae militaris poena capitis et aliis condignis* karani byli. Do zachowania

zaś tych obciążliwych przechodów, a jako nam *patuit et patet* o wielu libo zwinionych chorągwiach, jednak w kupie swowolnej grasujących i *licentiose* sobie postępujących poskromnienia obraliśmy i z pojsrzodka siebie uprosiliśmy za komisarzów i rotmistrzów t.j. w łomzienskim i ostrołęckim jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego łomzienskiego; w Zambrowskim jmp. Mikołaja Aleksandra na Mężeninie Opackiego podkomorzyca wiskiego, w kolenskim powiatach jmp. Stanisława Grodzickiego cześnika łomzienskiego, którzy ichm. w tychże powiatach przybrawszy sobie do tej funkcyej *officiales idoneos*, porządek jaki sobie *in hoc passu* uczynią i postanowią do tegoż i my wszyscy onymże *praesto providendo* zaś *ulteriori securitati nostrae domesticae laudum*, które ziemia nasza sobie postanowi, aby na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *lege publica* aprobowane było, *curabunt et instabunt* ichmp. posłowie nasi.

Prolongacye sejmów przeszłych *propter factiones privatorum* kto nie widzi, że rzeczp. *enervanent* tak i ten przyszły, daj Boże, szczęśliwy aby nad prawo nie był prolongowany *invigilabunt* ichmp. posłowie nasi.

Propositia materia strony poparcia wojny tureckiej albo raczej aprobowania traktatu i o sposobie wyprawy posła wielkiego do Portu że ta materya jest *magnae importantae*, zaczem *et matura eget deliberatione*, tedy to zlecamy ichmp. posłom naszym, aby o tem z inszemi województwy traktowali to w *ex re et utilitate* całej rzeczyp. *proficuum* będzie, tak jednak patrząc na wycieńczone siły nasze i plagi na nas od Pana Boga przepuszczone, któremi od tak wielu lat *vadique premimur* nie z wojną która się już każdemu dosyć uprzykrzyła, ale spokojem do nas i domów swoich, da Pan Bóg, powracali.

Też traktaty z Turczynem *in quantum* [nieczytelne], tedy rozpatrzywszy się nasza rzeczp. wojsko nasze aby *ad propositionem* na obronę tylko granic zmniejszone i redukowane było, na którego tylko wojska wypłacenie podatków largycye niepotrzebne na stronę odłożywszy, tak płaca już nie skarbu ale na województwa na podział wojska powracała się.

Car moskiewski że podług pakt dawnych na wojnę tę terazniejszą turecką *societate armorum non astitit* i jego obiecanemi posiłkami *resp. nostra [nieczytelne]* została Czeheryn i inne fortalicya *inscia rep.* posiadł i posiada, więc i pakta też że do ekspiracyej prędkiej z nim następują komisya z tymże carem moskiewskim że *in hucusque* nie jest *continuata* – to wszytko *enucleabit* i aby prosekwowana była, *inibunt rationes* ichmp. posłowie nasi *cum ordinibus regni*.

Pugnat i to *contra aequitatem*, że po skończonych sejmach jako i przyszłym *coronationis* szczęśliwie odprawionym punkta niektóre lubo nie były natenczas *praeticata circa scitum et consensum ordinum regni*, a mianowicie o nobilitacyach niektórych osób *in*

volumen legum są wpisane, upomnieć się tego mają ichmp. posłowie nasi, *ut eadem puncta pro eliminatis* deklarowane były i żeby zaś *in posterum* taki *abusus legis et gratiae principis* nie był, *praecustodiant*, aby te tylko osoby do tego klejnotu przychodziły i byli kreowani *nobiles*, którzy za całość ojczyzny *profusione sanguinis et recte factis* były *notabiles* i aby na sejmiki przedsejmowe *recomendationes* onych wychodziły.

Mając *condignam rationem meritorum* j.w.jm. książęcia Dymitra Wiśniewieckiego wojewody bełskiego i hetmana [nieczytelne] nietylko *ex antecessoribus suis prosapiae*, jako zawsze, tak i teraz podczas tej wojny tureckiej *cum privatione* rozległych włości przez nieprzyjaciela posiadłych, ale też jako prawdziwego za całość ojczyzny naszej *atlantis, relantis dispendio vitae* w oczach całej rzeczyp. … lubo niepodobna te *heroica facta condigne gratificari*, tedy przynamniej na starostwie soleckiem aby proporcionalną *contestari* sumą i ordynacya ostrowska aby swój efekt na tym przyszłym, da Pan Bóg, sejmie wzięła, *promovebunt* ichmp. posłowie.

Desiderium j.w. jm. ks. biskupa płockiego senatora *in hoc rep*. dobrze zasłużonego względem przewozu na Wiśle między Skaryszowem i Warszawą jm. należącego do koła naszego wniesione jako za słuszne *judicamus*, tak aby i *per legem publicam* na tymże sejmie stwierdzone było, *committimus* ichmp. posłom *ad promovendum*.

Godna uwagi i kondolencyej, a zatem i ciężaru tak wielkiego obmyślenia folgi w.jmp. Wojciecha Prazmowskiego chorążego m.k. i starosty naszego łomzienskiego kwerymania, na którego starostwie łomzienskiem i ekonomiej kwarta z Kamienca przeniesiona należytą samej ekonomiej łomzienskiej wszystkie jemu prawie intratę do skarbu wnosić i na skarb tylko *cum praejudicio summo* pracować rzeczp. *necessitat*. A że to *motu et authoramento* zeszłej z tego świata ś.p. Ludwiki Maryej królowej jejm. *stetit*, której to mniejsza była i całą intratę *ob respectum pii operis* oddać i pozwolić na swojej natenczas ekonomiej i na kwartę obrócić co teraz musi być z wielkim ciężarem *moderni possessoris*, bo i ta z Kamienca przeniesiona *per economos* królowej jejm. za lat kilkanaście *hucusque* niewypłacona *spectat possessionem in successione in bona et temutam moderni possessoris*, a zatem *ejusdem oneris indebitam deportationem et [nieczytelne]*. *Curabunt* ichmp. posłowie nasi, ażeby ta obciążliwa kwarta z starostwa i ekonomiej łomzienskiej, jako *cum praejudicio moderni possessoris* jest przeniesiona, tak też *ipsa ratione aequitatis dictante* zniesiona była, gdyż toż starostwo łomzienskie przez różne plagi jako ~~(jeszcze plagi jako)~~ jeszcze po nieprzyjacielu w tymże starostwie wiosek spaleniu, poddaństwa wybraniu, jako też morowego powietrza dla kwarty i hyberny dosyć obciążliwych niemniej i przechodów żołnierskich częstych jest barzo zdezolowane, co jest wielką przyczyną temuż jmp. staroście naszemu do nieodprawowania

częstej jurydyki, a zatem i niewygodą dalszą ziemi naszej być musi, w czem *fidem et honorem* ichmp. posłów naszych obowiązujemy, ażeby na żadne insze egzorbitancye nie pozwalali, poko ta obciążliwa kwarta z starostwa łomżyńskiego przeniesiona nie będzie i (~~jegomość~~) jm. o zatrzymanie tejże kwarty od skarbu aby *impetitus* nie był, *instabunt*.

Jejmp. Maryanna z Bogda… godnej pamięci jmp. Tomasza Goczławskiego niegdy sędziego nurskiego pozostała małżonka *justam* w ziemi naszej *meretur condolentiam,* gdy z nieboszczykiem godnej pamięci małżonkiem swoim mając prawo *privilegio* ś.p. Jana Kazimierza stwierdzone i Michała nn. królów polskich na dobra Rudę Olszowską konferowane, nadto i sumy pewne przez komisyę przysądzone na tychże dobrach jako *legitime* nabytych *privilegiati possessores in pacifica possessione* zostawiali, teraz że zaś *post fata* tegoż nieboszczyka p. sędziego w sieroctwie swojem przez różne wymyślne terminy od inszych osób *indebite impetitur promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby to prawo, jako *legitime* nadane i *privilegia in dubium* wokowane nie były i jejm. taż że od tejże impetycyej wolna zostawała.

Nie może być nie *periculoscius reip*. jako *mutae cedes inter cives*, a tem więcej *senatorii ordinis*, czego świeży (żal się Boże) przykład mają w okrutnem oraz z synem zabiciu s.p. jmp. kasztelana warszawskiego, wniosą instancyą ichmp. posłowie nasi do j.kr.m.p.n.m., żeby ta sprawa na terazniejszym sejmie sądzona była i tam *enorme crimen,* aby *impune* nie poszła.

Lubo prawo tak dawniejszemi, jako i świeżemi konstytucyami *contra desertores castrorum* dosyć surowie opisane jest, że teraz na tę wyprawę przeciw tak wielkiemu Krzyża Sgo nieprzyjacielowi wiele chorągwi i regimentów na toż prawo nic jednak nie dbając, tych okazyi wojennych chroniąc się rzeczp. zawiedli, aby im taki *aunes impune* nie poszedł, *instabunt* ichmp. posłowie.

Do wypłacenia podatku *subsidii charitativi* ichmp. duchowni przed stanem świeckim ochotą swoją przodkować mają, jednak że tego *subsidium* wybranego *contra mentem legis* do pp. egzaktorów w ziemiach i powiatach nie oddali i nie oddają, także że i ten podatek z przeszłych sejmowych uchwał wybrany na co się obrócił, upomnieć się mają ichmp. posłowie.

Jako *in aequale rep*. *aequales* będąc *aequalia onera et solutia* podejmować i przyjmować mamy, że zaś inne województwa na sejmach *cum suis desideriis specialiter* przodkować często zwykły, tedy dopomnią się tego pp. posłowie nasi, aby te *desideria* województw *non specialitate* ale *generalite* z drugiemi zawsze promowane były.

Hyberna konstytucyą blisko przeszłą na sejmie *felicis coronationis* miała być zmoderowana, że zaś i starostwo łomzienskie niewielką alewiacyą w tem uznało, dopomnią się ichmp. posłowie ażeby *hyberna ad proportionem* kwarty redukowana była.

Sól nasza suchedniowa slachecka przy tem ustawicznem podatkowaniu naszem i ciężarach niezmiernych *unicum* prawie *solatium* że za te ćwierci przeszłe nam nie jest oddana i w skarbie zatrzymana, do tego że i cena onej *ad libitum* pp. pisarzów skarbowych *crevit et excrescit*, dopomnieć się tego mają ichmp. posłowie nasi, która *in quantum* nas *ex integro* nie dojdzie, tedy też na żadne podatki ichmp. pozwolić nie mają.

Solarium pp. poborcom konstytucyami *annorum* 1661 *et* 1662 obwarowane jako przedtem, tak i teraz aby *in suo esse* zostawało, *promovebunt* pp. posłowie nasi.

Sympla tak *agrariae*, jako i dymowa *contributionum* rachunkami tak w ziemi naszej, jako i w skarbie wywiedziona na sejmach dawniejszych promowana aby i na tym, da Pan Bóg, przyszłym sejmie efekt swój wzięła, *committitur ad promovendum* ichmp. posłom.

Wielebni ichm. ks. kościoła farskiego łomzienskiego wnieśli do kola naszego swoje *petitum*, aby włoki pewne we wsi Łomżycy leżące, przywilejem od ś.p. kr.jm. Zygmunta Augusta temuż kościołowi konferowane i inkorporowane *ab omnibus oneribus reip.* libertowane, także też i od wielebnego ks. plebana płockiego takoweż *postulatum* wniesione jest, aby włóka w tejże wsi Płocku leżąca Steczkowska nazwana przywilejem ś.p. kr.jm. Michała Rożańcowi tegoż kościoła na pomnożenie większej Chwały Boskiej *benigne* nadana i także *ab omnibus oneribus* uwolniona, jako … obszerniej świadczą zostawały, *promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby też przywileje *lege publica* stwierdzone były.

Querimoniam pp. deputatów chorągwi kozackiej jmp. Fedora Tyszkiewicza wojewodzica czerniechowskiego na pp. poborców naszych pogłównego dwojga *rathae primae Maii* iż w asygnacyej swojej *non sunt satisfacti*, do koła naszego wniesioną uważając *intimamus* tymże pp. poborcom naszym, aby się w tym długu jak najprędzej iścili *in quantum* skarb asygnacjami już taryfy tego podatku nie przeładował.

Pp. zaś poborcy do trzeciego pogłównego *rathae Septembris* w ziemi naszej obrani do tegoż koła naszego solennem wnieśli *querimoniam et manifestationem*, że z tego podatku prawie *penitus* nic nie wybrali, co się stało dla ustawicznych przechodów i zgoła nigdy niewychodzących z ziemi naszej chorągwi i regimentów, gdzie nam wielom nie pierwej do poborcy z tym podatkiem ale do żołnierza i chorągwi ze stacyą okupując się ustawicznie, iść przychodzi. Więc też i to nie mniejszej konsyderacyej potrzebuje, kiedy tak sądy skarbowe w ziemi naszej *ab absentiam a domibus* niektórych tychże sądów ichmp. deputatów, także i ziemskie *ob non completum dominorum judicum numerum*, jak też urzędowe sądu grodzkiego

łomzienskiego, że jmp. Justynian Łuba sędzia i podstarości łomzienski *munere judicis deputatis tribunalitii fungens* jeszcze z tegoż trybunału nie powrócił *in hucsque siluerunt*, tedy *de retentoribus non condemnatis executionis prosequitio subsustere*, zatem też podatków tychże *retardatio subsequi* musiała, tedy wkładamy to na ichmp. sędziów skarbowych ziemi naszej, aby oneż *praevia usitata publicatione* jak najprędzej reasumowali. *In quantumby* zaś i te dla nieprędkiego na nie ichmp. sędziów zjachania nie prędko się zacząć miały, tedy *praesenti laudo intimamus* temuż jmp. sędziemu i podstaroścemu grodzkiemu, aby *post finitum hoc munus suum judicis deputati judicia causarum fisci etiam extra cadentiam aliorum quarumvis terminorum judicialium ex lege et necessitate* potrzebne dla otrzymania *super retentoribus contributionum conendem condemnat* i to co z prawa pospolitego tak pp. poborcom wykonania, jako też i tymże *retentorum* dla uiszczenia się w tych podatkach tu w Łomzie na miejscu zwyczajnem reasumowawszy, sądził i kontynuował. Na których sądach *omnibus eisdem retentoribus praevis utationibus summario processu fisc*i, jako prawo mieć każe, *terminum peremptorium et paratum* naznaczamy.

Te tedy tak artykuły, punkta, *desideria* wzwyż opisane ichmp. posłom naszym na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *ad promovendum* zlecone, jako też i laudum niniejsze w materyach wzwyż opisanych do ziemi naszej należące spisane wzwyż mianowanemu jmp. koła naszego dyrektorowi z podpisem jego ręki własnej do grodu naszego łomzienskiego *per oblatam* podać zleciliśmy.

Actum et datum w kościele farskim łomzienskim na miejscu sejmikom i konsultacyom naszym zwyczajnem *die 10 Decembris 1676 anno.*

Mikołaj Aleksander na Mężeninie Opacki marszałek i dyrektor koła niniejszego.

1676. Decemb. 30.

Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 520

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia in crastino festi
Sanctorum Innocentum Marstyrum
anno Domini 1676.

Obtulit generosus Paulus in Prazmow Prazmowski.

Oblata electionis subjudicis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie łomzienskiej obywatele na elekcyą podsędkowską za uniwersałem j.w. jmp. Jana Albrachta Krasinskiego wojewody naszego mazowieckiego zgromadzeni, stosując się w tem do prawa i zwyczaju pospolitego, a obrawszy naprzód za dyrektora między sobą jmp. Pawła Prazmowskiego chorążyca nadwornego K., czterech *e gremio nostri* kandydatów na tenże urząd podsędkowski *post*

evictionem in judicatum jmp. Łukasza Mieczkowskiego podsędka ziemskiego naszego wakujący, to jest ichmp. Wawrzeńca Grabię pisarza, p. Aleksandra Tarnowskiego skarbnika łomzienskich, p. Justyniana Bonifacego Łubę sędziego i podstarościego grodzkiego łomzienskiego, p. Jana Łubę łomzienskiego regenta ziemskiego i grodzkiego zgodnie obraliśmy, z których jednego jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podstarościego grodzkiego łomzienskiego, ponieważ mu drudzy trzej kandydaci mianowani ichmp. pisarz, skarbnik i regent łomzienscy *benevole* kresek ustąpili *et suffragia sua publice* zaraz w kościele farskim na miejscu elekcyom zwyczajnem *contulerunt,* j.kr.m.p.n.m. przez jmp. dyrektora naszego aby j.kr.m. pomienionego [nieczytelne] data ziemi naszej dobrze zasłużonego, prawa dobrze wiadomego przywilejem swoim *confirmare* i ten urząd podsędkowski *conferre* raczył prezentować, zleciliśmy.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikom i elekcyom zwyczajnem *die* 30 *Decembris anno Domini* 1676.

Jako marszałek niniejszej elekcyej podpisuję się i kandydata w niej wyrażonego j.kr.m.p.n.m. przy uniżonem wiernego poddaństwa mego oddaniu imieniem całej ziemi i braci zgromadzonej prezentuję Paweł Prazmowski.

1677 ~~Junius~~. 15.
V 25

Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 623
Actum Łomzae in curia regia
feria tertia post Dominicam
Rogationum proxima
anno Domini 1677.

Oblata limitationis conventus particularis terrae Łomzensis.
Obtulit generosus Matheus Franciscus Radgowski tribunus terrae Łomzenisis.

.

My dygnitarze, urzędnicy i wszytsko rycerstwo ziemie łomzienskiej zjachawszy się na sejmk *relationis* po szczęśliwie skończonym sejmie generalnym warszawskim na dzień podług deklaracyej posłów naszych w konstytucyej opisany 25 miesiąca maja w roku terazniejszym 1677 na miejsce zwyczajne do Łomży zgromadziwszy się do kościoła farskiego konsultacyom sejmików zwykłego, tam dla lepszego i zwyczajnego porządku obraliśmy *e medio nostri* za dyrektora jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego ziemie naszej, który *libere* od wszystkich nas *unanimis votis electus* to miejsce zasiadszy podług należytego odprawował porządku.

A naprzód odebrawszy *relationem cum constitutione* od ichmp. posłów naszych i onę dobrze zrozumiawszy we wszystkiem woli i intencyom j.kr.m.p.n.m. i całej rzeczyp. pozwolonym punktom w wydawaniu *quod majus* podatków chcąc dosyć uczynić, uważając jednak w tak prędkim czasie tak ciężkie podatki na zniszczony lud przez przechody żołnierskie włożone, a jeszcze *ad normam et taripham anni* 1662 aby były wydawane dopiero *pro eo tempore informati* w kole sejmikowania około czego była wielka *difficultas*, jakoby ten ciężar bez [nieczytelne] ludzi ubogich był wydawany, uważając *eo tempore* czasy i lata lepsze i lud nietak zniszczony i to też biorąc przed się żeśmy nie mogli i nie mieli *pro eo tempore certitudinem ad manus* wybierania tych podatków w r. 1662, ani tych poborców *praesentes*, bo już drudzy pomarli, zaczem musieliśmy ten sejmik nasz dla lepszej informacyej odłożyć do czasu pewnego, niżej opisanego, na który zjachawszy się to co *debetur* od wiernych poddanych n. kr.j.m.p.n.m. i synom miłej ojczyzny, skłaniając się *ad consensum* całej rzeczyp. we wszystkiem *parere* obiecujemy.

A wzajemnie też to sobie obiecując i nic w tem nie wątpiąc, że zarówno *in aequali rep*. pociągając, *aequalem* odniesiemy od n.kr.j.m.p.n.m. *gratitudinem*, to jest w daniu soli suchedniowej, o którą *e medionastri* obranym ichmp. dystrybutorom jeszcze *in anno praeterito* zleciliśmy, aby w tym czasie przed zjachaniem się na sejmik upraszali n.kr.j.m.p.n.m., aby nam pańską a prawie ojcowską w tem pokazał łaskę. A lubo w niebytności j.kr.m.p.n.m. tedy upraszać j.w.jmp. podskarbiego W.K., abyśmy *pro tempore limitationis* byli od dystrybutorów naszych uwiadomieni.

Te tedy *limitationem* sejmiku *cum toto effectu* na dzień 15 miesiąca czerwca w roku 1677 odkładamy i *sub eodem directore* należyte *consilia* odprawować będziemy i tężże limitacyą *ad ad acta* jako najprędzej podał z podpisem ręki swej, zlecamy.

Działo się w kościele farskim łomżyńskiem dnia 25 Maja roku 1677.

Mateusz Franciszek Radgowski wojski ziemie łomzienskiej, dyrektor sejmiku tego.

1677. *Junius* 15.

Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 630.

Actum Łomzae in curia regia feria quarta pridie festi Sanctissimi Corporis Christi Domini anno ejusdem 1677.

Obtulit generosus Justinianus Bonifacius Łuba *subjudex terrestris et vicecapitaneus castrensis Łomzensis.*

Oblata laudi particularis terrae Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemi łomzienskiej obywatele na sejmik nasz relacyjny z limitacyi przeszłej na dzień dzisiejszy przypadający zgromadzeni wysłuchawszy i na pierwszym zjazdzie i na terazniejszym relacyi ichmp. posłów naszych na sejm przeszły warszawski od nas zgodnie obranych pod dyrekcyą powtórną jmp. Justyniana Bonifacego Łuby podsędka ziemskiego i podstarościego grodzkiego łomzienskiego, stosując się do uchwały sejmowej, tośmy między sobą dla dobrego rządu postanowili.

A naprzód Bogu Wszechmogącemu winne oddajemy dzięki, że po takiej ciężkiej wojnie i po różnem utrapieniu, które na nas i na ojczyznę naszą z woli Swojej za grzechy nasze dopuścił, zapędom nieprzyjacielskiem koniec uczyniwszy, do rady powszechnej miejsca zwyczajnego i czasu pozwoliwszy, do tejże rady i całego szczęśliwie skończonego sejmu przybył pomocą swoją, że i tu na tem naszem partykularnem miejscu *effectus* jego odbieramy i zwyczajne nasze konsultacye, które już *desperatis casibus* zostające uważać potrzeba było, czyniemy.

Dziękujemy kr.jmp.n.m., że po obozowych swoich pracach, które dla państwa sobie od Boga powierzonego i dla całości naszej nie żałował i teraz na tym sejmie pracą i staraniem swojem pańskiem długo rożniące się zdania rzeczyp., [nieczytelne] i cokolwiek było *arduum* do uspokojenia, powagą swoją pańską uspokoić *interminam et externam pacem* za wolą i łaską Bożą nam i całej rzeczyp. przynieść raczył, któremu za to … wiernych poddanych *debita* nawet *et debetur gratitudo* mianowicie do wiernego oddania poddaństwa *promptitudo*.

Dziękujemy zaś i ichmp. posłom naszym, że na miejsce sejmowania od nas wyprawieni *ultra spem nostram* długo na sejmie niedziel kilkanaście nad zwyczaj i prawo odprawyjącym się, koszty, prace swoje przy ustawicznej rezydencyej i dla całej ziemie naszej ważyli, którym za te prace i koszty, lubo od nas większa *debetur* rekompensa, to jednak uważając na się teraz *egestatem*, nie widząc sposobu do ukontentowania ichm. z retent trojga podymnego u jmp. Łukasza Mieczkowskiego sędziego ziemie naszej, także i z reszty jedynastu poborów, do których był egzaktorem jmp. Marcin Jałbrzykowski sędzia zambrowski, któreśmy pogłównem i podymnem *ad complementum* tarify skarbowej zakładali, także i z półtoru poborów, do których byli poborcami w łomzienskiem terazniejszy jm. ks. Suski pleban smłodowski, w ostrołęckim nieboszczyk p. Paweł Philochowski komornik ostrołęcki, w zambrowskim i kolenskim jmp. Stanisław Grodzicki cześnik łomzienski, zł. 1000 pol. naznaczamy, aby to doskutku przyszło, tak na to *solarium* od nas pozwolone, jako i dla iluminacyej tych podatków i dla wywiedzenia *quantitatis* onych. Także na podatki pogłównego, które po egzakcyej nieboszczyka p. Aleksandra Radgowskiego w ziemi naszej *decrescunt,* i na weryfikacyą wszytkich innych w ziemi naszej podatków sądy nasze skarbowe

10 *Decembris in anno currenti* przy dawnych deputatach przydawszy do nich jeszcze dwu *de medio nostri* jmp. Pieńkowskiego pisarza zambrowskiego i jmp. Mikołaja Opackiego reasumujemy. *Stringimus* do tego ichmp. poborców, których i sama *lex* do tego *stringit,* aby regestra egzakcyi swoich *ad acta castrensia Łomzesia* podali dla informaty całej ziemi naszej i pp. deputatów.

A że na tem należy, aby *ex interesse nostro defensio* ojczyzny, to jest, zapłata wojsku *non deseratur*, powszechną widząc w tem województwa całego naszego zgodę i uchwalone czworo pogłównego *stipendiis* wojska rzeczyp., jako i deklaracyą ichmp. posłów naszych biorąc przed się, ponieważ *diminuta* tarify pogłównego w ziemi naszej po egzakty nieboszczyka p. Aleksandra Radgowskiego poborcy tegoż pogłównego *in anno* 1662 czyni na *dubium de certudine* traify tejże, tedy wypłacenie dwojga pogłównego, które według deklaracyi ziemi naszej *ad ultimam Augusti currere* powinno podymnemi między sobą naznaczonemi, których ośmnaście *cum abjuratis antiquis nihil vero retentibus* do wybierania z dymów tak w dobrach ziemskich, królewskich, jako i duchownych naznaczamy dwojga itidem podymnego respektem nie doszły wyprawy *juxta mentem legis non detractando,* loznych jednak od podatku pogłównego w całej ziemi naszej i z dobr wszytkich ziemskich i duchownych i królewskich etc., ponieważ od podymnego między nami wolni *non excipiendo,* a tych loźnych regestra tak miasta, jako i wsie wszytkie *juramento* komprobować powinni, także i *possessores villarum per suos factores*, do których wybierania podatków tak podymnego, jako i od osób duchownych, mianowicie ichm. księży proboszczów, plebanów, wikaryuszów i od szkolnych i innych osób duchownych przy kościele na poświątnem, także i od loznych wybierania użyliśmy z pojsrodka siebie w ziemi łomzienskiej i ostrołęckiej jmp. Łukasza Mroczkowskiego sędziego łomzienskiego, z zambrowskiej i kolenskiej jmp. Andrzeja Długoborskiego podstarościego zambrowskiego, którzy ichm. *post completam exactionem suam* regestra *ad acta* egzakcyej swojej powinni będą oddać *salvam* ichm. *de retentoribus executionem reservando*, która *etiam per legem publicam* ichm. *praecustodita est.*

Co się tknie pogłównego dwojga rat dwu: jednej *in Decembri,* drugiej *in Julio* do wydania następujących na tę sejmik sobie zachowujemy, który nam jmp. podkomorzy łomzienski *uttimis diebus Novembris* złoży, za którego uniwersalikami zjachawszy się, a zrozumiawszy rewizyą, którą między sobą postanawiamy, *modum* kontrybuowania *et genus* podatków lubo tymże podymnem, lubo pogłównem natenczas postanowiemy między sobą. A żeby zaś tem snadniej między nami do przyszłych uchwalenia podatków *ordo praecedat,* zgodnie między sobą na przyszłe pogłówne, jako też *et alia contributionem genera revidenda*

rewizorów naznaczamy, to jest: w łomzienskim jmp. Bartłomieja Mosakowskiego, w zambrowskim jmp. Andrzeja Opackiego, w ostrołęckim jmp. Jana Konarzewskiego, w kolenskim jmp. Grodzickiego cześnika łomzienskiego, którzy ichm. rewizyą swoją i regestra na przyszły, da Pan Bóg, sejmik *comportanbunt*, aby *de modo* podatków postanowienia *facilior* różnych *pateat modus et informatio*.

Do dystrybuty soli ichmp. dystrybutorów obieramy t.j. z łomzienskiego powiatu jmp. Jana Łubę regenta łomzienskigo, z zambrowskiego jmp. Mikołaja Długoborskiego podsędka zambrowskiego, z kolenskiego jmp. Stanisława Grodzickiego cześnika łomzienskiego, z ostrołęckiego jmp. Jana Konarzewskiego, którzy ichm. odebrawszy od całej ziemie informacyą, sól naszą braterską sprawiedliwie bez ukrzywdzenia podzielą, tę zaś informacyą albo raczej pomiarkowanie zlecamy sądowi ziemskiemu łomzienskiemu, tu teraz w Łomzie zasiadającemu, do którego z powiatów przyjadiemy, to jest: z łomzienskiego w. jmp. podkomorzego naszego, z zambrowskiego jmp. Mikołaja Opackiego, z kolenskiego jmp. Bartłomieja Krasicskiego, z ostrołęckiego jmp. Andrzeja Stetyckiego, którzy ichm. zasiadszy z sądem łomziesnskim, to pomiarkowanie na powiaty i na dobra possesorów ziemskich *habito* między niemi urzędników respektu uczyniwszy i postanowiliśmy, rękami swemi podpisane oddadzą ichmp. dystrybutorom, żeby in (~~to~~) *loco* dystrybuty żadna między niemi nie była *difficultas* w rozdawaniu soli largicyi od tej dystrybuty podcinami *salva* 50 beczek jmp. podkomorzego *manente respektu*, której już na dobra swoje z tej dystrybuty nie brać deklarował się soli. Jednak z tychże 50 beczek sześcią na kościoł farski łomzienski, gdzie się zjazdy nasze odprawują, t.j. *ad praesens* jmks. proboszczowi łomzienskiemu ustępuje/mp. podkomorzy *pro tota terra Łomzensi*. Ojcom Bernardynom ostrołęckim, beczek 4 ze wszytkich czterech powiatów oddać deklarujemy wszyscy obywatele łomzienscy. Pp. także klasztoru łomzienskiego S. Benedykta beczek *numero* 4 z tych 20 largicyi jmp. podkomorzy naznacza. A że niektóre konstytucye *extra litum* ichm. posłów weszły *in volumen legum*, tedy *denullitate* onnych *protesta* do ichmp. posłom *scorsivam corum specificationem et protestationem* zlecamy do uczynienia. Widząc jawną depaktacyą w Łomzie, ze likwory dosyć niedobre szynkarki nad słuszność przedają, zboża zaś *venditia* i cena złożona, tedy i to zlecamy ichm. sędziom i upraszamy, aby *in eam depactationem aniadvertant* także w ustawie, która od urzędu podwojewodzego *dependere* zwykła i co w tem że nierząd *etiam judicium* nadto uczyniły *cum protestate* postanowienia likworów przedarz, co jeśli w ziemstwie się nie zmieści, urząd grodzki *concludit et decidet*. Weszła też *in medium nostri querimomia et protestatio* braci niektórej, iż *casu recenti* pogorzeli w dobrach i substancyach ich, którym na to *liberam contragratione*, *protestationem coram actis et juramentum concedimus* i *a*

solutione podymnego *absolvimus* nową osadą *in recompensam* ichmp. poborcom przecie *annis circiter duabus aut tribus antiquatam auferando.*

Które to laudum i postanowienie nasze ręką jmp. dyrektora podpisane do akt podać pisać zleciliśmy. *Actum et datum* w kościele farskim na miejscu sejmikom zwykłym *die* 15 *Junii anno Domini* 1677.

Justynian Bonifacy Łuba podsędek ziemski i podstarości grodzki łomzienski, marszałek sejmiku niniejszego.

1677. *Decem*. 2. Łomżyń. gr. obl. N 24/272 fol. 724

Actum Łomzae in curia regia
feria quarta post festum
Omnium Sanctorum proxima
anno Domini 1677.

Obtulit generosus Matheus Franciscus Radgowski tribunus terrae Łomzensis.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi łomzienskiej zjachawszy się za uniwersalikami jmp. podkomorzego ziemi naszej na miejse konsultacyom i sejmikom naszym zwyczajne przy przy dyrekcyej jmp. Mateusza Franciszka Radgowskiego wojskiego łomzienskiego zgodnemi głosami od nas obranego, to co *ex mente* sejmiku przeszłego postkomicyonalnego do obrady i namowy między sobą *reliquimus*, dnia dzisiejszego zgodnie postanowiliśmy wten sposób.

Naprzód stosując się do uchwały sejmowej o podatkach wyrażonej *ad haerendoque laudo anteriori* za następujące razy drugiego dwojga pogłównego *similem modum* wypłacenia onych podymnem ośmnasta uchwaliliśmy, *includendo* do tego podatek *a clero*, jako i od loznych według uchwały sejmiku przeszłego postkomicyonalnego obowiązując tem ichmp. poborców, aby te pomienione podatki, *quam citissime et exactissime* wybierali, wybrane za asygnacyami skarbowemi *absque ulla remora* wypłacali i we wszystkiem skarbowi dosyć czynili, *stringimus* też do tego ichmp. poborców, aby asygnacye dwiema chorągwiom, to jest, j.o. książęcia jm. hetmana w.k. i w. jmp. chorążego n.k. jako najprędzej wypłacili i insze jako summa tych podatków tego czworga pogłównego na sejmie uchwalonego będzie wynosiła.

A ponieważ z uchwały sejmiku przeszłego naznaczone sądy skarbowe ani rewizya effektu swego nie wzięła, tedy teraz teżże sądy skarbowe naznaczamy *ultmis diebus Januarii anni proxime imminentis* 1678, to jest, *ad judicium castrense et terrestre Łomzensie* naznaczamy z między siebie jmp. podkomorzego i jmp. chorążego ziemi łomzienskiej, jmp. podstolego, jmp. wojskiego łomzieskiego, jmp. pisarza zambrowskiego i jmp. Bartłomieja

Kraszewskeigo, *excepto* poborców do tego *stringimus*, aby koniecznie i nieodwłocznie regestra *perceptorum et retentorum* na niedziel dwie przed sądami *ad acta castrensia Łomzensia* podali. Ichm. zaś pp. rewizorom od nas obranym do rewizyej *ab actu* rewizyej przeszłej aby *quam exactissime* wybierane podatki przez ichmp. poborców różnych podatków, tak pogłównego, jako i podymnego i poborców, cokolwiek ich będzie się najdowało, spisali, tam *perceptorum*, jako *retentorum* i loznych i tych, którzy *in regestris*, jak pogłównego, jak podymnego, jako i poborowych *non comparent*, jako to z nowych osad i z braci [nieczytelne], które się podatki wybierały *ab anno* 1672, Które nie były *in calculatione* przeszłej rewizyej i sądami skarbowemi. A tę rewizyą ichm. mają zacząć w tydzień po sejmiku terazniejszym skończonym, którym ichm. to *concedimus* tą uchwałą naszą, aby od braci, któryby ni mieli kwitu od p. poborce, a zapłacili podatki, *excipiant juramenta*, jednak ostrożnie uważając *personas circa testimonia* sąsiadów. Sami zaś ichm. przy podawaniu tych swoich regestrów *in judiciis fiscalibus*, które się *ultimis diebus Januarii* zaczną, przysiądz będą powinni tę rewizyą *ante determinatum tempus* sądów skarbowych podać mają *secundam rotham in judicio formandam*. A ponieważ ta rewizya wszelka *remoram* i pracą przy usłudze za sobą pociąga, tedy respektując na to i na *fidelem* w tej mierze ichm. *curam* pozwalamy *in vim gratitudinis* po zł. 100 z osobna jmp. Jakackiemu względem rewizyej we dwóch powiatach i za przeszłej nieukontentowania przydajemy zł. 60, co uczyni zł. 360 wszystkim wszem (?) ichm., na które *solarium* powinny wyniść asygnacye od jmp. podkomorzego do ichmp. poborców, jako prymasa ziemi naszej, a to tych ichm. *e medio nostri* obieramy do powiatu łomzienskiego jmp. Walentego Milewskiego, do zambrowskiego jmp. Walentego Jemielitego, do ostrołęckiego i kolenskiego jmp. Władysława Jakackiego.

Ichmp. posłom sejmu przeszłego te *gratitudinem* za podjęte prace i koszty, którąśmy laudo przeszłego sejmiku pozwolili, *in toto* reasumujemy.

Co zaś tycze wyświadczonej ku ziemi na komisyej sandomierskiej usług jmp. chorążego łomzienskiego i jmp. instygatora koronnego te *ad praesentiam* ichm. *reservamus*, wszelką obiecując ichm. przy zawdzięczeniu braterskiem *gratitudinem*.

A że i jmp. Jakób Olszewski …… wiony sumptem i staraniem w.jmp. chorążego n.k. starosty naszego respektem *symple*, za co *unanimis vocibus* jm. podziękowawszy, ze *non deservit curam* o ziemi i na dalszy czas, aby miał w pamięci, upraszamy. Jmp. Olszewskiemu za prace *et* fatygę *pro tunc* nie dać nie mając, z przyszłej, da Bóg, dystybuty soli, do której samegoż za dystrybutora generalnego całej ziemi deklarujemy, *in vim gratitudinis* onemu ze wszystkich powiatów beczek 20 naznaczamy.

O egzekucyach *de retentoribus contributionum publicarum* prawa sejmikowego, które *pro privato conseri debet*, nie trzeba pisać, bo *lex publica* o tych egzekucyach *super capitaneos eorumque officia* dosyć *rigide circumscripta*. Jednak *ad quaerimonias* po wszystkie sejmiki i sądy *rationes* ichmp. poborców *in genere* wszystkich *solenniter illatos* publiczną naszę do jmp. starosty naszego wnosimy *instantiam,* aby *super majores retentores uti a tot annis rebelles et refragarios* sam *in persona sua* uczynił *finalem et indilatam executionem,* wydawszy *etiam eo nomine* swoje na takową do nas wszystkich egzekucyą uniwersały, za któremi do pomienionych uporczywych, lekkomyślnych i od tak wielu lat na prawo pospolite i egzekucye *per eadem officia* nie niedbających retentorów *circa praesentiam magnifici capitanei exequientis* stawać deklarujemy się.

Uważając też wielkie koszty i sumpty w czekaniu wypłacenia asygnacyej ichm. kompaniej chorągwi w.jmp. chorążego n.k. a starosty naszego, że tak wielkiej summy dla ubóstwa braciej pp. poborcy wypłacić ichm, prędko nie mogą, tedy ichm. u tychże pp. poborców naznaczamy zł. 300, którą summę ichmp. poborcom *circa calculationem in judicio fiscali* przyjąć deklarujemy.

A że na tym sejmiku terazniejszym wnieśli ichmp. poborcy, że to podymne uchwalone i jako *a clero* podatek, tako i od loznych tej summie czworga pogłównego (~~podymnego~~) do taryfy *anni* 1662 stosującego się nie wystarczy, tak tedy ichm. obiecujemy i deklarujemy, że *post per actam revisionem* i *calculationem* ichm. poborców *in judiciis fiscalibus* obmyślić suplementem, aby skarb przez ichm. odniosł *in toto satisfactionem,* dla czego czas do zjachania się za wydaniem uniwersału jmp. podkomorzego *post judicia fiscalia* na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne naznaczamy *inquantum patebit*, że tego będzie potrzeba, przejrawszy się w rewizyej i w percepta u pp. egzaktorów w sądach naszych skarbowych.

Które to laudum i postanowienie teraźniejsze nasze podpisem (~~ręki~~) dyrektora … grodzkich łomzienskich podać zleciliśmy.

Actum et datum w Kościele farskim łomzienskim *die* 2 *Decembris anno* 1677.

Mateusz Franciszek Radgowski wojski ziemie łomzienskiej, dyrektor sejmiku tego.

1681 *December* 5 *Viznen. castr*. N 1302 f. 65

Actum Viznae in castro feria quinta
in crastino festi Sanctae Barbarae
Virginis et Martyris
anno Domini 1680

Protestatio

incolarum terrae Łomzensis

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Viznenia personaliter venientes generosi ac nobiles Nicolaus Alexander in Męzenin Opacki*filius olim magnifici Albrachti* Opacki *succamerarii terrae Viznensis et Joannes* Ciborowski, *Joannes* Lutostański *suo et aliorumincolarum terrigenarum terrae Łomzensis, Joannis* Podoski, *Pauli* Zaniewski, *Andrae* Kulesza, *Martini* Modzelewski, *Bartholomae* Sniatkowski, *Andreae* Gąsiewski, *Maximilian* Męzeński, *Sebastiani* Babienski, *Alberti* Ciszewski, *Georgii* Zambrzycki, *Josephi* Zambrzycki, *Jacobi* Bagienski, *Thomae* Pruszkowski, *Adami* Kossakowski, *Simonis* Kalinowski, *Joannis* Slesienski, *Pauli* Targoński, *Pauli* Zambrzycki, *Jeorgii* Konopka, *Adriani* Brulenski, *Christophori* Targoński, *Felicis* Trzaska, *Marciliani* Męzenski, *Alberti* Zambrzycki, *Thomae* Ozarowski, *Jacobi* Pęski, *Laurentii* Cochański, *Michaelis* Grodzki, *Fabiani* Pęski *gravi cum querela coram eodem officio questi ac protestati sunt nomine suo et aliorum imolarum terrigenarum nobilium terrae Łomzensis protunc absentium in conventu particulari Łomzensi secum existentium in et contra officium castrense et vicenotarium castrensem Łomzensem ratione non susceptae nec in actu officii sui ingrossationis modernae protestationis et magnificum Albertum in* Prazmow Prazmowski *vexiliferum curiae regni Łomzensis etc. capitaneum, tum generosos Alexandrum* Tarnowski *thesaurarium Łomzensem, marschaleum conventus particularis terrae Łomzensis modernum, Justinianum* Łuba *subiudicem et vicecapitaneum castrensem Łomzensem, Andream* Długoborski *vicecapitaneum castrensem Zambroviensem, Simonem* Gutowski *vicecapitaneum castrensem Colnensem atque generosum Mathaeum Radgowski tribunum Łomzensem factae confusionis denegataeque liberam vocis in conventu Łomzensi haesterna die mutuos authores idque ideo cum leges Divinae disponunt, ut homines in terra viventium existentes in bono ordine omnia imperia regna ac resp. quaevis legibus et constitutionibus in absolutis dominiis per imperatores, reges, principesque constitutis ac datis et in liberis per ordines et semet ipsos descriptis subiaceant causae leges ac jura observare tenentur et si in aliis multo magis in nostra rep. ac regno Poloniae uti leges de unanimi consensu omnium incolarum equestris ordinis conduntur et nemine contradicente in volumen legum inscriptae extant, quibussecuritas omnimodo commissiorum conventuum particularium terrarum et districtuum electiones numiorum ad comitia deputatorum omnisque aliae congregationis publicae satis latam causam. Ita ut quilibet incolarum regni etiam minimae fortunae audeat, licetque ei in conventu quovis particulari ubi est campus libertatis ad quamvis punctum in instructione a sacraregia majestate propositum ac comodare sentire suum juxta sensum declarare desideria promovere, promoventibus contradicere et consentire nunciis ad comitia e medio sui juxta placitum sui eligere, aliaque cum bono reip. peragere. Horum immemor magnificus*

capitaneus Łomzensis cum suis generosis vicecapitaneis hoc generoso tribuno unum sencientibus, qui uti capitaneus loci et brachium sacrae regiae majestatis hoc in loco miseris personis subvenire incolis minoris fortunae ne in suis desideriis ac postulatis in medium fratrum illatis per quempiam confundatur dextram porigere tenetur ipse sibi minus oportune hoc in parte usurpata auctoritate omnes incolas terrae Łomzensis i districtus Zambroviensis jam majoris fortunae quam minoris generis tamen sibi paces postponendo contradicientes multis contemptibus ac in vitam diffidentionibus partem per se partem per generosos vicecapitaneos suos afficit tum et aliis fatentibus per [nieczytelne] adhaerentes et sic non juxta placitum omnium incolarum terrae Łomzensis et unanimem consensum venim juxta suum et suorum adhaerentium conventus cellebrare et continuare solet, omnia pro libiles suo et suum velle statuere nuncios ad comitia non omnibus consentientibus imo cotradicentibus eligit ac in laudum inseribit prout defacto inante acto conventu particulari Łomzensi dum generosus Thomas Casimirus Brzostowski [nieczytelne] Rozanensis incola terrae Łomzensis in districtu Zambroviensi bene possessionatus uti nobilis libera voce gadudens certis punctis per memoratum magnificum capitaneum in conventu illatis pro sensu scis contradixit non rationibus cum ipso certando eundem multis verbis laesivis honorem ipsius laedentibus ac post in vitam diffidationibus in praesentia totius nobilitatis affecit ut vox cum summo contemptu et dolore evasit prout protestatio eo nomine contra ipsum in recenti facta latius obloquitur et sic et ad praesens die haesterna dum modernus protestans generosus Opacki amplarum possessionum in terra Łomzensi districtu Zambroviensi haeres olim magnifici Albrachti Opacki succamerarii terrae Viznensis non solum in Pallatinatu Mazoviae verum in tota rep. bene meriti filius post expeditas voces et vota officialium terrestrium Łomzensium a generoso mareschalco vocem sibi datum et votum expediebat adnon nullaque puncta in instructione a sacra regia majestate proposita applicare. Volebat alternatamque districtus Zambroviensis eligendi nuncii ad comitia promovere Intrudebat juxta constitutionem titulo: „o obieraniu posłóz łomżeńskich" *anni* 1613 *ex tunc magnificus capitaneus per vicecapitaneum suum Colnensem generosum Gutowski vocem ejus denegavit et supressit cumque ijsdem generosus Opacki fama generoso marschalco quam et magnifico capitaneo fraterno amore ne ipsum in vocem ipsius generosus vicecapitaneus Colnensis invadiat et votum ejus supprimat ut sum sentire in medio omnium incolarum fratrorum promovere et promulgare valeat et poscebat ad nonnullaque puncta in instructione a sacra regia majestate proposita applicare libera voce possit tunc magnificus capitaneus furibundus propripuit ad [nieczytelne] multa verba ignominiosa et vere sediciosa et acclamationes in vitam diffidationes tam in templo, quam post in cementario protulit his eundem allocutis verbis*

bratby cię zabito *et post et aliis honorem ipsius tangentibus laesivis verbis in praesentia totius nobilitatis terrae Łomzensis affecit et dishonoravit et sic tam per se quam et vicecapitaneos suos alios terroribus ad acclamationem et tumultum concitavit vocem ejus* supprestixtus *dum protestans facta solemni cum aliis insimul in praesentia totius congregationis protestatione ad oppressa et supressa sua et aliorum praesentium voce ac denegata suique tali modo dishonoratione mullitateque actus obviando futuro malo exemplo incessit praefatusgenerosus Tarnowski marschalcus non attenta ejusmodo per protestantes facta protestatione ad continuationem votorum a nonnulis in templo derelictis nobilibus excipiendo terroribus justa et mandato magnifici capitanei per omnes tres vicecapitaneos consternatorum et perteritorum processit. Generosus quoque Radgowski tribunus stultos in capaces dignitatum et praeminentiarum clara voce in praesentia omnium declaravit absentes et sic postposito districtu Zambroviensi contra legem scriptam et alternatam supranominatum magnificum capitaneum ac generosum subiudicem vicecapitaneum Łomzensem, qui nullas haereditates ac possessiones suas in districtu Zambroviensi habent, licer obstantibus, contradictionibus et protestationibus in veros nuncios terrae Łomzensis elegerunt et per generosum marschalcum declarati sunt cum vero ejusmodi ipsorum progressus non solum modernos per post questionem contra constitutionem districtus Zambroviensis ipsorumque inpublico dishonorationem vocem subpressionem protestantem lesit verum et libertates publicae ac leges regni de libera electione sine contradictione nuncii descriptas afficit ideo de nullitate ejusdem actus conventus particularis et in validitate nunsiorum non juxta legem [nieczytelne] sed per obpressam et subpressam vocem indebite oppressiveque electorum tam de postpositionetam sui quam et districtus Zambroviensis et ratione inpublico dishonorationistum quoque et contra generosum Tarnowski marschalcum conventus moderni per tot nobiles in medio protestationum continuationisconventus supranominatorum nunciorum nominationis iterum atque iterum omnes insimul contra eosdem protestantur offerentes se tam in conventu generali Varsaviensi palatinatus Mazoviae quam in comitis totius regni generalibus [nieczytelne] iisdem generosi nunciis uti indebite per oppressam et suppressam liberam vocem electis omnimode contradicere et eosdem adloca sua et activitatem nunciatus non permittere declararunt salva ejusdem protestationis melioratione.*

15 VII 1681

K.G. Ł. 1680-2. 241/25 p. 169
Sub actu feria quinta ante festum Sancti
Petri ad vincula proxima Anno Domini 1681.

Generosus Jacobus Żbierzchowski subdapifer terra Łomzensis et conventionis particularis terra Łomzensis direktor et marschaleus obtulit.

Oblata laudi conventionis particularis terra Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i wszystkie ziemi łomżyńskiej rycerstwo i obywatele na sejmik nasz relacyjny dzisiejszy przypadajacy, uniwersałem Króla JMsci Pana Naszego Miłościwego przy dyrekcyej jmp. Jakuba Żbierzchowskiego podstolego łomżeńskiego za dyrektora zjazdu tegoż od nas zgodnie uproszonego, zgromadzeni relacyej jmp. Justyniana Bonifacego Łuby podsędka i podstarościego łomżeńskiego imieniem swojem i wjmp. Wojciecha na Prażmowie Prażmowskiego chorążego nadwornego Koronnego, starosty naszego na sejm blisko przeszły rozerwany, za posłów naszych od nad uproszonych uczynionej przesłuchawszy, stosując się do tegoż uniwersału Króla JMSci i dla dobrego rządu tośmy między sobą postanowili.

A naprzód Majestatowi Boskiemu, *cujus gratia vivimus et summus*, pokornie supplikujem, że przy tak ciężkim i częstym różnym utrapieniu, które na nas i ojczyznę naszą z woli swojej boskiej za grzechy nasze dopuszcza, zapędy nieprzyjacielskie do tych czas tłumie raczy.

Dziękujemy i Krolowi JMsci PNMosciwemu, który *a felici exordio regnorum suorum* po tak częstych pracach obozowych i na terazniejszym sejmie warszawskim *per malignitatem malevolorum animorum* rozerwanym, *periculo in rem publicam nostram hinc et inde* następujące ojcowskim swojem pieczołowaniem raczy *avertere*.

Dziękujemy jmpp. posłom naszym, że na miejscu [nieczytelne] *ultra spem nostram* niedziel dziewiętnaście nad zwyczaj i prawo odprawiającym i ciągnącym się koszt i pracę swoją przy ustawicznej rezydencyej dla całej ziemi naszej ważyli, którym mianowicie jmp. podsędkowi łomżenskiemu *ad hunc consensum praesenti*, mając wzgląd na ekspensa, fatygi i znaczną ujmę zdrowia, na tymże sejmie po dyclę z szelężnego *anni prateriti restantem summam, anni vero currentis* z tego szelężnego ziemi naszej półtora tysiąca złotych pol: *condonamus*. Którego podatku szelężnego *cursum solitum* po miastach i miasteczkach i wsiach *bonorum regalium et spirtlualium, exceptis bonis terrestribus*, które *ab hinc cessat*, do przyszłego, da Pan Bóg, zjazdu *sub eodam administratore reservamus et prolongamus*.

A że na tym należy, aby *ex interessa nostro defensio* ojczyzny to jest: zapłata wojska *non deseratur*, tedy i my zatrzymane cwierci przeszyłm sejmem wojsku na województwa rozebranemu wypłacać *non recucamus, modum* jednak *contribuendi* zapatrując się wtym na inne ziemie i województwa, do tegoż przyszłego sejmiku sobie zachowujemy.

Do dystrybuty soli jmpp. dystrybutorów obieramy to jest, z powiatów: łomżeńskiego i ostrołęckiego: jmp. Władysława Jakackiego, z zambrowskiego jmp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego zambrowskiego, z Kolenskiego jmp. Szymona Gutowskiego podskarbiego Kolenskiego. Ktorzy jmci. zjachawszy się tu do Łomży, żeby *in loco* dystrybuty żadna między niemi nie była *difficulatas* w rozdawaniu tej soli, tedy przy urzędzie grodzkim łomżeńskiem między sobą pomiarkowanie na powiaty uczyniwszy, tęż sól naszą braterską sprawiedliwie bez ukrzywdzenia podzielą.

Więc, że i ziemia nasza nie mniejsze w tym ponosi *retrimentum*, kiedy też sól spolna nas niedochodzi bo nie [nieczytelne] jako prawo *praescripsit* bochenki i wieliczki, ale tylko półsiódma sta beczek wielicki. Której cena *supra modum excrevit* niepakownej i tek często z błotem zmięszanej od skarbu ziemi naszej dodana bywa. Tedy użylismy i uprosiliśmy w tym zwyż pomienionego jmp. Władysława Jakackiego, aby tej krzywdy naszej publicznej *publico* nomine *totius terra* w trybunale Koronnym dochodził ze skarbem *et cum qus, competius jure mediante prorogawt et sine intermissione eandem injuriam* windykował.

Jmp. Andrzej Długoborski podstarości zambrowski *in medium nostri* wniósł *solennem qurimoniam*, że retenta podatków egzakycyej jmsci należące *apud possessores bonorum regalium et terrestrum in potissima parte spiritualium* znaczne *in hucusque* zostają niewypłacone. Tedy *praesenti laudo* bratersko *injungimus,* aby jmsci wszyscy, którzy te podatki winni byli tey temuż jmsci.p. podstarosciemu zambrowskiemu jako też i inszym jmpp. poborcom *in apatio* do zjazdu tegoż przyszłego oddali *sub rigore et poenis fisci ac executione indilata, in quo termino ex limitatione incidenti,* tymże jmpp. poborcom rachunki *et reasumptionem* sądów ziemi naszej skarbowych *juxta lauda anteriora* naznaczamy, temże zaś zjazd nasz dzisiejszy *ad diem 1 Septembris anni currenis sub eodam directora* limitujemy i prolongujemy. *Actum et datum* w Kosciele farskim na miejscu Konsultacyom naszym zwyczajnym *die mensis 15 Julii. Anno Domini 1681.*

Jakub Zbierzchowski podstoli ziemi łomżeńskiej zjazdu niniejszego marszałek i dyrektor, *manu propria.*

1 IX 1681

K. G. Ł. 1680-2. 241/26 p. 210
Sub acta castrensi Łomzensi feria secunda post festum s. ...wangelista proxima Anno Domini 1681.

Generosus Jacobus Zbierzchowski subdapiferete obtulit.

Oblata laudi conventionis terra Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomżeńskiej na dzień dzisiejszy z limitacyej przeszłej przypadający, przy dyrekcyi jmsci Jakuba Zbierzchowskiego podstolego łomzżeńskiego na tymże przeszłym zjazdzie za dyrektora zgodnie obranego zgromadzeni. Kończąc zaczęte *vota* nasze a jako jmpp. posłom naszym na sejm przeszły warszawski od nas uproszonym, za podjęte prace, koszty i fatygi dziękowaliśmy, tak i teraz tymże jmsciom osobliwie wjmp. Wojciechowi na Prażmowie Prażmowskiemu chorążemu nadwornemu Koronnemu łomżeńskiemu, staroscie naszemu *ad hunc actum et congressum praesenti* i relacyej z przeszłego sejmu warszawskiego rozerwanego, na pierwszym zjezdzie naszym przez jmp. Justyniana Bonifacego Łubę podsędka i podstarosciego łomżeńskiego uczynionej przez tegoż wjmp. starostę naszego powtórzonej, dziękowalismy tak i teraz nasze braterskie uniżeone oddajemy dzięki.

Stosując się przytym do uniwersału i intencyi JKMsci PNM który nam zapłatę wojsku szczupłej teraz w largacaej służbie zostającemu *proponit*. Lubo zwyczajnie z sejmów a nie z uniwersałów Króla JMsci *dependere* zwykłą folgę sobie czyniąc, abyśmy razem zapłaty wojsku i cwierci zatrzymanych i sobie ciężko razem nie czynili zostawioną materyą *de modo contribuendi* z przeszłego zjazdu naszego zaczętą, *resolvendo* też zatrzymane wojska cwierci *a 1 Maii anni currentis* zaczynającem też *ad ullimam Aprilis in anno proxime aenturo* kończące się wypłacić deklarujemy, na których wypłacenie podymnych dwanaście *de bonis* tam *regalibus spiritualibus quam et terrestribus* niniejszym zjazdem naszem uchwalamy podług *abjurat annorum* 1661 *et* 1667 inne raz posledniejsze *abjurata* nie według prawa i niesłusznie uczynione także i dawniejsze *super conflagrata antiqua* poczynione, którym i same lata powychodziły i według prawa [nieczytelne] waloru mieć niemają i nikt się niemi niepowinien zakładać jako niesłusznemi, *novi* także *possessores* aby *libertate absoluta* między inną bracią *non gaudeant*, nową się osiadłoscią *de novo fundo* jako placów i siedlisk, z których przedtym podymne płacono, niezakładając *ad candem contributionem tenebuntur* i pp. poborca nasz tego pilnie przestrzegać ma, aby *simpla* tego podatku *ad suam justum vigorem*, jako przedtym było, mogła *redive*. Do tego podatku należeć mają luźni *cujusuis sucus, statuo et conditionis* po miastach, miasteczkach i wsiach ziemi naszej którzy się na doroczną służbę nie najęli i prac gospodarzom lubo nad zwyczaj zapłatę wyciągając dopomagać niechcą ale *interassati* między ludźmi się tułają, komorami mieszkają *et delitescunt*, jednem pogłownym *proportione ducta* przyłożyć się mają tak, ażeby żaden tego podatku, smakując także sobie domowy pokój, za zaszczytem wojsk JKMsci nieuchylał się. A że ten podatek z sejmu grodzinskiego i z dyspartymen tu Komissyi lwowskiej, (na której *ad proportionem* pogłównego *anni* 1673 w każdym województwie i ziemiach, taryfy i ludzie do

nich moderowane *dependent*), tedy że *clerus* według uchwały sejmowej do tego pogłównego *et ad completionem* taryfy po województwach należy, i my to na tymże zjezdzie *praesavemus*, aby nas jmKsięża duchowni status tam *secularis quam regularis est intentione legis* do wypłacenia taryfy ziemi naszej należącej supplementowali. Co że za uniwersałem Króla JMsci PNM. czyniemy i ten ciężar na siebie na dobra duchowne *libere* i bez sejmu *imponimus*, tedy to na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie pp. posłowie nasi *praeseavebunt*, aby ta nasza ochota i solucya cwierci w skarbie rzeczyptej. zachowana była i do koekwacyej z inszemi województwy należała. A ten podatek uchwalony *in apatio rex septimanorum* wydany być powinien, do którego wybrania za poborcę ziemi naszej generalnego użyliśmy i uprosilismy urodzonego jmp. Jana Łubę regenta łomżeńskiego, któremu kwitowego po szóstaku przy *solarium* zwyczajnym pozwalamy. A że *incerta* taryfa podymnego w ziemi naszej przez desolacye i *conflagrata* często się odmienia i co dalej *minuitur, in supplementi* tedy defektu onej czopowe przyszłoroczne *a 1 Decembris in anno currenti* kończący się *ultima Novembris in anno proxima venturo*, do tychże podymnych dwunastu aby się summa za cztery cwierci wypłacic mogła *adjungimus*; Które czopowe redukując w ziemi na 2400 złotych respektem drogości jęczmienia a zatym ekstennowanej Kurrencyej czopowego w arendę jmp. Justynianowi Bonifacemu Łubie podsędkowi ziemi łomżynskiej puszczamy. Tenże *supplement* respektem zniszczenia i zrujnowania niektórych possessorów tak dla ustawicznego podatkowania jako i Konflagrat, których tego roku najbarziej z dopuszczenia Pańskiego namnożyło się, tedy *in quantum* by i to czopowe niewystarczyło, szelężnego półtora tysiąca u tegoż jmp. podsędka *juxta laudum anterius* zostające *spectabit* do supplementu z dalszej dispozycyej ziemi z rachunków skarbowych, które *ad cum finem* dla porządku ziemi i dla przejrzenia się w egzakcyach przeszłych i podatkach wydanych *pro die ... Jannuarii in anno sequento proxime ventura* naznaczamy i do nich *circa officiales terrestres et castrenses,* którzy się tych podatków nietykali: z łomżeńskiego jmp. Mateusz Jadgowski wojskiego łomżeńskiego, z zambrowskiego, jmp. Mikołaja Opackiego jmp. Tomasza Godlewskiego podstarosciego nurskiego, z ostrołęckiego i Kolenskiego jmp. Jakuba Zbierzchowskiego podstolego łomzińskiego i jmp. Walentego Jemielitego, którzy jmsci zjachawszy się na miejsce zwyczajne do sądu przysięgę *in rottam* trybunału Koronnego radomskiego *constututione descriptam* wykonawszy, sądy odprawować będąc, i z nich o podatkach wydanych jako i restach pieniędzy publicznych jakie *patebunt* z ziemie na sejmiku przyszłym *infirmabunt absentia unius, duorum triumve non obstante*.

Wniesiona Kwerymonia niektórych obywatelów ziemi naszej, że miary do kupowania i przedawania zbóż w ratuszach po miastach korci i półkorca *desiderantur,* tedy to zlecamy

officio vicepalatinati jmp. podwojewodzego łomżeńskiego, aby w tym według prawa i powinności urzędu swego porządek uczyniwszy po miastach do egzekucyej przywiódł *et officio consularia adigat*, tak ażeby i inszych miar garców, półgosiówek do likworów należących miał pilną animadsacrsyą *malamus*, *znerulantur* jmp. poborcy a ossobliwie jmp. Andrzej Długoborski podstarosta zambrowski na niektórych posesorow, że podatków rzeczyptej uchwalonych wypłacać niechcą *et executionem civilem pati recusant*; jako mu się to niedawno dostało od posesorów probostwa płockiego Klucza Sieluńskiego, iż gdy się podatku należącego wypłacić upomniał, tegoż podatku nietylko do tychczas niewypłacono, ale też protestacyami w trybunale Koronnym różnemi persekucyami, mimo wiadomości jego *ad ipsius solam vexam*, agrawowali; skąd dochodzimy, że z tych zatrzymanych *retent patitur moram et injuriam praesenti laudo*, do prześwietnego trybunału Koronnego *instamus*, aby ta sprawa *in quantum ad decidendum* tam przyjdzie do sądów ziemi naszej skarbowych, które *ex nunc* postanawiamy, i zawsze *currere* powinni *pro meliori ejusdem judicii informatione* odesłana była.

Reliqum szelężnego w ziemi naszej w administracyej jmp. podsędka łomżeńskiego dotychczas zostawujemy, a jako na przeszłym zjazdzie po dobrach ziemskich *ursus* jego *cessavit* tak i teraz po miastach, miasteczkach i wsiach *generaliter* wszystkich dobrach ziemi naszej *cessare* powinno, jednak *executio de detentoribus* tego podatku dochodzenia *libera* jemu ustaje.

Calamitas pogorzelców w ziemi naszej z dopuszczenia Boskiego *praemit*, aby *suum levamen in hoc passu* mieć mogli, *instamuo praesenti laudo* do jmp. poborcy naszego, aby na nich zaraz *gravis* niebył, a ten defekt za nich *ex aerario publico* temże *supplere* powinniśmy. Którzy to pogorzelcy, *juramenta* w grodach powiatu swego *super conflagratione* wykonać powinni będą: jmść zaś p. poborca nasz tego przestrzegać pilnie będzie, aby tych pogorzelców *vicini*, których ta plaga pańska niedotknęła *involute et implicite* od płacenia tego podatku nieulegali i temiż *juramentami* jako niesłusznemi niezasłaniali się. A iż pp. poborcy nasi często *querulantur*, że w ziemi naszej znajdują się niektórzy *retenotres* tacy, którzy podatków rzeczyptej, *contumaciter obstando*, nigdy wypłacać niechcą *et excutionem civilem pati detrecant*, i owszem *arma opponunt*, przez co nie tylko pp. poborcy ale i cała ziemia nie mniejsze *incommadum et detrimentum* ponosić musi też *retenta* za nich zakładając, gwoli czemu wjmp. starostę naszego bratersko upraszamy *et praesenti laudo instamus*, aby *sine per se, sive officio suo castrensi ecxecutionem de eisdem juri publico rebellibus indilatam, etiam si opus furet admola nobilitate et copiis militaribus* czynił *bona convicta rebellium, jure victorum per ecxecutionem in possessionem* podając, aby się w tym prawu pospolitem i

sprawiedliwości swiętej dosyć stało. Panu zaś poborcy teraźniejszemu *praesenti laudo praesavetur*, że do wypłacenia tych czterech cwierci ten podatek uchwalony *in quantum* jako *ex incerta simpla* tak podymnego, czopowego jako i szelężnego *non sufficiet*, a p. poborca *vilicationis sua de perceptis et distributis regestris suis to legitime* dowiedzie *et totam terram informabit*. Tedy tak onego *et bona ejus ab omni impetitione assignatariorum ovincere* i supplement wczesnie jako *ex agno et justa* na tęż defekta w ziemi naszej obmyślić powinniśmy *et gratitutinem officii* tam *onerosi condigne subiti, condignam* jmsci obiecujemy. Które to punkta konsultacyej naszej zwyż opisane zgodnie namowione, zleciliśmy jmp. dyrektorowi zjazdu naszego ręką jego podpisać i do akt grodzkich łomżeńskich *per oblatam* podać. *Actum et datum* w Kosciele farskim łomżeńskim na miejscu zjazdom naszym zwyczajnym *die* 1 *Septembris. Anno Domini* 1681.

Jakub Zbierzchowski podstoli ziemi łomzienskiej zjazdu dzisiejszego dyrektor, *manu propria*.

27/7 1682 K.G.Ł. 1680-2.241/25 p. 371

Sub acta castrensi łomzensi feria secunda post festum sancti Jacobi Apostoli anno Domini 1681.

Generosus Joannes Łuba vicecapitaneus castrensis Zambroviensis ite obtulit.

Oblata laudi conventionis particularis Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzińskiej rycerstwo na Konsulatacyą naszę z przeszłego sejmiku postkomicialnego *in sola materia* obrania dystrybutora do soli naszej suchedniowej za ten rok nam należącej, *ad tractandum reservata* innotescencyą albo raczej uniwersalikiem jmp. Łukasza Mieczkowskiego sędziego ziemskiego łomżeńskiego innotescencyi przy egzekucyej jmp. Jana Łuby podstarościego grodzkiego zambrowskiego zgodnie na dyrektora tegoż zjazdu naszego obranego zgromadzeni, stosując się do tegoż zjazdu naszego pierwszego, tośmy między sobą postanowili: A naprzód Bogu Wszechmogącemu winne oddajemy dzięki, że po tak cieżkiem utrapieniu, które na nas i ojczyznę naszę z woli swojej za grzechy nasze dopuscił, zapędom nieprzyjacielskim koniec uczyniwszy, do obrady powszechnej miejsca zwyczajnego użyczać nam raczy. Dziękujemy i Królowi JMsci PNMościwemu, że po obozowych pracach, których dla państwa sobie od Boga powierzonego i dla całości naszej nieżałował i teraz przezacnym swojem rozsądkiem z majestatu swego pańskiego *a pericula* na tęż ojczyznę naszę bierze *et iude ingruentia avertere* raczy i ojcowsko pieczołuje, niemniej że i tę sól naszę suchedniową przy naszym

ustawicznym podatkowaniu ze skarbu swego według praw i swobód naszych szlacheckich oddawać nieprzestaje. Do której to soli rozdawania między sobą użyliśmy z pośrodka i uprosiliśmy za dystrybutorów powiatowych, to jest z łomżeńskiego i ostrołęckiego: jmp. Władysława Jakackiego; z zambrowskiego: jmp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego; z kolinskiego jmp. Stanisława Grodzickiego czesnika ziemi łomżeńskiej. Którzy to jmpp. dystrybutorowie, ponieważ na tęż sól naszę suchedniową asygnacya do skarbu za osobliwym staraniem wjmp. Wojciecha na Prażmowie Prażmowskiego chorążego nadwornego Koronnego a starostę naszego, przez ręce jmp. czesnika ziemi naszej łomżeńskiej otrzymaliśmy i temuż za tę pracę braterskie nasze oddać dzięki już otrzymaliśmy; tedy przychylając się do dawniejszych regestrów *antecedaneorum distributorum*, wprzód pomiarkowanie tu w domu między sobą uczyniwszy, żeby *in loco* distributy żadna *difficultas* w rozdawaniu tej soli niebyła, tęż sól od skarbu odbierzą i odebraną na powiaty podzielą, *et statui terrae nostrae equeatri* przy zwyczajnym w skarbie *solarium* a p. dystrybutorowi po zleceniu jednemu *fideliter* i bez ukrzywdzenia braci rozdadzą, tego jednak ostrzegając, aby ta sól dobrze pakowana i nie z błotem zmięszana była. *Largitionem* tej dystrybuty odcinamy, *salva* jednak *successorum* nieboszczyka p. Jakuba Olszewskiego burgrabiego łomżeńskiego, któremu, za jego na Komisiej sendomierskiej i na innych miejscach, *pro bono publico terrae nostrae* podjęte prace i koszty, iż na przeszłym zjazdzie beczek dwadzieścia soli oddać obiecowaliśmy, tedy aby w teraźniejszej dystrybucie *possessoribus* wygodzic się mogło, jmpp. dystrybutorowie dziesiątek beczek inkludując w to, co im *debetur, pro bonis* oddadzą, a drugie dziesiątek do przyszłej, da Pan Bóg, dystrybuty *reservantur*. Wielebnym pannom reguły Benedykta swiętego Konwentu łomżeńskiego, *habito respectu calamitatis*, że im wioska Czydzyno niedawno przedtym zgorzała, a do tego że i klasztor onych *in tenui fundatione* zostaje; tedy z każdego powiatu po jednej beczce pp. dystrybutorowie oddadzą *et in vim elemosiną* [nieczytelne] *conferimus*, a z osobna *de bonis* jako *terrestribus juxta usum antiqum*. Na Kancellaryą zambrowską albo raczej jmks. zambrowskiem, który w każde swojem farskiem do zachowania Ksiąg powiatu tegoż sklepu swego pozwolił, z Komputu soli na powiat zambrowski należący jmp. dystrybutorowi zambrowskiemu soli beczkę jednę, jednę także na kancellaryą łomżeńską *habito respectu* w tejże ekspedycyi częstych publicznych, za które zadne niedochodzą *solaria*, także beczkę jednę jmpp. dystrybutorowie z Komputa uniwersalnego soli oddadzą *praeviis solariis* za tę wszytkę sól do skarbu i dystrybutorów *reponendis*. A ponieważ skarb w asygnacyej wydanej sól należytą *ultimis diebus mensis praesentis* odroczyć nam i odliczyć deklarował, tedy tymżeż jmpp. dystrybutorom *in timamus*, aby z wydaniem tejże soli nieomieszkiwali i

wydanie onej jak najprędzej w tymże czasie publikować kazali, a iż na teraźniejszym zjazdzie dla szczupłości czasu pomiarkowanie dostateczne gwoli podziałowi tej soli tak na powiaty jako i wsie skończyć się nie mogło, tedy tę materyę do przyszłego, da Pan Bóg, zjazdu sobie zachowujemy, gwoli czemu jmpp. dystrybutorowi *regestra functionio conscripta*, skądby to pomiarkowanie soli naszej *conformius* e*lucidari* mogło, *asportabunt*. Które to postanowienie nasze dzisiejsze zgodnie namówione, zleciliśmy jmp. dyrektorowi naszemu do akt grodzkich łomżeńskich *per oblata* podać. *Actum et datum* w Kościele farskim łomżeńskim na miejscu *consultationem* naszym zwyczajnym *die* 27 *mensis Julii* 1682 *anno*.

Jan Łuba podstarości grodzki zambrowski zjazdu niniejszego dyrektor, *manu propria*.

K. G.Ł. 1680-2. 241/25 P. 431.79.

Generosus Albertus Casmirus Moczarski director et marcsechaleus obtulit.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzensis.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy Koronni ziemscy i grodzcy i wszystko rycerstwo ziemie łomżyńskiej zgromadziwszy się na dzień dzisiejszy do Łomży za uniwersałem JKMści Pana Naszego Miłosciwego, a to na przyszły sejm walny warszawski wydanym, naprzód *pro more solito* za marszałka koła naszego obraliśmy *e medio nostri* urodzonego jmp. Wojciecha Kazimierza Moczarskiego i [nieczytelne] *consiliorum nostrorum cons*notationem zleciliśmy. A, że przy oddaniu uniwersału JKMsci PNMsciwego do Kancelalryej naszej łomżeńskiej instrukcya niedoszła i w teraźniejszem Kole z oną nikt się nieodważy, z której *desideriorum* Krola JMsciPNM ma *patere* informacya. Tedy teraźniejszy elekt sejmikowania naszego *in spam*, że tymczasem będzie oddana instrukcya, do przeszłego wtorku to jest *ad orastimum festi sanctio Thomas Apostoli* zgodnie odkładamy i limitujemy, nie derogując nie przez tę limitacyą wolnemu obrania jmpp. posłów na przyszły sejm i *consiliis publicis plenario et illaesa facultate praecustodita*. Działo się w Kosciele farskim łomżeńskim dnia 16 miesiąca *Decembris* Roku pańskiego 1682.

Wojciech Kazimierz Moczarski marszałek Koła rycerskiego, *manu propria*.

1684. *September*. 4. Zambrow. castr. dissol. N 719 f. 94.

Actum in castro Zambroviensi
feria quinta in vigilia
festi Nativitatis
Gloriosissmae Virginis
Mariae anno Domini 1648.

Obtulit nl. Joannes Łuba.

Limitatio conventus particularis Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo i obywatele ziemie łomżeńskiej będąc obwieszczeni uniwersałem j.kr.m.p.n.m., zjechaliśmy się na dzień przez uniwersał naznaczony na miejsce *consultationem* zwyczajne do Łomży, tamże zasiadszy w kościele farskim łomzeńskim po przeczytaniu uniwersału n.kr.jm.p.n.m. Chcąc we wszytkiem jako wierni poddani wszelkie zachować posłuszeństwo, które majestatowi pańskiemu *debetur* i czyniąc dosyć woli i obradzie sejmowej całej rzeczyp. dla lepszego i zwyczajnego porządku obraliśmy z pośrodka siebie za dyrektora koła naszego jmp. Mateusza … Radgowskiego wojskiego ziemie łomzeńskiej naszej, abyśmy jeszcze tem rzetelniejszą i skuteczniejszą w ziemi informacyą z przeczytania osobliwego listu j.kr.m.p.n.m., tak tedy we wszytkiem dosyć czynić woli j.kr.m.p.n.m., naprzód *universaliter* wszyscy jednostajnemi głosy, przed majestatem Boskim upadając, ze to dziękujemy, że nas N.Kr. j.m.p.n.m., jako *pater patriae* nie chce *deferere*, bo nietylko zdrowie swoje pańskie, na którem wszytka *spes* całej ojczyzny zawisła, że nas w granice nieprzyjacielskie niesie, lecz i tu obmyśliwszy, jakobyśmy w zdrowiu, w pokoju, całości i wszelkiem zostawali porządku, żądając po nas, abyśmy dobrze zasłużonym żołnierzom, którzy zdrowie i substancye swoje ważą i niosą na zaszczyt całego chrześcijaństwa, uchwalili i obmyślili zapłatę, co my chętnie chcąc czynić *in instanti* bez żadnej odwłoki dobrze zasłużonemu rycerstwu i podatki zaraz obmyślili i dawniejsze remonenta kazać wypłącać, dla pewnych zaś przyczyn nie mogąc do tego przyść, co i samym ichm. pp. żołnierzom *patuit*, z ze dwóch powiatów odleglejszych ledwo po jednemu z ichm było dla niewczesnej trochę publikacyej, która do tych powiatów nie doszła, a trudno było dla nich co uchwalać, uprosiliśmy wszyscy jednostajnie ichm., aby do tygodnia …..ichm. prośbie naszej dosyć czyniąc pozwoliły, lecz raz wejrzawszy i uważywszy swego *pro co tempore* niezjechania podobieństwo mając na jeszcze sejmiki do jenszych ziem zjeżdżać prosili o dalszy czas. *Parendo* woli ichm., naznaczyliśmy czas zjachania się powtórnego i dalszej obrady i staysfakcyej na dzień 2 miesiąca października, to jest na poniedziałek czas zleciliśmy jmp. dyrektorowi koła naszego, aby tę limitacyą *sub eadem* jm. *directione* na czas naznaczony powtórny spisawszy do akt zambrowskich podał z podpisem ręki własnej *pro modum oblata*.

Actum et datum w kościele farskim łomzienskim *die* 4 *mensi Septembris anno* 1684.

Mateusz Franciszek Radgowski wojski ziemie łomzienskiej, dyrektor zjazdu niniejszego ręką własną.

1688. *Majus*. 21.

Łomżyń. gr. obl. N 26/274 f. 72.
Actum Łomzae in curia regia
feria quarta post Dominicam
Exaudi proxima
anno Domini 1688.

Obtulit generosus Casimirus Lasocki.

Oblata laudi conventus particularis Łomzensis.

Stanąwszy *in solito consultationem nostrarum loco* za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. w Łomzie *pro die* 31 *Mai*, aby rady dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo wszytko i obywatele tejże ziemi i powiatów do niej należących *unanimi voce concordi affectu*, uprosiwszy za dyrektora koła naszego jmp. Kazimierza Lasockiego, którego *intaminale* ufając zawsze *fidei*, te niżej napisane *constituimus* w braterskiej zgodzie i miłości punkta.

A naprzód winne i pokorne dobroltiwemu Bogu czyniemy dzięki, że nam *gloriosum* na cały świat *victorem* i zdeptanych nieprzyjacioł *triumphatorem conservant* [nieczytelne] *in columem et prosperimum* j.kr.m.p.n.m. którego niewychwaloną nigdy odwagą, ani przykładną ku ojczyźnie miłością, jako ta rzeczp. *concussa aerumnis* nietylko *revificata* została i jest, ale i teraz do zeszłego *dolendo exemplo* sejmu *in ultimis posita casibus* nikomu jeszcze o szczęściu swojem desperować nie pozwala, gdy j.kr.m.p. i ociec nasz miłościwy na zaszczyt nas pańską swoje *divo* prawie *in senatus consilio* nieść ofiarował *ex regio effato suo* płacić nie może, tedy *gratissimus in recompensam* uznajem wielkiego, co dobrotliwemu panu *offerendo populus* tylko winną przy imieniu jego pańskiem *fortunarum*, zdrowiu i substancyej swoich deklaruje i każdy nas *palitudinem*.

W rozerwanego zaś sejmu nie wchodząc *disquisitionem casus* lubo jego *et in practicato exemplo praesens saeculum et succedanea posteritas* opłakiwać będzie *fata* tym zaś nam *sonamus*, gdy nam pewnie *constat*, że dobroć pańska j.kr.m.p.n.m. *nihil intentatum reliquerat* ledwie że nie z ubliżeniem *majestatis suae …….. ab ponendo* do szczęśliwego tego to sejmu dokończenia *medellas* i lubo tę świętobliwe *et memorabiles in secula* j.kr.m.p.n.m. *obvia malignitas* do pożądanego potrzebnych *in rempublicam* nie dopuściła *epilogum consiliorum paterna*, jednak kontentując się *civium* i powierzonych od Boga j.kr.m. państw *applicatione* serca niezliczonych zycząc j.kr.m.p.s.w. *inseram* lat zdrowia, w którem i my *vivimus* tryumfów i szczęścia *posteritatem*.

Jako zaś pańskie najbardziej *angit* serce …… sejmu *plurima* minąwszy *incommoda* wojska zasłużone bez należytej sobie być muszą zapłaty, tak i nam samym niemniejszy ztąd *dolor et gemitus*, że polskie rycerstwo *ossa et ossibus nostris* borgowo tylko pracuje, zaszczycają rzeczp., którą krwią z urodzonej, co *cives hujus patriae* miłości i z winną urodzenia slacheckiego ku majestatowi j.kr.m. wierności i poddaństwa swego weneralicyi. Więc kiedy *leges patriae et institiuta majorum vitant* nam na nowe zezwalać kontrybucye z przeszłego sejmu utrwalone przez dekleracyą ichmp. posłów naszych na sejmie przeszłym warszawskim podatki jako ochoczo *constituimus*, wypłacamy, tak aby ichmp. poborcy nasi

assignatoriis wojsk j.kr.m. i rzeczyp. *sincullo diffugiit excludent quod debitur injungimus,* ichm. naznaczając *super retentores indilatam sine respecta personarum executionem etiam militarem super refragarios* uchwale naszej *et incommuni, cursum* zaś tych podatków *ad ultimam Julii mensis prorogamus anni praesentis*. A że *defensio publica* powinna *ex universo constare,* tedy i ichm. duchownych do uchwalonych naszych zwłaszcza *agrariarum et fumalium contributionum* upraszamy podatków, do których *conscientia pietas charitas in proximum et remp. et lex obliga* ichm. *publica*, zwłaszcza kiedy ziemi naszej we wszytkich prawie miasteczkach są ichm, księża duchowni awulsyą i po dobrach slacheckich *per pias* dusz pobożnych *legationes* sukcesorowie, którym *pia legata* lubo naznaczyły i *resignarum bona sua, salva* jednak *et per omnia sunt onera publica* i na tych dobrach *ut exequantur officia castrensia executionem,* upraszamy jmp. starosty naszego łomzienskiego, aby *brachium,* a jm. w tem były *non inremisibilia* i na tych dobrach, gdzie wytyczną *ex fundo* biorą ichm. dziesięcinę aby *secundum proxim legem et inviteratam morem* w ziemi naszej przykładali się (?) ichm. do dziedzicow *et possessorem bonorum hanc* zlecamy ichmp. poborcom naszym u ichm. *exactionem.*

Że zaś i przez to *publica* tamuje się *contributio*, że ichmp. poborcy tylko w monecie odbierać podatki chcą *currens* slacheckie intraty *procedit* tylko ze srebrnej monety *proventus, injungimus* to ichmp. poborcom naszym, aby tą monetą odbierali i płacili, jaką sami odbierać będą, w czem gdyby pp. poborcy byli sprzeczne, forum do sądów generalnych naznaczamy *cum plena de lege solita injuriale*, więc jej ta *variata* ……... moneta, kiedy i w miastach ich brać nie chcą *contraveniendo ex lege publica* tamże naznaczamy *forum cum poena 14 marcarum polonicalium.*

A kiedy naznaczyliśmy *vigorem super retentores* i należących osób wszytkich do podatków, tedy i sądy nasze skarbowe *cum omni* ich *authoritate prorogamus in ulterius cum omni modo* w przeszłych laudach *authoritate* upraszając ichmp. deputatów naszych, aby *laudabili exemplo suo* nie chcieli *intermittere* przypadających kadencyej *et terminos,* obiecując ichm. *omnem* podziękowania naszego i wdzięczności *contestationem* i przez terazniejsze prac ichm., za co *lege* do sądów skarbowych jmp. Marcina Ogonowskiego regenta grodzkiego i ziemskiego łomzienskiego uprosiliśmy laudum.

A gdy znamy się na tem, cośmy winno *defensioni publicae et militantibus pro illa* niepodobna zapomnić krzywd naszych *et fratrum nostrum*, gdy przechodzące chorągwie tak *injuriarum* dobra j.kr.m. starostwa łomzienskiego, tymże barzej dobra szlacheckie, za któremi *omnia militant jura*, aby ta licencya nie była *imparibilis*, użyliśmy *e medio nostri* jm. Wojciecha Zaruskiego burgrabiego kolenskiego, aby *in omni foro* w sądzie wojskowym i na

komissej przyszłej hybernowej *onaret has injurias*, przez którego i publiczna zasług rycerstwa zatamowały się *contributiones*, temu zaś jmp. burgrabiemu za prace jego, koszty i fatygi na przyszłych sejmikach naszych *debitam* obmyślemy *gratitudinem, verbo fraterno spondemus*.

Te tedy wszytkie punkta zgodnie ustanowione *et deliberato* uchwalone *animo*, aby jmp. dyrektor nasz, ręką swą podpisawszy i pomienionemu jmp. Zaruskiemu do dochodzenia krzywd naszych uczyniwszy, *nomino nostro* plenipotencyą podał *ad acta* zleciliśmy.

Datum w Łomzie dnia 21 maja 1688.

Kazimierz marszałek koła rycerskiego.

1688. *Majus*. 31. Łomżyń. gr. obl. N 26/274 fol. 73v.

Actum Łomzae in curia regia
feria quarta post
Dominicam Exaudi proxima
anno Domini 1688.

Obtulit generosus Casimirus Lasocki.

Oblata laudi conventus particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo wszystko i obywatele ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. w Łomzie *pro die* 31 *Mai* zgromadzeni *unanimi voce et concordi affectu* uprosiwszy za dyrektora koła naszego jmp. Kazimierza Lasockiego, którego *intominate* zawsze *fidei* ufając, te niżej napisane *constituimus* punkta.

Naprzód szelężne *committimus comissario* tejże ziemi naszej jmp. chorążemu łomzienskiemu, aby je *plus offerenti* w podatki ziemi naszej komputował i zawiadował *pro prudentia sua*.

Czopowe lubo jest małe, bo tylko *restant summis nec prosit expensis* ichmp. posłom naszym na sejm grodzinski upraszanych *cum declaratione* afektów naszych braterskich *condonamus* ichmp. posłom naszym *ad* 1 *Decembris anni praesentis*.

Do dystrybuty soli z ziemi łomzienskiej uprosiliśmy jmp. Marcina Ogonowskiego regenta grodzkiego i ziemskiego łomzienskiego, z ostrołęckiego ichmp. Wojciecha Zaruskiego burgrabiego koleńskiego, z zambrowskiego jmp. Walentego Jemielitego, z kolenskiego jmp. Zygmunta Minastowskiego podstarościego grodzkiego kolenskiego, komornika generalnego łomżeńskiego.

Quantum vero attinet podziału soli na powiaty: na łomzienski beczek 177, na ostrołęcki 176, na zambrowski 170, na kolinski 101.

Oprócz tych largycyi w.jmp. staroście łomzienskiemu beczek 20, oo. Jezuitom beczek 2, oo. Bernardynom ostrołęckim 2, ichmp. zakonnym łomzienskim beczek 2, które to largycye przy starszym dystrybutorze łomzienskim zostawać powinny, oprócz tych dwóch beczek powinny też panny na dobra należytą sól odebrać.

Te tedy wszytkie punkta zgodnie postanowione *et deliberato* uchwalone *animo* aby jmp. dyrektor ręką swoją podpisawszy, *ad akta* podał, zleciliśmy.

Datum w Łomzie dnia 31 maja roku 1688.

Lasocki Kazimierz koła rycerskiego marszałek.

1688. *November*. 5. Łomżyń. gr. obl. N 26/274 fol. 201.

Actum Łomzae in curia regia
feria secunda ante festum
S. Martini Pontificis proxima
anno Domini 1688.

Obtulit generosus Thomas Godlewski notarius terrae Łomzensis et vicecapitaneus castrensis Nurensis

Oblata laudi conventus particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących, którzyśmy za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. na dzień 5 miesiąca listopada sejmikowi przedsejmowemu determinowany zjachali. A naprzód *pro more solito* uprosiwszy wprzód *e medio nostri* za dyrektora jmp. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemskiego łomżyńskiego, sędziego grodzkiego nurskiego, te niżej opisane do rządu dobrego ziemi należące namówiliśmy i postanowili punkta.

A iż zawsze należy *omni desudare studio* w postanowieniu należytego porządku w ziemi i powiatach naszych z którego wszelakie ziemi *spectat solatium*, tedy zapatrując się *super manifestam temeritatem et malitiam* niektórych ichmp. poborców, przez których *dificultatur* ziemia, osobliwie też jmp. Długoborskiego, z którego egzakacyej i regestrów poborowych miałoby *infaligare* a on przez tak niemały czas *contumacifer* w sądach skarbowych stawa, jako nam *publice deductum*, aby takowa *postpositio* prawa *meritas poenis* naganiona była *et sine indilata executione* nie zostawała, dajemy *omnimodam* temuż sądowi skarbowemu *potestatem et facultatem*, aby *ad normam* antecesorów sądu skarbowego takowe kondemnaty i dekreta *per deputotos e gremio judicii sui fiscalis unius ex deputatis seu burgrabii absentia non obstante* egzekwowali *et quam efficacissime* do porządku dobrego przez sądy swoje przyszłe skarbowe z pomienionym jmp. poborcą regestra poborowe przywiedli, tak abyśmy, da Bóg, na przyszły *electionis* sejmik należytą mieć mogli informacyą i zasłużony żołnierz w rzeczyp. w zatrzymanej nie osychał zapłacie ziemia i

powiaty aby *in onere*. Do których sądów tychże ichmp. deputatów *omore boni publici* obligujemy i upraszamy, aby one według kadencyej swych sądzili, dekreta wszelkie do egzekucyej przywodzili. Więc że znajdują się w ziemi naszej tacy *refragarii et rebelles sancitis publicis*, że dotąd uchwalonych nie wypłacili podatków, tedy i my wszyscy z tem się deklarujemy, iż póty na insze nie pozwalamy podatki, póki uchwalone wybrane i wypłacone regestra poborowe *certitudine simple* weryfikowane nie będą. Mieć i w tem powinniśmy refleksyą na jakie ekspensa podatek czopowego za dwuletniej jmp. Jakóba Zbierzchowskiego podstolego łomżyńskiego dzierżawy spendowany, a iż nam tenże jmp. podstoli *publice* wywiódł, iż za lat dwie dzierżawy swojej, to jest *a 1 Decembris anni 1686 ad ultimam Novembris anni currentis*, a naprzod jmp. pisarzowi łomżyńskiemu komisarzowi na trybunał radomski złp. 1000, ichmp. sędziom skarbowym zł 1400, jmp. ~~(Mateuszowi)~~ Mositnerowi zł. 1000, ichmp. posłom za sejm grodzienski uproszonym zł. 1400 summe *insimut junetam* złp. 4800 za lat dwie przychodzące wypłacił i *realiter* wypłacił za konsensem całej ziemie, tedy pomienionego jmp. podstolego *de pleno* kwitujemy i uwalniamy, nic pretensyej *ratione* pomienionej dzierżawy do jm. nie zachowując. A ten podatek aby szedł *in commodum* ziemi i *supplementum* podatków, którego egzakcya zaczynać się będzie *a die 1 Decembris anni kurentis*, tedy *contrahendi* o nie *cum plus offerente* dajemy *potestatem* jmp. chorążemu i komisarzowi ziemie naszej do tego *generali laudo* za zgodą nas wszytkich obranemu. Wniesioną suplikę mieszczan ostrołęckich względem dyminucyej poborów do sądów skarbowych odsyłamy, aby *decidat* sąd skarbowy z dawniejszych infomowawszy regestrów, jeśliby miały być umniejszone i zkądby takowy *supplere defectum*. Które to punkta przez nas zgodnie namówione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie z kościele farnym dnia 5 miesiąca listopada roku pańskiego 1688.

Tomasz Godlewski pisarz ziemi łomżyńskiej, marszałek koła rycerskiego.

1688. *Novemb*. 5.

Łomżyń. gr. obl. N 26/274 fol. 198.
Actum Łomzae in curia regia
feria secunda ante festum
S. Martini Pontificis proxima
anno Domini 1688.

Obtulit generosus Thomas Godlewski *notarius terrae Łomzensis*.

Oblata instructionis pro comitiis generalibus Varsaviensibus.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących obywatele za uniwersałem n.kr.jmp.n.m. zjachawszy się na miejsce *consultationum* zwyczajne na dzień 5 miesiąca listopada w roku terazniejszym przypadający *et pro more solito unanimi votorum assensu,* obrawszy za dyrektora koła naszego jmp. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemi łomzieńskiej i podstarościego grodzkiego nurskiego, te na sejm przyszły walny warszawski namówiliśmy punkta i aby *quam afficalissime* promowane były, uprosiliśmy *e medio nostri* za posłów ichmp. Zygmunta Zbierzchowskiego podkomorzego i Pawła na Prazmowie Prazmowskiego starostę łomżeńskich.

A naprzód za dobrotliwe i nigdy nieustające ojcowskiej opatrzności *cum applicatione* w niezliczone szczęśliwego panowania lata i że żadnych prywatnych interesów *publicis* nie życzy *immiscere et annectere materiis* winne oddadzą j.kr.m.p.n.m podziękowania.

Przytem *insistendo* instrukcyej j.kr.m.p.n.m. o poparcie wojny z nieprzyjacielem Krzyża ś-go i skończenia jak najprędzej onej i aby około odebrania Kamieńca Podolskiego wszelkie *adinveniantur* sposoby *diffidentiis intrinsecis amulationibus quibusvis privatis senatis serio promovebunt et descudabunt* ichmp. posłowie *cum tota rep*.

A iż *nescitur quo admirando et delendo foto* taż forteca Kamieniec dotychczas przez kompaniej kilka *non sine notabili et manifesta clade* rycerstwa odprawionych nierekuperowana dać *rationem* powinni ichmp. hetmani, także dla czego jmp. generał artyleryej z municyami *ad majus robur debellandi hostis et deffendendi reip. pro tempore solito* w obozie nie stanął.

Należy o to *pro generali bono reip. deferre et serio instare* aby wszytkie summy tak przy zawarciu *pactorum* z carami ichm. moskiewskiemi jako i ojca ś-go, także cesarza jm., oraz komisyi hybernowej i radomskiej z różnych decesów *et ex plus offerentia* ceł koronnych *ad commune bonum reip. in facie* całej rzeczyp. wniesione były.

A że i w tem *derogatur majestatis regiae praesidio justitiae ac generali commodo reip.*, że częstokroć niemałe czasy ichmp. pieczętarze od boku j.kr.m. absentują się, przez co *resp. in expediendis occurentiis difficullatur* i przeciwko wyrażonym prawom przywileje na przywilej wychodzą, aby tedy *lege publica in perpetuum* warowano, *adinvenire modum et cum rep. consulere* powinni ichm. posłowie.

Wakanse według dawnych praw aby *in ipso initio* sejmu *benemeritis* ojczyźnie także *exulibus* w nagrodę strat ich konserwowane były *promovebunt* ichm. posłowie.

De *incompelibilitalibus* prawa dawne aby reasumowane były, którym terazniejsze *praejudicant* starać się o to *serio* będo ichmp. posłowie *ut perpetua et irrevocabili lege prohibeantur.*

I w tem największe stan ślachecki *discrimen* praw i wolności zgubę ubogich substancyej ponosi *in die de diem maioribus* od przechodzących żołnierzy, a osobliwie nadwornych asystencyej na sejmy, także i litewskich *premitur angari rationibus*, tedy aby *tandem aliquando resp. consulari* mogła, *adinvenient modum* ichmp. posłowie.

A że taryfa przeszłego sejmu hyberny rozmiarkowanej na starostwo łomżeńskie *in proportionali* włożona, dla czego *coelo et terra teste* do ostatniej przychodzi ruiny, że tylko *cineres et favillae manent*, a ludzi i domów *penitus* mniemasz, starać się będą ichmp. posłowie, aby a tym *in tolerabili onere* relaksowane było *proportionali constituenda contributione*. Także preagrowaną ziemię, dla której preagrawacyej że i miasteczko Zambrów podwodnego *ob summam egestatem* nie wypłaciło *expostulabunt* ichmp. posłowie, aby *ad normam* innych miast, osobliwie Łomży, od tych retent libertowane było.

Znają i w tem stany rzeczyp. *praejuditium*, ze *senatus consilium materias status ad remp. spectantes decisione sua finali cum prehendit et decidit*, starać się będą ichmp. posłowie nasi, jakoby *huic occurere*, aby *consilia publice sine scitu totius reip.* nie były stanowione.

Sejm ten szczęśliwie przeszły aby *in ullas materias et propositiones* nie wdawał się nad te, które przez instrukcyą j.kr.m.p.n.m. do województw i ziem przełożył i owszem *omnibus novitalibus noxam universae libertati et deregationem majestati feventibis obstabunt more anteccessorum fide et amore boni publici solius libertatis conservandaeque reip. celare* powinni i starać się będą ichmp. posłowie nasi.

Dobra Łapiennik lacki i ruski z Dobryniowem aby według dawnych praw złączone były *et ne a se separentur promovebunt* ichmp. posłowie i prawa o lennościach aby reasumowane były.

Trybunał skarbowy radomski iż nas wielce *de defectibus* wojska nietak jako komput jego chce mieć *edocuit decessus* znaczne *ac perinde emolumenta reip. investigavit et ad meliorem ordinem militiam reduxit*, tedy aby *in posterum* reasumowany był *et in praesentia* ichmp. hetmanów sądzony, gdzie wszelkie sprawy *injuriatorom* sądzone być mają i *ex stipendiis refusio et satisfactio* tamże nakazana powinna być każdemu i ktoby się na tenże trybunał z mandatami odezwał *tanquam convulsor* praw koronnych aby był karany, to *serio promovebunt* ichmp. posłowie.

Więc że w niedawnym czasie bezbożny jakiś w tej rzeczyp. zjawił się ateista, który już nietylko w sercu, ale w uściech i piśmie ogłoszoną nauką *non est Deus* [nieczytelne] *lesit honorem divinum desudabunt* w tem ichmp. posłowie nasi *pro innata pietate et zelo honoris Dei*, aby takową *impietatem* z ojczystych precz *eliminare* granic *et instantissime urgebunt* w

rzeczyp., aby to *in auditum scelus* w Polsce *condigne plectatur poena*, która konstytucyą aby na potomne wieki *lege perpetua* ugruntowana była nietylko na tych niezbożnych ateistów, ale i tych, którzyby takie nauki lub w drukowanych, lub w pisanych księgach mieli i one do państw j.kr.m. wprowadzali, albo w domach swoich chowali, aby to świat cały chrześcijański widział, że jeszcze Bóg i staro-polska wiara o Boski honor i zelżywość w sercach naszych nie wygasła.

Niemniej *instabunt* ichmp. posłowie w rzeczyp., aby świętokrackie bluznierstwa heretyckiego bluźnierce Sulnigiusza, któremi on prawie *coninodante* honor Najświętszej Matki Boski, Ojca Ś-go, a zatem wiarę katolicką tak na kazaniach publicznie, jako w książkach drukowanych niewstydliwie i bezbożnie szarpać śmiał, aby nie tylko *opera* jego ale i sam *autor operis meritas luot poenas* i żeby *in regno catholico* takie bluznierstwa nigdy słychane nie były, *promovebunt serio* ichmp. posłowie.

Sprawę j.w. jmks. biskupa chełmińskiego, w którego osobie nietylko *divinus honor* ale *dignitas status ecclesiastici senatoris et equestris* i j.w. familyej *laesa* aby *desideratum sortiatur effectum, pomovebunt* ichmp. posłowie.

Także sprawa j.w. jmks. biskupa inflantskiego *ratione* wykupienia z rąk heretyckich biskupstwa piltyńskiego, które *nullo jure* od sta i więcej lat przez zastawienie od apostaty Jana Mininchauzena trzymają, aby *tandem aliquando per ultimariam decisionem* skończona była, *instabunt* ichmp. posłowie nasi.

Za obywatelami Kurlandyi i Inflant aby od ks.jm. kurlandzkiego *et a potentioribus* także wiara s-ta katolicka *et ministri ejus non patiantur oppresionem, instabunt* ichmp. posłowie u rzeczyp.

Także za ichmp. wygnańcami inflantskiemi i smoleńskiemi, którzy od tak wielu lat utraciwszy dobra swoje dla całości rzeczyp. *solo rescripto ad archivum dato* cieszą się, a żadnej konsultacyej z milionów od Moskwy przysłanych nie mają, *promovebunt* ichmp. posłowie z politowania chrześciańskiego, aby tych dóbr i królewszczyzn, które *exulibus per legem publicam* przyznane są, jakąkolwiek mieć mogli konsolacyą, albo insza od rzeczyp. obmysloną być mogła.

Instabunt także ciż ichmp. posłowie za sukcesorami jmp. Stroln felda Wolfa artyleryej koronnej generała do rzeczyp. aby *tandem aliquando* dług winny komisyi krakowskiej likwidowany i konstytucyą aprobowany mógł być wypłacony *invenient modum cum rep*. zkąd i jako takowa ma *subsequi* satysfakcyą.

Bona avulsa od sądowych starostw aby *per temutarios* onych być mogły rekuperowane, co i w starostwie kowalskiem *subsecutum et nescitur quo fato* kilka wsi od

niego oderwano, aby konstytucya *de recuperandis bonis avulsis* do skutku przywiedziona była, *promovebunt* ichmp. posłowie.

A że całemu należy chrześciaństwu, aby chwała Matki Boskiej *quam maximo* w państwach j.kr.m. rozszerzało się *cultu*, przeto *instabunt* ichmp. posłowie, aby włóka pewna gruntu do rożańca kościoła zambrowskiego na mieście Zambrowie *in vim fundationis* zapisana była *ab omnibus oneribus reip. et civilibus* libertowane *in perpetuum* inkorporowane do tegoż rożańca.

Jest to *publicum et maxime nocive et aggravans statum nobilitarem*, iż przeciwko prawom *privata authoritate* pp. pisarze na komorach wodnych i lądowych zostający stan slachecki powtórne przysięgi wymyślając, nie uważając juramentów w grodach wykonanych *vario modo et genere* agrawują i do okupów sobie przywodzą *requirant rationem* ichmp. posłowie u jmp. podskarbiego w.k. *et inibunt modum cum rep.*, jakoby *hisce ausibus lege publica obstare*.

Wielkie i w tem prawo pospolite i trybunały koronne ponoszą *praejudicium*, kiedy *persona civitatonses* mandatami, [nieczytelne] wotnemi uchylając się *a poenis excessus* stan szlachecki agrawują i ewakują, przeto *promovebunt* ichmp. posłowie, aby każdy *ex loco delicti responedeat*, nie zasłaniając się zadwornemi sądami.

Sądy skarbowe łomzienskie *in fundamneto legis* wielą uchwał sejmikowych ordynowane i aprobowane i z nich wielki w ziemi *enucleatur* porządek i znaczne *emolumenta boni publici* z osobliwej pracy ichmp. deputatów *accesit*, tedy aby *et subsequenter et in eadem authoritate et robore* odprawowane były przy deklaracyach swoich, ichmp. posłowie dołożą *approbationem* onych *lege publica*, tudzież dekretów i kondemnat.

Modum contribuendi, jaki *tota resp. adinveniet et constituet*, aby na sejmikach *relationis non inmutetur* w deklaracyach swoich, ichmp. posłowie dołożą *in suplementum* których szelężne i czopowe w tychże deklaracych *adjungent cum ea custoditione*, aby na sejmik *relationis* konstytucya drukowana i zapieczętowana przysłana była.

Sumy moskiewskie, także i od Ojca s-go ofiarowane, gdzie się dostały i jako się obróciły, upomnią się *rationem* ichmp. posłowie nasi.

Decessus i remanent hyberny ponieważ tak wiele onych na komisyej lwowskiej pokazuje się, że wojsko *in plenitudine* nie jest, *requirent* ichmp. posłowie nasi.

In reliquo jako instrukcya j.kr.m.p.n.m. do mocy terazniejszej przeszłą na sejm grodzieński rozerwany raczy *onnectere* instrukcyą, tak i my ichmp posłów *fide et amore solius boni publici* obligujemy, aby *unificata cura et studio* tak *praesentem instructionem*

odebrali jaki i na sejm grodzieński rozerwany zformowaną promować raczyli i wszelakie punkta w pomienionych obudwu instrukcyą sejmową do efektu przyprowadzili uchwałą.

Którą instrukcyą przez nas zgodnie namówioną jmp. dyrektorowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomzienskich podać zleciliśmy.

Działo się z Łomzie w kościele farnym dnia 5 miesiąca listopada roku pańskiego 1688.

Tomasz Godlewski pisarz ziemski łomzienski marszałek koła rycerskiego.

1689 Majus. 24. Łomżyń. gr. obl. 26/274 fol. 290

Actum Łomzae in curia regia feria tertia post Dominicam proxima anno Domini 1689.

Obtulit generosus Felicianus Skrodzki trybunus terrae Łomzensis.

Oblata laudi conventus particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących rycerstwo, którzyśmy się na ten dzień 24 uniwersałem j.kr.m.p.n.m. naznaczony miesiąca Maja w roku terazniejszym przypadający, na miejsce zwyczajne do Łomży zjachali, wprzód *pro solito more et praxi usitate* uprosiwszy *e medio nostri* za dyrektora koła naszego jmp. Felicyana Skrodzkiego wojskiego łomżyńskiego, te *privatum terrae concernens commodum* stanowiemy nieniejszą uchwałą punkta.

A naprzód ponieważ *ex rationes* ichmp. sędziów skarbowych od nas na przeszłych zjazdach *ad perficiendum* z ichmp. poborcami *calculum et constituendum contributionem aggrariarum tarifam* uproszonych *deductum est*, jako jmp. Długoborski *immediatus* poborów dziesięciu i podymnych dwudziestu dziewięciu dwiema ratami uchwalonych egzakcyą na przeszłych sądach skarbowych, tak wiele razy *ex limitatione* przypadających, *nullum perceptorum et expensarum* z tychże podatków *perficit calculum qui nimo* dekretami agrawować się dopuścił, zkąd nietylko taryfa poborowa być uformowana według dawniejszych regestrów nie mogła, ale też *renitentia a contraventione decretis meritam exercitui in huasque protraxa mercedem* i lubo *in praesentia unius ex gremio judiciis fiscalis ad constituendam tarifam aggrariam putati* poniekąd ten podatek poborny *ad novam reduxit tarifam*, jednak że ta taryfa zda się nam być jeszcze *defestuosa et tarifam ultimariam* 1661 *non adimplendo* tedy za zgodą nas wszytkich rewizorów po powiatach do rewidowania kwitów przez jmp. poborce tak na pomieniony poborowy podatek, jako i podymne także gdzie *ab impossibilibus* pogłownym …… wydanych aby ta przez jmp. deputata z sądów skarbowych wysadzonego *ad impleata tarifa e medio nostri* uprosiliśmy, to jest z powiatu

łomżyńskiego jmp. Wacława Sulkowskiego, z ostrołęckiego jmp. Wojciecha Zaruskiego komornika ziemskiego koleńskiego, z kolenskiego jmp. Zygmunta ….. komornika granicznego łomżyńskiego podstarościego grodzkiego kolenskiego, z zambrowskiego jmp. Stanisława Jałbrzykowskiego sędziego zambrowskiego. Którzy to (~~jego~~) ichm. do tej rewizyej od nas uproszeni kwity wszelkie w każdej wsi i miastach na pobory przez jmp. Długoborskiego dane, także gdzie grabieży są wzięte, a kwitów nimasz danych, wiernie według przysięgi, którą tu *in instanti in gremio nostri* w kościele wykonali i retenta winne konotowane będą i regestra rewizyej swojej do sądów skarbowych oddadzą i tam relacyą swojej rewizyej uczynią, wziąwszy wprzód od tychże sądów skarbowych z limitacyej w poniedziałek po Ś-tej Trójcy przypadających informacją. Więc że każde *officium grave sine beneficia* za te prace ichm., gdy spiszą tę rewizyą i do sądów skarbowych oddadzą każdego z ichm. po zł. 100 z podatku czopowego dać deklarujemy. Sądy skarbowe, lubo to są *approbata laudis* i teraz one ze wszytkiemi dekretami aprobując, upraszami ichmp. sędziów skarbowych przy dalszem naszem za ich prace i koszty zawdzięczeniu, aby też sądy kontynuować chcieli *et ad ordinatam* w ziemi naszej płacenie podatków i rachunek pp. egzaktorów przywiedli *proxim*. Na których *inquantumby* jmp. Długoborski *exactis ad calculum* stanąć nie chciał, tedy upraszamy jmp. podkomorzego ziemi naszej, aby *juxta obloquentiam* dekretu sądów skarbowych, gdyż też i *modus decretandi deficit*, wydać chciał uniwersały *ad fovendam de persona et bonis executionem.* A że i ichmp. egzaktorowie *proposuerunt* w kole naszem, jako w podatkach wypłatę niższą niektórzy ichm. refragacye *et renitantes* tedy upraszamy ichmp. delegatów przez jmp. starostę naszego zapisanych, aby *ad primam* ichmp. egzekutorów *requisitionem de renitentibus cum adminiculo assignationum executione* czynili *bona renitentium et laudis publicis ac juri communi contravenientium per officiosam executionem in possessionem assignatiorum* oddali *et de rigore juris*, jako należy według prawa postąpili. Więc że i w tem niemniejszą ziemia nasza *patitur injuriam*, kiedy znajdują się niektóre wsi, w których piwa i gorzałki szynkują i one *ad taksam constitutam* w miastach przedają, a o podatku szelężnem nie wiedzą i wiedzieć nie chcą, tedy *oberando huic* ……. *praeccommodo terrae*. Szelężne generalne po wszytkich dobrach królewskich, duchownych i ziemskich, ktokolwiek tylko jaki trunek szynkuje, *praesenti laudo* postanawiamy i uchwalamy, które to szelężne poczynać się będzie *a die 1 Augusti anni currentis*, a kończyć się będzie *ultima Julii subsequentis anni*. Ten podatek dajemy w moc jmp. chorążemu łomżyńskiemu, jako komisarzowi ziemi naszej *in tempore plus offerenti* w przyszłe zasługi winne, ponieważ i jmp. ~~(Jan)~~ Kol deputat regimentu królewicza jm. jakoby (:) *in futurum* także z podatku szelężnego za lat trzy przychodzącego 11, 400 złp. odebrał arondował. A

ktoby takowe szynki prowadząc, tego podatku schraniać się chciał tedy *ad instantiam cujus vis* pozwany do sądów kwerelowych albo skarbowych ziemi naszej tenże podatek *ad manus hontrahentis cum poena* 14 marc. pol. *delatori et contrahento per medium irremissibiliter soluendo* oddać będzie powinien. A że na terazniejszy rok należy nam sól suchedniowa z zupy praskiej, tedy do wydania i podzielenia onej ichmp. dystrybutorów *e medio nostri* upraszamy, jako to: z powiatu łomżynskiego jmp. Marcina Ogonowskiego regenta łomżynskiego, z powiatu ostrołęckiego jmp. Tarnowskiego regenta kolenskiego, z powiatu kolenskiego jmp. Jakóba Mściwujewskigo, z powiatu zambrowskiego jmp. Jana Łubę podstarościego grodzkiego zambrowskiego, zlecając ichm., aby te sól *juxta proxim usitatam* na powiaty podzielili i one rozdali według tak rocznego *per laudum dispartymentu,* ponieważ nam jeszcze *non constat,* a *tarife* poborów wiele na którą wieś dostać by się mogło, w ostatku *intaminate* ichmp. dystrybutorów to oddajmey *exteritati.* Z tej że soli dajemy *in vim clemozinae* ichmp. zakonnym łomżyńskim (~~to jest~~) beczek 2, ichmp. oo. Jezuitom łomżyńskim beczek 2, oo. Bernardynom ostrołęckim beczek 2, która przy jmp. dystributorze łomżyńskim *in dispositione* zostawać mają. Tymże ichmp. dystrybutorom za ich pracę i koszty od każdej beczki po zł. 1 *solarium* pozwalamy. A kiedy jeszcze z sądów skarbowych doskonałej nie mamy informacyej jak wiele podatki uchwalone z sejmu warszawskiego nam uczyniły i jak wiele z onych wypłacono na dawniejsze (na które podatki resp. na sejmie stanowiła) także i z inszych racyej *bonum publicum …. nostre….* sejmik dzisiejszy *in eodem robore et vigore ac sub eodem directore ad diem 25 mensis Octobris anni currentis* limitujemy i prorogujemy.

Które to punkta wszytkie przez nas zgodnie uchwalone jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Dan w Łomzie w kościele fraskim dnia 24 miesiąca maja roku pańskiego 1689.

Felicyan Skrodzki wojski ziemie łomżyńskiej, marszałek koła rycerskiego.

1689 *Octob*. 25. Łomżyń. gr. obl. 26/274 fol. 290

Actum Łomzae in curia
regia feria tertia ante
festum Sanctorum Simoinis
et Judae Apostolorum
proxima anno Domini 1689.

Obtulit generosus Felicianus Skrodzki tribunus terrae Łomzensis.

My radni dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo i obywatele ziemie łomzienskiej i powiatów do niej należących, którzyśmy się na dzień 25 miesiąca pazdziernika w roku terazniejszym przypadający z limitacyej naszej sejmiku blisko przeszłego tu do Łomży na

miejsce sejmikowania zwyczajne zjachali *et pro more solito ac usitata praxi* uprosiwszy *e medio nostri* za dyrektora koła naszego jmp. Felicyana Skrodzkiego wojskiego łomzienskiego. Ponieważ i limitacya sejmiku przeszłego *sub eodem directore interessit*, te na niniejszym zjazdzie naszego *bonum publicum* ziemie naszej *concernentia* stanowiemy uchwały punkta.

A naprzód Bogu Wszechmogącemu, który jest *summus consiliorum Arbiter* winne oddawszy dzięki, że nam *pacificum* jeszcze z osobliwej dobroci swojej *ad tractandum publicum bonum* pozwala *et praebet tempus*. A kiedy przystępujemy do postanowienia rządu dobrego w ziemi, to *primum et principale* upatrujemy, że dotychczas *contributionem agrariarum* nie mogła być w sądach skarbowych redukowana taryfa, a to *ab remitentiam* w rachunkach jmp. poborze. Widziemy my usilnie przy częstych zjazdach i desudacyach bez respektu żadnego własnego zdrowia i substancyej uszczerbki ichmp. sędziów skarbowych staranie, za które należyte ichm. *praesumus* podziękowanie, więc że ciż ichmp. sędziowie skarbowi *ad praeficiendam candem contributionum agrariarum tarifam et perficiendum* z jmp. Andrzejem Długoborskim poborcą ziemi naszej *calculum e gremio sui* dwóch ichm. naznaczyli, jako to ~~(jego)~~ jmp. Marcina Ogonowskiego regenta łomzienskiego i jmp. Kacpra Kozykowskiego; tedy pomienionych obudwu ichm. zachęcając do dalszej ochoty w ziemie naszej usługach in *vim gratitudinis* za podjęte fatygi i prace z podatku czopowego terazniejszego złp. 300 dać deklarujemy, które za asygnacją jmp. chorążego łomzienskiego, jako komisarza ziemie naszej wydane będo ichm. Resztę zaś pomienionego podatku czopowego *ultima Novembris anno currentis* kończącego się, to jest 1200 złp. (ponieważ już z tego podatku jmp. Kalowi deputatowi regimentu królewicza jm. Jakóba z dyspozyceyej sądów skarbowych *in supplementum* zasłużonych ćwierci złp. 500, ichmp. rewizorom od nas uproszonym zł. 400, *alteras* ichmp. sędziom skarbowym zł. 300 *cesserunt*, które wszytkie *pro persoluto* akceptujemy) za asygnacyą tegoż jmp. chorążego łomzienskiego ichmp. deputatom wojskowym w zasługi ordynujemy. Przyszłe zaś czopowe *a die 1 Decembris anni currentis* zaczynające się *ad uteriorem dispositionem* sejmiku blisko przeszłego zostawujemy. Podatek zaś szelężnego, który *in dispositione* pomienionego jmp. chorążego i komisarza naszego *a die* 1 *Augusti anni* 1686 zostawał i dotychczas zostaje, ponieważ tenże jmp. chorąży dyspozycyą onego za lat cztery *u supra a die 1 Augusti i 1686 ad ultima Julii anni futuri 1690 futuri currentis in vim stipendiorum militariom* wojsku do nas ordynowanemu wywiódł, jako to *autenticis* w kole naszem za każdy rok wypłacenia sum *deduxit quietationibus*, tedy braterskie nasze temuż jm. za osobliwe *circa bonum publicum* ziemie naszej starania oddawszy podziękowanie za pomienione lat cztery z dyspozycyej tego podatku jm. kwitujemy i wolnym

czyniemy. A ponieważ jmp. Andrzej Długoborski poborca ziemie naszej *ob renitentiam* niektórych ichm. wielkie w podatkach sobie *retendit* reszty i w kole naszem *querulatur*, tedy my zabiegając *huic incommodo* w oddaniu pomienionych podatków, tudzież *retordationi* w wypłaceniu zasłużonemu zlecamy to jmp. poborcy aby realną spisał delatę resztujących podatków i one *ad executionem* ichmp. deputatom wojskowym (którę ichm. w zasługi *pro persoluto* przyjąć mają) oddał i ciż *a executionem* sam przez się albo przez sukkolektorów swoich *ad verificationem* tej delaty był *praesens*, które to punkta przez nas zgodnie w kole braterskiem namówione i postanowione jmp. marszałkowi i dyrektorowi koła naszego podpisać i do kat grodzkich łomzieńskich podać zleciliśmy

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 25 miesiaca pazdziernika roku pańskiego 1689.

Felicyan Skrodzki wojski ziemie łomzienskiej marszałek koła rycerskiego.

1689. *December*. 5 *Zambrow. castr. dissol*. N 719 f. 178.

Actum Łomzae in curia regia
……
Conceptionis Gloriosissmae Virginis
Mariae proximo anno
anno Domini 1689.

Limitatio ~~Laudum~~ conventus particularis Łomzensis.

Obtulit gn. Albertus Kisielnicki.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących zjachawszy się na dzień 5 miesiąca grudnia w roku terazniejszym przypadający tu, do Łomży, na miejsce konsultacyom zwyczajne za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. na sejmik przedsejmowy sejm walny warszawski poprzedzający … wprzód przy inchoacyej obrad naszych … *solito* … sejmiku … *praxi*… i marszałka koła naszego jmp. Wojciecha Kisielnickiego uprosiliśmy, lecz przyczyny (?) gdy różne po obraniu jmp. marszałka i ……. sejmikowania …. *bonum publicam* ziemie naszej …. sejmik dzisiejszy *cum eadem …. robore et rigore*, jako szczęśliwie zaczęty …. *sub eodem directore ad diem 9 mensis Januarii anni proxima venturi 1690* limitujemy i … a dla lepszej wagi i pewności tę limitacyą naszą temuż jmp. marszałkowi podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zlecamy. Działo się …. ……

1690. *Junius* 12. Łomżyń. gr. obl. N 275 fol. 141.

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia ipso festo Sancti
Antonii de Padua anno Domini
1690.

Obtulit generosus Joannes Iłowski

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemie łomzienskiej i powiatów do niej należących obywatele na dzień 12 miesiąca czerwca w roku terazniejszym na sejmik *realtionis* ichmp. posłów *e medio nostri* na sejm walny warszawski blisko przeszły uproszonych na miejsce konsultacyom zwyczajne tu do Łomży zgromadzeni. A naprzód za dyrektora koła naszego *e gremio nostri* jmp. Jana Iłowskiego podkomorzyca łomżyńskiego uprosiliśmy, na którym kongresie naszym te niżej zgodnie namówione stanowiemy punkta. A kiedy z relacyej ichmp. posłom naszym po szczęśliwym za osobliwą Opatrznością Boską i osobliwym j.kr.m.p.n.m. *circa bonum patriae* pieczołowaniem znaczne przeszłego sejmowania odbieramy *integritatis chistianitatis emolumentum jako summas supremo numini fundendo gratias* winne j.kr.m.p.n.m. *cum apprecatione* fortunnych przy długoletniem panowaniu tryumfów z nieprzyjaciela Krzyża ś-go, że przy nieustających, zdrowiu swemu pańskiem nie folgując pracach *in sinu* prawie tę rzeczp. piastując do szczęśliwego, tak długo *in turbido* zostającą, przyprowadził *portis*, oddajemi dzięki. Przytem *institendo* deklaracyej ichmp. posłów naszych znając się do tego, aby zasłużony żołnierz, w borgu tak długo zostający, *deservita quadeat mercede* na przeszłe cwierci dwanaście, zaczynające się *a die* 1 *Februarii anni* 1681, a kończące się *ultima Januarii anni praesentis* 1690 według tejże deklaracyej na sumę 90,180 zł. danej, podymnych ośmnaście i poborów dwadzieścia i jeden po wszytkich dobrach duchownych, królewskich i ziemskich uchwalamy i postanawiamy, które na raty trzy do wybierania dzielimy. A naprzód pierwsza rata podymnych sześć i poborów siedm zaczynać się będzie *a die 1 Augusti anni currentis*, a w niedziel sześciu egzakacya onej kończyć się ma, Druga rata podymnych także sześć i poborów siedm *a die* 1 *Februarii anni futuri* 1691 zacząć się będzie powinna *et intra spatium* niedziel sześciu kontynuowana, trzecia *itidem* rata podymnych sześć i poborów siedm *a die* 1 *Augusti ejusdem subsequentis anni* 1691 zaczynającą się *et in spatio eodem* sześciu niedziel kończącą, ichmp. poborcy przez nasz uproszeni wybierać będą. Do których to podatków pomienionych wszytkich trzech rat z powiatu łomżyńskiego i kolenskiego jmp. Andrzeja Gałąskię komornika ziemskiego łomżyńskiego, z powiatu ostrołęckiego i zambrowskiego jmp. Jana Olszewskiego *e medio nostri* uprosiliśmy i *solarium* ichm. po gr. 6 od kwitu pozwalamy, upraszając ichm., aby pomienione podatki *quantocius* w determinowanym czasie *fideliter* wybierali i one za asygnacyą jmp. Aleksandra na Tarnowie Tarnowskiego chorążego i komisarza naszego łomżyńskiego wojsku do ziemie ordynowanemu, w borgu zostającemu to jest regimentum n. królewicza jm. Jakóba i ~~(iego)~~ jmp. Wacława Szczuki stolnika wizkiego wypłacali *fide, honore et conscientia* ichm. obowiązując, aby przy sprawiedliwem wybieraniu

braci młodszych i ubogich ludzi, *lacrymae coelum penetrant* nie krzywdzili, ale odebrawszy należyte podatki pomienioną od nas deklarowaną kontentowali się kwotą, do których podatków przez nas uchwalonych resztę pozostałą u jmp. Andrzeja Długoborskiego z podymnych dwudziestu dziewięciu i poborów dziewiąciu przez sądy skarbowe wynalezioną, to jest 14,993 i gr. 19 pieniędzy 12 i inne, którekolwiek sąd skarbowy wynalazł przyłączamy. Którą to summę aby tenże jmp. Długoborski *ante omnia* pomienionym *regimentum* za asygnacyą jmp. komisarza wypłacił, albo *realiter* ichmp. asygnataryuszm oddał i onę sam przez się, albo *sub delegatos suos in praesentia* tychże ichmp. asygnataryuszów *et ab officiis castrensibus substitutum* egzekwował. Więc że żydów i loznych ludzi w ziemi naszej tak się zagęściło wiele, że słudzy opuściwszy *per varia* tylko *divagantur loca*, na których wszytkich, tak żydów, jako i loznych pogłówne troje wkładamy, które raty tym po jednemu przy każdej racie do rąk pomienionych ichmp. poborców oddawać powinni będą, których loznych animadwersyą magistraty w miastach mieć będą i regestra onych spisawszy, osobliwie tych, którzy domicyla swoje i służby opuściwszy, na Żuławy uchodzą i potem tu nazad powracają przysięgą w grodach przez dwu rajców potwierdzą, a na wsiach ichmp. poborcy z nami *indagationem* tychże loznych i żydów, gdzie się kolwiek tylko znajdują, porachowawszy osoby, uczynią, a którzyby się tego podatku ode wsi do wsi uchodząc schraniać chcieli, takowych *liberam captivationem* ichmp. poborcom pozwalamy. Więc kiedyśmy na ukontentowanie rycerstwa w borgu zostającego pomienione uchwalali kontrybucye, *insistendo* tejże deklaracyej ichmp. posłów naszych na przyszłe cwierci zaczynające się *a die* 1 *Februarii anni praesentis* 1690, to jest *in casu prosceutionis belli* szelężne *intriplo* albo raczej groszowe od każdych likworów, win, miodów, piw, gorzałek i innych jakichkolwiek w ziemi naszej znajdujących się we wszytkich dobrach duchownych, poświątnych, królewskich i ziemskich postanawiamy i uchwalamy, które to groszowe gdziekolwiek tylko jakiekolwiek likwory beczkami, garcami, kwartami, kwaterkami przedają *ducta proportione* likworów do rąk ichmp. administratorów *nemine excepto*, aby się żaden tego nie schraniało podatku, wypłacone być powinno. A *inquantumby* znalazł się taki *refragarius praesenti laudo et sancito* sejmu blisko przeszłego, tedy przez jmp. administratora dociągniony na każdą ćwierć roku *juramentom* w grodzie, jak wiele jakiego wyszynkował likworu, komprobować powinien będzie *et in casu* nieoddania pomienionego groszowego do sądów kwerelowych lub jakichkolwiek nazwany ten podatek *cum poena* 14 [nieczytelne] pol. *administratori et judicio per medium solvenda* zapłacić będzie powinien. Do którego to podatku groszowego przez ichmp. posłów na ~~(sejm)~~ sumę 45,090 złp. na sejmie deklarowanego, a przez nas postanowionego za administratorow z powiatów: łomżyńskiego jmp. Kacpra Kozikowskiego,

z ostrołęckiego jmp. Szymona Niestojemskiego, z kolenskiego jmp. Jana Tarnowskiego regenta kolińskiego, z zambrowskiego jmp. Walentego Jemielitego upraszamy, zlecając ichm., aby pomieniony podatek *quam exactis sine*, nikomu nie folgując, wybierali i egzakcyą swoją na raty cztery wojsku z rapartycyej sejmu blisko przeszłego luby onej że jest *summ opere* nad deklaracyą ichmp. posłów *aggravans*, nie akceptujemy, wypłacili, które to groszowe zaczynać się będzie *a die* 1 *Augusti anni currentis*, a skończy się *ultima Julii anni futuri* 1692. Pierwszą tedy ratę 11,250 złp. ichmp. administratorowie przed komisyą lwowską albo trybunałem skarbowym w półroka wypłacić powinni będą *et sic consequenter* na pażde półroka i kazdą ratę pomienioną sumę wypłacać będą. A dla tem snadniejszego pomienionego wybierania podatku i indagacyej onego ciż ichmp. administratorowie sukkolektorów i superintendentów po parafiach przysięgłych jako nikogo nieochraniające wiernie każdego jmp. administratorowi podadzą i nikogo nie zatają, ani *in quapiam* ziemie ukrzywdzą, mieć będą. A my uwazywszy ichm. pracę *et dexteritatem* w pomienionym podatku na przyszłym sejmiku należytą obmyślemy *gratitudunem*. Regestra jednak egzakcyej swoich ciż ichmp. administratorowie *juramento corporali* na sądach skarbowych potwierdzić powinni będą. *In quantumby* też ten podatek sumie deklarowanej nie mógł *sufficere*, tedy sąd skarbowy *defectum* onego z reszty podatków inszych *supplebit*, uważając zaś ichmp. posłów naszych około dobra pospolitego *cum dispendio* zdrowia i fortun przez tak długie sejmowanie prace przy należytem ichm. podziękowaniu czopowego podatku na lat dwie konferujemy, który podatek zaczynać się będzie *a die* 1 *Decembris anni currentis*, a skończy się *ultima Novembris subsequentis anni* 1692. Więc że *ex relatione* ichmp. sędziów skarbowych nam *constat*, jako *cum summo emolumento et commodo* ziemię *cum dispendio* zdrowia i fortun *proprio sumptu* tak często zjeżdżając, kalkulacye z ichmp. poborcami ekspediowali, *summas restantes in supplementum* podatków wywiedli, tedy przy podziękowaniu *itudem* ichm. na przyszłym, da Bóg, sejmiku obmyślemy za prace i koszty ichm. *gratitudionem*, a te sądy *in futurum* reasumujemy i onym dzień 17 miesiąca l lipca naznaczamy, upraszając ichmp. sędziów, aby na pomieniony dzień zjachawszy się, sądy swoje reasumowali *et in ulterius tempus* dla słuchania rachunków ichmp. poborców prolongowali. *Desideria* ziemi naszej *ad promovendum* na sejm przeszły warszawski zlecone, między któremy włóka gruntu na Zambrowie do rożańca legowana jest włożona, że *cum aliis desideriis* innych województw i ziem w reces poszły i ta włóka nie jest *per legem publicam* libertowana, tedy my *pro zelo erga Deum et Sanctissimam ejus Genitricem ducti* pomienioną włokę *ab omnibus oneribus* tam *civilibus quam reip. et aliis quibuscunque in perpetuum ex nunc* libertujemy *et juri ecclesiastico seribimus*, a lubo *tot in antecessum pracesserun*, lauda jako i prawo same i

słuszność *dictat*, że ichmp. duchowni, którzy dziesięciny wytyczne wybierają, czwartym groszem do poborów przykładać się powinni, tedy i teraz ichm. upraszamy, aby na tak wielką potrzebę rzeczyp. do pomienionych podatków przyłożyć się chcieli. Więc że na teraźniejszy rok sól suchedniowa zupy praskiej nam należy, tedy do podzielenia i rozdawania onej ichmp. dystrybutorów *e medio nostri* uprosiliśmy z powiatów: łomżyńskiego jmp. Jacka Niedzwiedzkiegio, z ostrołęckiego jmp. Pawła Trzaskę, zambrowskiego jmp. Stanisława Jałbrzykowskiego, z kolenskiego jmp. Ignacego Czernickiego, którzy ichmp. tę sól *pro justo et aequo* jako najprędzej rozdadzą i regestra dystrybuty swojej na przyszłym, da Bóg, sejmiku produkować będą z tej soli jmp. staroście łomżyńskiemu beczek 20, ichm. oo. Jezuitom łomżyńskim beczek 2, ichmp. zakonnym łomżyńskim beczek 2, oo. Bernardynom ostrołęckim beczek 2 kondomujemy, którą sól jmp. dystrybutor łomżyński ichm. pomienionym wydać powinien będzie. A że podatek groszowego przez nas uchwalony jeszcze w ziemi naszej *impracticabilis*, tedy uważając, aby jakie przez to agrawacye się nie działy, sejmik *pro die* 6 *Martii in anno futuro* 1691 sobie rezerwujemy, *salvam* sobie tego podatku *quantumby* był *insufficiens* albo dobrem naszym, także duchownym i królewskim *aggravans* w insze podatki przemienienia *authoritatem* zostawiając, a lubo *tot constitutionibus* i teraz świeże z sejmu blisko przeszłego *immunitas bonorum terrestrium pracustodita*, jednak że niektóre chorągwie i regimenty *munio* te prawa w dobrach naszych szlacheckich noc *legi* odprawowane egzakcye i ekstorsye niesłuszne i wielkie ludzi ubogich agrawacye czynić ważą, zaczem *e medio nostri*, aby takową *in convenientia* nie działy się w ziemi naszej do dochodzenia *quovis i judicio* pomienionych krzywd, za instygatora jmp. Stanisława Jałbrzykowskiego upraszamy, dając jm. *omnem facultatem* … aby *nemine* ukrzywdzonych wziąwszy, od nich protestacye takowych krzywd windykował i satysfakcyą *injuriatis* odbierał.

Którą tu uchwałę przez nas zgodnie postanowioną jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 12 miesiąca Czerwca roku pańskiego 1690.

Jan Franciszek Iłowski marszałek koła rycerskiego.

1690. *Junius* 12. Łomżyń. gr. obl. N N 287 fol. 8

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia ipso festo Sancti
Antonii de Padva anno Domini
1690.

Obtulit generosus Joannes Iłowski.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących obywatele na dzień 12 miesiąca czerwca w roku terazniejszym na sejmik *realtionis* ichmp. posłów *e medio nostri* na sejm walny warszawski blisko przeszły uproszonych na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne tu do Łomży zgromadzeni. A naprzód na dyrektora koła naszego *e gremio nostri* jmp. Jana Iłowskiego podkomorzyca łomżyńskiego uprosiliśmy. Na którym kongresie naszym te niżej zgodnie umówione stanowiemy punkta. A kiedyż relacyej ichmp. posłów naszym po szczęśliwym za osobliwą opatrznością Boską i osobliwym j.kr.m.p.n.m., *circa bonum patriae*, pieczołowaniem znaczne przeciw sejmowaniu odbieramy *integritatis Christianitatis emolumentum*, za co *summos supremo Numini fundendo gratias* winne j.kr.m.p.n.m. *cum apprecatione* fortunnych przy długoletniem panowaniu triumfów z nieprzyjaciela Krzyża s-go, że przy nieustających, zdrowiu swemu pańskiemu nie folgując, pracach, *in sinu* prawie tę rzeczp. piastując, do szczęśliwego tak długo *in turbido* zostającą przyprowadził portu, oddajemy dzięki, przytym *insistendo* deklaracyej ichmp. posłów naszych, znając się do tego, aby zasłużony żołnierz w borgu tak długo zostający *deservita quadeat* [nieczytelne], na przeszłe ćwierci dwanaście, zaczynające się *a die* 1 *Februarii anni* 1687, a kończące się *ultima Januarii anni* 1690, według tejże deklaracyej na sumę 90180 zł. danej; podymnych ośmnaście i poborów dwadzieścia i jeden po wszytkich dobrach królewskich, duchownych i ziemskich uchwalamy i postanawiamy, które na raty trzy do wybierania dzielimy. A naprzód pierwsza rata podymnych sześć i poborów siedm zaczynać się będzie *a die 1 Augusti anni currentis*, a w niedziel sześć egzakcya onych kończyć się ma. Druga rata podymnych także sześć i poborów siedm *a die* 1 *Februarii anni futuri* 1691 zacząć się będzie powinna, *et intra spatium* niedziel sześciu kontynuować. Trzecią *itidem* ratę podymnych sześć i poborów siedm *a die* 1 *Augusti ejusdem subsequentis anni* 1691 zaczynająca się *et in spatio eodem* sześciu niedziel kończąca, ichmp. poborcy, przez nas uproszeni, wybierać będą. Do których to podatków pomienionych wszytkich trzech rat z powiatów: z łomżynskiego i kolinskiego jmp. Andrzeja Gałąskę komornika ziemskiego łomżyńskiego, z powiatow: ostrołęckiego i zambrowskiego jmp. Jana Olszewskiego *e medio nostri* uprosiliśmy; *solarium* ichm. po gr. 6 od kwitu pozwalamy, upraszając ichm., aby pomienione podatki *quantotius* w determinowanym czasie *fideliter* wybierali i one za asygnacyą jmp. Aleksandra na Tarnowie Tarnowskiego komisarza naszego łomzyńskiego wojsku do ziemi ordynowanemu, w borgu zostającemu t.j. regimentom najjaśniejszego *pro die* 6 *Martii in anno futuro* 1691 sobie rezorwujemy, *salvam* sobie tego podatku *in quantumby* był *insufficiens* albo dobrom naszym, także duchownym i królewskim

agravamus, w insze podatki przemienienia *ac authoritatem* zostawując. A lubo *tot constitutionibus* i teraz z sejmu blisko przeszłego *immunitas bonorum terrestrium praecustodita*, jednak że niektóre chorągwie i regimenty mimo te prawa w dobrach naszych szlacheckich noclegi odprawować, egzakacye i ekstrosye niesłuszne wielkie ludzi ubogich agrawacye czynić się ważą, zaczem *e medio nostri*, aby takowe inkonweniencya nie działy się w ziemi naszej, do dochodzenia *in quovis judicio* pomienionych krzywd za instygatora jmp. Stanisława Jałbrzykowskiego upraszamy, dając jm. *omnem facultatem et potestatem*, aby *nomine* ukrzywdzonych, wziąwszy od nich protestacye takowych krzywd, windykował i satysfakcyą *injuratis* odbierał.

Którą tu uchwałę, przez nas zgodnie postanowioną, jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomzienskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym *die* 12 miesiąca czerwca roku pańskiego 1690.

Jan Franciszek Iłowski marszałek koła rycerskiego.

1690. *Junius* 13. Łomżyń. gr. obl. N 27/275 fol. 145v.

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia ipso festo S. Antonii
de Padva anno Domini 1690.

Obtulit generosus Adamus Felicianus Grabia.

Oblata electionis judicis terrae Łomzensis.

My dygnitarze i urzędnicy i wszytko ziemi łomzyńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo za inotescencyą j.w.jmp. Albrachta z Krasnego Krasinskiego wojewody i generała ziem wojewodztwa mazowieckiego na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zjachawszy się tu do Łomży na dzień 13 czerwca w roku terazniejszym, a to na sejmik *electionis* sędziego ziemskiego *post fata* jmp. Łukasza Mieczkowskiego sędziego łomżyńskiego pod dyrekcyą jmp. Adama Feliciana Grabi *concordibus animis* za marszałka *praesentis actus* obranego tych *ad manus* wakującego *pro tunc* sęstwa zgodnie *e medio nostri* obraliśmy kandydatow t.j. jmp. Jakóba z Zagorza Zbierzchowskiego podstolego, Zygmunta Tarnowskiego miecznika łomżyńskich, Tomasza Brzostowskiego miecznika wizkiego, Stefana z Kisielnicy Kisielnickiego, których n.j.kr.p.n.m. przy pokornej winnego poddaństwa naszego prezentując submisyej niezamierzonych słodkiego nam j.kr.m. panowania panu n.m. *apprecamur* lat *innumeros* nad wszelkiemi nieprzyjaciołmi życząc *victoriarum tryumphos*. A że ichm. trzej kandydaci od nas *electi* jmp. Jakóbowi Zbierzchowskiemu podstolemu łomzienskiemu *de nostris in facie* całego zgromadzenia naszego *cesserunt suffragiis*, jako *qualitativo paries huic muneri viro* w ziemi nietylko *ex suis* ale i z własnej osoby zasłużonemu *antecessoribus* i w

ojczyznie *toga et sago meritissimo*, tego tedy jm. aby dobrotliwa j.kr.m.p.n.m. na pomienionym urzędzie *pro administrando quam totius justitia* osadzić raczyła *dextera*, pokornie do pańskiego *provoluendo* najjaś. majestatu suplikujemy. Te [nieczytelne] zgodną elekcyą naszą ręką własną jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farskim *die* 13 czerwca roku pańskiego 1690.

Adam Felician Grabia marszałek koła rycerskiego.

1691 Mart. 6. Łomzyńska gr. obl. N 27/275 fol. 516 v.

Actum Łomzae in curia regia feria quinta post Dominicam Invocavit Quadragesimalem proxima anno Domini 1691.

Obtulit generosus Joannes Iłowski.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze i urzędnicy i wszystko ziemi łomzyńskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się tu do Łomży na miejsce konsultacyom zwyczajne *vigore limitationis* pierwszego sejmiku naszego *relationis pro die* 6 *Martii anni currentis* zjachali. Naprzód *pro more solito et usitata praxi* za dyrektora koła naszego jmp. Jana Iłowskiego podkomorzyca łomżyńskiego na przeszłym kongresie naszym obranego do kontynuacyej tegoż aktu uprosiliśmy, na którem sejmiku naszym te niżej opisane *bonum pbulicum concernentia* stanowimy *unanimi consensu* punkta.

Więc kiedy przy zaczęciu i zagajeniu sejmiku naszego wielka zachodzi kwerymonia ichmp. Kisielnickich *contra judicata consistorii Pultoviensis* względem agrawacyej *status aequestris*, że ichm. bywszy sami *judices et vindices in causis minoris importantia, magnis* w tej rzeczyp. tak *antecessorum suorum*, jako *et propriis meritis clarissimos*, jakoby o nieoddanie dziesięciny z dóbr w posesyej swej zostających, która, że nikt do wytyczy nie zjachał, w jedno miejsce złożona, a z niej przykładania się do poborów według prawa upominano się *pravis excommunicationis aggravarunt*. Nadto *personam quandam privatum*, lubo *spiritualem ex nullo decreto et termino* zesławszy *juramenta* od poddanych wszystkich *privatim excipere super fidelem ex decimationem praesumpserunt*, a jako w tem jako honor *Divinus* przez takowe *juramenta i Nominus Dei invocatio summopere laesus* i pomienionych ichmp. Kisielnickich przez agrawowane ekskomuniki *contemptus*, tedy my *tantis viribus* ichm. *fraterna condolendo* i onym *subveniendo unanimi consensu* posłów do j.w. ks. Stanisława Dąbskiego biskupa płockiego *e medio nostri* uprosiliśmy, to jest jmp Tomasza

Godlewskiego pisarza i jmp. Grabię miecznika łomżyńskich, zlecając ichm., aby według instukcyej sobie danej *cum profundissima veneratione* do pomienionego j.w.jmp. ks. biskupa płockiego dojachawszy, tak te ichmp. Kisielnickich *injuriam*, jako i inne ziemie naszej *desideria* donieśli i *nomine publico* ekspostulowali, w czem wsystkiem ciż ichmp. posłowie nasi do pomienionej instrukcyey sobie danej referować się będą. Drugie supliki i kwerymonie *super casum fortuitum* ubogich mieszczan ostrołęckich względem pogorzenia gumien *cum crescentiis mitigando*, mając respekt nad ubogimi ludźmi i kompasyą tych wszystkich, którym pomienione pogorzały gumna według *juramenta* w grodzie wykonanego z włók pięciu i ćwierci od płacenia poborów rat wszystkich trzech pierwszych tylko uwalniamy. Więc kiedy i miasto Kolno po tak wiele razy *furditus* prawie ogniem zniesione tak dalece, że tylko *cineres et favillae manient,* tedy nad tem komisya mając i obywatelami tamecznymi jako owych *ad conficienda domicilia* dla dalszego podatkowania zachęcić *subveniendo* wszystkich tych, którym domy pogorzały odpłacenia podatku podymnego do lat czterych według prawa uwalniamy. Toż i inszym pogorzelcom służyć ma. A że podatek groszowy przez nas na przeszłym sejmiku *in exolutionem stipendorum militariom a 1 Februarii anni proxime praeteriti* 1690 zaczynający się uchwalony *ob renitentiam* niektórych ichmp. braci, którzy *propinando varios liquores* w podatku cale są *refragarii* i *temere venerunt* jest *sufficiens* deklarowanej na sejmie przez ichmp. posłów naszych sumie, tedy my *providendo indemnitati terrae,* aby w dalsze nie zachodzić wojsku dobrze zasłużonemu borgi, ten podatek groszowy w szelężne *ex nunc* obracamy, a na wypłacenie tej summy deklarowanej na sejmie podymnych ośm i poborów ośm *unanimi consensu* z dóbr wszytkich królewskich, duchownych, i szlacheckich uchwalamy i stanowiemy, które *in Aprili anni currentis,* aby tem bardziej rycerstwo na przyszłą, da Bóg, kampanią zachęcili, wydawane być mają. Do których wybierania *e medio nostri* uprosiliśmy z powiatów, to jest: łomżyńskiego i kolińskiego jmp. Andrzeja Gałąskę komornika ziemskiego łomżyńskiego, z ostrołęckiego i zambrowskiego jmp. Jana Olszewskiego *solarium* zwyczajne podług przeszłego *laudum* ichm. pozwalamy *in supplementum* których podatków pogłówne na ludzi loznych gdziekolwiek zostających i tych, którzy protekcyami się kościelnemi zasłaniają, na poświątne uchodzą, także na ludzi w puszczach łomżyńskich i ostrołęckich i wszystkich mieszkańców tamecznych wkładamy, którzy do rąk ichmp. poborców oddawać powinni będą *sub libera captivatione* od ichmp. poborców oddawać powinni będą *sub libera captivatione* od ichmp. poborców. Tych zaś, którzy puszczach mieszkają, panowie administratorowie *fideliter* spisać i regestr spisawszy *super fidelitatem* czego w grodach poprzysiądz i on do ręki ichmp. poborców oddać powinni będą. Podatek szelężny ma się poczynać *a die 1 Martii anni currentis,* który *in suplementum*

podatków pomienionych przez nas uchwalonych za dyspozycyą jmp. chorążego łomżyńskiego i komisarza ziemi naszej *cedere* ma. Także i groszowe za półroka *ultima Januarii anni currentis* ekspirujące, jako się *ex calculo* w sądach skarbowych pokaże, do tychże podatków aplikujemy. Cokolwiek zaś *ex Februario* tego podatku *acccedere* mogło, to *in vim gratitudinis* ichmp. administratorom kondomujemy. Więc że ciż ichmp. admnistratorowie *deduxerunt* w kole naszem, jako niektórzy szynkując piwa i gorzałki, tak są *refragarii*, że cale *in post positionem legis et sancitorum terrae* podatku groszowego wypłacać *tenere recusant*, na co delaty osobliwe *produxerunt*, tedy my *subveniendo commodo terrae* i tych *refragarios*, aby do pomienionego *adigere* podatkowania w tem jmp. starosty łomżyńskiego naszego w.m.p., aby *de renitentibus* egzekucye *per substitutos suos* czynił, jako sam publice deklarował, upraszamy.

A ichmp. administratorowie aby te delaty *intra spatium quatuor septimanarum exequuntur*, na które asygnacye jmp. chorąży łomżyński i komisarz nasz wyda, zlecamy *serio* ichm. temuż respektorowi jmp. starosty naszego. Zalecamy jmp. Jana Łubę podstarościego grodzkiego zambrowskiego, aby *similem de renitentibus suis* mógł mieć *executionem suam*. Sądy skarbowe że są dla dalszego pożytku w ziemi naszej i kalkulacyej ichmp. poborców wielce potrzebne, tedy upraszamy ichmp. sędziów skarbowych przez nas *in antecessum* uproszonych, aby one dalszej nie litując prace, reasumowali którym dzień 17 miesiaca września naznaczamy, *in vim* zaś *gratitudinis*, że jmp. podkomorzy ziemie naszej z podatku czopowego sobie za koszty i prace sejmowe kondonowane tymże ichmp. sędziom skarbowym zł. 1,000 ustępuje, tedy my jako teraz dla wielkiego podatkowania *penitus peculio publico exhausti* bratersko jm. podziękowawszy *ex subsequenti contributione simili ducillari* to rekompensować deklarujemy. Więc że na teraźniejszy rok należy nam sól suchedniowa, tedy do rozdania i rozdzielenia onej upraszamy z powiatów: łomżyńskiego jmp. Wacława Sulkowskiego, z ostrołęckiego jmp. Szymona Niestojewskiego, z zambrowskiego jmp. Stanisława Jałbrzykowskiego, z kolińskiego jmp. Stefana Zakrzewskiego, upraszając ichm., aby tę sól *pro justo et aequo* według tak rocznego dyspartymentu rozdali i regestra dystrybuty swojej *ad acta* podali, z której soli jmp. staroście naszemu beczek 20, ichm. oo. Jezuitom łomżyńskim beczek 2, ichmp. zakonnym łomżyńskim beczek 2, oo. Bernardynom ostrołęckim beczek dwie kondonujemy, oprócz tej soli, która ichm. na dobrach *aequaliter* z nami [*nieczytelne*] , która przy jmp. dystrybutorze łomżyńskim zostawać ma. A że niektóre jeszcze *desideria* na teraźniejszym sejmiku pomieścić się nie mogły,tedy tenże sejmik *pro die 2 mensis Octobris anni currentis sub eodem directore* limitujemy i prorogujemy. Które to punkta przez nas naszego podpisać i one do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 6 marca roku pańskiego 1691.

Jan Franciszek Iłowski marszałek koła rycerskiego

Łom. Grod. Decret. 276 f. 569 — *Actum Łomzae feria sexta post festum sanctae Hedvigis viduae et electae proxima a anno Domini 1692. Obtulit nobilis Aleksander Olszewski.*

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis. .

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemi łomzienskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się za inotescencyą w.jegm.p. na Tarnowie Tarnowskiego chorążego ziemi lomzienskiej jako pierwszego na ten czas ziemi naszej urzędnika tu do Łomży na dzień 6 mca. pazdziernika w roku terazniejszym z skarbu j.k.m. przychodzącej zjachali uprosiwszy *e medio nostri* za dyrektora koła naszego jegm.p. Wojciecha Kisielnickiego podstolego grabowieckiego, do pomienionej soli nam tak to terazniejszej należącej jchmosciow pp. dystrybutorow z powiatow obralismy i uprosilismy, mianowicie z łomżynskiego jegm.p. Jana Nowowieskiego, z zambrowskiego jm.p. Walentego Jemielitego z ostrołęckiego jegm.p. Jana Zambskiego komornika ziemskiego kolinskiego, a z kolinskiego jegm.p. Jana Ferdynanda Danowskiego, ktorzy to ichmości od nas uproszeni tę sol pomienioną *ex aequo et iusto iuxta usum et consuctudinem antiquam,* nam *distribuere* i dystrybuty swojej wczesną publikacyą aby każdemu z jchm.pp. braci *innotescat* zapisac powinni będą w *republicae* jchm. *solarium* zwyczajne od każdej beczki po złotemu jednemu deklarujemy. Z tejże soli nam przychodzącej na całą ziemię w.jegm.p. Prazmowskiemu straoscie łomzienskiemu *in recompensam meritorum* jm. *ex effectu nostro* beczek 20. kondonujemy zosobna *in elemotinae* jchmm. ojcom jezoitom łomzienskim beczek 2. ojcom bernardynom ostrolęckim beczek 2. konferujemy, na ktorą sol przes nas kondonowaną jm.p. dystrybutor łomzienski asygnacye wydac należy powinien będzie insze zas *targitie* żadne we wszystkich powiatach bydz nie mają *conemus* ktore to punkta tu przez nas *unanimi consensu* postanowione jegm.p. marszałkowi koła naszego podpisac i do akt grodzkich łomzienskich podac zleciliśmy. Działo się w Łomzie w kosciele farskim dnia 6. msc. pazdziernika roku panskiego 1692. Wojciech Kisielnicki marszałek koła rycerskiego.

1693 *Januar*.7. — ŁŁomżyń. gr. obl. N 29/277 fol. 15.

Actum Łomzae in curia regia feria quinta post festum SS. Trium Regum anno Domini 1693.

Obtulit generosus Nicolaus in Prazmow Prazmowski

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemie łomzienskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się za uniwersałem powtórnym j.kr.m.p.n.m. po rozerwanym sejmiku pierwszym wydanym na sejmik przedsejmowy *pro die* 7 *mensis Januarii* roku terazniejszego tu do Łomży na miejsce *consultationum* zwyczajne zjachali, wprzód *pro more solito et resitata* sejmikowania *praxi* za dyrektora koła naszego jmp. Mikołaja na Pażmowie Prazmowskiego chorążyca n.k. *e medio nostri unanimi voce et consensu* uprosiliśmy, pod którą to dyrekcyą jmp. marszałka naszego te niżej mianowane *bonum publicum* ziemie naszej *concernentia* stanowiemy *puncta*.

A naprzód ponieważ nam *non constat*, jak wielkie summy z podatków publicznych przez nas na sejmikach przeszłych *rellationis ad mentem* sejmu walnego warszawskiego uchwalonych *in exolutionem stipendiorum militarium ad assignationes* jmp. komisarza naszego *cesserunt*, takze i podatek groszowy, a potem w szelężny obrócony, jeżeli już *totaliter* wypłacony i jak wielka jego prowieniencya, tedy *ad verificationem* tego wszytkiego, tudzież *ad redendam* ichmp. poborcom i administratorom groszowego *rationem* sądy skarbowe, przez nas *in antecessum* postanowione, *autoritate conventus praesentis pro die* 16 *mensis Februarii anni currentis* reasumujemy, upraszając ichmp. ~~(poborców)~~ deputatów skarbowych, aby tu do Łomży na dzień wyżej mianowany zjachawszy, pomienione sądy reasumowali, na które to sądy skarbowe ichmp. poborcy i *administratores* groszowego *cum sufficientissimis regestris perceptorum expensorum* stawić się *et sufficientam villicationis suae reddere rationem* także *retentores omnes* wszelkich podatków *respondere* powinni. Czego wszytkiego ciż ichmp. sędziowie skarbowi na przyszłym, da Bóg, *relationis* sejmiku nam uczynią relacyą, więc że niektórzy ichmp. bracia nasi *ad exolutionem* postanowionych podatków poborowych i podymnych, także groszowego i szelężnego są *renitentes*, tedy upraszamy w tem jmp. starosty ziemie naszej, aby pomienione *renitencye et contraventiones sancitis terrae adigata executione per officia sua castrensia vel sub delegatos inscriptos facienda*, na largycye żadne z podatków publicznych, także czopowego i szelężnego tak ichmp. posłom przez nas na sejm terazniejszy grodzieński uproszonym, jako *et sub sequenter* będącym *ex cujuscunque personae respectu* do niepozwolenia wzajemnym *obligamur* obowiązkiem. A dla tem porządniejszego sejmikowania, aby każdemu przeszłych sejmików mogli *constare sancita solennitates* takowe zachować, *nunc et posterum* deklarujmey, a naprzód po zagajeniu przez pierwszego natenczas w ziemi naszej urzędnika sejmiku uniwersał j.kr.m. przeczymany, a potem po obraniu marszałka *laudum immediatim* sejmiku przeszłego dla skuteczniejszej każdemu informacyej czytane być ma. Który porządek aby zawsze był zachowany, *laudo praesenti cavemus*.

Które to punkta przez nas zgodnie postanowione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 7 miesiąca stycznia roku pańskiego 1693.

Mikołaj Prażmowski marszałek koła rycerskiego.

1693 *Januar*.7. Łomżyń. gr. obl. N 29/277 fol. 8.

Actum Łomzae in curia regia
feria quinta post festum
SS. Trium Regum anno Domini
1693.

Obtulit generosus Nicolaus in Prazmow Prazmowski.

Oblata instructionis pro comitiis generalibus Grodensibus.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemie łomżeńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się za uniwersałem powtórnym j.kr.m.p.n.m. po rozerwanym pierwszym sejmiku naszym, tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne na dzień 7 miesiąca stycznia w roku terazniejszym przypadający zjachali *pro solito more et usitata praxi* za dyrektora koła naszego jmp. Mikołaja na Prazmowie Prazmowskiego chorążyca nadwornego koronnego *e medio nostri* uprosiwszy, za posłów na sejm walny grodzinski już szczęśliwie zaczęty ichmp. Ludwika Zielenskiego skarbnika ziemie łomzienskiej i Wojciecha Kisielnickiego *concordibus vocibus unanimi consensu* obraliśmy, którym ichmp. posłom naszym te niżej wyrażone *ad promovendum* na temże sejmie grodzinskim zleciliśmy punkta.

A naprzód *Domino Dominantium* niegodne nasze oddawszy *suspiria*, że tę rzeczp. naszę pod szczęśliwą j.kr.m.p.n.m. manudukcyą *sanam et illesam conservat*, temuż j.kr.m.p.n.m. za osobliwe około dobra pospolitego pieczołowanie ichmp. posłowie nasi *deferent* uniżenności naszej i wiernego poddaństwa *tesseram ~~(et)~~ cum apprecatione* zdrowia dobrego, panowania długoletniego *et innumeros victoriam triumphos proponentque zelum nostrum* przy dostojeństwie pańskiem j.kr.m.p.n.m., *quem devovemus* j.kr.m.p.n.m. wszelką naszę przy zaszczycie pańskim, deklarując propensyą.

Przytem stosując się do instrukcyi j.kr.m. *primum er principale proponent* ichmp. posłowie nasi stanom rzeczyp. waryacyą monety, która w państwach j.kr.m. *casu quodam fatali intervenit* z wielką szkodą i opresyą *status equestris*, kupców tylko *ad libitum* onych bogacąc, aby *in eodem valore et pendere*, jako prawo mieć chce, zostawała, *inibunt modum cum rep.* ichmp. posłowie nasi.

Koekwacya hyberny, że *ultra sancita comitialia nescitur, quo fato* na komisyach *non subsecuta post tot juramenta per possesores bonorum regalium* na generałach *praestita*

upomnieć się *ante omnia* nie zapomnią *in facie* rzeczyp. ichmp. posłowie nasi i ni do czego przystąpić nie mają od nas *facultatem* dokąd *ad effectum* nie przydzie *etiam cum jactura* sejmu, której ciężkiem przeładowaniem hyberny starostwo łomżyńskie tak już *ad ultimam* przyszło ruinom, że tylko prawie *cineres et favillae manent justum* w rzeczyp., pomienione starostwo *meretur respectum* i politowanie, aby *tandem aliquando* tak pomienionem przeładowaniem, jako i częstemi pożarami ogniowemi zniszczałe *ad antiquam reducatur tarifam, promovebunt serio* ichmp. posłowie nasi.

Więc że nienaktórych(!) królewszczyznach znaczne *per tenutarios subsecute* restauracye, jako to we wsi Czarnocinie na wojtostwie w posesji jmp. Józefa Kisielnickiego zostającym, *promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby suma *in restauratione* tak pomienionego wójtostwa czarnocińskiego, jako i innych królewszczyzn, gdzieby takowe pokazały się reparacye *praevia commissione* j.kr.m. *per commisarios deputatos experienda* erogowana na tychże dobrach przyznana była i aby nie wprzód *succedanei possessores* przychodzili *ad possesionem* dóbr pomienionych dokądby ta suma uznana wypłacona nie była.

Artylerya koronna że *ad promovendum bellum* należytego nie ma *subsidium*, upomnią się ichmp. posłowie nasi, aby *det rationem* jmp. generał artylerii czemuby tak nieporządnie *subsistat et praevia relatione* jmp. generała *in quantumby* się szczupłe na nie pokazało *subsidium, inibunt modum cum tota rep*. zkąd i jako takowe *supplere defectus,* co nam na przyszłym, da Bóg, sejmiku *relationis referre tenebuntur*.

Do wczesnej nieprzyjacielowi resystencyi, jeżeli co jako długie nad prawo sejmowanie jest przeszkodą, nie mają od nas *facultatem* ichmp. posłowie nasi nad czas prawem opisany więcej sejmować i wcześnie z tem w izbie poselskiej opowiedzą się i na żadną sejmu prolongacyą nie pozwolą, bratersko w tem ichmp. posłów *praemovemus*.

Jura patronatus j.kr.m. *tot legibus intra regnum* j.kr.m. *cauta* aby były *iviolabilia expostulabunt* ichmp. posłowie nasi z jm.ks. nuncyuszem, aby *supremum caput Romanum seu curia santea non violet quinimo conservet jura regni salvis juribus monasteriorum*.

Wielkie ziemia nasza ponosi *praejudicium* przez ustawiczne wojska litewskiego tak do obozu idącego, jako też nazad powracającego przechody, z wielkiem ubogich ludzi utrapieniem i agrawacyą, kiedy *adinstar hostium patriae* w dobrach slacheckich grasując, nieznośnemi ekstorsyami i agrawacyami tak pieniężnemi, jako i prowiantowemi lud ubogi i bracią nasze ciemiężą, który *gemitus* prawie niebo przenika, nadto biją, zabijają, jako i teraz świeżo brata naszego jmp. Wojciecha Stryjkowskiego okrutnie kompania j.o.ks.jm. Radziwiła kanclerza w.ks.l. z znaczkiem ode wsi do wsi grasując *e vivis [nieczytelne] seu ... ante omnia,* ten punkt *promovebunt* ichmp. posłowie nasi *ore publico* i takowe *excessus* rzeczyp. *deferent,*

ażeby takowi *securitates bonorum terrestrium violatores ex nunc* na sejmie sądzeni *et rigorose* karani byli i ci zabójcy pomienionego jmp. Stryjkowskiego, aby *non obstante scripto quodam a successoribus* zabitego *extorso* na tymże sejmie zaraz przed ichmp. hetmanami *respondeant et rigorosis subiaceant poenis primum et principalem proponant* ichmp. posłowie takowe agrawacye dóbr slacheckich, aby *tandem aliquando* byliśmy w dobrach naszych *securi, a inquantumby* która chorągiew *ultra sancita* sejmu i surowe obostrzenie konstytucyi przez dobra ziemi naszej, także województwa podlaskiego z nami *in contignitate* zostającego przechody czynić ważyła się, dołożą tego w konstytucyi, aby jako *hostes patriae* znosić wolno było i ni do czego przystąpić nie mają od nas *facultate* ichmp. posłowie nasi dokąd w dobrach naszych ziemskich od przechodów litewskich *constitutione et assecuratione publica securi* nie będziemy.

A że *nihil magis exoptatum* od wszytkich żyjących jako pokój zlecamy to ichmp. posłom naszym, *ineant modum cum rep.*, aby i sciemiężone ustawicznemi wojnami rycerstwo i lud ubogi od ustawicznego podatkowania *tandem aliquando* mógł *quiescere*, w czem *omnem postestatem* dajemy ichmp. posłom *tractandi salva colligatorum integritate*.

A luboby takowe zaszły względem pokoju traktaty, jednak *ad aequalem* wojsko na pograniczu potrzebne, które niepłatne, *subsistere* nie może, tedy w podatkowaniu z innemi województwy i ziemiamy *conferent* ichmp. posłowie nasi, w deklaracyach jednak swoich *gemos contribuendi* wezmą nam do braciej, w tem też *omnem* będą mieć *animadversionem*, aby ziemia nasza nad taryfę przeładowaną nie była.

I to należy wiedzieć *ad informationem* całej rzeczyp., gdzie się *decesa* tak z komisyi lwowskich hybernowych, jako też i trybunałów radomskich obracają, upomnieć się tego nie zaniechają ichmp. posłowie, z których w przyszłem podatkowaniu rzeczp. mieć może *alleviamentum et pro sufficienti informatione* całej rzeczyp., aby tak z komisyi hybernowych, jako i radomskich po województwach i ziemiach pomienione *authentice* wychodziły informacye, tak i taryfy ze skarbu drukowane *lege cavebunt* ichmp. posłowie.

A że niektórzy pod pretekstem jakichści zasług *ex nullis meretis* w konstytucye do klejnotu slacheckiego bez zalecenia ichmp. hetmanów podszywają się, tedy i w tem *in seriam* mieć będą ichmp. posłowie *animadversionem*, aby żaden do pomienionego *non adeat* klejnotu slachectwa, ponieważ j.kr.m.p.n.m. w instrukcyach swoich *nemine proponit* i ichmp. hetmani nikogo nam nie zalecają.

Skryptów *ad archivum* danych, jako nieposledniego sejmu *obiectum*, upomnią się ichmp. posłowie, także i *pacta conventa* aby czytane były *a senatus consilio* aby *in ullas*

materias status praeesse na samym tylko sejmie nie wdawał się, *cavebunt* ichmp. posłowie nasi.

Niemniejsze *subsidium militii* z chorągwi ordynackich należy rzeczyp., także z piechot łanowych wybranieckich *requirent* ichmp. posłowie ichmp. hetmanów, jako takowe *utraque subsidia* rzeczyp. *in opere belli subsistunt*.

Gdy się ichmp. posłowie nasi o korekturę trybunału *cum ordinibus* na sejmie terazniejszym rozmaicie *et serio circumscriptionem* według memoriału upominać się będą *conabuntur* oraz przy okazyi porządku tego, aby dobra dziedziczne slacheckie, które *neque ex fundatione, neque ex obligatione* za ustąpieniem osob niektórych duchownych do klasztorów przeciwko dawnym prawom z ujmą stanu rycerskiego i służby rzeczyp. *transferunt* w dziedzictwa duchowne *redeant per exemptionem praevia* klasztorowi *exolutione summa competentis a [nieczytelne] sanguineis ad eosdem proximiores* oraz aby dekreta trybunalskie *in contrarium* dawnem prawem, jako to *statutem decllinalibus constitutioni anni* 1627 o tychże dekretach, które *cum legis sapiunt similes hereditates* klasztorom przypadające ferowane skasowane były, nowe prawo (dawne reasumowawszy) *formabunt* i jmp. ~~posłom~~ Pawłowi Brelskiemu sędziemu grodzkiemu lubelskiemu podobno *jacturam patienti ad restitutionem integram* sprawy jego *libere exemptionis* wsi Olesnik od ww.pp. Benedyktynek lubelskich *eadem nova lege* rękę podadzą i dopomogą w czem *fraterno amore* obowiązujemy ichmp. posłów naszych.

Tenże trybunał, ze jeden drugiego dekreta znosi wre, że dekretami *ex contorversiis patrium* nakazane, *sine consensu iniuriatae partis relocare et quod summum contra juratam fidem et conserventiam iniuriarum summa cupiditas regnat,* przeto *providebunt* ichmp. posłowie takowym, które się dzieją *in convenientiis,* aby konstytucye *de [nieczytelne]* dekretów trybunalskich *ex seriis partium controversiis* ferowanych reasumowane były, inaczej *tanti roboris et authoritatis sint*, jako sejmowe, któreby się zaś *non attentante parte in condicto* z stroną *prolata* znajdowały, takowe *in ita et cassabili asint* i gdyby *judici deputato* zadano być *corruptum* i tamże zaraz … tego co *instanti*, aby *honore* był *pivandus et rigorosis subiacent poenis, serio promovebunt* ichmp. posłowie nasi, gdzie i jm.ks. Choteckiego kanonika i deputata kapituły łuckiej *laesum* na przeszłym trybunale lubelskim *honorem authoritatem suam reintegrabunt*, zalecą rzeczyp.

De correctura tegoż trybunału tak *providendum et promovendum committimus* ichmp. posłom naszym, aby *causae juris* w regestrach takowych nie mieściły się sentencye ichmp. deputatów trybunalskich, aby *in aperta stuba* ferowane regestra *ab antiquioribus causis incipiendo* sądzone, insze zaś nowe nad prawem opisane nie wymyślane [nieczytelne] spraw i

deklaracye nie czynione, ale tak jako *ex ordine* regestrów idą, przywoływane i osądzone były, a ichm. duchowni ad *regestra secularia non se immisceant quinimo* przy sądzeniu regestrów *secularium causarum procedant* i *ad normam* deputatów świeckich na czwarty trybunał, na kapitałach swoich *eligantur, regestra spiritalium* osobliwe niech mają, do których tylko, aby należeli, *cum sua sententia*, a instygatorów nad dwa więcej nie było, to *serio* ichmp. posłowie nasi *promovebunt*.

A lubo tak wielo praw od najjaśniejszych książąt ichmp. mazowieckich także dekretami trybunalskiemi *praecautum*, aby żadna niewierna bałwochwalska sekta w księstwie mazowieckiem nie mieściła się, *secus* teraz dzieje się, kiedy już tak wiele żydów w miastach i po wsiach *domicilia quaedem finxerunt*, ledwie już bóżnie *in contemtum Sanctae Religionis Catholicae* nie stawiają, andle wszytkie ludziom katolickiem odjąwszy, *cum summa oppressione et angari ratione populi* prowadzą, *serio* ten punkt *promovebunt* ichmp. posłowie nasi, przy honorze Boskim stawając, aby żydzi i inne wszelkie *in quantumby* się znalazły w księstwie mazowieckiem bluznierskie sekty *exmune migrent*, w czem ichm. bratersko upraszamy.

Wielkie i w tem *aequestris ordo patitur praejudicium*, kiedy na jeden urząd dwa albo czasem i więcej wychodzi z Kancelaryi Koronnych przywilejów, przez co *instar* status różne *animorum deffessiones* sejmików i innych aktów publicznych rwania *exoriuntur, proponent* to ichmp. posłowie nasi ichmp. pieczętarzom *ore publico*, aby takowe nie działy się *in contumatiam*…. ichmp. pieczętarzarzów powinna być animadwersya, aby każdy przywilej w regestr był konotowany, a rezydencyą przy boku pańskim ichmp. pieczętarze *continuent* zawsze według prawa, zlecamy ichm. upraszać.

Wielka ujma w podatkach publicznych dzieje się, kiedy ichmp. duchowni wytyczne dziesięciny biorąc, *ad subsidium* równo z nami *non concurrunt*, przeto *promovebunt* ichmp. posłowie nasi, aby konstytucye o dziesięcinach wytycznych reasumowane były.

Jm. ks. biskupowi terazniejszemu płockiemu, jako pasterzowi naszemu należytą ichmp. posłowie nasi *nemine publico* oddadzą *venerationem cum apprecatione* zdrowia dobrego, *felicis ingressus* i długoletniego w kościele Bożym rządu, aby kościoły *pro munere officii sui* w dycezyej swojej albo sam *in persona*, alby gdy *publica negotia impedient per delatos suos* raczył wizytować.

Uważając *egestatem et inopiam* skarbu rzeczyp., że *non sufficit ordinariis expensis* dopiero się nam postrzegać przychodzi, jaka go [nieczytelne] należyte wydatki, przeto aby żadna *in futurum* nie szła nikomu ze skarbu *largitia*, ani ichmp. marszałkom sejmowym poselskim, *cavebunt lege* ichmp. posłowie nasi, życząc odtąd *ad melius esse, reducere*

porządek skarbowy i wiedzieć co się w nim dzieje, zlecamy ichmp. posłom naszym, aby się *nomie publico* spytali *sedulo* jmp. Matczynskiego wojewody terazniejszego ruskiego, jako się obróciła owa *plus offerentia* za cła koronne, to jest, sto tysięcy szóste nad pięć dawne przez jmp. wojewodę poznańskiego, a terazniejszego łęczyckiego na przeszłym sejmie proponowane, które cła niewierny Zyd Becal *sangui juga* chrześcian *in audita exactionis praxi* podnosząc *quantitatem* i nowe *accessensiores* intraty *etiam* od stanu slacheckiego wymyslając, trzymał za administracyej jm. i przez faktorów swoich *extorquebat, exiget,* oraz *rationem* od tegoż jm. percept i ekspens wszytkich jeśli co przybyło za tego żyda do skarbu albo jeśli nie większa szkoda *in futurum* stała się z niego rzeczyp. przez odwrócenie się od nas i zniszczenie kupców, umiejszenie handlów dla bezbożnej ekstorsyej *indagabunt,* dla czego nie mają jeszcze pozwalać na tym sejmie ichmp. posłowie na kwietacyą *de administratione* jmp. wojewodzie terazniejszemu ruskiemu, póki doskonałego rachunku z percepty i ekspensy *ex administrato thesauro* dla nas na sejmiki *inscriptis* od tegoż jm. nie wymogą jaki porządek *et in futurum* ma *caveri*.

Temże obcy dla Boga ludziom i prawom naszym żyd Becał, aby jako *contra leges cardinales reip.* na cłach posadzony *nova lege acriori* jak najprędzej z ceł i wszytkich dzierzaw rzeczyp. spędzony był, także i insi żydzi *ut a similibus arceantur seriam appicationem* przyłożą ichmp. posłowie nasi *et obsecramus* ich o to *per misericordiam Dei nostri, per amorem* praw i swobód naszych.

Sumy moskiewskie, jeżeli *exulibus* za dobra ich *cesserunt, serio* upomnieć się nie zaniechają ichmp. posłowie nasi.

A lubo *tot constitutionibus causam,* aby *nemini liceat* urzędów ziemskich z grodzkiemi trzymać, jednak że ten *appetitus* honorów znajduje się, *procurabunt* ichmp. posłowie nasi, aby konstytucye *de incomparabilitatibus* reasumowane były *et in posterum* te *incomparabilitates non subsistant*, a urzędy wszelkie tak ziemskie, jako i grodzkie aby *nostris terrigenis possessionatis* oddawane były.

Poddani z dóbr ślacheckich do królewszczyzn zbiegli aby według dawnych praw *ad primam notitiam ad requisitionem hereditis* wydawani byli *cum poenis in legibus descriptis promovebunt* ichmp. posłowie i aby konstytucye dawniejsze o pomienionych poddanych wydawaniu reasumowane były.

Więc że przez fałszywe woźnych relacye, którzy *ad requisitionem* tylko *actoris* nie wydawszy pozwu relacye *extraditarum* uznają, wiele na honorach, a czasem i fortunach przez otrzymane kondemnaty szwankować musi, *serio* to zlecamy *ad promovendum* ichmp. posłom naszym, aby ci, którzyby subreptycye nie wydawszy, pozwów kondemnaty *super citatis*

otrzymywali *praevia citati evasione juratoria super ignorantiam citationis extraditam poena talionis et succubitionem in casu succumbant.*

Dla zaszczytu rzeczyp., także województwa ruskiego *in combinua incursione* nieprzyjaciół zostającego ze w.jmp. Paweł na Prażmowie Prażmowski starosta łomżeński w dobrach Łopieniku w pomienionem województwie ~~będących~~ leżących wstręt czyniąc nieprzyjacielowi, zamek i szaniec wystawić *intendit* i na to sumpt da *proprio* łożyć deklaruje, *deferent* ichmp. posłowie *hanc bonam intentionem* jm. rzeczyp., aby ta suma na pomienioną fortecę erygowana *praevia commissione* na tychże dobrach Łopieniku jm. *et successoribus* jego przyznana była i hyberna z tamtych dóbr należąca aby na ludzie przy tej fortecy zostające *quotannis cedat, promovebunt* ichmp. posłowie.

A że j.kr.m.p.n.m. w tymże województwie ruskim *in confinio* założył swoje rezydencyą z wielkiem a prawie ustawicznem dla inkursyi nieprzyjacielskich niebezpieczeństwem zdrowia, tedy *nomie publico proponent* to ichmp. posłowie j.kr.m.p.n.m. *et invitabunt,* aby w spokojniejszym kraju w Warszawie j.kr.m. kontinuowała resydencyą.

Restauracyą kościoła farnego łomzienskiego, jako *unicum deeus* ziemi naszej i całego województwa, zalecą ichmp. posłowie j.kr.m.p.n.m., aby *defectum* pomienionej restauracyej *de benefica manu supleat* j.kr.m.p.n.m..

Które to punkta wszytkie przez nas zgodnie postanowione pomienionych ichmp. posłów naszych *consumatae prudentiae activitati integrimae victati et fidei ad promovendum committimus* i aby *in ullas alias materias propter suprascriptas sibi commissas* na tymże sejmie nie wdawali się, bratersko ichm, *praecavemus,* czego wszytkiego nam na sejmiku, da Bóg, *rellationis* urzynią relacyą, a te punkta dla lepszej wiary i pewności jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 7 miesiąca stycznia roku pańskiego 1693. Nikołaj Prażmowski marszałek koła rycerskiego.

1693 *Novem.*10. Łomżyń. gr. obl. N 29/277 fol. 505.

Actum Łomzae in curia regia
feria quinta in crastino
festi Sancti Martini
Pontificis anno Domini 1693.

Obtulit generosus Martinus Jałbrzykowski.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się za uniwersałem j.kr.m.p.n.m.na sejmik przedsejmowy tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne na dzień 10

miesiąca listopada zjachali, wprzód *pro more solito et usitata* sejmikowania *praxi*, za dyrektora koła naszego jmp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego uprosiliśmy. A że *unanimis* nas wszytkich zaszedł *consensus*, aby ten sejmik nasz *ex rationibus certis bonum publicum permoventibus ad tempus ulterus* był prolongowany, tedy *accedente ad id omnium consensu* tenże sejmik nasz *ad pleniorem* ichmp. braci i urzędnikow ziemi naszej *congressum cum omnibus solemnitatibus et praeliminariis sub eodem directore cum toto effectu robore et vigore* na dzień 15 miesiąca grudnia w roku terazniejszym blisko następujący limitujemy i prolongujemy i tę limitacyą naszę jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zlecamy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym *die* 10 *Novembris anno Domini* 1693.

Marcin Jałbrzykowski sędzia ziemski zambrowski, marszałek koła rycerskiego.

1693 *Decem.*15. Łomżyń. gr. obl. N 29/277 fol. 559.

Actum Łomzae in curia regia
feria quinta post festum
Sancta Luciae Virginis
proxima anno Domini 1693.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

Obtulit generosus Martinus Jałbrzykowski judex terrestris Zambroviensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzienskiej powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się *ex limitatione* pierwszego sejmiku na dzień 15 miesiąca grudnia na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne tu do Łomży zjachali pod dyrekcyą jmp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego zambrowskiego przez nas *in ante actum* obranego te niżej napisane *bonum publicum* ziemi naszej koncernencyą stanowiemy *unanimi consensu* punkta.

A lubo w przeszłym laudum *nullam gratitudinem* ichmp. posłom naszym na sejm grodzinski przez nas uproszonym pozwoliliśmy, jednak uważając straty ichmp. *pro bono publico terrae cum dispendio* zdrowia i fortun na tamten miejscu podjęte pomienione przeszłe dyspendujemy laudum, a do dalszej ziemi naszej pomienionych ichmp. posłów zachęcając ochoty, *in vim gratitudinis* lubo teraz *penitus* ziemia nasza *exhausta peculio* podatek czopowy już ekspirujący, który się zaczał *a die* 1 *Decembris anni* 1692, a skończył się *ultima Novembris anni currentis* przy miastach ~~z ostatniej~~ zostający kondonujemy, który za asygnacyą w.jmp. chorążego komisarza ziemi naszej, że ichm. wydany będzie, deklarujemy, a że *ingratus labor agrarvat*, tedy i terazniejszym ichmp. posłom naszym przez nas na sejm terazniejszy warszawski uproszonym przy dalszym naszym do zasłużenia podjętej pracy obowiązku na sejmiku, da Pan Bóg, *relationis debitam* obmyślemy *gratitudinem*, dalsza zaś

currentia tegoż podatku czopowego zaczęła się *a die* 1 *Decembris anni currentis*, ten tedy podatek *ad ulteriorem dispositionem* ziemie *reservamus*.

Szelężne przez nas *in antecessum* uchwalone *et praesenti laudo* po dobrach królewskich, duchownych i slacheckich, gdzie tylko karczmy i wiazdy publiczne zostają i gdziekolwiek żydzi mieszkają i chłopi szynkują, *reassumimus*, które zaczęło się *a die* 1 *Martii anni currentis*, a skończy się, da Bóg, *ultima Februarii subsequentis anni*, do którego to podatku szelężnego, także i czopowego, teraz zaczętego za administratora jmp. Wacława Sulkowskiego upraszamy i ten podatek szelężny *ad dispositionem* sądów skarbowych *in suplementum conflagratorum*, jako sąd skarbowy *disponet*, ordynujemy, upraszając jmp. administratora, aby pomienione obadwa podatki bez opresyej jednak *minoris fortune* braciej wybierał.

Wniesione zaś *desideria* do koła naszego ichmp. Kazimierza Rostkowskiego pisarza ziemi wizkiej, Stanisława Brzeskeigo, Karola Chmętowskiego, Walentego Milewskiego miernika łomzienskiego, którym ichm, *casu quodam fatali* gumna ze wszytkiemi zbożamy pogorzały, tedy my, mając kompasyą nad takowym braci naszych przypadkiem, tychże ichm. i wszytkich innych, którymby takowe *acciderent fatales exsus* od podatków poborowych i podymnych *praeteritis* do lat czterech *a tempore conflagrationis laudo praesenti* uwalniamy, toż *beneficium* jmp. pisarzowi łomzienskiemu względem gradobici służyć ma.

Mając respekt na koszty i straty jmp. Józefa Popławskiego deputata chorągwi pancernej w.jmp. starosty ziemie naszej przy wypłaceniu asygnacyej przez czas niemały poniesione, onemu zł. 100 w jmp. poborcy nad asygnacyą sobie wydaną przebrane i drugie zł. 100 *in vim traktamentu* kondonujemy.

Desiderium powiatu kolinskiego względem szczupłości soli na powiat tameczny uspokajając do koekwacyej pomienionej soli między powiatami ichmp., a mianowicie powiatu łomzienskiego jmp. Walentego Milewskiego miernika łomzienskiego, z zambrowskiego jmp. Pawła Dzwonkowskiego, z kolinskiego jmp. Adama Grabię miecznika łomżyńskiego deputujemy, upraszając ichm., aby na czas sądom skarbowym naznaczony tu do Łomży zjachali i pomienioną sól przysądzić skarbowi *ducta proportione mansorum inter districtus* koekwowali i te dyferencye, które częstokroć między powiatami względem pomienionej soli zachodzą, *finaliter* uspokoili, czego na przyszłym, da Bóg, sejmiku *relationis* nam uczynią relacyą, do którego sejmiku i dystrybutę tegorocznej soli zachowujemy.

Które to punkta przez nas zgodnie postanowione jmp. marszałkowi podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 15 grudnia roku pańskiego 1693.

Marcin Jałbrzykowski sędzia ziemski ~~łomżyński~~ zambrowski, marszałek koła rycerskiego.

1693 *Decem.*15. Łomżyń. gr. obl. N 29/277 fol. 551.

Actum Łomzae in curia regia
feria quinta post festum
Sancta Lucia Virginis proxima
anno Domini 1693.

Obtulit generosus Martinus Jałbrzykowski judex terrestris Zambroviensis.

Oblata instructionis terrae Łomzensis pro comitiis generalibus Varsaviensibus.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się *ex limitatione* sejmiku na dzień 15 miesiąca grudnia tu do Łomzy na miejsce konsultacyom naszym pod dyrekcyą jmp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego przez nas *in ante actum* obranego, za posłów na sejm walny warszawski blisko następujący, daj Boże szczęśliwie zaczęty, *e medio nostri* w.jmp. Pawła na Prazmowie Prazmowskiego starostę łomżyńskiego i jmp. Kazimierza Bielskiego cześnika łomżyńskiego, pisarza grodzkiego lubelskiego uprosiliśmy, którym ichmp., stosując się do j.kr.m.p.n.m. przez jmp. posła przysłanej, także i przeszłej naszej na sejm przeszły grodzienski zerwany podanej (którą *in toto approbamus*) instrukcej, te niżej mianowane *in supplementum* pierwszych *ad promovendum* przez nas zgodnie postanowienie zleciliśmy punkta. A któż tego nie widzi, jako osobliwa prowidencya Boska *in dies* oraz *et momenta* te rzeczyp. nasze *consiliis* prawie *et auxiliis* dla rozróżnionych *inter cives* animuszów rwania sejmów *orbatam* pod manudukcyą n.kr.jm. szczęśliwie nam panującego *hucusque in leasam fovet*, za co wiecznie Najwyższemu Stwórcy oddajemy dzięki i tylko *ad supremam* wiekopomnego j.kr.m.p.n.m. panowania zda się *dcesse felicitatem*, aby kiedy *extraneus Mars in victam* j.kr.m. nie chciał *lecessere dexteram cum summa* postronnych narodów *admistratione*, a poniżeniem hardego nieprzyjaciela krzyża ś-go *spectantur et tumunt* należytą, tedy za ojcowskie około dobra rzeczyp. j.kr.m.p.n.m. ichmp. posłowie nasi majestatowi pańskiemu imieniem naszem oddadzą, oraz *zelum nostrum* przy dostojeństwie pańskim, przy którem *ut omet sanguinem, consceramus, repraesentabunt*. Także ichmp. wodzów j.w. jmp. kasztelana krakowskiego hetmana w.k., jako *magnum* w tej rzeczyp. *cum dispendio* zdrowia i fortun corocznie na obronę świątnic pańskich i zaszczyt ojczyzny niosą – czego *Herculem* winną *adorabunt* submisyą, oraz straty ichm., tak j.kr.m.p.n.m. jako i stanow rzeczyp. respektami *recommandabunt*. A że pierwsze *obiectum* sejmiku terazniejszego *pax an bellum* widziemy to jawnie, że ustawiczną wojną tak rzeczyp. *exhausta* ostatniej prawie

czekając ruiny, dajemy tedy *plenariam potestatem* ichmp. posłom naszym, aby *incommodum cum rep.* suplikować będą majestatowi j.kr.m.p.n.m., aby porozumiawszy się *cum colligatis*, ponieważ in *conditionibus coniuratis non satisfaciunt*, niech zaś więcej *in hoc cruento* nie trzymają *bello*, a my *desiderata fruamur pace serio* w tem *instabunt* ichmp. posłowie nasi. *Jura patronatu* j.kr.m. aby były *in violabilia*, ekspostulować będą ichmp. posłowie nasi z jmks. nuncyuszem aby takowe *per religiosos* nie działy koniwiecya, niech opaci przez kr.jm. i inni *ad dispositionem regiam* należący *ex distributiva* j.kr.m. *justitia* podawani bywają. Wielką *militia* nasza *patitur iniuram*, kiedy pograniczni ludzie konie z Polski wykupują, one przez granicę przewodząc, przez co *ad summam* straciwszy w obozie konie, a drugich częścią nie dostawszy, częstocią nad zwyczaj one przepłaciwszy, *egestatem promovebunt* ten punkt ichmp. połowie nasi, aby konstytucye *in similibus* napisane, reasumowane były, ichmp. posłowie niech mają *seriam animadversionem*. Także konstutucye *et statut de cortesanis* aby reasumowane były, *procurabunt* ichmp. posłowie. Opresyej, którą tak ziemia nasza, jako i województwo ~~(nasze)~~ podlaskie *cum summo genitu* ubogich ludzi od przechodzącego wojska litewskiego *in audito* prawie *exemplo patitur*, kiedy już prawie za zwyczaj sobie wziąwszy, ustawiczne tak do obozu przez całe lato, jako i z obozu przez zimę ciągnieniem od wioski do wioski grasując, *statum aequestrem* do ostatniej prawie *hostio modo* przywiedli ruiny *ante omnia* na początku zaraz sejmu upomnią się *ore publico* ichmp. hetmanom i takową *calamitatem deferent* j.kr.m. i rzeczyp., *quousque utamur patientia* i aby zaraz ci *excessivi* na sejmie sądzeni byli, *serio instabunt etiam cum jactura* sejmu, w czem dajemy *omnem potestatem* ichm. posłom naszym, aby już więcej nas nie agrawowali, niech swoich granic pilnują, ponieważ większą szkodę rzeczp. przez nich *patitur*, aniżeli pożytek jaki donosić. Na nobilitacye żadne i indygenaty, oprócz tych, których nam *proponit* jmp. Krakowski hetman w.k., nie mają od nas *facultatem* pozwolenia, ichmp. posłowie *in seriam* mieć będą *animadversionem*, aby się kto *sub publico* takich w konstytucyą nie umieścił, a pana … Kierliewicza, o którego zasługach i odwagach w dziełach rycerskich z młodości lat jego na usługach rzeczyp. podiętych *optime constat* pomienionego klejnotu slachestwa *recomendabunt*. Nowa zaś slachta jeżeli według konstytucyej *anni* 1685 *legi publica non satisfecerunt*, aby *eo ipso* honor slachecki tracili, także Jan Segnic aby na generale *deducat orginem suam, promovebunt serio* ichm. posłowie nasi. Wielką i w tem *status aquestris patitur iniuriam*, kiedy *propter plebcios* do dzierżaw arendowanych dóbr królewskich i duchownych docisnąć się nie może, zlecamy to ichmp. posłom naszym, *coveant in posterum lege*, aby takowych dzierżaw dobr królewskich i duchownych *nemine liceat plebeio* trzymać tylko slachcie. Że zaś najdują się tacy bracia, którzy *plebeios*, gdy mu się okupi, przyjmują do

herbów swoich, przeto i ten punkt *ad promovendum* zlecamy ichmp. posłom, aby każdy takowy, któryby *plebeium* przyjął za krewnego, a nie był nim, *eo ipso* sam *praerogativam nobilitatem* niech traci *et bona ejus cadant fisco*. Piechota łanowa że jest znaczne milicyej *subsidium*, a częstokroć i *opere belli non subsistit*, jako samże jmp. hetman w.k. przez listy swoje nam *retulit*, zaczem upomnią ichmp. posłowie nasi, dla czegoby ta milicya *non susistat et reasumptionem* praw *de contravenientibus procurbunt*. Mając wiadome zasługi jmp. Branta tak godnego kawalera, zlecamy ichmp. posłom naszym nietylko onego do indygenatu *promoveant*, ale łasce i respektowi j.kr.m. *recomendent*. A gdy ichmp. posłowie nasi *de correctura* trybunału koronnego *cum ordinibus regni* umawiać się będą, *serio promovebunt*, aby ichmp. deputaci trybunalscy spraw nie praktykowali, respekt i deklaracyej nie czynili, ale tak, jako która sprawa *ex regestro* przypadnie *ab antiquioribus incipiendo*, sądzili. A że trybunał lubelski *cum summa opressione status equestris* nad dawne prawo i zwyczaj prolongowany *serio procurabunt* ichmp. posłowie, aby *non plus ultra* nad dawny zwyczaj do ś. Franciszka *praecise* był sądzony, a ichm. duchowni w trybunałach *secularibus causis non immisceant* i *ad instat* deputatów świeckich na czwarty trybunał, choćby który w inszej kapitule był *beneficiatus eligantur*, kapituły swoje jednegoż czasu na pomienione elekcye deputatów odprawując. Więc że nam *sufficientur deductum*, jako na przeszłym trybunale *circa ordinationem* regestrów jmp. Niemiejski podsędek ziemski lubelski stawając przez jm.ks. Choteckeigo deputata natenczas kapituły łuckiej *instuba judiciaria leasus* i lubo w przeszłej instrukcyi *ad Sinistram* tego jmks. Choteckiego *accusationem* zleciliśmy byli ichmp. posłom *quasi laesum* jego *honorem vindicare*, jednak będąc teraz *plenius informati*, że z tego ks. wielkie *praejudicium* na tamten miejscu *cum scandalo populi* stało się, zlecamy ichmp. posłom naszym *laesum* jmp. podsędka *vindicare honorem referant* to ichmks. biskupom, aby pomieniony jmk. Chotecki był sądzony *et debitis pro tanto excessu subjaceat poenis*. W tychże trybunałach, że przez rozdawanie gospód *ex officio* miasta [nieczytelne] i mieszkańcy tameczni nie mając czem reparować zdezelowanych murów, kamienice całe *descerunt*, przeto zlecamy ichmp. posłom naszym, *adinveniant modum cum rep.*, jakoby tych miast *in decus patriae* fundowanych do ostatniej nie przywodzić, ruiny, *provideat* każde województwo swoim deputatom gospody *sumptu suo*. Koekwacya hyberny że *quodam fatali casu* na komisyach lwowskich *suum non sortita affectum*, której przeładowaniem ciężkiem niektóre królewszczyzny, osobliwie starostwo łomzienskie już prawie do ostatniej przyszło ruiny *ecce locus ubi Troia fuit serio* upomnią się ichmp. posłowie i nidoczego nie przystępują, pókiby *non subsequatur* i z tego starostwa aby była *ad antiqua usum* redukowana, *procurabunt*. Należy i to nam wiedzieć, jako też owe *decesa*, tak z komisyej lwowskich, jako i trybunałów

radomskich obracają się, przez które znaczne *alleviamentum* w podatkach *in futurm subsequi* powinno, zaczem upomnią się ichmp. posłowie nasi, jako się też obrócili, jeżeli cwierci jaka wojsku nic nie zapłacona, w czem nam na przyszłym, da Bóg, *relationis* sejmiku dadzą informacyą i aby *ab hinc* ze skarbu wychodziły po województwach i ziemiach informacye, *procurabunt*. Wizyty po kościołach dyecezyej naszej płockiej że *ex singulari* j.w. jmks. biskupa płockiego pasterza naszego *per aguntur pictate mote antecessorum* jm. *cum notabili Dei et populi excessivi*. Korrektura nietylko *privatim,* lecz *et in facie reip. pro hoc exemplari* ichmp. posłowie nasi jm. podziękują *virtute*, że jednak i w tych wizytach nowe jakiejś biskupi *in ponuntur* nam dziesięciny, o których *nec nostri merninerunt parentum nec traditionibus pro avorum constat nobis* w wolnej rzeczyp. *genitus*, zwłaszcza gdy *ex bonis nostris* Ks. plebanom naszym, *qui sacramenta administrant curamque gerunt animarum* wypłącamy *decimas*. Przytem *servitium bellicum* odprawujmey i tak ciężkie *exolvimus*, którym już *pares* nie jesteśmy *contributiones* z tem się ichmp. posłowie nasi przed j.kr.m.p.n.m. i całą rzecząp., że tego *novum accerescens pati jugom* nie możemy, *manifestabuntur*. Przytem *in facie* rzeczyp. ichmp. posłowie nasi ichm. ks. biskupów, aby *moneant* księży plebanów, niech zawczasu dziesięciny, gdzie są wytyczne, wytykają, a slachty ekskomunikami nie agrawowali i *ad consistorium* nie pociągali ale *ad forum competens*, z wytycznych zaś dziesięcin aby *ad contributiones publicas* zarówno z nami przykładali, *certum* jednak *quantum appositionis* aby *constet, procurabunt* ichmp. posłowie nasi. A że *contra jura cardinalia* znajdują się w państwach j.kr.m. tak wiele dysydentów, którzy *in contrarium sancitos fidei Catholicae ac contemptum religionis* zbory sobie nowe wystawiają, *procurabunt serio* ichmp. posłowie nasi, przy honorze Boskim stawając, aby były demoliowowane *sub amissione bonorum* i aby konstytucye *de possidentibus* reasumowane były, *serio instabunt*. Więc że i w państwach kurfistrza jm. mieszkańcom przy granicy naszej zostającym *in fide sancta Catholica* zyjącym, *dissidentes* tameczni do kościołów naszych katolickich chodzić zabraniają, pewnie na nich predykantowie wkładając za to *tributa* i z tego *serio* upomnią się rezydentom księdza ichmp. posłowie nasi. Wiele na tem rzeczp. szwankować musi *et thesaurus reip. per tantam numerosam* egzekatorów *compagem*, także przez żydy, którzy *in contrarium legis* do rzeczyp. i j.kr.m. trzymją, *diminuntur,* wniosą i to ichmp. posłowie nasi *et promovebunt*, aby żydzi *ex nunc* z ceł koronnych *migrent*, a tych egzaktorów którzy barziej *proprium*, aniżeli rzeczyp. *curant commodum minuatur numerus*. Znajdują się tacy w państwach j.kr.m. nie tylko *tranquillitatis publicae* ale też *et immunitatis ecclesiasticae velatores,* kiedy *nulla habita reserventia majestatis Divinae* w kościołach Bożych *violant* onych *immunitatem deferent* i to ichmp. posłowie stanom rzeczyp. *et procurabunt,* aby takowi *violatores* świątnic pańskich w

trybunałach koronnych *ex regestro areanismi ad cujusvis instantiam respondeant*. Wieś Dobrzynów w województwie ruskim ziemi chełmskiej leżąca *per constitutionem anni* 1654 jmp. Niemierzycowi podkomorzemu kijowskiemu prawem lennem wespół z Łapiennikami ruskimi i lackim w temże województwie leżącemi nadana, a potem *per constitutionem anni* 1667 w dom ww. ichmp. Prazmowskich takiemże prawem lennem przeniesiona, która że teraz od tego prawa jest odezwana i za osobliwym przwilejem j.kr.m. przy tychże wsiach chodzi, tedy *instabunt* ichmp. posłowie, aby *constitionibus satisfiat* i na wieść do tychże Łapienników i do prawa lennego przywrócona była. Oo. Bazylianów chełmskich *recomendabunt* ichmp. posłowie rzeczyp. i j.kr.m., którzy przy cudownym Najświętszej Matki obrazie mieszkając *sat exique sustestantur* i upraszać będą, aby rzeczp. wejrzawszy w ich prawa dawne *ad sustentationem* o nich jakie obmyśliła *pensio*. Niemniejszemu respektowi j.kr.m. i rzeczyp. zalecą ichmp. posłowie nasi *praetensionem* jejmp. Chalepińskiej przedtem hospodarowej wołoskiej, która od tak wielu dobr swoich dla konserwacyej rzeczyp. *recessit, promovebunt serio*, aby ją *suma pecunia* przez konstytucyą asekurowana dochodziła. *Merita* j.w.jmp. kasztelana krakowskiego hetmana w.k. *ipsa per se loquatur* zręcznej w tej *merentur recompensy*, które ichmp. posłowie nasi nietylko *recomendabunt*, ale *serio procurabunt*, aby na starostwie janowskiem, które *magnis impensis* prawie e *fundamentis elexit* już *comphitensis* jm. przyznane było znacznej *in hoc reip*. jm. pólny pisarz koronny *continuo pro patria excubans meretur* rekompensyej, *recomendabunt* ichmp. posłowie nasi, osobliwemu respektowi j.kr.m., aby *tandem aliquando* pańską uznawszy klemencyą, tem barziej ochotniej przy dostojeństwie pańskich i zaszczycie rzeczyp. *expugnit*. *Substantio* przez p. Linikaura *sat optimam* po nieboszczyku jmp. Drozdowskim *nullo jure possessam* zlecamy *vindicare* ichmp. posłom naszym, aby one *successoribus directis restituat, promovebunt*. *Patronum* świeżo na osobę godnej pamięci jmp. Bernarda Kięzika *necis crimen* przez lokaje pp. rezydentów cudzoziemskich, *serio promovebunt* ichmp. posłowie nasi i upraszać będą j.kr.m., aby tych *omicidas* sądzić i *exemplari morte* karać rozkazał i żeby *ab hinc* lokaje pp. rezydentów sztokadami nie chodzili, *procurabunt et lege cavebunt*. Sprawa ichmp. Kurowskich względem zabrania substancyej ekonomiej wickiej i leśnictwa bronowskiego jejm. Kalinowskiej starościnej gniewkowskiej erygowanej, że *ob meram contraventionem* jejm. *decretis assesorialibus finaliter indecisa promovebunt* ichmp. posłowie, aby pomienieni ichmp. Kurowscy *non obstante* jejm. *pertinatia et continuatia* te dobra *per komisarios* sobie kilka dekretów asesorskich podane *pacifice ad tempus in traditionibus bonorum descriptum possideant*, albo gdy jejm. *possessionem* pomienionej ekonomiej i leśnictwa *adire vel* niech się *finaliter* osądzi i zabraną substancyą *restituat*. *Variatia* monety że w państwach j.kr.m.

casu quadam fatali intervenit et hucusque variatur cum oppressione ludzi ubogich i zasłużonego rycerstwa *inibunt modum cum reip*. ichmp. posłowie nasi, aby *ad antiquum reducetur volarem*. Przy deklaracyach podatków *seriam* mieć będą ichmp. posłowie nasi *animadversionem,* aby ziemia nasza *ultra tarifam* przeładowana nie była, *genus contribuendi* wezmą nam do braci i aby na sejmik, da Bóg, *relationis* konstytucye drukowane przychodziły, upomnieć się nie zaniechają. *In reliquis punctis* ichmp. posłowie do przeszłej na sejm grodzieński zerwany podanej instrukcyej stosować będą *et quos vis defectus ejus activitate et prudentia sua, qua in hoc rep. pollent supplebunt.* Które to punkta przez nas zgodnie *unanimi consensu ad promovendum* ichmp. posłom postanowione, jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie dnia 15 miesiąca grudnia roku pańskiego 1693.

Marcin Jałbrzykowski sędzia ziemski zambrowski, marszałek koła rycerskiego.

Majus 7. Łomżyń. gr. obl. N 33/281 fol. 199.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemie łomzienskiej obwieszczeni będąc o śmierci nieboszczyka p. Aleksandra Radgowskiego poborce ziemie naszej do siedmiu poborów *sine abjuratis* i czterech *cum abjuratis*, także i pogłównego od nas obranego wziąwszy … od slachetnego Marcina Dzierzgowskiego sukkolektora nieboszczykowskiego, że pieniądze do Lwowa zawiezione nie są do skarbu rzeczyp. oddane, ale tylko … u oo. Jezuitów *sine quavis assecuratione* zostawione *periculum* w tak … się uważając, zjachawszy się na dzień 7 miesiąca maja ord… ny wybierania i dobierania zwyż mianowanych podatków, także i depat… we Lwowie zostawionego niżej opisaną postanowiliśmy. Naprzód do odzyskania odebrania pieniędzy we Lwowie zostawionych przez nieboszczyka p. Radgowskiego ponieważ *in societate* z urodzonym p. Maciejem Łosiewskim ziemie zambrowskiej *insimul* jako z jednego powiatu poborcą będąc, spólnie pieniądze swoje zostawili, do tego jako mamy relacyą, że kilka wórków pieniędzy, które się nie zmieściły w skrzyni nieboszczykowskiej, do skrzynie p. Łosiewskiego złożone i to uważając, ze p. Łosiewski sam przy złożeniu pieniędzy (ponieważ nieboszczyk p. Radgowski zmarły tam już *comparere* nie może) był *praesens*, lubo tu chociaż był listownie do tego zjazdu naszego obwieszczony nie stawił się, jednak iż tamże we Lwowie z partykularza ziemie naszej powiatu zambrowskiego ma pieniądze złożone z tych pomienionych raczył *et ex debito officii ipsi* tą naszą namową *obligamus* jm., aby *quanto citius* przy urodzonym p. Stefanie Tarnowskim do odebrania pieniędzy i oddania tam, kiędy skarb rzeczyp. *disponet*, od nas

uproszonym i posłanym, także i p. Marcinem Dzierzgowskim sukkolektorze przy złożeniu pieniędzy zwyż pomienionym będącym, jako też i czeladnikom nieboszczykowskim zjadał tam i swojej egzakacyej podatki oddał i p. posłowi naszemu do odzyskania w całości pieniędzy dopomógł i tę które się tam znajdą, pieniądze w skrzyni jm., jako z ziemie łomzienskiej wybrane, wydał o co *in casu contraventionis* sądowi komisarskiemu *ad instantiam* posła naszego p. Tarnowskiego *subjacabit*. Co się zaś tycze dalszych rachunków i egzakcyej w retentorów pozostałych wybierania, ponieważ brat pozostały *ob legalitates et impedimenta varia comitis regni Varsaviensis laudatis exactionis olim generosi Alexandri Radgowski fratris sui germani nuper vita functi tum quoque juramenta authentica contributiones praefatas agrarias et subsidii spectantia recognitiones chyrographi quictationes assignaitiones certas morte olim praefati Alexandri Radgowski exactoris trerrae Łomzensis derelicta quae officum praesens vide licet generosus Thomas… Terrae Nurensis causarumque officii castrensis Łomzensis judex marschalcus conventionis particularis Łomzensis die hodierna celebratae juxta mentem … terrae Łomzensis publicoque inito consilio revidit revisa … in cistam deposuit, clausit et ocelusit regestra vero districtus Ostrolencensis subsidii et contributionem aquariam undecim cum regestrum parochorum … nobili Paulo Philochowski camerario terrestrii Osrołencensi uti succolectori ejusdem olim generosi Alexandri Radgowski reddidit de qui bus sibi redditis modernum porrigentem et officium praesens quietavit, quietatque praesentibus.*

17/7/1696 Łom: G. R. *ect*. 1696-7.31.p.207

Actum Łomżae in curia regia feria quarta
post festum divisionis sanctorium apostolarum
proxima. Anno Domini 1696.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomżensis.

Gnsul. Martinus a Zagorze Zbierzchowski succamerarides et marechaleus obtulit.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżynskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, ktorzyśmy się tu do Łomzy na miejsce *consultationum* naszym zwyczajne za wydanem uniwersałem najprzewielebniejszego w Bogu j.o. Książęcia jmsci. Michała Radziejowskiego swiętego Koscioła Rzymskiego Kardynała, arcybiskupa Gnieznienskiego, prymasa Koronnego, *post luguoria fata* Najjasnieszego Króla JMSci Jana Trzeciego, na dzień 17 miesiąca Lipca w roku terazniejszym zjachali. Uprosiwszy wprzód *e medio nostri* za dyrektora Koła naszego jmp. z Zagórza Zbierzchowskiego podkomorzyca łomżeńskiego, pod ktorego dyrekcyą posłów na kowokacyę da Bóg, przyszłą generalną warszawską to jest wjmp. Pawła Prażmowskiego starostę i Tomasza Jabłonowskiego

podczaszego i sędziego grodzkiego łomżeńskich zgodnie obralismy i instrukcyą osobną *ad promovendum* na tejże Kowokacyej przyszłej warszawskiej dalismy i zlecilismy. *In* zaś *bonum publicum concernentia* niżej mianowane *unanimi consensu* postanawiamy *puncta*. A najprzód *sub praesenti interregno*, że sądy i jurysdykcye wszelkie *cessarunt*, aby przez to *licentia malorum non insurgat, et ne justitia vacari videatur, insisilendo* w tym prawom dawnym i zwyczajem, sądy Kapturowe generalne w ziemi naszej postanawiamy *et praesenti constituimus laudo*; do których za sędziów Kapturowych *a medio nostri* przy urzędach ziemskich i grodzkich łomżynskiemi i zambrowskimi upraszamy i deputujemy z powiatów *generaliter* wszytkich wjmpp. Pawła Prażmowskiego starostę, Alexandra Tarnowskigo chorążego, także jmpp. Tomasza Jabłonowskiego podczaszego i sędziego grodzkiego, Zygmunta Tarnowskiego podstolego, Adama Grabię miecznika, Marcina Zbierzchowskiego, Jana Iłowskiego podkomorzyców łomżeńskich, Kazimierza Kuczborskiego podczaszego dobrzyńskiego, Floryana Gurowskiego czesnika inflantskiego, Wojciecha podstolego grabowickiego i Józefa Kisielnickich, Józefa Mieczkowskiego sędzica, Walentego Milewskiego miernika, Andrzeja Gałąskę Komornika, Marcina Ogonowskiego regenta, ziemskich łomżynskich; Władysława Tyminskiego Komornika ziemskiego, Franciszka Sulkowskiego burgrabiego grodzkiego, zambrowskich; Wacława Sulkowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego Kolinskiego, Andrzeja Gutowskiego, Pawła Dzwonkowskiego, Andrzeja Długoborskiego, Szymona Niestajemskiego, Jana Olszewskiego i Władysława Długoboborskiego; Którzy jmsci przez nas uproszeni i deputowani, w poniedziałek, da Bóg, przyszły t.j. dnia 23 Lipca tu do Łomży zjadą się, przyiąc rotą sędziów trybunalskich Koronnych, tak ci, którzy in *ante actum super quavis officia sua* wykonywali, jako i ci, którzy niewykonywali, uczynią i ordynacyą swych sądów postanawia i jurysdykcyą swoją fundować będą, do których sądów wszelkie sprawy wszytkich powiatów *sub interregno juxta oblaquantiam legis* należeć będo, i tam sądzone *usuque ad diem* przyszłej, da Bóg, szczęsliwej przyszłego pana koronacyej.

A że akta grodzkie zambrowskie *ob recantiam notarii hujusque sielnt*, przez co wielką trudność bracia naszy w wyjmowaniu ekstraktów mieć muszą, przeto pozwalamy urzędowi grodzkiemu łomżenskiemu, aby *captato inter re tempore* do Zambrowa zjachali, akta pomienione otworzyli, zrewidowali i ekstrakty *requirentibus* wydawali, a gdy *in personis suis* tamty rezydować nie mogli, tedy ślachcica osiadłego przysięgłego *ad ad aptum circa eadam acta* dla wydawania dawniejszych ekstraktów postanowić jmpp. Tomaszowi Jabłonowskiemu podczaszemu i sędziemu grodzkiemu łomżenskiemu i Józefowi Kisielnickiemu posłom z sejmikow *in mediale* przeszłego *in desideriis* ziemie naszej do najjasniejszego Krola JMsci

świeżo z tego swiata zeszłego uproszonym *fraterno*, za podięte fatygi podziękowawszy *affectu*. Uważając jednak straty jmściów oraz zachęcając do dalszych ziemi naszej usług, *pro praestanda gratitudine*, do sądów Kapturowych łomżyńskich odsyłamy. Mając respekt i politowanie nas zniszczonym *funditus* przez ogień Koscioła *cum collegio et omnibus adjacentiis* ojców jezuitów łomżeńskich, aby *per hanc fatalem casum* chwała boska nieustawałą, do zaczętej nowo erekcyej tegoż Koscioła *et collegii* i my lubo teraz *penitus* jesteśmy *peculio publico exhausti, opponimus manum*, i aby sąd przyszły Kapturowy łomżyński summę pewną *ex provenlibus ordinariis* ziemi naszej jako to: czopowego i szelężnego w arendzie u jmpp. Kontrahentów zostającego obmyślił i tę zaczętą ezekcyą supplementował, zlecamy. Pogorzelców wszystkich jako to jmpp. Tarnowskich: chorążego i podstolego łomżeńskich, ktorym całe niemal wsi pogorzały, *adherento constitutionibus regni,* i innych kórymby pomienione *evenirent casus a solutione contributionum publicarum* do lat czterech uwalniamy.

Które to punkta przez nas zgodnie postanowione, aby jmp. marszałek Koła naszego podpisał i do akt grodzkich, łomżyńskich podał, upraszamy jmsci. Działo się w Łomzie w Kosciele farnym dnia 17 miesiąca Lipca Roku Pańskiego 1696. Marcin Zbierzchowski podkomorzyc łomżyńskiej ziemie, marszałek koła rycerskiego, *manu propria.*

Łom. G. R. obl. *etc*. 1696-7.31.p.208.

Oblata instructionis pro conventione generali varsoviensi generosis nunciis datis.

17/71696

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżynskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, ktorzyśmy się tu do Łomzy na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne za wydanym uniwersałem j.o. Książęcia jmsci. Radziejowskiego Koscioła swiętego rzymskiego Kardynała, arcybiskupa gnieznienskiego i prymasa Koronnego, *post subscenta,* żal się Boże, *lugubria fata* najjasnieszego Króla JMSci Jana Trzeciego na dzień 17 miesiąca Lipca w roku terazniejszym zjachali, wprzód *pro more solito et continua* sejmikowania *praxi*, za dyrektora Koła naszego *e medio nostri* jmp. Marcina z Zagorza Zbierzchowskiego podkomorzyca łomżyńskiego uprosiliśmy, pod którego dyrekcyą na Kowokacyę przyszłą, da Bóg, warszawską *sub interregno* złożony, posłów wjmp. Pawła na Prażmowie Prażmowskiego starostę, jmp. Tomasza Jabłonowskiego podczaszego i sędziego łomżynskiego, łomżynskich *liberis vocibus elegimus et ordinamus*. Którymto jmpp. posłom od nas obranym i uproszonym, *quod attinot internam et externam securitatem* rzeczyptej, oraz

uberam futuri regnantus electionem [nieczytelne] *ad promovendum* na pomienionej Konwokacyej generalnej warszawskiej dajemy punkta i instrukcyę.

A naprzod j.o. Książęcia jmci. Kardynała, prymasa Koronnego jmpp. posłowie nasi imieniem ziemie naszej należycie jako *primatem regni interveniente* najjasniejszego Króla Jmsci za to *venerabuntur* dziękuje Książenciu *jsmci pro hoc* do czego go tak to starodawne prawa jako też *primatialis auctoritatis dignitas* i miłość przywodzi *erga bonum publicum solicitudine*; oraz aby *ulterirum zelum erga patriam inter tot procellas et magna pericula* porty ottomańskiej *navigantem adhibere* raczył, upraszać będą.

Najjasniejszej Królowej JMsci pańiej naszej miłościwej *ac toti serenissima regia domo cum profundissima majestatis veneratione*, winne od nas jmpp. posłowie oddaszą dzięki za wszelkie Królowej Jmsci *stante vita* najjasniejszego pana macierzynskie około dobra pospolitego *curas et solicitudines in patriae civos affectus exhibitas*, oraz osierocenie tak nas wszytkich, jako najjasniejszej pani *et totius* [nieczytelne] *domus regiae* po zejściu z tego świata dobrotliwego i szczęsliwego pana *condolebunt*.

Venerabuntur i zwykłą submissyą *nomine publica* jmpp. posłowie jwjmpp. hetmanów obojga narodów *vigilantissimus duces*, Którzy męstwem i dzielnoscią swoją przez wszytek czas *regiminis sui inrictricia pro salute et conservatione patriis opposuorant pectora*, nieprzyjacielskie *represserunt insultus*, i dalej aby tak radą /jako i dzielnością/ zwykłą *periclitanti respublica subvenire* raczyli, upraszać będą *nomine nostri*. *Securitas libera electionis futuri regnantis cardo et basis* swobód rzeczyptej, na przyszłej, da Bóg, Konwokacyej, *ne in quossiam volenter adhibebunt curam* jmpp. posłowie, która aby według dawnych praw i zwyczajem pospolitem ruszeniem odprawowała się *lege cavebunt*.

O której Konsultacye dawne o okazowaniu oraz uważając wszelkie *sab extra* niebezpieczeństwa *reassumimus* te, które okazowanie za wydaniem nam innotescencyej od pierwszego ziemi naszej urzędnika, na miejsce naznaczone wszelką im okazując gotowość, stanąć deklarujemy.

A gdy *de libera eadem electione* jmpp. posłowie *cum statibus regni conferent, serio lege cavebunt*, aby *omnibus regnandi procut exulet*. Oraz strzeż Boże korrupcyej jakiej albo *corrumssens*, przeciwko takim wszytkim jako *contra hostes patria insurgemus*, im do czego od nas nie mają *potestatem* jmpp. posłowie przystępu póki *securitatis libora electionis quam plenissima* obwarowana nie będzie, na którą jmpp. hetmani obojga narodów, aby *limitato consitatu*, tylko *cum numero personarum lege descripto* przyjezdzali, *serio lege cavebunt*.

Posłowie *extraneorum principum* i ci wszyscy, którzyby jaki *ambitum regnandi* mieć zdali, aby *ab actu electionis* za mil kilkanaście *removeantur*, starać się będą jmpp. posłowie

także *contra fomentatores et partialitates electionis* aby według praw danych *actossdatur rigor procurabunt.*

Pacta conventa poprzysiężone *ne violentur in quopiam*…. starać się będą jmpp. posłowie nasi.

Conservatio tam *interna quam externa securitatatis nulla* przez to płatne wojsko, zaczym *serio instabunt* jmpp. posłowie, aby skarb koronny tymczasem *ut proventibus* rzeczyptej. *providcat subsistentiam* wojska, a zwłaszcza okopowym i *in confiniis* zostającym *prasidialiis* i opodatkowania na zasługi wojsku w borgu *a die* 1 *Februarii anni* 1697 zostającemu *inibunt cum republica*, jednak stosować się będą *in declarandis contributionibus ad mentem declarationis* sejmu warszawskiego *anni* 1690. deklarowaną summę na którą nie zadnym inszym podatkiem tylko jednym pogłównym już przez nas *per laudem* przeszłoroczne postanowionym *contribuendo* i *genus* podatkowania tymże pogłownym nas… do braci. Wielkie i ztąd *internis securitatis intervenit discrimen*, kiedy zaciągi jakieś nowe bez widomości jmpp. hetmanow *exordiuntur*, zaczym zabiegając *securitati publicis serio* starać się będą jmpp. posłowie, aby takowe dusze gromione były.

Sól suchedniowa aby nas w lata dochodziła i na terazniejszy rok nam wydana była nie zapomną, upomnieć się będą jmpp. posłowie naszy, do której podzielenia na przyszłym, da Pan Bóg, *relationis* sejmiku jmpp. dystrybutorów obierzemy.

Miasto Łomza i Nowogród *funditus* spalone wielkiego *merentur* politowania i kompasyej, kiedy nietylko kamienice i domy wszytkie, ale też koscioły i klasztory *fatalis sumpsit flamma, serio* wniosą *instantiam* jmpp. posłowie tak za tymi miastami, w których a osobliwie w Łomzie i my na zjazdy nasze dla zniszczenia gospód żadnej wygody mieć niemożemy jako i za całym pomienionym starostwem łomżyńskim przez przesladowanie nieznosnej hiberny zniszczonym, aby *respirium* odnieść mogło, dla sposobniejszego *in futurum* podatkowania i pomienione miasta Łomża i Nowogród jako *poenitus* ogniem spalone, aby *ad inster* pogorzelców od hiberny uwolnione były, *serio providenbunt*.

Impp. Kryopinów jmpp. posłowie *subvenient et insibunt modum, ut component animos civium in religuis punctis, quo attinat seccuritatem externam et internam electionem liberam futuri regnantis* takze *pactonaria jurtoria ad* [nieczytelne] inszych województw i ziem stosować się będą *cum facultate concedendi et tractandi, conterariis* zaś [nieczytelne] *impugnandi*. Akta wszelkie *sub interregno*, gdzie są otwarte, aby *approbentur*, a gdzie są zamknięte, aby otwarte były *procurabunt* jmpp. posłowie.

Które to punkta przez nas zgodnei postanowione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżynskich podać zlecilismy. Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 17 miesiąca Lipca, roku pańskiego 1696.

Marcin z Zagórza Zbierzchowski podkomorzyc łomżyński marszałek koła rycerskiego, *manu propria*.

Łom. G. R. etc. 1696-7.31.p.406.

26/10/1696

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzenis.

Nblis Thomas Łępicki etc obtulit.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, ktorzyśmy się tak *vigore confederationis generalis omnium ordinum regni*, po Konwokacyej warszawskiej zerwanej, *ex mente* całej rzeczyptej *constituta* jako też za wydanem uniwersałem od j.o. Księcia jmsci Michała Radziejewskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Koronnego, tu do Łomży na miejsce Konsultacyom naszym zwyczajne, na dzień 26 miesiąca Pazdziernika w roku terazniejszym zjachali, wprzód *pro more solito* za dyrektora koła naszego jmp. Adama Tarnowskiego podstolica łomzińskiego *e medio nostri liberis et concordibus vocibus* uprosiliśmy, pod którego fortuną, *auspicante Supremo Nomine*, dyrekcyą niżej napisane postanawiamy punkta.

A naprzód widząc *pro oculis*, jako ta rzeczpta *sub praesenti interregno ultimo orbata* po rozerwanej Konwokacyej, *consilio inter tot pericula*, bez pana, bez żołnierza płatnego, *navigans, undigne periculis circumdata consistit hoc unicum*. Stosując się do konfederacyej generalnej warszawskiej, tudzież relacyej jmpp. posłów naszych przez nas na pomienioną Konwokacyą warszawską uproszonych, *capiendo remedium*, aby żołnierza skonfederowanego, przez kilka lat niepłatnego *ad praestandum* rzeczyptej *obseguium* przez ukontentowanie onego i nieodwłoczne złożenie i uchwalenie podatków przywieść, że ziemia nasza dla ustawicznego *in antecessum* podatkowania podymnemi i poborami na ten czas wystarczyć, i tylko samym pogłównym *huic oneri vix per ferendo* [nieczytelne] może, którego pogłownego *sine nova conscriptione personarum* uchwalać i stanowić niepodobna. Tedy w tym użyliśmy *e medio nostri anterioribus hoc in passu adherendo sancitio* posłów do jiejm. Ks: biskupa płockiego naszego wielce mosciwego pana i tutecznej dycezyej pasterza, jmpp.: Tomasza Godlewskiego pisarza i Józefa Mieczkowskiego sędzica łomzenskich, którzy jmpp. posłowie nasi *nomine publico* ziemi naszej *cum profundissima veneratione* od nas *pactoralis dignitatis proponunt desiderium* ziemie naszej i *expostulabunt*, aby jwjm Ks. biskup płocki nasz wielce mościwy pan *ad* [nieczytelne] *novum personarum regestrum* do

pogłównego wedla prawa należących jmKsięży plebanów w ziemi naszej zostających *processu suo avisare* raczył. A my po wydaniu proccessu na przyszłym, da Bóg, sejmiku *ad perficiendum hoc opus*, do kazdej parafiej po dwóch jmpp. braci, którzyby jmści jm, Księdzu plebanowi assystowali i z nim oraz *personas omnes* prawu *de constitutione subsidii in sancito non denegando, nomine excepto status secularis*, po wszytkich dobrach królewskich duchownych i ziemskich spisowali do akt, regestra spisane podali, których to [nieczytelne] *fide, honore et conscientia obligabimus,* co *primiarie intimamus* jmpp. posłom naszym.

Sól suchedniowa że w tym roku dla nieobrania *in antecessum* jmpp. dystrybutorów z powiatów upraszamy, mianowicie z powiatu łomżenskiego: jmp. Józefa Łubę, z zambrowskiego jmp. Wojciecha Zaleskiego, z kolenskiego jmp. Jakuba Gromadzkiego, z ostrołęckiego jmp. Franciszka Mieczkowskiego i uprosilismy; Którzy to jmpp. dystrybutorowi nasi za odebraną sobie assygnacyą sól pomienioną już *in antecessum* na powiaty podzieloną, między bracią *ex aquo et justo* rozdadzą i podzielą; czas jednak dystrybuty swojej która ma być w żupie na Pradze *temputiva* aby każdemu powiatowi *innotescat* ogłoszą i *coram actis publicis publicationum temputivam* zapiszą. Regestra jednak dystrybuty swojej *ad acta castrensia Łomżensia per oblatam* podać będą powinni; z której to soli wjmp. Prażmowskiemu staroscie łomżenskiemu beczek dwadzieścia kondonujemy, która przy jmp. dystrybutorze łomżeńskim zostawać będzie. Więc że dla pomienionej nowej konskrypcyej pogłównego i dalszej uchwały i postanowienia porządu w ziemi, tudzież wszelkiej *in casum urgentis successitatis* gotowości sejmik nam dalszy potrzebny. Tedy pomieniony sejmik nasz dzisiejszy *cum toto robore et vigore et sub eodem directore ad diem* 10 *mensis Januarii subsequentis anni* 1697 *de unanimi omnium consensu* limitujemy i prorogujemy. Które to punkta przez nas zgodnie postanowione, jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżeńskich podać zleciliśmy. Działo się w Łomzie w Kosciele franym dnia 26 miesiąca Pazdziernika roku panskiego 1696.

Adam Tarnowski Podstolic i marszałek kołą rycerskiego ziemi łomzienskiej, *manu propria.*

Łom. G. R. etc. 1696-7.31.p.606.

2/5/1697

Sub actu castrensi Łomżensi post dominicam Jubilate proximam Anno Domini 1697.

Gnross Adamus Tarnowski subdapifer et terris łomzenisi etc. obtulit.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomżensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemie Łomżeńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, ktorzyśmy się tu do Łomży na miejsce Konsultacyom

naszym zwyczajne, *ex vi limitationis* przeszłego sejmiku na dzien 2 miesiąca Maja w roku niniejszym zjachali pod dyrekcyą jmp. Adama Tarnowskiego podstolica łomzenskiego, niżej mianowane tak *ad securitatem internam* ziemi naszej, jako też *ad promovendum* na przyszłej, da Bóg, elekcyej nowego pana pod Warszawą, jmpp. posłom zgodnie *unanimi consensu* postanawiamy punkta i instrukcyę na pomienioną elekcyą posłów *e medio nostri* upraszamy wjmpp. Pawła na Prażmowie Prazmowskiego starosty, Alexandra na Tarnowie Tarnowskiego chorążego, Jakuba z Zagorza Zbierzchowskiego sędziego, łomżyńskich, Marcina Jalbrzykowskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego, Wojciecha Mocarskiego stolnika, Tomasza Jabłonowskiego podczaszego i sędziego grodzkiego, Zygmunta Tarnowskiego podstolego, Kaspra Kozikowskiego podsędka, Tomasza Godlewskiego pisarza, Adama Grabię miecznika, Michała Skrodzkiego skarbnika, Marcina Zbierzchowskiego, Jana Iłowskiego podkomorzyców, Józefa Mieczkowskiego sędzica łomżeńskich; Kazimierza Bielskiego czesnika warszawskiego, Stanisława wojskiego wiskiego, Józefa, Wojciecha, Michała Kisielnickich; Floryana Grudowskiego czesnika inflantskiego, Pawła Suskiego podwojewodzego, Walentego Milewskiego miernika, Andrzeja Gałąskę komornika granicznego, Marcina Ogonowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego Koleńskiego, Władysława Tyminskiego zambrowskiego, Wojciecha Zaruskiego Koleńskiego, Pawła Trzaskę ostrołęckiego Komorników ziemskich; Adama Tarnowskiego podstolica łomżeńskiego, Pawła Dzwonkowskiego, Jana Olszewskiego, Franciszka Sulkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, Krystofa Klickiego, Władysława Długoborskiego, Wojciecha Zaleskiego i Jacka Niedzwieckiego. Którzy jmpp. od nas zgodnie obrani na czas elekcyej naznaczony zjadą się i nas we wszystkim *de progressu* tejże elekcyej uwiadomią, a my według konfederacyej generalnej warszawskiej oraz i prawa pospolitego *viritim*, jakoż już dnia jutrzejszego, da Bóg, popisować się będziemy *ad campum electoratem in virtute* pospolitego ruszenia stawić się *in personic nostris* deklarujemy.

Przy zaczęciu, da Bóg, przyszłej, daj Boże, szczęsliwej nowego Pana elekcyą *ante omnia* jmpp. posłowie upomnią się, aby assystencye pańskie na prawa sprowadzone *ex campo et loco electorali removeantur*. Do elekcyej i nominacyej Pana przyszłego przystępować nie mają *facultatem* od nas jmpp. posłowie *sine scitu et consensu omnium nostri*, w czym się do całej ziemi, która *viritim* stawić się deklaruje, dokładać będą.

A że *in christiano regno nulli competut, nisi christiano dominami*, przeto *de honore et conscientiis* obowiązujemy tak siebie samych jako i jmpp. posłów naszych, iż żadnego *aliens fidei* do Korony promować będą, nieobierzemy pana; ale tak jako Król Jmci przyszły sam i Królowa Jmci oboje Katolikami byli. Stosując się *ad mentem* całej rzeczyptej w

Konfederacyej warszawskiej wyrażonej każdego z Piastów *pro excluso* od Korony mieć chcemy także przykładem innych województw *et domum regiam* pobliższych sąsiadów, których metuenda rzeczyptej *potentia*.

Dla zatrudnienia jakiego przyszłej, da Bóg, elekcyej, Królowa JMść z Królewiczami JMscimi *aby absentis* byli *ad* Warszawy przynamniej na mil trzydzieści, upraszać będą jmpp. posłowie. Także cudzoziemcy aby *zemoveantur ab electione instabunt*. Pretensye wszystkie rzeczyptej *ad domsim regiam* [nieczytelne] te wszystkie aby *ante electionem* napokojone były, *serio promovebuntur*.

In pacta conventa futura regnanti jmpp. posłowie włożyć *procurabunt*, aby Król JMść przyszły wakanse wszelkie szlachcie *bene meritis possessienatis terrigenis sine ullo premio* dawał i na dworze Królewskim nie innych cudzoziemców ale szlachtę polską dawał. Urzędy także wszelkie pokojowe, Kancellarye skarbowe, ekonomiczne Komory solne i celne Królewskie i rzeczyptej aby cudzoziemcy ani plebeii, ani *neo nobiles* nie trzymali, i onym aby dawane nie były tylko szlachcie zasłużonej; to *serio inter pacta conventa promovebunt* jmpp. posłowie i teraz *vacante sceptro*, że tam jmp. podskarbiego wielkiego Koronnego na cłach i Komorach za *locati*, aby relegowani byli *procurabunt*.

Dla wygody całej rzeczyptej i wszelkiego stanu ludzi most pod Warszawą na Wisle aby *futurno regnans sumptu suo perpetuis temporibus* budował *inter pacta convento* dołożyć zlecamy jmpp. posłom.

A że *in audito ferno exemplo sub interregno* wojsko do związku poszło i w onym *persenonat cum summo damno et injuria* rzeczyptej, tedy *ante omnia* zlecamy jmpp. posłom *antfores et facutores* onego *inquisone*, i kto chciał zaciągnąć tych związkowych ludzi na elekcyą, *serio indegare*, jako też *anctores* którzy sprowadzili na krew chrzesciańską i zniszczenie ojczyzny, ktoby się *ex civibus auctor* tako prowadzonych Tatarow jako i związku pokazał, tedy *pro hoste patria infamis* na przykład potomnym wiekom był dany *instabunt* jmpp. posłowie. Jeśli zaś [nieczytelne] *ex candidatis*, tedy tym samym jako *hostis patria et libertatis* żeby od Korony był alienownay. Tych zaś wszystkich jmsciow, którzy są w związku a possessye w ziemiach mają, aby pod chorągwie *powiatowe redcant sub privatione honorum praemonemus.*

Na przyszłej, da Bóg, elekcyej *inter* [nieczytelne] *promovenda puncta* upomnią się jmpp. posłowie, aby jwjmp. podskarbi wielki Koronny ze wszytkich procentów ekonomicznych także intrat generalnych wszystkich tak Królewskich, jako rzeczyptej, *vacante sceptro et stante vila principia*, odebranych rachował się.

Substantia ampla po jmp. Matczynskim wojewodzie ruskim, jak się obróciła i komu *cessit*, zlecamy i *serio* upomnieć się jmpp. posłom, aby *in subsidium* rzeczyptej *cedat*.

Wielką ziemia nasza *patitur injuriam*, że według dawnych praw *quantitas* soli nas niedochodzi, zlecamy upomnieć się jmpp. posłom, aby *ex munificentia futuri regnantis* dawna *quantilas* nas dochodziła i teraz, że w zupach *privata authoritate in immensum pretium exerevit*, aby *ad antiqum reducatur valorem, procurebunt.*

Exercitium religionis sancta catholicae Romane w Księstwie Pruskiem aby *liberum* było, *serio promovebunt* jmpp. posłowie. Doszło wiedzieć ziemie naszej, jakoby sekta nowochrzescianska …w województwach pruskich jawić się miała, co *in opprobrium fidei sancta catholicae Sarmans* [nieczytelne] się, *ante omnia* zlecamy jmpp. posłom, ażeby przy honorze Boskim stawając, hąc [nieczytelne] *noviter incerta* wykorzeniona była, reasumując o tym Konstytucye *de Arianis*.

A gdy na przyszłą, da Bóg, elekcyą *viritim* stawić się deklarujemy *propter securitatem domesticam* w ziemi naszej *ad judicandas causa incarceratorum* przy jmp. wojskim i jmp. podstarościm łomzeńskich, upraszamy jmpp. Marcina Jałbrzykowskiego sędziego zambrowskiego, Zygmunta Tarnowskiego podstolego, Walentego Milewskiego miernika, Andrzeja Gałąskę komornika, Marcina Ogonowskiego regenta łomżeńskich; Wacława Sulkowskiego regenta Koleńskiego, którzy jmść ad *regnisitionem cujusvis injuriali* tu do Łomży na miejsce Kapturowe sądowe *unius vel plurium (dum modo tres adsint) absentia non absente* zjadą się i takie *exccessa*, któreby się stały, sądzić i karać będą.

In religuis punctis, quo ad liberam electionem, securitatem internam et externam jmpp. posłowie do całej rzeczyptej stosować się będą.

Uważając znaczne merita wjmp. Alexandra na Tarnowie Tarnowskiego chorążego ziemi łomżenskiej, którymi nietylko w ziemi naszej ale też i w całej rzeczyptej *onituit*, oraz koszty *circa desndationem boni publici de propria erygowane fortuna* i na terazniejszą, da Bóg, elekcyą przy pospolitem ruszeniu oponenta pomienionemu jmp. chorążemu *in subsidium* Kosztów, podatek szelężny *a die* 1 *Martii anni currantis* i czopowy *a die* 1 *Decembris anni proxime* zlapać w ziemi naszej zaczęte na rok cały kondonujemy.

Które to punkta przez nas zgodnie postanowione jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżeńskich podać zleciliśmy. Działo się w Łomzie w Kosciele farnym dnia 2 miesiąca Maja Roku Pańskiego 1697.

Adam Tarnowski podstoli i marszałek koła rycerskiego ziemi łomżeńskiej, *manu propria.*

1697. *Augustus*. 6.

Viznen. castr. N 1305 f.521.
Actum Vizne…… crastino festi
Assumptionis in Coelum
Gloriosissimae Virginis
Mariae anno Domini 1697.

Obtulit gn. Adamus Felicianus Grabia ensifer terae Łomzensis.

Laudum conventus particularis Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemie łomzieńskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się za inotescencyą j.o.ks.jm. biskupa kujawskiego do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne na obranie posłów na szczęśliwą, da Bóg, koronacyą najj. przyszłego pana naszego książęcia jm. saskiego zjachali dnia 6 miesiąca sierpnia r.p. 1697. A naprzód *ad inchationem actus* sejmikowania jmp. Adama Felicyana Grabie miecznika ziemie łomzienskiej za dyrektora koła naszego, *ut actum praesentem perficiat unanimi consensu* uprosiliśmy, pod którego dyrekcyą niżej opisane *libera voce*, które *concernunt conservationem et integritatem reip*. stanowiemy punkta, uprosiwszy *e medio nostri* za posłów ziemie naszej ichm. pp. Kaspra Kozikowskiego podsędka, Marcina na Zagorzu Zbierzchowskiego podkomorzyca łomzienskich, których ichm. *fide honore et conscientia* obowiązujemy, ażeby *desideria* ziemi naszej *serio* promowali, jako to *constat* całej ojczyźnie naszej, iż ichm. pp. podskarbiowie nietylko jeszcze *stante vitae* najj. przeszłego pana, ale też *et post fata* jego trzymając wszelkie intraty, pożytki rzeczyp. w zawiadowaniu swojem dotychczas żadnej nie czynili kalkulacyej, *instabunt* tedy ichm. pp. posłowie *serio, ut dent rationem villicationis sua.* Testament j.w. jmp. Matczyńskiego wojewody ziem ruskich, w którym *zelo flagranti* jako *civi: patriae ante obitum* naznaczył 100,000 rzeczyp., jeżeli tedy nie doszła jeszcze satysfakcya, *urgebunt* ichm. pp. posłowie *ad effectum* przyprowadzić. A że nie może być nie cięższego i nieznośniejszego wszelkiem królewskiem dobrom, które dla niedoszłej kodiluacyej niepomiarkowaną są obciążone hyberną, bo jedne starostwa płacą, drugie zaś dla przeładowanej hyberny prawie upadać muszą, upraszamy tedy animadwersyą ichm. pp. posłów, ażeby *coequatio hybernorum subsequatur*. A że wojska nasze tak koronne, jako w.ks. litewskiego, tak idący na kompanię za ordynansem jj. ww. ichm. pp. hetmanów, jako też i nazad *ad viscera regni* powracajacy, przechodami swemi i długiem ciągnieniem bracią naszę *oprimunt, a penitus* do ruiny przywodzą, tedy zlecamy ichm. pp. posłom, aby przy tym punkcie oponować się raczyli, żeby *ab hinc* wojska nasze obojga narodów *in confiniis* konstytencyą na każdą zimę mieli, abyśmy tem snadniej przez lokacyą wojsk naszych zaszczyt i obronę od inkursyej nieprzyjacielskiej otrzymali. A że *fatis* najj. pana zostając *orbati*, dość rożnem jesteśmy *expositi* nieszczęściem,

które nie tak jeszcze mają nas *affligere*, jako związek wojska koronnego, którzy nie respektując na ojczyznę i bracią swoją przez ciężkie uciemiężenie i nienależyte ekstorsye rzeczyp. *ad extremam* prawie przywiedli ruinom, przeto *elaborabunt* w tem ichm, pp. posłowie, aby tak wielką opresyą *et poenitum pauperum* nie okryła amnistya, ale i owszem, aby *integram* ukrzywdzonym uczynili *damnorum refusionem*. Soli beczek półtora sta suchedniowej nie wiemy *quo casu* skarb przez te lata odciął ziemi naszej, *iniungimus* tedy ichm. pp. posłom, ażeby się upomnieli restytucyej. Nie chcąc zaś punktami obciążać ichm. pp. posłów, *committimus* wszystką *dexteritati* et *sedulae vigilantiae* ichm., aby *pro bono publico* raczyli *militare* i z innemi województwami znosić się i cokolwiek *integritati* ojczyzny naszej *salubre videbitur* praw, fatygą swoją zechcieli cooperować. Które to punkta przez nas zgodnie postanowione, jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich łomzienskich podać zlecamy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 6 miesiąca sierpnia r. 1697.

Adam Felicyan Grabia miecznik i marszałek koła rycerskiego ziemi łomzienskiej.

Lom. oblat.

238 f 9.

2/4 1700 *Actum Łomzae feria sexta post dominicam*
Judicia quadragesimalem proxima anno Domini 1700.

Obtulit generosus Stanislaus Ugniewski vicecapitaneus et judex castrensis Ostroviensis.

Laudum conventus particularis terra Lomzensis.

My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się *ex limitatione* przeszłego sejmiku na dzień (wtory) 2. miesiąca kwietnia w roku terazniejszym tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zjachali pod dyrekcyą jm.p. Stanisława Ugniewskiego sędziego grodzkiego ostrowskiego przez nas *in antecessam* obranego, ponieważ niektorzy jchm. pp. bracia od protestacyej przeciwko niektorym punktom przeszłego uczynionej publice w kole naszym *recedunt* i tenże akt przeszły *provalido et rato agnoscunt de unanimi consensu* niżej opisane stanowiemy punkta. A ponieważ podatki przez nas *in antecessum* uchwalone *ob summam renitentiam* niektorych jchm. pp. braci dotąd nie wybrane, przez co wielki zawod ziemia cała ponosioby musiala, tedy upraszamy wtym w jm.p. starosty łomżynskiego, aby pomienionych *renitentes et sancitis publicis refragaris executione forti et finali per officia sua seu subdelegatos ad exolutionem a digat* wczym jchm. pp. poborcy *serio er sine mora evincendo terram a vigore fisci allaborate* powinni *cum ex declaratione*, iż ktoryby taki *renitens* znalazł się żeby uchwalonych podatkow wypłacać, albo się popisować nie dał aby

poenis et rigori fisci super se in quovis judicio de cernendis et officiose extendendis subiaceat. A że i jchm. księża plebani i proboszczowie znajdują się niektorzy w ziemi naszej *renitentes* że nie akceptują pierwszego processu od j.w.jm.ks. biskupa płockiego n.w.m.p. wydanego *juxta obloquentiam anteriori laudi et veterem consuefudinem* niechcą popisować *omnis conditionis* ludzi, tedy zlecamy jm. p. marszałkowi koła naszego aby *munus functionis* poselstwa na osobę swoją wziąwszy imieniem całej ziemi j.w.jm.ks. biskupa płockiego n.w.m.p. upraszał żeby uniwersał generalny surowy do jchm. księży proboszczow i plebanow w ziemi łomżynskiej zostających wydac rozkazał. Sol suchedniowa że nam ze skarbu j.k.m.p.n.m. za rok terazniejszy należy, tedy do rozdania i podzielenia onej - za dystrybutorow *e medio nostri* z powiatow upraszamy jchm. mianowicie z łomżyńskiego jm. p. Jana Kobylinskiego z zambrowskiego jm.p. Franciszka Sutkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego z kolinskiego jm.p. Jana Mieczkowskiego z ostrołęckiego jm. p. Tomasza Tyszkę ktorzy jchm. przez nas uproszeni *captato inter se opportuno tempore* za odebraną asygnacyą skarbową *praevia tempostiva publicatione coram actis publicis inscribenda* do zupy zjachawszy, sol pomienioną *ex aequs et just* rozdadzą i regestra dystrybucji swojej *ad acta* podadzą z ktorej soli w jm. p. staroscie ziemi łomżynskiej beczek (dwadzieścia) 20. kondomujemy ktore za assygnacyą jm.p. dystrybutora łomżynskiego wydane być powinny. A że sejmik dalszy dla następujących konsultacyej tudzież czekając *eventum* komisyi radomskiej jest nam potrzebny, tedy tenże sejmik dzisiejszy *cum eodem robore et sub eodem directore ad diem (vigorimam primam) 21 mensis Julij anni currentis* limitujemy i prorogujemy. Ktore to punkta przez nas zgodnie postanowione jm.p. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżynskich podac zlecilismy. Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 2 mca. kwietnia roku Panskiego 1700. / podpisano/ Stanisław Ugniewski sędzia grodzki ostrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej *m.p.*

~~fol. 8~~

Oblat. Lom. Elekcya czyli obor kandydatow na podsędka

238 f. 8.

16/12/1700 1700

My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się za wydanemi od j.w.jm.p. Stanisława z Raciborska Morsztyna wojewody i jenerała ziem księstwa Mazowieckiego inotescencyami na elekcyą jm. p. podsędka zambrowskiego na miejsce zwyczajne do Zambrowa na dzień 16 mca. grudnia w roku terazniejszym zjachali w przod *pro solita praxi* za dyrektora koła naszego jm.p. Stanisława Zambrzyckiego instygotorowicza koronnego uprosilismy pod

ktorego jm. direkcyą kandydatow na urząd podsędkowski *expluralitate vocum* jchmm. pp. Władysława Tymińskiego komornika ziemskiego zambrowskiego, Władysława Długoborskiego, Franciszka Sutkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego i Walentego Milewskiego miernika ziemi łomżynskiej *eligimus* ktorych to jchmm. kandydatow *pro approbatione* do najasniejszego majestatu jego k.m.p.n.m. odsyłamy pokornie supplikując majestatowi j.k.m.p.n.m, aby *ex his qvatuor electis de plenitudine potestatis regia* jednego podac i konfirmowac raczył ktora to kandydatow elekcyą jm.p. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt łomżynskich podać zlecilismy.

Działo się w Zambrowie w kosciele farnym dnia 16. mca. grudnia r. p. 1700. /podpisano/ Stanisław Dominik z Zambrzyc Zabrzycki marszałek koła natenczas rycerskiego ziemi łomżynskiej.

Lom. Oblat.

238 f. 26.

Actum Łomzae feria secunda ante festum Sancti Petri in vinculis anno Domini 1707.

Obtulit generosus Stanislaus Doliwa director et marschaleus terrae Lomzensis.

Laudum conventus particularis terrae Lomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko ziemi łomżynskiej rycerstwo i obywatele ktorzysmy się tu do Łomży z uniwersału od j.o.ks.jm. primasa z rady lubelskiej wydanego na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zjechali, wprzod *pro more solito et praxi* sejmikowania *usitata* za dyrektora koła naszego jm.p. Stanisława Doliwę *votis concordibus* obralismy pod ktorego dyrekcyą po przeczytanym sobie uniwersale te *unanimi konsensu* postanowiliśmy punkta. Naprzod *consilium* lubelskie i w nim j.o.ks.jm. prymasa *pro bono publico* sesyrą aplikacyą *et solicitudinem* mając w jako najskuteczniejszej uwadze, ze wszyscy *ad praesens* będąc *in practicabili modo* żołnierskiemi kontrybucyami i grabieżą ucisnieni do Lublina *ad votorum compagem* nie możemy *sistere gressum*, tychże jchm. pp. posłow na przeszłym sejmiku obranych i na terazniejszym do jchmm. przydanych to jest jchmm. pp. Jana Staniszewskiego podczaszego ziemi, Andrzeja Gałąskę sędziego grodzkiego łomzienskich, Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego, Franciszka Sutkowskiego sędziego grodzkiego zambrowskich, Hiacka Niedzwieckiego sędziego grodzkiego i Jozefa Łubę regenta ziemskiego i grodzkiego kolenskich aby na pomienione *consilium* lubelskie i jego szczęsliwą daj Boże konkluzyą na czas uniwersałem determinowany zjachali, upraszamy którym jchmm. wprzod j.o.ks.jm. prymasowi *pro paterna ex officio Archipastorali erga rem publicam solicitudine* dzięk należy tych uczynienie zalecamy, a przy tym *omnia quae reipublicae solutoria* promowowac dajemy *potestatem*. Namienione kontrybucye i nie

zwyczajne *cum summa oppressione* przez jchmm. pp. wojskowych koronnych dywizyi w.jm. p. Rybinskiego podkomorzego chełminskiego pieniężne ekstorsie, że do tychczas u każdego z nas są w pamięci, zlecamy tymże jchm. pp. posłom aby z niższy się na tamtym miejscu z jm.p. Aleksandrem Skulskim podstolem ziemi warszawskiej naznaczonym komisarzem (ktoremu jm. za uznaną wtej mierze fatygę *facilitatem promptitudinem affectuum profitemur*) u j.ww.jchmm. pp. hetmanow koronnych naszych w.m.pp. tych oppressij i szkód poczynionych *cum profundissima* jchmm. *veneratione vindictam* upomnieli się. Wniesioną przez jchm. pp. obywatelow zambrowskich od jm. księdza Rostkowskiego kanonika płockiego plebana zambrowskiego *in convulsionem legum* respektem dziesięciny impetiticyą i tejże dziesięciny snopowej *in aggravationem* szlachty *usurpatia* promowowac i upomniec się tymże jchm. pp. posłom zlecamy i do j.w. jm.ks. biskupa płockiego n.w.m. p. *debitum* jm. jako pasterzowi oddając *honorem cum omagio* naszych uniżonosci dojechac jchmm. pp. Franciszka Sutkowskiego sędziego grodzkiego i Stanisława Tyminskiego podsędkowicza zambrowskich upraszamy, i *hanc querimoniam* przełożyć i nie zwyczajny nad prawo proceder wyrazic, tudzież o *admonitią ad compescendum progressum* upraszac obligujemy. Wiadomo kazdemu jm. p. Michała Kisielnickiego niewinnego przez jaką wniesioną na osobę jm. im posturę od jchmm. pp. wojskowych moskiewskich więzienie i wielkie od tychże jchm. pomienione szkody *non sine zelo* przez tegoż jm. p. Kisielnickiego namienione mieć w pamięci tymże jchm. pp. posłom zalecamy i najasniejszemu carowi jm. do wiadomosci donieść *obtestamur*. A że nikt *proprijs stipendijs militare tenetur* i wiedząc iż każda należytą za sobą rekompense pociąga usługa, tedy one jchm. pp. posłom przez nas zgodnie *ad perficiendum publicum opus* obranym za szczęsliwem powrotem swiadczyc i tychże jchm. z podatku czopowego i szelężnego każdego z osoby po 500 złotych na miejscu naznaczonem *publicum* ziemi *interesse* promowującego ukontentowac *contestamur*. Insze zas punkta do przyszłego sejmiku ktory *ad* 22 *mensis Augusti* w roku terazniejszym limitujem, odkładamy i tez punkta *in virtute* uniwersałem *stabilire* przyrzekamy, ktore laudum zgodnie przez nas postanowione jm. p. marszałkowi koła naszego podpisac i do akt podac zlecilismy.

Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 1 mca. Sierpnia roku Panskiego 1707. /podpisano/ Stanisław Michał na Doliwach Doliwa marszałek koła rycerskiego ziemi łomzienskiej m.p.

Łom. Decr
Ks. 280. fol.33.

Actum Łomzae feria tertia post Dominicam Conductus Paschae proxima anno Domini 1708.

Obtulit generosus Michael Emmik.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze urzędnicy i rycerstwo ziemi łomżenskiej powiatow do niej należących ktorzysmy się tu wpole według prawa ookazowaniu napisanego na dzień dzisiejszy zjachali okazowanie i popis przed ichmosciami pany i dygnitarzami i urzędnikami łomzienskiemi przy wierze swiętej katolickiej przy dostojeństwie najasniejszego krola jm. Stanisława I p.n.m. szczesliwie nam panującego prawach swobodach i wolnościach naszych stawając uczynilismy *quo conservationum publicam spectat unanimi voce consensu et mutuo inter se certantes effectu* na tym zjezdzie naszym czyniemy postanowienie. A naprzod ziemia nasza przez chorągwie podwładną j.w.jm. p. Jozefa z Potoka Potockiego wojewody i generała ziemi kijowskich hetmana wiel. koron. tu w ziemi naszej lokowane *palitur in iuriam et ultimam cladem* ktorym już po wydanych *toties qvoties* prowiantach że *ulterius subvenigeronis* tymże chorągwiom *et subministrare* wprowiantach nie możemy *medium annum* i na tak posłow *e medio nostri* dopomienionego jw.jm.p. wojewody kijowskiego hetmana koronnego to jest jm. pp. Jozefa Mieczkowskiego sędzica łomżeńskiego i Wojciecha Chojnowskiego upraszamy, którzy się *ad prasentiam* tegoż jm.p. wojewody kijowskiego dojachawszy *cum profundissima* imieniem całej ziemi naszej *veneratione*, aby pomienione wojska z ziemi naszej tak wielkiemi wojsk moskiewskich i *federatorum* szwedzkich konsystencyi ani przeszkodami *penitus* z dezolowanej sprowadzic raczył upraszać będą. A że nam *in notuit ex fama publica* i to że wojska wiel.ks. lit. pod komendą jo.ks. jegm. Janusza Wisnio wojewody ruskiego zostające w wojewostwo podlaskie do Suraża *appropinquant* przez ktorą *subsistentia* tegoż wojska ziemia nasza łomżenska jako *in consinio et vicinia* temuż wojewostwu podlaskiemu *ad iacens ultimano reretur* ruinom tedy *succurendo et praevidendo integritati publicae et ultimae calamitati* tejże ziemi posłowie *emedio nostri* do pomienionego j.o.ks.jeg. Janusza Wisniowieckiego wojewody ruskiego i tegoż wojska regmentarza ichm.pp. Jozefa Zembrzyckiego podstolego i Jana Iłowskiego skarbnika ziemi łomżenskiej upraszamy, ktorzy ichm.pp. posłowie od nas uproszenie należytą j.o.ks.imci imieniem całej ziemi naszej oddawszy *veneratis summam calamitatem per hostes patriae moschos* i wojsk rożnych *federatorum subsecutam* opowiedzą i aby jmc. *super hanc summam desolationem respiciat* upraszac będą wczym osobliwą jchm. pp. posłow tak do j.w.im.p. wojewody i generała ziem kijowskich i hetmana koronnego, jako do jo.ks.jm. Janusza Wisniowieckiego wojewody ruskiego ichm. pp. posłom dajemy osobliwą instrukcyą podług ktorej dezyderia ziemi naszej *ex ponent activitate sua ad implebunt et officient. In desiderij* zas ziemi naszej i pod ten czas nieszczęśliwego zamieszania ojczyznie ze … ziemskie i

grodzkie hetmańskie fortuny i honory szlacheckie *per potentiam moschoviticam* roku terazniejszego wyłamawszy drzwi *ad depositorium et custodes residente odegnawszy maxima in parte* zrujnowane aby *ad ultimam* nie przyszły ruinom do zrewidowania i erygowania onych *emedio nostri circa praesentiam* w.ichm.pp. Marcyana Ogonowskiego pisarza zambrowskiego i grodzkiego zambrowskiego Jana Iłowskiego skarbnika Andrzeja Gołosiewskiego podstarosciego grodzkiego łomżenskiego, Franciszka Sutkowskiego Hiacka Niedzwieckiego, Tomasza Tyszkie komornika ziemskiego ostrołęckiego, Marcina Dobkowskiego, Pawła Trzaskie ostrołęckich komornikow, Wojciecha Zaruskiego czesnika łomżenskiego upraszamy ktorych jchm. *pro feria secunda post Dominicam Jubilate proxima ventura Łomzy absentiae plurium dum modo quatur adsint non obstante* przodem *depositrium actorum* zjachawszy akta wszystkie zdezelowane zrewidują korygują i gdziekolwiek *disripta* po wsiach znajdują się *us compertanta per proclamationem publicam* gdzie będzie należało *procrabunt* zaco praca i fatgya tak jm. pp. posłow wszytkich i do publicznych braterskich usług wyrażonych jako i jm.pp. rewizorow *infeliciori tempore* przynależy tym podziękowaniu *non sterilescat* do ktorego czasu *revisionis actorum* ponieważ tego *praesens capere* nie może tudzież do uczynienia relacyej jm.pp. posłow *et ut* dzisiejszy do kadencyej sądow przyszłych limitujemy na ktory czas ze nam *tunto tempore vacalicestitia ex nunere officiorum suorum as aminitrandam eandem* w.jmci.p. starosty *prae eodem* kadencya *seu praefuturis praesequentibus* w powiatach *fundamentis* zapraszamy, ktore to postanowienie naszei zatem punkta napisane jm.pp. dygnitarzow urzędnikow ziemi naszej podpisać i do akt grodzkich łomżenskich podac zlecilismy. Działo się w Łomże *die et anno ut supra* Stanisław Kozuchowski łomżenski, zambrowski, kolenski nowogrocki starosta *sub scribio in paragrafo inquoratio inlimitationis ex praesa* Jan Franciszek Płoski S.P.L. *m.p.* Marcin Ogonowski pisarz ziemski grodzki *m.p.* Andrzej Gałąska Sędzic grodzki łomżenski *m.p.*

Lom. Decr.
Ks. 280. fol. 102.

Actum Łomzae feria tertia in vigilia festi sancti Jacobi Apostoli anno Domini 1708.

Obtulit generosus Martinus Ogonowski.

Laudum congressus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarz, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomzienskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się za inotescencyami w.jeg.p. starosty łomzienskiego *vigore anterioris laudi et facultatis sibi concessae* wydanemi czyniąc dosyc prawu pospolitemu i okazowaniu opisanemu tu pod Łomzą na dzień dzisiejszy w akcie wyrażony w pole zjachali popis nelżyty odprawilismy założywszy wszytkie nadzieje w Panu zastępow i mocno ufając ze skarawszy rozróżnienie stanow za występki nasze jako

sprawiedliwy przepusci i upadłych podniesie zjednoczeniem jako miłosierny dalsze obrady nasze na miejsce sejmikom zwyczajne przenosimy i tam pod dyrekcyą jeg.p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego przy braterskiej należytej zgodzie i wolnym zdaniu potrzebną w tym czasie naszej stanowiemy uchwałe. A naprzod bierzemy sobie za najpierwszy cel gubiącą ojczyzne nie zgodę domową przez ktorą już prawie ostatnie siły z tej miły matka widziemy wytłoczone i cokolwiek w całej rzeczyp. byc mogło najozdobniejszego domowa wojna zniszczyła a lubo to za karanie u pana Boga przyznajemy przeciesz ufając miłosierdziu jego niewątpiemy że ukarawszy zdrowe otworzy rady i pozwoli po długiem rozdwojeniu pożądaną głosic jedność dla czego chwalebne wojewodztwa sandomierskiego i krakowskiego początki aby jako najszczęsliwszy skutek uspokojenia rzeczyp. miec mogły niesiemy do tegoż zgromadzenia ochotnie serca i zdrowia nasze z tym oswiadczeniu że od srodkow zjednoczenia i uspokojenia rzeczyp. na mniejszym punktem odstępowac niechcemy i owszem krwią naszą i resztę substancyi przeszkody do chwalebnej jednosci odpędzac gotowiwszy. Dla czego i na tym miejscu uprosilismy jeg.p. starosty i jeg.p. marszałka koła naszego aby imieniem zjazdu całego doniosł przez list jm.jeg.p. wojewodzie i przeswietnemu wojewodztwu sandomierskiego ochote nasze i szczerą przychylność do ratowania tej miłej ojczyzny co aby skuteczniej pokazalismy, przyrzekamy sobie wzajemnie pod przeciwnoscią naszą i tą uchwałą obowiezujemy się że na ten czas i miejsce kiedy tego potrzeba będzie wszyscy nierozerwanie żadnego niewyjmując jako miec chce za obwieszczeniem w.jm.p. Stanisława Kozuchowskiego starosty łomzienskiego tak jako do boju należy staniemy pod winami w konstytucyi roku panskiego 1621 wyrażonemi ktore aby się na nieposłusznego uchwale naszej sciągały reasumujemy i postanawiamy a dla należytego już na ten czas porządku oraz i domowej obrony obieramy sobie rotmistrzow przy w.jego.p. chorążym łomzienskiej ziemie z powiatu zambrowskiego jeg. p. Wojciecha Opackiego łowczego łomzienskiego z kolenskiego jego.p. Wojciecha Skrockiego z ostrołęckiego jeg.p. Piotra Kuczborskiego stolnika nowogrodzkiego którzy jechm. gdy czas przyjdzie albo jaka usilna nastąpi potrzeba za wiadomoscią w.jeg.p. starosty łomzienskiego jako na tenczas pierwszego urzędnika i pułkownika chorągwie powiatowe podniosą a my wszyscy jakosmy się wyżej obowiązali porządnie pod wiarą i podciwoscią staniemy na ktore miejsce i czas w.jeg.p. chorążego ziemi łomzienskiej aby stanął zapraszamy do tejże jedności i spolnego ratunku imieniem całego koła jeg.p. starosta i jeg.p. marszałek przez listy inszych ziem wojewodztwa naszego zapraszac będzie aby tym snadniej zjednoczonemi efektami przytłumione swobody podzwignąc można. A że wtej bliskosci mamy rezydującego jeg.p. wojewodę krakowskiego uprosilismy jeg.p. Jana Glinkę skarbnika rożanskiego jeg.p.

Stanisława Tymienskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego jeg.p. Pawła Trzaskę komornika ziemskiego ostrołęckiego, jegm.p. Jana Gromadzkiego zpowiatow naszech aby doniesli j.w.jeg.p. wojeowdzie krakowskiemu jako wojewodztwa krakowskiego i sandomierskiego nasladujemy i wenerujemy obrady i sposoby do ratowania ojczyzny z ktoremi chcąc jedno zawsze rozumiec ochotę gotowość i obowiązek nasz remonstrują a oraz przy tej okazyej upraszac będą j.wjeg.p. wojewody aby w wszelkich okurencyach pamiętał o ziemi naszej, i kiedy zdarzy się widziec uchylenie praw dobrotliwie odwrocił i teraz delegowanych jechmosciow swoją powagą w inszych sobie powierzonych interesach otrzymał. Ciż jchm. delegaty doniosą z j.w.jeg.p. wojewodzie i generałowi ziem kijowskich hetmanowi wiel. koronnemu też samą uchwałe nasze i podziękowawszy za prace około dobra pospolitego upraszać będą, aby ziemie te miał w osobliwym respekcie a jako wielki senator i minister przez wielo władną powagą hetmanską podzwignął i deptane prawa obespieczeń osoby dobr szlacheckich i występnych żołnierzow albo zmyslonych asygnataryuszow karał, aby zas wojsko niepłatności niewyrzucało i więcej niż należytą płacą swoje widziało, upraszać będą aby wybrane pod pretekstem prowiantow, pieniądze i wszelkie inne szkody zmiarkowac kazał swawolnych osądził, dalszych ekstorsyi zakazał, to co żołnierz mimo powinnosci wziął kompensować zlecił, albo przynajmniej w zasługi żołnierzowi potrąciwszy w złoconej rzeczyp. ekspense ziemi przyznał. A im więcej w osobach jchmsciow godności widziemy tym większe prace na ramiona ich składamy upraszając aby za tymże zjazdem i j.o.ks. jego. Wisniowieckiemu wojewodzie i generałowi ziem ruskich winną imieniem ziemi naszej oddali obserwancyą dziękując za łaskawy reskrypt i przyjęciem wdzięcznym sercem tego, powolne zdanie zgromadzonych na ten czas braci dla wojska ks.jeg. ofiarowało że zaś mimo tak wiele deklaracyi podobno nad ordynans, tak wiele krzywd, szkod, grabieży cała ziemia ponosi wymyslone asygnacye bez podpisu nawet na dobra szlacheckie, złamawszy tak wiele praw przeciwko tym ktorzy na dobra szlacheckie asygnacyą sobie upraszają i przeciwko tym co takowe wydawają wypłąca doniosą pomienione ekcesy i insze które żeby wiekopomność nie notowała pomijamy jchm.pp. posłowie i upraszac będą j.o.ks. jego, aby ci *excessivi* assignatorzy sądzeni tak jako prawo każe byli, jeżeliby zaś sprawiedliwosci należytej nie otrzymali uwiadomic ziemie publicznie powinni aby pomysliła o sposobach należytych do windykowania poczynionych sobie krzywd aby zas z dowodami jasnemi jchm.pp. delegaty na [nieczytelne] tamtym miejscu stanąc mogli obowiązujemy się że każdy z nas spisawszy szkody swoje zaprzysiężone przez parafie ułożone dogrodu powiatu swego poda, ktokolwiek zas by nie podał za jedno rozomiejącego z tymi co szlachte oprymują rozumiany bydź ma. A ponieważ uchwała szelężnego i czopowego w ziemi naszej do dnia 1

Listopada roku terazniejszego trwała tedy kurencya onego od dnia ekspiracyi reasumujemy i aby teraz idacy przy magistratach zostawał rozkazujemy a na przyszłym kongresie obrac administratora deklarujemy na ktory czas jeg. p. Franciszek Sutkowski stanąc jako przeszły administrator tego podatku będzie powinien i realcyą słuszną nam uczynic percepcye ktorego obowiązujemy aby wtym czasie ekzekwował retentorow na sprzeciwiających się termin zawity w sądzie grodzkiem mu naznaczamy aby zas usługą jchm. pp. posłow tym ochotniejsze była ukontentowanie ztego podatku jchm. deklarujemy. Akt dzisiejszy że nam *propter ulteriora consultationem* oraz wysłuchania relacyi jchm.pp. posłow jest nadalszy czas potrzebny tedy *dispositionem* onego *in manus* w.jeg.p. starosty ziemi łomzienskiej oddajemy upraszając jego, aby nas *de tempore per literas universales* awizować raczył ktore to punkta przez nas zgodnie postanowione jeg.p. marszałkowi koła i kongresu naszego podpisać i do akt grodzkich łomzienskich i innych powiatow podac zlecilismy. Działo sie w Łomzie w kosciele farnym *et anno ut supra* Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemie łomzienskiej *m.p.*

1708. Łomżyńska gr. obl. N 288 fol. 23.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomzienskiej i powiatów do niej należących rycerstwo i obywatele, którzyśmy się za inotescencyami w.jmp. starosty łomzienskiego *vigore anterioris laudi et facultatis sibi concessae* wydanemi czyniąc dosyć prawu pospolitemu i okazowaniu opisanemu tu pod Łomżę na dzień dzisiejszy w akcie wyrażony w pole zjachali, popis należyty odprawiliśmy, założywszy wszytkie nadzieje w Panu Zastępów i mocno ufając, że skarawszy rozróżnieniem stanów za występki nasze, jako sprawiedliwy, przepuści i upadłych podniesie zjednoczeniem jako Miłosierny. Dalsze obrady nasze na miejsce sejmikom zwyczajne przenosimy i tam pod dyrekcyą jmp. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego przy braterskiej należytej zgodzie i wolnem zdaniu potrzebną w tym czasie ziemi naszej stanowiemy uchwałę.

A naprzód bierzemy sobie za najpierwszy cel gubiącą ojczyznę niezgodę domową, przez którą już prawie ostatnie siły z tej miłej męki widziemy wytłoczone i cokolwiek w całej rzeczyp. być mogło najozdobniejszego, domowa wojna zniszczyła, a lubo to za karanie od Pana Boga przyznajemy, przecież ufając miłosierdziu Jego, nie wątpiemy, że ukarawszy, zdrowe otworzy rady i pozwoli po długiem rozdwojeniu pożądaną głosu jedność. Dla czego chwalebne województwa sendomirskiego i krakowskiego początki aby jako najszczęśliwszy skutek uspokojenia rzeczyp. mieć mogły, niesiemy do tego zgromadzenia ochotnie serca i

zdania nasze tem oświadczeniem że od środków zjednoczenia i uspokojenia rzeczyp. najmniejszym punktem odstępować nie chcemy i owszem krwią naszą i resztą substancyi przeszkody do chwalebnej jedności odpędzać, gotowiśmy, dla czego i na tem miejscu uprosiliśmy jmp. starosty i jmp. marszałka koła naszego, aby imieniem zjazdu całego doniosł przez list jmp. wojewodzie i prześwietnej …… ratowania tej miłej ojczyzny……. przyrzekamy sobie wzajemnie pod podczciwo … obowiązujemy się, że na ten czas i miejsce, kiedy … wszyscy nierozerwanie, żadnego nie wyjmując, jako prawo mieć chce, za obwieszczeniem w.jmp. Stanisława Kozuchowskiego starosty łomzeńskiego, tak jako do boju należy, staniemy pod winami w konstytucyi roku pańskiego 1621 wyrażonemi, które aby się na nieposłusznego uchwale naszej ściągały, reasumujemy i postanawiamy, a dla należytego już natenczas porządku, oraz i domowej obrony obieramy sobie rotmistrzów. Przy w.jmp. chorążym ziemi łomżyńskiej z powiatu zambrowskiego jmp. Wojciecha Opackiego łowczego łomżeńskiego, z kolenskiego jmp. Wojciecha Skrodzkiego, z ostrołęckiego jmp. Piotra Kuczborskiego stolnika nowogrodzkiego, którzy ichm. gdy czas przyjdzie albo jaka usilna nastąpi potrzeba za wiadomością w.jmp. starosty łomżeńskiego, jako natenczas pierwszego urzędnika i półkownika, chorągwie powiatowe podniosą, a my wszyscy, jakośmy się wyżej obowiązali porządnie pod wiarą i podczciwością staniemy, na które miejsce i czas w.jmp. chorążego ziemi łomzyńskiej, aby stanął, upraszamy. Do tejże jedności i spólnego ratunku imieniem całego koła jmp. starosta i jmp. marszałek przez listy inszych ziem województwa naszego zapraszać będzie, aby tem snadniej zjednoczonemi afektami przytłumione swobody podzwignąć można. A że w tej bliskości mamy rezydującego j.w. jmp. wojewodę krakowskiego, uprosiliśmy jmp. Jana Glinkę skarbnika rożańskiego, jmp. Stanisława Tyminskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, jmp. Pawła Trzaskę komornika ziemskiego ostrołęckiego, jmp. Jana Gromadzkiego z powiatów naszych, aby donieśli j.w. jmp. wojewodzie krakowskiemu, jako województwa krakowskiego i sędomirskiego naśladujemy i wenerujemy obrady i sposoby do ratowania ojczyzny, z któremi chcąc jedno zawsze rozumieć, ochotę, gotowość i obowiązek nasz remonstrują a oraz przy tej okazyi upraszać będą j.w. jmp. wojewodę, aby w wszelkich okurencyach pamiętał o ziemi całej naszej i kiedy zdarzy się widzieć uchylenie praw dobrotliwie odwrócił. A teraz z delegowanych ichm. swoją powagą w inszych sobie powierzonych interesach utrzymał Ciż ichm. delegaci doniosą i j.w. jmp. wojewodzie i g……. praw około dobra pospolitego upraszając …., aby …. w osobliwym respekcie, a jako wielki senator i mini…… władną powagę hetmańską podźwignął, zdeptane parwa …. osób i dóbr szlacheckich i występnych żołnierzów albo zmyślonych asygnataryuszów karał, aby zaś wojsko niepłatności nie

wyrzucało i więcej niż należytą płacą swoję widziało, upraszać będą, aby wybrane pod pretekstem prowiantów pieniądze i wszelkie insze szkody zmiarkować kazał, swawolnych osądził, dalszych ekstorsyi zakazał, to co żołnierz mimo pewność wziął, kompensować zlecił, albo przynamniej w zasługi żołnierzowi potrąciwszy, w złączonej rzeczyp. ekspense ziemi przyznał. A im więcej w osobach ichm. godności widziemy, tem większe prace na ramiona ich składamy, upraszając, aby za tymże zajazdem i j.o.ks. jm. Wiśniowieckiemu wojewodzie i generałowi ziem ruskich winną imieniem ziemi naszej oddali obserwancyą, dziękując za łaskawy reskrypt i przyjęcie wdzięcznem sercem tego powolne zdanie zgromadzonych natenczas braci dla wojska ks.jm. ofiarowało, że zaś mimo tak wiele deklaracyi podobno nad ordynans, tak wiele krzywd, szkód, grabieży cała ziemia ponosi wymyślone asygnacye bez podpisu nawet na dobra szlacheckie, złomawszy tak wiele praw przeciwko tym, którzy na dobra szlacheckie asygnacyą sobie upraszają i przeciwko tym, co takowe wydawają wypłaca, doniosą pomienione ekscesy i insze, które żeby wiekopomnośc nie notowała pomijamy, ichmp. posłowie i upraszać będą j.o.ks. jm., aby ci *excessivi assignatarii* sądzeni tak, jako prawo każe, byli; jezeliby zaś sprawiedliwości należytej nie otrzymali, uwiadomić publicznie ziemię powinni, aby pomyśliła o sposobach należytych do windykowania poczynionych sobie krzywd, aby zaś z dowodami jasnemi ichmp. delegaci na tamtem miejscu stanąć mogli, obowiązujemy się, że każdy z nas spisawszy szkody swoje zaprzysiężone, przez parafie włożone, do grodu powiatu swojego poda, ktokolwiek by zaś nie podał za jedno rozumiejącego z tymi, co szlachtę oprymują, rozumiany być ma. A ponieważ uchwała szelężnego i czopowego w ziemi naszej do dnia 1 lipca roku terazniejszego trwała, tedy kurencyą onego od dnia ekspiracyi reasumujemy i aby teraz idący przy magistratach zostawał, rozkazujemy, a na przyszłym kongresie obrać administratora deklarujemy na który czas jmp. Franciszek Sutkowski stanąć jako przyszły administrator podatku tego będzie powinien i relacyą słuszną nam uczynić o percepcie, którego obowiązujemy, aby w tym że czasie egzekwował retentorów …… ichmp. posłów ochotniej …… z tego podatku ichm. deklarujemy. … nam *propter ulteriorem consultationem* … relacyej ichmp. posłów jest na dalszy czas … tedy *dispositionem* onego *in manus* w.jmp. starosty ziemi łomzienskiej oddajemy, upraszając jm., aby nas *de tempore per literas uniwersales* awizować raczył. Które to punkta przez nas zgodnie postanowione jmp. marszałkowi koła i kongresu naszego podpisać i do akt grodzkich łomżeńskich i innych powiatów podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w Kościele farnym *die eadem et anno ut supra.*

Łom. Decr.
Ks. 280 fol.148.

Actum Łomzae feria quinta pridie festi
Exaltationis Sancte Crucis anno Domini 1708.

11/9/1708

Obtulit nobilis Valerianus Żebrowski.

Laudum conventus particularis terra Łomzensis.

My rady, dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżenski księstwa mazowieckiego, zjachawszy się na sejmik dnia dzisiejszego na miejsce obradom naszym zwyczajne do Łomży za uniwersałem najasniejszeo krola jegom. *ad praesens* nam panującego, przystąpilismy naprzod *more solito* do obrania dyrektora koła naszego i uprosilismy sobie jeg. p. Jozefa na Zabrzycach Zambrzyckiego podstolego łomzienskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego, ktoremu jeg. *virgam directionis* w ręce oddawszy do obrady publicznej *condescendimus*. A naprzod aby *pateat* całemu swiatu w wiernosci niepodejrzana w usługach ochotna w piastowaniu imienia najasniejszego krola jeg. Stanisława I p.n. dozorna i zarliwa ziemia naszej *teneritudo* ktorego jako *omnipotens dextera Domini liberis suffragijs* na tronie polskiem *vere patrem patriae ad invidiam saeculorum posteritati exemplum* scisnionej zewsząd ojczyznie *deus et subsilium* osadziła tak tegoż samego za krola i pana *recognoscendo* deklarujemi się *et praesenti santito* obowiezujemy *fide honore et conscientia* przykładem przodkow naszych na ktorych piersiach i monarchowie i panowie nasi *qviescere* bezpiecznie mogli przy dostojęstwie najasniejszej osoby jego *vitam et sangvinem solo duce amore in victimam et holocaustum sacrificare* ktora aby tym barziej ku majestatowi jego mogła wszystkim *elucescere* życzliwość nasza zlecilismi jeg. p. marszałkowi naszemu aby *latino idiomate* i dla postronnych narodow jeżeliby ktore znalazli się *hesitantes de recognitione nostra* napisał że tego tylko samego *Victorem Regem* najasniejszego Stanisława I za krola p.n. prawdziwego *profitemur cui vita et sangvis sacra sunto* co aby tym prędzej rąk panskich dość mogło *officio castrensi* odesłac zlecamy. *Nos dignitarij officiales terrestres et castrenses universisque ordo eqvestris ac tota nobilas Ducatus mazoviae terrae Łomzensis disturbijs in Regno ac pessimis qvibasvis interpretationibus ad sanctam sedem usuque delatis modum ponentes vera et solenni maiore que nostros decenti fide contertamur quod post detronisationem abdicationemque serenissimi Regis Augusti abominati omnes qvalescunque et qvorumeunqve turbas serenissimum Regiem Stanislaum primum Dominum nostrum Clenentissimum feliciter nobis Regnantem pro vero et indubitato Rege nostro habeamque agnoscamque atqua colamvis.* A jako *ordo anima Regi* tak żebysmy *et ab intra* bez dobrego rządu i w domu ziemi naszej nie zostawali a osobliwie gdy teraz widziemy *extensam* nad sobą *manum Domini percutientisque Angeli vibratum gladium providendo securitati actorum Terrestrium et Castrensium nostrorum* ktorych fortun i

substancij slacheckich największa *maxima* z liecami to jchmm. pp. pisarzom naszym aby *in casu ingruentis* na miejsca gdzie teraz grody *grassantis pestis* księgom i protokołom dawnym *qvam optimam* obmysliwszy *securitatem* nowy uformowawszy *pro oportenitate loci* protokol według dawnych zwyczajow przyjmowali *et regvirentibus adire* pozwolili akta które *ejus voloris* będą jakoby *in loco solito* pisane były. A że *domi absqve consilio* być niemożemi a *praesentem consessum* do pewnego czasu limitowac niepodobna nie wiedząc *diem neqve horam* ktorego nas ta ręka Panska dotknie jako *anterioribus laudis nostris in antecessum* upraszalismy w.jeg.p. starosty naszego łomzienskiego aby *inqruente necessitate convocare* nas raczył tak i teraz *iterando* prozbie nasze *obligamus* jeg. n.m.p. aby tam gdzie będzie najsposobniejsze miejsce *obdestinare* nas raczył, na ktore wszyscy do spolnej obrady *comparere* deklarujemy się, ktorą to uchwałę nasze jeg.p. marszałkowi koła naszego rycerskiego *ad Acta Castrensia Łomzensia* podac i ręko własno podpisac zlecilismy

datum Łomzae dnia 11 mca. wrzesnia roku panskiego 1708.

Jozef Michał na Zambrzycach Zambrzycki podstoli łomzienski siendza grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego tejże ziemi m.p.

017/5 1709
Łom. Decr.
Ks. 280. fol. 312

Actum Łomzae feria sexta in vigilia festi sancti Mathaei apostoli et Evangelistae anno Domini 1709.

Obtulit nobilis Samuel Wisniewski.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo wojewodztwa mazowieckiego ziemie łomżenskiej zjechawszy się na sejmik dnia … wrzesnia determinowany od w.jm.p. Ludwika Zielinskiego ziemie naszej starosty wareckiego jako pierwszego urzędnika naszego ktorego *zelus et studium boni publici vigore* uniwersałow jw. jmp. p. wojewody bełskiego hetmana wiel. koron. do tej chwalebnej *in publicum* rezolucyi naznaczenia sejmiki animował na miejsca konsultacyom naszym zwyczajnym za dyrektora koła naszego *unanimi consensu nostro* uprosilismy jm.p. Aleksandra Skulskiego podstolego i podwojewodziego warszawskiego pod ktorego dyrekcyą niżej opisane punkta umowlismy jm niepodobnej piorem *ex prunere* tego wszystkiego co *praemit et opprimit* ziemie naszę tym bardziej *ingemiscere* należy zapatrując się *super fata ruentio a culmine Troiae* osobliwie ziemie naszej ktore *circumdederunt mala quorum non est numerus*, kiedy od początku tej nieszczęsliwej wojny *in praedam Juventum* wystawiona, tak od postronnych narodow ktorych *luentia juss omne confundit martu* przytym rożnych wojsk *fluxus et refluxus abominationem desolationis*

wte ziemie *induxit* jako też *recenter ab amica et vicina manu* od wojsk wiel. ks. lit. u wybierania *supra modum* nieznosnych kontrybucyi, *in audito* o polskie naszej *exempla* wielkie *sine respinie* ponoszemy opresye ale na ostatek *quod magio dolendum* nie mamy wtej ziemi naszej *securitatem* życia, gdy się zapatrujemy na trupy i kości jeszcze podobno mogiłami nienaktore tak wielu braci naszych od wojska wiel.ks.lit. w nieszczęsliwej pharzalicyi pobitych ktorych *sangvis in nosens ….. ad caelos clamat* w tak cieżkich opresyach *in gemiscendo* zabiegając dalszym *consequentium* gdzie wtym czasie *in walida legum auxilia* chcąc *vindicare necem* braci naszych ktorzy byli *os de ostibus nostris* uprosilismy *emedio nostri* do j.w. jm.p. Sapiechi starosty słonimskiego generała wojsk wiel. ks. lit.; ponieważ pod jego komendą jchm. pp. żołnierze litewscy chodzą, ktorzy ziemie nasze egzekwują jchm. pp. posłow jm. p. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemie łomżynskiej z jegm. p. Franciszkiem Sutkowskiem sędziem grodzkiem zambrowskiem, ktorzy według instrukcyi od jm. p. marszałka koła naszego sobie danej upraszać będą j.w. jegm. p. Sapiehy generała wojsk wiel. ks. lit. aby *militare* raczył *pre institia in causa necis* tak wielu zacnych braci naszych: oraz o libertacye na cało ziemie od kontrybucyi pieniężnych ciż jchm. pp. posłowie nasi *instare* mają. *Insimili materia* uprosilismy *scorsive*, tak do w. jegm. p. Moroza generała jako też jegm. p. Karpia pułkownika jchm. pp. posłow naszych jm. p. Andrzeja Gałąskę łomżynskiego jegm. p. Franciszka Sutkowskiego zambrowskiego, sędziow grodzkich, jegm. p. Stanisława Przedohowskiego ktorym jchmm. to *singulariter* zaleciliśmy upraszać jegm. p. pułkownika Karpia aby tę ziemię nasze zrujnowaną *de integro* libertowac raczył, nie pretendując coniej kontrybucyi pieniężnych, że zas ….. *metu* zbliżające do nas wojska najasniejszego cara jegm. mosciwczego *appraehendere* potrzeba przeto *obviando* dalszej ruinie ziemie naszej aby w niej *ultima* nie nastąpiła *selitudo*, obligujemy jegm. p. marszłka koła naszego aby *in stantissime* pisał *nomine publica* ziemie naszej do j.ww.jchm. p. wojewody bełskiego hetmana wielkiego koronnego *implorando tuitionem* jego, *ut afflictis rebus* ziemie naszej succiorał, oraz do j.w. jegm, p. podkanclerzego koronnego ktorego jako prawdziwego *agnoscimus* starostę naszego, tak nie wątpiemy że nam jegm. *authoritate sua qua pellet* u najas. krola jegm. Augusta p.n.m. zaszczyt i ochronę ziemi naszej *previlebit*, a co jm. p. marszałek koła naszego upraszac będzie j.w. jm. p. podkanclerzego koronnego starosty naszego aby nas *iunctim* z j.w. jegm. p. wojewodą bełskim hetmanem wiel.koron. nie tylko od wojsk moskiewskich ale też i od wojsk najas. krola jegm. Augusta p.n.m. ktore ku Warszawie *apprepingvant tueri et protegere* raczył *desiderium* jegm. p. Przeczkowskiego *emeritissimi concivis et fratris nostri* którego dymami przeładowana w taryfie; jako jest *iustissimum* tak *succurendo* krzywdzie tegoż jm.p. Przeczkowskiego brata naszego zalecamy to jegm. p.

pisarzowi ziemskiemu łomżynskiemu aby była diminucya w taryfie uczyniona dymow na dobra tegoż jegm. jeżeliby zaś wtym czasie niżeli *terminus* limitacyi sejmiku naszego nastąpi *periculum* także *immineret* na ostatnią ruinę ziemie naszej albo *urgens necessitas* tego potrzebowała, abysmy *de fatis vestris de cidere* raczyli *in eo casu* dajemy *plenariam potestatem* jegm. p. chorążemu ziemi naszej, *convocandi* nasz wszytkich i dalsze zas *resolutiones* i inne materye sejmikowania naszego, *in suspenso reservando* sejmik teraźniejszy *cum toto affectu* do niedziel dwoch od dnia dzisiejszego limitujemy to jest *prodecima mensis Octobris in anno praesenti* ktore to laudum sejmiku naszego jegm. p. marszałkowi koła naszego spisać własną ręką podpisać i do akt grodzkich łomżynskich *peroblationem* podac zlecilismy.

Działo się w Łomzie *die* 17 *Septembris* 1709 *anno*.

Aleksander Skulski podstoli i podwojewodzi warszawski marszałek koła rycerskiego ziemie łomzienskiej mp.

1/10/1709
Łom. oblat.
238 f. 29

Actum Łomzae feria quarta post festum
Sancti Michaelis Archangeli anno Domini 1709.

Obtulit nobilis Valerianus Żebrowski generosi Alexandri Skulski subdapiferi et vicepalatini terrae Varsaviensis.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis

My rady, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo wojewodztwa mazowieckiego ziemie łomzynskiej *in virtute* limitacijej sejmiku naszego na dzień (pierwszy) 1. *Octobra* zgromadzeni nie zasypiając *ad manifesta* ojczyzny .... ktore nas tak *praemunt* że już *in ultimo versatur discrimine* nie tylko ziemia nasza ale cała rzeczp. *omni praesidio destituta inter in eudem et malleum* położona, gdy widziemy ze jedne ziemie wojewodztwa naszego *concurrunt* do salwowania tej ojczyzny i *actualiter* wsiadszy na koń szukając uspokojenia jej, drugie zas *ad cum finem* mają wszelką gotowość dla tego i ziemia nasza chcąc *in una compage iunqere consilia* i razem z drugiemi ziemiami *de integritate* tej rzeczypos. pomyslic *in fundamento* uniwersałow j.w.jm. p. wojewody bełckiego hetmana wiel. koron. *exemplo ducti* inszych ziem *glorioso* wszelką na wszystkie niebespieczenstwa *et ad omnes casus parando* dyspozycyę popis generalny ziemi naszej naznaczylismy to jest powiatowi Łomżynskiemu i Zambrowskiemu razem na miejscu zwyczajnem *die* 22 *Octobris* jednego dnia obiema powiatom, Kolińskiemu powiatowi *die* 29 *eiusdem* także na miejscu zwyczajnym ostrołęckiemu zas powiatowi *die* 26 tegoż miesiąca na miejscu zwyczajnym. Do ktorego

popisu na deputatow uprosilismy z powiatu łomżynskiego do popisu tegoż powiatu jm. p. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego jeg. p. Gałąskę sędziego grodzkiego łomżynskiego z powiatu zambrowskiego do popisu tegoż powiatu jeg. p. pisarza ziemskiego zambrowskiego jeg. p. Jałbrzykowskiego sędzica zambrowskiego jm. p. Tyminskiego z powiatu kolinskiego jegm. p. Danowskiego poborcę kolinskiego jegm. p. Jana Gromadzkiego z powiatu ostrołęckiego jegm. p. Kuczborskiego stolnika nowogrodzkiego i jm. p. Zbierzchowskiego sędzica łomżynskiego jegm. p. Tomasza Danowskiego czesnika żytomierskiego obligując pomienionych jchm. pp. deputatow aby ten popis punktualnie *in termino praefixo* ekspedyowali oraz deklarując *omnem securitatem providere* osobom jchm. deputatow *sub poenis de expeditione bellica sancitis contra renitentes*, po ktorym popisie życząc sobie jak najprędzej łączyc się z inszymi ziemiami wojewodztwa naszego. Na tymże sejmiku uprosilismy jchm. pp. rotmistrzow naprzod z powiatu łomżynskiego w.jm. p. Ludwika Zielinskiego chorążego łomżynskiego jako pierwszego urzędnika *et primum nobile* ziemie naszej za pułkownika całej ziemi uprosilismy *in absentia* zas jm. p. chorążego na miejscu jego za rotmistrza jegm. p. Jeziorkowskiego miecznika łomżynskiego *constituimus* z powiatu zambrowskiego jm. p. Zbierzchowskiego podkomorzyca łomżynskiego z powiatu kolinskiego jegm. p. Skrodzkiego łowczego łomżynskiego z powiatu ostrołęckiego jeg. p. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica ziemskiego łomżynskiego, ktorych to jchm. pp. rotmistrzow naszych obligujemy *fide honore et conscientia*, aby z chorągwiamy w porządku należytym wojennym tam stawali, gdzie ich zajdzie ordynans jm.p. pułkownika ziemie naszej, ktoremu jakosmy na pierwszym sejmiku dali *plenam potestatem convocandi* całą ziemie naszę *in casu necessitatis* tak i teraz *sortes nostras in manus* tegoż jm. p. pułkownika oddajemy a że w ziemi naszej jedni jchm. *gaudent respectibus et alleviatione* dymow w taryfie, drudzy zas są przeładowani, przeto *aequalitatem* między nami zachowując upraszamy jchm. pp. pisarzow ziemskich aby z tymi jchm. ktorzy taryfę ziemie naszej *prolibitu* korrygowali *cum in juria* wiem braci naszych zniozszy się w tej materyi *junctim* z niemi *moderamen* i dyminuacya dymow każdemu z braci naszych *ducta proportione* uczynili; że zas zapatrywac się nam należy naterazniejsze konjunktury oraz dalsze rezolucye pierwszych *in ordine* ziem wojewodztwa naszego z którymi *unum volle et nolle* chcemy dla tego dalsze *consilia* nasze do niedziel (pięciu) 5. od dnia dzisiejszego to jest *pro die quinta* (5) *Novembris protrahimus*, ktore to punkta *laudi* sejmiku naszego jegm. p. marszałkowi koła naszego spisac własną ręką podpisac i do akt grodzkich łomżynskich *per oblatam* podać zlecilismy.

Działo w Łomzie *die* (*primo*) 1. *Octobris* 1709.

/podpis/ Aleksander Skulski podstoli i podwojewodzi warszawski marszałek koła rycerskiego ziemie łomżynskiej.

1709. Octob. 1. Łomżyń. gr. obl. N 287 fol. 185.

Laudum conventus part. terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa mazowieckiego ziemie łomżyńskiej *in virtute* limitacyi sejmiku naszego na dzień 1 *Oktobra* zgromadzeni, nie zasypując *ad manifesta* ojczyzny *malae*, które nas tak *praemunt*, że już *in ultimo versatur discrimine* nietylko ziemia nasza, ale cała rzeczp. *omni praesidio destituta, inter incudem et malleum* położona, gdy widziemy, że jedne ziemie województwa naszego *conceverunt* do salwowania tej ojczyzny i *actualiter* usiadszy na koń, szukają uspokojenia jej, drugie zaś *ad cum finem* mają wszelką gotowość, dlatego i ziemia nasza chcąc *in una compage jungere consilia* i razem z drugiemi ziemiami *de integritate* tej rzeczyp. pomyśleć, *in fundamento* uniwersałów j.w.jmp.wojewody bełskiego hetmana w.K. *exemplo ducti* inszych ziem *gloriaso* wszelką na wszytkie niebezpieczeństwa *et ad omnes casus parando* dyspozycyą popis generalny ziemi naszej naznaczyliśmy, to jest, powiatowi łomżyńskiemu i zambrowskiemu razem na miejscu zwyczajnem *die* 22. *Octobris* jednego dnia obierana powiatom, kolinskiemu, powiatowi *die* 29 *ejusdem* także na miejscu zwyczajnem, ostrołęckiemu zaś powiatowi *die* 26 tegoż miesiąca na miejscu zwyczajnem. Do którego popisu za deputatów uprosiliśmy z powiatu łomżyńskiego do popisu tegoż powiatu jmp. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego łomżyńskiego, jmp. Gałąskę sędziego grodzkiego łomżyńskiego, z powiatu zambrowskiego do popisu tegoż powiatu jmp. pisarza ziemskiego zambrowskiego jmp. Jambrzykowskiego sędzica zambrowskiego, jmp. Tyminskiego, z powiatu kolinskiego jmp. Danowskiego poborcę kolinskiego, jmp. Jana Gromadzkiego, z powiatu ostrołęckiego jmp. Kuczborskiego stolnika nowogrodzkiego, jmp. Zbierzchowskiego sędzica łomżyńskiego, jmp. Tomasza Danowskiego cześnika żytomirskiego, obligując w tem pomienionych ichmp. deputatów, aby ten popis pryncypalnie *in termino praefixo* ekspedyowali, oraz deklarując *omnem securitatem providere* osobom ichmp. deputatów *sub poenis de expeditione bellica sancitis contra renitentores*. Po którym popisie życząc sobie jak najprędzej łączyć się z inszemi ziemiami województwa naszego na tymże sejmiku obraliśmy ichmp. rotmistrzów: naprzód z powiatu łomżyńskiego w.jmp. Ludwika Zielińskiego chorążego łomżyńskiego, jako pierwszego urzędnika *et primum mobile* ziemie naszej, za półkownika całej ziemi uprosiliśmy, *in absentia* zaś jmp. chorążego na miejscu jego, za rotmistrza jmp. Jeziorkowskiego miecznika łomżyńskiego z powiatu łomżyńskiego

constituimus; z powiatu zambrowskiego jmp. Zbierzchowskiego podkomorzyca łomżyńskiego; z powiatu kolinskiego jmp. Skrodzkiego łowczego łomżyńskiego, z powiatu ostrołęckiego jmp. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica ziemskiego łomżyńskiego. Których to ichmp. rotmistrzów naszych obligujemy *fide, honore et conscientia*, aby z chorągwiami w porządku należytym wojennym tam stawali, gdzie ich zajdzie ordynans jmp. półkownika ziemie naszej, któremu jakośmy na pierwszym sejmiku dali *plenam potestatem convocandi* całą ziemię naszą *in casu necesitatis*, tak i teraz *sortes nostras in manus* tegoż jmp. półkownika oddajemy. A że w ziemi naszej jedni ichm. *gaudent respectibus et alleviatione* dymów w taryfie, drudzy zaś są przeładowani, przeto *aequalitatem* między nami zachowując, upraszamy ichmp. pisarzów ziemskich, aby z temi ichm., którzy taryfę ziemie naszej *pro libitu* korrygowali *cum injuria* wielu braci naszych, zniozszy się w tej materyej *junctiam* z niemi *moderamen* i dyminuncyą dymów każdemu z braci naszych *ducta proportione* uczynili. Że zaś zapatrywać się nam należy na terazniejsze koniunktóry oraz dalsze rezolucye pierwszych *in ordine* ziem województwa naszego, z któremi *unum velle et nolle* chcemy, dla tego dalsze *consilia* nasze do niedziel pięciu od dnia dzisiejszego, to jest, *pro die* 5 *Novembris protrahimus*.

Które to punkta *laudi* sejmiku naszego jmp. marszałkowi koła naszego spisać, własną ręką podpisać i do akt grodzkich łomżyńskich *per oblatam* podać zleciliśmy.

Działo się z Łomzie *die* 1 *Octobris* 1709.

Aleksander Skulski podstoli i podwojewodzy warszawski, marszałek koła rycerskiego ziemie łomżyńskiej.

1/10 1709
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 318.

Actum Łomzae feria quarta post festum Sancti Michaelis Archangei proxima anno Domini 1709.

Obtulit nobilis Valerianus Żebrowski.

Oblata laudi.

My rady, dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo województwa mazowieckiego ziemie łomżeńskiej *in virtute* limitacyej sejmiku naszego na dzień 1 *Octobra* zgromadzeni nie zasypiając *ad manifesta* ojczyzny *mala* ktore nas tak *praemunt*, że już *in ultimo versatur discrimine* nie tylko ziemia nasza ale cała rzeczposp. *omni proesidie destituta, inter in cudem et malleum* policzona, gdy widziemy że jedne województwa naszego *concurrunt* do salwowania tej ojczyzny i *actualiter* usiadszy na koń szukają uspokojenia jej, druge zas *ad cum finem* mają wszelką gotowość dla tego i ziemia nasza chcąc *in una compage iungere*

consilia i razem z drugiemi ziemiami *de integritate* tej rzeczyp. pomyslec *in fundamento* uniwersałow j.w.jmp.p. wojewody bełskiego hetmana wiel. koron. *exemple ducti* inszych ziem *glorioso* wszelką na wszytkie niebezpieczenstwa *et ad omnes casus parando* dyspozycyą popis generalny ziemi naszej naznaczylismy to jest powiatowi łomżynskiemu i zambrowskiemu razem na miejscu zwyczajnym *die* 22 *Octobris* jednego dnia obiema powiatow, kolinskiemu powiatowi *die* 29 *eiusdem* także na miejscu zwyczajnym, ostrołęckiemu zas powiatowi *die* 26 tegoż miesiąca na miejscu zwyczajnym, do ktorego popisu za deputatow uprosilismy z powiatu łomżynskiego do popisu tegoż powiatu jm.p. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego łomżynskiego jm.p. Gałąskie sędziego grodzkiego łomżenskiego z powiatu zambrowskiego do popisu tegoż powiatu jm.p. pisarza ziemskiego zambrowskiego jm.p. Jambrzekowskiego sędzica zambrowskiego jmp. Tyminskiego z powiatu kolinskiego jm.p. Danowskiego poborce kolinskiego jm.p. Jana Gromadzkiego z powiatu ostrołęckiego jm.p. Kuczborskiego stolnika nowogrodzkiego jm.p. Zbierzchowskiego sędziego łomzinskiego jm.p. Tomasza Danowskiego czesnika żytomirskiego obligując wtym pomienionych ichmp.pp. deputatow aby ten popis punktualnie *in termino praefixo* ekspedyowali, oraz deklarując *omnem securitatem providere* osobom ichm.pp. deputatow *sub poenis de expeditione bellica sancitis contra renitendes 1 Septembris 1709*. Po ktorym popisie życząc sobie jak najprędzej łączyc się z inszemi ziemiami wojewodztwa naszego na tymże sejmiku uprosiliśmy ichm.pp. rotmistrzow na przod z powiatu łomzinskiego w.jm.p. Ludowika Zielenskiego chorążego łomżynskiego jako pierwszego urzędnika *et primum mobile* ziemie naszej za pułkownika całej ziemi uprosilismy *in absentia* zas jm.p. Jeziorkowskiego miecznika łomżynskiego z powiatu łomżynskiego *constituimus* z powiatu zambrowskiego jegm.p. Zbierzchowskiego podkomorzyca łomzinskiego z powiatu kolinskiego jm.p. Skrodzkiego łowczego łomżynskiego z powiatu ostrołęckiego jm.p. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica ziemskiego łomżynskiego, ktorych to ichm.pp. rotmistrzow naszych obligujemy *fide honore et conscientia* aby z chorągwiami wporządku należytym wojennym tam stawali gdzie ich zajdzie ordynans jm.p. pułkownika ziemie naszej ktoremu jakosmy na pierwszym sejmiku dali *plenam potestatem convocandi* całe ziemie naszę *in casu necessisatis* tak i teraz *sortes nostras in manus* tegoż jm.p. pułkownika oddajemy. A że w ziemi naszej jedni ichm. *gaudent respectibus et alleviatione* dymow w taryfie, drudzy zaś są przeładowani przeto *aeqvalitatem* między nami zachowując upraszamy ichm.pp. pisarzow ziemskich aby z temi ichm. ktorzy taryfe ziemie naszej *prolibitu* korygowali *cum iniuria* wielu braci naszych z niosły się wtej materyej *junctim* z niemi *moderamen* i dyminuncyą dymów każdemu z braci naszych *ducta proportione* uczynili.

Że zas zapatrywac się nam należy na terazniejsze konjunktory oraz dalsze resolwuje pierwszych *in ordine* ziem wojewodztwa naszego z ktoremi *unum velle et nolle* chcemy dla tego dalsze *consilia* nasze do niedziel pięciu od dnia dzisiejszego to jest *pro die* 5 *Novembris protrahimus* ktore to punkta *Laudi* sejmiku naszego jm.p. marszałkowi koła naszego spisac, własną ręką podpisac i do akt grodzkich łomżynskich *per oblatam* podać zlecilismy. Działo się z Łomzie *die* 1 *Septembris* 1709. Aleksander Skulski podstoli i podwojewodzy warszawski marszałek koła rycerskiego ziemie łomżynskiej.

5/11 1709
Łom. Decret.
Ks. 280 fol. 342.

Actum Łomzae post festem Sancti Martini pontificis proximo anno Domini 1709.

Obtulit nobilis Valerianus Żebrowski.

Oblata limitationis Laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo wojewodztwa mazowieckiego ziemie łomzienskiej zjachawszy na sejmik *ex vi anterioris limitationis* przypadający na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zostawiwszy *in suspense* tak publiczne, jako też i prywatne *desideria* tej ziemi z pewnych racyej sejmik terazniejszy *cum toto effectu* limitujemy do dnia 16. miesiąca stycznia in *Anno Deo dante futuro* 1710, ktorą to limitacyę sejmiku naszego jmci.p. marszałkowi koła naszego spisać własną ręką podpisac i do akt grodzkich łomzinskich i inszych *per oblatam* podac zlecilismy. Działo się w Łomzie *die* 5 *Novembris* ~~Anto~~ *Anno Domini* 1709. Aleksander Skulski podstoli i podwojewodzi warszawski, marszałek koła rycerskiego ziemie łomżynskiej.

23/12/1709
Decr. Łom.
Ks. 280 fol. 356.

Actum Łomzae feria feria secunda post festum sancti Thomae Apostoli proxima anno Domini 1709.

Obtulit nobilis Aegidus Brajczewski.

Oblata Instructionis Terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszystkie rycerstwo ziemie łomzienskiej i powiatow do niej należących *in hac urgenti* tejże ziemi *necesistante* ostatniej onej zabiegając ruine na miejsce konsultacyom zwyczajne zgromadzeni instrukcyą do j.o. komisoryatu wojsk j.k.m.p.n.m. jchm. pp. Janowi Staniszewskiemu podczaszemu Jozefowi Mieczkowskiemu skarbnikowi łomzienskiem *emedio sui* na to funkcją uproszonym wten sposub spisaną podajemy. Uważając że ojcowska miłośc i protekcyą k.jm.p.n.m. w uniwersałach tak wielu wynoszą i one swiadczyc panskiem słowem deklaruje się tedy i my

wzajemnie otwartym sercem i siłami wszelkiem potwierdzać sprzysięgłych życzliwości i posłuszeństwa przy wiernosci naszej usiłujemy puki jeszcze życia nam pan Bog pozwala krwią i życiem pieczętować obligowany jestesmy przy dostojenstwie j.k.m.p.n.m. A zesmy *magnis cossibus et calamittatibus plurimus* powietrzem i prawie *funditus* ogniem spaleni i mieczem przez nieprzyjaciela rożnego zniszczeni na ostatek cięszkiemi opresyami od roznych wojsk przechodami konsystencjami rabunkami zostatnią zgubą fortun ekstorsyami zrujnowani że gdy przyszło po spalonych miastach i aktow wnich zostających do wystawienia postronnej ruinie taryfy *in praesentia* jm.p. substytuta j.w.jm.p. Szembeki podkanclerzego koronnego starosty naszego łomzienskiego nie więcej dymow nad 40 w ziemi łomzienskiej i powiatach do niej należących wynaleść się niemogło która straszną i jawną ruinę jchm.pp. deputowani z wojska j.k.m. po taryfe do ziemi jawnie widziawszy zlustrowawszy uważywszy przy ich też że taryfe na 40 dymow w całej ziemi i według onej uczyniwszy dyspozycyą ludzi na dwa miesiące to jest *Novembra* i *Decembra* wybrali założony prowiant *non sine doloribus et gemitibus* strapionych zrujnowanych, spalonych, ubogich ludzi prawie z ostatnią zgubą wgłodzie tenże lud zostawili iż wypada *in audito et mirabili exemplo* taryfa z Torunia z j.o. komisoryatu wojsk j.k.m. na tak wielką liczbę dymow na ziemię łomzienską włożonych to jest dwa tysiąca i cztyry nigdy po tak wielkiej ruinie i spaleniu nie znajdujących się iz tak wielkich dymow bo i pieniędzy i inszych prowiantow nigdy nie wystarczonych ktore się na ziemi i w ziemi wynaleść nie mogą przy znacznym nie urodzaju przeto tedy ufając deklaracjom miłosiernym j.k.m.n.m. ojca ojczyzny naszej idziemy z gorącą i usilną supliką do tegoż miłosierdzia j.k.m.p.n.m i j.o. jchm. pp. komisarzow wojsk j.k.m. walnej uwagi że wziąwszy *in aegvilibrium pauperatem toti vicibus desolatam* ziemia a tej naszej na wszelkiem jak na czarnym trakcie lokowany w ludziach i substancyej straconą j.o.jchm.pp. komisarze uczynią komiseracyą i przy taryfie na to dymow postanowionej na całą ziemię łomzienską i powiaty do niej należące ruszą i j.w. jchm. pp. pułkownikom do tej ziemie deputowanym zlecą gdyż i sam uniwersał a j.o. komisaryatu kaze się do ziemianski tarefy stosowac według ktorej już akceptowanej za dwa miesiące ziemia wypłaciła a my gdy uznamy wtych gorących suplikach łaskawości i miłosierdzie nas zniszczoną ziemią zawsze i na zawsze jak j.k.m.p.n.m. za ojcowską dobroczynność nasza wierność *candidissime* tak i j.o. komisariatowi najniższą *profitemur* uniżoność jako *fusius* ichm. pp. posłowie *deferent* a że wtej ziemi łomzienski odcięty zostaje powiat zambrowski który jest *membrum* ziemi do inszej to jest do nurskiej przyłącony przez co ziemia ta wielce jest ukrzywdzona wtym ichm. pp. posłowie *ad scribeant curam* w.j.o. komisoryatu wojsk j.k.m. jako *membrum redeat ad proprium corpus*. *Ito proponent* ichm.pp. posłowie nasi *summam desolationem et conflagrationem* powiatow i

miast i wsiow w ziemi zostających po ktorych tylko *locus ubi Troia fuit* zostaje a przecież i te *huia onero subiacere* muszą *caetera* ktore tu wtej instukcyej nieso specyfikowane *desideria* ziemi *dexteritati et prudentia* jchm. pp. posłow *committimus* dając wszelką moc tymże jchm. *qvid opus boni fuerit* na tamtym miejscu na ktore uproszeni są czynić i od tegoż j.o. komisoryatu deklaracyą ziemi otrzymac którym ichm. pp. posłom za podjęte prace i fatygi dla ziemi wszelaką na potomne czasy wdzięczno i erogowane koszta rekompense deklarujemy za szczęsliwym powrotem z relacyą tychże ichmm. do ziemi. Te zas instrukcyą *in lunamen* upadającej ziemi ichm. pp. posłom podaną *de censensu* całej ziemi formowaną zlecamy ichm.p. Tomaszowi Godlewskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu łomzienskiemu podpisać i one *ad acta* podac działo się w Łomży dnia 23 *Decembra* roku panskiego 1709. Tomasz Godlewski pisarz ziemski i grodzki łomzienskki *m.p.*

7/1 1710
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 363.

Actum Łomzae feria tertia in crastino festi Sanctorum Trium Regium anno Domini 1710.

Obtulit generosus Joannes Gromadzki

Oblata laudi Terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze urzędnicy i wszytko rycerstwo wojewodztwa mazowieckiego ziemi łomżynskiej zjachawszy się za uniwersałem j.k.m.p.n.m. tu do Łomży na sejmik *ante* konsultacyom naszym na dzień dzisiejszy przez j.k.m.p.n.m. złożony uprosiwszy *emedio sui* za dyrektora i marszałka do tegoż sejmiku jeg.p. Jana Gromadzkiego onemuż niniejsze *sancita nostri* konotowac zlecamy. A najpierwej podziękowawszy j.km.m.p.n.m. jak *patri Patriae* łaskawemu *pro hic cura et solicitudine* tej ojczyzny naszej …. prędko *in viscera* osobą swoją j.k.m.p.n.m. stanąwszy widzać to *per hosticos impetus* to *perscissos* jej że synow *animorum sensus* udręczoną tak zaraz *ad salvandes et sanandas* tejże ojczyzny matki naszej *cicatrices* przez uniwersały swoje podaje *modos et medio* przez ktore już *vix et picantem Patriam resuscitare* moglibysmy. Gdy czas i miejsce do ratowania tonącej matki przez radę złożoną w Warszawie ogłoszą. Za co jako *aperto* pokorę krwią i życiem naszym potwierdzając *tot vicibus* z przysięgłe życzliwosci nasze i posłuszenstwa ku j.k.m.p.n.m. przy dostojenstwie majestatu stawac i oponować się deklarujemy. A że *fatis desponentibus* za ordynansem j.k.m.p.n.m.m. przypadła *subsistentia* zimowa w ziemi naszej wojska j.k.m.p.n.m. *gvarde du corps* sytułowanemu ktoremu dla rozłożenia i substencyi taryfę po spalonych i zrujnowanych aktach tej ziemi łomżynskiej zniszczonych *et in siners redactus* przez rożne impety nieprzyjaciel miast i miasteczek wsiow miejscach na ktorych teraz Lugubria dziedziczy *sub dio* zostając *intonant poena* taryfę na dymow 40. ktore się tylko

znaleść mogły ziemia wydała *in cujus virtute* rozłożonemu wojsku za miesięcy dwa *Novembra* i *Decembra* założony prowiant w paletach z komisaryatu torunskiego j.o. wydalismy. Aż *de novo emergenti* wypada z tegoż j.o. komisaryatu torunskiego *in audicta et mivabili exemplo* taryfa na dymow 2004. na ziemie naszę łomżynską nigdy nie słychana i nieznajdująca się przy tak wielkiej ruinie *contenta* paletow drukowanych z tegoz j.o. komisaryatu torunskiego *in quorum fundamento* ciężkie egzekucye po wsiach i miasteczkach *sparguntur* wczym widząc *ultimam perniciem* ziemi tej *per senistram cujusdam inimici hominis delationem futuram providendo* tedy *futuris, ne praesentibus incidamus in locum* wysłalismy *emedio sui* uproszonych jchm. pp. posłow do j.o. komisaryatu torunskiego *cum instrumento desideriorum* ziemia ktorych nie tylko *in dies* ale *in moment* spodziewamy się *regressum*. Aby przecie cożkolwiek ulgi w odpoczynku strapiona ziemia mieć mogła od ciężkich egzakcyi i egstorsyi pieniężnych kontrybucyi przez wojska *subsistentia* zmową wtej ziemi mające ktore momentarze *accrescunt*. Upraszamy *emedio sui* jchm. pp. posłow z łomżynskiego im.p. Wojciecha na Jeziorku Jeziorkowskiego miecznika ziemi łomzynskiej, z zambrowskiego jm.p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, z ostrołęckiego jm.p. Adama Jeziorkowskiego chorążyca rożanskiego, z kolinskiego jm.p. Jakuba Danowskiego powiatow do j.w.jm.p. generała wojsk j.k.m.p.n.m. gwarde *de corps* w Pułusku zostającego *cum instrumento exposcendorum* ziemi. Aby zas *tantis per* i j.w.jchm. pp. pułkownicy tu w ziemi naszej subsystencyę swoję mającej z egzekucyami na pieniężne kontrybucye zatrzymac się raczyli puki tak z jo. komisoryatu torunskiego jako i od j.w.jm.p. generała jchm. pp. posłowie nasi powrucą do tychże j.w.jchm. pp. pułkownikow uprosilismy jchm.pp. Samuela Iłowskiego podkomorzyca łomżynskiego, Franciszka Mieczkowskiego podwojewodziego łomzynskiego *obligando* jchm. naszych w.m. aby *cum profundissima veneratione* u j.w.jchm.pp. pułkownikow imieniem ziemi naszej *ex* postulowali aby od tak prędkich i nagłych egzekucyi superswadowali puki się tak z j.o. komissaryatu jako i od j.w.jm.p. generała niestanie rezolucya. Gdy zas wielkie propozycye *materiarum* na tym sejmiku zachodzą ktore *magno temporis intersititio* … mogłyby więc *ad ulterius* wtych propozycyach i inszych ziemi *necessitatibus consulendum* sejmik terazniejszy *ad diem Vigesimam tertiam Januarij anni praesentis* pod dyrekcyą tegoż jm. p. marszałka limitujemy i dzisiejsze *sancita* temuż jm.p. marszałkowi podpisac i do akt grodzkich łomżynskich podac zlecamy. Działo się w kosciele farnym łomżynskim dnia 7 stycznia roku panskiego 1710. Jan Gromadzki marszałek koła rycerskiego sejmiku łomżynskiego.

7/1 1710

Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 364.

Actum Łomzae feria tertia in crastino festi sanctorum Trium Regium anno Domini 1710.

Obtulit generosus Joannes Gromadzki.

Oblata instructinis terrae Łomzensis.

Instrukcya ichm. pp. posłom ziemi łomżynskiej do j.w.jm.p. generała wojsk j.k.m.p.n.m. kawaleryi gwarde *du corpus* nazwanej w pułtusku zostającego w ten niżej opisana sposub i jchm.pp. posłom podana. Naprzud *exponent* jchm.pp. posłowie wierność i ochotę naszą obstawania przydostojenstwie majestatu j.k.m.p.n.m pokornie dziękując j.k.m. *pro cura et solvitudine* ktorej (*cum dispendio* własnej fortuny dziedzicznej swojej krolewskiej) *Labentis Patriae* ktorej jako łaskawy podał i podawac nieprzestane *media et modos ad extolleriam.* Że zas *in hoc calamtate temporum* taż ziemia nasza przez przeładowane taryfę na ziemię wydaną i ekstorsyę pieniężnych kontrybucyi z tak wiela dymow *ungrum reperibilibs* obciążona zostaje z ktorej taryfy (zarzuciwszy ziemską i przez ziemię wydaną taryfę) wojsko j.k.m.p.n.m. i na subsystencyą że mową lokowała się i *in exactionem* pieniężnych kontrybucyi *cum summa pressura* ubogich ziemian wchodząc *peragunt* egzekucye *hoc in passu* jchm. pp. posłowie nasi *in simul unanimi compacienter* do j.w. jm.p. generała wojsk j.k.m. unas subsystencyą w ziemi mających *suplicibus votis* imieniem ziemi naszej *instabunt*, aby j.w.jegm. p. generał ordynansem swoim *compescat tantis per* te egzekucye puki się jchm. pp. posłowie od j.o. komisaryatu torunskiego niepowrucą. *Spondendo* za ziemię że *hanc facilitatem* łaski j.w.jm.p. generała wojsk j.k.m. *omni quam optimo modo* od wdzięczać będzie się starała. Insze zaś dezyderja ziemi ktore tu wtej instrukcyi nie są specyfikowane temuż j.w.jm.p. generałowi *proponenda desteritati et activitati*. Ichm. pp. posłow zlecamy aby *id peragievent qvid sit bono opus i instrumentum authenticum* deklaracyi od j.w.jm. generała do jm.pp. pułkownikow przywoszy ziemię powiadomili. Tę zas instrukcya jm.p. marszałkowi podpisać i do akt podac zlecamy. Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 7 stycznia roku 1710. Jan Gromadzki marszałek koła rycerskiego sejmiku łomzynskiego.

23/1 1710
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 377.

Actum Łomzae feria qvinta ante festum Purificationis Gloriosissmae Virginis Mariae proxima anno Domini 1710.

Obtulit generosus Joannes Gromadzki.

Oblata conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo województwa mazowieckiego ziemi łomzynskiej i powiatow do niej należących zjachawszy się tu do Łomży na miejsce konsultacyom zwyczajne na dzien dzisiejszy 23 miesiąca stycznia z limitacyi przeszłego sejmiku z uniwersału j.k.m. na dzień 7 tegoż miesiąca naznaczonego przypadający pod dyrekcyą tegoz jm.p. marszałka naprzeszłym sejmiku obranego ze spolną zgodą wszytkich braci i obradą niniejsze postanowilismy punkta.

A naprzod stosując się do uniwersału j.k.m. wktorym ogłasza j.k.m. nam walną radę w Warszawie na dzień 4 lutego przypadającej w roku terazniejszym 1710 na ktorą to radę województwa i ziemie *iuxta praxien* [nieczytelne] obralismy *suas* jchm.pp. posłow *emedio sui* aby obrali ktorzy *cum instrumento desideriorum* … i ziemie na czas i miejsce w uniwersale specyfikowane *ulterius consulendum* aby stawali wszytkim nam j.k.m. *innotoscit* swym uniwersałem *in virtuti* ktorego na tęż walną radę warszawską *emedio* nas wszytkich jchm. pp. posłow z ziemi naszej łomżynskiej jegm.p. Wojciecha Jeziorkowskiego miecznika ziemi łomzienskiej, Łukasza Nagorkę czesnika ziemi łomzynskiej z instrukcyą *iuxta mentem et exigentiam* ziemi postanowioną i formowaną jchm.pp. posłom podaną uprosilismy *obligando* tychże jchm.pp. posłow *fide et honore conscientia* aby dezyderya ziemi sobie poddane summa *adhibita* [nieczytelne] na tamtym miejscu promowali i onych *effectum* da Bog na przeszłym *relationis* sejmiku ziemi ogłosili. Że zato funkcya i usługa ziemi na jchm.pp. posłow włożona *non modico sumptu* odprawiona być może. Uważając terazniejszych czasow przez rożne tak nieprzyjacielskie jako też *et nutritorum* wtejże ojczyznie *rapines et* [nieczytelne] onej synow konsekrowane animuszę zniszczone i zrujnowane dziedziczne antecatow splendory i przez lat kilkaset kompendyowane fortuny jednym tylko złosci ludzkiej zamachem do szczętu zniesione ktore *occasionem* chociażby najochotniejszego do *pro* mocy *boni publicis* tamowac musze. Tudzież zapatrzywszy się na nie mały czas *ex intionibus status* [nieczytelne] *permoventibus* tej rady warszawskiej dilatacyą, a kto wie jeżeli jeszcze z miejsca tegoż na insze onejże transportacyą nie będzie komisya jchm.pp. posłom przez ziemię na osobę jchm. włożona *activitate et dexteritate* jchm. *promoverida* i da Bog szczęsliwie *ad effectum* przywiedzione ktore … ktore aby do szczęsliwego przyprowadzone były porta przy pieczętowania i promocyi ichm.pp. posłow spodziewamy się. Tychże samych ichm.pp. posłow upraszalismy *in desiderij* ziemi naszej do j.w. księdza jm. arcibiskupa gniezniejskiego prymasa korony polskiej. *Cum instrumento* z ziemi tymże jchm. [nieczytelne] aby one ks.jm. proponowali ktorym jchm.pp. posłom *in vim* erogacyi kosztow i ekspens na tej funkcyi dla przysługi ziemi podpadających *provocando* do tym ochotniejszy i klarowniejszej *circa bonum publicum* interpelacyi, tudzież aby *cura ex solicitudo* jchm. o ktorejby na mojej nie wątpiemy

condigna (:pory naszej jms. wdzięczności) od całej ziemi mogło *coronari mercede* tymże jchm.pp. posłom trzy tysiące złotych polskich *in vim gratitudinis* deklarujemy na ktorą to summę asygnacyą do jm.p. administratora i do jm. poborcow jegm.p. marszałkowi koła naszego wydac zlecamy ktorą summę aby jchm. pomieniony bez wszelkiej wymowki jchm.pp. posłom wyliczyli obligujemy, *in casu renitentiae praemente tam stricta necessitate* sądy skarbowe ktore *praesenti congressu* reasumujemy w ktorych *vindicatione contra renittentes* pomienionych asygnacye naznaczamy, aby wdalszych *inter* weniencyach i okurencyach ziemi tym prętszy i ochotniejszy do ratowania onej w każdym z nas moglismy *concitare propensius* i łacność. Mając w pamięci niedawno świadczone prace i fatygi przy ciężkich i trudnych przeprawach a uprzykrzonej podruży *cum dispendio* zdrowia i fortun na usługę i ratunek ziemi już upadającej i ginącej podjęte przez jchm.pp. posłow do komisoryatu torunskiego uproszony ktorzy jchm. luboli *adhibita summa cura et solicitisdine* staraliscie *alleviari* i komisoryat z Pułtoska *ad dignoscendas ruinas* ziemi naszej sprowadzili niemogąc *in toto* przynajmniej *in parte* ktorym jchm. *protunt opere* i *expensi* na każdego osobę po złp. 600. z czopowego i szelężnego i retent jakichkolwiek temuż jegm.p. marszałkowi na pomienioną summę asygnacyą wydac pozwalamy. A że sądy skarbowe *post toto translapsus* upadły ktore w ziemi są bardzo potrzebne więc ona *unanimi konsensu* reasumujemy i na tęż sądy jchm. sędziow (: do dawnych) teraz i tych ponawiając i inszych postanawiamy naprzod w.jm.p. Ludwika Zielinskiego chorążego łomżynskiego starostę wareckiego jchm. pp. Jozefa Zambrzyckiego podstolego ziemi łomżynskiej deputata wojewodztwa nazego na trybunał koronny jeg.p. Jana Iłowskiego podczaszego ziemi łomżynskiej jegm.p. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemi łomżynskiej jegm.p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemi zambrowskiej jeg.p. Jozefa Mieczkowskiego skarbnika ziemi łomżynskiej jeg. p. Wojciecha Jeziorkowskiego miecznika łomżynskiego jeg.p. Samuela Iłowskiego podkomorzyca łomżynskiego jeg.p. Adama Jeziorkowskiego chorążyca rożanskiego jeg.p. Gromadzkiego marszałka sejmiku dzisiejszego jm.p. Doliwę jeg.p. Pawła Kulikowskiego burgrabiego zambrowskiego jeg.p. Franciszka Jemielitego obieramy i upraszamy, a że niektorzy jchm. jeszcze nie przysięgli *praestitio juramento* na dzień 1 Marca do Łomży zjachawszy się sądy skarbowe *inchoabunt*. A że na tem sejmiku tak wproporcyi *et desideria* jchm.pp. braci *suum* niemogły *sortiri et effectum* więc one *ad* 11 *Martij* w roku teraźniejszym pod dyrekcyą tego jegm.p. marszałka limitujemy terazniejsze *sancita nostra* ręką swą podpisawszy do akt zlecamy podac. Działo się w kosciele farnym łomżynskim *die* 13 *Januarij* 1710. Jan Gromadzki marszałek koła rycerskiego sejmiku ziemie łomżynskiej *m.p.*

25 /1 1710

Decr. Łom.
Ks. 280 fol. 379

Actum Łomzae in curia Regia
feria quinta ante festum Purificationis
Głoriosissimae Virginis
Mariae proxima anno Domini 1710.

Obtulit genrosus Joannes Gromadzki.

Oblata instructionis terrae Łomzensis.

Instrykcya jchm. pp. posłom ziemie łomżynskiej na walną radę warszawską *pro die* 4 *Februarij* 1710. przez uniwersały j.k.m.p.n.m. złożona jegm. p. Wojciechowi na Jeziorku Jeziorkowskiemu miecznikowi, Łukaszowi Nagorkę czesnikowi ziemi łomżynskiej wten sposob spisana i jchm. pp. posłom podana. Naprzod zlecamy jchm. pp. posłom, aby imieniem ziemi naszej *in solennisina forma* powitali j.k.m.p.n.m. winszując j.k.m. zdrowia dobrego szczęsliwego i długoletniego panowania o to *cum solennitatibus*.

debitis 2*do* upraszac będą jchm. pp. posłowie j.k.m.p.n.m. o sejm *pacificationis* jako najprędsze *servatis servondis* co do sejmow należy zniszczy się pierwej tak z wojewodztwa naszego mazowieckiego jako i innych wojewodztw gorniejszych jchm. pp. posłowie *gromodo istat fieri potest* 3*tio* *Instabunt* prosbami swemi i imieniem ziemi naszej *cum debita submissione* do j.k.m.p.n.m. za książęcym jm. Michałem Wisniowieckiem hetmanem polnym litew. i inszymi dygnitarzami urzędnikami i slachtą godną korony polskiej i wiel. ks. lit. ktory car jasnie najas. moskiewski pozabierac kazali w niewolą i do tychczas w niej *ingermiscunt* aby tych wszytkich, j.k.m.p.n.m. ręką pirowac kazał. *Exponendo impossibilitatem* przystąpienia do sejmu *pacificationis* poki niestania się eliberacya tych wszytkich jchm. zniewoli. Czego się aby jchm. pp. dopomnieli *etiam cum discrimine rerum* jchm. upraszamy. 4*to* *Mercurrunt unas* ma *magnorum nominum numina* j.w.jm.pp. jeg. p. wojewody ruskiego i jeg. p. podkanclerzego wiel. ks. lit. jako wtej rzeczyp. senatora i ministra *status hoc zelos italis opus* aby zawsze w świeżej pamięci imiona tak i godne unas mogły *virascere*, ktorzy *non tameu agentes*, ale *per vim* zabrani *in adversas* musieli iść *partes*, przez co *disgraciati* u j.k.m. zostawać muszą aby jchm. pp. posłowie nasi *suplicibus votis* do majestatu j.k.m.p.n.m. *visitare* raczyli za tymiż jchm. żeby jako ociec łaskawy tymże wszytkie kondonowawszy lezje swoje onych do łąski krolewskiej przyjąc raczył. Wczym *summam adhibent curam* jchm. pp. posłowie. 5*to* Upraszac będą jchm. pp. posłowie nasi j.k.m.p.n.m. aby raczył kondonować *saesiones coactas suae majestati* jako ojciec łaskawy wszytkim ktorzyby *sub hac* mieli w j.k.m.p.n.m zostawać *censura*. Ekscypując tych ktorzy *temere assidati amnicti*, fortuny nasze bez konsensu rzeczyp. rożnemi egzakcyami ekstorcyami pieniężnych kontrybucyi i prowiantow nie znosnych wymaganiem pustoszyli i rujnowali, ktorych luboli teraz jchm. pp.

hetmani pozwijali, przecież wiedzą jchm. pp. kogo i ktorych poznano, aby tak wielkie krzywdy i szkody spustoszenia fortun mogli na trybunałach lub komissyach przez nas u jchm. wykonane bydź a specyfikcyą tych wszytkich jchm. pp. pułkownikow, regimentarzow, rotmisztrzow zwiniętych jchm. pp. hetmanow jchm. pp. posłowie upraszac będą. Żeby zas ci wszyscy jchm. pod amnistcyją nie podpadali, ani onych *facinora amnistia* nie pokrywała upomnią się jchm. pp. posłowie o palety na dobra dziedziczne wydawane a przez jchm. pp. hetmanow aprobowane *quo casu hoc factum est, serio* dopominac się będą jchm. pp. posłowie. *6to* Upraszac będą jchm. pp. posłowie nasi j.k.m.p.n.m aby odjazdy za granice jego k.m. bez konsensu rzeczyp. niebywały gdyż byc nienależą. *7mo* Krwią i fortunami zasłużona *merces* u krolow panow polskich wiernym poddanym swojem przez najj. monarchow polskich i jk.m.p.n.m. *tot vicibus* swiadczona sol suchodniowa. Że *nescitis quo fato* przez ichm. pp. superintendentow za lat kilknascie zatrzymana i niewydana zostaje u skarbiego suplikować będą jchm. pp. posłowie nasi do j.k.m.n.m. zatrzymane suchodniowe sole ze skarbu wydac rozkazał. A my się łaską i dobroczynnoscią j.k.m. cieszyc mogli. *8vo Exponendo pressuros* ziemi naszej ktore przy dostojenstwie j.km.p.n.m *a partibus ad versis* ogniem i mieczem *pessimas* upraszać będą j.k.m.p.n.m. posłowie j.k.m. *evacuationem* nie tylko tej ziemi naszej spalonej i zrujnowanej ale i całej europy panstwa korony polskiej i wojewodztwa ks. lit. wojsk augzylyamych *in genere* wszytkich. *9no Constitutio titulo compositio inter status* aby była reasumowana *scandala* przez jegm. księdza Bronakowskiego plebana piątnickiego *per acta ex ponent* j.w.jm. księdzu biskupowi płockiemu, ktore *in dies et momento accumulato* z ciężkiem wzgorszeniem *et similia* u drugich księży znajdują się *in facia* rzeczyp. jchm. pp. posłowie *expostulando* aby raczył jegm. ks. biskup *super contenta obiectorum* tym jchm. księdzu kolenskiemu i piątnickiemu plebanom komisyą naznaczyc *hoc adiecto* aby jeden jm. komisarz z jchm. księży kanonikow płoczkich a drugi z jchm. pp. dygnitarzow ziemi naszej mogł bydź. *10mo* Indygenaty ktore zagesczać radę przyszłą usiłują aby nie pozwalane były *committimus* jchm. pp. posłom *etam eadem discrimine serum*. *11mo* Starostwo branskie przez j.k.m.p.n.m jegm. p. Branickiemu *gratio se colatum* że teraz *ad malam informacionem* komu inszemu jest oddane adresując się do prawa pospolitego upraszać będą j.k.m.p.n.m. Ichm. pp. posłowie aby też starostwo branskie przywrocone było jegm. p. Branickiemu. *12to Deferent* jchm. pp. posłowie nasi majestatowi j.k.m.p.n.m. wierne poddanstwo nasze że lubo spustoszeni zostajemy przecież nieżałujemy chleba dla waszej j.k.m. lec że z komisaryatu torunskiego nad porcje dla ludzi jego k.m. aby jeszcze i pieniężne kontrybucie z dymow wydawalismy, wypadły ordynansy co *effeciet* po sto bitnych talarow z dyma na miesiąc jeden. W tym upraszać będą jchm. pp. posłowie *moderationem* j.k.m.p.n.m.

et respectum nad zrujnowaną ziemią *13tio* Insze zaś materye ktore wtej instrukcyej *non specificantis* jeżeliby *ex temporis necessi tote* na tejże radzie promowane były ktoreby *vim boni publici saeperent dexteritati et activitati* jchm. pp. posłow *committimus*. Tę zas instrukcyą jegm. p. marszałkowi podpisać i do ksiąg grodzkich łomżynskich podac zlecamy. Działo się w Łomzie w kosciele farnym 25 *Januarij* 1710.

Jan Gromadzki marszałek koła rycerskiego sejmiku ziemi łomżynskiej.

Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 381.

Actum Łomzae in curia Regia feria quinta ante festum Purificationis Glorisissimae Virginis Mariae anno Domini 1710.

Dezyderya jchm.pp. braci ziemi naszej *in genere* wszytkich ktorzy uznawając się bydz przeładowanemi z terazniejszej taryfy iż *non in egvitate* jakoby należało powinni płacić *są praeagravati per malam dispositionem* przeto *ad invento gram optimo modo ne cuipiam in iura fiat unanimi effectu* zezwoliwszy. Ichm.pp. Komisarzow *emedio sui ad trutinanda praenominata regestra* uprosiwszy *confidendo fidei fortunas nostras* naznaczamy. Naprzod z ziemie łomżynskiego jegm.p. Andrzeja Gałąskę sędziego grodzkiego, Tomasza Tyszkę regenta ziemskiego i grodzkiego łomżynskich z zambrowskiego jegm.p. Ogonowskiego pisarza ziemskiego i gordzkiego zambrowskiego jegm.p. Franciszka Jemielitego z ostrołęckiego jegm.p. Jozefa Mieczkowskiego skarbnika ziemi łomżyńskiej, jegm.p. Adama Jeziorkowskiego chorążyca ziemi rożanskiej z kolinskiego jegm.p. Jana Danowskiego burgrabiego i poborce powiatu kolenskiego jegm.p. Stanisława Doliwę, ktorego to powiatu kolinskiego braci nasi *qverulabant* iż są *extra eqvalitato* drugich braci swoich tegoż powiatu *ex mala informatione* przeładowani, chcąc temu *mederi* postanawiając *unanimi consensu* aby pomienieni jchm.pp. komisarze od powiatu naszego uproszeni wziąwszy przed oczy trafyfę skarbową sprawiedliwą powiatu swego i summe ktora na powiat jest włożona rozrachowszy według dymow na wsie każdą z osobna napisawszy wiele dac powinno niespecyfikując dymow, cały powiat wypisawszy jegm.p. rotmistrzowi z podspisem rąk swoich oddac obligujemy opowiadając jegm.p. rotmistrzowi snadniejsze wybranie pretendowanej summy gdy wszyscy będziemy *in eqvalitate* płacić wczym aby *absqve* respektu *et exceptione* rachowali. jchm. komisarzow *obligamus fide et honore conscientia postea fimitur* kto będzie chciał z jchm.pp. komsarzow wziąc *die eodem et anno*. Jan Gromadzki marszałek koła rycerskiego sejmiku ziemi łomżynskiej *m.p.*

11/3 1710
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 405.

Actum Łomzae feria tertia post Dominicam invocavit quadraqesimalem proxima

anno Domini 1710.

Obtulit laudum conventus particularis terrae Lomzensis generosus Franciscus Jemieliti.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo i obywatele ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących ktorzysmy się z limitacyej przeszłego sejmiku z uniwersału j.k.m.p.n.m. wydanym tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne zjachali, ponieważ jmci.p. Jan Gromadzki marszałek sejmiku przeszłego *ab suas legalitatos ad actum praesentem* nie zjachał tedy *in locum absensis* za dyrekcyą koła naszego jm.p. Franciszka Jemielitego uprosilismy pod ktorego dyrekcyą niżej napisane postanawiamy pukta. A ponieważ taryfa dymowa *huiusqve suam non sortita effectum* tedy niektore onej i dyspozycyą na powiaty czyli zwłok czyli z dymow do sadow skarbowych blisko następujących odsyłamy dając *plenarium potestatem* temuż sądowi skarbowemu te taryfe *ut nemini fiat iniuria* jako najskuteczniej formować postanowic i na powiaty *proportionaliter* rozłozyc podpisac i do akt każdego powiatu podac i *finalem* uczynic *conclusionem*. A że *praemitur* ziemia nasza od wojsk augzyliarnych j.k.m.p.n.m. ktore wojsko nad postanowienie jchm.pp. posłami do komisaryata torunskiego o dymownem i ordynanse j.w.jm.p. Sempola generała tak kontrybucyami jako i porcyami nieznacznemi ziemie nasze *praemit et aggravat* tedy abyśmy jakiekolwiek *levamen* miec mogli posłow *emedio nostri* do j.w.jm.p. Jana z Słupowa Sembeka podkanclerzego koronnego łomzinskiego, zambrowskiego, kolinskiego *etc* starosty jchm.pp Radnomierza na Radzowszczu Radgowskeigo stolnika ziemie łomzinskiej i Franciszka Sutkowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego upraszamy ktorzy jchm. *desideria* ziemi naszej według instrukcyi sobie danej j.w.jm.p. podkanclerzemu koronnemu naszemu wielce jm.p. *exponent* aby ziemia nasza jakiekolwiek mieć mogła *tantis appressioribus respirium* upraszac będą asygnacye do wszytkich egzaktorow i administratorow podatkow wszelkich jako *in antecessum* tu ten porządek bywał tak *in futurum* aby od sądow skarbowych *super summas liqvidatas* wychodziły *praesento laudo praetustodimus*. A ponieważ na uznanie tam przebranych przez pomienione wojska saskie i aggrawacyi poczynionych *et bonigritate* j.k.m.p.n.m. naznaczona jest po wojewodztwach i ziemiach, komisya tedy i my z ziemi naszej do pomienionych komisarzow j.k.m.p.n.m. za komisarzow upraszamy to jest jchm.pp. Tomasza Godlewskiego łomzinskiego Marcina Ogonowskiego zambrowskiego pisarzow ziemskich, Jozefa Mieczkowskiego skarbnika Andrzeja Gałąskę sędziego grodzkiego łomzinskich, ktorzy jchm. za wiadomoscią *de loco et tempore* od pomienionych komisarzow j.k.m. zjadą i wszytke percepty zcałej ziemi obwieszczwszy wprzud braciom po parafiach aby wydane summy spisowali likwidować będą i wtym wszytkim jako najskuteczniejszą uczynia decyzyą likwidacyą i cokolwiek nad

postanowienie ziemi naszej po zebranych summ pokazało by się j.w.jego.pp. generałom *difenut*. A że ten sejmik dla dalszych konsultacyej nam jest potrzebny tedy *actum praesentem ad die sextam mensis Maj anni curentis sub praesenti directore* limitujemy, ktore to punkta przez nas zgodnie postanowione jeg.p. marszałkowi koła naszego podpisac i do akt grodzkich łomzinskich podać zleciliśmy. Działo się w Łomzie w kosciele franym dnia 11 mca. marca roku panskiego 1710.

6/5 1710
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 466.

Actum Łomzae feria qvarta post Dominicam Misericordiae proxima anno Domini 1710.

Obtulit generosus Franciscus Jemielita.

Oblata laudi Conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy, obywatele i wszystko rycerstwo ziemie łomzienskiej i powiatow do niej należących ktorzysmy się z limitacyi przeszłego sejmiku za uniwersałami j.k.m.p.n.m. wydanemi tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zjachali zwyczajne pod dyrekcyą jmci.p. Franciszka Jemielietgo burgrabiego grodzkiego łomżynskiego, marszałka koła rycerskiego ziemi łomżynskiej takie stanowiemy niżej specyfikowane punkta. A naprzud ponieważ wojska augzyljarne j.k.m.p.n.m. więcej sobie pretendują nad dysportyment wydany z komisoryatu j.k.m. *et ultra mentem* chcąc agrawować kiedy nad pomieniony ordynans za miesiąc maja wydawac sobie summy każą, więc upraszamy jchm.pp. Floryana Gołębiewskiego wojskiego różanskiego jm.p. Dzwonkowskiego obligując jchm., aby *eam calamitatem* ziemi *et extorsionem* jchm.pp. oficerow *ultra mentem* woli j.k.m. *et commissoriatus* sobie pozwalającyh *deferant* w.jm.p. Simpelowi generałowi wojsk j.k.m. upraszac będą aby jm. *conreniat* tychże jchm.pp. oficerow *ut desistant* od tej egzakcyej *et* na wiolencye przez tychże ludzi uczynione naznaczył komisarzow w czym *obligamus* jchm.pp. posłow *ut in his ore postulent* z jchm.p. generałem chwalebny do koła naszego wniesiony interes księdza Urbana Metnowskiego proboszcza szpitalnego w Zambrowie który *ductus zelo honoris divisi proprio aere* kupiwszy plac w Zambrowie *in fundationem* koscioła *subtitulo sanctae crucis* ktory ma *novo erigere* żeby jakiej *in his* impertycyi nie miał na tym placu zlecamy jm.p. marszałkowi aby *nomine totius terrae instet* napisał do j.w.jm.p. Jana na Słupowie Szembeka podkanclerzego koronnego łomzienskiego zambrowskiego kolenskiego grodzkiego starosty upraszając jm. aby tenże jm. ksiądz proboszcz *hoc opus* mogł *libere perficere* co miesięczne *desiderium* znaku w.jm.p. starosty Lipnickiego respektem zasług wtejże ziemi na chorągiew należących do sądow skarbowych odsyłamy majac respekt naznaczone zasługi domu w.jm.pp. Jeziorkowskich wtej ziemi *bene moritorum civium*

uznając *non degenerem ab antenatis suis* jm.p. Wojciecha Jeziorkowskiego miecznika ziemie łomżynskiej ktory *tot praessus calamitatibus* wprzysłudze tejże ziemie *non deficit justum meretum respectum* wielką ponioszy ruinę dobr Pniewa przez powtorne już spalenie onego od wszelkiego wdatkowania *quarum cunqve contributionem* do lat czterych uwalniamy. A iż dobra Drożęczyn przez podobne spalenie takiejże podległej ruinie tedy i pomienione dobra Drożęczyn przez podobne palenie do lat także czterych od wszelkich uwalniamy podatkow *lauda* dwoje jm.p. Doliwy *casu quo circa hostilem ruinam ~~et~~ actorum* z akt wydarte ponieważ *rescripta* te przez jm.p. marszałek dochował one *in toto* aprobujemy i do akt podac zlecamy. A lubo *in anteriori congressu* są uproszeni jm.pp. komisarze do uznania pretensyi w ziemi naszej od wojsk j.k.m.p.n.m. naznaczonych do ktorych jchm. *in antesessum* uproszonych teraz uproslilismy z powiatu zambrowskiego jm.p. Franciszka Sulkowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego, z powiatu kolinskiego jm.p. Stanisława Doliwę Jana Danowskiego ktorzy jchm. powziąwszy wiadomośc do jchm. pp. komisarzow j.k.m.p.n.m na miejsce destynowane zjadą i wszytkie percepty z całej ziemi obwieściwszy wprzud braciom po powiatach i parafiach aby wydane summy poczynione szkody spisowali likwidowac będą, ktore to punkta przez nas zgodnie postanowione jm.p. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać i do akt grodzkich łomżynskich podac zlecilismy. Działo się w Łomzie *die* 6 tio *Maji anno* 1710. Franciszej Jemielity burgrabia grodzki łomżynski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej.

25 /1 1710
Decr. Łom. *1710.*
Ks. 280 fol. 557

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

Obtulit nobilis Josephus Broniewski.

My rady, dygnitarze urzędnicy i wszytko ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się z limitacyej przeszłego sejmiku z rady walnej warszawskiej postanowionego tu do Szczepankowa *obgrassantem in loco solito* w Łomzie *pestem* na dzień 21 mca. pazdziernika w roku terazniejszym zjachali pod dyrekcyą jegm. p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego zambrowskiego *bonum publicum concernatia* stanowiemy pukta. A ponieważ taryfa w ziemi naszej jeszcze *sufficienter* nieskorygowana i lubo już *in parte* w sądach skarbowych zaczęta jednakże to *opus* w Łomzie *circa acta* gdzie *undiqve pestifera circumrenit lues et imposibilis* z tamtego miejsca *extractus remansit* tedy do formowania onej *non excedendo* dymow *40stu ducta proportione possesionum* z dobr wszytkich krolewskich, duchownych i szlacheckich *nomine excepto* z

powiatow *emedio nostri* deputujemy i upraszamy z łomżynskiego jegm. p. Tomasza Godlewskiego pisarza ziemskiego, Szymona Iłowskiego podkomorzyca, Andrzeja Gałąskę komornika granicznego, Adama Milewskiego sędziego skarbowego ziemi łomżynskiej z zambrowskiego jchm. pp. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego, Franciszka Sutkowskiego sędziego grodzkiego zambrowskich Jana Ładę i Macieja Wdziekonskiego *vice* regenta kancelaryi zambrowskiej z kolenskiego jchm. pp. Stanisława Doliwę, Jana Gromadzkiego, Walentego Godlewskiego i Walentego Wisniewskiego *vice* regenta kancelaryi łomżynskiej i ostrołęckiego jchm. pp. Jozefa Mieczkowskiego skarbnika, Jana Iłowskiego podkomorzyca łomżynskich Pawła Trzaskę komornika ziemskiego ostrołęckiego i Jana Bielinskiego ktorzy jchm. deputowani *unius duorum aut plurium absentia non obstante* na dzien 4 mca. listopada tu do Szczepankowa zjechawszy się te taryfy *in possessiones bonorum omnium* według *dispostimentu* w sądach skarbowych postanowionego *ex aeqvo et iusto anticipando* konsystencya wojska augzyljarnego czyli jakie prowianty formowac będą i to *opus ad acta cuiusvis districtus* podadzą i we wszytkim *ad iustitiam* stosowac się będą wielkie i wtym stan szlachecki ponosi *praciudcat* że *ob cala mitatem pestis taratio liqvorum in termino lege descripto non subsecuta* tedy upraszamy jegm. p. podwojewodziego ziemie naszej aby upatrzywszy gdzie *locum clerirorum* awizowawszy *de loco et tempore* jchm. pp. oficyalistow grodzkich pomienione *liqvori* taksował *et grantititato* publikowac rozkazał znajduje się w ziemi naszej wiele ludzi luźnych rzemieslnikow ktorzy *mercemonia exercent* i *absqve Dominis possessionis suas* trzymają tedy na tych wszytkich pogłowne generalne *nemine excepto de unanimi consensu* postanawiamy ktore jchm. pp. poborcy do podymnego na przyszłym sejmiku obrani po złotemu *ab persona utriusqve sexus* wybierac mają, regestr onych przez parafie spisawszy *et de perceptis calculum* w sądach skarbowych uczynic powinni będą. A że na przeszłym sejmiku powiatowi kolinskiemu poborcy *ad pestem tasu grassantem* nie obralismy, tedy do podymnych dziesięciu i pogłownego od luźnych jegm. p. Jana Gromadzkiego *emedio nostri* upraszamy i ubieramy *meruit unas* jegm. p. Łada za podjętą fatygę *suo sumptu* jeżdżąc do Smolsewa do jm. p. generała moskiewskiego ktory *activitate suosistit gradum* dalszym prowiantom podziękowanie zachęcając tego jm. *in futurum* do ochoty tej ziemi *pro contentatione* do sądow skarbowych odsyłamy. Sady skarbowe że *ob infestum peste* tak w Łomże jako i w Nowogrodzie *locum* translapsowane tedy one reasumujemy i dzien onym 12 mca. stycznia w roku da Bog przyszłym blisko następującym w Łomzie czyli gdzie da Bog będzie *securior locus* naznaczamy sejmik dzisiejszy *ad ulteriora consilia* do dnia 13 tegoż mca. stycznia *sub praesent directore* czyli w Łomzie na tymże miejscu limitujemy i prorogujemy, ktore to punkta przez nas zgodnie

postanowione jegm. p. marszałkowi koła naszego podpisac i do akt podać grodzkich zlecilismy.

Działo się w Szczepankowie dnia 21 mca. października roku panskiego 1710.

Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego m.p. ziemi łomżynskiej.

Oblat. Lom.
238 f. 38.

Actum Łomzae feria sexto post festum circumcisionis Domini *proxima anno ejusdem* 1711. Obor kandydatow na podsędka

13 XII 1710

My rady dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo obywatele ziemi łomżynskiej zjachawszy się na miejsce *consiliorum nostrorum* zwyczajne do Łomży za uniwersałem j.w.jgo. mł. p. Stanisława na Jasieńcu z Chomętowa Chomentowskiego wojewody i jenerała ziem mazowieckich radomskiego, drochotyckiego zwolinskiego złotoryckiego a starosty na dzien 13 mca. grudnia *anni praesentis* 1710 do koscioła farnego łomzynskiego na elekcyą urzędu podsędkowskiego ziemi naszej łomżynskiej *concordibus votis nostris e medio nostri* obrawszy za dyrektora i marszałka *praesenti actui* jgo. mk.p. Tomasza Stanisława Rakowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego łomżenskiego ktorego *acti vitati et dexteritati suffragia nostra fraterna* na kandydatow do pomienionego urzędu podsędkostwska *juxta legem positivam* konnotowac zlecilismy jakoż za prowidencyą najwyższego pana *ex pluralitate votorum nostrorum* obralismy czterech jch. mł. kandydatow *muneri et officio huic* zgodnych i godnych. naprzod jgo. mk.p. Wojciecha Barzykowskiego miecznika ziemi łomżynskiej jgo. ml.p. Andrzeja Gałąskę sędziego grodzkiego łomżynskiego jgo. ml. p. Jana Gromackiego burgrabiego grodzkiego kolenskiego jgo. ml. p. Jozefa Mrozowskiego których jch. ml. kandydatow podług prawa obranych odsyłamy do naj. krola jgo.ml. p.n.m. *pro distributiva justitia et confirmatione* jednego z ichm. na ten urząd podsędkostwa ziemi naszej. a ponieważ przy dzisiejszym zjezdzie naszym na obranie jegom.p. podsędka ziemi naszej łomżynskiej *protestationes coram actis publicis* przez niektorych jchm. pp. obywatelow ziemi naszej wtychże protestacyach wyrażonych *sine scitu et consensu totius terra* przeciwko urzednikom i officyalistom ziemi naszej *cum circumscriptione honorum lesiva facta .... reproducuntur*, więc *de unanimi consensu* naprzod przed p. Bogiem ktory jest *scrutator cordium humanorum* i przed całym swiatem tu na tym miejscu *consultationum nostrarum* zwyczajnym przeciwko tym jchm. protestantom *publico vote* reprotestujemy się *providendo ab succurrendo integritati* honorow i godnych imion jchm. pp. urzędnikow i oficyalistow ziemi naszej ktorzy tam *in publicis quam et in privatis bonum publicum* ziemi całej zachowac

i dotrzymać zawsze *indissolubili vinculo conantur* zostawując każdemu z osobna krzywdę cierpiącemu honoru swego *coram actis publicis reprotestationem et vindicationem* ktorą kandydacyą i punkta *reprotestationis* pomienionemu jgom. p. marszałkowi podpisac *ad acta casternsia łomzensia proprij districtus* podac zlecamy.

Działo się w Łomży w kosciele farnym *anni et die ut supra*

Tomasz Stanisław Rakowski regent ziemski i grodzki marszałek i dyrektor koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *manu propria.*

13 I 1711
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 581.

Actum in villa Konarzyce Sacrae Regiae Majestatis grassante protune peste in civitate Łomzensis feria sexta in crastino festi Sancti Pauli primicremitae anno Domini 1711.

Obtulit nobilis Jacobus Modzelewski.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się z limitacyej przeszłego sejmiku tu do Szczepankowa *ob partem* w Łomzie *in loco consulationem solito grossantem* zjachali pod dyrekcyą jm.p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego te niżej napisane *unanimi censensu* uchwalilismy i postanowilsmy punkta. A naprzod ponieważ konsystencyej terazniejszey zimowej wojska augsyliarnego czara jm. nad taryfe ordynowane porcyami ziemia nasza jest przeładowana tedy abysmy mogli miec *alewia meritum emedio nostri* upraszamy do w.jm.p. Lagermana na Obestelejtmanta pułkow j.w.jm.p. generała lejtmanta *nostica* ww.jchm.pp. Jozefa Zambrzyckiego podstolego i Jozefa Mieczkowskiego skarbnika ziemie łomżynskiej ktorzy jchm. od nas uproszeni oddawszy imieniem naszej ziemi należytą weneracyą opowrucenie taryfy *ad correcturam* o allewacyą porcyi upraszac będą *a interiori tarefe sufficienter* przez jchm.pp. komisarzow przez nas *in antecessum* obranych *intra spatium duorum septimanorum* sporządzic deklarujemy. Temuż w.jm.p. Lagermanowi oberstelelejtmantowi *in vim gratitudinis* do dalszych jm. zachęcając respektow z każdej szesnastki dymu po dwa tynfy deklarujemy ktore *per parochias intra spatium unius septimana* do rąk jchm.pp. komisarzow do pomiarkowania *Laudo anteriori* postanowionych w każdym powiecie za inotescencyami onych *cum gratitudine* tychże jchm. za prace i fatygi po byłym szostaku *aeqvaliter* z każdej szesnastki z tynfami rowne wydawane byc mają. Tak ziemia nasza *praecavet* sobie że gdyby takie *excessus* i egzorbitancye od jchm.pp. wojskowych komukolwiek z wojsk augzyliarnych *sub hoc tempore* konsystencyej zimowej

stac się miały tedy *ad vindicandas et decisdem literas praetensiones emedio nostro commissaries d*eputujemy z powiatow to jest: z łomżynskiego ww. jchm.p. Jana Iłowskiego podczaszego i podkomorzyca ziemie łomżynskiej, z zambrowskiego Jana Ładę, z kolenskiego Jana Gromadzkiego, z ostrołęckiego Wojciecha Ponikowskiego ktorzy jchm.pp. komisarze *ad instantiam cuis vis iniuriati* wespoł z jchm.pp. komisarzami wojska augzyliarnego *inqvantam* by się za rekwizycją w jchm.pp. oficerow niestała sprawiedliwość *avisatio de temopore et loco partibus* wszędzie wszelkiej *in iurias* od nas mają *plenariam facultatem* zachodzą wielkie *gredimeniae* między bracią slachtą że *non ducta proportione possesionum* porcye rozłożone są *cum summa aggraratione haeredum et possessorum bonorum* tedy *solennisime* upraszamy jchm. pp. komisarzow do kombinacyi tarefy *in antecessum* obranych aby *providendo indemnitati et ruinae* wszelkich dobr należycie porcye postanowili *sine qvoris respectu personarum*. A ponieważ podatek czwartego szelonga *a accisi* w ziemi naszej *ob undisqve pestem grassantem* nie wybieramy i wybierać niezaczeły do ktorego lubo jchm. pp. administratorowie na przeszłem sejmiku byli mianowani jednak gdy teraz *publice administrationi abrenunciant* tedy *hoc manus exigendae praefatae contributionis* do dyspozycyi j.w.jm.p. podskarbiego wielk. koronnego *et officium eius* oddajemy. Sądy skarbowe *ante actis laudis* postanowione i reasumowane te *ob casum fatalis pestis ad effectum* nieprzyszły tedy one *et praesenti laudo reassumimus* i dzień onym poniedziałkowy da pan Bog wstępny w roku terazniejszym tu w Szczepankowie lubo w Łomzie gdy *contagie pestifera auspicato nomine cessabit* naznaczamy i aby tym *celerior cursu et numerosa fregventia* jchm.pp. deputatow skarbowych odprawować się mogli do urzędow ziemskich i grodzkich i jchm.pp. deputatow przez nas *in antecessum* obranych teraz *emedio nostri* przybieramy i upraszamy jchm.pp. Stefana Zambrzyckiego czesnika ziemie wiskiej, Floryana Gołębiewskiego wojskiego ziemie rożanskiej podstarosciego i sędziego grodzkiego łomżynskiego, Pawła Trzaskę komornika ziemskiego ostrołęckiego, Jana Łade ktorzy jchm. *pro tempore et loco suprascripto* zjachawszy się *juramentum super munas judicatus* praestare będą powinni. Sejmik terazniejszy że dla dalszej konsultacyej *im futurm* jest potrzeby tedy *actum eius* do dnia wtorego miesiąca Marca w roku terazniejszym *hoc in eodem loco* lubo *cesante peste ad locum solitum* do Łomży *sub eodem directore* limitujemy *in casum* zas *ingruentis necessitatis* w.jm.p. chorążemu łomżynskiemu *seucuius primiaris* dygnitarze ziemi naszej *convocare* nas *per litteras universales ad beneplacitum de tempore et loco plenariam* dajemy *potestatem*. Ktore punkta przez nas zgodnie postanowione jegm.p. marszałkowi naszemu podpisać i do akt grodzkich ziemi naszej oddac zlecilismy. Działo się w

Szczapankowie dnia 13 stycznia 1711 roku. Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *m.p.*

2/5 1711
Decr. Łom.
Ks. 280. fol. 624.

Actum Łomzae in curia Regia Sabbathio post Dominicam Jubilate proximo anno Domini 1711.

Obtulit generosus Martinus Ogonowski.

Oblata laudi terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemi łomzienskiej i powiatu do niej należących, ktorzysmy się tu do Łomzy na miejsce konsultacyom zwyczajne *in virtute* rady walnej warszawskiej z limitacyą przeszłego sejmiku na ten czas *abgrassantem* w Łomzie *pestem* w Szczepankowie od prawującego się na dzien 2 mca. Maja w roku terazniejszym zjachali uważając *calamitatem temporis praesentis* niżej napisane postanowiliśmy punkta. A ponieważ jchm.pp. komisarze tak do formowania taryfy jako i do w.jm.p. Lagiermana podpułkownika regimentow pieszych augzyljarnych najas. cara jm. w kole braterskim *qverulantur* jako pozwolone *solarium* tak *in vim contentationis* jako i samym jchm. *maxima in parte* dymow nie doszło. Które jchm. *suo proprio peculio* zastąpic za ziemię musieli *non parcendo sumptui suo cum summo descrimine fortunarum* tedy majac kompassyą braterską nad jchm. pozwolone na przeszłym sejmiku dwa tynfy z każdej siesnastki i szostak bity *in vim recompensae ex sumptu* jchm. i teraz kto jest *refragarius* a nie oddał wybierac pozwalamy *et super renitentes etami militarem exemtionem praesenti laudo* postanawiamy i tychże jchm.pp. komisarzow upraszamy aby i dalej *in his circumvenientijs* wojsk augzyljarnych *desudere* raczyli. Wielką *gratitudinem* za fatygi i prace deklarując. ichm.pp. obywatele powiatu kolenskiego lubo postanowili *ex mente* pierwszego sejmiku *per commissarios suos* taryfę że jednak jej *inficiantur* tedy *choc opus perficien dum* tymże jchm.pp. komisarzom *committimus*. Sejmik dzisiejszy *obvarias interveniens* że nam jest na dalszy czas potrzebny tedy *actum* jego *cum toto ulteriori effectu* do dnia 9. miesiąca czerwca w roku terazniejszym blisko przypadającego tu w Łomzie *sub eodem directore* limitujemy i prorogujemy, ktore to postanowienie nasze jm.p. marszałkowi koła naszego podpisac i do akt grodzkich podac zlecilismy. Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 2 mca. Maja roku panskiego 1711. Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łozmzienskiej.

1711. *Majus*. 10

Łomżyń. gr. obl. N 287, fol. 198.
Actum Łomzae in curia regia sabbatho post Dominicam Jubilate

proximo anno Domini 1711.

Obtulit generosus Martinus Ogonowski notarius terrestris et castrensis Zambroviensis.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących, którzyśmy się tu do Łomży na miejsce konsultacyom zwyczajne *in virtute* rady walnej warszawskiej z limitacyej przeszłego sejmiku natenczas *ob grasantem* w Łomzie *pestem* w Szczepankowie odprawującego się na dzień 2 miesiąca maja w roku terazniejszym zjachali, uważając *calamitatem temporis praesentis* niżej napisane, postanowiliśmy punkta. A ponieważ ichmp. komisarze tak do formowania taryfy, jako i do w.jmp. Lagiejmana podpułkownika regimentu pieszych augzylarnych n. cara jm. w kole braterskiem *qucrurantur*, jako pozwolone *solarium* tak *in vim contentationis*, jako i samym ichm. *maxima in parte* z dymów nie doszło, które ichm. *suo proprio peculio* zastąpić za ziemię musieli, *non parcendo sumptu suo cum summo diserimine fortunarum*, tedy mając kompasyą braterską nad ichmp., powolne na przeszłym sejmiku dwa tynfy z każdej szesnastki i szostak bity *in vim recompensae consumptus* ichm. i teraz kto jest *refragarius*, a nie oddał, wybierać pozwalamy *et super renitentes etami militarem executionem praesenti laudo* postanawiamy i tychże ichmp. komisarzów upraszamy, aby i dalej *in his circumvenientis* wojsk augzylarnych *desudare* raczyli, wszelką *gratitudinem* za fatygi i prace deklarując. Ichmp. obywatele powiatu kolinskiego lubo postanowili *ex mente* przeszłego sejmiku *per commissarios suos* taryfę, że jednak jej *inficiantur*, tedy *hoc opus perspiciendum* tymże ichmp. komisarzom *committimus*. Sejmik dzisiejszy *ob varias intervenientes* ze … na dalszy czas potrzebny, tedy *actum* jego *cum toto ulteriori effectu* do dnia 9 miesiąca czerwca w roku terazniejszym blisko przypadającego tu w Łomzie *sub eodem directore* limitujemy i prorogujemy.

Które to postanowienie nasze jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 10 miesiąca maja roku panskiego 1711.

Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej *mp.*

1711. *Julius* 7. Viznen. castr. diss. N 1314 f. 378.
Łomżyn

Laudum conventus particularis Łomzensis.

……

…….

braci powiatu…na ichmp. komisarzów … ziemi nurskiej… z dóbr *ex antiquo* do ziemi łomzieńskiej należących mieli pociągać *ad contributionem pendendam* onych, a osobliwie jmp. Łukasza Gostkowskiego, chcąc my tedy *jura vicinitatis et amiciciae* z tą ziemią *observare*, które dotąd *inviolata* zostawały, *e medio nostri* upraszamy ichmp. posłów t.j. jmp. Pawła Kulikowskiego i jmp. Stanisława Tymińskiego burgrabich grodzkich zambrowskich, którzy ichm. na sejmik ziemi nurskiej zjachawszy według instrukcyi sobie danej *cum debita veneratione nemini publico desiderio* ziemi naszej i powiatu zambrowskiego opowiedzą.

Gwardya j.kr.m.p.n.m. wielkie szkody i wiolencye obywatelom ziemi naszej *stante exactione praesenti* na wyprawę pachołków *ad mentem* rady generalnej warszawskiej uchwalonej uczyniła *et contra disciplinam militarem* jako w kole naszem wniesione *excessit,* tedy *sistimus ulteriorem exactionis gradum*, póki nie będzie na sądach skarbowych ziemi naszej należyta *iniuratis satisfastio* i ichmp. komisarzów obligujemy, aby pieniądze wybrane *ad ulteriorem dispositionem* przy sobie zatrzymali.

Taryfa ziemi naszej za dymów 40 *moderata et tot laudis confirmata* że dotychczas przez ichmp. komisarzów *finaliter non effectuata*. Tedy upraszamy ichmp. komisarzów *in antecessum* obranych, aby one *ex possessionibus habita ratione calamitatis praesentis* postanowić chcemy, miejsca do postanowienia naznaczamy: powiatowi łomzienskiemu i ostrołęckiemu w Łomzie na dzień 31 miesiąca terazniejszego lipca, zambrowskiemu w Zambrowie na czwartek ……

……

……

excessivos de … Jan Łada komisarz … *circa bonum publicium mercuit respect*. … być ukon…nego do sądów skarbowych *pro satisfactione* odsyłamy.

Podatek czopowy *his calamitalibus temporum* przy miastach zosta… dotychczas nie wybierany, jako *cessit*, zlecamy ichmp. sędziom skarbowym *inquirere a magistratum* wszystkim *ad respondendum terminum peremptorium … vis ad citatione* na sądach skarbowych naznaczamy, którzy *omnino com* .. powinni *sub onere fisci, currentia* jednak ma się zaczynać *ad 1 Martii anni*…

Starostwo łomzienskie tak ciężką plagą Boską powietrza morowego i wojowniczemi ekstorsyami tak srodze zrujnowane, że tylko *faville et cineres manent* wielkiego nietylko u nas ale w całej rzeczyp. *meretur respectum examore proximi* ile tedy będzie możność jaka *subvenire egestati pauperum* do przyszłego, da Bóg, sejmiku odkładamy.

Ordynacya szelężnego z dawnych lat zatrzymanego jako są dekreta skarbowe, aby *in effectu* zostawała *et cuique* według wydanych asygnacji … dat *retentoribus serio iniungimus.*

Sejmik dzisiejszy że nam jest do dalszych konsultacyi potrzebny, tedy … *et actum* onego do dnia 23 miesiąca września w roku terazniejszym *sub eodem directore* limitujemy.

Które to punkta jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich ziemi naszej podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w Kościele farnym dnia 7 miesiąca lipca roku pańskiego 1711.

Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej, *mp.*

Oblat. Łom. 238. fol. 56. 20/8 1711

Actum Łomzae sabbatho in vigilia festi Bartholomei apostoli anno Domini 1711. Obtulit nobilis Josephus Olszewski.

Laudum conventis particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze urzędnicy wszystko rycerstwo i obywatele ziemie łomżynskiej i powiatow do niej należących ktorzysmy tu zjachali za uniwersałem j.k.m.p.n.m. na dzień dzisiejszy do sejmikowania tymże uniwersałem nam naznaczony uprosilismy *e medio nostri* za dyrektora koła naszego jm.p. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica ziemskiego łomżynskiego pod ktorego dyrekcyą i marszałkowską władzą niżej opisane *unanimi consensu* uchwalamy punkta. A najpierwej j.k.m. panu n.m. za oczywiste w łaskawosci swojej koło dobra całej rzeczypospolitej pieczołowanie gdy nie tylko *in prosperis* ale *et in adversis* raczy j.k.m. one *ostentare* winne niesiemy dzięki spodziewając się iż j.k.m. pan. n.m. przy długoletniem panowaniu *et in posterum* w świeżej pamięci ziemie nasze *publicis* z dezolowaną *calamitatibus* będzie raczył *fovere*. A że w uniwersale panskim w kole naszem przeczytanym *inter alia conscripta desideriato adiunctum* abysmy według uchwały walnej rady warszawskiej wszelkie podatki *in conservationem* wojsk rzeczypospolitej postanowione wypłacali my jako *obedientes* będąc prawu pospolitemu nie tylko już *maiori* daleko *in parte* przy wypłaceniu *in toto* gwardyi j.k.m. i rzeczypospolitej tak na wyprawę jako i lenungi pieniądze wybrane z ziemi naszej oddali ale też i cokolwiek by jeszcze przy nas zostało retentow osobliwie do skarbu należących i te aby *sine ulla questione* przy pilnym jchm. pp. egzaktorow skarbowych staraniu wypłacone były stanowiemy. Ichm.pp. komisarze ktorzy na przeszłym sejmiku *relationis* obrani byli *ad exactionem* pieniędzy na gwardyą pomienioną ponieważ że *affirmant* iż *in toto* onym *satisfactum* więc aby otrzymawszy tu od nich kwity po generalną do j.w.jm.p. podskarbiego wielkiego koronnego jechac raczyli *praesenti obligamus* jchmsciow *laudo iniungimus* i to też jchmm.pp. komisarzom gdy ziemia nasza *ultimis* niemal *laborando iuribus* a pierwsza jest *ad inportationem* do skarbu uchwalonych podatkow aby suplikowali łaski j.w.jm.p. podskarbiego żeby być mogła wolna od konsistencyi zimowej

wojsk i kontrybucyi wszelkiej ktory to *praesens* będzie dyspozycyi rozkwaterowania onych. Dobra *anterioribus laudis* libertowane od wszelkiej kontrybucyi jako to: Pniewo, Zbązek, Drozencino dla onych ciężkiej desolatyi aby żadnemu nie popadły egzakcyom że będą upraszac jchm. pp. komisarze j.w.jm.p. podskarbiego *obligamus*. Że zas jchm.pp. obywatele ziemi naszej skarżą się iż są *aggravati* przy wybieraniu tej kontrybucyi czy to przez jchm.pp. komisarzow ziemskich czy przez jchm.pp. wojskowych ażebysmy łatwiej zrozumiec mogli *depactationem in iuriatorum Vevisionem* stanowimy aby przez parafie w powiatach *rectae conscientiae viri*_ obrani byli jm.p. marszałkowie koła naszego w konnotować i gdzie *possibile eliqueudos assignare* zlecilismy coby zas do widomości całej ziemi *per venire possit hoc* po miastach i miasteczkach i parafiach publikowane miec chcemy. Taryfa *ad aeqvatem iustitiam iuxta lauda anteriora* w ziemi naszej że do pomiarkowania nie doszło tedy *ad meliorationem* pomienionej taryfy osobliwie w powiecie ostrołęckim jm.p. marszałkowi koła naszego zlecamy aby raczył bądz przez siebie samego bądź przez *commissioris per se assignatos* meliorowac i skorygowac. Wiadome są nam wszystkim prace i ekspensa jchmm.pp. posłow ziemi naszej na radzie warszawskiej przez czas niemały erogowane chcąc jchmm. kontentować do przyszłych sądow skarbowych ziemi naszej *differimus*. Podatek czopowego pospolity lubo szczupły ziemi naszej ktorego *currentia* zaczyna się *a prima Martij* według przeszłego laudum w.jm.p. chorążemu łomżynskiemu za rok jeden terazniejszy *cedere* powinien Jm.p. Wawrzyniec Tyszka ex *permissione divina* ogniem skarany *ab omni contributione* według prawa libertatatatu. *Despons* na list do koła naszego jm.p. Lubienieckiego kapitana gwardyi j.k.m. aby był dany jm.p. marszałka obligujemy. Ktory to sejmik tak skonkludowawszy i w nim punkta wyżej zapisane postanowiwszy jm.p. marszałkowi koła naszego podpisac zlecamy. Działo się w Łomżie w kosciele farnym *die* 20 *Augusti anno domini* 1711. Ignacy Zbierzchowski sędzic i marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *manu propria.*

Oblat. Łom.
238 fol. 46.

22/9 1711

1711

Actum Łomzae~~nsia~~ proxima feria tertia in crastino festi Sancti Mathaei apostoli et evangelistae quadraqasinatem anno Domini 1711. eod officium et acta praesentia castrensia capiataenalia łomzensia personaliter sue densiens. Obtulit generosus Martinus Ogonowski *notarius terrestris et castrensis Zambroviensis. Laudum conventus particularis terra Łomzensis die hodierna hic acta contentura hic łomzae celebrati director et Mareschaleus obtulit.*

My rady dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących obywatele ktorzysmy się z limitacyi przeszłego sejmiku z rady walnej warszawskiej ordynowanego tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne na dzień 22 mca Wrzesnia w roku terazniejszym zjachali pod dyrekcyą jm. p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego te niżej opisane *unanimi voto* stanowiemy punkta. Ponieważ *ex publica notitia* doszło ziemi naszej ze j.w.jm.p. Feliks Bawer generał wojsk najasniejszego cara jm. ku Pomeranii ma ciągnąć z wojskiem pod komendą swoją zostającym ażeby *totamqve popularitatem* tedy ziemia nasza *tot calamitatibus* zrojnowana *in deteriorem* nie przyszła ruinom do pomienionego j.w.jm. p. generała posłow i kommissarzow z ziemi naszej upraszamy i deputujemy a mianowie z powiatow łomżynskiego jchm. pp. Jana Iłowskiego podczaszego i podkomorzyca ziemi łomżynskiej Jozefa Mieczkowskiego skarbnika łomżynskiego, z zambrowskiego jchm. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego Stanisława Jałbrzykowskiego komornika ziemskiego zambrowskich, Tomasza Kulikowskiego, Jana Ładę, z kolinskiego Stanisława Doliwę łowczego łomżynskiego Jana Gromadzkiego, Jakoba Danowskiego z ostrołęckiego jchmm.pp. Wojciecha Ponikiewskiego, Pawła Trzaskę komornika ziemskiego Marcina Dobkowskiego komornika ziemskiego ostrołęckich upraszamy i deputujrmy, ktorzy jchm.pp. posłani komisarze nasi do pomienionego j.w. Bawera Jenerała tu ku ziemi naszej zbliżającego się *cum profundissima veneratione adibunt* i *summam calamitatem* ziemi naszej *exponent* i o wszelkie respekta i skromność wciągnieniu wojsk *expostulabunt* i cokolwiek pomienieni jchm. pp. komisarze uproszą nam *tempestive denuntiare* powinni *interim* sejmik dzisiejszy dla dalszych naszych obrad *pro die* 13 mca. Pazdziernika w roku terazniejszym blisko przypadającym *in crastino* sądow skarbowych *sub eodem directore* limitujemy i prorogujemy i niniejsze laudum jm. p. marszałkowi koła naszego pod pisać i do akt grodzkich ziemi naszej zlecilismy.

Działo się w Łomżie w kosciele farnym dnia 22 wrzesnia w roku panskiem 1711. ~~/podpisano/~~ Marcin Ogonowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *manu propria.*

Oblat. Lom. 238 fol. 68.

Actum Łomzae feria tertia ante festum santae Hedvigis viduae et electae Dei proxima anno Domini 1711. Obtulit generosi Martinus Ogonowski.

13/10 1711

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo i obywatele ziemi łomzynskiej powiatow do niej należących ktorzy się z limitacyej przeszłego sejmiku z rady walnej

warszawskiej pochodzącego tu do Łomży na miejsce *consultationum* zwyczajne na dzień 13 miesiąca pazdziernika w roku terazniejszym zjechali pod dyrekcyą jm.p. Marcina Ogonowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego marszałka koła naszego rycerskiego niżej napisane *unanimi consensu* stanowiemy punkta. Naprzod ponieważ jm.p. Jozef Mieczkowski skarbnik~~iem~~ ~~ziemi łomżynskiej~~ z jm. p. Janem Iłowskim podczaszym ziem łomżynskiej posłowie komisarze *in antecessum* obrani ~~na~~ publice w kole naszem *retulorum* że z j.w.jm.p. generałem lejtnantem Baurem kawalerem białego orła najasniejszego cara jm. zaprowiant wojsku przechodzącemu jego carskiego wieliczenstwa *composuerunt* tedy my wszyscy *hanc compositionem* jm.p. skarbnika i podczaszego ziemi łomżynskiej *pro rato et grato acceptamus* i z kazdej szesnastki po tynfow 7 z całej ziemi łomżynskiej tak za prowiant jako *compensando* wielkie usługi i fatygi jmm. pp. komisarzow *sumptu suo* pracujących ze wszystkich *generaliter* dobr pozwalamy i uchwalamy ktora to summa *ex dispositione* jm.pp. skarbnika i podczaszego ma byc wydana *pro die decima octava mensil praesentis instabunt*. Tenże jm. p. komisarza ziemi naszej do pomienionego jw.jm. jenerała aby podwody ktorekolwiek z prowiantem *totaliter* wrocone były i prowiant zawieziony do Magdeburga aby przyjęty był *pro persoluto*. Do uznania pretensyi w ziemi nurskiej z powiatem zambrowskim *de in antecessum* uproszonych jchmosciom Tomasza Godlewskiego łomżynskiego i Marcina Ogonowskiego zambrowskiego pisarzow ziemskich i grodzkich uprosilismy do ktorych *et praesenti laudo* uprosilismy jchm. pp. Franciszka Sutkowskiego sędziego grodzkiego i Stanisława Jałbrzykowskiego komornika ziemskiego zambrowskich ktorzy zjechawszy się jchmosc razem z jchmosciami panami komisarzami ziemi nurskiej *ad bona controversa decident quod juris et aeqvitatis erit vigore limitationis*. Doniesie i to jm. pp. komisarze iż jm.p. Stanisław Kosakowski obywatel zambrowskiego powiatu nie winnie obwiniony za cudzy uczynek wzięty i związany imieniem całej ziemi dając mu *testimonium* aby był uwolniony i rzeczy przy zabraniu jego wzięte jako niewinnie *totaliter* oddane były jako obszerniej list otym jest pisany imieniem całej ziemi naszej do j.w.jm.p. generała opiewa. Pretensye względem nie wydania podatkow gwardyi jego k.m. z miasta Zambrowa i Woli należących do kogo należy odsyłamy. Ten zas sejmik dla dalszych naszych obrad że nam jest potrzebny *ad diem octavam Januarij in anno proxime venturo* limitujemy *sub eodem directore* tedy te uchwałe nasze jm.p. marszałkowi ręką jego podpisac zlecilismy.

Działo się w Łomżie w kosciele farnym dnia 13 pazdziernika r.p. 1711.

~~/podpisano/~~ Marcin Ogonowski pisarz zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *manu propria*.

Obl. Łom.

238 f. 82.
31/3 1712

1712

My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko ziemie łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele ktorzysmy się tu do Łomży na miejsce *consiliorum nostrorum* zwyczajne na dzien 31 mca. marca w roku niniejszym za uniwersałem powtornym najasniejszego k.jm.p.n.m. tym uniwersałem naznaczony zjachali wprzod *proveteri usu et praeci* za dyrektora koła naszego jm.p. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica ziemskiego łomżynskiego obranego uprosiwszy *hoc bonum publicum* ziemie naszej *concernentia* stanowiemy punkta. A naprzod wniesione przez jm.p. Stanisława Jałbrzykowskiego komornika i poborce powiatu zambrowskiego *desiderium* ktory jm. *exactionem* podatkow w pomienionym powiecie Zambrowskim nie wybrał *in toto* a jm. pp. assygnataryuszowie od wojska *instant* aby im *iuxta assignationes* wypłacił z tegoż podatku pozwalamy jm.p. poborcy *continuare suam exactionem etiam cum executione militari super venitentes extendenda*. Z wielkim żalem wniesiona affektacya do sejmiku jm. pani Tyszczyny pozostałej małżonki nieboszczyka jm.p. Jakoba Tyszki, ktorej niedawnemi czasy syna ze szkoł na swięta wziętego do domu i tam jadącego na gosciencu w boru nie litosciwa ręka ludzi najasniejszego cara jm. z regimentu pod komendą w.jm..p. Lagermana zostających i ze sługą tegoż studenta wiozącym okrutnie zabiła i okrutną smiercią dwoch razem ludzi z tego swiata z gładziła com zlecamy w.jchm. pp. posłom w instrukcyej specifikowanym promowować. Ponieważ *per dispositionem* wojsk najasniejszego cara jm. insze dobra j.k.m. są od prowiantow egzakcyej ochronione zostają a starostwo ostrołęckie w dzierżawie j.w.jm.p. wojewodziny smolinskiej na tenczas prowiantom podlega to oddajem jchm. pp. posłom *dexteritati* aby *instantijs suis* mogli to starostwo od pomienionych prowiantow eliberować. Wniesiona jest instancya ww. jm.pp. wislaw do sejmiku dzisiejszego że w. siostra jmciow jest *elocata in matrimonium* najasniejszego krolewicza jm. Konstantego ktore *matrimonium* najas. krolowa jm. przeszła *inter turbat et commansionem matrimonialem* rojnowac usiłują ten punkt wielmożnem jmm. panow posłow ziemi naszej oddajemy *ad promovendum* aby *efficiant* albo *commansionem concordem* albo *seperationem* jako się najlepiej będzie zdało na tamtym miejscu *consilijs dum modo fiat refusio summae dotalis pleno diorum* i całej fortuny wniesionej do naj. krolewicza jm. Dobra Ołtarzow w ziemi warszawskiej leżące na ktorych jm. pp. Polekszowie pewną summę lokowali i prawo słuszne mają teraz od padły *sub possesionem* j.w.jm.p. kanclerza wiel.koron. ww. jmm. pp. posłowie instancyować będą do pomienionego j.w.jm.p. kanclerza wiel. koron. orestutycyą z tych dobr summy jmm. pp. Polekszowe należącej że zas zachodzi

requisycya w kole naszym jm. p. Szczuki Jozefa starosty wasielewskiego oberstejletmanta regimentu zasług ziemi naszej na pomieniony regiment nie dobranych to tedy *desiderium* jm. odkładamy do sądow skarbowych ziemi naszej łomżynskiej. Ktore to punkta przez nas zgodnie uchwalone i postanowione jm.p. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich łomżenskich podać podpisane zlecamy.

Działo się w Łomży w kosciele farnym dnia 31 marca r.p. 1712. ~~/podpisano/~~

Ignacy Zbierzchowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej (*manu propria*)

fol. 104 [a]

15/3 1714

Act~~a~~um Łomz~~ensia~~ae sabbatho post Dominicam latore qvadragesimalem proxima anno 1714.

~~Oblata~~ Laudum conventus particularis terra Lomzensis. ~~Ad officium et acta prasentia castrensia capitanealia zambroviensia personaliter vawiens~~.

Obtulit generosus Josephus Łuba vicenotarius castrensis Colnensis et marschalcus conventus particularis terra Łomżensis ~~obtulit~~.

My rady dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo ziemie łomżynskiej rycerstwo i obywatele powiatow do ziemi tejże należących ktorzysmy się tu do Łomży na miejsce konsyltacyom naszym zwyczajne *ex limitatione* sejmiku przeszłego na dzien dzisiejszy to jest 15 mca Marca w roku terazniejszym zjachali pod dyrekcyą tegoz jegm.p. Jozefa Łuby regenta kolenskiego za marszałka przez nas zgodnie *in antecessum* obranego *in virtute* uniwersałem j.k.m.p.n.m. niżej napisane *concordibus votis* postanawiamy i uchwalamy punkta a naprzod lubosmy roznemi po te czasy *pressi et exhausti* kontrybucyami, kontentując jednak *in parte* jchm.pp. wojskowych zasłużonych dywizyi w.jm.p. łowczego koronnego na assygnacye dawniej ze skarbu do nas wypadłe przez jm.p. Stanisława Kocimskiego porucznika arkabuzeryi tejże dywizyi prezentowane uchwalamy podatek takowy. Od żydow z karczem *generaliter* wszystkich gdzie tylko *reperiri* mogą od kotła każdego po talarze bitym od czeladzi zaś ich katolikow ile onych miec mogą po złotemu jednemu od osoby, z karczem zas prywatnych w ktorych by się szynki publiczne lubo przez katolikow znajdowało po talarze bitym jednym jchm.pp. poborcom *sine intermissione* wybierac pozwalamy, a że ten podatek nie podobna aby nam miał *sufficere* tedy nie widząc łaczniejszego temi czasy *augmentum summy* sposobu i do podatkowania *medium* uchwalamy pogłowne jedno na gospodarzow *generaliter* wszystkich osob szlacheckich i chłopskich (*non praeiudicando* duchownym osobliwie w Bogu przewielebnym jchm.pp. zakonnym konwentu łomżynskiego w Cydzynie *funditus* z rujnowanym) na loznych zaś i rzemiesnikow gdziekolwiek by się znajdowali pogłownego dwoje, które aby ichm.pp. poborcy podług instruktarza i konskrypcyi na

pogłowne *immediate* przeszłe uważając lata i wiek osob *sine aggrovatione* jednak ludzi po trzy grosze od kwitu kontentując się wybierali tynfa po złotemu i groszy osmiu podług dawnych innotescencyi ze skarbu przyjmowali *praesenti laudo* obligujemy jchmosciow. Do ktorego podatku *in supplementum* tegoż za spolnym wynalaskiem z zgodą nas wszystkich *annectitur* i młynowe z każdego młyna lub na małych lub na wielkich rzekach od koła każdego po tynfow dwa foluszowych i mącznych do których wybierania podatkow za poborcow upraszamy jchm. z powiatu łomżynskiego i ostrołęckiego jgm.p. Bonifacego Grudowskiego czesnika inflantskiego z zambrowskiego jgm.p. Waleryana Żebrowskiego, z kolenskiego jm.p. Wojciecha Barzikowskiego którzy jchm. aby się na funkcyi swojej *practicata praxi* sprawowali obligujemy jchmsciow. Resztę zas summy nad deklaracye tak wielą konstytucyi *titulo* zapłata wojsku wyraznie do skarbu *ad resolutionem* [nieczytelne] grawacyi ziemi zniszczonej naszej odsyłamy, gdzie wszelkich szkod *ingvantium* by przez kogo z wojskowych w ziemi naszej *subseqvi* miały albo *ubi de jure competierit* upomniec się *solvam viam* (brak konca aktu)

fol. 105[a]

Actum Lomzae feria quinta post Dominicam
[nieczytelne] septuagesimae proxima anno Domini 1715.

Obtulit generosis Valentinus Gacki.

Laudum terrae Lomzensis.

1715

My rady dygnitarze urzędnicy i całe ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele zjachawszy się na dzień dzisiejszy *ex vi* limitacyi sejmiku przeszłego za uniwersałem j.k.m.p.n.m. naznaczonego przez nas zgodnie uczynionej i postanowionej tu do Łomży na miejsce konsultacyom naszym zwyczajne pod dyrekcyą jm.p. Waleryana Polekszy te niżej zgodnie umowione postanawiamy punkta. A naprzud do j.w.jm.ks. biskupa płockiego w interesie jm. p. Gabryela Zaruskiego *exactora* powiatu ostrołęckiego upraszamy za posłow w.w.jm.pp. Ignacego Zbierzchowskiego sędzica łomżynskiego i jm. p. Franciszka Ciemniewskiego skarbnika zakroczymskiego, *ut exponant* j.w.jm.ks. biskupowi płockiemu *innocentia* jm.p. Zaruskiego oraz upraszali aby *a censuris ecclesiastias tum et ab omni processa juris* był uwolniony, tudzież aby podatek z Sielunszczyzny y do podatku ziemi na zapłatę wojsku rzeczypospolitej ordynynowany *et ex mente laudi* uchwalony wypłacić rozkazał j.w.jm.ks. biskupowi jchmm.pp. posłowie *expostulabunt*. Respektem zas wypłacenia trzeciej raty osmiu tysięcy tynfow do kommissariatu saskiego j.k.m. należącej, naznacza się summa *restans* z pierwszych podatkow dwojga pogłownego u jmm. pp. pobrcow to jest

summa siedm tysięcy siedmdziesiąt dziewięc tynfow groszy osmnascie, także kotłowe żydowskie *anteriori laudo* uchwalone, jaka impertancyę jego *ex calculo generali* u jmm.pp. poborcow pokaże się destinant na zapłatę tejże reszty Sasom. Regimenty saskie ks.jm. *de* Wejsenfels ponieważ także wielkie poczyniły szkody przechodami swemi w ziemi naszej tedy jmch. *in iuraiti* ~~do~~ ze wszystkich powiatow powinni produkować kwity saskie pomienionego regimentu i odwozić najprędzej te do jm. p. Andrzeja Gałąski komornika ziemskiego granicznego jeneralnego Kom~~m~~is~~s~~arza ziemi naszej na to od nas uproszonego i destinowanego który jm. z konfrontowawszy wszystkie należycie kwity *demonstrabit* jm.p. Obersztelejtnantowi bublikowi tu w Szczepankowie kwatyrę swoją mającemu, aby według ordynansu j.o.ks.jm. Janusza do siebie regulowanego przyjął pomienione kwity w summie należącej, za 3 ratę 8.000 tynfow a czegoby nie stawało resztę jm.p. kom~~m~~is~~s~~arz z remanentow z wyż pomienionych summ u jchmm. pp. poborcow będących dopłaci jm.p. Obersztelejtnantowi bublikowi i kwit generalny do pomienionego jm. *in rem* ziemi otrzyma jchmm. zas pp. poborcy aby summy rentowe u siebie będące jak najprędzej *pro primis diebus Martij* do jm.p.ks. kom~~m~~is~~s~~arza odwozili *iniungimus punctum benemeritorum anteriori laudo* do sądow skarbowych *prograti*tudine *remissorum praesenti laudo cassatur*. także assygnacye za łaski w.jm.p. Jana Iłowskiego podczaszego ziemi łomżynskiej ktoreby prywatnie *non instuta judicii* były wydane, aby jm.p. instigator fiskalny powydawał pozwy i wpisał się o reprodukcyą ich, jeżeli słusznie albo *ad favorem* tylko komu były wydane *committimus* i żadna assygnacya odtąd z sądow skarbowych *benemeritis* wychodzic nie powinna, aż wprzud będzie na sejmiku *per laudum publicum* destynowano *certum quantum in vim gratitudinis* ktoby *merereturjchmm. pp.* assygnataryuszow wszystkich wojskowych na tym sejmiku *comparentes,* osobliwie jm.p. Kocimskiego porucznika Bartłomieja Skrzypkowskiego, Franciszka Herbowskiego, Michała Rzymowskiego i gwardyą j.k.m. do remanentow *in genere* wszystkich przy jchm. pp. poborcach zaległych *per dispositionem* sądu skarbowego odsyłamy i aby *omnino* sąd skarbowy pomienionych jchm. pp. assygnatoryuszow ukontentował *in iungimus* do ktorych to remanentow *in supplementum,* podatek dymowego jednego *secundum taryfam anni* 1661 ktora w sobie dwa tysiące i cztery *discontinet* po 2 tynfy z dymu jednego uchwalamy, oraz do wybrania pomienionego podatku za poborcow z łomżynskiego jm.p. Walentego Gackiego, z zambrowskiego jm.p. Adama Nagurkę z Ostrołęckiego jm.p. Mikołaja Jemielitego z kolenskiego jm.p. Szymona Danowskiego obieramy, ktory podatek *in spatio unius septimanae* przy publikacyi wprzod pomienionego podatku wybrac ichm. pp. poborcy mają i zadyspozycyą sądow skarbowych jchmm. *assygnatariis* wypłacac będą powinni, *solarium* po groszy sześć polskich kwitowego

jchmm.pp. egzaktorom pozwalamy. Przy tym idąc *more et praxi vicinarum terrarium* województwa naszego pogłowne żydowskie *numero* jedne uchwalamy i postanawiamy to jest aby od każdej osoby żydowskiej tak męskiej jako i białogłowskiej płci po tynfow jednemu jchmm.pp. egzaktorowie wybierali *veramque conscriptionem* osob żydowskich *in genere* wszystkich ciż jchmm. pp. egzaktorow uczynili e*andemque* na sądach fiskalnych *super relitatem verae conscriptonis* jako i *exactae* od nich *summae* poprzysięgli, *excepto* jednak tych żydziakow i żydowek którym jeszcze lat 16. niedoszło od takowych pogłownego jchm. pp. egzaktorowie pretendować nie będą, do ktorego jako najprędszego wyegzekwowania podatku wezmą jchm.pp. egzaktorowie ludzi od jm.p. Kocimskiego porucznika ktorych tu ma pod swoją komendą 20. do każdego powiatu po 5 w.jm.p. miecznikowi ziemie naszej *ob respectum meritarum* jego *ad publicatione* dalszej i ochotniej w interesach ziemskich *in futurem* usług *in summam* 1300 tynfow *evictam* od saksonow *in toto* ... pretensyi pomienioną summę ziemia nasza do jm.p. miecznika …. *merita* w.jm.p. podstolego łomżynskiego, ponieważ na terazniejszym sejmiku nieznalazły *suam gratitudinem* na przyszłym da Bog sejmiku pamiętać i *omnino* ukontentować deklarujemy *cum omni gratiarum actione* za tak pilne pieczołowanie i fatygi w interesie ziemi podjęte. także interes jm.p. Łady i jm. p. Mrozowskiego podobnemu respektowi ziemie naszej podlegac będzie wies Bacze mokre także dobra Cydzyn ww. pp. zakonnych wioska pod Łomżą *et sors* na Łomżycy w.jm. księdza kom~~m~~is~~s~~arza proboszcza łomżynskiego pp. Kozikowscy na Kisiołkach *atque* Męzenin jm.p. Opackiego od podatku wszelkiego *ab actes laudo praesentis pro uno solum anno* libertują się od ktorych jchm. żadnego podatku jchm. *exactores* pretendowac niepowinni, dawniejsze jednak pogłowne na Sasów uchwalone wypłacać pomienione wsie powinni ktore *laudum* i punkta zgodne na sejmiku uchwalone i postanowione jm.p. marszałkowi podpisac i do akt grodzkich zambrowskich *vacante protunc officio castrensi Lomzensi* podac zlecilismy.

Działo się w Łomży w kosciele farnym dnia 18 mca. Lutego r.p. 1715.

/~~podpisano~~/ Waleryan Antoni Poleksza marszałek koła rycerskiego ziemie łomżynskiej *manu propria*. fol. 105 [c] 1716

4/6 1716

Act~~a~~um Łomz~~ensia~~ae feria sexta post festa solennia sacri pentecostem proxima anno 1716.

~~Oblata~~ Laudum conventus particularis terra Lomzensis.

~~Ad officium et acta prasentia castrensia capitanealia zambroviensia personaliter vawiens~~.

Obtulit generosus Joannes Jałbrzykowski ~~obtulit~~.

My rady dygnitarze urzędnicy i całej ziemie łomżynskiej i powiatow do niej należących rycerstwo i obywatele zjachawszy się *ex vilimitationis* na dzień dzisiejszy to jest *pro qvarta Junij in anno* 1716 pod tymże jm.p. Wojciechem Bardzikowskim dyrektorem koła naszego *in antecessum* uproszonego i zgodnie obranego dla rożnych teraźniejszych wojsk przechodzących i agrawac jej ziemi naszej oraz i okkurencyi tak nieszczęsliwej niespokojnego czasu w całej rzeczypospolitej tenże sam sejmik limitujemy pod tymże samym jm.p. Wojciechem Bardzikowskim dyrektora koła naszego na dzien 15 miesiaca Czerwca *in anno eodem cum omnibus punctis in anterioribus laudis specificatis* limitujemy zaś przy teraźniejszym zjezdzie naszym postanowilismy *unanimi sensu* punkt pierwszy aby sol suchedniowa była każemu z jchm.pp. braci na włoki wydawana *ducta proportione* jako w ktorym powiecie przypadnie według włok inkludując *largitie* ktoreto przeszły milaty służyli jchmm. jako ktoremu powiatowi przypadło z tych 20 beczek largicyej obligując jemm.pp. dystrybutorow aby *fide honore et conscientia* tak [nieczytelne] jako ich wolne regestra *docebunt* a nie daj Boże żeby która wieś miała krzywde ponieść tedy jak najpierwszym sądzie w ziemi naszej bez wszelkiej dylacyej i dyskretacyi powinien *sub juramento corporali regestra* na sejmiku poprzysiąc *extraditionem reram* ciż jchm. wyż pomienieni pp. dystrybutorowi jako to z powiatu łomżynskiego pierwszy dystrybutor jm.p. Franciszek Mieczkowski podwojewodzy ziemie łomżynskiej z Zambrowskiego jm.p. Jan Jałbrzykowski sędzic powiatu zambrowskiego z kolinskiego jm.p. Władysława Doliwa burgrabia grodzki wąsoski z ostrołęckiego jm.p. Andrzej Zmijewski Działo się w kosciele farskim łomżynskim dnia 4. miesiąca Czerwca roku panskiego 1716. Jakob Wojciech Bardzikowski marszałek koła rycerskiego ziemie łomżynskiej *manu propria* ~~*post cuius ingrosiatonam in acto praesentia o regionalicter ibidem remansit.*~~

Oblat. Łom. 238 f.159. *Actum Lomzae feria secunda post festum sancti Antonii de Padva proxima anno Domini 1720.*

Obtulit generosis Antonius Staniszewski

11/6 1720 *Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.*

My rady dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo i obywatele ziemi łomżynskiej i powiatow do niej należących zjechawszy się na dzień 11 miesiąca Czerwca do Łomży roku niniejszego *ad locum* publicznej obradzie naszej i konsultacyom *solitum* na kongres i dyspozycyą gospodarską ziemi naszej za i~~n~~notestencyą w.jm.p. Ludwika z Gosciszko Zielinskiego podkomorzego ziemi naszej łomżynskiej starosty wareckiego *unanimi voto et consensu* za dyrektora i marszałka konsultacyej naszej obralismy jm.p. Gabryela Zaruskiego czesnikowicza ziemi naszej łomżynskiej *circa* ktorego *moderamen et directionem* chcący

consveto more et praxfi przyjść *ad portionem solitam* soli suchedniowej już nam od lat dwu należącej to jest ~~to jest~~ za rok 1719. tudzież 1720. uprosilismy i delegowali do odebrania tejże soli na ziemię naszą należącej *pro anno* 1719. jm.pp. dystrybutorow z łomżynskiego jm.p. Tomasza Niedzwieckiego z zambrowskiej jm.p. Kazimierza Nagurkę z ostrołęckiego jm.p. Andrzeja Dzwonkowskiego, z kolenskiego jm.p. Walentego Godlewskiego regenta ziemskiego i grodzkiego kolenskiego. Na rok zaś 1720. z łomżynskiego jm.p. Michała Strykowskiego, z zambrowskiego jm.p. Kazimierza Godlewskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, z ostrołęckiego jm.p. Bonifacego Grudowskiego czesnikowicza inflantskiego, z kolenskiego jm.p. Wojciecha Wagę. Upraszając i zlecając jchm. naszym wielce miłos.pp. aby tęż sol tak przeszłoroczną jako i tego roczną na leżącą windykowali i oneż *solita praxi et methodo* dystrybuowali, że zas ziemia nasza *multis* implikowana *negotijs* insze *medium* salwowania mieć nie może jako przez publiczną obradę, więc jm.p. marszałkowi naszemu wielce milos. p. zlecamy, aby *nomine publico* ziemi naszej do j.w.jm.p. kanclerza koronnego jako starosty naszego wielce miloś.p. list napisał *ex* postulując aby *obveniendo omni indemnitati* ktoraby przez omieszkanie publicznej obrady *intervenire* mogła, uniwersał nam j.k.m.p.n.m. przysłać raczył, że zas j.w.jm.p. wojewoda chełminski nasz wielce miłos. p. *huiusqve* do ziemi naszej znacznej summy pokazuje pretensje, lubo dwa regimenty j.w. naszego wielce miłosciwego p. już *in luculenti* pretendowaną wybrały summę chcący się dalszych uchronić inkonweniencyi uprosilismy *e medio nostri* ww. jchmm. pp.jm.p. Mikołaja Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego i jm.p. Łukasza Nagurkę podczaszego ziemi łomżynskiej aby j.w.jm.p. wojewodę chełminskiego naszego wielce miłosciwego p. *adire* i z nim *omni qvam meliori modo* ten interes umowić zgodzić i pokombinować raczyli *previa calculatione* przez regimenty wyż pomienione pieniędzy wybranych, ktore to punkta napisać zgodnie przez nas postanowione jm.p. marszałkowi koła naszego podpisać i do aktow grodzkich łomżynskich *per oblatam* podac zalecamy.

Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 11 czerwca roku panskiego 1720. /~~podpisano~~/ Gabryel Zaruski marszałek koła rycerskiego *manu propria*.

Oblat. Łom. 238. fol. 236.

Actum feria quinta ante festum Sancti Mathaei apostoli et evangelistae proxima anno Domini 1722.

Obtulit generosus Bartholomeus Wądołkowski camerarius districtis Zambroviensis.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziem łomżynskiej zjachawszy się za uniwersałem j.k.m.p.n.m. Augusta II ma dzień (pietnasty) 15. miesiąca wrzesnia *ad communem consiliorum* do Łomży *locum*, obralismy *ex unanimi consensu et assensu fraterno*

za posłow j.w.jm.p. Maksymiljana Franciszka hr. z Tęczyna Ossolinskiego podskarbiego nadwornego koronnego starostę sandomierskiego chmielnickiego. Przybrawszy mu *in socium functionis*, w.jm.p. Wojciecha na Jeziorku Jeziorkowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego łomzynskiego, pod dyrekcyą marszałkostwa w.jm.p. Stanisława na Brzeznie i Brzezienku Brzezienskiego chorążego ziemie nurskiej marszałka koła naszego rycerskiego, ktorzy ww.jchm.pp. posłowie ziemie naszej, jako *concordibus votis sincerisque effectibus in compage votorum* ziemie naszej zupełnymi staneli braci naszych efektami, tak żadnej nie zakładając wątpliwosci w sercach *pro bono publico* jchmm. naszych w.m.pp. że będą umieli *pro pace et integritate* rzeczyp. *mersum latebris educere verum*, więc cokolwiek ojczystym prawom i *nosbodam sacroque Sancte* należy *libertata polonae*, to wszystko jako *magnae activitati et dexteritati* jchmm.pp. posłow zalecamy, tak spodziewając się *in dexteritate* onychże przy aplikacyi zupełnej, oraz konkurencyi *de bono publico redivivus facient ex cineibus facnices*, z ktorych popiołow w ziemi naszej łomżynskiej uczynionych rozumiemy że łaska j.k.m.p.n.m. nie tylko *suffragatriae paterna dextera* zechce nas sekundowac, ale też to cokolwiek *regibus decet clementia et misericordia* zechce zniszczoną ratowac ziemię i osobliwie tę ktora w dostojenstwie k.jm.p.n.m. żarliwa w utrzymaniu honoru panskiego zawsze chciwa, nie pretenduje więcej, tylko *ut in cordibus eius tryumphantis maneat nomen Augusti*, ktorego zupełnymi *regnantis* jako jchm. panowie posłowie ziemi naszej wytłomaczą usty, tak cokolwiek *pro futuro fundamento et stabilimento reipublicem*, bydz może pożytecznego tymże jchm.pp. posłom jako zlecamy tak rozumiejący że jako *filii patriae* ziemi naszej *functionis participes* będą umieli *naufragantem reipublicem novem ad felicem divigere portum* wczem wszystkim jchm. naszych w.m.pp. *solennissime obtestamur*. Że zas nie zwykła nigdy oczywista *pro bono publico* praca *sterilescere in affectibus* braci, to o niej powiedziano że *ingratus labor quem praemia nulla seguuntur*. Zaczym *pro solatio et solario* naznaczylismy czopowe i szelężne *pro anno* 1721 *ad anno* 1722, j.w.jm. p. podskarbiemu nadwor. kor. a w.jm.p. Wojciechowi na Jeziorku Jeziorkowskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu łomżynskiemu *pro anno* 1722 *ad anno* 1723 *diem* (*primam*) 1 *Septembris* nieodwłocznie ile że *bis dat qui cito dat* obligujemy tedy jchm. pp. posłow naszych w.m.pp. ażeby się nie tylko do instrukcyi ziemi naszej stosować raczyli, ale też cokolwiek *magnam concertin virtutem realque pro bono publico conscientiae punctum* to jchm. moi m.pp. *sacrosancte* obserwowac powinni. Cokolwiek zas w instrukcyi naszej położyliśmy i fundamentalnie wyrazili to wszystko, jako *magnae activitati* jchm.pp. posłom n.w.m.pp. zalecamy, tak obowiązujemy ażeby starożytnym predecesorow swoich życzliwosci ku rzeczyp. idać torem raczyli *dare* przy pełnomocnej potencyi Boskiej *rebus suffragia justis*. Co

wszystko konfirmują się do instrukcyi jako *magnae activitati et dexteritati* jchm.pp. posłow zlecamy, tak *pro firmamento et fundamentali termino* toż laudum i punkta w nim opisane jm.p. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisac i *ad acta castrensia Łomzensia per oblatam* podać zlecilismy. Działo się w Łomzie w kosciele farskim dnia 15 wrzesnia roku panskiego 1722. /~~podpisano~~/ Stanisław na Brzeznie Brzezienku Brzezienski chorąży ziemi nurskiej marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej.

1723. *Januar*. 8 Łomżyń. obl. gr. N 287 fol. 279.

Actum Łomzae in curia regia
feria tertia pridie festi Sanctorum
Fabiani et Sebastiani Martyrum
anno Domini 1723.

Obtulit nobilis Andreas Szupinski.

Oblata laudi conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemie łomzienskiej zjachawszy się dnia dzisiejszego, to jest, *die* 8 *Januarii* do Łomży *ad locum consultationem solitum* za uniwersałem n.kr.jmp.n.m. na sejmik gospodarski nam miłościwie wydanym w kościele farnym łomzienskim *pro fundamento ad consuetudine*, naprzód powszechenmi głosami, bez najmniejszej konkradykcyi jmp. Hilarego Jemielitego skarbnika inflantskiego za dyrektora koła naszego rycerskiego obraliśmy i uprosiliśmy, pod którego dyrekcyą *unanimi consensu* przy podziękowaniu należytem n.kr.jm.n.m., *tam in generali* około całej rzeczyp. *pro cura et solicitudine*, jako też *in particulari* około ziemi naszej, za łaskawą pamięć, że nam dobrotliwie na niniejszy sejmik z kancelaryi j.kr.m. wydana jest ekspedycyja, niżej wyrażone uchwaliliśmy punkta. A naprzód do zasłużonej *per antecessores nostras* u nn. królów p.n.m. prawem pospolitem obwarowanej na ziemie nasze należącej soli suchedniowej *ad anno* 1720 w skarbie koronnym oschłej za lat trzy zaległej ichmp. dystrybutorów obraliśmy, *obnixe* ich obligowawszy, aby assygnacye *distinetim* za każdy rok ze skarbu wyjednawszy, sól ichm. braci *secundum distributivam justitiam sine deportatione* wydali. A to z powiatu łomzienskiego do pierwszej soli jmp. Stanisław Pokrzywnicki porucznik znaku j.w.jmp. kanclerza w.k., z zambrowskiego jmp. Kazimierz Godlewski burgrabia grodzki zambrowski, z ostrołęckiego jmp. Gabryel Zaruski cześnikowicz łomzienski, z kolenskiego jmp. Marcin Obidzinski; do drugiej soli za powtórny rok zatrzymanej z łomzienskiego jmp. Nowowieski, z zambrowskiego jmp. Jan Rykaczewski komornik ziemski i burgrabia grodzki zambrowski, z ostrołęckiego jmp. Andrzej Dniewski, z kolinskiego jmp. Mierkowski; do trzeciej *consequenter* z łomzienskiego jmp. Stanisław Niedzwiecki burgrabia grodzki i *vicesgerent* łomzienski, z zambrowskiego jmp. Adam Sasinowski, z ostrołęckiego jmp. Wacław Trzaska

komornikowicz ziemski ostrołęcki, z kolinskiego jmp. … Skrodzki. A ponieważ ziemia nasza za asygnacyą skarbu koronnego regimentowi j.w.jmp. Rybinskiego wojewody …skiego jest *in onere* płacenia zasług dekretami trybunału radomskiego …dzonych, więc na wypłacenie wyżej wyrażonego długu *ob spem* … J.w. jmp. wojewody chełminskiego że *residuitatem* w ziemi naszej defalkować będzie raczył. Pogłówne *anni* 1713 deklarujemy, które ziemia nasza na blisko, da Pan Bóg, przypadającym sejmiku *relationis* dysponować będzie, od którego dnia wybieranie tego podatku poczynać się ma. Jednak *secundum contenta laudi anterioris,* którym też podobne pogłówne z tejże ziemi na też zasługi było uchwalone jmp. deputat sprawować się będzie powinien, aby egzekucyami nie naprzykrzył się. Tymczasem zaś ponieważ w taryfie 1713 konskrypcya dóbr i osób w starostwie ostrołęckim w puszczy nie jest poprzysiężona, przez co ekwiwalencya z tychże dóbr w podatkowaniu nie idzie, więc *praesenti laudo imponimus,* aby jmp. Józef Woid generalny ekonom tego starostwa wsie pomienione przed przyszłym *rellationis* Sejmikiem *quam executissime* spisał, do ksiąg ziemskich lub grodzkich podał i sam *in persona suą realitatem coram pleno officio legitime conscriptarum pesonarum* poprzysiągł *sub poenis per officium sine judicium terrestre aut castrense irrogandis*. Lozni zaś *utriusque sexus* mężczyzna po zł. 2, białogłowa po złotemu do posesorów, pod któremi dotąd zasiedzieli się lubo ich nimasz w taryfie przykładać się będą powinni, *etiam* i ci, którzy u żydów służą. *Infuturum* zaś ileby podatek jaki miał następować, nową konskrypcyą postanowić sobie przyrzekamy, *ex quo ad praesens* komisarze do tej funkcyi nie są postanowieni ani mianowani. *Pensando* jmp. Józefa Łuby komornika ziemskiego i burgrabiego grodzkiego łomzienskiego usługa ziemi, jako *pleni potenta* od niej na komisyą radomską, z podatku czopowego i szelężnego *anni* 1720 *ad* 1721 z administracyi w.jm. sędziego ziemskiego zambrowskiego zł. 100 do oddania naznaczamy. A że znajdują się niektórzy ichmp. egzektorowie w ziemi, którzy *sufficienter* kalkulacyi nie uczynili z wybranych podatków, tedy *praevia calculatione* co się u kogo pokazę, na zasługi j.w. jmp. wojewode chełminskiego to wszystko *cedere* powinno. Ichm. oo. Jezuitom konwentu łomzienskiego z dystrybuty soli beczek 2 deklarujemy i aby *imposterum* na dobra *juri terrestri* służące *juxta anteriora regestra* dochodziła ichm. *ad plenioram congressum et assensum* sejmiku *rellationis* odkłada się. Poświętne kościoła farskiego łomzienskiego i ludzi do niego należących, *compesando* przez sejmikowanie *molestiam* od podatku przyszłego, jako też i poświętne koscioła farskiego zambrowskiego konskrypcyą zgromadzonych po powietrzu natenczas prześladowane teraz *in exiquilate* ludzi zostające *pro hac sola vice* ekscipujemy.

Te tedy laudum i wszytkie spisane punkta jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać i do grodu łomzienskiego *per oblatam* podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w kosciele farskim dnia 8 *Januarii* roku pańskiego 1723.

Hilary A. Jemielity s.j. marszałek koła rycerskiego ziemi łomzienskiej.

Oblat. Lom.
238. f. 391.

Actum Łomzae feria tertia ante festum Nativitatis G.V. Mariae anno Domini 1724.?

Instrukcya w.jm.pp. Stanisławowi Glince Sędziemu ziemskiemu ziemskiemu i Michałowi Suskiemu łowczemu ziemi łomżynskiej tejże ziemi naszej posłom na sejm przyszły walny warszawski zgodnie *liberis suffragiis* obranym na sejmiku przed sejmowym *die* 21 *mensis Augusti* 1724 *anno de unanimi* całej ziemi *assensa et consensu* dana.

Naprzod jm.pp. posłowie nasi uczynią powinne i należyte podziękowanie j.k.m.p.n.m. za jego ojcowskie około dobra pospolitego staranie i pieczołowanie, w którym z dobroci i łaskawosci swojej nie ustaje, słodząc sobie wszelkie żale, niesmaki zrywających się coraz sejmow *et infructuose* pełznących miłością ojczyzny i owszem *anteponendo* własnemi zdrowiu swemu nam najdroższemu utrzymywanie *internae et externae securitatis* tak wiele pracy i trudow podejmować raczy wyrażą oraz te ziemie naszej *filiate votum* aby dobroć boska j.k.m.p.n.m. na zaszczyt wiary swiętej swobud i wolności naszych konserwować raczyła w zdrowiu jako najlepszym jeżeli niewiecznie to długoletnie, suplikując pokornie majestatowi jego pańskiemu aby nas z całą ojczyzną *in sinu* łaski swojej konserwować raczył.

J.o.k.jm. prymasowi powinszują jm.pp. posłowie nasi *dignitatem primotialem* i podziękują *condigne* za jego odezwanie się do sejmiku naszego tusząc nieomylnie że książe jgm. w wielkich *in republica* antenatow sukcesor *et haeres* wszelkie interesa publiczne *pro amore et innate in patriam* zelo szczerze promować będzie uczynią też i jm.pp. hetmanom i ministrom status obojga narodow za nieustające około dobra pospolitego staranie, upraszając jechmosciów aby tak konserwację ojczyzny, jako i utrzymywanie konfidencyi *inter status* promowować raczyli, za co niesmiertelną imienia swego mieć będą sławę. Potym ciż posłowie nasi dziękować będą ze wszelkim respektem j.w.jm.p. kanclerzowi wiel. koron. staroscie naszemu ktorego *absentem tangram praesentem* należytą *prosequimur* obserwancyę za ustawiczne *in publicum* prace nie tylko *cum dispendio* fortuny ale też i zdrowia podjęte wyrażając że pod przezorną jmg.w.p. vigilancyą wszyscy tej ojczyzny synowie *dulci saturamur quiete,* i tak wiele łask i dobrodziejstw j.k.m.p.n.m. przez ręce i promocyą jgm.m.w. pana odbieramy za co deklarować będą *persennem in pectoribus nostris* wielkiemu jego imieniowi *gratitudinem*. A że j.k.m.pan n.m. w instrukcyi swojej upewnic raczył, że te dwie materye to jest władzy hetmańskiej i ordinacyi ostrogskiej, na ktorych się już nieraz

rozbiły *consilia publica* z niemałym rzeczypospolitej zawodem przed sejmem przyszłym *inter positione sua et cooperatione magnorum* w ojczyznie naszej *ad jutorum ministrorum status* uspokoić deklarował tedy i za to ojcowskie staranie jm.pp. posłowie nasi jako najuniżeniej majestatowi panskiemu podziękują. Jeżeliby zas /czego się wcale niespodziewany/ ta swięta intencya panska i praca pomyslnego nie wzięła skutku tedy zlecamy jm.pp. posłom naszym aby *in illo casu* w tych dwoch materyach komendy i ordinacyi konformowali się *cum sensu* całej rzeczypospolitej aby te obie dwie materye *sine lesione jurium majestatis et reipublicae* owszem *cum ultilitate* jej rezolwowane i uspokojone były. *In negotio* cara jmp. moskiewskiego względem zawartego z koroną szwedzką traktatu nejstackiego tudzież *ratione assupmti tituli imperatoris* całej rusi i względem satisfakcyi sojuszom z j.k.m. i rzecząpospolitą zawarytm, ktora to materya że jest wielkiej importancyi i wielkiej potrzebuje deliberacyi refleksyi tedy jm.pp. posłow naszych *amore boni publici* obligujemy aby się konformowali i znosili *cum omnibus ordinibus* rzeptej tak aby rzepta jakiego ztąd nie poniosła *detrimentum aut prejudicium*. Toż samo obserwować będą jm. pp. posłowie nasi i w uczynionej od cesarza jgm. chrzescianskiego propozycyi szukając wtym *majora lumina* u przeswietnego senatu i jm. pp. ministrow status ktorzy we wszystkich ingruencyach na ojczyzne dawać zawsze insygnia *documenta* miłości i żarliwości *pro integritate bonis* /brak końca aktu/

24 VII 1724 *Lomzen. castr. dissol. N 288 f. 75.*

Actum Łomzae .....

Obtulit ……

Instructio conventus particularis Łomzensis.

…… publici.

Z dworem berlińskim nietylko *ratione recognoscendi tituli* ale też i o tak wielkie wiolencye przy granicach, które bracia nasi od ludzi tamecznych ponoszą, zachodzą trudności, więc jeżeli może być pozwolona rekognicya *secure* i jakoby zabieżeć wiolencyom *inter confinantes* ichmp. posłowie *capient consilia* z całą rzecząp.

Insynuowana przez instrukcyą j.kr.m.p.n.m. *eliberatio territorii Elbingensis*, na którą już był uchwalony podatek na sejmie lubelskim, że dotąd w cudzym ręku z dyshonorem rzeczyp. i jawnem niebezpieczeństwem, a z wielką krzywdą miasta Elbląga, które się do nas przez list prawie ze łzami w tem odezwało, aby *tandem* przez obmyślanie pewnych i nieomylnych środków i sposobów *reffutuari* mogła, ichmp. posłowie *urgentissime instabunt*.

Korektura trybunału koronnego, na który się wiele braci po całej Polsce uskarżają aby według projektu na sejmie *ex limitatione* z Grodna do Warszawy uformowanego i co może

zgromadzonej rzeczyp. do niego *accedere* melioracyi aby przyszła do skutku ile już przez kilka sejmów dawniejszych deklarowana ichmp. posłowie mocno się starać będą.

O stare zasługi z wojskiem koronnym dotąd onemuż zatrzymane, któż są zawsze okazyą do związków, a przez nie do uciążenia i wyniszczenia rzeczyp. aby na tym sejmie za interpozycyą j.kr.m.p.n.m. i prześwietnego senatu nastąpił traktat i kompozycya, ichmp. *instabunt*.

A że w terazniejszem podatkowaniu na regularną i punktualną płacą wojsku województwo nasze i inne czują się być uciążone i żadnej proporcyi z województwy ruskiemi niemające, tedy aby ta koekwacya *sub currentia* terazniejszego płący przez naznaczenie rewizyi, jakie mogą najlepsze być wynalezione między sejmem a sejmem *subsequi* mogła ichmp. posłowie *promovere* powinni.

Ponieważ w ziemi naszej oficyalistowie skarbowi jako suponujemy mimo wiadomość i pozwolenie j.w.jmp. podskarbiego w.k. wiele sobie pozwalają, różne wiolencye, depaktacye atentują, tedy ichmp. posłowie uraszać będą jmp. podskarbiego w.k., aby temu skutecznie zabiegł, w czem jeśliby uczynił trudność, to *in facie* całej rzeczyp. o te inkonweniencye i cirkumskrypcyą skarbu, tudzież o przyjmowanie czerwonych zł. w skarbie według ostatniej konstytucyi po f.18, upomnieć się powinni.

Generały mazowieckie deputackie częstokroć dla lada okazyi rwą się, przez co obywatele ponoszą w trybunale, nie mając swoich deputatów, *prejudicia*, przeto aby po zerwanym generale *lege publica* naznaczonym w tych ziemiach, na które turnus przypadać będzie w tydzień po zerwaniu generału *particulariter* sobie każda ziemia obierała deputatów, posłowie *instabunt*.

Sól suchedniowa zatrzymana ziemi naszej aby była oddana i napotem, aby Bochenki za Wieliczkę nie dawano, także zbyt błotnistej i *solarium* nie podwyzszano. Na ostatek aby ziemia nasza *juxta declarationem in pactis conventis stipulatam* z ziemią nurską w odbieraniu soli komparowana była, ichmp. posłowie starać się będą, tudzież aby jmp. wojewoda chełminski o wypłacenie asygnacyi *tantis per* ziemi nie był *gravis* wszelkich do tego zażyją sposobów.

Kiedy zaś miasto Gdańsk *arrogat* sobie *nimiam authoritatem* i na wszystko jurysdykcyą tak iż ci wszyscy, co tam spuszczają zboża *non a legibus aut justitia* ale *ab arbitrio* ich dependować muszą, tedy aby *saltem* w cenie i mierze przedawających nie krzywdzili, ale żeby każdy sobie swymi ludźmi onym mierzył miarą ustanowioną, starać się będą.

Rekomendujemy też ichmp. posłom punkta przez j.w.ks. biskupa płockiego do koła naszego w liście przesłane, a jm. przez j.w.jmks. biskupa kujawskiego komunikowane.

Ichmp. posłowie suplikować będą kr.jmp.n.m. i całej rzeczyp. aby tak wiele praw i konstutucyi, a osobliwie konstytucya *anno* 1717 respektem oddania kościoła N.P. Maryi we Gdańsku *tandem aliquando* swój skutek otrzymałą, tudzież dekreta respektem krzywd poczynionych przeszłemu jw.jmks. biskupowi i kapitule kujawskiej i klasztorom gdańskim przyszły *ad executionem,* a oraz *in futurum adinveniatur modus,* aby pp. Gdańszczanie *parecant legibus regni et decretis regiis*, ponieważ *juxta propriam interpelationem jurium suorum omnia sibi licere putant cum summo despektu regiae majestatis et reip*. i teraz *recenter* wieś Szydlice panien zakonnych s. Brygidy klasztoru gdańskiego *suo Dominio* uzurpują do szkodliwych kontraktów *fortiter* ich przymuszają.

Instabunt aby *recentissimum scaleus* Torunczanów *tumultuose* z rozmysłem przeciw obrazom *Salvatoris atc. Beatissimae et Omnium Sanctorum cum summis blasvemiis et contra immunitatem ecclesiarum, securitatemque publicam* na kolegium Jezuickim toruńskim wykonane popełnione jako najjprędzej *exemplariter* skarane było, tudzież aby nowy podatek akcyzy, którą sobie miasto *propria authoritate cum summa aggravatione* szlachty *et populi* wymyśliło *omnio tollatur et omnis licentia comprimatur*.

Obligował się król jmp.n.m. kilką konstytucyami *et primario constitutione* 1710 *interponere officia sua* do cesarza jm., aby konwenty polskie Trzebnicki panien zakonnych Polek, tudzież konwenty Dominikańskie, Franiszkańskie, i Reformackie na Slązku do prowincyałów polskich należące *in antiquo statos* konserwowane były, a dotychczas mniemasz tego skutku, bo jednakowo w Trzebnicy zakazano Polek przyjmować póty, póki dwóch części Niemek nie było, a Polek tylko trzecia część, co jest *ab origine in auditim,* bo tam zawsze Polki przyjmowano *sine ulla difficultate* i Polki bywały ksieniami, a dopiero teraz niedawno zakazano nietylko Polek przyjmować, ale ani Polki ksieni (*post decessum* terazniejszej) obierać. Konwenty także Dominikański na Slązku do prowincyi polskiej należące oderwane, franciszkańskie także dwa, reformackie dwa odebrać odgrażają i bez osobliwej cesarskiej licencyi wizytować ich nie dopuszczają. Nadto przeszłego roku dobra opactwa paradyskiego na Slązku jmks. opatowi terazniejszemu odebrano i w sekwestr luterskiego grafa dano, więc suplikować będą kr.jmp. ichmp. posłowie aby jako najskuteczniej *interponat officia sua majestati* do n. cesarza jm., żeby te *novitates aboleantur et antiquus rerum status conservetur, antiqua confidentia vicinitatis non minuatur sed anqeatur* i honor królestwa tego *non despiciatur*.

Ponieważ *unanimia senatorum vota* na sądach *relationum* króla jm. w sprawie pillytyńskiej *pro parte* jmks. biskupa stanęły *pubicatio* zaś *decreti pendet in deliberatione* króla jm. i król jm. przez *rescriptum* do księcia jm. kurlandzkiego i wszytkiej szlachty piltyńskiej deklarował go *juxta praefata unanimia senatorum vota* publikować, jeżeliby się *intra sex menses* nie zgodzili byli z biskupem, aby teraz był publikowany, *instabunt*, aby ichmp. posłowie, bo przez to *tranquilitas publica restaurabitur*, której sobie i powiat piltyński bardzo życzy *ex bono possessoribus*, którzy mieszkają jako o tem senat *protestationes* szlachty tamecznej *bene sentientiam*.

In his punctis zaraz na początku sejmu uproszą sobie ichmp. posłowie partykularną audyencyą u kr.jm., gdyż te punkta *non patientur moram*.

Mając kompasyą nad miastem Krakowem najpierwszą ozdobą królestwa polskiego, zlecamy posłom, aby *circa jura et immunitates* jego *veriliter* stanęli, żeby ich prześwietne województwo krakowskie przeciwko prawom nie agrawowało.

Zalecone przez j.o.ks.jm. prymasa zasługi ichmp. Jabłonowskich wielkiego wodza sukcesorów, aby je miasto Gdańsk dekretowi asesorskiemu j.kr.m. zadosyć czyniąc wypłaciło, posłowie do j.kr.m. i całej rzeczyp. *instabunt*.

Plac kościoła S^{go} Krzyża w Zambrowie aby mógł być libertowany *ab omnibus oneribus*, strać się mają.

Desiderio powiatu ostrołęckiego dogadzając, którego obywatele tak daleko do Łomży na sądy grodzkie zjeżdżać muszą, aby mogli mieć *officium castrense Ostrołęcense*, któreby sądy swoje w Ostrołęce sądziło, *omnimode instabunt*.

Lex sumpotuaria aby *reasumatur*, także aby *ordo equestris* od płacenia poczty *intra regnum* był wolen, aby ichm. księża biskupa *plebejos since dimissione* dziedziców nie ordynowali……

Oblat. Lom.
238. f. 392.
23/9 1724

Actum Łomzae feria secunda post festum sancti Mathaei apostoli et evangelistae anno Domini 1724. Obtulit Joannes Paczynski.

Laudum conventus particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze urzędnicy i całe rycerstwo ziemi naszej łomżynskiej wszystkich czterech powiatow zjechawszy się do Łomży *ad locum consultationem nostrarum publicarum solitum* na dzień dzisiejszy to jest *pro vigesima tertia praesentis* za uniwersałem j.k.m.p.n.m. [nieczytelne] *foliciter regnantis* a przy zagajeniu sejmiku tegoż *sub authoritate* j.w.jm.p. Jana

Staniszewskiego chorążego ziemi naszej łomżyńskiej i deputata terazniejszego województwa naszego mazowieckiego na trybunał koronny. Obraliśmy *concordibus votis et vocibus* tudzież *unanimi omnium assensu* za dyrektora koła naszego jm.p. Adama Gadowskiego czesnika wodztwa podlaskiego jako *terrige* nam *possessionatum et concivem* tejże ziemi naszej pod ktorego dyrekcyą takową obrad naszych uczynilismy uchwałę i postanowienie. A naprzod *habita consideratione* pretensyi do ziemi naszej j.w.jm.p. wojewody chełminskiego uchwalamy pogłowne jedno *iuxta tariffam anni* 1716, które *ab acta* terazniejszego sejmiku *in sex septimanis assignatarijs* tegoż jgm. ..wypłacone być powinno, a jeżeliby toż pogłowne nie mogło *sufficere de plano praetensioni* tegoż j.w.jm.p. wojewody, tedy co by *ex calculo* jm.pp. poborcow znajdować się mogło, do dopłacenia rezerwujemy. A teraz jm.pp. komisarzow dawniejszych do kalkulacyi jm.pp. poborcow delegowanych *pro remonstratione* ich kalkulacyi upraszamy jm.pp. zas poborcy wszystkich czterech powiatow *in praesentia* tychże jm.pp. komisarzow *tande perceptis contributionibus*, jako też z kwitami *de exolutione* onychże *praesentibus iterum coram constitutis et delegatis deputatis et commissarijs* stawać oraz *calculum* uczynic powinni. Do ktorej kalkulacyi pomienionych jm.pp. poborcow naznaczamy z powiatu łomżynskiego jm.p. Wojciecha na Jeziorku Jeziorkowskiego pisarza ziemi naszej i jm.p. Barzykowskiego miecznika tejże ziemi z powiatu zambrowskiego jm.p. Mikołaja Zenona Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego i jm. p. Stanisława Tymińskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego, z powiatu kolinskiego jm.p. Jana Gromadzkiego wojskiego ziemi łomżynskiej i jm.p. Zygmunta Mieczkowskiego sędziego grodzkiego kolinskiego, z powiatu Ostrołęckiego jm.p. Adama Gadowskiego czesnika wodztwa podlaskiego i marszałka koła naszego, także jm.p. Jozefa Mrozowskiego, ktorej kalkulacyi co zwyż pomienionych jm. pp. poborcow *terminum* w Łomzie *pro* 19 *Decembris annus vel duorum absentia non obstante ex suprascriptis magnificis commissarijs* naznaczamy, także jm.pp. poborcy ktorzy należeli do egzakcyi żydowskiej *pro termino et tempore supra expraesso* przed w wyż wyrażonymi jm.pp. komisarzami takowąż kalkulacyą czynić powinni. A że za rok terazniejszy 1724 ziemi nasza soli jeszcze nie brała, tedy tak do tejże jako i do przyszłej w roku da Bog przyszłym 1725 przypadającej obieramy i naznaczmy *jm.pp.* dytrybutorow wszystkich czterech powiatow to jest z powiatu łomżynskiego do pierwszej jm.p. Michała Gałąskę podsędkowicza ziemskiego łomżyńskiego, do drugiej *jm.p.* Bartłomieja Łubę z powiatu zambrowskiego do pierwszej jmp.p. Bartłomieja Wądołkowskiego komornika ziemskiego zambrowskiego, do drugiej jm.p. Antoniego Długoborskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego z powiatu Kolinskiego do pierwszej jm.p. Filipkowskiego *vice* regenta kolinskiego do drugiej jm.p. Jana Wagę, z powiatu

Ostrołęckiego do pierwszej jm.p. Macieja Zaruskiego do drugiej jm.p. Benedykta Dzwonkowskiego, jm. zas pp. dystrybutorow do przeszłej soli obranych wszystkich czterech powiatow *praesenti obligamus laudo* ażeby ze skarbem *quam totius* po kalkulowali się i pokwitowali, ażeby *detrimentum* w braniu terazniejszej soli żadnego nie było, *praecavemus* i to także *hocce praesenti laudo* żeby jm.pp. dystrybutorowie teraz i na potym obraniu jeden drugiemu cesyi nie czynił *sub amissione* funkcyi dystrybutorskiej, tak że terazniejszą uchwałą naszą *anteriora laudao* podatkach *cum omnibus circumenstantijs* w ktorych o ławnikach i luźnych jest wyrażone reasumujemy. Wsiow także ktorych specyfikacyi w taryfach niemaż osobliwie skarbowej *anno* 1676 na regularną płacę postanawiamy ażeby jm.pp. *heredes et possessores bonorum corundem ab actu* sejmiku terazniejszego *in duabus septimanis juxta praximi* wszelkich dobr płacących *sub juramento conscribant* i ona *ad acta propij cuiusvis destrictus* ziemi tejże podali, też podatki za wszystkie raty niepłacone co należy *reponant* i komu jm.pp. komisarze wyżej specyfikowani naznaczą *persolvant* o co wszytko *in casu renitentiae ad instantiam instigatoris coram officio castrensi Łomzensi respondere* powinni, na przyszłym zaś da Bog sejmiku *delegatos commissarios* na owczas, rewizya nowa w całej ziemi być powinna tak ażeby *ad eqvale* każdej mogł co kogo *concernet* płacić. Mając zaś *iustum respectum* na podjęte prace i fatygi jm.p. Stanisława Niedzwiedzkiego komornika ziemskiego łomżynskiego za plenipotenta do Radomia w interesach całej ziemi obranego, ktoremu kompensując koszta naznaczamy złotych polskich 300. a to z czopowego i szelężnego *a die prima septembris anni nunc currentis* z maista Ostrołęki przynależącego. A że księga skarbowa jm.p. Marcinowi Dobkowskiemu komornikowi ziem. ostrołęckiemu *per commonicationem* powierzona, ażeby one tenże jegm. *ad archivum officij castrensi Łomzensi restituat et reponat praesento* obligujemy *sancito in casu* zaś *renitentiae* tegoż jm. *instigatori officij ad citare respectu praemissorum* zlecamy. Ktore laudum i wszelkie punkta wnim *ex mente nostra* postanowione wyrażone ręką własną jm.p. dyrektora kołą naszego podpisać i one *ad acta* podać uprosiliśmy i zlecilismy. Działo się w kosciele farskim łomżynskim dnia 23 miesiąca *Septembra* 1724 roku. /~~podpisano~~/ Adam Gadowski czesnik wojewodztwa podlaskiego, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej *mp*.

Łomż. oblat. 1727
239 f. 59.

Actum Łomzae feria secunda post
dominicam Laetare quadragesismatem
proxima, anno Domini 1727.

Obtulit gen. Thomas Mamiński.

Instrukcya ziemi łomżyńskiej ichm. pp. Janowi Staniszewskiemu chorążemu, Wojciechowi Jeziorkowskiemu pisarzowi ziemie łomżyńskiej posłom do jkr.mci. p.n.m. w Łomzie na sejmiku *relationis die 4 Februarii, anno* 1727 dane.

Wiedząc dobrze ziemia łomżyńska, że im *sacrata* jkr.mci. p.n.m., *persona* z koncentrowane wielkie i niepospolite w samych nawet monarchach rzadkie talenta i *attributa per orbi regendo virtus* nieporównana ojczyzny naszej miłość o honor i całość jej żarliwość nie mogą dostatecznie *humanis sermonibus expolicari* i że *ante tronum sapientiae*, którą jkr.m., p.n.m., z wielkiem zadumieniem postronnych narodów sejm blisko przeszły do szczęśliwego przywiódł końca wszelkie tępieją rozumy: więc ichm. pp. posłów *mentis suae interpretes* nie z wyborem i układnością słów, ale raczej z wyznaczeniem w głębokiej pokorze, szczerej i sprawiedliwej synowskiej wdzięczności wysłać nie zmieszkiwa, obligując onych, aby przy najniższej majestatu pańskiego adoracyi wyrazili, iż w ten czas *ducti* nas wstąpił i jak na nowe żyć zaczęliśmy, kiedyśmy pożądaną odebrali wiadomość o melioracyi zdrowia jkr. mci, p.n.m., w którym wszyscy *salutem nostarum conteplamur* i które jako publiczną dla ojczyzny naszej fatygą nadwątlone uznawamy tak aby w nagrodę *exantlati laboris* jako najdłużej *regent et perennet* gorące *vota* nasze *cumulamus*. Przytem na wyznawanie wiernych synowskich *tanto et tamoptimo patriae patri* obligacyi i obowiązków naszych za odwrócenie *summa prudentia et prvidentia sua* wywartych, na nas *citra et ultra more* burzy i pogróżek, tudzież za utrzymanie *intrepida resolutione* interesu wiaru swiętej, kraju i honoru narodu naszego.

Oddadzą także ciż ichm. pp. posłowie nasi najniższe podziękowanie jkr. mci., p.n.m. za asekurowaną rzeczyp. prowincyą kurlandzką która im bardziej *appetitui vicinorum* jest przyległa, tem ostrożniejszej *e speculo* majestatu pańskiego potrzebuje cyrkumspekcyi, aby obywatele jej powabnemi i pozornemi a w samej rzeczy zdradliwemi ofertami zwiedzeni do separacyi *ab unione et corpore* rzeczyp. *non concurrant*, niechby raczej przypomniawszy sobie owę straszną i sromotną niewolę z której [nieczytelne] ich rzeczp. *magna profasione* krwie ślacheckiej windykowała, *ad sanas* udali się *cagitationes*. Dlaczego suplikować będą jkr. m.p.n.m., ichm. pp. posłowie, aby naznaczoną *lege novella* komisyą do kurlandyi dla rektyfikowania tamecznych obywatelów braci naszych i postanowienia z nimi wszelkich *ad mentem legis publicae* ordynacyi w czasie naznaczonym *accelerare* raczył. Wczem za kancelarye kredytem swoim tudzież *summa perspicacia et amore erga patriam* nam doświadczone, instrukcyą *ad eum finua adaptore* potrafią, wątpić nie mozemy przy winnej

onymże rekognicyi naszej. Konstytucya *de jure patronatus et contra cortesanes*, a raczej reasumpcya dawniejszych o tem praw jako jest zdawana *mille expetita votis* na zabieżenie *crescentibus* nad zamiar *ausibus et scandalis* tak partykularne za nią oddadzą dzięki ichm. pp. posłowie jkr. mci., n.m.p., przezornemu pokój wewnętrzny i wiarę s… dziwie Kochającemu, że wszelkie *scandala excallisione* z duchowieństwem niemniej i od samej nuncyatury, lubo pod tak wielkiem i swiętym papieżem *saborientia amovere* raczy. Podziękują oraz z najniższym respektem i za to, że jkr. m.p.n.m., *in executionem legis positiae* o rewokacyą teraźniejszego jm. ks. Santyniego *juribus Cornae summe injuriis* pisać raczył do ojca św. i że kontynuowania nuncyatury jego *ad mentem* konstytucyi *per ministrum status* dopuszczać nie pozwala. Trudno bowiem wyrazić *cum quanto cordolis* cała rzeczp. i ziemia nasza patrzyła na ten *juris majestatici* uszczerbek, który nigdy nie był cięższy jako za tego ks. Santyniego przez atentowane od niego kolizye jurysdykcyi gdy i samemu trybunałowi koronnemu inhibicyami swemi *comminari* ważył się przez postpozycyą wszelkich lubo z respektem uczynionych reprezentacyj rzeczyp. i owszem *per suppressionem* albo *sinistram* onychże *curiae romanae relationem* przez forytowanie i protekcye *clero* tam *saeculari quam regulari* dawane przeciwko ślachcie i pociąganie *evocatorie ad forum suum* i przez różne *abusus*, które było *longum recensere*. Suplikować za tem będą majestatowi pańskiemu, aby naznaczone z sejmu poselstwo do ojca św., *provisa* jednak *oro dognitate majestatis et reipub*. *competenti receptione* przyśpieszyć raczył, tak aby *ab ipso fonte paterni* ojca św. *amorio* rzeczp. nasza *orthodosa* i zawsze *sacra sedi devota et fidelis salatiuum et leavamen* odnieść mogła. Złożą u nóg pańskich najniższe dzięki za ojcowskie jkr. mci. p.n.m., staranie około uprzątnienia wszelkich innych zachodzących z postronnymi dworami dyferecyj około ugruntowania z nimi dobrej sąmsziedzkiej harmoniej i pokoju bezpiecznego osobliwie też około zabieżenia nieznosnym i cierpliwość przechodzącym dworu berlińskiego postempkom, o czem nietylko dawniejsze poselstwa nieraz do uprzykrzenia jkr.mci. ponawiane, ale i na ostatnim sejmie zaniesione skargi przenikać musiały ojcowskie jkr. mci. serce, a zatem o egzekucyą w tem stopniów *lege novella* opisanych suplikować będą jkr. mci. p.n.m., ichm.posłowie.

Podobneż podziękowanie jkr. mci. p.n.m., uczynia ichm. pp. posłowie *pro concursu paterno* w postanowieniu ordynacyi trybunalskiej *brachii sui regalis* i suplikować będą panu dobrotliwemu, aby do utrzymania tak chwalebnego dzieła *manum suam admovere* raczył. Kończy ziemia nasza instrukcyą swoję *summo et infinito dessiderio* najniższą oraz i najprędszą supliką, iż jako jkr. mci. p.n.m., wyżebrało wierne poddaństwo u majestatu boskiego, tak żeby u jkr. mci. pana swego dobrotliwego i hojnego tę wyżebrać mogło łaskę i

największe *in publicum* dobrodziejstwo aby zdrowia swego pańskiego nam najpożądańszego i najdroższego szanować i ochraniać raczył.

Jan Rykaczewski regent i marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej *mp*.

Łomż. oblat.
239. f. 61.
4 II 1727

[to laudum wiskie]

…… *oculis subjecta* wyda i kwit odbieze i tenże na przyszłym sejmiku produkować będzie, obligujemy tego jmp. egzaktora, aby nie lutując pracy swojej na chwałę bożą jak najprędzej wybierał, aby *cultus Dei moram non patiatur,* kiedy zachodzi rekwizycya osobliwa i o zaległą resztę przez jmp. Jasińskiego deputata chorągwi jmp. Skirmunta i Koryckiego rotmistrzów jkr. mci. p.n.m., lekkich, znając się ziemia do należytego długu chcąc te chorągwie jak najprędzej uspokoić, reasumujemy dawne lauda tejże ziemi *in ordine* podatkowania wspólnego, ile kiedy zostający *in paritate aequalitatis* zarówno ciężary i *sancita* ponosić wszyscy powinniśmy. A że ichm. którzy w ziemi naszej *sortes possident,* a *juxta tarifam* uchwał sejmowych w nich się nie znajdują, *praecipue anni* 1676 i na gwardyą jkr. mci, p.n.m., *cale non contribunt*, stosując się do pospolitego prawa, *qui possidet bona in aequali repub. jure merito onera ferre tenstur*, tudzież do deklaracyi komisyej radomskiej dawną ziemi naszej ustawę aprobując, mieć chcemy, aby ciż ichm., którzy *ab actu laudorum anteriorum pro retractis annis ad conscriptionem* jmp. Michała Mroczkowskiego podsędkowicza wizkiego *factam*, którą jegomość powinien *ad manus* jmp. egzaktora teraźniejszego z podpisem ręki swojej oblatowny *coram actis quibusvis* regestr oddać *aut in futurum meliorandum* od osób tych, którzy pogłównego na przerzeczoną gwardyą *non contribuunt nec contribuebant* po zł. 1 od męzczyzny a od białej głowy po gr. 15 *juxta antiquam legem*, aby płacili i do rąk teraźniejszego egzaktora jmp. Mateusza Kossakowskiego komornika wizkiego *unanimi assensu* obranego importowali, obligując tegoż jegomościa, aby tenże podatek *pro posse suo indilate* wybierał. Więc że każdy podatek przed czasem importancyej *certum quantum* pokazać nie może, ziemia nasza *in subsidium* zapłacenia zaległego długu *praesenti laudo* dysponsuje się, uchwala i stanowi, aby żydzi, którzy *contra jura privilegiorum et exceptorum ducatus Mazoviae* w ziemi naszej poczęli się rozszerzać każdy co kociół ma i kurzy gorzałkę od każdego kotła miedzianego tak piwnego jako i gorzałczanego dał tynfów 3, Kramarz wielki handlujący suknami i materyami także korzeniami tynfów 3, inni zaś żydzi, którzy już żony mają i handel prowadzą mniejszy różnym sposobem rzeź biją *et id genus* po tynfie 1. Że zaś siła się takich w ziemi naszej

znajduje, którzy będą *plebejae conditionis* dobra ślacheckie trzymają i *gaudent paritate redituum* ziemi ile ci, którzy nie płacą podatku pogłównego po tynfów 3, także *contribuere* powinni. Nadto gdy w ziemi naszej znajdują się *retenta* u niektórych ichm. pp. egzaktorów tak wybranych podatków od z …. loźnych i innych: tedy *praecemmittimus* jmp. Kossakowskiemu instygytarowi przeszłemu skarbowemu i egzaktorowi teraźniejszemu *notitiam* tego wszytkiego pozostałego podatku dobrze mającemu, aby o te remanenta wprzód ichm. *conveniat* o oddanie i jeżeliby byli *renitentes* w oddaniu dajemy władzę, moc i plenipotencyą z tymi wszytkimi ichm. *jure agendi, vindicandi, juramenta excipiendi, summas levandi, delevatis quietandi idque in proximiori officio castrensi Colnensi*, które to jmp. egzaktor, aby *fideliter* konotował i wybrał, *juramentum in facie* całej ziemi wykonał *i eam rotam*. Ja Mateusz przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Trojcy swiętej jedynemu, iż podatek tak pogłównego zaległego, jako kotrawego i innych kontrybucyj rzetelnie nikogo nie ochraniając spisywać i według spisanego regestru przez jmp. Michała Mroczkowskiego podsędkowicza wizkiego wybierać będą i wybrane pogłowne tak żydowskie jako i inne *ad assem* do ziemi importować gotowem, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinną męka jego. Któremu to jmp. egzaktorowi *in vim solarii* za fatygę onego postąpiła ziemia nasza od złotego po 3 gr. kwitowego, *insuper solarium* zł. 100 pol., obligując tegoż jmp. egzaktora *amore integritatis* ziemi, aby *indilate* ten podatek *cum executione et adminiculo* tegoż jmp. deputata wybierał, a jeżeliby się pokazała jaka renitencya, do grodu królewskiego pozywał i wybrawszy sumę tegoż jmp. asygnataryusza *in praesentia* ww. ichm. pp. chorążego, wojskiego i skarbnika wizkich oficjalistów, któryby był podtenczas *praesens*, uspokoił, oddał i kwit otrzymał i cokolwiek by było importancyej tymże ichm. regestrem produkował i *calculum* uczynił, a cokolwiek by było zaperaty, do rąk jmp. skarbnika importował.

A że sól w ziemi naszej *anni* 1719 w skarbie zaległa i dotąd ziemi wizkiej naszej nieoddana, obigujemy ichm. pp. posłów naszych, w.m.pp., do jw.jmp. podskarbiego wielkiego koronnego, których *probatam activitatem* znamy, aby tę sól *omnimora persusione* windykować raczyli.

Że zaś sejmików gospodarskich *pro tempore* nie mamy, suplikować będą jkr. mci, p.n.m., ichm. pp. posłowie, aby jkr. mość, p.n.m. *ex paterna solicitudine* w roku terazniejszym udzielić raczył, dla których niedojscia sjemikow mając *ex praxi*, że dystrybuta w odwłokę idzie, postanowiliśmy na lat 9 ichm. pp. dystrybutorów, to jest jmp. Teofila Kossakowskiego łowczego wizkiego za rok przejszły 1726, na teraźniejszy zaś 1727 jmp. Stanisława Rydzewskiego podczaszego bracławskiego, *pro anno* 1728 jmp. Aleksandra Kotanskiego stolnika nowogrodzkiego, *pro anno* 1729 jmp. Michała Mroczkowskiego

podsędkowicza wizkiego, *pro anno* 1730 jmp. Stefana Łagunę wojta woszoskiego, *pro anno* 1731 jmp. Marka Borawskiego komornika ziemskiego wizkiego, *pro anno* 1732 jmp. Pawła Krajewskiego burgrabiego grodzkiego wizkiego, *pro anno* 1733 jmp. Prokopa Boczkowskiego komornika ziemskiego wosowskiego, *pro anno* 1734 jmp. Macieja Gorskiego burgrabiego grodzkiego wizkiego. A ponieważ wjmp. Antoni Wyszkowski łowczy bielski na dobra Kalinowo ziemskie soli suchedniowej nie parcypuje, tedy jmp. Fabian Swiderski miecznik ziemi wizkiej *sequanimi tote* idąc, *juxta regestrum noviter formatum* na dystrybutę soli z dóbr swoich jurgów beczki soli ustepuje Kalinowowi aplikując, według której deklaracyi wszyscy ichm. pp. dystrybutorowie wydawać powinni będą. *Desiderium* konflagraty jmp. Wojciecha Rostkowskiego burgrab.. wizkiego majac wszyscy *prae ocalis.. ex amore proximi subveniendo* ta… znacznemu jegomości upadkowi, … znacza ziemia temuz jegomości tynf.. 100, które tynfów 100 jeżeliby superaty asygnataryusza chorągwi jmp. Skirmunta i Korynckiego u jmp. Mateusza Kossakowskiego egzaktora znalazło się, tedy te tynfów 100 powinien wypłacić i ziemia *pro persolutis* przyjąc gotowa. Które to wyżej wyrażone punkta i uchwały teraźniejsze *unanimi assensu* opisane *manu tenere* gotowiśmy i dla lepszej wagi podpisać jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego i *ad acta proximora per oblatam* podać zleciliśmy. Działo się w kościele wizkim farnym *ut supra die* 4 *mensi. Februarii, anno Domini* 1727.

Teofil Stanisław na Kossakach Krz… Kossakowski łowczy i dyrektor.. koła rycerskiego ziemi wizkiej *mp.*

Łomż. Oblat.
259 f. 104.

6/9 1728

Actum Łomzae feria secunda post festum
s. Egidii abbatis proxima, anno Domini 1728.

Obtulit gen. Antonius Długoborski *burgrabius castrensis Zambroviensis.*

Dispositio terrae Łomzensis.

My niżej podpisani urzędnicy ziemscy i grodzcy i inni obywatele ziemie łomżyńskiej do Łomży na sądy teraźniejsze grodzkie zgromadzeni, wiedząc dobrze *et tristi experientia* nauczeni będąc, iż jako w całej rzeczyp. z zerwanych i zepsowanych sejmów, tak i w ziemi naszej z zerwanych sejmików niepomyślne zawsze wynikać zwykły skutki i konsekwencye, widziemy *hic et nunc in quo vado haeret* ziemia nasza, albowiem od tak wielu lat będąc przyciśniona dekretami *ex personali et in contumaciam* w trybunale skarbowym radomskim o resztę długu nieboszczykowi jmp. Rybinskiemu wojewodzie chełminskiemu winnego

otrzymanemi nietylko się *ex his nesibus* dla niezgody i nieporządku domowego podźwignąć nie może, ale też co dalej na większe przychodzi obroty, kiedy już w tym roku *rigore* przewiedzionego o tenże dług procesu jmp. podskarbi wielki koronny z sukcesorami nieboszczyka jmp. wojewody chełminskiego, nie odezwawszy się do ziemi, ani jej *de jure petendi* nie informowawszy, poszedł z nią *de facto*, to jest, sól jedną suchedniową w skarbie zaaresztował, którą dla niesforności i zaniedbania swego *sine ulla a praetendentibus securitate* stracić może a pod tymże zawsze jęczeć ciężarem. Czopowe także i szelężne od roku 1726 zaległe, z którego ziemia mogłaby mieć na dług pomieniony i inne publiczne ekspensa znaczne *subsidium*, aby podobnem zaniedbaniem nie upadło i nie zaginęło, więc przykładem innych województw i ziem, wziąwszy Pana Boga na pomoc, nie inną intencyą szczególnie tylko dla dobra ziemi, aby dłużej *in confuso* nie zostawało i *ex post* znacznego jakiego *praejudicium et detrimentum* nie odniosła pod czas tych sądów et *sub securitate* onych *una cum officio castrensi Łomżensi* takowe *in praemissio ad futuram* całej ziemi *approbationem in fundamento* konstytucyi *anni* 1717 *titulo* Trybunał skarbowy sejmem walnym grodzińskim *anni* 1718 *in toto* aprobowanej, czyniemy rozporządzenie. Naprzod o sól aresztowaną przez list nasz rekwirować będziemy jmp. podskarbiego wielkiego koronnego, aby informował ziemię, jakim sposobem ten dług do jegomości przeniesiony i że ziemia nasza jest *sensibilis* aresztu, przy którym liście upraszamy *e medio nostri* jmp. Antoniego Długoborskigo burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, aby się o *respons* upomniał i domówił się ustnie *fusius* o tę krzywdę ziemi, czem jeśliby się nie dał *emolire* jmp. podskarbi, ziemia *communicato consilio* wynajdzie *media adaequata* windykowania *laesionis suae*. Potem do egzekucyi czopowego i szelężnego zaległego administratorów naznaczamy do pierwszego *ad anno* 1726 *ad annum* 1727 jmp. Rykaczewskiego regenta ziemskiego i grodzkiego łomżyńskiego, do drugiego zaś *ab anno* 1727 *ad* 1728 jmp. Gabryela Zaruskiego. Którzy to ichm. pp. administratorowi aby ten podatek po miastach, miasteczkach i wsiach królewskich, duchownych i ziemskich *nemine excepto*, gdzie się tylko szynki znajdują, szczyrze nikogo nie obciążając, ani też ochraniając, nieodwłocznie wybierali *non obstantibus quibusvis decretis et quietacionibus*, którzby ktokolwiek mógł *in praejudicium* proweniencyi tego podatku a zatem ziemi *ante hoc procesore*. Co gdzie wezmą *fideliter propter demonstrationem* prowieniencyi konotowali, kwity z których, jeśliby tego było potrzeba, weryfikacya być mogła, *expresse* co kto zapłaci, *possessoribus* dawali. A regestra *exactionis per oblatam* do grodu łomżyńskiego oddawali. Upraszamy i obowiązujemy ichm. pp. administratorów, aby tych pieniędzy *isne* expressa na sejmiku *per laudum* całej ziemi *ordinatione* nikomu nie dawali, ale je *in secoro* w cale konserwowali, aby przecie ziemia

czasu nieodbitej potrzeby umiała do czego ręce ściągnąć i mieć jakąkolwiek prowizyą. Ichm. pp. administratorom za prace i fatygi na tej usłudze ziemi na rok *per decem acentum* konsolacyi naznaczamy, obligując ichm. aby tę egzakcyą nieodwłocznie zaczęli, *renitentes* do grodu pozywali *et juxta usitatum proxim* ten podatek *irremissibiliter* egzekwowali. *Vicissim* też ichm. pp. administratorowie obligują się *de et super bonis suis* dać całej ziemi sprawiedliwy rachunek egzakcyi swojej *praevio juramento coram officio castrensi Łomzensi in praesentia dignitariorum et nobilitatis praestando*. Które to rozporządzenie nasze nic prywatnego w sobie niemające *beneplacito* całej ziemi podajemy, a w czemby znajdowała *aliquam per plesitatem*, albo wątpliwość szczyrze i prawdziwie *in charitate non ficta* i we wszelkiej poufałości informować, eksplikować i to wszystko cokolwiek być może *ad commune bonum et commodum* całej ziemi promowować i utrzymywać *fide, honore et conscientia* wszyscy tu *praesentes* wzajemnie sobie przyrzekamy i deklarujemy. Na co się dla lepszej wiary rękami własnemi podpisujemy.

Działo się w Łomzie *die* 6 *Septembris, anno* 1728.

J. Staniszewski ch. z. ł. *mp.*

Mikołaj Zenon Suski s.z.ł. *mp.*

Zygmunt Gozdawa Godlewski stol. z. łomz. *mp.*

Wacław Kisielnicki podstoli z.łom.*mp.*

Michał Suski łowczy z.łom. *mp.*

Wojciech na Jeziorku Jeziorkowski *mp.*

Jakób Gozdawa Godlewski pisarz ziem. i grodz. zambr. *mp.*

Tomasz Radkowski sędzia gr. łom. *mp.*

Jan Kisielnicki skarbnik ziemi łomż. *mp.*

Jan Antoni Rykaczewski regent ziem.i grodz. łomżyn. *mp.*

Józef Mrozowski komornik ziem. łomżynski *mp.*

Antoni Długoborski burgrabia gr. zambr.

Bartłomiej Wądołkowski komornik z zambr. *mp.*

Grzegorz Szmowski *mp.*

Franciszek Chomętowski *mp.*

Gabryel Zaruski *mp.*

Łomz. Oblat.
239 f. 391.

Actum Łomzae feria secunda
ipso die festi divi Egidii abbatis
anno Domini 1732.

Instrukcya ziemi łomżyńskiej ww. ichm. pp. Ignacemu z Przyjmy Przyjemskiemu staroście i Antoniemu Rostkowskiemu podczaszemu tejże ziemi posłom na sejm ekstraordynaryjny warszawski obranym w Łomży dnia 1 *Septembra*, roku pańskiego 1732 dana.

Lubo wierzemy wszyscy i mocno wierzyć powinniśmy, iż nieskończona dobroć i miłosierdzie Pana Boga naszego *in quo vivimus, movemur et sumus* w pokoju, całości i zupełnem bezpieczeństwie utrzymuje ojczyznę naszą i zasłania ją *ab interita*, tak najpirwsze i najpokorniejsze majestatowi jego boskiemu czyni ziemia nasza za to podziękowanie, obligując ichm. pp. posłów, aby imieniem jej nieśmiertelnej wdzięczności synowskiej oraz miłości i najniższego podziękowania oddali *tributum* od ziemi naszej majestatowi jkr.mci, p.n.m, *vicariae in terrio potestati* za ojcowskie około dobra pospolitego prace, starania i troskliwości, które jkr. mość, p.n.m., w utrzymaniu całości rzeczyp. miłego praw i swobód jej miłego pokoju przy zupełnem *ab intra et ab extra* bezpieczeństwie w egzekucyi *sancitorum publicorum* w doskonałej informacyi województw i ziem o publicznych interesach przez instrukcyą przedsejmową, której nietylko uszu ale i serc naszych nadstawialiśmy. A że na nieoszacowanem jkr. mci, p.n.m., zdrowiu, szczęśliwem i słodkiem jego panowaniu prawa, swobody, ozdoba, bezpieczeństwo i wszelkie szczęśliwości ojczyzny naszej zasadzają się: tedy obowiązujemy się ichm. pp. posłów naszych, aby jkr. mci, p.n.m., za złożenie sejmu tego ekstraordynaryjnego w Warszawie *condigne* dziękując, dziękowali oraz i za to, że się do Grodna nie hazardował, ponieważ nie miejsce, ale osoby, a w nich czy tam, czy tu zgromadzona rzeczp. jednakowoż o sobie rodzić może. Podobneż uczynią dzięki ichm. pp. posłowie temuż panu walecznemu *patri legionum* za uczynioną i chwalebnie *pro honore gentis* odprawioną wojska cudzoziemskiego lustracyą przez którą jkr. mość, p.n.m., pokazał, że i kocha rzeczp. i życzy jej tego, czego nam wszyscy sąmsiedzi zazdroszczą, to jest, abyśmy przy niedozorze naszym wojska na papierze więcej a niżeli na nogach mieli i to jeszcze nie pożądnego i coraz bardziej w głębokim pokoju *exercitia militaria* zapominającego, a przez to nigdy nie byli *considerabiles*, do czego jkr. mość, p.n.m., pracy, fatygi i kosztu swego nie załował: więc ichm. pp. posłowie wyrażą to ziemi naszej *filiale votum*, aby dobroć boska jkr.mci, p.n.m., *ad tuitionem et incrementum* wiary świętej *ad manutentiorem* praw i swobód naszych w jako najlepszem zdrowiu długoletnie konserwować raczyła.

Jo. ks. jmci prymasowi godnego i wielkiego imienia sławą, honorami i zasługami w ojczyznie pierwszemu ichm. pp. posłowie nasi należyte oddadzą podziękowanie za skuteczną aplikacyą, za chwalebne i punktualne *circa executionem legum* na zjazdach i konferencyach *cum ministris externarum potentiarum* staranie. Podobnąż *ex aequo et justo* wyrażą rekognicyą jo.ks.jmci biskupowi warmińskiemu i wszytkim ichm. pp. komisarzom do

Kurlandyej i Semigaljej naznaczonym, że nieustraszoną rezolucyą zwyciężywszy wszelkie trudności tak godnie i szczęśliwie włożoną na siebie pracowitą i kosztowną odprawili funkcyą. Ciż ichm. pp. posłowie nasi dziękować będą powinni *quam competentissime* ichm. pp. ministrom *status et belli* obojga narodów *pro summa vigilantia virili et efficaci cura* w utrzymaniu praw *et securitatis internae et externae.*

Lubo się zaś podobało *Regi regum* z senatu polskiego do senatu niebieskiego *ad cives sanctorum* przenieść wielkiego pieczętarza nieb. ś.p. jmp. Jana Szembeka kanclerza w.kor., który lata swoje na usłudze jkr. mci i całej rzeczyp. *in utraque fortuna gloriosissime* strawił *pro ecclesia, majestate et libertate* wiele czynił i cierpiał /:jako mu to głowa kościoła świętego *vicarius Christi* przyznał:/ synom tej ojczyzny *in omni gradu* chwalebne do naśladowania zostawił *vestigia* i już odebrał *coronam justitiae* przecież i ichm. pp. posłowie nasi wyrażą niewygasłą ziemi naszej wdzięczność nieśmiertelną *recte factorum* pamięć i powinną *pro praestitis officiis et beneficiis* obligacyą, suplikować oraz będą jkr, mci, p.n.m., aby zacny dom wiernego sługi i kochanka swego łaską i respektami pańskimi wspierać raczył. Kiedy zaś już nieraz *tristi exporientia* sprobowała rzeczp. nasza, że w obradach swoich postępując *per calcatas leges* nigdy do dobrego końca trafić nie może i oprócz zawodu publicznego więcej *ex loco consiliorum* nie odnosi, tedy aby ichm. panowie nasi *circa executionem* konstytucyi *anni* 1690 o porządku sejmowania *viriliter* stanęli, onychże seryo obligujemy.

Materye uniwersum tykające w instrukcyi jkr. mci, p.n.m., wyrażone, aby *ad satisfactionem publicam* rezolowane i uspokojne być mogły, ichm. pp. posłowie nasi *in plena autoritate* porozumiewać się będą a stanami rzeczyp. i konformować *ad universalem* onej że *sensum et assensum.*

Będą nieco informowani, iż jkr. mość. p.n.m., i *post translationem emeritae personae* jmci. ks. Lipskiego godnego pieczętarza z łuckiej do krakowskiej katedry *obstante incompatibilitate* pieczęci z biskupstwem krakowskiem jest dysponowany pieczęć wielką koronną pasterzowi naszemu jmci. ks. Załuskiemu biskupowi płockiemu tak starożytnością domu jako i własnymi zasługami w tej ojczyznie znakomitem konferować, co nas jako owieczki jego pociąga naprzod do najniższego podziękowania jkr.mci. p.n.m., potem do powinszowania tej godności jmci ks. biskupowi naszemu *hoc utram que* aby ichm. pp. posłowie *condigne* uczynili, onymże zlecamy i aby do mniejszej pieczęci koronnej rekomendowali jmp. Dembowskiego referendarza kor. z zacności urodzenia z zasług i niezmazanej ku panu i ojczyznie wierności *ex gradu et justitia*, ile że do tego ministerium

przez wszytkie lata swoje sposobn… ustawicznie *pro publico* pracując wszytko to doskonale i zupełnie wie i umie, co dobry pieczętarz wiedzieć i umieć powinien.

Wakujące wszytkie cztery buławy obojga narodów w wielkiej u każdego powinny być aprehensyi, jakoż obawiać się trzeba, aby przez upadanie sejmów nie przyszła rzeczp. do owego czasu nieszczęśliwego, w którym zamiast czterech hetmanów może mieć czterdziestu z ostatnią zgubą swoją, dlaczego *obstamur* ichm. pp. posłów, aby znosząc się *cum ordinibus junctium,* suplikowali jkr. mci, p.n.m., o rozdanie tych wakansów *cum omni securitate* praw, swobód i całości ojczyzny, a zaraz rekomendowali do buławy wielkiej kor. *ex justitia et respectu* zasług *in publicum* pracy, starania i kosztów dla utrzymywania dobrego sąmsiedztwa *cum oriente* naszego jmp. wojewodę mazowieckiego, regimentarza generalnego wojsk koronnych, eksperyencyą *in militaribus* i dzielnością serca *ad fortia agenda* urodzonego, do polnej zas buławy jmp. chorążego kor. generała artyleryi kor. i z onych antenatów i swoje własne a wielkie w rzeczyp. zasługi mającego.

Pospolita maksyma, *voces impotentes non audiuntur*, uczy nas, że z nikim nie możemy się spodziewać traktatu *cum honesto et utili* i nikt na nasze by najsprawiedliwsze remonstrancye nic nie uczyni, jeżeli nie będziemy *in statu*, dlaczego aukcya wojska bardzo jest potrzebna ale przez koekwacyą w podatkowaniu województw ruskiego, wołyńskiego i innych z prowincyą wielkopolską, w czem pomienione województwa aby pokazały *suam aequanimitatem* i miłość ojczyzny i honoru jej ichm. pp. posłowie z ichm. kolegami swymi *allaborabunt*. Domówią się też *et executionem* prawa 1717, aby w wojsku cudzoziemskiem ślachta nacyonalistowie do szarży każdej preferowani byli i żeby jej *non alio pretio nisi pretio suaquiris et meritorum* dostępowali.

Konferencye z ministrami postronnych potencyj jako kiedy i gdzie reasumować by się miały, ichm. pp. posłowie zapatrować się będą na powszechne i zgodne w tem rzeczyp. zdanie, a zaraz jmp. wojewodzie lubelskiemu podziękują za podjęte w negocyacyi *cum nuntio apostolico* prace, upraszając o kontynuacyą i pomyślny skutek.

A że nietylko ziemia nasza *in vicinia Prussiae ducalis* leżąca ale i księstwo warmińskie ciężkie ponosi krzywdy, wiolencye, najazdy nietylko domów ślacheckich, ale też i klasztoru szpvinborskiego w. Bernardynów zabierania gwałtowne ludzi świeckich i duchownych, a co największa, że dwór berliński ks. jmci. biskupowi warmińskiemu *denegat titulum episcopi Sambiensis et possessionem jurisdictionis spiritualis*, jakby to już rzeczp. nie miała, albo straciła *dominium eventuale de* Prus: tedy ichm. pp. posłowie nasi doniosą *fusius* [nieczytelne] jkr. mci, p.n.m. i całej rzeczyp. i starać się będą o *media* skuteczne do

zabieżenia *his inconvenientes* i życzyć będą stanom rzeczyp., aby z tym sąmsiadem bardzo ostrożnie *et cum magna cunctatione* postępowano.

Zalecone i wyrażone punkta w instrukcyi *anni* 1730 na sejm grodziński danej względem korektury trybunału, łanowej piechoty i Jasnej Góry częstochowskiej ichm. pp. posłom usilnie się rekomendują.

Większa część rzeczyp. żali się i uskarża, tudzież i ziemia nasza na niesprawiedliwość kupców gdańskich i arogancyą ich, że nietylko targi *pro libitu* sobie czynią, ale i niesprawiedliwie zboża mierzą z wielką szkodą ślachty którzy prawie od ich dyskrecyi dependują: więc jakby się tej licencyi i niesprawiedliwości zabieżeć mogło, ichm. pp. posłowie z rzecząp. aby pomysleli *de mediis*, onychże obligujemy.

Uczynioną nadzieję przyczynienia ziemi naszej soli suchedniowej według danego od jkr.mci, p.n.m., *responsu* ichm. pp. posłowie z wszelką majestatu pańskiego obserwancyą promowować i o skutek starać się będą.

Fundacyą wielebnych panien Wizytek lubelskich przez nieb. ś.p. jmp. kanclerza wielkiego kor. i przez jmp. ś.p. wojewodę mazowieckiego zaczętą, którą teraz jmp. kanclerzyna w. koronna *continuat* dla pomnożenia chwały boskiej do aprobacyi stanów rzeczyp. ichm. pp. posłowie *instantissime promovebunt*, tudzież i misyą *Societatu Jesu* na Myszyńcu.

Caetera activitati et desteritati ichm. pp. posłów naszych rekomendujemy.

Józef Mrozowski k.z.ł., m.k.r.z.ł, *mp*.

Łomz. oblat.
239. f. 474.
22/1 1733

Actum Łomzae feria sexta
post festum s. Agnetis virginis
et martyris proxima, anno Domini
1733.

Laudum ziemie łomzieńskiej.

My rada, dygnitarze, urzennicy i całe rycerstwo ziemie naszej łomzieńskiej księstwa mazowieckiego zjachawszy się do Łomży *locum consultacionum solitum* dnia 22 miesiaca stycznia w roku teraźniejszym 1733 za uniwersałem jkr. mci Augusta wtórego, p.n.m., powtórnym na powtórny ekstraordynaryny sejm wydanym, najprzód zgodnymi głosami obraliśmy i uprosili za dyrektora i marszałka koła naszego wjmp. Felicyana Swiderskiego stolnika ziemie wizkiej, pod którego dyrekcyą uniwersały jkr. mci, p.n.m., tak pierwszy na sejmik *relationis* jako i powtórny i teraźniejszy przedsejmowy wydane zważywszy, przyznać

każdy może z szczególnej prowidencyi Pana Boga wszechmogącego *per quem reges regnant*, dawszy nam pana tak łaskawego, o którym jawnie mówić się może *Augustus splendor, Augustus luwen, et ortus incolumem* konserwuje *et ne occidat sol iste in spolendoribus suis* serdecznie *et unanimi voto*, na pociechę strapionej ojczyzny rzeczyp. naszej *animitus* życzemy. Który jako od początku szczęśliwego panowania nie załując *cum dispendio* zdrowia ustawicznej *pro bono universi* fatygi, zdrowie i życzie, *ut bene sit patrie*, sakryfikuje tak i teraz pozerowanym *malevolarum motivo* pierwszym ekstraordynarynym sejmie z dobroci i łaskawości swojej jako *bonus patriae pater et ne unam quidem vult perdere ovem* państwa swego ale barzo zważając na dalsze konsekwencye, po tak wielu niedoszłych i zerwanych sejmach, *integritati ac securitati internae et externae providendo*, powtórny sejm ekstraordynaryny z przezorności swojej złożyć nam raczył, za co *Domino dominantium* niechaj będzie chwała na wieki, a potem naj. majestatowi jkr. mci, p.n.m. nieśmiertelne w sercach wiernych poddanych zostają dzięki.

A teraz stosując się do uniwersału jkr. mci., p.n.m., na terazniejszy powtórnie sejmik wydanego, do elekcyi ichm. pp. posłów ziemie naszej przystąpiliśmy i na tenże sejm przyszły warszawski ekstraordynaryny dwuniedzielny *concordibus votis et suffragiis e gremio* koła naszego obraliśmy za posłow i prosiliśmy ww. ichm. Jana na Tarnowie *etc.* Staniszewskiego chorążego i Antoniego na Jedwabnem *etc*. Rostkowskiego podczaszego dygnitarzów ziemie naszej łomzieńskiej, którymi to ichm. pp. posłom instrukcya *sufficienter* dawniej i teraz napisane daliśmy, obligując ichmościów *amore liberae patriae nomine publico*, aby *ante omnis ad mentem* uniwersału jkr. mci, p.n.m., tudzież konstytucyi *anni* 1690 „O porządku sejmowania" one *ad executionem* przyprowadzili, to jest, żeby zaraz na pierwszym dniu zaczęcia sejmu do elekcyi marszałka sejmowego przystąpili, a po elekcyi marszałka *ulteriorem corsum* sejmowania kontynując, upomnieć się mają o rozdanie wakansów *ministeriorum reipub*., to jest, buław i pieczęcie. Do których wakansów aby od nas w pierwszej instrukcyi wyrażonych, to jest, do wielkiej buławy koronnej jw. jmp. wojewodę ks. mazowieckiego, do polnej buławy jww. ichm. pp. chorążego i generała artyleryi koronnej i podskarbiego w. kor. oraz jww. lubelskiego i sieradzkiego …. Brak końca *laudium* i podpisu marszałka.

Łom. oblat.
229 f 460.

Actum Łomzae feria quarta post
dominicam Laetare quadragesimalem
sub interregno proxima, anno 1733.

Instrukcya ichm. pp. Tomaszowi Zielińskiemu podkomorzycowi łomżyńskiemu i Michałowi Suskiemu łowczemu łomżyńskiemu posłom ziemi łomżyńskiej na sejm *convocationis* warszawski od sejmiku *sub vincolo confoederationis* obranym w Łomży *die 11 Martii 1733 anno* dana.

Wielkiego regnanta Korony naszej polskiej i p. Augusta wtórego jako żaden język *in vita ejus* nigdy *condigne* wysławić nie mógł, tak po śmierci ziemia nasza z całą ojczyzną dostatecznie odżałować nie potrafi, owszem coraz bardziej załować będzie, rozpamiętywając sobie niezliczone jego dobrodziestwa i coraz lepiej poznawając, jakiego to pana utraciła, co ichm. pp. posłowie nasi *fasius* na przyszłej konwokacyi wyraziwszy, dziękować będą naprzód *quam campetentissime* i z osobliwszą dystynkcyą jo.ks.jmci prymasowi Korony polskiej i w. ks. litewskiego n.w.m.p. i dobrodziejowi za nieustające prace, fatygi i pieczołowanie około dobra pospolitego, za ugruntowanie zgody, jedności i konfidencyi *inter proceres*, na czem pokój, bezpieczeństwo i wszystko szczęście rzeczyp. zawisło. Potem jw. jmp. wojewodzie naszemu mazowieckiemu generalnemu wojska koronnego regimentarzowi *pro exacta vigilantia* na wszystkie strony, że dotąd w rzeczyp. cicho i upraszać będą jegomości, n.w.m.p., aby do utrzymania tegoż miłego pokoju przeciwko wszelkiej licencyi, *in cunctanter* raczył *uti jure et munere suo* zaraz *in herba* każde złe tłumiąc, *ne ulterius serpat et magis noceat* i upewnią jegomości, n.w.m.p., że za to nietylko ziemią naszą ale i całą rzeczp. będzie miał sobie obowiązaną i podziękują *pariter* i jw. jmp. marszałkowi w. kor. jako gospodarzowi rzeczyp. Prześwietnemu senatowi i ichm. pp. ministrom status obojga narodów, że w teraźniejszych konjunkturach i zdrową radą i wszelkiem staraniem swojem *contribuunt* ustawicznie *ad manu tenendam tranquisllitatem publicam* zgodę, jedność i konfidencyą, którą przy łasce i pomocy boskiej jo. ks. jmość. prymas *optima et sancta intentione gloriosissima* ufundował i *providentissime* utrzymuje, ichm. pp. posłowie nasi tam *forttiter quam susviter* promować będą, strzegąc się scysyi, owszem spólnie z rzecząp. onym zabiegając.

Na tym zaś fundamencie szczyrze popierać będą warunek przyszłej elekcyi, aby była wolna, zgodna i zupełną miała prowidowaną sobie *securitatem*, żeby nikt nie ważył się scyssyi *in campo electorali* króla nominować, dopieroż koronować i jeżli by się kto tak zapamiętały miał znaleść, aby *pro hoste patriae* był deklarowany i zaraz imany i karany.

Gwoli czemu na konwokacyi domawiać się będą, aby asystencye pańskie *ad certum numerum* były redukowane, żeby żaden z panów senatorów i ministrów status nie ważył się przyjeżdżać do Warszawy, daleko bardziej do szopy na miejsce elekcyi z kampanią i towarzystwem komputowem, ani z ludźmi cudzoziemskiego zaciągu ale tylko z proporcyonalną asystencyą dworzan stanu ślacheckiego, aby podczas elekcyi wszelka

modestya *cum omnimoda securitate* zachowana była na konwokacyi opisać *et rigores interponere.*

Zabiegając szkodliwym fakcyom, *urgebunt* ichm. pp. posłowie, aby się nikt nie ważył prywatnych trzymać korespondencyj *cum externis*, ktoby zaś miał jakimkolwiek sposobem *laedere jus liberae electionis,* takowy *pro hoste patriae censeatur*.

Także ktoby się ważył bez pozwolenia rzeczyp. werbować, chorągwie podnosić a z niemi *tranquil litatem et securitatem publicam* turbować, takiego i ludzi werbowanych jako kupy swywolne według tak wielu praw i konstytucyj aby ichm. pp. regimentarze obojga narodów znosili, łapali *principales et complices* na gardle karali.

Mając przykład z postronnych narodów, że panów nie szukają sobie za granicami, my tylko Polacy *pro natura libertatis* tej podlegamy cenzurze i zdamy się *odis habere propriam gentem*, lubo wiemy, że da Polaków nas najlepszy by był król Polak, który *cum laete sucsit sworem libertatis* czego sobie i całej ojczyznie ziemia nasza *ordentissimo* życzy *voto*, wiedząc jednak i mocno wierząc, iż każdy monarcha czylito w wolnym narodzie, czyli *in absoluto* przed wieki od P. Boga jest przejrzany, więc abyśmy w tej mierze woli i rozporządzeniu boskiemu nie stali się przeciwni, owszem abyśmy się do tejże woli przenajświętszej konformowali, obligujemy ichm. pp. posłów naszych, żeby się na zgodne sentymenta całej rzeczyp. zapatrywali, zgodę i jedność zatrzymywali i promowowali, a w niej czekali, kogo nam wszystkim *in cum* po *electorali* Pan Bog do serca poda, *interex* nikogo od konkurencyi nie ekskludowali, że byśmy tem i Pana Boga nie obrazili i żadnego *ex vicinis* sobie nie dysobligowali.

Opisawszy warunek elekcyi *quam* [nieczytelne] popierać będą ichmp. pp. posłowie nasi, aby kacerstwo prawem *anni* 1717 obarczone teraz da ściągnienia na ojczyznę naszą błogosławieństwa boskiego wykorzenione być mogło aby zborzysków wszystkich w Koronie i Litwie nie ważył się nikt poprawować, ratować, nawet ani grzty jednej przybić, żeby tem prędzej upadły, aby odszczepieńcy ślachta *et a distributiva justitia excludantus* i nigdziej nie mieli *activitatem,* mieszczanie osobliwie w Mazowszu nie mieli *incolatum*, ani żadnego handlu, ani rzemiosła bo tem niszczą katolików rzymskich. Dla utwierdzenia *securitalis ab extra* potrzebne renowacye *pactorum et factorum* z potencyami postronnemi, ichm. pp. posłowie *promovebunt*, z dworem jednak berlińskim aby rzeczp. *cunctanter et circumspecte* postępowała sobie, od którego ziemia nasza przy granicy ciężkie ponosi krzywdy i wiolencye, które *superat patientiam et provocant ad repressalia*: aby tedy rzeczp. była *considerabilior* należy mieć wojsko większe, na aukcją którego aby województwa ruskie *proportionaliter*

contribuant ichm. pp. posłowie z rzecząp. porozumiewać się będą, ziemia nasza dosyć obciążona, nie może się na więcej pociągnać.

Przy tem porozumieniu się tak dobrem *sub autoritate* jo. ks. jmci prymasa aby każdy swój urząd sprawował, żaden żadnemu nie przeszkadzając, owszem tego pilnując i przestrzegając, co komu prawo przepisało i pozwoliło wniosą to ichm. pp. posłowie nasi.

A że poczta jest *cor reip*., więc aby poczmistrzowie wszyscy byli ślachta i posesyonaci, taż poczta po całej Polscze, tudzież i handle aby miały *plenum securitatem,* tudzież aby miasto stołeczne Kraków *publico non privoto praesidio* osadzone było, ichm. pp. posłowie *urgebunt*.

Przyznane prawo przez konstytucyą grodzieńską *anni* 1726 na pałac i inne place w Warszawie nieb. i p. królowi jmci *et successoribus sanguinis* lubo tak dobremu, łaskawemu i hojnemu panu *etiam post funera* nigdy dostarczający nie możemy pokazać wdzięczności, jeżeli jednak *hoc jus quesitum* nie będzie kiedyżkolwiek *praejudiciorum vel periculosum juribus* wolności naszej, porozumieć się powinni ichm. pp. posłowie nasi *cum rep*., aby wcześnie temu *provideri* mogło.

Egzercycya w wojsku autoramentu cudzoziemskiego obojga narodów *exemplo* innych państw, które w wojskach swoich cudzego języka nie zażywają, aby się po polsku odprawowały, są tego wielkie racye, które każdemu mogą *communicari*, ichm. pp. posłowie *serio promovebunt*, aby teraz zaraz stanęła konstytucya na to, żeby ichm. pp. regimentarze u*triusque gentis* tę nacyonalną mustrę zaraz po konwokacyi wprowadzili i egzekwowali, a któryby oficer po polsku nie umiał, onego absztejtowali, aby w regimentach żadnego nie było dysydenta, choćby był i Polak i gdzie się znajdzie dysydent, aby *ex nunc* był relegowany, także i *exotici*.

Będąc informowani z listu jo. ks. jmci prymasa *de privatis conventiculis* w krakowskiem przeciwko powadze prymacyalnej prawom i dawnym zwyczajom *attentatis* jako ubolewa ziemia nasza nad temi inkonweniencyami, tak obliguje ichm. pp. posłów, żeby nasz resentyment należycie *in rep*. ekssgorowali, *urgendo*, aby pryncypał i *complices* co to chcieli zamieszać ojczyznę sądzeni i karani byli.

Doświadczyła rzeczp., jako nowe prawo *anni* 1717 o buławach było okazyą zepsowania kilku sejmów, więc aby *reapulus iste* mógł *evitori*, na przyszłej konwokacyi ichm. pp. posłowie *cum rep*. pomyślą *de mediis.*

Pretensya wojska koronnego i deklarowane miliony od nich i.p. króla jmci, tudzież dług jmci chorążemu nurskiemu winny ichm. pp. posłowie *promovebunt* i o satysfakcyą *urgebunt*.

Imp. podskarbi w kor. aby zbytnich ekspens ze skarbu koronnego nie czynił i owszem pieniędzy *ad omnes casus* ochroniał, czerwone złote według konstytucyi po zł. 18 w skarbie brać kazał, ichm. pp. posłowie *instabunt*.

A że kupcy gdańscy *privato usu* ślachtę zboża statkami prowadzących do Gdańska w mierze krzywdzą targ raz uczyniony zrzucają, o co oni sprawiedliwości dojść nie można, więc aby *huic iniquitati* mogło się jakimkolwiek sposobem zabieżeć, ichm. pp. posłowie *querent media* i uczynią tem rekurs do jo. ks. jmci prymasa.

O przyczynie także soli suchedniowej na ziemie nasze, w czem już była uczyniona jakakolwiek nadzieja w kancelaryi koronnej teraz znowu z jmp. podskarbiego koronnego ichm. pp. posłowie starać się będą.

Aby przyszły regnant jednej osobie nie dawał kilka starostw, ani *jura communicativa* dla niewiast tylko na jedno starostwo, albo dzierżawę jedną, starostowie zaś grodowi aby *integntatem* starostw utrzymywali, *[nieczytelne]* windykowali, zamki, pałace i grody należycie konserwowali.

Caetera activitati et dexteritati ichm. pp. posłom naszym *juramento corporali* zobowiązanym *communittimus*.

Ignacy z Przyjmy Przyjemski łomżyński, zambrowski Koliński starosta, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.

Łomż. oblat.
239 f. 462.

Actum Łomzae sub interregno feria
quarta post dominicum Laetare
quadragesimalem proxima, anno 1733.

Instrukcya ichm. pp. Hilaremu Trzasce stolnikowi nowogrodzkiemu i Józefowi Mrozowskiemu komornikowi ziemskiemu ostrołęckiemu posłom do jo.ks.jmci prymasa Korony polskiej i wielkiego ks. litewskiego od ziemi łomżyńskiej na sejmiku *confoederationis* w Łomży *die* 11 Martii, *anno* 1733 dana.

Nim obrani na przyszłej konwokacyi posłowie nasi *in facie* całej ojczyzny oddawać będą *debitum filialis gratitudinis* jo. ks. jmci prymasowi, n.w.m.p. i dobrodziejowi *censum*, ziemia nasza *impatiens morae* śpieszy z tem przez niniejszych ichm.pp. posłów swoich, obligując onych, aby *cum distincto respectu et veneratione* prymacyalnej powagi wyrazili, że ziemia nasza to wszytko co jo. ks. jmość dla dobra pospolitego w tem uniwersalnem osieroceniu czynił i czynic nie przestaje, gdy tedy pokornie *miratur et adorat*.

Dziękuje mu jako najuniżeniej ziemia nasz jo.ks. jegomości, ze nieporównaną swoją roztropnością i doskonałością pałającą oraz ku tej ojczyznie miłością swoją synów jej poniekąd *male concordes* zjednoczył i zprzyjaznił dyfidencyą najgłówniejszego i najstraszniejszego nieprzyjaciela wyrugowany, *interregnum* teraźniejsze nad wszystkie przeszłe uczynił spokojne i bezpieczne, co *inter miracula recensei* powinno.

Jako zaś z należytem uszanowaniem uniwersał i list jo. ks. jmci ziemia nasza przyjęła i według zbawiennych jego i do dobrego zmierzających insynuacyi postępowała sobie, chcąc *et prompta obedientia et debita* zdrowej rady *observantia* przynieść *solatiam* wspaniałemu a teraz słusznie zażalonemu sercu jo. ks. jegomości tak na wielką w Panu Bogu nadzieję, że *hunc lapidem angulavem* nie pomstą, ani st…. *in victum animi robur* jo. ks. jegomości niespokojne *Sancte* w krakowskiem *cerebella*, co to chcą *arroganter sapere plus quam sapere oporteat* bez racyi i fundamenta i owszem skonfundowane będą tak w tamtymże prześwietnem województwie *a recte sentientibus* jako też od wszystkich innych *in publica* powszechnych obrad *theatro*.

Te bowiem powadze i prerogatywie prymacyalnej uczyniona krzywdę praw i dawnych zwyczajów lezyą, *sensibiliter* czując ziemia nasz obligowała posłów swoich na konwokacyą obranych, aby o satysfakcyą jo .ks. jegomości i prawem żwawie się upominali.

Suplikować będą ichm. pp. połowie jo. ks. jegomości *ab interpositione* powagi swojej ziemi naszej, która jest *confinans cum Prussia ducali* i ciężkie opresye, najazdy, zabierania gwałtowne ludzi i ślachty od żołnierzy brandenburskich cierpi, *securitatem providere* raczył. Uczynił to do ziemi naszej rekurs jmp. Tomasz Tabęcki *incola* tej ziemi, który *per decretum metropolitanum* jest *condemnatus ad carceres* fortezy jasnogórskiej, aby *ex clementia* jo.ks. jmci prymasa był *libertati restitutas*, ile że tak dawny czas już tam pokutuje, suplikować będą jo.ks. jegomości prymasowi ichm. pp. posłowie ziemi naszej, których *setivitati et dexteritati praemissa committimus.*

Ignacy z Przyjmy Przyjemski łomżyński, zambrowski, koliński starosta, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemie łomżyńskiej *mp*.

Łomż. oblat.
239 f. 464
11.3.1733

Actum Łomzae feria quarta
post dominicam Laetare quadragessimalem
proxima, anno Domini 1733.

Obtulit Leo Chomętowski.

Laudum conventus terrae Lomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszystko rycerstwo ziemie łomżyńskiej zjachawszy się na miejsce obrad naszych na dzień dzisiejszy za uniwersałem jo.ks.jmci prymasa, n.w.m.p. i dobrodzieja życzyliśmy sobie *et totis votis desideravimus* sejmik antekowokacyonalny według zbawiennych przezornych i nader chwalebnych tegoż j.o. ks. jmci prymasa insynacyi w jako najlepszej harmoniej zacząć i zakończyć, ale że *in ipso limine* na obraniu marszałka zachodząca między niektórymi ichm. o tę dyrekcyą żywa konkurencya nie dopuściła nam tego szczęścia: tedy przykładem cnych antenatów naszych według dawnych zwyczajów *sub interregnis* praktykowanych nie chcąc *deserere* ziemie naszej *sine consilio, justitia et securitate*, wzięliśmy przed się sposób salwowania i asekurowania onej przez konfederacyą, do której w imię pańskie wszyscy zgodnie pośliśmy, *fide, honore et conscientia* sprzysięgliśmy się i obowiązali jeden drugiego nie odstępując, zgodą, jednością między sąbą utrzymywać i promowować, tak abyśmy każdego czasu w każdej okoliczności i potrzebie byli *unius labii*, mając *cor unum et animam unam* i póty w tej konfederacyej jednostajnej i nierozdzielnej trwać i zostawać przyrzekamy sobie, póki dobroć i opatrzność boska nie przywróci nam *veterem consiliorum formam*, Której to naszej konfederacyej *pro lapide angulari* zgodę i jedność założywszy, uprosiliśmy zgodnie za marszałka w.jmp. Ignacego z Przyjmy Przyjemskiego starostę ziemie naszej i przydaliśmy jegomości *e medio nostri* za konsyliarzów ww. ichm. pp. Jana Staniszewskiego chorążego łomżyńskiego, Mikołaja Zenona Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego; którzy ichm. pp. marszałek i konsyliarze wykonali zaraz *jurament in eam rotam*. „Ja N. przysiegam Panu Bogu wszechmogącemu w Trojcy świętej jedynemu, iż idąc do konfederacyej *non alio motivo et intentione*, tylko *circa tuitionem* wiary świętej katolickiej rzymskiej, wolnej elekcyi króla przyszłego, praw i wolności, zgodę jedność utrzymywać będę i nigdy do żadnej przeciwnej strony wiązać się nie będę i cudzoziemca prawować nie będę".

Tandem przeczytawszy uniwersał i list jo. ks.jmci prymasa za ojcowską jego manudukcyą w teraźniejszej konsultacyej naszej postąpiliśmy sobie. Naprzód posłów na przyszłą konwokacyą *e medio nostri* zgodnie obraliśmy, to jest, ww. ichm. pp. Tomasza Zielińskiego podkomorzyca łomżyńskiego i Michała Suskiego, którzy wykonali przysięgę na tę funkcyą *juxta hanc rotam*. „Ja N. przysiegam Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy świętej jedynemu, iż zlecone sobie w instrukcyej punkta przy utrzymaniu wiary świętej katolickiej, praw i wolności, tudzież ułożenia *regiminis futuri* szczerze i podciwie żadną się prywatą, ani obietnicą nie uwodząc i ojczyznie nie szkodząc, popierać będę, a cudzoziemca promowować nie będę. Tymże ichmościom *a parte* daliśmy instrukcyą naszę, obligując onychże, aby *in publico universali consiliorum theatro pro religione et libertate* szczerze

pracowali, punkta instrukcyej promowowali, żadnym się respektem ani prywatą, nie uwadząc, tak aby ani przed Bogiem, ani przed nami nie mieli nic *ad excusandum*, a że swoim kosztem tę funkcyą odprawić deklarowali się tedy onymże *gratam memoriam spondemus*.

Ponieważ zaś *regna sine justitia sunt mera latrocinia* a przytem pokój wewnętrzny i bezpieczeństwo gruntowne być nie może, więc za zgodą powszechną dla administrowania świętej sprawiedliwości uskromienia wszelkich występków i ukarania onych, sądzenia oraz spraw podczas *interregnum* wynikających, do sądu kapturowego obraliśmy sędziów ww. ichm. pp. Ignacego z Przyjmy Przyjemskiego starostę i marszałka konfederackiego, Jana Staniszewskiego chorążego łomżyńskiego, Mikołaja Zenona Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego, Zygmunta Gozdawę Godlewskiego stolnika, Antoniego Rostkowskiego podczaszego Wacława Kisielnickiego podstolego, Kazimierza Skrodzkiego łowczego łomżyńskiego, Jakóba Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, Jana Gromadzkiego wojskiego, Wojciecha Barzykowskiego miecznika, Jana Kisielnickiego skarbnika, Tomasza Zielińskiego podkomorzyca łomżyńskich, Stanisława Tymińskiego zambrowskiego, Walentego Godlewskiego kolińskiego podstarościch i sędziów grodzkich, Jana Rykaczewskiego regenta, Bartłomieja Wądołkowskiego wice regenta łomżyńskich, Kazimierza Godlewskiego zambrowskiego, Macieja Filipkowskiego kolińskiego regentów, Michała Strykowskiego miernika ziemskiego łomżyńskiego, Pawła sędzica ziemskiego łomżyńskiego i Jakóba Zbierzchowskich, Adama Tyminskiego miecznika żytomirskiego, Stanisława Pokrzywnickiego chorążego znaku pancernego jw.jmci ks. biskupa krakowskiego, Wojciecha Ponikiewskiego, Gabryela Zaruskiego, Zygmunta Wyszkowskiego, Bonifacego Grudowskiego, Józefa Mrozowskiego ziemskiego ostrołęckiego, Szymona Skarzyńskiego, Kazimierza Krajewskiego, Mateusza Dmochowskiego, Kazimierza Nagórkę ziemskich zambrowskich komorników, Jana Danowskiego Kolińskiego, Antoniego Długoborskiego zambrowskiego burgrabiech, Wacława komornika ziemskiego ostrołęckiego, Hilarego stolnika nowogrodzkiego, Franciszka Trzasków, Waleryana Polekszę, Marcina Konarzewskiego, Waleryana Żebrowskiego komorników ziemskich ostrołęckich, Jana Jamiołkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, Michała Zełkowskiego, Jerzego Skrodzkiego, Dyonizego Zaleskiego sędzica ziemskiego zambrowskiego, Stanisława Opackiego miecznikowicza wizkiego, Józefa Tyszkę, Antoniego Grzymałę burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, Wacława Drewnowskiego, Grzegorza Szumowskiego burgrabiego grodzkiego łomżyńskiego, Pawła Czartoryskiego, Andrzeja Nowowieskiego, Bartłomieja Krajewskiego, Szymona Saniewskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego. Którzy to ichm. zjachawszy tu do Łomży, na ratuszu przysięgę według prawa wykonawszy,

sądy swoje zaczną, które lubo się *juxta legem et veteres praxes* we trzy niedziele zaczynać by się powinny po obradzie naszej, ale że *hebdomada sancita* i zwyczajne chrześciańskie nabożeństwo tamten czas zabiera, tedy termin zaczęcia tych sądów w poniedziałek po przewodniej niedzieli onymże naznaczamy. Podczas tego *interregnum*, kiedy i pisarstwo ziemi naszej wakuje *susceptę custodiam et adtendentiam actorum* jmp. regentowi łomżyńskiemu spólnie z jmp. wiceregentem łomżyńskim *vigore laudi praesentis committendo*, obligujemy onych, aby dla tem lepszego porządku i wygody naszej jeden z ichmościów *circa acta* był *praesens* tu w Łomzie akt mocą pisać takowy. *Actum Łomzae in curia regia sub interregno feria etc.*, początek zaś do tranzakcji wszelkich *coram judicio et actis captoralibus vigore laudi terrae istius institutis et reservatis personaliter camparens etc.* Jak tedy tu w Łomzie, tak i w Zambrowie *pro commoditate publica acta in fundamento* praw dawnych, zwyczajów i uniwersału jo.ks. jmci prymasa stworzyć wszelkie tranzakcye przyjmować tak jmp. pisarzowi zambrowskiemu jako ichm. pp. regentowi i wiceregentowi łomżyńskiemu *ex nunc* pozwalamy, do inventowania zaś ksiąg sąd kapturowy naznaczy komisarzów, którzy i pierwszy regestr zweryfikują i nowy należycie spisać powinni będą.

Jw. jmci ks. biskupowi płockiemu pasterzowi naszemu, jw. jmci. wojewodzie mazowieckiemu, regimentarzowi wojska koronnego generalnemu, aby jmp. marszałek koła naszego *quam competentissime* odpisał, onegoż obligujemy. Tudzież *instantissime* upraszamy i afektem naszym *obtestamur*, aby według dawnych praw i uniwersału ks. jmci prymasa miał pilne oko na wszystkie strony ziemi naszej, *providendo* jej *omnem securitatem*, jeżeliby się gdzie pokazywali ludzie swywolni, aby ich kazał łapać, do więzienia rzucać dla sądzenia ich i karania w sądach kapturowych, do czego jeżeliby potrzebował *majores vires*, aby konwokował przez listy pobliższą bracią, znosząc się w tem tak z jmp. pułkownikiem jako ichm. pp. rotmistrzami, ktoby zaś z braci nie chciał asystować jmp. staroście, albo od niego ordynowanemu, takowy w sądzie kapturowym *respondere* będzie powinien, gwoli czemu i dla tem większej i predszej gotowości, a oraz dla tem sposobniejszego wybrania się na przyszłą elekcyą, obraliśmy za pułkownika w.jmp. Jana Staniszewskiego chorążego łomżyńskiego i rotmistrzów naprzód w powiecie łomżyńskim do pierwszej chorągwi pomienionego jmp. pułkownika, w powiecie zambrowskim w.jmp. Antoniego Rostkowskiego podczaszego łomżyńskiego, w kolińskim w.jmp. Wacława Kisielnickiego podstolego łomżyńskiego, w ostrołęckim w.jmp. Mikołaja Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego, sędzią zaś wojskowym jmp. Jana Kisielnickiego skarbnika łomżyńskiego. Którym to ichm., tudzież i w.jmp. marszałkowi konfederacyi naszej, ponieważ usługa i

funkcya ich znacznego potrzebuje kosztu, tedy na przyszłym sejmiku relacyjnym rekompensę obmyślić deklarujemy.

Stosując się zaś do prawa tituło okazywania, popis na poniedziałek po przywodnej niedzieli składamy: Podatek czopowego i szelężnego przez konstytucyą *anni* 1717 *ad liberam dispositionem* województwom i ziemiom zostawiony, aby w ziemi naszej *per neglectum* nie upadł na sądach kapturowych rozporządzić i do egzekucyej jego *e medio* ichm. pp. sędziów administratora obrać i on od najpierwszego zaległego egzekwować *et ad publicum aerarium* składać porządkiem i sposobem, jaki między sobą ichm. pp. sędziowie kapturowi postanowią i opiszą, onymże *liberam facultatem et postestatem* dajemy. Poważając sobie *distincta aestimatione et veneratione* godność prymacyalną rekognoskując oraz z należytą wdzięcznością onejże *continua in publicum studia*, uprosiliśmy za posłów do jo.ks. jegomości ichm. pp. Hilarego Trzaskę stolnika nowogrodzkiego i Józefa Mrozowskiego komornika ziemskiego ostrołęckiego, którym *a parte* daliśmy instrukcyą obligują ichmościów, aby przed konwokacją tę funkcyą odprawili.

Stosując się do dawniejszych laudum naszego *favore* praegrawowanych dóbr niektórych podatkiem pogłównego, które teraz płaciemy, ponieważ toż laudum skutku swego nie wzięło, tedy ten interes do sądu kapturowego odsyłamy. Reasumując punkt *anterioris laudi* o lóżnych napisany, którzy *media vitae* w tej ziemi szukają, a żadnego podatku nie płacą, aby przecie ile tyle *contribuant*, tedy najpierwej konskrypcyą onych, sądząc być potrzebną, zleciliśmy ją niżej wyrażonym ichmościom jako to w powiecie łomżyńskim jmp. Grzegrzowi Szumowskiemu burgrabiemu grodzkiemu łomżyńskiemu, w zambrowskim jmp. Kalińskiemu, w kolińskim jmp. Wszeborowskiemu, w ostrołęckim jmp. Bartłomiejowi Trzasce. Którzy to ichm. aby wszytkich lóżnych, nikogo nie ochraniając, *fideliter* spisali *ante incidentiam* sądów kapturowych, sąd zaś kapturowy aby propocyonalne na nich założył pogłówne, onemuż *committimus*. A miasto Ostrołękę obligujemy, aby przy moście dało baczenie i gdy jaki lóżny do Prus albo na Żuławy będzie wędrował bez atestacyi, żeby go przytrzymało i dawało znać do sądu kapturowego *sub poenis arbitrariis per judicium capturale irrogandis*. *In locum* nieboszczyka jmp. Alojzego Brzozowskiego dystrybutora powiatu zambrowskiego, aby powiat nie miał jakiej trudności albo zawodu w odebraniu soli suchedniowej, *laudo praesenti substituimus* jmp. Tomasza Zakrzewskiego, który według dawnych regestrów ma wydawać asygnacye na sól. *Desiderium* jmp. Jana Kulikowskiego względem obmyślenia *alicujus subsidii pecuniarii* jako po dwa razy ogniem pożarowym znacznie od Pana Boga dotkniętego, tudzież oo. Bernardynów ostrołęckich prosbę o wspomożenie przez jaką znaczną jałmużnę, na których ma być dyspozycya czopowego i

szelężnego odsyłamy. A że przez nasze sejmikowanie w kościele farnym różne się szkody z nacisku braci dzieją, więc aby *ad interim* jmp. regent łomżyński z administracyej swojej czopowego i szelężnego do rąk jmci ks. proboszcza łomżyńskiego na reparacyą ławek i co się zepsowało wyliczyć nieodzwłocznie złp. sto, onegoż obligujemy *et pro persoluto in rationibus* przyjmiemy. Które to laudum nasze i w niem wszytkie zgodnie opisane punkta jako strzymać i wypełnić wzajemnie sobie przyrzekamy, tak oneż dla lepszej wiary i wagi jmp. marszałkowi naszemu imieniem naszem podpisać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie *in loco consultacionem solito die* 11 *Martii* 1733 *anno*.

Ignacy z Przyjmy Przyjemski łomżyński, zambrowski, koliński starosta, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemie łomżyńskiej.

1733 *April* 23 *Zambrov.* castr. obl. N 678 fol. 165

Actum Zambroviae in curia regia
feria quinta post
Dominicam Misericordiae
proxima anno Domini 1733

Protestatur nobilitas dustrictus Zambroviensis et terrae Łomzensis

Ad officium et acta praesentia Zambroviensia sub interregno personaliter venientes generosi et nobiles Josephu Sasinowski, *Jacobus* Skrodzki, *Valentinus* Milewski, *Josephus* Błocki, *Antonius* Długoborski, *Simon* Godlewski, *Valentinus* Kryński, *Hilarius camerarius terrestris Zambroviensis, Florianus, Albertus* Klimaszewscy, *Petrus* Czartoszewski, *Thomaes* Przezdziedzki, *Albertus* Grochowski, *Albertus* Chmielewski, *Alexander* Saniewski, *Ignatius* Długoborski, *Bartholomaeus* Gardliński, *Alentinus de* Gardlino Wiśniewski, *Ignatius et Antonius* Wroblewscy, *Casimirus* Dąbkowski, *Andreas* Chmielewski, *Simon* Modzelwski, *Martinus* Sierzputowski, *Nicolaus* Wdziekoński, *Valentinus de* Wiśniewo Wiśniewski, *Andreas* Zakrzewski, *Albertus* Krajewski, *Ignatius* Tabędzki, *Adamus* Misztalewski, *Casimirus* Ciecierski, *Stanislaus* Brajczewski, *Stanislaus* Długoborski, *Cantius* Winniarski, *Mathias* Długoborski, *Laurentius* Modzelewski, *Hiacynthus* Sierzputowski *terrae Łomzensis et districtus Zambroviensis incolae suis et aliorum vicinorum fratrum germanorum nominibus solenniter coram officio, actisque praesentibus manifestantur in et contra magnificum Joannem* Staniszewski *vexiliferum terrae Łomzensis praejudiciorum dignitarium quam primum de quibusdam attentatis magni vexiliferi terrae Łomzensis resciverint idque in eo, quia ipsius licet si sibi sit bene conscius variis eriminibus notatum summasque notabiles terrae Łomzensis apud se detinuerit et ex illis nullam praedatae terrae Łomzensis calculationem hucusque fecerit non semel in vitas wariorum nobilium diffidaverit aliquibus*

hominibus vitas wariis modis ademerit Comitiola terrae Łomzensis stante vita olim serenissimi Augusti Secundi regis Poloniorum et universalibus ejus designata propter commune bonum totius reip. et praefatae terrae Łomzensis sepissime per subordinatas personas suas turbaverit disruperit publicam tranquilitatem multoties in praefata terra Łomzensi violaverit, ut ex manifestationibus coram actis authenticis regni patet Judaeos, blasphematores prolegerit, juramento suo corporali in ecclesia Łomzensi coram Passione Jesu Christi super emitatem et concordiam manu tenendo praestito in praesentia illustrium et magnificorum dignitariorum et totius nobilitatis terrae Łomzensis pro comitialis celsissimi et reverendissimi domini Theodori a Potok Potocki *primatis regni Poloniae et M.D. Lithuaniae congregatorum non satisferit imo in consulsionem legem regni publicarum procesit manifestatione sua laesiva imo calumiosa contra novellam legem judicium capturale terrae Łomzensisn juste et legitime legibus et confederationibus regni approbatum et firmatum Magnificos Dignitarios terrae Łomzensis optimae fidei possessores nultis nexibus juris obnoxios ausus est circumscribere et nobiles publice et clara vooce in plateis ad quasdam subscriptiones convocare tumultus sub securitate judiciorum capturalium excitare mm. judices capturales in comitiolis terrae Łomzensis vite et legitione electos et alios incolas terrae Łomzensis in praetorio Łomzensi sub tempus fundationis jurisdictionis capturalis vigore laudi terrae Łomzensis sub nexu confederationis lati verbis ignominiosis tractare et alios actus illicitos peragrare terram praefatam Łomzensem absque omni justitia, quae est anima et robur regnorum omnium velle habere et videre, ut in hac orphanitate status cuique, quod placeret, liceret, providenco itaque fortunis, vitae et caris pignoribus suis maxime sub interregno inhaerendoque manifestationibus anterioribus coram actis authenticis quibusvis regni factis contra praefatum m. Joannem* Staniszewski *vexiliferum terrae Łomzensis iterum atque iterum quam solemnissime manifestantus salva hujus manifestationis acegendum meliorandum reservata sibi facultate.*

Łom. Oblat. 239 f. 477
7/7 1733

Actum Łomzae feria quinta post
festum Visitacionis gloriossimae
virginis Mariae proxima
anno 1733

Obtulit Antonius Grzymała *burgrabius castrensis Zambroviensis.*
Laudum conventus terrae Łomzensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, wszystko oraz rycerstwo ziemie łomzieńskiej na sejmiku przeszłym antekonwokacyalnym pod chwalebną wjmp. Ignacego z Przyjmy Przyjemskiego starosty i marszałka konfederacyi sądów kapturowych ziemie naszej

dyrekcyą zkonfederowani *et in hoc vinculo confoederationis* zgodnie, statecznie i nierozerwanie dotąd i aż do przyszłej, daj Boże, szczęśliwej nowego pana króla *natione* Polaka elekcyii i koronacyi trwający zjachawszy się na dzień dzisiejszy przez konwokacyą naznaczony, to jest, (siódmy) 7 miesiąca lipca do Łomży na miejsce obradów naszych zwyczajną pod tąż dyrekcyą w imię boskie konsultacyą naszą zaczęliśmy a najprzód konstytucyą *interregni* konwokacyalną, tudzież list jo.ks.jmci prymasa, n.w.m.p., i innę przeczytaliśmy, potem relacyi ichm.pp. posłów naszych wysłuchaliśmy. *Tandem ad executionem* pomienionej konstytucyi, to jest, przygotowania się *ad campum electoralem* postąpiliśmy, a lubo według konfederacyi generalnej stanów rzeczyp. życzyli sobie niektórzy bracia stawać na przyszłą elekcyą *viritim* bez wyrzędy jednak uważając pilnie, poważając oraz sobie bardzo wielkie, zacne i godne *pro bono publico* jo.ks.jmci prymasa w liście do ziemi naszej po ojcowsku nie już *loco legis*, ale *loco evangelii* wyrażone sentymenta, zgodziliśmy się na wyrzędę, to jest, na cztery chorągwie z powiatów, pod które sami ziemianie zaciągnionymi być mają i do których na przeszłym sejmiku już są obrani ichm.pp. rotmistrzowie. Nadtemi zaś chorągwiami ziemi naszej komendę generalną *in campo electorali* jmp. staroście i marszałkowi ziemi naszej zdajemy. Aże ta ekspedycya nie może być bez ekspensy, więc na męża zgodą powszechną uchwaliliśmy z włóki ślacheckiej po zł. 5, ze starostwa zaś ostrołęckigo, opactw i księstwa sielunskiego *in duplo* tak jednak aby komput chorągwi z każdego powiatu nie był większy nad sto koni. Ten zaś z włók podatek na wyrzędę ichm.pp. rotmistrzom każdemu w swym powiecie przez swoich delegatow wybierać pozwalamy, *super renitentibus rigor* w prawach dawnych wyrazony zakładając. Termin popisów każdemu powiatowi w swoim powiecie przed swymi rotmistrzami jako łomżyńskiemu pod Łomżą, zambrowskiemu na Grabowie, kolińskiego pod Płockiem, ostrołęckiemu na Pokrzywnicy *pro die* 27 *praesentis* naznaczyliśmy kontrybucyą od żydów, to jest, aby każdy Żyd gospodarz i komornik od osob swoich zapłacili po złp. 8, które ichm.pp. rotmistrzowie każdy w swoim powiecie egzekwować ma. *In puncto* słusznej sprawiedliwej *pro meritis et expensis*tak ww.ichm.pp. rotmistrzów i sędziego wojskowego, także wjmp. starosty i marszałka konfederackiego ziemi naszej rekompensy laudum przeszłe antekonwokacyalne ziemi naszej reasumując. Sądowi kapturowemu z podatku czopowego i szelężnego *hanc consolationem* naznaczyć zlecamy *praevia calculatione de perceptis et expensis* dawniejszych ichm.pp. egzaktorów. Powazając sobie *destincta aestimatione merita*, prace i fatygi i usilne staranie *cum dispendio* fortuny i zdrowia, które jmp. starosta i marszałek ziemi naszej utrzymując sprawiedliwość porządek i bezpieczeństwo ziemi naszej podejmuje, starostwo łomzieńskie od wyrzędy uwalniamy, ile gdy jmp. starosta osobą swoją sam na

przyszłej elekcyi *publicum obsequium* odprawować będzie, a na swojem miejscu dla administrowania świętej sprawiedliwości *in criminalibus*, jeżeliby się trafiły, tudzież *propter manu tanendam tranquilitatem* na miejscu swojem według prawa destynował *brachium* swoje jmp. Stanisława Tymińskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego uprosiwszy *ad societatem laboris* jmp. Wojeciecha Ponikiwskiego, Franciszka Chomętowskiego, Adama Tymińskiego miecznika żytomierskiego. Którzy to ichm. *stante electione* wszelkie *recentia crimina* według statutu toruńskiego sądzić mają. Tych tedy ichm. i pogorzelców jmp. Józefa Olszewskiego, Jakóba Skrodzkiego *et heredes* wsi Wiśniewo *Magna* w powiecie ostrołęckim w parafii piskowskiej *abonere* podatku na wyrzędę *pro interim* uwalniamy. Na przyszły akt świętobliwy, daj Boże, szczęśliwej elekcyi za posłów obraliśmy *e medio nostri* w.ichm.pp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego starostę i marszałka konfederacyi i sądów kapturowych ziemi naszej, Jana Staniszewskiego chorążego łomzieńskiego, Mikołaja Zenona Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego, Antoniego Rostkowskiego podczaszego, Wacława Kisielnickiego podstolego, Kazimierza Skrodzkiego łowczego łomzieńskich, Jakóba Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, Wojciecha Bardzikowskiego miecznika, Jana Kisielnickiego skarbnika, Michała Suskiego łowczego łomzieńskich, Jana Rykaczewskiego łomzieńskiego, Kazimierza Gozdawę Godlewskiego zambrowskiego, Macieja Filipkowskiego kolińskiego regentów, Hilarego Trzaskę stolnika nowogrodzkiego, Stanisława Pokrzywinickiego chorążego znaku pancernego jo.ks.jmci biskupa krakowskiego, Stanisława Opackiego miecznikowicza wizkiego, Jakóba Zbierzchowskiego, Szymona Skarzyńskiego, Kazimierza Nagórkę komornika ziemskiego zambrowskiego, Józefa Mrozowskiego komornika ziemskiego łomzieńskiego, Gabryela Zaruskiego, Bonifacego Grudowskiego, Bartłomieja Wądołkowskiego wiceregentta łomzieńskiego, Antoniego Długoborskiego burgrabiego zambrowskiego, Józefa Tyszkę, Szymona Szaniewskiego, Michała Słupkowskiego miernika łomzieńskiego, Stanisława Duchnowskiego subdelegata grodzkiego przemyskiego, Jana Jamiołkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego. Stosując się zaś do konstytucyi *confaederationis*tu czy podczas elekcyi przysięgę w konfederacyi opisaną wykonać pozwalającej, toz *juramentum ad campum electoralem* odłożyliśmy. Do otworzenia i inwentowania ksiąg grodzkich kolińskich jmp. podstolego łomzieńskiego, jmp. regenta kolińskiego uprosiliśmy, aby dla wygody powiatu akta rezerwowali, a *suscepte* furażu *et attendentiam actorum* jmp. regentowi kolińskiemu *vigore laudi praesentis committimus*. Jeżeliby zaś ichm.pp. regentowie łomzieński i koleński, tudzież jmp. wiceregent łomzieński wyjechali na elekcyą, tedy aby na miejscu swojem zostawili i osadzili *circa acta publica nobilem capacem juris gnarum et bene possessionatum*

onych obligujemy ichm.pp. posłom tak na sejm *convocationis* jak do jo.ks.jmci prymasa, n.w.m.p. i dobrodzieja *pro bene gesta provincia, gratiam* w sercach naszych *reponium memoriam*. Miasto Łomża podten czas *interregni* różne usługi ochotnie ziemi naszej świadczące, znalazło u nas słuszny respekt, które aby w podatku zaległym czopowego i szelężnego miało folgę, sądowi kapturowemu rekomendujemy. Na listy do koła naszego, *signanter* jo.ks.jmci prymasa aby jmp. marszałek *quam campetentissime* odpisał i to laudum nasze ręką własną podpisał, onemuż zleciliśmy.

Działo się w Łomzie *in loco consultationem solito die* 7 *mensis Junii, anno Domini* 1733.

Ignacy z Przyjmy Przyjemski marszałek konfederacyi i sądów kapturowych ziemi łomzyńskiej mp.

Łomz. Oblat. 239 f. 492

Actum Łomzae sabbatho festum
s. Mariae Magdalenae proximo
anno Domini 1734.

Obtulit gen. Valentium Czartoryski

Laudum confederationis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy *et nobilitas* ziemi łomżyńskiej za inotescencyami w.jmp. Jana na Tarnowie, Podosiu etc. Staniszewskiego chorążego ziemi łomżyńskiej *in fundamento* dawniejszych uniwersałów naj. króla jmci Stanisława pierwszego, p.n.m., i jw.jmci Rudzinskiego kasztelana czerskiego na ostatek *per publicam manifestationem* włożonej obligacyi wydanemi zjachawszy na miejscu radom i konsultacyom prawem publicznem i konstytucyami naznaczone i opisane do Łomży na dzień 19 miesiąca lipca roku teraźniejszego 1734, nie mogąc mięć prędszego tak dla nieprzyjacielskich przechodów jako też i presyi w ziemi naszej dotychczas będących i wolniejszego czasu: zaczem stawając przy wiarze świętej katolickiej, prawach i wolnościach Polskiej przez antecesorów naszych utrzymanej, tudzież dostojeństwie najj. króla jmci Stanisława pierwszego, p.n.m., wolnymi głosami obranego, stosując się do innych prześwietnych województw i konfederacyi prześwietnego województwa sandomirskiego oraz i wyższych ziemi województwa naszego mazowieckiego *invocato supremo numine Rege Regum et Domino exercituam* Boga w Trójcy św. jedynego, zaczynamy, stanawiemy i piszemy teraźniejszą konfederacyą naszę. Do której konfederacyi za marszałka zkonfederowanej ziemi naszej jednostajnymigłosami jw.jmp. Stanisława na Brzeznie i Troszynie etc. Brzezińskiego chorążego ziemi nurskiej obraliśmy, któreo obligujemy przysięgą i obowiązujemy *in hanc rotam* „Ja przysięgam Panu Bogu

wszechmogącemu z Trójcy Św. jedynemu, jako obowiązany będąc funkcyą marszałkowską konfederacyi prześwietnejziemi łomżynskiej, wiary świętej katolickiej, całości ojczyzny, praw i wolności rzeczyp., wolnej elekcyi broniąc, własnemi piersiami zastępować będę: przeciwko nieprzyjaciołom rzeczyp. i opresorom wolności powstanę, w teraźniejszej konfederacyi tejże prześwietnej ziemi dotąd trwać będę i jej odstępować nie mam póty, póki rzeczp. cała *ab intra et ab extra* uspokojona nie będzie, tejże prześwietnej ziemi *fidelitatem* przyrzekam, poprzysięgam i nie czynić *sine consensu* tejże prześwietnej ziemi, lub ichm.pp. konsylyarzów nie będę, tak mi Boże dopomóż i niewinna męka jego." Po którym wykonanym juramencie jw.jmp. marszałek bez asensu ziemi naszej niechcący nie sobie postąpić , więc *pro consili* obrawszy *e medio nostri consiliarios*, temuż jw.jmp. marszałkowi przydaliśmy, jako to z powiatu łomżyńskiego ww.ichm.pp.: Jana Staniszewskiego chorążego, Jana Kisielnickiego skarbnika i Antoniego Glinkę sędzica ziemskich łomżyńskich, Gabryela Zaruskiego; z zambrowskiego powiatu ww.ichm.pp.: Jakóba Gozdawę Godlewskiego pisarza, Kazimierza Godlewskiego regenta ziemskich i grodzkich zambrowskich, Adama Tymińskiego miecznika żytomierskiego, burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, Dyonizego Zalewskiego sędzica ziemskiego zambrowskiego; z kolińskiego ww.ichm.pp.: Wacława Kisielnickiego podstolego, Wojciecha Barzykowskiego miecznika, Antoniego Jeziorkowskiego pisarzowicza ziemskiego i grodzkiego, Benedykta Staniszewskiego chorążyca łomżyńskich; z powiatu ostrołęckiego ww.ichm.pp.: Franciszka Chomętowskiego, Wojciecha Ponikiewskiego, Bonifacego Grudowskiego, Ludwika Mostowskiego i tychże ww.ichm.pp. konsyliarzów *super fidelitatem vinculo juramenti* obowiązaliśmy *in hanc rotam* „My przysięgamy Panu Bogu wszechogącemu w Trójcy świętej jedynemu, iż wiary św. katolickiej, całości ojczyzny, praw i wolności rzeczyp., wolnej elekcyi bronić i własnemi piersiami zastępować będziemy przy dostojeństwie naj. króla jmci Stanisława pierwszego, p.n.m., wolnymi i zgodnymi głosami obranego do ostatnich sił stawać będziemy, przeciwko nieprzyjaciołom rzeczyp.i opresyom wolności powstaniemy, w teraźniejszej konfederacyi prześwietnej ziemi naszej dotd trwać będziemy i jej tudzież osoby jw.jmp. marszałka konfederacyi naszej odstępować nie mamy, póki *ab intra ab extra* czała rzeczp. zupełnie uspokojona nie będzie, wiernie, szczerze nic nie czynić na zgubę wolności i praw ojczystych w teraźniejszej konfederacyi radzie będziem i co tylko będzie urodzono i umówiono, w tem sekretu dotrzymamy, praktyk żadnych i korespondencyi dobru pospolitemu i konfederacyi naszej szkodzących czynić nie mamy, owszem jeżelibyśmy co widzieli, albo słyszeli dobra pospolitemu szkodzącego lub zdradę jaką, jw.jmp. marszałkowi doniesiemy, tako nam Panie Boże dopomóż." Po wykonanych w ten sposób juramentach jako jw.jmp. marszałek i ww.ichm.pp. konsyliarze sprzysięgali się,

tak też *tota nobilitas* ofiarując się wiarze świętej, prawach i wolności, oraz dostojeństwie jkr.mci stawać, pierzeiami swemi zastępować i w tej konfederacyi póty, póki *ab intra et ab extra* cała rzeczp. uspokojona nie będzie, trwać ma, wykonała przysięgę przytem dla konotowania wszelkich tranzakcyi jw.jmp. marszałkowi *e medio nostri* sekretarza przysięgłego pozwoliliśmy, który wszelkie *actas fide jux rota* konotować i *ad archivum* jw.jmp. marszałka oddawać powinien, a ponieważ *inevitabilis* ojczyzny naszej *necessitas* bronienia wolności, wolnej elekcyi jkr.mci.p.n.m., tego wyciąga, więc lubo ziemia nasza na trakcie będąca tak *per ingruentiam hostilitalis* jako też przez zgromadzonych tumultantów przechodami, wyciśnieniem podatków nienależytych, znacznie nadrujnowana, jednak *pro auxilio et tuitione* ojczyzny naszej i jkr.mci wystawiamy koni sto kampanii z pachołkami z należytym wojennym moderunkiem z dóbr ślacheckich, królewskich i duchownych w ziemi naszej znajdujących się, którzy to ludzie nad komendą jw.jmp. marszałka konfederacyi naszej zostawać mają. A że ciż wyprawnie ludzie bez ekspensy być nie mogą, więc obmyślony żołd dla nich *scorsive instrumento* jw.jmp. marszałka i ww.ichm.pp. konsyliarzów *conscripto et subscripto* naznaczyliśmy, z którego żołdu żyć powinni *sine omni aggravatione* dóbr wszelkich tak w ziemi całej jako też na kampanii zostający, *disciplinam militarem lege conditam* zachowując, *providendo* zaś *internae ad praesens et in futurum securitati* ziemi naszej ww.ichm.pp. rotmistrzów z powiatów, to jest: łomżyńskiego w.jmp. Jana Staniszewskiego chorążego ziemi tejże zambrowskiego, Jakóba Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego; z kolinskiego Wacława Kisielnickiego podstolego łomżyńskiego, ostrołęckiego, Józefa Mrozowskiego komornika ziemskiego łomżyńskiego, którzy to ww.ichm.pp. rotmistrze *praesenti confederatione obligantur*, jeżeliby jakie na opresyą tej ziemi znajdowały i utrzymywały się zwywolne kupy, tedy inotescencye każdy z ichm.pp. rotmistrzów do swego powiatu wydać powinien *et convocata nobilitate sub rigore de expeditione bellica comparente* gromić łapać i do sądów kapturowych oddawać *ex munere officii sui tenebuntur*. Oraz strzelcy w puszczach łomżyńskiej i ostrołęckiej mieszkający *in casu urgentis necessitatis pro militia* powinni mieć dependencyą od jw.jmp. marszałka a *in absentia* jego od ww.ichm.pp. rotmistrzów ziemi łomżyńskiej.

A że sądy kapturowe *ad hucusque ob absentiam* jw.jmp. marszałka *per laudum publicum* obranego nie sądziły się i nie sądzą, jw. zaś jmp. Rostkowski podczaszy łomżyński na też sądy *electuset juratis judex* funkcyą marszałkowską przeswietnej ziemie wiskiej konfederacyi obowiązany jest, a w ziemi naszej znajdują sięwielkie egzorbitancye, *homicidia et temerarii ausus*: więc też sądy reasumujemy i oneż, jeżeli jw.jmp. marszałek kapturowy *pro incidenti cadentia*nie zjedzie, tedy ww.ichm.pp. sędziowie kapturowi, którzy *electi et*

*juratip*od dyrekcyą przysięgłego na sądztwo kapturowe *in ordine* pierwszego oficyalisty, który na też sądy *comparere* może, sądzić się mają *Praecaveti* to sobie ziemia nasza *praesenti confederatione et omnes injuriati,* aby *extorsice* powybieranych podatków bez konsensu całej ziemi przez zgromadzonych ludzi *subspecie* niby *salvandae patriae,* a barziej *lucrum suum quaerentes*, także poczynionych szkód, rabunków, pobicia i zabicia ubogich ślachty *in foro competenti salvam vindicationem et de bonis inculpatorum repetitionem* mieć mogli, a oraz takowi egzorbitanci pod amnestyą aby nie podpadali,a co większa, że niektórzy tumultanci *post tot attentatos vilentos ausus cradissimo calamo* wiele oficyalistów i ślachty braci *a detrimentem* honorów i fortun ich *proclamationibus suis falsis et nunquam probabilibus objactis adimpetio innocentes indebite circumscripserunt*, więc i o takową zelżywość *praevia solemni reprotestatione salvam ratione eliminationis viam* rezerwujemy, aby zaś ziemia nasza z prawdziwą przy dostojeństwie majestatu naj. króla jmci Stanisława pierwszego, p.n.m., tem prędzej oświadczyła się szczerością, *e medionostri* tak do naj. pana gdzie może najbliżej być *praesens*, za posłów ww.ichm.pp. Jana Kisielnickiego skarbnika i Antoniego Glinkę sędzica łomżyńskich obraliśmy i uprosiliśmy. Którzy to ichm.pp. posłowie z jak największą adoracyą *desideria* ziemi naszej w instrukcyi ręką jw.jmp. marszałka podpisanej doniosą. Upraszamy oraz jw.jmp. marszałka, aby *scorsive circa acrivitatem suam* zostający posłów do ziem województwa naszego, które jeszcze nie są zkonfederowane, delegować raczył, zapraszając to tejże zbawiennej intencyi, także do jw.ichm.pp. marszałków juz zkonfederowanych ziem, z którymi przy dostojeństwie naj. króla jmci Stanisława pierwszego, p.n.m., i ziemia nasza przy wiarze świętej katolickiej wolności, prawach ojczyzny naszej, wolnej elekcyi, fortuny i życie razem z ichm. konsekruje. Tę zaś konfederacyą naszą spisaną, postanowioną i przysięgami stwierdzoną jw.jmp. marszałkowi i ww.ichm.pp. konsyliarzom podpisać zleciliśmy i po grodach parafiach publikować rozkazaliśmy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 19 miesiąca lipca, roku pańskiego 1734.

Stanisław na Wielkiem i Małem Brzeznie Brzezieński chorąży ziemi nurskiej, marszałek konfederacyi ziemi łomżyńskiej, mp.

Antoni Glinka konsyliarz powiatu i ziemi łomżyńskiej, mp.

Jakób Gozdawa Godlewski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, konsyliarz z powiatu zambrowskiego, mp.

Kazimierz Gozdawa Godlewski regent ziemski i grodzki zambrowski, konsyliarz powiatu zambrowskiego, mp.

Adam Tymiński m.z., b.g.z., konsyliarz z powiatu zambrowskiego mp.

Dyonizy Zaleski konsyliarz powiatu zambrowskiego mp.

Wacław Bolesław Kisielnicki podstoli ziemie łomżyńskiej, konsyliarz powiatu kolińskiego, mp.

Antoni Jeziorkowski konsyliarz powiatu kolińskiego, mp.

Benedykt Staniszewski chorążyc ziemie łomżyńskiej, konsyliarz powiatu kolińskiego, mp.

Franciszek Chomętowski, konsyliarz z powiatu ostrołęckiego, mp.

Bonifacy Grudowski, konsyliarz z powiatu ostrołęckiego, mp.

Stanisław z Mińska Opacki sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej, mp.

Łomz. Oblat. 239 f. 795

Actum Łomzae feria secunda
in vigilia festi sancti Mathei
apostoli et evangelistae,
anno Domini 1734.

Obtulit gen. Valentium Ogonowski b.c.z.

Puncta laudi seu instructio per magnificos dignitarios

terrae Łomzensis constituta et mag. nuntiis data.

My rady dygnitarze i urzędnicy *et nobilitas* ziemi łomżyńskiej zjachawszy się do Łomży *ad locum consiliorum solitum* za wydanemi inotescencyami jw.jmp. Stanisława na Brzeźnie Baczieńskiego chorążego nurskiego i marszałka zkonfederowanej ziemi łomżyńskiej, który *in fundamento legis publicae* dla uczyniania relacyi ww.ichm.pp. posłówpowracających w. Jana Kisielnickiego skarbnika, w.jmp. Antoniego Glinkę sędzica ziemskiego łomżyńskiego ziemskich od naj. króla jmci Stanisława, p.n.m., sejmik na dzień 6 miesiąca września złożył, na którym ww. posłowie *plenissimum [nieczytelne]* naj. króla jmci ku tej ziemi naszej nietylko na pisanych dokumentach ale więcej na sercu i mowie tegoż pana co wyrozumieli, *explorate* nam czytali i opowiedzieli. Za co także dzięki dajem, jako go Pan Bóg manudukcyą swoją zaczął prowadzić, tak *per calcatos hostes ad solium regni Poloniae* niech przyprowadzi i z tą życzliwością *iterato* obraliśmy posłów ww.jmp. Jakóba Godlewskiego pisarza ziemskiego zambrowskiego i jmp. Antoniego Glinkę sędzica ziemskiego łomżyńskiego do naj. króla jmci *cum desideriis et expostulationibus*, jako są punkta w instrukcyi opisane.

1. Na reskrypt od naj. króla jmci strzelcom taka rezolucya aby mogła przez ochotną satysfakcyą na rozkaz jkr. mci ziemia nasza *placere* panu strzelców ostrołęckiej puszczy, którzy się zdadzą na usługę publiczną jkr.mci i rzeczyp., od naznaczonej uwalnia płacy, ale starostwa tegoż ostrołęckiego klucze prewenta i te wsi, które się

podszywają pod prawa strzeleckie powinny *subjacere* rzetelnej solucyi pierwszej dyspozycyi.

2. Znając znaczne krzywdy swoje ziemia nasza czynione nietylko przez tumultuantów ziemidawnych i nieprzyjaciela będącego, ale też przez dywizye terazniejsze znaczne ponosząc szkody, uprosiliśmy posłów od jkr.p.n.m., na reprezentacyą onych, jako instrukcya opiewa, to jest, w.jmp. Godlewskiego pisarza ziemskiego zambrowskiego i w. Glinkę sędzica ziemskiego łomżyńskiego, którzy ichm. *cum plena activitate sui panu remonstrabunt*, ta zaś instrukcya wspomniana *per oblatam* podana i ręką jw.jmp. marszałka podpisana, co obligujemy i zlecamy.
3. Te wsi które są nowo erygowane a już profitujące panom swoim, żeby przy rewizyi konotowane do płacy były ichm.pp. deputatom, do których dyspartymentu należeć będą, zlecamy.
4. Probostwo sieluńskie aby prawe z kluczów folwarków i podstanych lubo przez omyłkę w pierwszej dyspozycyi złączonych z ślachtą sieluńską, teraz *distinctim* kładąc, powinni płacić folwarki proboszckie zł. 800, a ichm. ślachta sieluńska pogłówne według taryfy namienionej w generalnej dyspozycyi dla całej ziemi wszystkich ichm. braci, którą sobie akceptowali.
5. Sądy kapturowe, które reasumowane na pierwszym sejmiku były i teraz się wspominają, aby jako najprędzej dla żądających w opresyach sprawiedliwości wielmożny z ichm. oficyalistów pierwszy *in ordine* zostający *ad praesens* czasu teraźniejszego w ziemi obowiązany przyszłego sęstwa kapturowego zaczynał swoją funkcyą z założeniem czasu, aby termina pozymającym wychodzić czas miały.
6. Te wsi które w starych taryfach nie znajdują się a z których gwardyi płaciła ziemia, *ut subjaceant* solucyi pogłównego według poprzysięgłych rewizyi ichm.pp. deputatów, loźni zas u kogo przedtem byli, a teraz się nie znajdują, aby ci gospodarze za nich nie płacili.

Stanisław na Wielkiem i Małem Brzeźnie Brzeziński chor.z.n., m.k.z.łow., mp.

1734 *November* 22

Zambrov. castr. obl. N 678 f. 316
Actum Zambroviae in curia regia
feria quarta pridie festi
Sanctae Catharinae Virginis et Martyris
anno Domini 1735.

Obtulit nl. Franciscus Baczewski
Laudun conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo ziemie łomzienskiej *motivis* uniwersału od j.o. książęcia jm. Mikołaja Faustyna na Ołyce, Nieświezu i Klecku hrabi na Szydłowicach, Mirze i Krodzie Radziwiła wojewody nowogrodzkiego dzisieńskiego etc. starosty w Zabludowiu dnia 6 *Novembra* w roku terazniejszym 1734 datowanego, do ziemi naszej wydanego, do ksiąg grodu zambrowskiego w sobotę po święcie ś. Marcina biskupa roku zwyż wyrażonym *per oblatam* podanego, w którym zwyż pomieniony j.o. książe jm. ziemię naszę *in afflicto statu* z całą rzecząp. zostającą wzywa do jednegoż *cum bene de rep. sentientibus* zabierać się rozumienia i oraz przedsiębrać salwowania się podaje sposoby *in ordine restabiliendae pacis ac tranquilitatis publicae ad locum consiliorum solitum* dnia dzisiejszego t.j. *die* 18 *Novembris* tu do Łomży zjachawszy się, za dyrektora koła naszego w.jmp. Mikołaja Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego obraliśmyy. A że dla ingruencyej wojsk nie wszyscy się ichm. obywatele na ten kongres zjachali, więc postanowiwszy, aby jmp. marszałek z ichm. obecnymi urzędnikami popisał do ichm.pp. urzędników i obywatelów listy, aby na przyszły termin *praesenti adsint consilio* zjazd swój na następujący przyszły poniedziałek *videlicet diem* 22 *praesentis anni currentis* limitujemy. A tak w poniedziałek t.j. *die* 22 *Novembris in numeriori frequentia* stanąwszy pod tegoż jmp. marszałka dyrekcyą za posłów ww.ichm.pp. Wojciecha Bardzikowskiego miecznika łomzinskiego i Hilarego Trzaskę uprosiliśmy, którym z czopowego i szelężnego *ex anno*1734 *ad quintum* fatygę i expensę kompensować deklarujemy, *obtestand...* ichm., aby *spartam provincia suae gerendo* do Zabludowa jachali, którzy ichm. doniosą *quantis exagitamur incommodis*, oraz aby wszechwładna instancya j.o. książęcia jm. wojewody nowogrodzkiego n.w.m.p. ziemię naszę *centrum malorum* przez wojska koronne i litewskie, jako też teraz substytujące na kwaterach zimowych n. imperatorowej jejm. rosyjskiej zrujnowaną i upadłą *per compassionem* wesprzeć miłościwie raczył, *nomine publico* suplikować będą w czem aby mieli *fidem* ichmpp. posłowie, ręką własną *praesentes* jmp. marszałkowi koła naszego podpisać zleciliśmy.

Dan w Łomzie *die* 22 *Novembris* 1734 r.

Mikołaj Suski sędzia ziemski zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej.

1735 *Julius* 21 *Zambrov.* castr. obl. N 678 f. 318

Actum Zambroviae in curia regia
Sabbatho in crastino festi
Sanctae Mariae Magdalenae
anno Domini 1735.

Obtulit gn. Josephus Grzymała

Laudun conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, obywatele i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej zjachawszy się do Łomży *ad locum consultationem solitum* za uniwersałem n. króla jm. Augusta III p.n.m. szczęśliwie nam panującego w Warszawie dnia 28 miesiąca litego r.p. 1735 wydanym. Ponieważ j.kr.m.p.n.m. idąc torem antecesora swego ś.p. n. króla jm. Augusta II *dolendi fatis* całej rzeczyp. zeszłego, uniwersałem swoim ziemię naszą przez motywa ojcowskiej miłości do zgruntowania pokoju, do jak najlepszego *in civilibus et nulitatibus* rządu, bez których cała rzeczp. stać i trwać nie może, ojcowskiem prowadzi sercem, za co najj.j.kr.m. majestatowi z taką z jaką się największe dobrodziejstwa odbierać zwykły wdzięcznością podziękowawszy, obraliśmy *e medio nostri* za marszałka w.jmp. Adama Tymińskiego miecznika żytomierskiego, burgrabiego grodzkiego zambrowskiego *unanimi votorum consensu*, znając najj.kr.jmp.n.m. za pana *et ad recognitionem* władzy i majestatu j.kr.m., uprosiliśmy za posłów ww.ichm.pp. Jana Staniszewskiego chorążego ziemi łomzińskiej i Jakóba Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, oraz do j.w.jmp. feldmarszałka grafa de Munnich wojsk rossyjskich najj. imperatorowej jejm., którzy to ichm.pp. posłowie według instrukcyej osóbnie sobie od nas danej we wszystkiem sprawić się mają. A ponieważ *vanus extat labor, quem praemia nulla sequntur,* więc *in vim gratitudinis* prac i fatyg pogłówne do żydów całej ziemi naszej łomzińskiej tak od gospodarzów, jako i komorników z każdego osoby żyda po złp. 8 pomienionym ww.ichm. posłom naznaczamy, stosując się zaś *ad mentem* punktu w laudum *anni* 1733 *die* 7 *mensis Julii* w Łomzie względem pogłównego na żydów uchwalonego toż samo pogłówne z powiatu tylko łomzińskiego *[nieczytelne]* w.jmp. chorążemu łomzińskiemu *in vim* wyprawy na pospolite ruszenie. Widząc rzecz najpotrzebniejszą ile w teraźniejszych koniunkturach aby sprawiedliwość święta nie upadała, a niepotrzebna licencya nad nią nie brała góry, upraszamy w.jmp. starosty ziemi naszej łomzińskiej, aby sądy swe grodzkie w Zambrowie (ponieważ *judicium terrestre et officium castrense Łomzense vacat*) jako najprędzej reasumował *juxta sancita sub regimine* najj.kr.jmp.n.m. *constituta*. A że ziemia nasza obejść się jeszcze nie może bez ratowania zobopólnego jeden drugiego, widząc za najpotrzebniejszą rzecz obrać i uprosić ww.ichm.pp. komisarzów dla dochodzenia krzywd i kombinacyi w wybieraniu prowiantów dla wojsk rossyjskich, tedy z powiatu łomżyńskiego w,jmp. Józefa Mrozowskiego miecznika rozańskiego, z powiatu zambrowskiego jmp. Kazimierza Nagurkę komornika ziemskiego zambrowskiego na miejscu w.jmp. pisarza zambrowskiego teraz poselstwem obowiązanego, z kolińskiego i ostrołęckiego dawnych ichm.pp. komisarzów do sejmiku antekomicyonalnego do tychże wojsk w ziemi naszej i powiatach do niej należących znajdujących się uprosiliśmy, obligując ichm. *amore praximi,*

aby się starali o najlepszą ziemi naszej całość i wszelkich krzywd w wybieraniu prowiantów, miar i wag przestrzeganiu w tychże wojsk rossyjskich, asygnacye *in antecessum* ww.ichm.pp. komisarzom za pracę ich dane, tudzież na czopowe i szelężne *in anno* 1733 w.jmp. Mrozowskiemu miecznikowi rożańskiemu naznaczone i z podpisem rąk ww.ichm.pp. dygnitarzów ... pozwolone *in toto praesenti laudo* aprobujemy. Którą to uchwałę nasze i w niej opisane kondycye ręką własną temuż w.jmp. marszałkowi koła naszego podpisać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie *in loco consulrationum solito* dnia 21 miesiąca lipca r.p. 1735.

Adam Tymiński miecznik zytomirski burgrabia grodzki zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej ręką własną.

1735 *Julius* 21 *Zambrov.* castr. obl. N 678 f. 380

Actum Zambroviae in curia regia
Sabbatho in crastino festi
Sanctae Mariae Magdalenae
anno Domini 1735.

Obtulit gn. Josephus Grzymała

Instructio terrae Łomzensis

Instrukcya ww.ichm.pp. Janowi Staniszewskiemu chorążemu łomżyńskiemu i Jakóbowi Gozdawie Godlewskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu zambrowskiemu posłom ziemi łomżyńskiej do najj. króla jm. Augsta III p.n.m. z sejmiku ziemi łomżyńskiej obranym w Łomzie *in solito consiliorum loco* dnia 21 miesiąca lipca r.p. 1735 dana.

Zawołana ziemia nasza łomżyńska *voce patris et regis, amore non terrore, bonitate non fortitudine* przez uniwersał najj.kr.m. Augusta III p.n.m., mając tę przestrogą, iż *unum discordantis regni remedium, ut ab uno regeretur* śpieszy i dąży dobrowolnie i jednostajnie *cim profundissimo homagio* wierności i życzliwego poddaństwa *et plenissima recognitione* za króla pana i monarchę swego ściga ... *clara lumina belli*, ściga utorowanym gościńcem *prisca patrum nitens virtute domus* i oraz skrytych, niepojętych i niezrozumiałych, w osobie jego pańskiej adoruje wyroków boskich dyspozycyą, która *nec falli, nec fallere potest*, będąc *creatrix regum et conservatrix regnorum,* lubo *vic oculta fatorum, vanae spes, in certae promissiones, suaves decaptiones et dubii futurorum eventus,* ziemi naszej łomżyńskiej *rectas semitas et nitentiones* od majestatu j.kr.m.p.n.m. pełnego łaskowości zarzucały i zarzucają, ale tak zawalić nie potrafiły, żeby ziemia nasza nie mogła *opponere pectora sua* i owszem na dowód *post res sero paenitendas* ku majestatowi i jego pańskiemu stateczności, żarliwości i przychylności *in omni candore et rectitudine cordium* przy wierze świątej katolickiej

rzymskiej, prawach, swobodach i wolnościach ojczystych obowiązuje się *fide, honore et conscientiis* przy dostojeństwie jego pańskiem *quaevis prospera et adversa sustinere* i owszem do jeneralnej konfederacyi stanów rzeczyp. *circa tuitionem majestatis sub dignissima directione* j.w.jmp. Antoniego Łodzi Ponińskiego instygatora koronnego, piotrkowskiego etc. starosty uczynionej i w Krakowie przez sejm *coronationis* reasumowanej szczerze, rzetelnie i jednostajnie przystępuje i przy niej persewerować aż do przyszłego, da Pan Bóg, szczęśliwie zakończonego sejmu *pacificationis* obliguje się. Wszystkie zaś *actus* tu w ziemi naszej i w Dzikowie *attentos* szczęśliwemu j.kr.m.p.n.m. panowaniu *contrarios et nocivos exarat et condemnat,* wyznając oraz przed Bogiem i światem całym, że w Kolnie *nec umbra* osoby tego postała, którego skrypta na poddencie nieszczęśliwego w ojczyźnie pożaru i na zgubę jej są datowane, powyznaniu tedy *ore publico* imieniem ziemi naszej łomżyńskiej jako najgłębszej majestatowi jego pańskiemu adoracyi, ichm.pp. posłowie suplikować będą *clementiam* j.kr.m.p.n.m., aby ziemia nasza łomżyńska zimową i teraźniejszą konsystencyą wojsk augzylarnych bez najmniejszego odethnienia, także przechodami różnych wojsk, kontrybucyamipieniężnemi i codziennemi ekstorsyami ze wszytkiem zniszczona i zrujnowana, której *misera haetuque plena facies circa validam interpositionem et authoritatem regiam* do j.w.jmp. Mennicha feldmarszałka wojsk najj. imperatorowej jejm. rossyjskiej mogła *levamen et respirium* po tak nieszczęśliwych i ciężkich bardzo dolegliwościach i opresyach otrzymać t.j. aby w niej, jeżeli inaczej być niemożna, ludzi pieszych cokolwiek, a nie konnych miało swoję konsystencyą, oraz racye zniesione, a porcya zmniejszone być mogły, bo ledwie *spirat* ziemia nasza *sub gravi pondere publicarum calamitatum* tak dalece, że w wielu bardzo miejscach ziemi naszej *nullo domus custode tenetur*. A że ziemia nasza *multa incommoda molestatias et detrimenta* cierpiała i cierpieć musi *ad ultimum sui interitum* dla zuchwałości, swawoli i buntów chłopskich w puszczach łomzieńskiej i ostrołęckiej, ile gdyci nie upamiętali i na wszystko złe wyuzdali ludzie *sola elati licentia* nietylko zwierzchności *brachii regalis*, ale też i *supraemum dominum* j.kr.m.p.n.m. chcąc *excutere* i nie znać się do żadnego posłuszeństwa, ani powinności, przeto ichm.pp. posłowie suplikować będą *ante thronum* majestatu, aby na uskromienie tych ekscesorów skuteczne środki i sposoby obmyślić raczył. Ponieważ zaś ziemia nasza sola spóźnioną odzywa się rezolucyą, *non sine particulari sollicitudine*, że inne prześwietne województwa, ziemie i powiaty *benefica solij regalis*doznawały i doznają *influxus et dulcedines gratiarum gustant*, ziemia nasza tylko *illis frustratur* dotychczas, *obligantur* tedy ichm.pp. posłowie, aby zatrzymaną solą suchedniową przez dobroć j.kr.m.p.n.m. *in his publicis aerumnis solari* mogła. Złożą jako najgłębsze podziękowanie odziemie naszej

ichm.pp. posłowie j.kr.m.p.n.m. *pro paterna cura et inexplicabili gratia regia* około jako najprętszego starpionej tej rzeczyp. uspokojenia, w której żyjąc bez miłego pokoju *nec homonibus dulcis vita, nec fortuna amica* i za naznaczenie wkrótce przyszłego sejmu *pacificationis* przed ktorym aby wojska rossyjskie i dziedziczne j.kr.m.p.n.m. *salva majestatis securitate* ewakuowane z granic polskich być mogły, tudzież *procooperatione regali* u najj. imperatorowej jejm. rossyjskiej względem *restitutionis libertatis*. J.o. książęciujm. prymasowi naszemu wielce m.p. *primo principi regni* nietylko w ziemi naszej, ale i w całej ojczyźnie *ad futuram posteritatem* słyną znakomite *merita* j.w.jmp. marszałka wojsk godnego i pierwszego tej rzeczyp. ministra, tedy zleca ziemia nasza ichm.pp. posłom osobę tegoż j.w.jmp. marszałka wojsk rekomendować, aby j.kr.m.p.n.m. respekta swoje pańskie *pari modo* jako ś.p. wiekami nieodżałowany ociec ojczyzny i król jmp.n.m. zlewać raczył. *Merentur* także przez sprawiedliwość ww.ichm.pp. Ignacy z Przyimy Przyjemski starosta i Jan Staniszewski chorąży łomżyńscy, jako życzliwi ojczyzny i ziemi naszej *cives, prima magnaque lumina* nieustanną pracą *circa integritatem boni publici* i dostojeństwa j.kr.m. pracowali i pracują, aby *in corde paterno* j.kr.m. także w respektach pańskich *circa munificam manum* j.kr.m. w podających się okazyach zostawali. Wiedząc zaś *in numeras virtutes et summem ardorem* ku chwale Boskiej i rozmnożeniu jej jako największem j.kr.m.p.n.m., zaczem *deponent* suplikę ichm.pp. posłowie imieniem konwentu płockiego ww.oo. Banadyktynów, aby j.kr.m.p.n.m. upadającą tę fundacyą, a z upadku jej niemały uszczerbek *in divinis obsequiis subsequeretur*, respektami pańskiemi *respicere* raczył, któr konwent za szczęśliwe panowanie i sukcesa najj. domu j.kr.m.p.n.m. codziennie majestat Boski błagać będzie. Nie chce ziemia nasza przypierwszym akcesie *onerare* partykularnemi *optimarum in rep. civium et neminum* instancyami najj. majestatu j.kr.m.p.n.m., ale na przyszły, da Bóg, sejm zachowuje sobie *hanc gloriam*. *Procoronide* zaś tej instrukcyi to *votum* ziemia nasza wyraża *ante sacratam purpuram* najj. majestatu pańskiego, da *populis civibusque tuis rex a te esse reatos circa longum et diturnum imperium. Caetera activitate et dexteritati* ichm.pp. posłów *committuntur*.

Datum ut supra.

Adam Tymiński miecznik żytomirski, burgrabia grodzki zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej.

1735 *Julius* 21

Zambrov. castr. obl. N 678 f. 323

Actum Zambroviae in curia regia
Sabbatho in crastino festi
Sanctae Mariae Magdalenae
anno Domini 1735.

Obtulit gn. Josephus Grzymała

Instructio terrae Łomzensis

Instrukcya ww.ichm.pp. Janowi Staniszewskiemu chorążemu łomżyńskiemu i Jakóbowi Gozdawie Godlewskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu łomżyńskiemu posłom ziemi łomżyńskiej do j.w.jmp. Burcharda Krysztofa grafa de Mennich najj. imperatorowej rossyjskiej komendującego generała feldmarszałka, prezydeta krykskolejii i generalnego dyrektora wszystkich fortec rossyjskich komendującego, cheff nad kadetami, pułkownika nad regimentem kuraserów (?) i regimentem infanteryi, kawaleja orderów ś. Jędrzeja i św. Aleksandra z sejmiku ziemi łomżyńskiej obranym w Łomży *in solito consiliorum loco* dnia 21 miesiąca lipca r.p. 1735.

Przy łaskawych najj.majestatu j.kr.m.p.n.m. Augusta III respektach, gdy jako ociec łaskawy *filios* ziemi naszej łomżyńskiej, choć *dispersos, sub alas* majestatu swego *ne perdat amissos concordia congregare* teraz za wydanym uniwesałem do ziemi naszej *sub die* 28 *Februarii anni currentis* z łaskawości Boskiej, którą serca upadłe *reguntur* i do dawnej rzetelnej i nieomylnej przychodzi pory i gdy już *in unione animorum et sincero corde* wyrzuciwszy z nich wszelkie i opaczne interpretacye, przyznaje za własnego pana. Więc mając tę publiczną okazyą przy obraniu ww.ichm.pp. posłów Jana Staniszewskiego chorążego łomżyńskiego i Jakoba Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, tymże ichm.pp. posłom zleciliśmy, aby oddawszy *homagium* najj. majestatowi j.kr.m., do j.w.jmp. feldmarszałka grafa de Munnich wojsk rossyjskich najj. imperatorowej rossyjskiej *disponat grressus suos,* aby i j.w.jmp. feldmarszałkowi imieniem ziemi naszej łomżyńskiej jak najniższą oddali submisyą. Znaczne są *actus et merita* jw.jm. feldmarszałka wojsk rossyjskich i całemu światu chwalebne dzieła i odwagi, uprzejma łaskawość, czuła i szczera nad wojskami pilność i prętka rekwirującym sprawiedliwość, że zaś dla interesu w wojsku ostrożności to być musiało, iż ziemia nasza tak przez przechody wojsk własnych ojczystych zniszczona, a potem przez subsystencyą wojsk rossyjskich przez trzy ćwierci roku i teraz bawiących się wycieńczona, że drugie wioski pozbywszy chleba i inwentarzów, życiem tylko wyrabiając kawałek chleba, musieli się do inszych przenieść województw. Więc suplikować będą ichm.pp. posłowie ziemi naszej j.w.jmp. feldmarszałka, aby skróciwszy porcyi, miał nad ziemią naszą prawdziwą kompasyą. Że zaś przez zimową konsystencyą wybrane prowianty nad porcye i racye wyciągnione *in vim* strofu (?) pieniądze nietylko chleb strawiony, wsi *penitus* zrujnowane przez ustawiczne terazniejsze pułków przechody, stanowiska, fortypocztów rozstawienia, trawy wypasione tak dalece, że *in post* żadną miarą nietylko wojsku ale i ludziom domowym *ad victum* subsystencyi być nie może. Upraszać będą ichm.pp. posłowie ziemi naszej j.w.jmp.jmp. feldmarszałka, jeżeliby miała

nastąpić lokacya tychże wojsk rossyjskich zimowa, aby w niej, jeżeli inaczej być nie może, ludzi pieszych cokolwiek, a nie konnych stało, oraz racye zniesione, a porcye zmniejszone być mogły. *Caetera activitati* ichm.pp. posłów ziemi naszej *committendo* tęż ziemię dobrotliwemu sercu j.w.jmp. feldmarszałka zalecamy.

Datum ut supra.

Adam Tymiński miecznik żytomierski, burgrabia grodzki zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej

1740 *Augustus* 22

Zambrov. castr. obl. N 680 f. 392

Actum Zambroviae in curia regia
Sabbatho post festum
S. Bartholomaei Apostoli
proximo anno Domini 1740

Obtulit gn. Simon Modzelewski

Laudum conventus particularis Łomzensis

My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi naszej łomzieńskiej zjachawszy się *ad locum solitum* kościoła farnego zauniwersałem najj. króla jm. Augusta III p.n.m. na sejmik przedsejmowy *pro die* 22 *Augusti* wydanym. Przyznać powinniśmy Najwyższego Boga opatrzność, w którego władzy *sunt omnia jura regnorum*, że z osobliwej dobroci swojej *aurea* wraca *libertati saecula*, osadziwszy na tronie polskim z wybranych przymiotów i niezliczonych ozdób takiego pana, który obiąwszy *gubernacula regni, in rem gloriae et meritorum* z ojcowskiej ku ojczyźnie miłości, cokolwiek *ad salutem publicam* znaleść się może *proficuum*, wszystko czyni, utrzymując *internam et externam securitatem*. Stosując się do dawnych zwyczajów, obraliśmy zgodnemi głosami *nemine contraficente* w.jmp. Antoniego Rostkowskiego na Jedwabnem, Kossakach etc. chorążego łomzienskiego, starostę ostrowskiego za dyrektora koła naszego, pod którego chwalebną dyrekcyą i obrali *e medio nostri [nieczytelne] et unanimi votorum assensu* za posłów na sejm walny warszawski blisko następujący ww.ichm.pp. Jerzego z Wielkich i Małych Konczyc Mnischa podkomorzego w.ks. litewskiego, sanockiego, lubaczewskiego, grudziąskiego starostę i Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego starostę, *viros per merita clarissimos* w ojczyźnie, wiedząc dobrze, że *rigidi servatores honesti pro immortali gloria* wielkich imion swoich zaszczytów cokolwiek *ad manutenendam legum patriarum* należeć będzie *integritatem*, tudzież wiary św. katolickiej *vero amore, zelo et pietate* i usilną utrzymywać będą *cooperatio* nietylko *in officina legum* izby poselskiej, ale też *in plenis ordinibus* rzeczyp. tak punkta w instrukcyi od nas danej wyrażone, jako też wszystkie do złotej wolności krwią

antecesorów naszych nabyte prerogatywy. Którą to instrukcyą osobliwą stosującą się do zbawiennych w instrukcyi j.kr.m.p.n.m. *pro universali emolumento* wyrażonych sentymentów z podpisem w.jmp. marszałka koła naszego ww.ichm.pp. posłom oddaliśmy, upewniając ichm.nn.w.mm.pp. że *perennem* w sercach naszych *pro bene gesta provincia* odbiorą *gratitudinem*. A zatem znając *dignissima decora* całemu światu słynące j.o. książęcia jm. arcybiskupa gnieznieńskiego, prymasa korony polskiej, do którego delegowaliśmy posłów ww.ichm.nn.w.mm.pp. Wacława Kisielnickiego podstolego ziemi naszej i Józefa Staniszewskiego kasztelanica wyszogrodzkiego *cum hoc instrumento*, ażeby najniższe złożyli podziękowanie, że z prymacyalnej swojej *in universum* dobra pospolitego *circumspecti* ziemi naszej *actum consiliorum* łaskawą *beare* raczył *litera in pertienndo* oraz *paternas primitiales ad publicam prosperitatem benedictiones,* na który to list *respons* dać *in omni cultu et veneratione* w.jmp. marszałkowi *praecomisimus.*

Ad eminentissimam dignitatem j.o. książęcia jm. kardynała biskupa krakowskiego obraliśmy posłów ww.ichm.pp. Antoniego Glinkę sędzica ziemskiego łomzienskiego i Hilarego Trzaskę stolnika nowogrodzkiego, obligując ichm.nn..w.mm.pp., ażeby *favendo ore* przy instrukcyi nieśmiertelną *magnorm in orbemeritorum* j.o. książęcia jm. kardynała, biskupa krakowskiego wyznali rekognicyą jako zawsze *piissimo conatu* trzymając *ministerium* pieczęci koronnej *et toto tractu* różnych w ojczyźnie rewolucyi aby dawne prawa i swobody, publiczne bezpieczeństwo przy doskonałym pokoju *reflorescere et reviviscere* mogli przezorną *in publicum* radą, pilne *pro integritate legum patriarum inpendebat* staranie z wielką teraźniejszych i przyszłych wieków słyną (?).

A ponieważ insze punkta *et desideria publica* w osobliwą ichm.nn.w.mm.pp. posłom weszły instrukcyą, zaczem co do prywatnych ziemi naszej należy interesów przystępujemy i taką czyniemy dyspozycyą *de unanimi voto.*

A jako *in aequali rep. aequaliter* wszyscy *ad sufferenda onera reip.* należemy, tak stosując się do prawa publicznegoi deklaracyi trybunału radomskiego *eo nomine* postanowionych uchwalamy, aby którekolwiek dobra *in tarifa anni* 1676 opuszczone *ad candem taryfam non contribuunt,* aby *omnino contribuant* i do tych omisów komisarzów na przyszłym, da Bóg, sejmiku obierzemy i dyspozycyą tychże omisów uczyniemy.

Uskarzają się niektórzy ichm.nn.w.mm.pp. bracia obywatele ziemi naszej, że dystrybuta soli suchedniowej *aequivalenter* na dobra nie dochodzi, zaczem chcąc dogodzić *desideriis* ichm.nn.w.mm.pp. *et sancitae justiciae*, żeby nikomu krzywdy nie było, *ad proportionem mansorum* lub jaki inszy sposób z powszechnem wszystkich ichm. zezwoleniem znaleść się może, dyspozycyą soli na przyszłym sejmiku uczynić deklarujemy.

A ponieważ dawne lauda *ad effectum* nie są przyprowadzone *respectu* uczynienia kalkulacyi, dlatego *praesenti laudo* postanawiamy, ażeby ktokolwiek *ex concivibus* ziemi naszej *pro interesse* ziemi należące jakie odebrał sumy *et nomine publico* kwitował, jako i ci ichm., którzy mieli w administracyi czopowe i szelężne, począwszy od jmp. Staniszewskiego kasztelana wyszogrodzkiego *nemine excepto*, aby się kalkulować na przyszłym sejmiku.

Obligujemy ichm.nn.w.mm.pp. dystrybutorów, aby zawczasu, nim druga sól nastąpi, ażeby ziemia zawodu ni miała, *neque remoram* w odebraniu asygnacyi, skarb koronny kwitowali, a jeżeliby *fato* który z ichm.nn.w.mm.p. *antecedanec* miał *devita decedere*, tedy drudzy ichm.nn.w.mm.pp. *calculo* z dawnych remanentów będą mieli *potestatem* kwikować skarb koronny.

Stosując się do dawnych praw o ludziach zbiegłych postanowionych, tudzież na żuławy idących, aby miasta, miasteczka, mianowicie przy portach leżące zatrzymywali.

Zabiegając *captionibus*, warujemy to sobie, gdy przyjdzie sprawa *ex uno districtu ad alium*, ażeby relacye *in actis* zapisowane były.

Szelężne i czopowe w ziemi naszej ponieważ dotąd *sine certa* zostają *quantitate et sine ulla dispositione*, deklarujemy taki na przyszłym sejmiku uczynić porządek, to jest obrać ichm.pp. komisarzów *e medio nostri* do miast i miasteczek i gdzie będzie należało, którzy ichm.nn.w.mm.pp. *serio* według prawa *indagabunt*, wiele to uczynić może.

Aprobujemy *laudum anni* 1735, w którem szelężne i czopowe za podięte prace i fatygi, koszta *in publicum* ww.ichm.nn.w.mm.pp. Przyjemskiemu staroście łomzieńskiemu, Antoniemu Rostkowskiemu teraźniejszemu chorążemu ziemi naszej naznaczyli i darowali, a ciż ww.ichm.nn.w.mm.pp. *propter calamitatem temporum* nie odebrali, zaczem *praesenti laudo de unanimi assensu* pozwalamy, ażeby *suum contingens* dobierali.

Mając pamięć *super merita* jmp. Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego, szelężne i czopowe na rok jeden *ad ultima quietatione* darujemy.

Z sprawiedliwej kompasyi nadznacznem nieszczęściem jmp. Antoniego Długoborskiego burgrabiego zambrowskiego, który *pro bono publico* azardował zdrowie i życie, przez co jego *fortuna in cinerem et favillam redecta*, któremu jm. w tym upadku *condigno* deklarujemy *suffragari suplemento*.

Erogowana ekspensa jmp. Jana Rykaczewskiego regenta nurskiego na wykupienie protokołu łomzieńskiego z trybunału piotrkowskiego *justam meretur* u nas *gratitudinem et bonificationem*.

Desideria w.jmks. proboszcza naszego łomzienskiego w kościele farnym, *non sine detrimento* ruin ławek, publiczne odprawujemy *consilia*, ichm.ksks. *ordinis S. Benedicti ex*

casu spalenia kościoła szczepankowskiego, tudzież ichm.ksks. Bernardynów ostrołęckich *clemosina viventium et indigentium* do wynalezienia *pro suplemento* sposobów do przyszłego sejmiku odkładamy.

Które to laudum w.jmp. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy *ad acta publica* podać zlecamy.

Działo się w Łomzie *in loco consiliorum solito die* 22 *Augusti anno*1740.

Antoni na Jedwabnym Rostkowski chorąży ziemi łomżyńskiej, starosta ostrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej mp.

1740 *Augustus* 22

Zambrov. castr. obl. N 680 f. 374

Actum Zambroviae in curia regia
Sabbatho post festum
S. Bartholomaei Apostoli
proximo anno Domini 1740

Obtulit gn. Simon Modzelewski

Instrukcya ziemi łomzienskiej jj.ww.ichm.pp. Jerzemu z Konarzyc Mniszchowi podkomorzemu w.ks. litewskiego, sanockiemu, lubaczowskiemu, grudziądzkiemu etc. staroście, Ignacemu z Przyimy Przyjemskiemu łomżyńskiemu, zambrowskiemu etc. staroście, posłom tejże ziemi na sejm walny warszawski w Łomzie na sejmiku przedsejmowym *die* 22 *Augusti anno* 1740 obranym dana.

Wiedząc dobrze iż *magnorum non est laudatio, nisi admiratio* mają oraz tę powinność, że i rzeczp. nasza i cały świat *non sine stupore* weneruje i adoruje wielkiei nieporównane atrybuta *summad virtutes et invictum animi robur*, któremi najj.j.kr.m.p.n.m. osobę pańską ozdobił i udarował, których ziemia nasza nietylko dostatecznie wysławić, ale też i pojąć nie może, nie chce się silić na *encomia*, ale w pokornej modestyi swojej wszelkie j.kr.m.p.n.m. *magnalia filiali adorrat amore* serca wiernych poddanych u nóg *pictissimi patris* za trybunał należyty czemuż składa wdzięczności, obligując ichm.pp. posłów, aby imieniemjej to wyraziwszy, podziękowali panu dobrotliwemu, hojnemu i łaskawemu za utrzymywanie *internae et externae securitatis* i za wszelkie jego *in publicum*prace, starania *propaterna sollicitudine* około powierzonego sobie *desuper* królestwa, a oraz suplikowali, aby *has suas regias curas* miłościwie kontynuować i aby wiernych poddanych swoich swoją prezencyą i dłuższą w państwie swem rezydencyą, aby *ingruentibus adversis* zaszczycać się raczył. Ciż ichm.pp. posłowie *in facie* całej rzeczyp. dziękować będą j.kr.m.p.n.m. *pro hac justucia*, że godność prymacyalną lokował w osobie j.o. księcia jm. prymasa n.w.m.p., który z imienia onego i własnych swoich wielkich zasług w ojczyźnie i pocałem chrześciaństwie chwalebnie

słynie i jest mąż Ducha Bożego pełen o pomnażanie chwały Boskiej, o prawa i swobody ojczyste nieporównianie żarliwy, czego na wszystkich zjazdach i obradach publicznych dał i daje wielkie dowody, za co temuż j.o. księciu jm. prymasowi *ore favendo* podziękują i o należytej ziemi naszej rekognicyi, tudzież o ochotnej *ad usus* jego aplikacyi upewnią. Zleca też i zaleca ziemia nasza jj. ww. ichm. pp. posłom, aby takoweż uczyniła majestatowi pańskiemu podziękowanie, że rzeczyp. naszej *auxit decora,* gdt *interpositione* powagi swojej królewskiej *ad Curiam Romanam* wprowadził do ojczyzny naszej *purpuram cardinalitiam* na osobę j.o. księcia jm. i kardynała, biskupa krakowskiego, którego *in gentia merita recensere* byłoby *superfluum* ile gdy jego miłości i żarliwość *in publicum tuitio majestatis et libertatis* uspokojenie miłej ojczyźnie w oczach i sercach *civium* zawsze jest, przy powinszowaniu tedy kardynalskiej purpury podziękuję księciu jm. kardynałowi za wszelkie *recte et gloriose gesta,* upewnią go o niewygasłej wsercach ziemi naszej rekognicyi. Obligujemy też jj.ww.ichm. pp. posłów naszych, aby j.w. jmp. marszałkowi w.k.n.w.m.p. oświadczyli *gratam* ziemi naszej *recognitionem* za wszelkie jego prace i starania *in publicum* podejmowane, który to *dignissimus minister status* gospodarz rzeczyp. naszej *aetate et meriti* kolegów swoich poprzedzający nietylko w ojczyźnie, ale też po całem chrześciaństwie słynący partykularnie ziemię naszą obligował sobie, gdy według konstytucyi *anni* 1736 hardość i swywolą zuchwałych Kurpików, którzy na ziemię naszą różne nieszczęśliwości przez swoją licencyą ściągneli tam *fortiter quam provide et prudenter* poskromić raczył i do należytego prawa i zwierzchności posłuszeństwa przywiódł, za co ichm.pp. posłowie nasi j.w.jm. i m.p. *condigne* podziękują. A że instrukcya j.kr.m.p.n.m. na sejmik ziemi naszej przysłana *sat abunde* deklaruje niezmierną miłość i troskliwość jego pańską o dobro pospolite i konwikuje nas, iż jest pan *bonics melior*, gdy szczęście swoje zakłada w szczęściu poddanych swoich wniczem a niczem bardziej nie korzysta, jako szczególnie *in saluti publica*, więc ichm.pp. posłom pilnie rekomendujemy, aby do promowowania i skutecznego utrzymywania *insinuatorum* z całą rzecząp. znosili się i *omni meliori modo* komportowali, tylko cosię tycze aukcyi wojska, aby na nie ichmp. posłowie nie wprzód pozwolili, póki nie będzie obmyślony pewny i niezawodny fundusz i nie nastąpi *coequacio* podatkowania województw ruskich z wielkopolskiemi, czopowe zaś i szelężne, które może *abesse et adesse*, jako nie może nigdziej *redui ad certum et infallibile quantum*, tak nie może *censeri pro certo et infallibili fundo* i aukcya *in incerto* nie może *secure* być uczyniona, o którym to podatku i konstytucye *annorum* 1717 *et* 1726 (?) ichm. pp. posłowie cyfować będą. Księstwo kurladzkie rzeczyp. *antiquitus* inkorporowane, aby jako najlepiej i najgruntowniej *in hac incorporatione* asekurowane było ichm.pp. posłowie z całą rzecząp. pracować mają, onychże *ontestamur*.

quantum spectat proventus publicos, z których *nervus rerum gerendarum* te j.w.jmp. podskarbi w.k. stara się i usilnie jako najlepiej promowować i radby je godziwemi *pro conscientia* sposobami coraz bardziej pomnażać, a przez to życzliwość swoją ku rzeczyp. pokazał, za co , tudzież za reparowanie i adormowanie *pro honore genatis* izby poselskiej ichm.pp. posłowie jm.n.w.m.p. podziękują, a że *legibus vivimus* i te *pro inestimabili* ojczyzny *decore manutenere* obligowani jesteśmy, ani *proxima* nas *etiam serupulosissima* dyspensować racyo, abyśmy tego, co jest *in publico per ordines reip*. *sanatum* mieli odstąpić, tedy ichm.pp. posłowie najprzoed konstytucya 1736 alegować będą *et circa tenorem* jej *viriliter* staną, potem resentyment ziemi naszej *omni meliori modo* przełoży *in sequentibus*, że jmp. podskarbi w.k. przeciwko dawnym prawom i ostatniej *anni* 1736 konstytucyina cłach i komorach trzyma wiele plebejuszów i cudzoziemców, przed którymi rodowita szlachta z krzywdą i obelgą honoru swego muszą czynić genuflerye i niezwyczajne prawie żydowskie juramenta wykonywa, a celnicy i pisarze *quisquis ille sit* czy szlachcie czy nie szlachcie inszą a uczciwszą rotą przysięgają, że instruktarz nie z sejmu ani też *ex senatus consilio* wydał i on *exequi* rozkazał, więc ichm.pp. posłowie *expostulabunt*, aby jmp. podskarbi w.k. naprzód obserwując dawne i świeże prawa *in officiis* skarbu koronnego, trzymał szlachtę *bene possesionatos*, którzyby znali i [nieczytelne] dystyngować szlachtę odkupców i traktowali ich inaczej, aniżeli kupców, aby szlachta według dawnych praw przysięgali, wymyślnych depaktacyi nie czynili, aby *cursum* monety osobliwie czerwonych złotych po zł. 18 według konstytucyi *anni* 1717 ustanowił, aby sól suchedniowa dobra pakowna oddawana była i niewiększe nad dawny zwyczaj od niej *solarium* brano i aby według konstytucyi *anni* 1717 pieniędzy z prowentów publicznych na mniej potrzebne ekspensa jmp. podskarbi nie wydawał, *praecavebunt*. Czego jeżeliby jmp. podskarbi *ad amicam representationem* nie uczynił, tedy się ichm.pp. posłowie o to wszystko upomną *et efficaciter urgebunt*. Deklarowaną łaskę i szczodrobliwość najj. króla jm. a ojca teraźniejszego regnanta naszego dla ziemi naszej w przyczynieniu soli suchedniowej i koekwacyą w odbieraniu jej z ziemią nurską ichm.pp. posłowie *dextre* j.kr.m. i przypomną i o skutek ojsowskiej deklaracyi hojnemi i łaskawemu panu suplikować się będą. Ciż ichm.pp. posłowie nasi szczyrze *remonstrare*mają te wiolencye i opresye, które od ludzi brandenburskich nietylko dwory szlacheckie, ale też i świątnice Boskie tak w Wielkiej Polsce *in confiniis monarchiae*, jako i w pruskich ponoszą aby im skutecznie zabieżeć się mogło. Tudzież i o eliberacyą *Territorii Elbingensis* i wykupienie starostwa drohinskiego z całą rzecząp. usilnie się starać będą. *Subveniendo* braci naszym, którzy się uskarzali i żalili na pp. oficerów gwardyi koronnej punktualną płacą w ziemi naszej wybierających, że przeciwko konstytucyi 1717 kwitowe od braci naszych

wymuszają i przez to ich krzywdzą, co aby surowo zakazano było, tam gdzie będzie należało, *efficaciter* ichm.pp. posłowie aby *egere* nie omieszkali onychże, obligujemy. Za rzecz słuszną być rozumiejąc, aby rzeczp. nasza do atendencyi traktowania i promowowania polskich interesów *in Curia Romana* miała tamże rezydenta nacyonalistę swego, więc do tej funkcyi jmks. Rostkowskiego prałata zacnego i godnego *caparem et qualificatum* ichm. rekomendować będą. Fundacye stare aby przy dawnych prawach nienaruszenie zachowane i konserwowane były, ichm.pp. posłom *instare* zlecamy. Suplikować też będą ciż ichm.pp. posłowie j.kr.m.p.n.m., aby *suprema potestate sua* napomniał i poskromił Gdańszczanów, żeby sobie nie uzurpowali stanowienia *pro libitu* targów na zboża szlacheckie przedawających w murach nie krzywdzili ani depaktowali. Sukcesorom nieboszczyka jmp. starosty Rzeczyckiego w ojczyźnie naszej dobrze zasłużonego do protekcyi i respektu j.kr.m.p.n.m. aby ichm.pp. posłowie rekomendowali, onymże zlecamy. Aby przeciwko cyganom dawne prawa reasumowane były, a oraz *contra fautores* onych rygor był postanowiony i obostrzony, ichm. pp. posłowie nasi *serio urgebunt. Caetera prudentiae, dexteritati et activitatis* ichm.pp. posłów *committuntur*.

Antoni Rostkowski chorąży ziemi łomżyńskiej, starosta ostrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej mp.

1740 *Augustus* 22

Zambrov. castr. obl. N 680 f. 412

Actum Zambroviae feria secunda
ante festum S. Michaelis Archangeli
proxima anno Domini 1740

Obtulit gn. Simon Modzelewski

Instrukcya ziemi łomzienskiej dana ww. ichm. nn.w. mm. panom Wacławowi Kisielniciemu podstolemu łomzienskiemu, Józefowi Staniszewskiemu kasztelanowi wyszogrodzkiemu obranym posłom do j.o. książęcia jm. Krzysztofa z Słupowa Szembeka prymasa korony polskiej arcybiskupa gnieźnieńskiego opata tynieckiego. Dana *die* 22 *Augusti*.

Osobliwszym sposobem *vigilat supremi numinis providentia* nad ojczyzną naszą, kiedy po wielkim prymasie, którego *vincit gloria priscos parem meritis in hac sublunaria primatialis curulis* lokuje waszę książęcią mość *sede*, który jesteś *delicium populi, deliciumque Jovis*. Któż nie widzi w sercu j.kr.m.p.n.m. obserwującego tę maksymę *in gloriam* jest *principibus,* tych *ad prima* wynosić *culmina regni, primosque consiliorum creare Deos*, którzy w imieniu swojem *quod viros tot Atlantes regni, quolibet saeculo numerare* mogą *implentque orbem fama*. Obserwuje teraz rzeczp. cała i ziemia nasza łomżyńska, iż

fecunda primatum domus, kiedy w osobie waszej książęcej mości, o którym mówić można, że *gemma praesulum, principumque decus* będąc, drugiego jednego imienia już *colit* prymasa, *rarow* tej ojczyźnie *practicato exemplo* i dla tego nie chce zapominać ziemia nasza łomżyńska sławnego i pobożnego prymasa Stanisława, wielkich *in publicum* zasług, które *lege grata posteritas inter legum patriarum annales*. Żyje *perennaturi nominis* w sercach *civium* całej ojczyzny, a partykularnie w ziemi naszej łomżyńskiej wielki Jan pieczętarz *cor regis regnique* i starosta nasz, którego *meminisse laudasse est*, bo *sub tres annorum decades quidquid in religione sanctum, in patria solidum, in gloria venerabile, infelicitate secundum, in justitia aequum*, to wszystko ojczyzna nasza świat cały widział i adorował; niesie tedy ziemia nasza łomżyńska *interregiae majestati* waszej książęcej mości przez ww.ichm.pp. posłów *e coetu suo* wybranych, *officia teneritudinis et recognitionis, primatialis dignitatis*,nie mogąc *intra praecordia magnitudinem solatiorum* utrzymać, że osobę waszej książęcej mci *monstrante ipso coelo principem senatus, inter magestatem praesidiem, sacrorumque ducem prono* adoruje *cultu*, winszuje przez ww.ichm.pp. posłów swoich *hanc primatialem* waszej książęcej mości *dignitate cum plena effusione cordis*, ale oraz uprasza, abyś wasza książęcia mość, jako zawsze będąc *zelosissimus fidei sanctae cultor magestatis et libertatis verus amator, legum patriarum optimus tutor*, tak *pretiosissima momenta vitae suae, uti nam diuturnissimae* prowadził *et curas publicas* przy powadze prymacyalnej kontynuować raczył, *ut bene sit cunctis* w ojczyźnie naszej, a osobliwie za promocyą i manytencyą *primatialis dexterae, civibus* ziemi naszej łomżyńskiej, którzy *uno labio ante thronum primatialis majestatis* składają *vota sua*, aby domowym jego rozom w osobie i imieniu waszej książęcej mości na ojczyznę naszą *suaves gloriae odores* rozpościerającym, ani *Bruma florum noverea*, ani *hortorum populator Eurus* rozkrzewionej nie tamował cerstwości i owszem aby do tak wspaniałych ozdób ojczystych w osobie waszej książęcej mości *patriciis* jego *Rosis* oddał *quoque suum Roma ruborem*, które *vota circa dexteritatem et activitatem suam* ww.ichm.pp. posłowie nasi *disertissimo ore* wyrazić zechcą *et obligantur*.

Działo się w Łomzie *in loco consiliorum solito die* 22 *Augusti anno Domini* 1740.

Antoni Rostkowski chorąży i marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej, starosta ostrowski mp.

1740 *Augustus* 22

Zambrov. castr. obl. N 680 f. 411
Actum Zambroviae in curia regia
feria secunda ante festum
S. Michaelis Archangeli
proxima anno Domini 1740

Obtulit gn. Simon Modzelewski

Instrukcya ziemi łomzienskiej dana ww. ichm. pp. posłom *e medio nostri* obranym Antoniemu Glince sędzicowi ziemskiemu łomzińskiemu i Hilaremu Trzasce stolnikowi nowogrodzkiemu do j.o. eminencyi księcia jm. kardynała, biskupa krakowskiego n.w.m.p..

Działo się w Łomzie *die* 22 *Augusti* 1740 *anno.*

Z opóźnioną ziemia nasza łomżyńska *cardinalitiae purpurae* przez ichm.pp. posłów *e medio sui* wybranych *accedit* adoracyą *non sine jubilo cordis*, że nie jest tak *sterile saeculum* w ojczyźnie naszej, któreby *peres regibus, majores principibus* w osobie j.o. waszej eminencyi *non generaret soles*,który jesteś *mundi communis amor, aevique gloria magna nostri*; przydaje osoba j.o. waszej eminencyi przez wrodzoną wspaniałość z wielkich imienia swego antecesorów, którzy w rzeczp. *primas* osiadali *curules, summum decus,* kiedy świat cały *inter patres orbis et urbis purpuratos colit et adorat*. Przyznaje nietylko rzeczp. nasza, ale *et vicarius Christi*, że *grande in orbe per saecula nomen clarum de stirpe genus, coeloque affinis imago* wosobie j.o. eminencyi waszej, która nie powinna była *alio coronari honore et gradu, nisi hac suprema ecclesiae praerogativa.* Niekomu inszemu przypisować może rzeczp. nasza *aeternum pacificatoris nomen, pacisque oleas sternere,* którym się teraz cieszy i delektuje *sub suavi gubernio* najj. króla jm. Augusta III p.n.m., tylko nieporównanym atrybutom j.o. waszej eminencyi, który jesteś *regum regnique corona et amor*. Nie chce ziemia nasza *magnorum meritorum in ecclesiam et patriam* j.o. waszej eminencyi *recensere multitudinem et magnitutidnem,* bardziej woli *submisso me venerari cultu,* znając dobrze, iż *magnorum non est laudatio nisi admiratio*. Winszuje ziemia nasza łomżyńska *hunc vaticanum muricem* j.o. waszej eminencyi, który *prisca patriam virtute* zwykłeś *tueri*, zna się do rekognicyi *glorioso exemplo* inszych województw j.o. waszej eminencyi *pro tuitione majestatis libertates jurium patriorum* i za wszystkie *ad imitationem futurae posteritati optime gesta* upewniając *de perennatura* w sercach *civium gratitudine*. Składa przez ichm.pp. posłów swoich *officia adorationis cum voto ex teneritudine* życzliwych afektów pochodzące, aby j.o. wasza eminencya, który *coelo terraeque places, deliciumque universi* będąc *ad maximum ex hoc eminentossimo gradu ascendas culmen,* suplikuje ziemia nasza, abyś j.o. wasza eminencya w partykularnym respekcie i protekcyi wszystkich *terrigenas* raczył konserwować. *Caetera activitati et dexteritati* ichm.pp. posłów *committimus.*

Antoni Rostkowski chorąży ziemi łomzeńskiej, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej mp.

174 Viznen.castr. N 1175 f. 254

Actum .....

Obtulit .....

..... i szelężne ponieważ nie jest *certus fundus* ... wojska i owszem *constitutionibus* 1717 *et* 1736 wojewod ... *ad dispositionem et necessitate suas* zostawiły, więc *obstringimus* ichm. pp. posłów, aby na żadne *necessitates publicas* rzeczyp. obrócone nie było, tylko aby one*antiquae dispositioni* województw, ziem zostawiła rzeczyp..

Księstwo Kurlandzkie rzeczyp. *antiquitus* inkorporowane aby jako najlepiej i najgruntowniej *in hoc incorporatione*asekurowane było, ichm. pp. posłowie z całą rzecząp. pracować mają i o eliberacyą książecia Birona ... *obtestamur, si fieri potest.*

Oświadczą także nasz rosentyment (!) j.w.jmp. podskarbiemu w.k., który przeciwko dawnym prawom i ostatniej *anni* 1735 konstytucyej na cłach i komorach trzyma wiele plebejuszów i cudzoziemców, przed którymi rodowita szlachta z krzywdą i obelgą honoru swego muszą czynić *genus* lekcyą i niezwyczajne prawie żydowskie juramenta wykonywać, a celnicy ipisarze *quisquis ille sit* czy szlachcic, czy nie szlachcic inszą a uczciwą rotą przysięgają, że instruktarz nie z sejmu, ani też *ex senatus consilio* wydał i on *exequi* rozkazał, więc ichm. pp. posłowie *expostulabunt,* aby j.w.jmp. podskarbi wielki koronny naprzod obserwując dawne i świeże prawa *in officiis* skarbu koronnego trzymał szlachtę *bene possessionatos*, którzyby znali i umieli dystyngować szlachtę od kupców i traktowali ich inaczej aniżeli kupców, aby szlachta według dawnych praw przysięgali, wymyślnych depaktacyi nie czynili, aby *cursum* monety osobliwie czerwonych zł. po zł. 18 według konstytucyej *anni* 1717 ustanowił i aby sól suchedniowa dobra, pakowna oddawana bywała i nie większe nad dawny zwyczaj odniej *solarium* brano, oraz aby według konstytucyej *anni* 1717 pieniędzy z prowentów publicznych na mniej potrzebne ekspensa, a tem bardziej na kapitulacye ludzi skarbowych*cum detrimento* skarbu nie ekspensował, *praecavebunt*. Czego jeżeliby j.w.jmp. podskarbi *ad amicam representationem* nie uczynił, tedy się ichm.pp. posłowie *in publico* o to wszym upomnią *et efficaciter urgebunt.*

Deponent zaś nasz ichm.pp. posłowie przed tymże j.w.jmp. podskarbim na jmp. Lupiego pisarza żupy praskiej, którzy ichm. braci naszym wielkie czyni *praejudicia,* sol przesypaną piaskiem i błotem wydawać każe, a obierać sobie beczek, dna dobijać i klepki wypuszczać nie pozwala, ukrzywdzonym i skarżącym się na ładarzów ubogim ludziom przystępu do siebie nie daje, a jednę sól suchedniową ... wydaje ... łaskę i szczodrobliwość najj. króla jm. a teraźniejszego regnant anaszego dla ziemi naszej w przyczynieniu soli suchedniowej i koekwacyej w odbieraniu jej z ziemią nurską (która ... recesie dawnych sejmów zostaje) ichm.pp. posłowie *dextr*... mci przypomną i o skutek ojcowskiej deklaracyej hojnemu i łaskawemu paru suplikować będą.

Ciż ichm.pp. posłowie nasi szczerze *remonstrare* mają te ... i opresye, które od ludzi brandeburskich nietylko dwory szlacheckie, ale też i swiątniceBoskie ta w Wielkiej Polsce *in confiniis* ... i w pruskich, noostatek *et nunc recenter* w ziemi naszej, a powiecie ...skim ponoszą, aby im skutecznie zabieżeć się mogło *fortsissime*...

A że często *[nieczytelne] saeculares conta statuta regni* o dziesięciny *in foro sipriuali*, przez co *confunduntur juriis dictiones*, więc zabiegając temu bezprawiu, aby statut o dziesiącinach, o które *in publiciis sae*... strony rozsądzać się powinny, *in suo robore* zachowany był *sub nul*... *decretorum*. Tudzież gdzie *possessores bonorum nobilitarum* pieniężne dziesięciny *ad mentem compositionis inter status legibus firmatae* i ... kwity pokazali, aby *circa pacificam possessionem* zostawali *et proce*... *ritualibus non graventur* na teraźniejszym sejmie dopomnią się ichm.pp. posłowie, oraz o ponowienie prawa w tej materyej starać się *obligantur*.

Wiadomo to wszystkim, iż podkoorstwa, sęstwa, podsędkostwa i pisarstwa ziemskie częścią dla nieskładania sejmików elekcyonalnych w czasie ... konstytucyą *anni* 1588 *tit.* obieranie sądu ziemskiego naznaczo... częścią dla rwania pomienionych sejmików nietylko po kilkanaście, ale i po kilkadziesiąt lat wakują, przez co zagęściły bardzo regestra w trybunałach temi sprawami, któreby się mogły sądzić i kończyć w zie... A że ich bardzo mało w Wielkiej i Małej Polsce, jako to podkomorz... ledwie 10, a ziemstw zupełnych mało co więcej, co jest z krzywdą i niewygodą ichm. braci szlachty, więc jakieby należało przed... sposoby, aby tem prędzej sejmiki elekcyonalne dochodziły i ziems... nie wakowały, na przyszłym sejmie to prowidować nalezy.

Komisya albo trybunał skarbowy radomski naówczas ustanowiony, gdy rzeczp. podatki różne wnosiła do skarbu koronnego, a skarb płacił wojsku i był wtenczas potrzebny dla rachunków z poborcami i asygnataryuszami dla dochodzenia retentów, teraz gdy z pierwszej ręki żołnierz płacą odbiera, zda się być mniej potrzebna, ile gdy o wszelkie krzywdy od żołnierza może każdy czynić w grodzie albo trybunale piotrkowskim i lubelskim, gdzie się regestra *militar*... i krychsrechtach i gdy rzeczp. nie ma z tej kom... tku, ani nawet zupełnego w regimentach i pod chorągwiami kompletu... owszem co rok daremnie przeszło na 80,000 zł. gotowizny wydaje, któraby to suma no co pilniejszego obrócić się mogła, więc jakby tę komisyą ku pożytkowi rzeczyp. uregulować należało, trzeba aby ichm.pp. posłowie z rzecząp. porozumieli się.

Rzeczp. na sejmie *anni* 1725 chcąc mieć regularną i liczniejszą piechotę z wybrańców, skasowawszy rotmistrzów łanowych, aby z każdego łanu płacono dwiema ratami po zł. 10 naregimenty, które stąd miały być wystawione i kazała inwestygować łany, a że się łanów nie

wynalazło więcej, tylko 1448 i ½ z każdego zł. 100 wynosi sumę zł. 149,825, za którą niemasz teraz gemejnów tylko 240 na każdego po zł. 200 *facit* floren. 47, a floren. 101,825 idzie na gaze oficerskie aby ten regiment i płaca na niego lepiej i pożyteczniej regulowana była na przyszłym sejmie starać się będą ichm.pp. posłowie.

Starostwo nasze łomzieńskie pograniczne i trzema grodami opatrzone aby *similibus gaudeat constitutionibus*, co i starostwo wiskie, także aby i powiat ostrołęcki do ziemi naszej należący *similem* miał u siebie *perisdictionem sub authoritate* w.jmp. starosty łomzienskiego, jako i powiaty zambrowski, koleński mają, ichm.pp. posłowie *promovebunt,* oraz *pro bene meritis civibus*powiatu zambrowskiego, aby urzędy *ad normam* inszych województw, ziem i powiatów *cum approbatione* rzeczyp. z kancelaryej koronnej wydane być mogły, *curabunt* ichm.pp. posłowie.

Mając kiompanyą nad miastem Elblągiem, że w długu rzeczyp. dwór berlińskie dobra jego trzyma, na których są ulokowane różnesumy i substancya, a z nich nie pożytkują i do ostatniej niektórzy przyślu mizeryej i ubóstwa, jakimby sposobem toz territorium wykupione być mogło, oraz starostwo drahymskie, na którego wykupienie województwa poznańskie i kaliskie sumę *in deposito* mają usilnie starać się będą z całą rzecząp. ichm. pp. posłowie.

Ponieważ zamknięcie mennicy i ekonomia olkuska wielki przynosi rzeczyp. uszczerbek, więc zlecamy ichm. pp. posłom ... stanami rzeczyp. do dawnej swej pory i dobrego po... *pradim rerum gerendarum* przyprowadzone były, także o ...wnanie monety z sąsiedzkiemi państwami starać się będą *eff*...

Uczynią rekurs ichm.pp. posłowie nasi do j.o. książęcia jm. wojewody ruskiego, generała gwardyej koronnej na jmp. Sutkowskiego chorążego i egzaktora podatku pogłównego w ziemi naszej łomzieńskiej o wielkie ekstorsye przeciwko ...ichm. braci naszym poczynione, które wyrażą o reten... ichm. pp. posłowie i obligować będą, aby *admoneatur vel am*...

Ponieważ miasta j.kr.m. znacznie popodupadały dla przeszkadzających w handlach żydów przeciwko prawu, zaczem aby *juribus antiquis gaudeant*, a żydzi onym wniwczem *impedia... gitare* nie omieszkają ichm. pp. posłowie.

Suplikować będąciż ichm. pp. posłowie nasi do majestatu j.kr.m.p.n.m., aby *desideratam visionem* osoby ... *a civibus* ojczyzny naszej przez długą rezydencyą w dziedzicz... państwach swoich nie oddalał, lecz *populum suum* nią *in reg*... tentował.

Trybunał, który jest *sacrarium*, a niektórzy ichm. p. ... *catum liberum voto* i nie będąc na sejmikach lauda sobie prywat... pisawszy *contra jura regni* cisną się tam do przysięgi *et occup... stalla*, a przez to wielkie inkonweniencye, bezprawi, prejudicya dzieją się, więc aby

ta św. sprawiedliwość, która *tuctu... servat regna tantas* nie cierpiała *laesiones* o obwarowaniu ... jako najlepsze sposoby i środki ichm. pp. posłowie ... rzeczyp. *instabunt*.

Aby przeciwko cyganom dawne prawa reasumowane były, oraz *contra fautores* onych *rigor* był postanowiony i obostrzony *serio* ichm. pp. posłowie *urgere* zechcą.

Wyrażo ichm. pp. posłowie krzywdę naszę przez jmp. terazniejszego generała pocztmagistra *non indygenam nec concivem* i owszem *dissidentem*, który *privata authoritate*trakt publiczny do w.ks.lit. przez ziemię naszę będący odmienił, więc że to jest przeciwko słuszności prawu, *deponent* suplikę swoję *ante thronum* najj. majestatu, aby szlachcicowi etc. *bene possesionato* ta funkcya oddana była.

Po tych tedy punktach *ad promovendum*.....

1746 *Augustus* 22 Łomżyńska gr. oblat. N 3/240 fol. 165

Actum Lomzae feria quinta
in crastino festi S. Bartholomei Apostoli
anno Domini 1746

Obtulit generosus Nicolaus Mierzejewski

Laudum conventus particularis Lomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, całe oraz rycerstwo województwa mazowieckiego ziemi łomzinskiej zjachawszy się tudo Łomzy *ad solitu consiliorum nostrorum locum* za uniwersałem j.kr.m.p.n.m. nam na sejmik przedsejmowy ordynaryjny sześćniedzielny łaskawie wydanym, według dawnych zwyczajów uprosiliśmy zgodnemi głosy za dyrektora koła naszego jmp. Bartłomieja Wądołkowskiego komornika ziemskiego zambrowskiego *clarum per merita* w ziemi naszej *virum*, pod którego chwalebną dyrekcyą *faventibus superis* obraliśmy i uprosiliśmy za posłów ziemi naszej na sejm pomieniony warszawski ww. ichmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomzienskiego, zambrowskiego i koleńskiego, Antoniego na Jedwabnym Kossakach, Chorzelach, Burzynie etc. Rostkowskiego chorążego ziemi naszej łomzieńskiej, ostrowskiego etc. starostów i onym instrukcyą *a parte* za powszechną zgodą do promowowania publicznych interesów podaliśmy, obligując ichm. *fide, honore et conscientia*, aby *comissa sibi* wpomienionej instrukcyi *expressa fideliter* promowowali i nietylko *pro honore* ziemi, ale też *pro zelo et amore* dobra pospolitego,wiary s-tej katolickiej, praw i wolności ojczystych *in illo publico* obrad rzeczyp. *theatro fortissime* stawali, pewni będąc braterskiej naszej za prace i usługi swoje wdzięczności. Stosując się do zbawiennych j.kr.m.p.n.m. w uniwersale i instrukcyi pańskiej nam tu na sejmik przez zacnego posła swego jmp. Piotra Godlewskiego pisarzowicza ziemskiego i grodzkiego wyrażonych, zdania nasze konformowaliśmy. W interesach zaś naszych ziemskich dogadzając *desideriis*

ichm. braci, *de unanimi* onychże *consensu* samych niżej opisane uchwaliliśmy i postanowili punkta.

A naprzód respektem soli suchedniowej (o którą największe bywają podczas sejmików kontrowersye), aby się każdemu z ichm. braci naszych *secundum quantitatem substantiae* regularna dostała porcya. Tudzież zabiegając dalszym insultom *adhaerendo anteriori laudo tum ex beneplacito* uniwersali naznaczamy ichmp. komisarzów do ufacilitowania tego interesu z powiatów: łomzienskiego ichmp. Grzegorza Szumowskiego burgrabiego grodzkiego łomzienskiego, Kazimierza Żyznowskiego, Piotra Drewnowskiego; z zambrowskiego Kazimierza Krajewskiego komornika ziemskiego, Antoniego Długoborskiego, Wawrzeńca Modzelewskiego burgrabiech grodzkich zambrowskich; z koleńskiego Macieja Filipkowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego koleńskiego, Pawła z Łosewa Chojnowskiego, Tomasza Grzymałę; z ostrołęckiego Gabriela Zaruskiego cześnika łomzińskiego, Franciszka Trzaskę komornika ostrołęckiego, Macieja Grabowskiego.Których to ichmp. komisarzów obligujemy i upraszamy, aby każdy do swego powiatu we dwie niedzieli po skończonym sejmie lub czasie konkludować się mającego sejmu, na miejsce, które sobie *pro commoditate* upodobają, pomienioni ichmp. komisarze zjachali, dystrybutę pomienionej soli *secundum aequitatem* sposobem, jaki będą sobie mogli jak najlepszy wynaleść, uformowali i dyspartymentowali, *praevia ad citatione per injuriatos ad terminum [nieczytelne]* ichmp. dystrybutorów *pro comportandis regestris distributae suae qui sub poena banitionis comportare tenebuntur eadem regestra*. Po uczynionym zaś dyspartymencie na sejmik, da Pan Bóg, *relationis* po ratyfikacyą niniejszej dyspozycyi do całej ziemi *actum suum* odesłali, kiedy zaś w.jmp. chorąży nasz łomzienski oświadczył się w kole naszem o odesłanych na ręce swoje od j.w.jmp. wojewody naszego mazowieckiego uniwesałach na sejmiki elekcyonalne, to jest podkomorstwa, sęstwa, podsędkostwa i psarstwa urzędów naszych ziemskich *cum expraesione diei* na poniedziałek *post festum Exaltationis S. Crucis diem* 19 *Septembris* podkomorski, 20 sęskiej, 21 podsędkowskiej, 22 pisarskiej *Septembris mensis anni currentis*. Zaczem upraszamy tegoż w.jmp. chorążego ziemi naszej łomzienskiej, aby pomienione inotenscencye *per oblatam ad acta publica* podał, a my na termin naznaczony *post festum Exaltationis S. Crucis ex unanimi consensu* koła naszego deklarujem się zjachać i pomienione elekcye do skutku przyprowadzić. Tę sobie czyniąc *fraterne* prekustodycyą, iż jeżeli Pan Bóg pozwoli przyjść *ad unionem* i pomienione elekcye przyprowadzić do skutku, aby ci ichm., którzy wchodzić będą w jednę kandydacyą, do drugiej się nie interesowali *et non impediant* inszym do nominacyi *accessum*. Kiedy tak wiele ludzi

znajduje się w ziemi naszej łomzienskiej całej, którzy są *illegitimi thori et emacipati subditi, a inter concives nobiles* fortuny *quovis titulo contra legem* nabywają *cohabitant*, co jest *dissonum aequalitali*, więc *praecommittimus* w.jmp. Przyjemskiemu staroście naszemu łomzienskiemu i jego obligujemy, aby takiech kazał zbierać, łapać, a miasta lub wsi królewskie w jurisdykcyej swojej onymi osadzać. Fortuna przez niech nabyta *juri caduco* podpadać ma. Czopowe i szelężne już od niemałego czasu zaległe najpierwsze *ad ultima quietatione* za prace i fatygi *alias solicitudines circa bonum publicum ac terrae impensas* za rok jeden ww. ichmp. Przyjemskiemu staroście i Antoniemu Rostkowskiemu chorążemu ziemi łomzienskiej posłom ziemi naszej za rok drugi ofiarujemy. Że zaś *anteriora lauda intuitu* tegoż czopowego i szelężnego *sancita* skutku swego nie wzięły, zaczem one*praesenti approbando laudo et imprimis anni* 1735 *et anni* 1740 *in rem* pomienionych w.ichmp. posłów w oddaniu szelęznego i czopowego uchwalone *ob calamitos a tempora* iże w znaczną poszło dymincyą nie egzekwowane, tedy nadgradzając *omissa* tymże ww. ichmp. starostom łomzienskiemu za rok trzeci, a ostrowskiemu chorążemu ziemi naszej za rok czwarty *continuo sese sequentes* odebrać, zlecamy.

W.jm.ks. Cypryanowi Wolickiemu kanonikowi płockiemu proboszczowi łomzienskiemu za reparacyą ławek w kościele farnym podczas sejmiku często rujnowanych, tudzież *succurrendo miserabilitati et inopiae*wielebnych oo. Bernardynów ostrołęckiego konwentu za rok jeden kondonujemy *per medium* onych dzieląc z powiatów łomzienskiego i zambrowskiego w.jm.ks. kanonikowi płockiemu, z koleńskiego i ostrołęckiego ww. oo. Bernardynom wybrać pozwalamy. Za usługi poselskie *sub interregno* do ś.p. j.o. ks.jm. prymasa korony polskiej i w.ks.l., także *ad emminentissimum Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalem* biskupa krakowskiego w.jmp. Hylaremu Trzasce stolnikowi nowogrodzkiemu za rok jeden oddajemy; tudzież jmp. Bartłomiejowi Wądołkowskiemu marszałkowi terazniejszemu koła naszego *pro bene gesta* w usłudze publicznej *provintia et manutentione liberae vocis* za rok jeden odebrać zlecamy. Miastu Ostrołęce, które raz *ex permissione divina*, drugi raz *per hosticum modernae revolutionis in favillam* poszło, także ludzi zbiegłych nam przy moście przytrzymują *et in futurum* przytrzymywać submitują się loznych, na Zuławę idących (o których *anteriora aprobantur lauda*), sekwestrują i sekwestrować się deklarują, *alleviando* onym przez tak wiele lat czopowego i szelężnego zatrzymanie, tudzież miastu Łomzie, gdzie się nasze obrady publiczne odprawują, i dzieci do szkół chodzące konserwują, *succurrendo inopiae pro binis annis maximo hisce temporibus calamitosis*, czopowe i szelężne pomienione kondemnuje się. *Pro reliquis annis* czopowe i szelężne zatrzymane ww.ichmp. Ignacemu z Przyim Przyjemskiemu łomzienskiemu, zambrowskiemu,

koleńskiemu i Antoniemu Rostkowskiemu chorążemu ziemi naszej łomzienskiej ostrowskiemu starostom *in administrationem* oddajemy, którzy ww.ichmp. jezeli będą mogli *ex his calamitosis annis* czopowego i szelężnego co wybrać, *ad calculationem* onego *tenebuntur*. Cyganów, ludziom wielką szkodę czyniących i kradzieży popełniających, aby żaden obywatel ziemi naszej konserwować i protekcyi onym, jako *ipso facto banitus* dawać nie ważył się *sub poenis in legibus regni descriptis*. Za dawne *merita* w.jmp. Józefa Mrozowskiego miecznika rożańskiego *gratitudo pro semper* w sercach naszych *manet*, a rekompensę plenipotencyą do Radomia do sejmiku *relationis* odkładamy. Tak znaczny jmp. Antoniego Długoborskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego na fortunie upadek, która *per hostilitatem in cineres redacta* na przyszłym da Pan Bóg sejmiku *relationis* mieć w pamięci deklarujemy *et justo suffragari supplemento* nieomieszkamy. Które to laudum jmp. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy *ad acta publica etiam ob vacans advocatialia Łomzensia* podać zlecamy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym *loco consiliorum nostrorum solito die* 21 *Augusti annoDomini* 1746.

Bartłomiej Wądołkowski komornik ziemski zambrowski, marszałek koła rycerskiego ziemi łomzienskiej mp.

Ks. Ostrowska
z r. 1743 N 42 fol. 572

Actum in curia regia Ostroviensia feria
sexta in crastino festi sancti
Michaelis archangelis
anno Domini 1746

Obtulit generosus Petrus Drewnowski

My rady dygnitarze i całe rycerstwo ziemi łomżynskiej zjachawszy się za innotescencyami j.w.jegm.p. Stanisława Poniattowskiego wojewody mazowieckiego *pro die decima nona septembris* naznaczonymi do Łomży na elekcyą podkomorską do koscioła farnego *ad locum solitum* publicznych konsultacyi, obralismy za dyrektora koła naszego w.jegm.p. Wojciecha na Doliwach Kamelsku etc. Doliwę stolnika i sędziego wiskiego pod ktorego chwalebną dyrekcyą stosując się do prawa pospolitego nominowalismy do tego urzędu podkomorskiego .... kandydatow, a naprzód widząc ustawicznie *probatis* ... w.jegm.p. Antoniego Rostkowskiego chorążego łomżynskiego starosty ostrowskiego w ziemi naszej ... *publicis obieguijs merita*, amianowicie gdy *gradatim* ... od podstolstwa do chorąskiego dosługiwał się honoru za ... podalismy kandydata drugiego w.jegm.p. Michała Jabłonowskiego stolnika łomżynskiego trzeciego w.jegm.p. Jana na Gromadzynie

Gromadzkiego ... łomżynskiego czwartego w.jegm.p. Jozefa ... miecznika łomżynskiego, ktorych *ad gratiam* ... naj.k.jegm. Augusta trzeciego p.n.m. rekomendujemy.

Działo się w Łomzie ... *publicis consilijs solito die decima nona septembris anno* 1746.

Wojciech na Doliwach Kamelsku etc Doliwa st... ziemie podstarosci i sędzia grodzki ziemie wiskiej marszałek koła rycerskiego ziemia łomżynskiej m.p.

1748 Łomżyńska gr. oblat. N 4/241 fol. 129

Ponieważ publiczny ziemię naszą łomżyńską dochodzi odgłos, iż wojsko najjaśniejszej monarchini rossyjskiej w granice wkroczyła polskie i marsz swój ku Krakowu czyni, więc my dygnitarze i urzędnicy imieniem braci naszych widząc niesposobność przejścia wojska tegoż dla spustoszałej tejże ziemi łomzynskiej przez różne dotknięcia Boskie i ogłoszony kraj, uprosiliśmy *e medio nostri* ww. ichmp. Szymona Skarzynskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego i Jana Drewnowskiego komornika granicznego łomzynskiego, ażeby j.ww.ichmp. generałom komędę wojska tegoż rossyjskiego mającym remonstrowali ciężkość przejścia przez ziemię naszą łomżyńską dla wielkiej tejże ziemi ruiny. Oraz tymże ww. ichm. delegowanym zlecamy, ażeby z racyi wyżej wyrażonych i innych przez nas tymże ww. ichm. zleconych obligowali j.ww.ichmp. generałów wojska rossyjskiego, iż gdyby, uchowaj Boże, tak przez zgłodniałą ziemię naszą łomżyńską marsz swój z wojskiem ciągnąć umyślili, tenże sam przechód dla niewygody wojska rossyjskiego wygodniejszym dla siebie krajem trakt obrócili. Na co się przy przyciśnieniu pieczęci ziemskiej i grodzkiej łomzyńskiej i rękami własnemi *propter majorem authoritatem* podpisujemy.

Działo się w Łomzie *sub securitate judiciarum terrestrium Lomzensium* dnia ... miesiąca ... roku 1748.

(L.S.) Antoni Rostkowski podkomorzy ziemi łomżyńskiej mp.,

Ignacy Przyjemski starosta ziemi łomżyńskiej mp.,

Hilary Trzaska sędzia ziemski łomzyński mp.,

Gabryel Zaruski podsędek ziemski łomżyński,

Antoni Glinka pisarz ziemski i grodzki łomzyński mp.,

Józef Mrozowski m.z. mp.,

K. A. Mikołaj Rakowski mp.,

F. A. Trzaska mp.,

Tomasz Niedzwiecki K. Z. Ł. mp.,

Daniel Rakowski mp.,

Karol Wakuski mp.,

K. Kołakowski mp.,

1752 Aug. 21 Łomżyń. gr. oblat. N 3/240 fol. 274

Actum Łomzae feria quarta un vigilia festi
S. Bartholomaei Apostoli
anno Domini 1752

Obtulit generosus Antonius Godlewski *notarius terrestris et castrensis Zambroviensis.*

Laudum conventus particularis Lomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy i całe rycerstwo księstwa mazowieckiego ziemi łomżynskiej i powiatów do nich należących, zjechawszy się *ad solitum consiliorum locum consiliorum legibus praescriptum* Łomży, na fundamencie wyraźnego uniwersału n.kr.jm.p.n.m. Augusta III, szczęsliwie nam panującego, dnia 6 miesiąca czerwca roku terazniejszego 1752 w Schowie podpisanego, na dzień dzisiejszy to jest 21 miesiąca sierpnia uprosiliśmy *unanimi votorum sensu* według dawnych zwyczajów w.jmp. Szymona Skarzynskiego sędziego grodzkiego łomżynskiego *plenum meritis et dexteritate virum* za marszałka, pod którego dyrekcyą *Invocata Divini Spiritus Sancti Ope*, obraliśmy i uprosiliśmy *nemine contradicente* na sejm grodzinski następujący według alternaty w.ks.l. j.w.jmp. Stanisława Augusta Poniatowskiego kasztelana krakowskiego i półkownika wojsk koronnych j.kr.m. i rzeczyp. i w.jmp. Antoniego na Jarzytach, Glinkach etc. Glinkę pisarza ziemskiego i grodzkiego łomzienskiego za posłów, którym *qua probatissimis et dignissimis in rep. civibus*podaliśmy punkta w osobliwej instrukcyi uchwalone i umówione, *obtistando* ichm. *amore bonipublici*, aby raczyli *succurrere magnis virtutibus suis* kochanej ojczyznie matce naszej *in publico consiliorum consensu*, będąc zupełnie wypreswadowany za prace i fatygi swoje około dobrapospolitego rekognicyi i wdzięczności, *manudiente ad hanc prosperitatem publicam delegato* od n.kr.jm.p.n.m. jmp. Szymona Suskiego sędzica ziemskiego zambrowskiego *magnae spei* ziemia ni ma przy punktach od n.kr.j.m.p.n.m. w instrukcyi wyrażonych, do których zdania nasze konfermowaliśmy. Co się tycze interesów w ziemi naszej aby miały *suam salisfactionem Secundum* Dekyderya ichm. braci naszych takowe niżej wyrażone uchwalilismy punkta.

A naprzód ponieważ częstokroć największe motywa bywają między ichm. bracią naszemi, że soli suchedniowej *ad equatam portionem* nie biorą i ztąd dla emulacyi i dyfidencyi sejmiki nie dochodzą, zaczem *ad facilitandum hocce negotium adherendo anterioribus laudis* do przeszłego, da Pan Bóg, sejmiku *relationis* lub gospodarskiego ten punkt rezerwujemy i determinujemy.

Czopowym zaś i szelężnym w ziemi naszej zaległym, znając *merita* w.jmp. Józefa Mrozowskiego miecznika rożańskiego *tot laudis approbata*, tudzież *succurrendo casibus per conflagrationes ac varias calamitatessubsecutis* ww. ichmp. Kazimierzowi Gozdawie Godlewskiemu sędziemu grodzkiemu zambrowskiemu, Bartłomiejowi Wądołkowskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu zambrowskiemu, Janowi Rykaczewskiemu miecznikowi łomzynskiemu, sędziemu grodzkiemu kamienieckiemu, Antoniemu Długoborskiemu podsędkowi zambrowskiemu, Kazimierzowi Nowowieskiemu podczaszemu burskiemu, oo. ks. Bernardynom konwentu ostrołęckiego także na przyszłym sejmiku *relationis* czyli gospodarskim każdego z osobna *realiter et indubitate* kontentować przyrzekamy.

Miastom Łomzie i Zambrowa dwa razy w jednym roku pogorzałym w czopowem i szelężnem *alleriationem* obiecujemy. A że w ziemi naszej znajduje się ludzi bradzo wiele takich, że niszcząc kraj nasz na zimę do ziemi naszej powracają, chleb wyjadają, a potem na wiosnę na Zułany i na insze miejsca wychodzą, a my za pieniądze nasze robotnika dostać nie możemy, więc w tym punkcie zabiegając oczywistej krzywdzie, *unanimi voce et assensu*,jeżeliby się to *in futurum* dziać miało, tak miastom, miasteczkom, jako i każdemu człeku, *in aequalitate* będącemu, takich ludzi przechodzących i wagujących się łapać i sekwestrować *sine quavis responsione* o to pozwalamy. Ponieważ zaś ziemia nasza będąc bez plenipotenta do trybunału koronnego radomskiego naznaczonego do tego czasu zostawała, przez co nie małą krzywdę w dekretach kondyktowych ponosiła i poność, więc w tej mierze chcąc mieć każdy ziemianin swojej substancyi *securitatem* i aby te *praejudicia amplicis non practicentur*, obraliśmy sobie na tenże trybunał radomski plenipotenta jmp. Józefa Wądołkowskiego regenta zambrowskiego na lat dwie, któremu za jego podjęte prace i fatygi oraz i ekspensa erogowane *in futurum* nietylko wdzięczne serca nasze, ale też *plenariam satisfactionem* z czopowego i szelężnego przyrzekamy. Że zaś Cyganów zaden kraj i Polska nasza, którzy wielkie krzywdy przez kadzieże czynią, cierpieć nie zwykła, zaczem i my *hoc inpassu* dawniejsze lauda, osobliwie *ultimarium anno* 1746 ziemi naszej reasumujemy. Także o ludziach, którzy *illegitimi thori et emancipati* w ziemi naszej znajdują się, aby coraz bardziej poskromieni byli, ostatnie laudum wyżej wyrażone także ziemi naszej aprobujemy. Na listy do ziemi naszej pisane j.o. księciu jm. prymasowi korony polskiej i w.ks.l., jmp. wojewodzie krakowskiemu hetmanowi w.k. i jw. jmp. wojewodzie mazowieckiemu naszym ww. mp. i dobrodziejom *qua condignissime* w.jmp. marszałkowi koła naszego odpisać zlecamy i obligujemy. Lubo zaś laudum *anni* 1751 na generale warszawskim *feria tertia post festum Nativitatis Bealissimae Virginis Mariae* pod dyrekcyą marszałkowską w.jmp. Suskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego nastąpione i *per oblatam ad acta terrestria*

Łomzensia feria tertia post festum S. Francisci Confessoris anno eodem, quo supra podane, *in vim solarii* od każdej beczki przy oddaniu assygnacyi na sól suchedniową koncelaryom łomzienskiej, zambrowskiej i kolinskiej po gr. 6 brać naznaczyło, przecież my *unanimi assensu* toż laudum (*quo ad extraditionem* pomienionym kancelaryom soli suchedniowej) aprobując *pro suficientiori satisfactione* onym za ich podjęte przy oddawaniu asygnacyi fatygi, jednak *non plus ultra*, jak po szostaku butym jednym od kazdej beczki brać *assentimus*. Które to laudum terazniejsze w.jmp. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy, *ad acta castrensia Łomzensia per oblatam* podać obligujemy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym *in loco consiliorum nostro solito die* 21 *Augusti anno Domini* 1752.

Szymon Skarzynski sędzia grodzki łomzyński marszałek koła rycerskiego ziemi łomzinskiej mp.

Łomzen. castr. dissol. N 288 fol. 65

Actum Łomzae .....

Obtulit .....

Instructio.

~~*Laudum*~~ *conventus particularis Lomzensis.*

.....

sienie nieprzystojnego wolnemu narodowi podatkowania i poddanych naszych od tak ... ciężarów uwolnienia, co przez sposoby i srzodki na przeszłych sejmach traktowane udoskonalono ... może i w tem *auo ad occonomiam publicam* do przeszłych instrukcyi j.w. ichmp. posłowie nasi konformować staranie swoje mają. Gdy zaś osobliwie ziemia nasza *ad hanc egestatem* przyszła, że cale monety złotej, srebrnej, miedzianej koronnej nie znamy, ale tylko sąsiedzka między nami cyrkuluje, jaka indziej *extra* tego waloru i kurencyi nie ma, tak u ichmp. wojskowych, jako też *in plebe*, bo się na niej nie znają i brać nie chcą, przez co znaczne ponosiemy szkody, obligujemy tedy j.w. ichmp. posłów naszych, aby się w tym punkcie znosili ze stanami rzeczyp. Co należy do sprawiedliwości ś-tej, na której stoją królestwa, starać się będą ichmp. posłowie, aby defekta mianowicie trybunałów koronnych i innych perysdykcyi poprawione były, a najbardziej żeby elekcya ichm. deputatów *per omnia circa considerationem liberi veto* zachowywane były, a nie przez praktyki, jakie się wbrew prawu dziać zwykły. Czas sejmów ordynaryjnych aby odmianie nie podlegał i sesye sejmowe aby przy świecach nie odprawowały się j.w. ichmp. posłowie nasi *procavebunt*. Uczynione w dawniejszych od j.kr.m.p.n.m. instrukcyach przestroga, aby montawska tama ubezpieczona

była, będzie na pamięci j.w. ichmp. posłom naszym, *ut proponant fundum*, żeby miasta: Gdańsk i Toruń *cum suis territoris tanquam emporia nostra* wielkie zyski i defluitacyi naszej mające sumę raz na zawsze na ubezpieczenie tej tamy obmyśliły i płaciły, żeby *areparante vicinia*, jako i względem stawianiamostu pod Kwidzynem nie nastąpiły czasem jakie *praejudicia*. Z poczty generalnej tak koronnej, jako i litewskiej mogłoby być znaczne *subsidium* napotrzeby publiczne, z której tak wielki prowent idzie *in usus privatos* jednej osoby, a jeszcze *dissidentis*, o co j.ww. ichmp. posłowie mocno domówić się mają. Koekwacya soli suchedniowej z ziemią nurską recesem jej sejmowym i deklaracyą j.kr.m. ziemi naszej przyobiecana i pożądana, aby *tandem* przez szczodrobliwość i hojność łaskawego pana *suum sortiatus effectum*, starać j.ww. ichmp. posłowie nasi jak najusilniej będą, w czem skuteczna kooperacya ich osobliwszą w afektach naszych mieć będzie pamięć. Jurysdykcye duchowne jako w tem co według prawa rzeczyp. należy *intaminate* wenerujemy, tak kiedy wdawanie się sądów duchownych *in jurisdictiones terrestres et castrenses cum laesione* praw ojczystych *et aggravatione aequalitatis* przeciwko oczywistym tak wielu konstytucyom widziemy przykre, więc starać się potrzeba j.ww. ichmp. posłom naszym, aby j.w. jmp. marszałka w.k., któremu nasze powinne rekognicye oświadczamy, zaczęta w tej mierze sprawiedliwa ze wszystkiemi prawie senatorami i ministrami, tudzież województwa naszego mazowieckiego obywatelami u manutencyi swój pożądany skutek z decyzyi stanów rzeczyp. odebrać mogła, o kontynuacyą udoskonalenia interesu tego j.ww.ichmp. posłowie nasi j.w. jmp. marszałka w.k. upraszać mają. Co się tycze interesu względem ordynacyi ostrogskiej *alias* tranzakcyi przez ks. Sanguszka marszałka nadwornego w.ks.l. w grodzie sandomirskim roku przeszłego poczynionych j.ww. ichmp. posłowie ziemi naszej ze stanami rzeczyp. konformować się będą. Lubo zaś prawo rzeczyp. stan duchowny policzyło do jurysdykcyi swieckich, żeby jednak *claustrales personae* na funkcyach deputackich nie mieściły się, na to j.ww. ichmp. posłowie ziemi naszej osobliwą mieć baczność i ... uczynić mają stanom rzeczyp. i mocno ... domówią się, aby prawom w eksceptach mazowieckich opisanym żadna nie działa się derogacya. Księstwo Kurlandzkie aby *supremo dominio majestatis et reip.* zupełnie asekurowane było, zlecamy j.ww. ichmp. posłom ziemi naszej usilnie dopomnieć się i przytem na żadne nobilitacye i indygenaty *sub discrimine* sejmu niepozwalanie. *Exponent* także j.ww. ichmp. posłowie ziemi naszej wprzód *privatim* a potem *etiam publice sensibilitatem nostram* j.w. jmp. podskarbiemu w.k., że na komorach, cłach i inszych urzędach skarbowych znajdują się lokowane niektore osoby *extra aequalitatem* zostające, a ichm. szlachta bracia nasi *sufficientes et capaces* do atkowych funkcyi nie mogąc być pomieszczeni, nie mają *modum benemerendi* ani środków dotentowania przyzwoitej

fortuny i szczęścia, czemu zabiegając, *conferent* j.ww. ichmp. posłowie nasi z tymże j.w. jmp. podskarbim w.k., aby miał na stan szlachecki w tej mierze słuszny i łaskawy wzgląd swój *et comercia privata* od skarbowych ludzi, aby się nie działy, remonstrować będą. Lauda ziemi naszej łomżyńskiej i ziemi rożańskiej o ludziach *illegitimi thori et emancipatis* opisane, aby aprobacyą swoję miały w stanów rzeczyp. j.ww. ichmp. posłowie starać się mają. Przechody ułanów przez posesye braci naszych czyniące różne szkody, aby napotem *circa debitam disciplinam militarem* poskromione były, j.ww. ichmp. posłowie starać się o to, gdzie należy będą. Zagościły się córek ... szlacheckich od rodziców ...lnych opiekunów ... *plus*, tudzież zgwałcenia *securitatis* domów że nikt z rodziców i opiekunów, tak córek swoich, jako też pasierzbic lub w opiece zostających bezpieczny być nie może, więc *sine omni explicatione* byle to dowiedziano, że pannę wykraśćby się kto ważył, *poena capitis una cum complicibus* ażeby był karany i sukcesorowie ażeby nie byli takowych rodziców skradzionej panny do fortuny tak *suorum avorum*, jako też *avorum cognatorum ex masculino et feminino sexu* przypuszczeni o to j.ww. ichmp. posłowie nasi pilnie u stanów rzeczyp., *instabunt*. Osobę i interes jmp. Iwanowskiego starosty sądowego mińskiego osobliwszemu względowi i sprawiedliwości pańskiej j.kr.m.p.n.m. protekcyi j.w. ichmp. posłowie ziemi naszej jak najusilniej zalecą. Tudzież znakomite zasługi w.jmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego starosty łomżyńskiego, aby sprawiedliwą łąską pańską i hojnością majestatu uszczęśliwione były i zaszczycone w tem według przeszłych instrukcyi rekomendacyą ziemi naszej ichmp. posłowie łąskawemu respektowo pańskiemu uczynią. Wyrażą tudzież j.w. ichmp. posłowie osobliwsze podziękowanie majestatowi j.kr.m.p.n.m., że województwu *maiorum* mazowieckiemu raczył z przezornej i łaskawej dyspozycyi swojej obmyśleć z imienia w ojczyźnie starożytnie zasłużonego i z doskonałej *in hierarchia ecclesiastica* przykładności dystyngowanego pasterza j.w. jmks. na Słupowie Szembeka biskupa płockiego. Inne żądania i interesa ziemi naszej *prudentiae dexteritati et activitati* j.ww. ichmp. posłów .....

K. Ł. G. 1746-57 N 199/3 p. 282

Instrukcya ziemi łomżynskiej JWP. Janowi Wandalinowi z Wielkich Kończyc Mniszehowi podkomorzemu wielkiemu Wielkiego Księstwa Iaworowskiemu, Serowieckiemu *etc* staroscie i jmpp. Ignacemu z Przyjmy Przyjemskiemu łomżyńskiemu, zambrowskiem i kotonskiemu staoście posłom na sejm sześć niedzielny ordynaryjny warszawski *ex cadentia* prowincyi wielkopolskiej przypadający w Łomzie na sejmiku przedsejmowym *die* 19 *Agusti anno domini* 1754 *nemine contradicente*, obranym dana.

Niewysławione wiekami ojcowskiej JKMści Pana Naszego Mościwego około ojczyzny naszej a krolestwa swego staranie darem powszechnego błogosławieństwa od Najwyższego Króla Królów zaszczycone i nas wszystkich generalnie i każdego z osobna uszczęśliwiające słodkie panowanie Jego jako wyciąga po nas niesmiertelne rekognicye, tak te potomnym do wysławiania zapisując czasom. My cała ziemia łomżyńska na terazniejszy Kongres przedsejmowy, za uniwesałem JKMści PN. Mościwego zgromadzeni zlecamy jwjmpp. posłom naszym wyżej specyfikowanym z anajpierwszy obowiącek, uczynienie należytego w głębokiej submisyi podziękowania najjasniejszemu majestatowi JKMści PNMsciwego za nieustające w utrzymywaniu powszechnej spokojności i w oddalaniu wszelkich przeciwności pieczołowanie i za tę dobroć ojcowskiego serca pańskiego, że zachowując całość wiary świętej, praw i swobód naszych ojczystych, nietylko przytomnością osoby i majestatu swego, ale też i najjasniejszy familii swojej obecnością pomnaża narodowi naszemu pełne sławy ukontentowania i honoru zaszczyty. Jak zaś zbawienne JKMściPNMsciwego dla powszechnego dobra intencye od początku szczęsliwego panowania Jego nieustanne widziemy i ukognoskujemy, tak tę nieograniczoność ukoronowanej głowy Jego przezornych mysli panskich jwjmpp. posłowie nasi mieć będą przed oczyma swemi za najpierwszy cel rady sejmowej i konformując się do ojcowskich JKMści propozyci oneż ze stanami całej rzeczyptej wiernie i skutecznie sekundować i utrzymać starać się nieuchybią. Ciż jwjmpp. posłwie uczynią powinne rekognicye jwjmpp. ministrim *status et belli utriusque gentes pro continua vigilantia* około całości praw i swobód tudzież *pro manutenta* między sąsiedzkiemi potencyami *tranquillitate et securitate*; obligując tych jmściów aby i dalej powszechną szczęśliwość pod słodkim panowaniem JKMści odwracaniem wszelkich przeciwności zaszczycac nieprzestawali. Stosując się do punktów w instrukcyi JKMści przezornie i zbawiennie wyrażonych obowiązujemy *amore boni publici* jwjmpp. posłów naszych, aby *comunicatis* ze stanami rzeczyptej *consiliis* starali się usilnie wszystko to, cokolwiek zgluby orawa wypadło, do swojej egzekucyi ustawy i obserwancyi przywieść. Było to na dawnych sejmach u stanów rzeczyptej *primum obiectum* aukcya wojska dla bezpieczeństwa wolności życia i fortun naszych, zasłonienia granie, konsyderacyi sąsiedzkich i dla zwrócenia, uchowaj Boże, jakiejkolwiek i teraz jeżeliby się stany rzeczyptej do tego dzieła nakłoniły tedy jwjmpp. posłowie nasi przyłożą mocnego starania, aby *ante omnia* koekwacya podatków prowincyi małopolskiej nastąpiła na zniesienie posłow naszych jw.jmp. podkomorzego wielkiej W.X. Litewskiego *insigni rectitudine* tak z starożytności przeswietnego domu jako też z personalnych doskonałości *ad munia publica* zaszczyconego, tudzież jwjmp. starosty ziemi naszej *per tot functiones publicas* wyprobowanego zupełnie powierzamy i polecamy.

Działo się *in solito consiliorum loco* w kościele farnym miasta Łomży dnia 19 miesiąca Augusta Roku pańskiego 1754.

Antonie Glinka pisarz ziemski i grodzki marszałek koła rycerskiego Księstwa Mazowieckiego ziemi Łomżyńskiej *manu propria*.

K. Ł. G. 1746 No 199/3 p. 284

Actum Łomzae feria quarta ante festum
sancti Bartholomei apostoli proxima
anno Domini 1754to

My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy oraz całe rycerstwo Księstwa Mazowieckiego ziemi łomżynskiej i powiatów do nich należących, zjachawszy się *ad solitum consiliorum locum legibus praescriptum* Łomży na fundamencie wyraznego uniwersału Najjasniejszego Krola JMsci Pana Naszego Mosciwego Augusta Trzeciego szczęsliwie nam panującego, dnia 5 miesiąca Lipca roku panskiego 1754 w Warszawie podpisanego, na dzień dzisiejszy t.j. 19 miesiąca Sierpnia w tymże roku, jako wyżej przypadający, obralismy *unanimi voce et assensu absqve gnavis contradictione* wjmp. Antoniego na Jarzyłach Glinkach Glinkę pisarza ziemskiego i grodzkiego łomżynskiego *plenum moritis et dexteritate virum*, za marszałka, *sub cujus directione cooperante ad praemissa Deo* uprosilismy i obralismy na sejm warszawski w roku terazniejszym przypadający jwjmpp. Jana Wandalina z Wielkich Konczyc Mniszka podkomorzego W. X. Litewskiego Iaworowskiego i Szosurowskiego starostę, i Ignacego Przyjmę Przyjemskiego łomżynskiego zambrowskiego i kolinskiego starostę za posłów ktorym *quam probatissumis et dignissimis in republica civibus* podalismy punkta w osobliwej instrukcyi uchwalone i umówione, *obtestando* tychże jmściów *amore boni publici*, aby raczyli *succurrere magnis virtutibus suis* Kochanej ojczyznie matce naszej *in publico consiliorum consensu* będąc zapewne wyperswadowani za prace i fatygi około dobra pospolitego od nas *prosperitatem publicam delegato* od Najjasniejszego Króla Jmsci PNMsciwego jmp. Jana Skarzyńskiego sędzica grodzkiego łomżynskiego, przy punktach w instrukcyi wyrażonych, do których zdania nasze konformowalismy, za posłów zaś uprosilismy do I.O. Książęcia Jm. prymasa *cum recognitione viceregia dignitatis* wjmpp. Adama Jabłońskiego wojskiego łomzyńskiego i Józefa Ponikiewskiego miecznika gostynskiego, do jwjmp. Branickiego wojewody krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, wjmpp. Piotra Gozdawę Godlewskiego podwojewodzego łomżynskiego i Antoniego Kisielnickiego skarbnikowicza łomzyńskiego. Którzy to jmpp. posłowie do osobliwej od akt im podanej powinni się referować instrukcyi. Co zaś się tycze interesów ziemi naszej, aby miały *suam satisfactionem secundum desideria* braci naszych takowe niżej

wyrażone uchwalamy punkta, a najprzód lubo dwa lauda nastąpiły, jedne na generale warszawskim, drugie w ziemi naszej, że sól suchedniową nie jmpp. dystrybutorowie ale Kancellarya t.j. łomzyńska, zambrowska i kolinska, aby wydawały, jakoz na fundamencie tychże laudów poniewaz wjmp. pisarz ziemi łomzyńskiej asygnacyą ze skarbu na wydanie tejże soli na całą ziemię odebrał i do ksiąg łomżyńskich *per oblatam* podał, lubo to zda się być słusznie i sprawiedliwie, przecież kiedy niektórzy jmście *concives* ziemi naszej mają w tejmierze znas *sensibilitales* więc *fraterno* we wszystkich *certando affectu* tak uchwalamy, że pomienione Kancellarye tego roku wydawać będą, *in futuro* zaś jmpp. dystrybutorowie przez dygnitarzów ziemi naszej *in casu* niedojścia sejmiku obrani, oddawać mają. Co się zaś tycze czopowego i szelężnego, ponieważ to wszystko *ab ultimo laudo* ziemi naszej *anni* 1746 *in suspenso* bez najmniejszej dyspozycyi *ad praesentem actum* i dyspartymentu zostało, zaczym ażeby każdy *pro bene gestis et commodo terrae nostrae peractis* mógł miec swoją satysfakcyą, takową tego czopowego i szelężnego czyniemy dyspozycyą. A naprzód *anno* 1746 *et* 1747 *habita ratione publicae clamitatis particularter* jednak ognia miastom Łomzie, Nowogrodowi, Kolnowi i Zambrowowi oraz Ostrołęce *hoc praecanto*, aby toż miasto ratusz w Ostrołęce dla wygody ziemstwa łomżyńskiego wystawiło, kondonujemy.

Pro anno zaś 1748 wjmp. Nowowiejskiemu podczaszemu buskiemu, *pro anno* 1749 oo. bernardyni ostrołęckim, aby majestat boski błagali i o błogosławieństwo ziemi naszej prosili. *Pro anno* 1750 wielebnym jmpanom benedyktynkom łomżyńskim. *Pro anno* 1751 wjmp. Wądołkowskiemu pisarzowi zambrowskiemu. *Pro anno* 1752 wjmp. Wądołkowskiemu regentowi zambrowskiemu, *hoc praecustodito*, aby funkcyą *in casu oportuno* całej ziemi naszej plemipotencyalną na trybunał radomski odprawił. *Pro anno* 1753 wjmp. Godlewskiemu sędziemu grodzkiemu zambrowskiemu. *Pro anno* zaś *praesenti* 154 wjmpp. Antoniemu Długoborskiemu podsędkowi zambrowskiemu łomżyńskiemu oddajemy. O ludziach zaś, którzykolwiek *illegitimi thori et emancipati* w ziemi naszej znajdują się, ponieważ dawniejsze lauda w tej mierze nastąpiły, więc też same *ad praesens* aprobujemy. Które laudum oraz i instrukcye wjmp. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisawszy, *ad acta castrensia łomzensia per oblatam* podać zlecamy.

Dzieło się w Łomzie w kosciele farnym *die* 19 *Augusti anno Domini* 1754to.

Antoni Glinka pisarz ziemski i grodzki, marszałek koła rycerskiego Księstwa Mazowieckigo ziemi łomzynskiej *manu propria*

Ks. Kan. z r. 1754 N 12/144 fol. 202

Actum in curia regia Łomsensia feria secunda post festum sancti

Luca Evangelista proxima
anno Domini 1754

Obtulit g. Stanislaus Kucharski

My rady dygnitarze i urzędnicy, tudzież całe rycerstwo ziemi łomżynskiej zjechawszy się do Łomży na miejsce publicznym naszem obradom przyzwoite i zgromadziwszy się *in unione animerum pro die decima nona octobris* w roku terazniejszym 1754 do koscioła farnego za inotescensyami dwiema j.w.jm.p. Kazimierza z Misnka Rudzinskiego wojewody i generała ziem naszych wojewodztwa mazowieckiego względem obrania kandydatow podług zwyczajow i praw koronnych do wakujących po komorstwa i pisarstwa urzędow ziemskich łomżynskich na dzien dzisiejszy wyżej wspomniony determinowanych elekcyi naszych wydanemi ktoremu *millenas ferendo gratis* za takowe łaskawe około dobra pospolitego ziemi naszej i zupełną publicznym chęciom satysfakcyą pieczołowanie przystąpilismy najpierwej za dosyc czyniąc prawu, tudzież stosując się do zwyczajow przodkow naszych do obrania marszałka koła naszego rycerskiego jakoż obralismy *consona votorum unanimitate* w.jmp.p. Antoniego Gozdawę Godlewskiego pisarzewicza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego *praestantem affectibus nostris concivem* wszystkich dwoch aktow marszałkiem korego podług zwyczaju *ad locum muneri et authoritati ejus mareschalcatus eqvestri talis praefixum* zaprosiwszy i braterskie oswiadczenie akceptowanej dla ziemi usługi *diserto ore* oderbawszy po tym stosując się do praw naszych ojczystych *terrem* przodkow naszych chcąc widzie *subelectione sacra thamidis falices successus* ziemi naszej i onej *tanquam secunda heroum matris patriotas eadem svavi consonantia* zgadzających *in unum votorum beneplacitum* obralismy kandydatow najprzod od *manus* podkomorstwa ww.ichm.pp. Gabryela Zaruskiego podsędka ziemskiego i Antoniego Glinkę pisarza urzędnikow łomżynskich, Piotra Jozefa Gozdawę Godlewskiego podwojewodziego ziemi łomżynskiej i Jana Kazimierza Nowowieskiego podczaszego buskiego tudzież do pisarstwa ww.jchm.pp. Szymona Skarzynskiego sędziego grodzkiego łomżynskiego, Andrzeja Gałąskę podsędkowicza łomżynskiego, Franciszka Bucinskiego komornika ostrołęckiego i Wojciecha Łubę burgabiego grodzkiego łomżynskiego ktorych publiczne *et de unanimi votorum consensu et beneplacito* obranych kandydatów *subjus majestatuum et paternas gratias* naj.k.jm.p.n.m. jako *insignes in patria viros et hisce muneribus idoneos* w ziemi naszej *qva sago qva toga* z antecessorow swoich i osob własnych dobrze zasłużonych i respektowanych wystawiamy prezentujemy i rekomendujemy oraz *cum generali congresu* ziemi naszej *principaliter* z j.w. wojewodą i generałem ziem wojewodztwa naszego *in defesso studio* zawsze około dobra pospolitego *cum dispendio* zdrowia i fortun pracującym *in generalitate et specialitate*

naj.k.jm.p.n.m. *regne mansvetudini et clementia* oddawając się takowe zjazdu naszego zgodne postanowienie podpisac jm.p. marszałkowi koła naszego ręką własną i *ad acta qvavis publica authentica* podac zlecilismy.

Działo się w Łomzie dnia 19 pazdziernika roku panskiego 1754.

Antoni Gozdawa Godlewski pisarzewicz ziemski i grodzki zambrowski marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej mp.

1761 *Mart.* 16 Łomżyń. gr. obl. N 5/242 fol. 224

Actum Łomzae feria quarta post Dominicam Jubilate proxima anno Domini 1761

Obtulit gn. Thomas Klicki *camerarius terrestris*

Instrukcya ziemi łomzynskiej ww. ichmp. Piotrowi Gozdawie Godlewskiemu podczaszemu ziemi łomżyńskiej i Szymonowi Skarzynskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu tejże ziemi posłom na sejm dwudzielny ekstraordynaryjny warszawski w Łomzie na sejmiku przedsejmowym *die* 16 *Martii anno Domini* 1761 obranym dana.

Pro 1. Ponieważ n.kr.jm.p.n.m., pod którego łaskawym panowaniem nietylko że słodkim cieszemy się pokojem, ale też jako ociec dobrotliwy w całości kraj i fortuny nasze zachowanie, oraz gdy widzi upadek całego królestwa naszego przez zarazę wprowadzenia fałszywej monety, a dobrej wyprowadzenie, czemu zabiegając, aby tenże upadek więcej nie wzmagał się i kraju naszego nie niszczył, że miłościwie sejm esktraordynaryjny szczególnie w tej mierze złożyć raczył, imieniem ziemi naszej ciż j.ww.ichmp. posłowie głębokie złożą majestatowi pańskiemu podziękowanie i rekognicyą.

Pro 2. A że wyrażny uniwersał kr.jm.p.n.m. w szczególności jednę tylko ma w sobie materyą, więc jeżeliby z innych w ojczyznie zachodzących instrukcyi co *insuper eveniri* mogło, j.w.ichmp. posłowie ziemi naszej domówić się w tym punkcie *obligantur*.

Pro 3. Co zaś się tycze właściwej istoty do przyszłego sejmu zciągającej, gdy oczywisty upadek zarazą fałszywej monety nas wszystkich uciemięża, przeto *publicae fidei* obowiązkiem i miłością ojczyzny obligujemy j.ww.ichmp. posłów, aby żadnej innej nie promowując materyi, tylko szczególnie wziąwszy sobie za cel w obradach, jakimby sposobem fałszywa moneta, która się zowie powszechną zgubą, została wykorzenioną, a dobra dla korzyści terazniejszych i przyszłych czasów dobra pospolitego obmyślona była, tudzież aby *ab hinc* taż zła moneta do kraju naszego nie była wprowadzona, a dobra wywożona, usilnie domówią się.

Pro 4. A że obmyślnie na dobrą monetę insze być nie może, chyba przez otworzenie Gór Olkuskich i mennicy w tym punkcie j.ww.ichmp. posłowie *cum recte sentientibus* zdania swoje łączyć będą.

Pro 5. W rekomendowaniu łasce j.kr.m.p.n.m. j.ww.ichmp.: Pocieja oboznego litewskiego, Platera wojewodę mścisławskiego i Borela podkomorzego inflanckiego *ad ministerium* pieczęci mniejszej litewskiej, komu z tych ichm. konferować będzie raczył, przyłożyć starania swego nie ubliżą.

Cetera ichmp. posłom *prudentiae dexteritati et activitati*, oraz wielkiej doskonałości, przezorności *et magnis qualitatibus*, któremu onych *natura ditavit, praecomittuntur*.

Jan Skarżyński regent ziemski i grodzki łomżyński, marszałek koła rycerskiego księstwa mazowieckiego ziemi łomzyńskiej mp.,

Jan Smoleński wojski ziemie liwskiej, koła rycerskiego ziemi łomzynskiej asesor mp.,

Jakób Ponikiewski komornik ziemski łomzynski, koła rycerskiego ziemi łomzynskiej asesor mp.

1764 *Februar*. 6

Nuren. castr. rel. et obl. N 36 f. 541

Actum in curia regia Nurensi
feria sexta post festum
Sanctae Apoloniae Virginis proxima
anno Domini 1764

Obtulit gn. Jacobus Godlewski

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemie łomzeńskiej i powiatów zambrowskiego, kolińskiego i ostrołęckiego zjachawszy się za uniwersałem j.o. książęcia jm. Władysława Aleksandra Pomiana z Łubny Łubieńskiego arcybiskupna gnieźnieńskiego prymasa całej korony polskiej i w.ks. litewskiego *legati nati* na sejmik do Łomży i miejsce obradom zwyczajne i prawami obwarowane na dzień 6 lutego w roku teraźniejszym 1764 uniwersałem tegoż j.o. książęcia jm. prymasa w r. 1763 dnia 12 miesiąca listopada wydanym, do ksiąg grodu łomżyńskiego *feria secunda post festum Jmmaculatae Conceptionis Beatissimae Virginis Maziae* w r. 1763 *per oblatam* podanym na dzień dzisiejszy determinowany, obraliśmy pod konfederacyą i do napisania uchwały nizej wyrażonej za marszałka koła naszego jmp. Stanisława Skarzyńskiego pisarzowicza ziemie łomżyńskiej *plenum meritis et dexteritate virum* i za asesorówtemuż przydaliśmy ichm.pp. Stanisława Wierzbickiego podczaszego podlaskiego i Karola Dzwonkowskiego komornika ziemskiego łomżyńskiego. *Tandem* przeczytawszy uniwersał j.o. książęcia jm. prymasa za ojcowską jego

manudukcyą w teraźniejszych obradach naszych postąpiliśmy sobie, najprzód na przyszłą konwokacyą *e medio nostri* posłów obraliśmy t.j.ww.ichm.pp.: Hilarego Feliksa Trzaskę sędziego ziemskiego łomżyńskiego i Piotra Józefa Gozdawę Godlewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego ziemi łomżyńskiej i tymże ichm. osobliwą daliśmy instrukcyą naszą, *obtestando* onychże, ażeby *in publico et universali consiliorum theatro* wiarę, granice, praw i swobód ojczystych *patrias libertates* szczerze prawdziwie utrzymywali i około nich z jako najrzeczywistrzemi skutkami najusilniej pracowali, punkta w instrukcyi wyrażone promowali, żadnym sięrespektem *pecunia nec placibus*, groźbą ani upomnikiem nie uwodząc tak aby ani przed Bogiem, światem, ani przed nami ni mieli nic, w czemby *scirent se responsuros*. A że swoim kosztem tę funkcyą odprawują, więc na satysfakcyą wdzięczną pamięć w zdarzających się pamięc onym przyrzekamy. Ponieważ zaś królestwo bez administowania sprawiedliwości kraje wszystkie zdobiącej oczywiście pozwolonym nazwać by się mogły prawa i wiary przestępstwem, a przytem pokój wewnętrzny i bezpieczeństwo gruntowne być by nie mogły, zaczem za zgodą powszechną dla wykonywania świętej sprawiedliwości,uskromienia wszelkich swywoli i należytego ukarania, onych sądzenia, oraz spraw w artykulach prawem wypisanych podczas *nterregnum* wynikających do sądu kapturowego obraliśmy sędziów: jm. Piotra Drewnowskiego komornika ziemskiego łomżyńskiego, Bonifacego Konopkę, Stefana Trzaskę komornika ziemskiego ostrołęckiego, Michała Godlewskiego miecznikowicza nurskiego, Adama Trzaskę komornikowicza ostrołęckiego i Jana Wierzbowskiego, Ignacego Grochowskiego, Waleryana Zaniewskiego komornika ziemskiego zambrowskiego, Franciszka Boguckiego, Franciszka Tyszkę, Kazimierza Milewskiego, Stanisława Mianowskiego, Ignacego Smoleńskiego Buczyńskiego, Szymona Jamiołkowskiego, Jakóba Sasinowskiego, któ®zy to ichm. pp. sędziowie na miejscu prawem nakazanem, *non recedento,* przysięgę w prawie wyrażoną obrządkiem trybunałów koronnych powszechnym przed ziemstwem łomżyńskiem wykonali i kadencyą sądów w prawie wyznaczoną do sądzenia sądów swoich determinowali, akta i suscepty *pro commoditate publica* tak tu w Łomzie, jako też w Kolnie i Zambrowie na fundamencie praw i dawnych zwyczajów i uniwersału j.o. książęcia jm. prymasa dla przyjmowania wszelkich *in natura* tranzakcyi *in templum cursum* przez ichm.pp. pisarzów łomżyńskiego i zambrowskiegoczyli te*żregentes seu viceregentes coram* mieć mają, do inwentowania zaś ksiąg sąd kapturowy naznaczy komisarzów, którzy i pierwszy regestr zweryfikują nowy należycie spisać powinni będą, komu zaś z jj.ww.jj.oo. odpisać będzie należało, ażeby jmp. marszałek kołanaszego *quam compentissime* odpisał, onegoż obligujemy, tudzież *instantissime obtestamur* afektem naszym, aby podług praw dawnych i uniwersału j.o. książęcia prymasa miał pilne oko na

wszystkie strony ziemi naszej prowidującej wszelkie bezpieczeństwo prowidującej wszelkie bezpieczeństwo. Jeżeliby się gdzie pokazywali ludzie swawolni, aby ich kazał łapać i do więzienia rzucać dla sądzenia ich i karania wsądach kapturowych, do czego jeżeliby potrzebował większych sił, aby konwokował przez listy pobliższych bracią szlachtę i znosił się w tem z jmp. starostą grodowym do uśmierzenia wszelkich inkonweniencyi prawem obowiązanym. Rozporządzenie zaś czopowego i szelężnego podług konstytucyi *anni* 1717 *ad liberum dispositionem* ziemi należącego, *non praejudicando quidquam ultimario laudo* względem tegoż czopowego i szelężnego *formato* na sądach kapturowych zastąpić będzie powinno i administratora *e colegio sui* do egzekucyi zaległego czopowego i szelężnego ichm.pp. sędziowie kapturowi wyznaczą. Szacując zaś sobie z najgłębszym respektem i najpowinniejszym względem, rekognoskując godność prymacyalną, oraz z należytą wdzięcznścią wielbiąc ustawicznie dla powszechnego dobra ojczyzny starania uprosiliśmy za posłów do j.o. książęcia jm. prymasa w.jmp. Jana Skarżyńskiego podstolego ziemie łomżyńskiej i tegoż jmp. marszałka koła naszego, którym osobliwą daliśmy instrukcyą, obligując, aby przed konwokacyą tę funkcyą odprawili, *spondendo* im prawdziwą obligacyą. które to laudum i w [nieczytelne] opisane wszystkie zgodnie punkta jako strzymać i wypełnić wzajemnie sobie przyrzekamy, tak oneż dla większej uwagi i skuteczniejszej wiary nietylko jmp. marszałkowi koła naszego imieniem naszem podpisać i do akt autentycznych do oblaty podać zleciliśmy, ale też dla tem gruntowniejszego i niewzruszonego utwierdzenia niniejszego laudum i że nie jest prywatnie, ale w przytomności nas wszystkich napisane, niektorzy podpisujemy się.

Działo się w Łomzie na miejscu sejmikowania zwyczajnem *die* 6 *Februarii* 1764 *anno*.

Stanisław Skarzyński pisarzowicz ziemi łomzieńskiej, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemi łozieńskiej mp.,

Karol Dzwonkowski komornik ziemski łomżyńskie, asesor konfederacyi teraźniejszej mp.,

Ignacy Smoleński mp.,

Stefan Trzaska komornik ziemski łomzeński,

Franciszek Mierzejewski mp.,

Joannes Antonius Wierciowski mp.,

Paulus Podgórski mp.,

Waleryan Zaniewski komornik ziemski zambrowski mp.,

Kazimierz Łuniewski mp.,

Franciszek Jakadzki ręką trzymaną,

Adam Trzaska komornik łomzeński mp.,
Kazimierz, Tomasz Czapliccy,
Maciej Zyznowski,
Mateusz i Paweł Jemielici ręką trzymaną,
Hilary Olszewskim
Baltazar Szablowski,
Michał i Wojciech Żebrowscy ręką trzymaną,
Bonifacy Konopka mp.,
Franciszek Konopka ręką trzymaną,
Franciszek Jankowski ręką trzymaną,
Jan Stanisław Kozikowski ręką trzymaną,
Bartłomiej i Józef Kisielnicki ręką trzymaną,
Antoni Trzaska,
Wojciech Trzaska,
Jakób, Jacenty, Jan, Paweł Skarzyńscy ręką trzymaną,
Tomasz Boryczewski,
Jan Śliwowski ręką trzymaną,
Jakób Baczewski,
Krzysztof Żebrowski,
Grzegorz Boguski,
Józef Mieczkowski,
Paweł Kołaczkowski,
Wojciech Kołaczkowski ręką trzymaną,
Kazimierz Żebrowski,
Szymon Boguski,
Marcin Wrzosek,
Marcin Szabłowski,
Walenty Mężyński,
Józef, Szymon, Franciszek Mierzejewscy ręką trzymaną,
Jóżef Miedzwiecki, ręką trzymaną,
Wojciech Buzienski mp.,
Józef Sierzputowski ręką trzymaną,
Jakób Wierzbowski,
Mateusz i Paweł Jemielici ręką trzymaną,

Ignacy Grochowski mp.,

Stanisław Mianowski mp.,

Franciszek Tyszka mp.,

Jakób Sasikowski,

Roch Dmochowski,

Piotr Jastrzębski,

Stanisław Dzwonkowski ręką trzymaną,

Kazimierz Nagórka,

Mateusz Opęchowski, ręką trzymaną,

Kazimierz i Wojciech Żebrowscy ręką trzymaną,

Jan Jastrzębski,

Stanisław Dzwonkowski,

Hilary Dzwonkowski,

Kazimierz Czaplicki,

Jan Szabłowski,

Marcin Szabłowski,

Baltazar Szabłowski ręką trzymaną,

Antoni Trzaska,

Paweł Kołaczkowski ręką trzymaną,

Wojciech Ratowski,

Mateusz Opęchowski,

Stanisław Jankowski ręką trzymaną,

Jan Wysocki,

Ambrozy, Jakób i Kacper Skarzyński ręką trzymaną,

Szymon Brajczewski,

Jakób Boguski,

Jan Sierzputowski mp.,

Szymon Jamiołkowski mp.,

Leon Jastrzębski,

Walenty Chojnowski ręką trzymaną,

Wojciech Trzaska,

Michał, Floryan Tyszkowie ręką trzymaną,

Wojciech i Ludwik Tyszkowie ręką trzymaną,

Józef Ogonowski,

Bartłomiej,Tomasz Żebrowscy ręką trzymaną,

Paweł Mierzejewski,

Stanisław Sierzputowski ręką trzymaną,

Szymon Dąbkowski,

Floryan Tyszka ręką trzymaną,

Wawrzyniec Szumowski ręką trzymaną,

Szymon Godlewski ręką trzymaną,

Szymon Gosiewski mp.,

Franciszek Skarzyński,

Grzegorz Gosiewski,

Baltazar Skarzyński,

Franciszek Krajewski ręką trzymaną,

Tomasz Skarzyński ręką trzymaną,

Szymon Brajczewski,

Andrzej Skarzyński ręką trzymaną,

Godlewski ręką trzymaną,

Mateusz, Mikołaj, Adam Wierzbowscy ręką trzymaną,

Szymon, Kacper Choromańscy ręką trzymaną,

Jan Grabski,

Szymon Baczewski ręką trzymaną,

Ludwik Mioduszewski,

Franciszek Boguski mp.,

Waleryan Zaniewski komornik ziemski zambrowski mp.,

Franciszek Dmochowski mp.,

Ludwik Górski mp.,

Grzegorz Górski mp.,

Franciszek Kozikowski,

Roch Dmochowski ręką trzymaną,

Ignacy Stepnowski ręką trzymaną,

Wojciech Stepnowski,

Grzegorz Jastrzębski ręką trzymaną,

Karol Kołakowski mp.,

Maciej Saniewski mp.,

Paweł Dzwonkowski,

Mateusz Modzelewski, ręką trzymaną,

Józef Godlewski p.z. mp.,

Tomasz i Franciszek Godlewscy, ręką trzymaną,

Stanisław Żędzian,

Walenty Boguski,

Benedkty Sasinowski mp.,

Szymon Szabłowski ręką trzymaną,

Józef Swięcki ręką trzymaną,

Józef Łosiewski ręką trzymaną,

Antoni Czaplicki ręką trzymaną,

Andrzej Tyszka ręką trzymaną,

Paweł Chojnowski ręką trzymaną,

Leon Kołaczkowski ręką trzymaną,

Wojciech, Michał i drugi Michał Konopkowie ręką trzymaną,

Walenty Gałązka ręką trzymaną,

Piotr Żebrowski ręką trzymaną,

Antoni i Wojciech Trzaskowie ręką trzymaną,

Jan Grzymała ręką trzymaną,

Jakób Chojnowski,

Michał Sierzputwski,

Wojciech Sierzputowski,

Kazimierz Mosakowski,

Andrzej Konopka,

Jakób Kozikowski,

Piotr Konopka,

Benedykty Truszkowski,

Wawrzyniec Konopka,

Maciej Konopka,

Andrzej Sierzputowski,

Bartłomiej Jemielity,

Kalikst Radgowski,

Tomasz Modzelewski,

Franciszek Kozikowski,

Wojciech Jemielity,

Nikodem Sierzputowski.

1764 *Februar*. 6

Nuren. castr. rel. et obl. N 36 f. 557
Actum in curia regia Nurensi
feria sexta post festum
Sanctae Apoloniae Virginis proxima
anno Domini 1764

Obtulit gn. Jacobus Godlewski

Instrukcya jj.ww.ichm.pp. Hilarem Feliksowi Trzasce sędziemu ziemskiemu łomżyńskiemu i Piotrowi Józefowi Gozdawie Godlewskiemu pisarzowi ziemskiemu i grodzkiemu ziemi łomżyńskiej posłom tejże ziemi łomżyńskiej przysięgłym na rotę takową: „Ja przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Św. Jedynemu, iż zlecone sobie w instrukcyi punkta przy utrzymaniu wiary świętej karolickiej, praw i wolności, tudzież ułożenia *regiminis futuri* szczerze żadną się prywatą nie uwodząc i ojczyźnie nie szkodząc, popierać będę, a cudzoziemców promowować nie będę" na sejm *convocationis* warszawski w Łomży *die* 6 *mensis Februarii* 1764 *anno* obranym dana.

Wielkiego i łaskawego monarchę korony naszej poslkiej ś.p.najj. Augusta II jako żaden język w życiu jego nigdy należycie wysławić nie mógł, tak po śmierci ziemia nasza z całą ojczyznę dostateczn oddziałować nie potrafi i owszem wraz bardziej żałować będzie, rozpamiętywując niezliczone jego dobrodziejstwa i coraz bardziej poznawając, jakiego to pana utraciła, co jj.ww.ichm.pp. posłowie nas *furius* na przyszłej konwokacyi wyraziwszy, dziękować będą. Najwprzód z osobliwszą dystynkcyą j.o.ks.jm. prymasowi korony polskiego i w.ks. litewskiego za nieustające prace, fatygi i przeczołowanie około dobra pospolitego za gruntownie zgody, jedności i konfidencyi *inter proces* na czem pokój, bezpieczeństwo i wszytkie szczęście rzeczyp. zawisło. Termin elekcyi monarchy aby *in Septembri* roku tego był złożony i króla Polaka rodowitego z ojca i matki rodowitych polskich szlachty i żeby przyszły monarcha w polskim stroju chodził jj.ww.ichm.pp. posłowie *promovebunt*. Ponieważ zaś ojczyzna bez znacznego wojska i dostatecznych sił zostaje, więc sposób skuteczny obmyślający aukcyą wojska z cła generalnego, z myta, od rzezi, z depozytów po miastach, z duplikowanej kwarty z królewszczyzn, a na resztę z dymowego lub z poboru promować będą, strzegąc sie seysyi, owszem spólnie z rzecząp. onym zabiegając, na tym zaś fundamencie szczerze popierać będą warunek przyszłek elekcyi, aby była wolna, zgodna i zupełne dla siebie miała prowidowane bezpieczeństwo, żeby nikt *in campo electorali* absolutnie nie wazył się nominować króla, dopieroż koronować i jeżeliby się kto tak zapamiętały iał znaleść, aby *pro hoste partiae* był deklarowany, łapany i karany, o co jj.ww.ichm.pp. posłowie na

przyszłej konwokacyi *serio* Domawiać się będą. Także asystencye pańskiego aby *numeroso caetu* nie były napełniane i owszem *ad certum numerum* redukowane ażeby żaden z senatorów i ministrów status nie ważył się przyjeżdżać do Warszawy, daleko bardziej do szopy na miejsce elekcyi z kompanią i towarzystwem komputowem, ani z ludźmi cudzoziemskiego zaciągu, ale z proporcyonalną asystencyą stanu szlacheckiego i ażeby w czasie elekcyi modestya wszelka i bezpieczeństwo zachowane było, co ażeby na przyszłej konwokacyi pismem ostrzeżono i mocną obostrzono zostało, *urgebunt*. Widząc jednak i mocno wierząc, iż każdy monarcha czyli to w wolnym narodzie czyli też *in absoluto* przed wieki od Pana Boga jest przejrzany, więc abyśmy się w tej mierze woli i rozporządzeniu Boskiemu nie stali przeciwnemi, owszem abyśmy się do tejże woli Przenajświętszej konformowali, obligujemy jj.ww.ichm.pp. posłów, żeby się na zgodne sentymenta całej rzeczyp. zapatrywali, zgodę i jedność utrzymywali, a w tem czekali kogo nam *in campo electorali* Pan Bóg do serca poda, na resztę nikogo do konkurencyi nie ekskludowali, żebyśmy tem i Pana Boga nie obrazili i żadnego *ex vicinis* nie dysobligowali, opisawszy jakonajgruntowniej warunek elekcyi popierać będą. Aby koekwacya podatków publicznych i uregulowanie onychże podług proporcyi substancyi dóbra i wiosek dla każdego nastąpiło, *instabunt*. Ponieważ zaś podczas trybunałow koronnych różne bezprawia i oczywiste potykają się korupcye, czemu zabieżone potrzebne i żeby deputaci obrani na sejmikach dla wynikających stąd podczas reasumpcyi trybunałów kłótni i zamięszania tamże gdzie są obierani, przysięgali i żeby osobliwsze *subseliumi* na sądzenie ministrów, senatorów, urzędników, deputatów i tych wszystkich, co korumpują i korupcye biorą zinwentowane było i wymiar sprawiedliwości wyznaczony był, znosić się *cum recte sentientibus* będą *et promovebunt*. O ustanowienie praw o sukcesyach chociażby *ad tenorem* korektury pruskiej, tudzież prawa prześwietnej prowincyi pruskiej, ażeby we wszytkich punktach zachowane było, także też i nasze ekscepta mazowieckie we wszelkich kondycyach onegoż obserwowane zostawało, usilnie domawiać się będą. *Relationis* sejmiki w ziemiach czy po doszłych, czyli niepodoszłych sejmach aby *in spatio* niedziel dwunastu po sejmie dla zachowania wewnętrznie dobrego porządku składan bywały. Rezydencye senatroów *ad minimum* dwunastu żeby zawsze przy królu było, a na ekspens jm. ze skarbu koronnego płaca była obmyślona, pamięci jj.ww.ichm.pp. posłów polecamy. Także za granicę żaden senator ani urzędnik koronny żeby nie wyjeżdżał, chyba z wiadomością rzeczyp. albo *ex senatur consilio sub poena per duelionis serio* ostrzegą. Jako zaś głos wolny fundujący się *jure octandi* jest najprzedniejszy klejnot wolnego narodu tej rzeczyp., tak *monutentionem* onegoż konstytucya *anni* 1718 *folio* 394 *titulo* „Głos wolny" na sejmach, sejmikach i wszytkich publicznych

zjazdach *in perpetuum* nakazała, zaczem *publica fide obtestamur* jj.ww.ichm.pp. posłów ziemi naszej, aby nigdy *super pluralitatem* nie pozwolili i owszem tak ta konstytucya *anni* 1718 *de libera voce wetandi* napisana, jako też druga *anni* 1736 *titulo* porządek sejmowania, gdzie *libertac sentienti et jus vetandi* ostrzerzone i inne tym podobne aby we wszystkiem zachowane były, najusilniej starać się będą. *Pacta conventa* dla przyszłego monarchy aby na sejmie *convocationis* ułożone były, jj.ww.ichm.pp. posłowie nasi domówią się. Ekspektatywy na wakanse z okienkami, co jest przeciwko wyraźnemu prawu, aby nie wychodziły, w tem mocne uczynią ostrzeżenie. O sposobie uprowadzonej fałszywej monety i wyszukaniu autora onejże na satysfakcyą ponoszącym krzywdę i stratę fortun oczywistą przez następujące absolutne zniszczeniem kraju mocą użytą wbrew prawu jednej osoby redukcye, tudzież otworzenie Gór Olkuskich i żeby do królewskiej z opisaniem pewnem najgruntowniejszego bezpieczeństwa i pożytku kraju należało dyspozycyi *cum rep. sentent*. Zbory kalwińskie i iluterskie jeden w Toruniu, a dwa na Spizu przeciwko wyraźnej konstytucyi *anii* 1717 *de novo* wystawione aby stąd między religią rzymską nie szerzył się *Luteranismus* był zrzucone, *serio urgebunt*. Most na Wiśle pod Warszawą, aby przed elekcyą przyszłą był *ante omnia* wystawiony sumptem skarbu koronnego i litewskiego, oraz z ekonomii królewskich, jj.ww.ichm.pp. posłowie domówić się niezapomną. Żeby zaś krew szlachecka większy miała plac i fundusz do wyżywienia, zaklinamy jj.ww.ichm.pp. posłów *amore boni publici*, a *seriam* na tę postawili *animadversionem*, żeby na komorach i cłach rzeczyp. żaden cudzoziemiec, mieszczanin, ani *plebejae personae* ludzie nie mieścili się i na przyszłej konwokacyi postanowili zaraz *revisionem* i gdzieby się pokazać miało, intymowali jmp. podskarbiemu koronnemu, aby *ex nunc* relegował a szlachcie *attendentiam* oddawał. Znaczną stąd dla ziem wszytkich województwa mazowieckiego często staje się krzywda, że *concursus* zjeżdżający się z całego województwa na elekcyą jednej alternaty, zrywa generały mazowieckie, zaczem aby w tem ziemia ziemi nie czyniła żadnego sprzeciwienia się, ażeby podług alternat ziemia każda obierała sobie swego deputata, co jj.ww.ichm.pp. posłowie, aby na tę stanęła konstytucya, promowować będą, aby przyszły *regnant* jednej osobie nie dawał nie dawał kilku starostw, ani *jura comunicativa* dla niewiast, tylko jedne starostwo albo dzierżawę, tudzież aby do urzędów koronnych i ziemskich *circa qualitatem* onychże królewszczyzny były przyłączone,*promovebunt*. O przyczynenie także soli suchedniowej na ziemią naszę, o czem już od dawnych czasów była jakakolwiek uczyniona nadzieja w kancelaryi koronnej, teraz u jmp. podskarbiego koronnego, jj.ww.ichm.pp. posłowie starać się będą. A że poczta jest *cor reip.*, więc aby zawsze w ręku urodzonych szlachty polskich i posesyonatów zostawała i przy generalstwie poczt koronnych i litewskich ażeby j.w.jmp. Andrzej

Mokronowski, rekognoskując jego w ojczyźnie zasługi, utrzymał się, mocniej i najusilniej ciż jj.ww.ichm. pp. posłowie nasi *interponent*. Także *promovebunt* jj.ww.ichm.pp. posłowie na przyszłym sejmie *convocationis*, ażeby, da Bóg, *futuro regnanti* zaleceni byli *ad panem bene merentium minis teriorum regni* t.j. do wielkiej pieczęci j.w.ks.jm. Adam Krasiński kameniecki, Antoni Wółłowicz łucki, Hieronim Szeptycki płocki biskupi, Marcin Łubiński antydyakon krakowski, Maciej Mostoski scholastych gnieźnieński, a zaś do mniejszej jj.ww. Andrzej Zamojski inowrocławski, Tomasz Sołtyk łęczycki wojewodowie, Feliks Czacki podczaszy koronny, Andrzej Mokronowski generał wojsk koronnych i Józef Skrzetuski starosta mogilnicki, do litewskiej zaś jj.ww. Eustachy Potocki generał artyleryi w.k. litewskiego, Ludwik Pociej strażnik i Joachim Potocki podczaszy w.ks. litewskiego starostowie grodowi, aby *integritatem* starostw utrzymywali i [nieczytelne] windykowali. *Caetere activitati* ichm.pp. posłom zlecamy.

Stanisław Skarzyński pisarowicz ziemski i grodzki łomżyński, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.

1764 *Februar*. 6

Łomżyń. gr. obl. N 5/242 fol. 290/315

Actum Łomzae in curia regia
sub interregno feria quarta
post festum Pucificationis Gloriossimae
Virginis Mariae proxima
anno Domini 1764

Obtulit generosus Mathias Chludzieński

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy i rycerstwo ziemi łomzieńskiej, to jest, ww. ichmp.:

Antoni Glinka podkomorzy ziemi łomzieńskiej, starosta makowski,

Ignacy Przyjemski łomzieński, koleński, zambrowski starosta,

Antoni Małachowski starosta ostrołęcki,

Romuald Wyszkowski podczaszy, podstarosta i sędzia grodzki koleński, chorąży chorągwie pancernej j.w.jmp. Skorzewskiego podkomorzego poznańskiego,

Gabryel Zaruski podsędek ziemski,

Ludwik Mostowski cześnik,

Adam Jabłoński wojski,

Jan Kisielnicki skarbnik łomzieńscy,

Bartłomiej Wądołkowski pisarz ziemski i grodzki,

Kaźmierz Gozdawa Godlewski podstarosta i sędzia grodzki zambrowski,
Antoni Bukowski cześnik czerniechowski,
Jan Drewnowski komornik graniczny łomzieński,
Zygmunt Mrozowski miecznik ziemi rożańskiej,
Dyonizy Zaleski liwski, Antoni Zbierzchowski wołyński stolnikowie,
Szymon Suski sędzic ziemski zambrowski,
Stanisław podstolic łomzieński, Józef skarbnikowicz wizki Kisielniccy,
Józef Grudowski cześnik Inflantski,
Daniel Mieczkowski sędzic koleński,
Adam Łempicki, Roch Klicki komornicy ziemscy łomzieńscy,
Józef Barzikowski miecznikowicz łomzieński,
Jakób Wiszowaty koleński, Józef Wądołkowski zambrowski regentowie ziemscy i grodzcy,
Józef i Onufry Wyszkowscy łowczycowie bielscy,
Antoni Zaruski łomzieński, Antoni Grzymała zambrowski miernikowie,
Szymon Skiwski rotmistrzowicz drohicki,
Paweł Chojnowski komornik łomzieński,
Andrzej Gałązka podsędkowicz łomzieński,
Ferdynand Korbowicz Skarbnikowicz bracławski,
Aleksander i Stanisław Mostowski cześnikowiczowie łomzieńscy,
Karol Walewski koleński, Tomasz Truszkowski łomzieński komornikowie ziemscy,
Józef Mrozowski miecznikowicz rożański,
Konstanty Skrodzki koleński, Antoni Krajewski zambrowski komornikowie ziemscy,
Andrzej Szumowski, Wojciech Łuba, Piotr Tyszka, Józef Buczyński, Adam Podbielski burgrabowie grodzcy łomzienscy,
Leon Filipkowski, Wojciech Rakowski burgrabiowie grodzcy koleńscy,
Kazimierz Kołakowski,
Paweł Kruszewski skarbnik łomzieński,
Józef Sasinowski,
Jan Duczymieński,
Andrzej Bruleński,
Paweł Chludzieński,
Aleksander Czaplicki,
Gaspar Krajewski,
Paweł Ramatowski,

Grzegorz Szumowski,
Marcin Wyszomierski burgrabia zambrowski,
Fabian Jeziorkowski,
Jan Mostowski czesnikowicz łomzieński,
Jakób i Teodor Danowscy,
Wojciech Wykowski,
Józef Obydzieński,
Bartłomiej Filipkowski,
Paweł Skrocki,
Gabryel Danowski,
Wiktoryn Wiszowaty,
Józef Gniazdowski,
Tomasz Klicki,
Maciej i Paweł, Wojciech Wawrziniec Chludzieńscy,
Józef i Stanisław Kołakowscy,
Jan Gromadzki,
Łukasz Wścieklica,
Wacław, Wojciech, Franciszek, Jan i drugi Franciszek i Jan tudzież i Mikołaj Włotkowscy,
Mateusz Skrocki,
Franciszek i Mikołaj Rykaczewscy,
Wojciech, Michał, i Grzegorz i Maciej Rudzcy,
Jakób Borzymowski,
Walenty Drożęcki,
Waleryan i Gaspar Borawscy,
Piotr Drożęcki,
Walenty Ossowski,
Jan Wądołkowski,
Wojciech i Leon Krajewscy,
Mateusz Kossakowski,
Szymon Mioduszewski,
Grzegorz Wądołkowski,
Stanisław Tyszka,
Gaspar Milewski,
Piotr Gacki,

Wojciech Szumowski,
Kazimierz Krajewski,
Stanisław Dąbrowski,
Piotr, Jakób, Wawrzeniec, Franciszek, Benedykty Dłużniewscy,
Michał, Jan i Tomasz Staniszewscy łowczycowie łomzieńscy,
Stefan Kulesza,
Jakób i Stanisław Bruleńscym
Wojciech Zaleski,
Szymon Zagroba,
Michał Zaleski,
Stanisław Żebrowski,
Józef Sudkowski,
Walenty Cholewicki,
Kazimierz Krajewski,
Bartłomiej Wdziekuński,
Grzegorz Gosiewski,
Maciej Gacki,
Szymon Gosiewski,
Jakób Zaręba,
Andrzej Prosieński,
Jan Przezdziecki,
Szymon Jałbrzykowski,
Jan Modzewski,
Fabian Dzwonkowski,
Jan Podbielski,
Andryan i Wojciech Lubiejewscy,
Maciej Prosieński,
Jan Gniazdowski,
Kazimierz Prosieński,
Adam Filochowski,
Szymon Dobkowski,
Wicenty Krajewski,
Krzysztof Damięcki,
Józef Stepnowski,

Maciej i Paweł Chełstowscy,
Ignacy Żebrowski,
Walęty Damięcki,
Michał Gerwatowski,
Łukasz, Wojciech, Grzegorz Bobieńscy,
Adam Jarmutowski,
Szymon Modzelewski,
Andrzej i Florjan Stepnowscy,
Antoni, Franciszek, Kazimierz, Władysław, Wojciech, Józef Mierzejewscy,
Maciej Bobieński,
Wojciech Wawrzeniec Konopkowie,
Paweł Kołaczkowski,
Paweł Chojnowski,
Paweł, Adam, Bartłomiej, Krzysztof, Stanisław, Szymon, Józef, Sebastjan, Jacenty, Jakób Mierzejewscy,
Marcin Chojnowski,
Tomasz Dłużniewski,
Walenty Łoszewski,
Andryan Pieńkowski,
Jacenty Mściwujewski,
Walenty Chojnowski,
Piotr Jarmutowski,
Bartłomiej Żebrowski,
Tomasz Stepnowski,
Wojciech Żebrowski,
Kadzmierz Szczycieński,
Jan Głazewski,
Walenty Mostyło,
Antoni Grabowski,
Jakób Wojsz,
Marcin, Floryan i Felicyan Tyszkowie,
Jakób i Wojciech Dąbkowscy,
Gaspar Tomasz i Jakób Mierzejewscy,
Sebastyan Czarnowski,

Piotr, Idzi i Antoni Mierzejewscy,
Jakób Wrzosek,
Andrzej i Szymon Chojnowscy,
Paweł i Piotr Łubowie,
Grzegorz Chojnowski,
Antoni Jastrzębski,
Michał Mierzejewski,
Łukasz Konopka,
Maciej i Wojciech Modzelewscy,
Wojciech Boguski,
Jan Grzymała,
Tomasz i Antoni Żebrowscy,
Franciszek i Macie Modzelewscy,
Jakób Boguski,
Jan Chojnowski,
Antoni Tyszka,
Maciej Opęchowski,
Jan Trzaska,
Franciszek Dąbkowski,
Mateusz Kurpiewski,
Stanisław Truszkowski,
Adam Jastrzębski,
Franciszek i Felicyan Chojnowscy,
Marcin Jankowski,
Józef Sulkowski,
Adam Gardocki,
Antoni Popkowski,
Józef Kołakowski,
Józef Mściwujewski,
Stanisław Cwalina,
Józef i Antoni Komorowscy,
Jakób Borzymowski,
Franciszek Kozikowski,
Stanisław Kołakowski,

Jan Roginski,
Franciszek Konopka,
Jan Gromadzki,
Tomasz Wszczeklica,
Karol, Antoni i Jan Gorscy,
Stanisław Slesieński,
Paweł Skrodzki,
Józef, Tomasz i Adam Rakowscy,
Stanisław i Szymon Włodkowscy,
Szymon i Tomasz Grzymałowie,
Antoni Janiszewski,
Antoni Wszeborowski,
Tomasz Mieczkowski,
Wojciech Rudzki,
Piotr Drożęcki,
Piotr Włodkowski,
Adam Buczyński,
Wojciech Dąbkowski,
Jan i Stanisław Filochowscy,
Szymon Łuba,
Wojciech i Jan Chrostowscy,
Józef i Stanisław Olszewscy,
Walenty Szlaski,
Szymon Kaczynski,
Jan Grabowski,
Wojciech Stepnowski,
Mateusz Olszewski,
Ignacy Grabowski,
Antoni Łaguna,
Józef Lubiejewski,
Michał Gumkowski,
Andrzej Mieczkowski,
Szymon Szabłowski,
Andrzej Jakacki,

Michał Tyszka,
Marcin Mierzejewski,
Franiszek Herbowski,
Szymon Gałecki,
Antoni Grabowski
i inni *in magno caetu* zjechawszy się na miejsce obrac naszych zwyczjne na dzień dzisiejszy, to jest 6 miesiąca lutego roku pańskiego 1764 za uniwersałem j.o.ks.jm. Władysława Łubinskiego arcybiskupa gnieznienskiego *legati nati* korony polskiej i w.ks.l. prymasa i pierwszego książęcia, który gdy nas upewniać raczy o wypełnionych Boskich na najjaśniejszym Auguście III królu naszym polskim śmiertelności wyrokach oraz zachęcając do jedności, miłości i wspólnego ojczyzny ratowania, jako jednej matki synów, więc tę jego insynuocye zbawienne sprawiły to w nas pragnienie, abyśmy sejm terazniejszy antekonwokacyjny według przezornych i chwalebnych jego sentymentów w dobrej konfidencyi i przyzwoitej w terazniejszej sytuacyiprzyjaźnie zaczęli i zakończyli, ale kiedy konkurencye laski marszalkowskiej ichmp. braci zgodnychdo tej funkcyi nam tego szczęścia nie dopuściła, zaczym nie odstępując przykładów onych antenatow naszych i innych dawne szacując zwyczaje *sub interregnis* praktykowane nie chcąc widzieć ziemi naszej bez rady, sprawiedliwości i bezpieczeństwa, wziąwszy na pomoc Boga Zastępów, Królowej Polski i świętych patronów, pośliśmy do konfederacyi *per pluralitatem votorum* wszyscy, obowiązując się wiarą, honorem i sumieniem nie odstępować się, zgodę jedną jedności między sobą utrzymywać i promowować, jako onym i kochającymojczyznę Polakom należy i puty w tej jednostajnej i nierozerwanej trwać lidze i konfederacyi *per pluralitatem votorum* postanowionej, puki nieograniczona i niepojęta dobroć Boska dzieła bez fundamentu ugruntować nie możemy, więc *pluralitate votorum* obraliśmy za marszałka w.jmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łożyńskiego, kolińskiego, zambrowskiego starostę powagą, zasługami i kredytem w ojczyznie i ziemi naszej dystyngowanego i aby mu mogło *levius* być to *onus*, przydaliśmy *pro consiliariis* w.ichmp. Romualda Wyszkowskiego podczaszego ziemi łomżyńskiej, podstarostę i sędziego grodzkiego kolińskiego, chorążego chorągwi pancernej, j.w.jmp. Skarzewskiego podkomorzego poznańskiego, Bartłomieja Wądołkowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, którzy ww.ichm. marszałek i konsylyarze lubo *plenam merentur fidem* u nas, jednakże zaraz *in eam* wykonali *jurament rotham*: „Ja NN przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś-tej Jedynemu, że idąc do konfederacyi *non alio motivo et intentione* tylko *circa tuitionem* wiary ś. katolickiej rzymskiej wolnej elekcyi króla przyszłego, praw i wolności, zgodę, jedność utrzymywać będę i nigdy do żadnej

przeciwnej strony wiązać się nie będę i nie cudzoziemca, tylko Polaka *ex patre et matre* urodzonego, wolności i prawa nasze znającego promowować będę", (przysięgali). Po którem obraniu ww. marszałka i konsylyarzów przystąpiliśmy do przeczytania listów i punktów do instrukcyi j.o.ks.jm. prymasa i j.o.jmp. Branickiego kasztelana krakowskiego, hetmana w.k. i jw.jmp. Bielinskiego marszałka w.k., do ziemi naszej pisanych, potem obraliśmy na przyszłą, da Pan Bóg, konwokacyą *e medio nostri concives et possessionatos* wielkich imion, tak przez swoich antecesorów, jako przez siebie samych i własnych przymiotów do usług ojczyzny aplikujących się, jej dobrze życzących i zieminaszej, jww,ichmp.: Antoniego na Jarzyłach Glinkach etc. Glinkę podkomorzego ziemi łomżyńskiej, starostę makowskiego, Antoniego hrabię z Małachowic Nalęcza Małachowskiego starotę ostrołęckiego posłów, którzy, idąc torem przodków naszych i dawnych zwyczajów, *sub interregnis* praktykowanych na tę funkcyą, wypełnili*jurament in eam rotham*: „Ja NN. przysięgam Pau Bogu Wszechmogącemu w Trójcy S. Jedynemu, iż zlecone sobie w instrukcyi punkta przy utrzymywaniu wiary s. katolickiej rzymskiej, praw i wolności, tudzież ułożenia *regiminis futuri* szczerze i poczciwie, żadną się prywatą ani obietnicą nie uwodząc i ojczyznie nie szkodząc, popierać będę i nie cudzoziemca tylko Polaka *ex patre et matre* urodzonego, wolności i prawa nasze znającego, promowować będę" (wykonali). Którym j.ww.ichmp. posłom osobliwą daliśmy instrukcyą *observando*onych, aby *in publico consiliorum theatro pro religione et regione ac libertatibus* szczerze, rzetelnie *et independenter* pracowali, punkta w instrukcyi podane *ad effectum* przyprowadzili, żadnym się respektem, ani prywatą nie uwodząc, tak aby przed Bogiem i przed nami nie mieli nic nigdy *ad excusandum*. Konsyderując i szanując także powagę j.oo.ks.jm. przymasa i jmp. kasztelana krakowskiego hetmana w.k., uprosiliśmy za posłów do j.o.ks.jm. prymasa ichmp. Józefa Kisielnickiego skarbnikowicza wizkiego, Daniela Mieczkowskiego sędziego kolińskiego; do j.o.jmp. kasztelana krakowskiego w.k.ichmp. Adama Jabłonskiego wojskiego, Stanisława Kisielnickiego podstolica łomżyńskich, którzy swoją od w.jmp. marszałka konfederacyi naszej mieć będą instrukcyą. A że tak jw.ichmp. posłowie na sejm konwokacyjny, jako do j.oo.ks.jm. prymasa i jmp. kasztelana krakowskiego hetmana w.k. uproszeni *prio sumptu* te funkcye odprawic deklarowali, tedy onym wdzięczność i pamięć w sercach naszych przyrzekamy. Wiemy bowiem, iż żadne królestwo, państwo i rzeczyp. bez sprawiedliwości stać, nie może, gdyż na nie pokój wewnętrzny, bezpieczeństwo życia i fortun naszych ucalenie fundować się zwykło, zaczem za zgodą naszą dla administrowania świętej sprawiedliwości, wszelkich występków ukarania, onych sądzenia, oraz spraw podczas *interregnum* wynikających, do sądu kapturowgo obraliśmy sędziów ww.ichmp.:

Antoniego Glinkę podkomorzego ziemi łomżyńskiej, starostę makowskiego,
Ignacego Przyjemskiego łomżyńskiego, kolińskiego, zambrowskiego starostę,
Antoniego Małachowskiego starostę ostrołęckiego,
Romualda Wyszkowskiego podczaszego, podstarostę i sędziego kolińskiego, chorążego chorągwi pancernej,
jw. jmp. Skarzewskiegopodkomorzego poznańskiego,
Gabryela Zaruskiego podsędka,
Ludwika Mostowskiego cześnika,
Adama Jabłońskiego wojskiego,
Jana Kisielnickiego skarbnika łomżyńskich,
Bartłomieja Wądołkowskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego,
Kazimierza Gozdawę Godlewskiego podstarostę i sędziego grodzkiego zambrowskich,
Antoniego Bukowskiego cześnika czernichowskiego,
Jana Drewnowskiego komornika granicznego łomżyńskiego,
Zygmunta Mrozowskiego miecznika ziemi rożańskiej,
Dyonizego Zalewskiego stolnika liwskiego,
Antoniego Zbierzchowskiego stolnika wołyńskiego,
Szymona Suskiego sędzica zambrowskiego,
Stanisława podstolica łomżyńskiego, Józefa skarbnikowicza wizkiego Kisielnickich,
Józefa Grudowskiego cześnika inflanckiego,
Daniela Mieczkowskiego sędzica kolińskiego,
Adama Łempickiego, Rocha Klickiego komorników ziemskich łomzyńskich,
Józefa Bardzikowskiego miecznikowicza łomżyńskiego,
Jakóba Wiszowatego kolińskiego,
Józefa Wądołkowkiego zambrowskiego regentów ziemski i grodzkich,
Józefa i Onufrego Wyszkowskich łowczyców bielskich,
Antoniego Zaruckiego łomżyńskiego, Antoniego Grzymałę zambrowskiego mierników,
Szymona Skiwskiego rotmistrzowicza drochickiego,
Pawła Chojnowskiego komornika łomżyńskiego,
Andrzeja Gałąskę podsędkowicza łomżyńskiego,
Ferdynanda Korbowskiego skarbnikowicza bracławskiego,
Aleksandra, Stanisława Mostowskich cześnikowiczów łomżyńskich,
Karola Walewskiego kolinskiego, Tomasz Truszkolawskiego łomżyńskiego komorników,
Józefa Mrozowskiego miecznikowicza rożańskiego,

Konstantego Skrodzkiego Kolińskiego, Antoniego Krajewskiego zambrowskiego komorników ziemskich,

Andrzeja Szumowskiego, Wojciecha Łubę, Piotra Tyszkę, Józefa Buczynskiego, Adama Podbielskiego burgrabich grodzkich łomżyńskich,

Leona Filipkowskiego, Wojciecha Rakowskiego burgrabich grodzkich kolinskich,

Kazimierza Kołakowskiego bracławskiego, Pawła Kruszewskiego żytomierskiego skarbników,

Józefa Sasinowskiego, Jana Duczyminskiego, Andrzeja Brulinskiego, Pawła Chludzinskiego, Aleksandra Czaplickiego, Pawła Romotowskiego,

którzy ww.ichmp. sędziowie zjachawszy się tu do Łomży na dzień 27 miesiąca lutego, to jest *pro feria secunda post Dominicam sexagesimae anno praesenti* na ratuszu *juxta legem et veteres praxes* po obradzie j.ww. deputatom trybubalskim przepisaną wykonawszy, sądy kapturowe reasumować będą, żaden zaś do tej funkcyi i przysięgi z ichmp. sędziów przypuszczony być nie ma, któryby był *processibus condemnationibus et convictionibus juris et facti obnoxius ab obiectione* zaś tak przez siebie, jako *subordinatas personas nemo arceatur*. A ponieważ jmp. Piotr Gozdawa Godlewski przeszły podczaszy łomżyński *praesumprive et ultra nec postposita liberitate et authoritate legum* nie uważając na tyle manifestów ichmp. urzędników i braci szlachty ziemi naszej łomżyńskiej pisarstwa ziemskiego i grodzkiego łomżyńskiego domaga się i onego pretenduje, będąc *sub nexu juris,* to jest kondemnatami *sub actuin curia regia Ostroviensia in terminis quaerelarum feria quinta post festum S. Lucae Evangelistae proxima anno Domini* 1776 *ex parte generosi Joannis protunc vicenotarii terrestris ey castrensis Camenecensis Mazoviae nunc vero camerarii granicialis terrae Łomzensis* Drewnowski *super successoribus olim magnifici Jacobi* Gozdawa Godlewski *notarii terrestris et castrensis Zambroviensis atque magnifico Hilario protunc dapifero Novogrodensi ad praesens judice terrestri Łomzensi* Trzaska, *nec non super magnifico Joanne* Skarżynski *subdapifero et vicenotario terrestri et castrensi Łomzensi ex parte nobilium Adami et Mariannae de* Chomętowski Niedzwiedzkich *atque Theressiae de* Niedzwiedzkie Boguska *cum assistentia mariti sui Łomzae in curia regia feria secunda post festum Scapularis Beatissimae Virginis Mariae proxima anno Domini* 1763 otrzymanemi, kótre *arcent* każdego szlachcica *abomni activitate et punctione publica* i akta tak łomżyńskie, jako i kolinskie tenże jmp. Piotr Godlewski *violenter* odbić kazał, o co wszystko jest intentowany proces do prześwietnego trybynału koronnego Piotrowskiego, zaczym jako gonie znamy za pisarza ziemskiego i grodzkiego łomżyńskiego, tak *praesenti laudo* obligujemy w.jmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego,

kolińskiego starostę marszałka konfederacyi naszej, ażeby akta ziemi naszej *publica* w Łomzie *instantnec* wraz z nami, *qua* starosta grodowy wziął w swoją dyspozycyą i *ad custodiam* onych, oraz przyjmowania wszystkich tranzakcyi grodowych *possessionatos probatos et idoneos* do tej funkcyi postanowił *viros*, to jest, ichmp.: Piotrra Tyszkę łomżyńskiego i Wojciecha Rakowskiego kolińskiego burgrabich grodzkich, a przeszłych vicesregentów, a w Kolnie *propter commoditatem* ichmp. obywatelów powiatu kolińskiego w tydzień po sejmiku aby także *suscepta* była *eadem methodo et praxi* tak akta, jako i aryngi do tranzakcyi wszelkich, jako i w Łomzie *praecomittet* jmp. Józefowi Kisielnickiemu skarbnikowiczowi wizkiemu i Karolowi Walewskiemu komornikowi ziemskiemu kolinskiemu, o co my *praesenti laudo* ich obligujemy. Akt zapisany taki być ma: „*Actum Lomzae in curia regia sub interregno feria etc*.", początek do tranzakcyi wszystkich: „*Coram officio at actis capturalibus vigore laudo terrae istius institutio et rescratis comarens personaliter etc*",jeżeliby zaś kto *praesenti laudo et dispositioni nostrae* sprzeciwiać się odważył *pro violatore actorum publicorum et publicae securitatis* mieć go będziemy i wolno będzie każdemu z nas i wszystkim razem *pro poenis ad viciniora judicia capturalia* pozwać. A że powiat zambrowski ma swego pisarza, zaczem aby *omnis commoditas* w tym powiecie wszystkim obywatelom była dla przyjmowania tranzakcyi *in fundamento* praw i zwyczajów dawnych oraz uniwersału j.o.ks.jm. prymasza *constituet* tenże jmp. pisarz zambrowski *subalternos suos* na listy do ziemi naszej pisarze, aby w.jmp. marszałek w konfederacyi naszej *quam copetentissime* odpisać raczył onegoż *obsecramus*. Mając wzgląd na zacność domu i własne zasługi jmp. Jana Kisielnickiegoskarbnika ziemi naszej, który użalił się przed nami w. ichm. państwo staorstow augustowskich o nieuczynienie dosyć dekretowi brańskiemu *ratione* pofkomorstwa z dóbr jego dziedzicznych Porytego i Korzenistego w ziemi łomżyńskiej leżących, do starostwa augustowskiego zbiegłych, więc obligujemy w.jmp. marszałka konfederacyi naszej, aby list napisał *persvadendo et obtestando* do tychże w.ichmp. starostów augustowskich o wydanie onych, tudzież *instantissime* obligujemy w.jmp. marszałka konfederackiego, aby według dawnych praw i uniwersału j.o.ks.jm. prymasa miał pilne oko na wszystkie strony ziemi naszej *providendo* jej *omnem securitatem* i jeżeliby się gdzie pokazywali ludzie swawolni, aby ich kazał łapać, do więzienia rzucać dla sądzenia i ukarania onych w sądach kapturowych, do czego jeżeliby potrzebował *majores vires*, aby *etiam* konwokował przez listy pobliższą braci szlachtę, znosząc się w tem z ww.ichmp. rotmistrzami ziemi naszej, ktoby zaś nie chciał asystować w.jmp. staroście i marszałkowi naszemu albo od niego ordynowanemu, takowy w sądach kapturowych *respondere* będzie większej i prędszej gotowości oraz dla sposobniejszego wybierania się na przyszłą elekcyą

obraliśmy *eventualiter* za rotmistrzów w ziemi naszej, to jest, z powiatu łomżyńskiego ww.ichmp.: Ignacego Przyjemskiego łomżyńskiego, koleńskiego, zambrowskiego starostę i marszałka konfederacyi ziemi naszej, z zambrowskiego Antoniego Małachowskiego starostę ostrołęckiego, z powiatu kolińskiego Jana Kisielnickiego skarbnika, z powiatu ostrołęckiego Antoniego Glinkę podkomorzego łomżyńskich starostę makowskiego,którym to ichmp. oraz i jmp. marszałkowi ziemi naszej, ponieważ funkcya i usługa ich znacznego potrzebuje kosztu, tedy na przyszłym sejmiku *relationis* rekompensę obmyślić deklarujemy, stosując się do prawa *titulo* okazywanie popisy w każdym powiecie na miejscach zwyczajnych na przyszłym sejmiku *relationis* czas naznaczyć zechcemy *salva constitutione anni* 1647 *folio* 32 *titulo* okazywanie. Ponieważ czopowe i szelężne w ziemi naszej zaległe *ad annum praesentem* i nie odebrane, zaczem dyspozycyą jego najpierwej *pro gloria Dei,* a potem *pro necessitate publica* stosując się do konstytucyi *anni* 1717 województwom i ziemiom pozwolenia *non obstante quovis illegali laudo anni* 1761 *per liberum veto et manifestationes coram actis publiciss factas viciato, habitaque ratione et compassione* Łomży, Zambrowa, Kolna, Ostrołęki i Nowogroda miasteczek ogniem i ustawicznemi przechodami żołnierskiemi różnych wojsk zubożonych i nadrujnowanych na przyszłym sejmiku *relationis* uczyniemy. Laudum dawniejsze mamy w pamięci z racyi preagrawowanych podatkiem dobr niektórych szlacheckich, więc że to laudum skutku swego nie wzięło, zaczem także do przyszłego sejmiku *relationis* ten interes suspendujemy. Reasumując punkta *anteriorum laudorum* o loznych ludziach napisane, którzy *media vitae* w ziemi naszej szukają, a żadnego podatku nie płacą aby przecie ile tyle *contribuant*, tedy najpierwej konskrypcyą onych rozumiejąc być potrzebną na przyszłych kapturach *e medio* ichmp. sędziów każdego powiatu po dwóch naznaczemy, którzy ichm. aby tych wszystkich ludzi *cum imposito* u mieszkających arestowali nikogo nie ochraniając, spisawszy *fideliter, ad approbationem* na przyszłym sejmiku *relationis*podadzą *et ad excutionem* przyprowadzą. Obowiązujemy także w.jmp. Ignacego Przyjemskiego starostę i marszałka konfederacyi ziemi naszej, aby nie omieszkiwał przyprowadzić do egzekucyi lauda ziemi naszej *annorum* 1776 *et* 1752 o ludziach *illegitimi tori et emancipatis* napisane *previa* jednak *deductione ab obicientibus* aby podkromieni byli i nie przeszkadzali dobrze urodzonej szlachcie *n possessionibus et substanciis.* Przyszłe sądy kapturowe aby miały swoje bezpieczeństwo, oraz ichmp. sędziowie na nich zasiadajcy zupełną spokojność, przytem od wszelkich tumultów i swywoli wstręt oświadczył nam się j.w.jmp. Antoni Małachowski ostrołęcki starosta i poseł nasz terazniejszy z tą ochotą, że na przyszłą kadencyą *ad assisstentiam et praesidium* ludzi Kurpików 30 przysłać z starostwa swego ostrołęckiego, więc imieniem ziemi naszej upraszać będzie listownie w.jmp. marszałek

kapturowy j.w.jmp. marszałka n.k., aby respekt równy uczynił dla ziemi naszej z puszczy łomzyńskiego, którzy ludzie, ile razy sądy kaptórowe sądzić się będą, alternatą tę służbę i usługę odprawować z wszelką skromności i zwyczajną bronią swoją powinni będą i słuchać z usilną pilnością i przyzwoitym posłuszeństwem w.jmp. natenczas marszałka kapturowego. Do spisania *actorum tam Łomzensium quam Colnensium* i weryfikowania *cum summariis* ichmp. komusarzów na przyszłym, da Bóg, sejmiku *relationis* upraszać będzimy. Funkcyą zaś poselską do j.oo.ks.jm. prymasa i jmp. kasztelana krakowskiego hetmana w.k. przed sejmem *convocationis* odprawić raczyli, obligujemy ichmp. posłów ziemi naszej.

Które to laudum nasze i w nim wszystkie opisane punkta jako strzymać i wypełnić sobie przyrzekamy *uti juramento comprobata*, tak oneż dla lepszej wiary i wagi w.jmp. marszałkowi konfedrackiemu i ichmp. konsylyarzom ziemi naszej pdopisać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie *in loco consiliorum solito* dnia 6 miesiąca lutego roku pańskiego 1764.

Ignacy z Przyimy Przyjemski łomżyński, kolinski, zambrowski starosta, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej, podstarosta i sędzia grodzki kolinski, chorąży pancerny, konsylyarz konfederacyi mp.,

Bartłomiej Wądołkowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, konfederacyi tej konsylyarz mp.,

1764 *Febr*. 6

Łomżyńska gr. oblat. N 5/242 fol. 283

Actum Łomzae feria quarta post festum Purificationis Gloriossimae Virginis Mariae proxima anno Domini 1764

Obtulit generosus Mathias Chludzieński

Instrukcya jww.ichmp. Antoniemu na Jarzyłach, Glinkach etc Glince podkomorzemu ziemi łomzynskiej staroście makowskiemu, Antoniemu hrabi na Małachowicach Małachowskiemu staroście ostrołęckiemu posłom ziemi łomzynskiej na sejm *convocationis* warszawski od sejmiku *sub vinculo confederationis* obranym w Łomzie dnia 6 miesiąca lutego roku pańskiego 1764.

Konieczność naturze ludzkiej przydaną docześnie w wieczne przeinaczać zycie, gdy niewygasłej pamięci nasz niegdyś Trzeci August pan nasz i ociec na swej wykonał osobie, ktoż z nas rzuciwszy okiem na osierocenie nasze na żołośnym niegdyś wymówione językiem nie zdobędzie słowa *atra nobis dies optimum sustulit partem*, zwołani jesteśmy uniwersałem

przodkującego *sub interregno* j.o. księcia jm. Władysława Aleksandra Łubinskiego arcybiskupa gnieznienskiego *legati nati* korony polskiej i w.ks.l. prymasa i pierwszego książęcia osoby, z domow i siedlisk na ratunek miłością ojczyzny zgromadzeni, zaczem chcąc ją ratować i wspomagać radami naszemi jako prawdziwi synowie matkę, aby przez dawność czasu żadnego nie podlegała słabość i ruinie, podaliśmy *sub vinculo* konfederacyi zdania nasze j.ww.ichmp. posłom ziemi naszej, a zatem należy się najpierwej od ziemi naszej j.o.ks.jm. prymasowi korony polskiej i w.ks.l. wyrazić podziękowania za nieustające staranie i prace, który będąc wielkich cnót doskonałości, bezinteresownym a bardziej przywiązanym sercem do wiary ś. katolickiej rzymskiej praw kardynalnych wolności starodawnej szacowny publiczne traktuje i modernuje interesa, pokój publiczny i konfidencyą *inter proceres* grątuje, idąc dawnych antecesorow swoich torem i przykładem z azardem zdrowia i substancyi. Niemniejsza od ziemi naszej należy *in particulari* j.o.jmp. Branickiemu kasztelanowi krakowskiemu hetmanowi w.k. i ichm. kolegom jego *utriusque gentis in universali* rekognicya, wdzięczność i podziękowanie, iż mając pieczołowitość o miłej ojczyznie i spokojność okazali w początkach pierwszych dowód obligacyi i przywiązania swego, kiedy słysząc o zanoszących się w rzeczyp. publiczny pokój alterujących *inter concives* intencyach zjechać raczyli za intymacyą j.o.ks.jm. prymasa do Warszawy *ad conferendum* z j.w. posłem pełnomocnym rossyjskim dla zatłumienia w prędkim czasie niepomyślnych w rzeczyp. influencyi, a potem nagłej s.p. króla p.n. śmierci narady dla jak najmocniejszego ubezpieczenia tam *ab integra, quam ab extra* całej ojczyzny granic, oraz fortun i zycia naszych i wszelakich handlów i pożytków rzeczyp. przez doskonale i przezorne uczynione dyspozycye i przestrogi. Równa *debetur* od ziemi naszej prześwietnemu senatowi i *ministris status* rekognicya za radę i pomoc w terazniejszych konjunktórach strapionej ojczyzny, że *concurrunt* wielkiemi zdaniami swemi do ratunku jej i cokolwiek wypaść mogło z klub i praw restaurować pragną, oraz do utrzymania *publicae tranquillitatis* nas *animant*.

Przeto za najpierwszy punkt najpotrzebniejszy obligujemy jmp. posłów naszych, aby *fortissimo et zelosissime* utrzymywali całość wiary s. katolickiej rzymskiej, wolność prawa i swobody narodowi naszemu od Boga pozwolone a od antecesorów naszych do utrzymania ich zostawione i krwią zafarbowane.

Głos wolny najwyższy klejnot i zaszczyt urodzenia szlacheckiego konstytucyami *annorum* 1669, 1717, 1718, 1726 mocno asekurowany na sejmach i sejmikach a najbardziej na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie *electionis in suo robore et intaminate sine pluralitate*, która *nociva* jest zawsze, zostawał.

Prymacyalnej godności prerogatywa aby *in tuto et toto* stosując się do praw tak dawnych, jako i ostatniej konstytucyi 1736 *anni* zostawała i aby j.o.ks.jm. prymas żadnego kondydata nie nominował i nie ogłaszał, póki wprzód powszechne *electoris populi* nie zajdzie pozwolenie, ichmp. posłów obligujemy, aby mocnego do utrzymania tej prerogatywy przyłożyli starania.

Domagać się będą pp. posłowie na przyszłej konwokacyi, aby z proporcyonalną liczbą bez asystencyi wojskowych *utriusque authoramenti* do Warszawy i do Szopy tak j.ww. senatorowie, jako i urzędnicy koronni i w.k.l., oraz i ci, których fortuna ozdobiła i ubogaciła, a tem bardziej z wojskami cudzoziemskiemi nie przyjeżdżali, obawiając się, aby przez to nie była *aequalitas lesa et liberum veto.*

Wszelkich przysiąg, któreby wolne zdanie i wolą ludzką od Boga narodowi ludzkiemu dano limitować i odyjmować mogli, strzedz się będą ichmp. posłowie, aby życzyć i promowować *obigantur natione tam ex patre, quam ex matre* dobrze urodzonego i znającego wolności nasze Polaka, że zaś wierzemy mocno, iż Bóg wszystkim narodom tak przez urodzenie, jako przez wolną elekcyą monarchów i królów postanawia i tej ordynacyi Boskiej nikt się sprzeciwiać nie potrafi, bo on na wszystkie dostojeństwa i pierwszeństwa obiera i wysadza ludzi, dla tego do woli jego przenajświętszej, jako wiernym katolikom stosować się należy, zebyśmy przez te przysięgi pomsty i kary z nieba nie sciągnęli na siebie.

Praecavebunt ichmp. posłowie aby korespondencie *cum extrancis* najbardziej w teraźniejszym czasie dla szkodliwych fakcyi wszystkim generalnie zatamowana była *cum interpositione poenarum secus* czyniącym.

Lubo prawo dawne mocno *praecustodierunt* aby *potentiores* żadnych zaciągów nie robili, z tym wszystkim *spretis his legibus* dostaje się ziemi naszej słyszeć o nich, zkąd obawiać się możemy, abyśmy napotym na życiach i fortunach naszych nie szkodowali, dla tego dopominać się będą ichmp. posłowie, aby te prawa miały swoją egzekucyą i jeżeliby cokolwiek zanosiło się *ad turbandam tranquillitatem et securitatem publicam* przez te zaciągi, aby ichmp. wodzowie *utriusque gentis* wcześnie o tym *consulere* i owszem przez wojska komputowe znosić raczyli i do sądów kapturowych najbliższych oddawali i instygatorów *ad convictionem* naznaczali.

Ponieważ ma ten dla siebie zaszczyt nasze królestwo polskie, iż jest od stolice apostolskiej *pro ortodoxo* przyznane, zaczym, aby się to skutkiem pokazało, starać się będą *ordentissime et fortissime* ichmp. posłowie, aby wszyscy *diversae fidei et religionis* stosując się konfederacyi generalnych *annorum* 1632, 164-, 1668, 1674 i ostatniej konstytucji *anni* 1717 ichm. *dissidentes etiam* bracia nasi do żadnych starostw, urzędów, poselstw *etiam*

activae vocis na wszystkich zjazdach i funkcyach, także na komorach, cłach partykularnych i na pocztach, tudzież i innych usługach publicznych, któreby ichm. *opulentos* i w religii swojej *tenatiores* czyniły, nie należeli i owszem jeżeliby się tacy *ad praesens* znajdowali, aby byli *remoti et cassabiles*, przytym aby żadnych zborów swoich, tak w koronie, jako i w.ks.l. nie poprawiali, a osobliwie zbor torunski nowo erygowany aby był zniesiony przeciwko któremu województwa kujawskie, płockie, chełminskie i inne, oraz ś.p.jm.ks. Leski biskup chełminski ucyzlini *coram actis publicis regni* manifest, nie ratowali i *de nova radice* nie wystawiali, mieszczanie zaś osobliwie w Mazowszu nie mieli *incolatum*.

Lubo dobrze wyperswadowana ziemia nasza utrzymaniu bezpieczeństwa wewnętrznego podczas przyszłej elekcyi, jednak że upraszać będą ichmp. posłowie j.ww. wodzów obojga narodów, aby granice jak najmocniej opatrzone pod ten czas i kupy swawolne przez wojska rzeczyp. gromione były.

Aby zaś większe bezpieczeństwo i konsyderacye rzeczyp. była, która obszernością granic i ludu sposobnego do wojny jest uszczęśliwiona, *promovebunt* mocno ichmp. posłowie aukcyą wojska, aby według projektów *annorum* 1738, 1740 na żadne podatki nie pozwolą, póki koekwacyą województw małopolskich z prowincyą wielkopolską nie nastąpi, dla zniesienia pogłównego, które jest *onerorum et abominorum* szlacheckiej kondycyi, a postanowienia poborów dla przyczynienia tak chorągwi, jako i regimentów, tudziez pocztów pod chorągwiamy i gemejnów pod regimentami, a dla nich przez ten sposób skuteczny niezawodny i dla wojska regularnego i subsystencyą jego może się polepszenie wynaleść, lepsze zaś być nie może, jak już nie na jedym sejmie proponowane, jako to z pogłównego żydowskiego, które koszały na swoje potrzeby i bogacenia zbierają.

Subsidium charitativum od duchowieństwa osobliwie z biskupstw, nie z ubogich księży.

Miasto Gdańsk znaczne pożytki od rzeczyp. mające, a częstokroć *aequalitatem* urażające i dekreta trybunałów koronnych postponujące *monopolium* tabaczne, młynów, foluszów, tartakow, papierni, hutów, kuzniców, hamerni i innych.

Żeby zaś prędsza i spokojniejsza przyszła, da Pan Bóg, elekcya króla w jedności i zupełnej zgodzie odprawić się mogła, *sine lesione veteris libertatis*, starać się będą ichmp. posłowie, aby na następującym sejmie *convocationis pacta conventa* według dawnych artykułów i warunków w nich opisanych *legaliter* ułożone były, a osobliwie w szafowaniu wakansów bez akceptacyi i rekomendacyi dworów cudzoziemskich i cokolwiek *ex orbita legum* wypadało w tej okoliczności, było *in pactis conventis* poprawiono, dla czego sejm *convocationis* na niedziel sześć przedłużony być może, aby skrócony mógł być sejm przyszłej

elekcyi i naznaczony *ultimis diebus mensis Septembris* w roku terazniejszym przez wzgląd *omnis commoditatis adeuntibus et redeuntibus*, oraz *servato nihil ominus rigore legis* tak w jachaniu na elekcyą jako i powracaniu z onej w dawniejszych prawach i konfederacyach generalnych *expressis* pod Warszawą, tudzież na traktach wszystkich krzywd szlachcie, dobrom ich, królewskim i duchownym i poddanym ichże na traktach będącym nie czynili.

Dopominać się będą ichmp. posłowie, aby konstytucye *annorum* 1609, 1673 o sejmach ordynaryjnych i ekstraordynaryjnych do skutku przyprowadzone były i aby sejmy przez ten sposób bardzo rzeczyp. potrzebne, pożyteczne i upragnione dochodzić mogły.

Praecavebunt ichmp. posłowie, aby, da Pan Bóg, przyszły *regnant* nie inszych sukien, tylko jako król polski, tak i po polsku zacząwszy, od koronacyi aż do końca życia swego zażywał i nie brzydził się tą suknią, która jest narodowi przyzwoita i zwyczajna, gdyż to zawsze *observatur* powszystkich krajach orygentalnych i zachodnich, iż monarchowie i królowie ich zażywać są obligowani kraju swego strojów, a do tego stany wszelkiej kondycyi toż pełnić zwykły, dopraszać się będą *inflexibiliter* ichmp. posłowie w tegoż przyszłego regenta, aby cudzoziemców *et a catolicos ad consilia et obsequia publica* przy boku swoim ni miał i ni wzywał, ale rodowitych Polaków *possessionatos idoneos et capaces, axceptis ad privata et servilia obsequia*, ekonomy zup i wszelkich *intrat* królewskich *in administrationes et dispositiones* nie oddawał, tylko rodowitej szlachcie polskiej, litewskiej *et annexarum provinciarum in activiali possessione existentium.*

Obsringuntur ichmp. posłowie, aby wszelkie ministerya *pacis et belli*, tak w koronie, jako i w ks.l. najdalej w niedziel sześć *post fata*, nie czekając sejmu, dla których konkurencyi i emulacyi zwykła rzeczp. ciężko *periclitari bene meritis et capacibus* oddawane były i aby to *pae cautum* było, żeby jedna jurysdyjcya *non involaret in alteram*, zkąd wielkie dyfidencye wyrastać zwykły, przez które *diversio animorum et cordium generatur* i jeżeliby się trafić co mogło przeciwnego, aby *per decisionem* nieodwłocznie króla jm. i senatu *cum approbatione*, potym całej rzeczyp. uspokojone było; także po województwach, ziemiach i powiatach urzędy, które *subsunt electionibus*, aby *non per paucitatem* koligacyi i przyjaciół głosów, ale przez uniwersalne szlachty pozwolenie stawały, zachowując przez to delikatne *liberae vocis vitandi* uszanowanie, *praecavebunt*i aby w kancelaryach koronnej i litewskiej pieczętowane nie były przywileje *super hanc dignitatem* najdalej w niedziel dwie, a dla lepszego bezpieczeństwa i pewności aby z kancelaryów obojga narodów odezwy były do ichmp. urzędników tego województwa lub ziemi, jeżeli *illisa libertate et livero veto* ta elekcya stanęła, żeby przez ten sposób pretensya *quasi successionis* do tegoż urzędu *praeclusa via* była, inotescensye zaś *non concurrentibus* do tego dygnitarstwa lecz do pierwszych

urzędników odsyłane były *et in propriis territeriis et distrietibus ad mentem legis* oblatowane, jeszcze przydadzą i to, aby w jednym domu *duo ministeria* także urzędy *cum jurisdictione* blisko z koligowanym przez *privilegia* oddane nie były, a najbardziej jednej osobie kilka starostw lub dzierzaw z krzywdą zasłużonym w ojczyznie, a osobliwie wojskowi, którzy dla siebie miesiące wyznaczone mają, aby to prawa ponowione były, starać się będą.

Zgadzać się będą ichmp. posłowie *cum tota rep.*, jakim porządkiem znajdować się będą miały województwa i powiaty, czyli przez wyprawy, lub też pospolitym ruszeniem, albo ..... na przyszłą, da Pan Bóg, elekcyą, *lex sumptuaria* aby *suam executionem* miała, *instabunt* ichmp. posłowie, czego j.ww. marszałkowie *utriusque gentis* dopilnować zechcą.

Na przestępstwa praw wszelakich aby jako najsurowsze postanowione było, osobliwie w trybunałach, prawo, ponieważ przyszliśmy do tej nieszczęśliwości, że tam, jest *sacrarium justitiae*, gdzie dla wszystkich uciśnionych *ara refugii* być powinna, teraz przy reasumpcyach trybunałów, właśnie jak *ad fraternum excidium* w liczne tak z prywatnych zaciągów, jako też z zabranej braci szlachty emulujące strony armują się asystencye, przeto *omni possibili conatu* starać się będą ichmp. posłowie nasi, aby takowe *ausus et abusus* przez nową korekturę *accerima legum circumscriptione* nazawsze zniesione i zakazane były, a spokojnego fundowania trybunałów sposób był jak najdostateczniej opisany, gdyż przez te inauguracye na funkcyą deputacką dzieje się wielkie uciemiężenie dla wszystkich braci szlachty, iż *ad libitum* mocniejsi nie w województwach i ziemiach ale w Piotrkowie deputatami zostają i ciż ichm. deputaci wdzięczność utrzymującym pokazując nie na sprawiedliwość ale na listy instancyalne pryncypałów swoich zapatrują się, szlachta sprawy przegrywają i grzywnami bywają obciążeni, a dla lepszego ubezpieczenia ichmp. posłowie domówią się, ażeby deputaci w swoich województwach i ziemiach, jak będą obierani, tak też tam żeby zaraz przysięgali i przysięgę wykonawszy na miejsce sprawiedliwości ze swoim laudum przez senatorów, urzędników ziemskich i braci szlachtę podpisanym *ad acta proprii territorio per oblatam* podanym przyjeżdżali i tam na miejsca swoje *juxta turrium* zasiadali *novas emergentias causarum ad mentem* konstytucyi 1607 *anni* na sejm odsyłali.

Wszystkie województwa koronne to mają dla siebie prawo, iż deputatów i komisarzow w województwach i ziemiach swoich objerać zwykły *tempore lege praescripto*, nasze województwo mazowieckie tę ma dla siebie dyferencyą, iż do Warszawy zjeżdżać się musi i częstokroć *praemultitudine contradictionum* według alternaty swojej obierać nie mogą z ziemi swojej na funkcyą deputacką lub komisarską *capaces viros*, zaczym aby to prawo *immutari* mogło, aby każda ziemia według alternaty tak deputatów, jako i komisarzów obierać sobie mogła, dołożą starania swego ichmp. posłowie.

Należy jeszcze do bezpieczeństwa rzeczyp., bo na tym wiele *costitit*, aby poczmajstrowie generalni katolicy szlachta *et bene possessionati* postanowieni byli i poczta po całej Polsce *propter communicationem omnium* ustanowiona była.

Stan duchowny ażeby żadnych dóbr ziemskich, tak *titulo haereditatis*, jako przez zastaw i wysokie summy *haereditatem* przewyższające nie nabywał, legacye *cum praejudicio successorum* i zapisy aby żadnego waloru *in omni judicio* nie miały, tudzież *de annatis* prawo ażeby przypomnione było.

A że są obligowani ichm. ks. Opaci przez prawo i obowiązki fundatorów aby na edukacyą młódź szlachecką brali i im *victum et amictum* obmyśliwali i legacye publiczne do dworów odprawowali i to ichmp. posłowie przypomnieć mają.

Ito jest rzecz potrzebna aby *plebei salva deductione* im dobr żadnych *titulo haereditatis et obligatorio modo* i arend, a najbardziej w duchowieństwie nie nabywali i nie trzymali, gdyż bracia nasi szlachta ni mają *aditum* do posesyi i szukania sobie sposobów *vitae et fortunae*, a przeto *depauperantur*, oraz w kapitułach ciż *plebei* o prelatury i kanonie *variis modis etiam illicitis* bez rzetelnej i oczywistej szlacheckiego urodzenia swego dedukcyi starają się i do nich przychodzą, a nie w kapitałach ale w województwach lub ziemiach swoich wywodzili się.

Skarb koronny *nervus rerum gerendarium* dla prowadzenia wszlekich handlów i dochodów publicznych, z których publiczne potrzeby bywają opatrzone, aby miał wszelkie bezpieczeństwo tych prowentów *providere* rzeczyp. *incumbit* i aby j.w. podskarbiowie *utriusque gentis cum proventibus* rzeczyp., jako i królewskich *intrat* i administracyi wszelkich królewskich teraz *sub regimine* ich zostających oszczędnie się obchodzili i żadnych ekspens *sine consensu* j.o.ks.jm. prymasa i prześwietnego senatu nie czynili, oraz rachunki wszelkie z generalnych wszystkich prowentów *in facie trium ordinum*oddawali, summy zaś przeszłych podskarbich i administratorach pozostałe, aby *ad errarium publicum una cum provisione*, któreby przysłemu królowi naregiment 1.200 ludzi wystarczać mogły, oddane były, oraz obligować ichmp. posłowie j.w. podskarbiego, aby na urzędach skarbowych samą szlachtę rodowitą osadzał, zadnego dysydenta, cudzoziemca *et plebejas personas* nie trzymał.

Miasto Krkow jako miejsce koronacyi królów naszych aby *praesidio publico* podczas dostatecznie umówione było i zamek tamtejszy reparowany *ex errario publico* mógł być.

Księstwo kurladzkie aby w dawnych prerogatywach mocnemi ubezpieczone prawami zostawało *nec laedat nec praemum Dominium* rzeczyp..

Nobilitacye żadne, ile że znajduje się wiele w stanie szlacheckim *egentes*, tak w terazniejszym, jako i w przyszłym czasie, aby nie pozwolono, *praecavebunt* ichmp. posłowie,

exceptis jednak, jeżeliby który znaczne *meritum et emolumentum* dla całej rzeczyp. oświadczył.

Przyznane prawo konstytucyą *anni* 1726 na pałac iinne place w Warszawie ś.p.n. Augustowi II królowi polskiemu *et successoribus sanguinis,* aby jednak *hoc jus quaesitum* kiedykolwiek *prae judiciosum juribus* wolności naszej nie było, porozumieją się ichmp. posłowie *cum tota rep.*

Obligujemy ichmp. posłów, aby upraszali j.o. i j.ww. ichmp. hetmanów obojga narodów, aby wszelkie egzekeycya wojskowe i munster polskim jezykiem obserwowane i egzekwowane były, a któryby oficer po polsku nie uiał i był dysydent, albo który jest *exoticus*,aby był abszejtowany.

Moneta cudzoziemska wprowadzona, podły walor mająca, wiele w rzeczyp. narobiła szkody, która by w dalszym czasie do ostatniej nie przyprowadzała zguby i upadku, jww. podskarbowie *ex munere officii sui* obligowani byli *ad meliorem volorem* przyprowadzić z wielkim w całej rzeczyp. uszczerbkiem, aby więcej wprowadzona nie była *communicato* z j.ww. wodzami *consilio et provisa securitate* chciał o tym wziąć *ad aequata media,* a najlepiejby było, gdyby za szczęśliwym obraniem przyszłego regnanta mogły być otwarte Góry Olkuskie i mennica, jako dawniejsi królowie mieli ten kredyt i szczęśliwość.

Dekret w trybunale lubelskim mięszy j.ww. ministrami 1758 *anno* wypadły *ad trutinam* rzeczyp. ichmp. posłowie oddadzą.

Obietnic *per pacta conventa* przez najjaśniejszego ś.p. Augusta III rzeczyp. deklarowanych aby się u najjaśniejszych sukcesorów jego ichmp. posłowie dopomnieli.

Serio domówią się ichmp. posłowie, aby w województwach puskich przy doszłych generałach był *certus numerus* ichmp. posłów na sejmy determinowany, ile że mają deputatów i komisarzów swych z województw na trybunały piotrowski i radomski z każdego województwa po dwóch obranych, a do tego idąc przykładem inszych województw, przytym aby było wolno każdemu szlachcicowi mającemu dawną lub nową nabytą posesyą *gaudere tiluto indigenatus*, gdyż ichm. nie może nikt *praepedire* szukać i mieć posesyi w całej Polsce i zaszczycać się honorami *et pane bene merentium,* jako *in aequali rep. aequales cives non praejudicando tamen in* korporacyi *et privilegiis* najjaśniejszych królów *cum aprobatione* rzeczyp. pozwolonych.

Wprowadzenie dobrej i porządnej *in regnum* ekonomii, *tam ad proventus publicos et privatos* iwyrachowanie jej *promovebunt* ichmp. posłowie.

O przyczynienie i koekwacyą z ziemią nurską soli suchedniowej na ziemię naszą, której już *in parte* ś.p. królowie *per pacta conventa* i przez podawane memoryały uczynili

nadzieję, starać się mocno będą ichmp. posłowie u j.w.jmp. podskarbiego w.k., bo to jest w terazniejszym czasie w mocy jego, że może ziemi naszej, jako *concivis noster*, dobrze uczynić i tym, którzy mający *possesiones* i podatki równie opłacając, z drugiemi mogli być ukontentowani, obiecując mu i domowi jego nieśmiertelną w sercach *civium* ziemi naszej wdzięczność.

Będą obligować takie ciż ichmp. posłowie tegoż j.w. podskarbiego, aby most na przyszłą elekcyą na Wiśle pod Warszawą dla przejeżdzających *ad campum electoralem* na przyszłą elekcyą i powracających do obozów swoich i rezydencyi jako najbezpieczniejszy wystawić kazał, któryby i w przyszłym czasie zdać *pro commodo publico praevia,* jednak *solutione* od niego przejeżdżających *ad conservationem* jego.

Prawo *Sigismundi anni* 1511 *de sterilibus, ut liberebonis disponant et omnia bona sua haereditaria alienare possint,* aby było reasumowane *proponent* ichmp. posłowie.

Zaczęta fundacya *pro commoditate et utilitate* województw ruskich akademii lwowskiej oo. Jezuitów aby *privilegia et immunitates* jej aprobowane były, ichmp. posłom zlecamy.

Mając pamięć *meritorum in republica* ś.p.jmp. Karwowskiego sędziego brańskiego, któremu *per resultatum senatus consilii* do wypłacenia z skarbu koronnego naznaczona była summa 20.000 zł p., która teraz *successores* jego *concernit,* aby jmp. Karwowskiemu podkomorzemu bielskiemu wypłacona być mogła, *interponent* powagą swoją ichmp. posłowie.

Rekomendować będą ichmp. posłowie *statibus* rzeczyp. ichmp. Platera, Mścisławskiego, Mostowskiego, Porowskiego wojewodów, oraz i jmp. Czackiego podczaszego koronnego, aby u przyszłego, da Pan Bóg, regnanta był wzgląd *meritorum* ich *circa vacantias*.

Mają w żywej pamięci wielkie zasługi w rzeczyp. j.w.jmp. Bielinskiego marszałka w.k., który cały przeciąg życia swego do usług ojczyzny statecznie sakryfikował, nieustanne o dobru rzeczyp. mając pieczołowanie, więc chwalebne porządki *ministerio* jego przyzwoite, aby były *statibus* rzeczyp. przypomnione z ichmp. posłów rekomendacyą tak osoby, jako i sukcesorow jego.

Zalecamy także *promotionem* sprawy jmp. Wilczewskiego podkomorzego j.k.m. ichmp. posłom, aby na terazniejszym sejmie konwokacyi z miastem Gdańskiem dekret lubelski mógł mieć kosyderacyą.

Ponieważ *juste et legitime* stosując do konfederacyi generalnych *et sub interregnis* praktykowanych stanęła konfederacya w ziemi naszej *pluralitate votorum obstante*

contradictione ichm. niektórych w małej liczbie zostajacych, zaczym aby tej konfederacyi i *laudi in omnibus punctis* ichmp. posłowie ziemi naszej o aprobacyą na sejmie *convocationis* starali się.

Zamówią ichmp. posłowie stancye w mieście dla ichmp. urzędników, oraz miejsce do lokowania się obozowego na przyszłą elekcyą *cum commoditate, caetera activicati et dexteritati* ichmp. posłów naszych *juramento corporali* obowiązanych *comittimus*.

Działo się w Łomzie dnia 6 miesiąca Lutego roku 1764.

Ignacy z przyimy Przyjemski łomżyński, koliński, zambrowski starosta, marszałek koła rycerskiego konfederacyi ziemi łomzyńskiej mp.

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżynskiej, podstarosta i sędzia grodzki kolinski, choraży pancerny, konsylyarz konfederacyi mp. (l.s.)

Bartłomiej Wądołkowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, do tej konfederacyi konsylyarz mp. (l.s.)

1764 *Julius* 23

Łomżyńska gr. obl. N 5/242 fol. 499

Actum Łomzae in curia regia
sub interregno feria tertia in vigilia festi
S. Jacobi Apostoli
anno Domini 1764

Obtulit generosus Adalbertus Łuba *burgrabius castrensis capitanealis Łomzensis*

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze i urzędnicy ziemscy, grodzcy, wszystko oraz rycerstwo z powiatami swemi ziemi łomżyńskiej na sejmiku przeszłym antekonwokacyalnym pod chwalebną j.w.jmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego, kolińskiego i marszałka ziemi naszej dyrekcyą zkonfederowani i w tym związku konfederacyi zgodnie, statecznie i nierozerwanie dotąd i aż do przyszłej, daj Boże, szczęśliwej nowego pana i króla elekcyi i koronacyi trwajacy, zjechawszy się na dzień dzisiejszy przez konwokacyą naznaczony, to jest 23 miesiącalipca do Łomży na miejsce obradów naszych zwyczajne pod tąż dyrekcyą konsultacye nasze zaczęliśmy. A najwprzód wysłuchaliśmy relacyi ichmp. posłów, potem j.o.ks.jm. Czartoryskiego wojewody ruskiego, marszałka generalnej konfederacyi i regimentarza wojsk koronnych przeczytaliśmy, *tandem* do przygotowania się *ad campum electoralem* przystąpiliśmy. Aże nam w konfederacyi generalnej ichmp. posłowie nasi do upodobania braci naszych czy *viritim*, czyli przez wyrzędę (!), lub leż przez ichmp. posłów na elekcyą jechać prekustodycyą zostawili, zaczem umówiliśmy się na ichmp. posłów tych, to jest, j.ww.ichmp. Antoniego Glinką podkomorzego

ziemi łomżyńskiej, Ignacego z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego, kolińskiego starosty, marszałka konfederacyi tejże ziemi łomżyńskiej, Antoniego Małachowskiego starostę ostrołęckiego, marszałka sądów kapturowych,Ignacego Zambrzyckiego chorążego, Stanisława Zielińskiego stolnika, Romualda Wyszkowskiego podczaszego, sędziego i podstarościego grodzkiego kolińskiego i chorążego pancernego, Ludwika Mostowskiego cześnika, Adama Jabłońskiego wojskiego, Jana Kisielnickiego skarbnika łomżyńskich, Ignacego Jabłonowskiego podstolego smolińskiego, Antoniego Kramkowskiego podlaskiego, Antoniego Bukowskiego czerniechowskiego cześników, Jana Drewnowskiego komornika granicznego ziemi łomżyńskiej, sekretarza konfederacyi tejże ziemi, Zygmunta Mrozowskiego miecznika rożańskiego, Antoniego Grzymałę miernika, Szymona Suskiego sędzica zambrowskiego, Józefa Kisielnickiego skarbnikowicza wizkiego, Daniela Mieczkowskiego sędzica kolińskiego, Aleksandra i Stanisława Mostowskich cześnikowiczów łomżyńskich, Rocha Klickiego komornika ziemskiego, Józefa Buczyńskiego, Adama Podbielskiego łomżyńskich, Ignacego Godlewskiego zambrowskiego grodzkich burgrabiów, Józefa Mrozowskiego miecznikowicza rożańskiego, Szymona Skiwskiego rotmistrzowicza drohickiego, Onufrego Wyszkowskiego łowczyca bielskiego, Józefa Bardzikowskiego miecznikowicza łomżyńskiego, Józefa Godlewskiego sędzica zambrowskiego, Andrzeja Gałąskę podsędkowicza łomżyńskiego, Antoniego Zbierzchowskiego stolnika wołyńskiego, Ferdynanda Korbowskiego skarbnika bracławskiego, Tomasza Budziszewskiego pisarzewicza nurskiego, Józefa Grudowskiego cześnikowicza inflantckiego, Tomasza Truszkolawskiego komorniokowicza kolińskiego, Andrzeja Szumowskiego, Piotra Dobronieckiego, Andrzeja Modzelewskiego *non derogando quidquam libertati* komu się *ex nobilitate* jechać na tęż elekcyą będzie podobało *exceptis jurevictis*, którzy zjechawszy się na miejsce pod Warszawą ziemi naszej zwyczajne w dobrym porządku, w jednostajnej barwie pocztowych mieć będą i ciż pocztowi do j.w. marszałka dependować mają. A stanąwszy wszyscy *pro* 24 *Augusti* pod Brudnem na miejscu przez j.w.jmp. marszałka w.ks.l. *occupantem locum* j.w.jmp. marszałka w.k. wyznaczonym, ichmp. posłowie do elekcyi kr.jm. wybrani nazajutrz *e medio sui* sześciu ichmp. posłów *vigore confederationis generalis omnium ordinum* szopy na obranie marszałka sejmu *electionis* wyznaczą. Gdzie też w.jmp. Ignacy Zambrzycki chorąży ziemi naszej *ex nexu officii et legis* chorągiew podnieść jest obowiązany i deklarowany, żeby zaś koszta daremne tychże ichmp. posłów na elekcyą obranych nie były, sposób ten podatkowania obmyśliliśmy. A najprzód pobór naszych dziedzicznych od każdego chłopa gospodarza dziedzicznego po złotemu jednym, od królewskiego i duchownego, tudzież wybrańców po zł. 2, od żydów od każdego

kotła po zł. 8, także od młyna o jednem kole zł. 8, od każdego żyda kupca handlem znacznymbawiącego się po zł. 5, od mniejszych tak od żydów, jako i katolików kramarzów po zł. 2, od szewców, krawców, rzeźników, kowalów, żydów, którzy na karzmach siedza i szynk prowadzą niemający kotła zł. 3, od ludzi loźnych spisanych (przez ichmp. sędziów kapturowych *vigore laudi e medio sui* wyznaczonych) po zł. 2, *pro hac sola vice* postanawiamy, do której egzakcyi podatków z powiatu łomżyńskiego ichmp. Aleksandra Czaplickiego i Franciszka Podbielskiego z powiatu zambrowskiego Ignacego Godlewskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego i Walentego Ossowskiego, z powiatu kolińskiego Ferdynanda Korbowskiego i Tomasza Truszkolawskiego komornika ziemskiego kolińskiego, z powiatu ostrołęckiego Rocha Klickiego komornika ziemskiego łomżyńskiego i Aleksandra Mostowskiego cześnikowicza łomżyńskiego naznaczyliśmy i *gratitudinem* tymże ichmp. egzaktorom z wybranej summy przyrzekamy, którzy to ichm. także czopowe i szelężne *ab anno* 1754 *ad annum praesentem* zaległe z miast, miasteczek i wsi jako najprędzej *sine tamen aggravatione habita ratione et compassione* miast w przeszłem laudum wyrażonych wybierać moneta *in regno ad praesens current juxta antiquas quietationes obligantur*, a wybrawszy i oddawszy *circa repositionem summae* j.w. marszałkowi *jurament super realitatem* egzakcyi swojej przez nimże wykonać mają. Ktoby zaś terazniejszej uchwale naszej *renitens* tych podatków wypłacenia był, *praevia* jednak *adcitatione* przez ichmp. egzaktorów *in quocunque foro*. A jakośmy przeszłem laudum względem aktów tak łomżyńskich, jako i kolińskich weryfikowania, tudzież zobaczenia *defectum aliquorum* w nich się znajdujących postanowienie ichmp. *e medio sui* sędziów kapturowych odłozyli, tak na terazniejszym sejmiku *relationis ad revisionem et verificationem* onych uprosiliśmy w.ichmp. Jana Drewnowskiego komornika granicznego do aktów łomżyńskich, Romualda Wyszkowskiego podczaszego i sędziego grodzkiego kolińskiego do aktów kolińskich sędziów kapturowych ziemi łomżyńskiej, którzy ichm. zjechawszy się jaknajprędzej to do skutku przyprowadzić mają. Aktów zaś tych suscepta pod atendencyą tychże ichmp. susceptantów przez laudum przeszłe naznaczonych trwać ma aż do ukończeia z jmp. Piotrem Godlewskim przeszłym podczaszym łomżyńskim pisarstwa ziemskiego i grodzkiego łomżyńskiego *videnter* i *ultronee* pretendującym w trybunale koronnym piotrkowskim sprawy. Przystąpienie do zaczętej generalnej konfederacyi w Warszawie tak j.w.jmp. marszałka, jako konsylyarzów i sekretarza konfederacyi ziemi naszej, tudzież i niektórych ichmp. posłów do przysłej elekcyi odkładamy. J.ww.ichmp. posłom od ziemi naszej na sejm *convocationis* obranym, którzy *proprio sumptu* fukcyą poselską odprawili, w sercach naszych *gratam memoriam* zostawujemy. Na prośby ww. oo. Bernardynów ostrołęckich i panien zakonnych łomżyńskich ś. Benedykta w

przyszłym czasie wzgląd mieć deklaruejmy. Na list j.o.ks.jm. Czartoryskiego wojewody ruskiego, marszałka generalnej konfederacyi i regimentarza wojsk koronnych jw.jmp. marszałkowi konfederacyi ziemi naszej odpisać, oraz i terazniejsze laudum podpisać onemuż i ichmp. konsylyarzom, tudzież rękami własnemi zleciliśmy.

Działo się w Łomzie *insolito consiliorum loco* dnia 23 miesiąca lipca roku pańskiego 1764.

Ignacy z Przyimy Przyjemski łomzyński, zambrowski, kolniński starosta konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomzyńskiej, sędzia koliński, chorąży pancerny wojsk koronnych konsylyarz tejże konfederacyi mp.,

Bartłomiej Wądołkowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski konsylyarz tejże konfedercyi mp.,

Jan Drewnowski komornik graniczny, sędzia kapturowy i sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

1764 Octob. 29

Łomżyń. gr. obl. 5/242 fol. 508

Actum Łomzae in curia Regia
post felicem electionem ...
serenissimi Stanislai Agusti regis
Poloniae, ducis Lithuaniae, Russiae,
Prussiae, Mazoviae, ... Volhyniae,
Podoliae, Podlachiae, Livoniae,
Smolensiae ... feria quarta in vigilia a festi
Omnium Sanctorum
anno Domini 1764

Obtulit Martinus Truszkowski

Instrukcya j.ww.ichmp. Antoniemu ... ach Glinkach Glince podkomorzemu ziemi łomżyńskiej staroście makowskiemu i Antoniemu hrabi z Małachowic Nałęczy Małachowskiemu ostrołęckiemu staroście posłom ziemi łomżyńskiej na sejm *coronationis* najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i pana naszego miłościwego w Warszawie naznaczony od sejmiku *sub vinculo confederationis* ziemi naszej generalną konfederacyą wzmocniony, obranym w Łomzie, dnia 29 miesiąca października roku pańskiego 1764 dana.

Nieograniczona i niepojęta ludzkim umysłem wyroków niebieskich nad całym światem, a najbardziej nad królestwem naszem Opatrzność, że nam po smutnych i krytycznych w każdem bezkrólewiu praktykowanych czasach, które zwykły przenikać i mocno dotykać wszystkich obywatelów serca wesołemi już po szczęśliwem i rzadkim przykładem obraniu i powołaniu na tronpolski najjaśniejszego Stanisława Augusta cieszyć się

zaczyna chwilami, który nietylko z jasnej i wysokiej krwi wynikający, ale wszystkich cnót i doskonałości będąc utalentowany wyborem z powszechną i pożądaną calego narodu został satsfakcyą. Które ukontentowanie i radość z wyniesionego na tron polski *secundum cor populi* króla j.ww.ichmp. posłowie nasi na sejmie *coronationis* w Swiątnicy obrad publicznych obfitym życzenia i uszanowania wypełnią, oraz poddaństwa i wierności wyznaniem, przydawszy szczere i życzliwe vota jaknajdłuższego i szczęśliwego bez żadnej odmiany z ucaleniem wiary s-tej, praw ... wieku i panowania. Elekcya obra... chowaniu prawa i wolnego głosu szczęs... onej utrzymanie, że jest cele do usilności obywatelskich, wyrażą j.ww.ichmp. posłowie to w najgorliwszem oświadczeniu, a do tej ubezpieczenia węzeł złączonych konfederacyi obojga narodów, że jest najgruntowniejszą stwierdzą, przeto nie prędzej do ekswinkulacyi onego przystąpić mają, aż się rzeczp. w swoich, tak względem zaszłej panującego króla elekcyi, jako też w urządzeniu i urodzeniu potrzeb kraju ubezpieczy. Oniedostępną *atorum interregni*, jako to praw na przeszłym sejmie konwokacyjnym i elekcyjnym *ad utilitates* rzeczyp. przezornie ustanowionych, tudzież *sancitorum*, oraz konjunkcyi konfederacyi koronnej i litewskiej aprobacyą staranie j.ww.ichmp. posłom zalecamy. Jako przez sejm *convocationis* naznaczeni są do korrektury praw komisarze, tak żeby projekta przez nich ułożone z nieomylnym na każdym sejmie poprawowania *absuum* sposobem były, jaknajdoskonalej uważone i postanowione, tudzież inne sejmu *convocationis* materye dobra powszechnego tyczące się, a między niemi mianowicie koekwacya w.ks.l. z koroną względem ustanowienia tamże, jak jest w koronie, komisyi wojskowej, tudzież opisanie sejmików deputackich i fundacye trybunałów jaknajlepiej udoskonalone j.ww.ichmp. posłom do mocnej oddajemy pilności. Życzyła sobie cała rzeczp. za antecesora j.kr.m. dla obrony i konsyderacyi sąsiedzkiej aukcyi wojska, więc j.ww.ichmp. posłowie onęż *promovebunt*. Projekt do ustanowienia w kraju stemplowego papieru lubo jest konstytucyą sejmu konwokacyjnego do ułożenia komisyi skarbowej zalecony, jednak j.ww.ichmp. posłowie *instabunt* ... ażeby jako najprędzej najprzezorniejszym spo...gł być uformowany. Gdy dotąd do uwolnienia ... *a jure regio* rzeczyp. nie uczuwszy z niej żadnych ... i nie mając sposobów do wczesnych na nią nakładów owszem doświadczajac przez ogołocenie kraju z dobrych, a wprowadzenie do niego złych monet, niezmiernej całego narodu szkody przywróciła *per pacta conventa juri regio* bicie monety, więcjako *pro lucro et commodo publico* j.kr.m.p.n.m. przyjąc raczył w tem na siebie staranie, tak żeby to bicie monety pożyteczny w sprawiedliwym onej walorze wzięło swój skutek, upraszać mają j.ww.ichmp. posłowie. Szkoła rycerska przez najsposobniejszą w niej młodzi edukacyą, jako jest *summopere* dla rzeczyp. potrzebna, tak gdy w tem podług obowiązku *pactorum conventorum*

najjaśniejszy pan przedsięweźmie myśli, starać się będą j.ww.ichmp. posłowie, aby na sejmie następującym *de modo erectionis*, radząc sposób ufundowania i utrzymania onej ułożyli. Dyspozycya wygodnego poczt kursu tak żeby każdy powiat i województwo miało z niej *suam commoditatem*, jako *per pacta conventa* poruczona jest j.kr.m.p.n.m., tak aby do skutku przyprowadzona była, płacą od listów wszyscy bez ekscepcyi i aby do dawnego kursu wróciła się z Warszawy do prowincyi w.ks.l. na Kobyłkę Wyszkóa, Branszczyk, Ostrów, Zambrów, Tykocin i dalej aż do Grodna szła, starać się będą j.ww.ichmp. posłowie. W krzywdach obywatelskich od wojsk rosyjskich jako jest komisya deklaracyami najjaśniejszej imperatorowej asekurowana, tak o tej reasumpcyi *cum plena* do satysfakcyi *possibilitate studium* domówienie się, upraszanie włożenia w to majestatu j.ww.ichmp. posłom *praecomittimus*. Podatku *ultimae consumentiae* projekt żeby na ulżenie dobrom ziemskim w podatkach był z potrzebną na wszystkie okoliczności uwagą ułożony rekomendujemy ichmp. posłom o aprobacyą funduszu ichmp. ... stanowi szlacheckiemu pożytecznego ... ichmp. posłowie *cum ordinibus* ... żadne nie pozwolą. Dla wprowadzony .. zbytków pożądana dawno *lex sumptuaria* żeby a następującym sejmie ułożona była. Prawo o ludziach *illegitimi thori* ażeby jako najskuteczniej i najprzezorniej przez cała rzeczp. ustanowione było j.ww.ichmp. posłom zlecamy. A ponieważ ziemia wizka, *in vicinitate* z ziemią naszą zostająca, odebrała na sejmie niedawno przeszłym *convocationis* od stanów zkonfederowanych tę łaskę, iż *pro commoditate* tejże ziemi sól suchedniową z zupy piątnickiej odbierać będzie, więc ziemia nasza łomżyńska tak podatkami obciążona, jako też *maioribus incommodis* osobliwie *stante hostico vexatu* doprasza się tejże łaski przez j.ww.ichmp. posłów, aby już nie w Piątnicy ale w Ostrołęce *praevia etiam* za koszt wskarbie *solutione non tamen aggravatorie* odbierała. A że jeszcze do tego ziemia nasza dosyć wielkiemu podatkami obarczona *majoraque incommoda* nieraz wycierpiała, a sól dosyć szczupłą i na część podatku niewystrczającą bierze, więc obligujemy j.ww.ichmp. posłów, ażeby nam koekwacyą soli z ziemią nurskąile już tyle razy za przodków j.kr.m.p.n.m. tak przez recesa, jako i memoryały podawane asekurowaną u najjaśniejszego majestatu wyrobili *fidem et honorem* j.ww.ichmp. posłów *interpoimus*. Uskarżają się ichm. obywatele ziemi naszej na ichm. ks. plebanów, którzy więcej *extersive* niż sprawiedliwie dziesięciny snopowe z dóbr ziemskich, nie kontentując się pieniężną *adequate* postanowioną chcę brać i mimo prawa koronnego do konsystorza szlachtę kłościć i pozywać, tudzież ekskomunikować usiłują z wielkiem wycięczeniem i zgubą fortun szlacheckich, więc i w tem j.w.ichmp. posłowie dopomną się serio, a jeśliby ichmks. biskupi *adigant* plebanów, aby gdzie jest ... według kompozycyi brali, a gdzie kompozycya nie zaszła ... ciż sami plebani ze stachtą *sine aggravatione* ... ich czynili. O aprobacyą akademij

lwowskiej dopominać się nie zapomną j.ww.ichmp. posłowie. Monety kurs według redukcyi uczynionej aby w całym kraju był zachowany, domagać się mają j.ww.ichmp. posłowie, oraz aby deputaci przyjeżdżający z województw ruskich, tudzież wybierający pogłowne i hyberną w ziemi naszej w monecie nie przebierali, nie wymyślali i szlachty nie oprymowali, a o karę na takich nie chcących słuchać prawa ostatniego semu konoracyinego starać się obligujemy. O Reasumpcyą prawa na cyganów dawno ustanowionego, aby od nikogo przechowywani *quocunque titulo et praetexto* na żadnem miejscu nie zostawali i protekcyi żadnych od duchownych i swieckich osób nie mieli, *praecavebunt* ichmp. posłowie, owszem aby jaknajwiększe *rigores* na przestępców prawa ustanowione były, domówić się nie zapomną. Ponieważ wielebne panny reguły Ojca Świętego Benedykta konwentu łomżyńskiego wniosły prośby swoje, aby na nowym placu miasta Łomży j.kr.m. wybudowawszy nowy klasztor, ubezpieczone na nimże od mieszczan nabytym były i żeby tenże plac wolny być mógł od wszystkich podatków, tudzież o aprobacyą i uwolnienie onych j.ww.ichmp. posłowie dopraszać i oraz wielebni ojcowie Kapucyni, w Łomzie fundować zaczynający się, aby mogli mieć aprobacyą miejsca duchowieństwu służącego starać się będą powinni. Dobra konwentowi Jasnej Góry Częstochowskiej Zakonu Ś-go Pawła Pierwszego Pustelnika konstytucyami *annorum* 1652, 1658, 1676, 1710 *et* 1717 nadane od wszystkich *in genere et specie* podatków i stacyi żołnierskich uwolnione, tudzież kupno dobr ziemskich: Woli Wiewieckiej, Laskow, Smarzew, Brudzie i Wielgomłyna konstytucyami *annorum* 1658 i 1717 pozwolone *intoto* reasumując, aby były aprobowane *in plenis ordinibus* j.ww.ichmp. posłowie ...*bunt*. Niewygasłej pamięci zostający w sercach ... niegdyś Zamojski sprawiedliwość sed...dowanie trybunałów koronnych, gdy w godnym s... w. wojewodzie inowrocławskim równa dzielność ... przeto ziemia nasza, mając wzgląd na tak wielkie imie w ojczyznie i znakomitemi zasługami zaszczyconego, obligujemy j.ww.ichmp. posłów aby *enixissime* upraszali j.kr.m.p.n.m., by go przy pieczęci w. koronnej oblokować raczył. Do pieczęci zaś mniejszej koronnej ichm. księży: Młodziejewskiego, Szembeka i Krasickiego, zaś do pieczęci w.ks.l. j.ww.ichmp.: Platera wojewodę mścisławskiego, Przezdzieckiego referendarza, Sosnowskiego pisarza w.ks.l. rekomendować będą. Reasumując tak konstytucyą *anni* 1699 asekurującą wielkie zasługi j.w. Stanisława Małachowskiego wojewody poznańskiego posławnym traktatu karłowickiego zawarciu zaraz zmarłego, jako i konstytucyą *anni* 1736 upewniającą również wielkie *merita* j.w.jmp. Jana Małachowskiego kanclerza w.k., po której dwudziesto-sześcioletnie chwalebnie *in ministerio* spędzone prace, że *malignitas fatorum* w niedochodzących sejmach nowem wspomnieniem zaszczycić nie dozwoliła, j.ww.ichmp. posłowie o ponowienie wzwyż rzeczonych praw na przyszłym, da Bóg, sejmie

dopominać się będą obowiązani. Niemniej oraz dom ten, mianowicie j.ww.ichmp. Mikołaja Opoczyńskiego, Stanisława Sądeckiego, Hyacynta Piotrkowskiego, Antoniego Ostrołęckiego, z Małachowic Nałęczów Małachowskich w publicznych zadziedziczały usługach w zacnych kwitnący jeszcze *in area* certujących *publica* potomkach, pańskiej j.kr.m.p.n.m. polecą pamięcie i sercu, aby tak przez wzląd dobrych czynów, jako na pochop innym do usług publicznych dwoistów prawa wyrażeniem asekurowana zasługom wielkie ludzi nagroda codziennemi sukcesorów ożywiona usługami u szafunku dobrotliwych łask pańskich nastąpić mogła. Nie chcemy i nie możemy zapomnieć wielkich zasług nietylko w ziemi naszej ale i w całej ojczyźnie przez wielorakie i ustawiczne publiczne funkcye dystynwującego się z wielką dla dobra pospolitego aplikacyą j.w.jmp. ... Glinkę podkomorzego ziemi łomżyńskiej, którego zasługi przed n.j.kr.m. tronem aby j.ww.ichmp. posłowie ... towali i o szczodrobliwe łaski, względy upraszali. Ta jest maksyma, nadzieja uszczęśliwienia każdego z nas, gdy wdzięczność w sercach naszych dla każdego z zasłużonych zachowujemy, nietylko dla antecessorów naszych, ale również potomków ich mających zasługi swoje zadawnione cnoty, przymioty, talenta w sukcesorach pokazujące się, w przyszłych wiekach odnawiane być mają. Gdy temi krokami terazniejszy j.w.jmp. Ignacy Rawicz z Przyimy Przyjemski łomżyński, zambrowski, koliński starosta już *in anno* 1733 marszałkiem konfederackim a oraz kapturowym, tudzież i przez lat 34 starostą naszym zaszczycony ozdobnie, przyzwoicie na tej usłudze zostający, nam wszystkim ziemianom ozdobę, sławę, honor przynoszący i teraz na marszałkowskiej konfederacyi . nej tejże ziemi naszej zostający funkcyi, jako *gratitudinem eviternamque gloriam* w sercach naszych zachowujemy, tak tę lepiej jaśniej ukazać nie potrafiemy, jako tego *emeritissimum virum* łasce i protekcyi j.kr.m.p.n.m. jako najsolenniej polecić j.ww.ichmp. posłow obligujemy. Należy do tej rekomendacyi i w.jmp. Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej, podstarosta, sędzia grodzki kolinski i chorąży pancerny, który przez antecessorów swoich zasłużonym będąc nietylko *in sago*, ale też i w ziemi naszej, zacząwszy od regencyi do urzędu teraznieszjego, *gradatim* przyszedszy jest zaszczycony, a różnemi przypadkami umartwiony, więc aby do łaskaweju *ex pane bene merentium* był rekomendowany j.kr.m.p.n.m. szczodrobliwości *obligantur* j.w.ichmp. posłowie. A jako poczta oddana jest j.kr.m.p.n.m., z tą jednak prekustodycyą, żeby administratorowie onej szlachta polscy i katolicy zostawali, o co się domawiać będą j.w.ichmp. posłowie, oraz rekomendować i *quam solennissime* upraszać, aby ta administrcya poczty w ręce jmp. Kazimierza Karasia cześnika ziemi liwskiej dostać się mogła. *Caetera activitati et dexteritati* j.ww.ichmp. posłów *comittimus*.

Działo się w Łomzie *in loco consiliorum solito die et anno ut supra.*

Ignacy z Przyimy Rawicz Przyjemski łomżyński, koliński, zambrowski starosta,marszałek konfederacyi ziemi łomzynskiej mp.,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej, podstarosta i sędzia grodzki koliński, chorąży pancerny wojsk koronnych, konsylyarz zkonfederowanej ziemi mp.,

Adam z Jabłoni Samsonow Jabłoński i konsylyarz konfederacyi ...

jmp. Wądołowskiego pisarza z ...

Jan Antoni z DoleckaJunosza Drewnowski komornik ... i sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

1766 August. 25

Łomżyń. gr. obl. 5/242 fol. 627

Actum Łomzae in curia regia
feria quarta post festum
S. Bartholomaei proxima
anno Domini 1766

Obtulit generosus Adalbertus Rakowski burgrabius castrensis Colnensis

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, wszystkie oraz rycerstwo z powiatami swemi ziemi łomżyńskiej, pod stateczną i nieodmienną oraz chwalebną j.w.jmp. Ignacego Rawicza z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego, kolinskiego starosty, na sejmiku *ante convocationis in anno* 1764 zkonfederowani dyrekcyą i w węsle nierodzielnym generalnej konfederacyi całej rzeczyp. aż do rozwiązania zostający i trwający, zjechawszy się na dzień dzisiejszy niżej wyrażony za uniwersałem najjaśniejszego Stanisława Augusta p.n.m. z kancelaryi wielkiej koronnej dnia 16 miesiąca czerwca wydanym do Łomży miejsca obradom naszym zwyczajnego *in vocato numine coelesti*, konsultacye nasze pod dyrekcyą wyżej wyrażonego j.w. marszałka konfederacyi, zaczęliśmy. A najprzod z jak najgłębszem uszanowaniem przeczytaliśmy uniwersał j.kr.m.p.n.m., potem wysłuchaliśmy instrukcyi jego pańskiej przez posła swego w.jmp. Józefa Buczyńskiego komornika granicznego łomzyńskiego z nią przysłanego, dalej przystąpiliśmy do obrania j.ww. ichmp. posłow, to jest; jww. ichmp. Ignacego Rawicza z Przyimy Przyjemskiego łomżyńskiego, zambrowskiego, kolinskiego starostę i Romualda Wyszkowskiego podczaszego łomżyńskiego, podstarostę i sędziego grodzkiego kolińskiego, chorążego znaku pancernego j.w.jmp. podkomorzego poznańskiego *ad publica obsequia et munia* sposobnych ojczyznie zasługami zaszczyconych i ziemi naszej dobrze życzących, których *nemine contradicente* obrawszy,daliśmy im instrukcyą naszą osobliwą zgadzającą sięzpunktami od j.kr.m.

przysłanemi, aby *pro integritate* wiary ś-tej katolickiej rzymskiej, praw i wolności naszych, tudzież pożądanego pokoju, *dexterrime* oponowali się. Za które ich prace i usilne starania przynależytą wdzieczność i podziękowanie w sercach naszych im i skucesorom ich deklarujemy.

Na listy do ziemi naszej pisane aby *quam competentissime* j.w.jmp. marszałek nasz odpisał, zlecamy.

Działo się w Łomży *in loco consiliorum solito* dnia 25 miesiąca sierpnia roku 1766.

Ignacy z Przyimy Rawicz przyjemski ł.z.k.s. i marszałek konfederacyi ziemi łomżyńskie mp.,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej, podstarosta i sędzia grodzki kolinski chorąży pancerny wojsk koronnych konfederacyi ziemi łomżyńskiej konsylyarz mp.,

Adam z Jabłoni Samsonow Jabłoński wojski i konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Józef Wądołowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Ignacy Grzymała z Jabłonowa Jabłonowski podstoli województwa smoleńskiego konsylyarz ziemi łomżyńskiej mp.,

Jan Drewnowski podstarosta grodzki zambrowski, sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

1766 Augusti 25

Łomżyńska gr. obl. 5/242 fol. 629
Actum Lomzae in curia regia
feria quarta post festum
S. Bartholomaei Apostoli proxima
anno Domini 1766

Uwaga Początek na str. 629,
dalszy ciągna str. 606

Obtulit generosus Adalbertus Rakowski

Instrukcya j.ww. ichmp. Ignacemi Rawiczowi z Przyimy Przyjemskiemu łomżyńskiemu, zambrowskiemu, kolinskiemu etc. staroście, marszałkowi konfederacyi ziemi łomżyńskiej i Romualdowi Wyszkowskiemu podczaszemu łomżyńskiemu, podstaroście i sędziemu grodzkiemu kolinskiemu, chorążemu znaku pancernego j.w.jmp. podkomorzego poznańskiego, posłom ziemi łomżyńskiej na sejm ordynaryjny warszawski od sejmiku *sub vinculo confederationis* obranym w Łomży dnia 25 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1766 roku.

Do tej powinności i przyzwoitości wszystkie narody pospolicie i szczególnie przyrodzona wzbudza i przymusza inklinacya aby się panom i wielowładcom swoim, których

przeznaczenie od Boga i natury pochodzić i na tronach lokować zwykło ufnością i przychylnością za usiłowania i troskliwości o powszechne ludu swojego dobro i pożytki, myślącym i starającym z ostatnim życia i dostatków swoich azardem wypłacały. Tem bardziej nas wolnego narodu obywatelów obowiązuje gorliwość i konieczność, abyśmy najjaśniejszemu Stanisławowi Augustowi p.n.m., któremuśmy wolnemi głosami i sercami chętnie i dobrowolnie w ręce berło oddali i panowania nad sobą udzielili, wyznać jak najżywszą rekognicyą sprawiedliwie obowiązku należy za chęci i miłe rządy jego około całego królestwa pokoju powszechnego, sprawiedliwości i jedności między nami, widziemy bowiem i doznajemy skutków należnych miłością i przywiązaniem do rodaków swoich dla uszczęśliwienia nas pod słodkim swoim panowaniem, kiedy wszystkich województw, ziem i powiatów ściąga i zwoływa patry.... do wspólnych i doskonałych rad swoich ojcowskich, przeznacz... sejmu terazniejszego ordynacyjnego w Warszawie przypadającego, abyśmy przyćmioną sławę narodu naszego przy chwalebnych jego i życzliwych żądzach, tudzież i dziełach światu jasnę na widok pokazali, oraz wiarę s-tą katolicką-rzymską nieprzytomnym umysłem i sercem konserwowali, onej bronili, o ozdoby kraju i porządek wszelki dla uszczęśliwienia siebie samych starali. Za co wszystko aby j.ww.ichmp. posłowie nasi z jako najgłębszą i najprzyzwoitszą majestatowi pańskiemu instrukcyą *in plenis ordinibus* rzeczyp. podziękowali od ziemi naszej, *obligantur* z życzeniem w jaknajdłuższe lata dla siebie pomyślnie, a dla nas szczęśliwie panowania.

Przystępując do punktów instrukcyi z kancelaryi j.kr.m.p.n.m. podanych, między któremi najpierwszy, aby święta sprawiedliwość państwu każdemu honor, sławę i bezpieczeństwo, oraz i miłość wzajemną sprowadzająca, jako najdoskonalszymi i najgruntowniejszymi ustawami do wszelkiego rodzaju i kondycyi ludzi udoskonalona zostawała, oraz aby projekta, do niej się ściągające, od ichmp. komisarzów na sejmi *convocationis* w roku 1764 wyznaczonych, względem uregulowania jej *in maioribus et minoribus subselliis* i o sukcesyach wszystkim j.ww.ichmp. posłom komunikowane i do nich wolne przyjmowanie się było, dopomnić się mają j.ww.ichmp. posłowie nasi.

A że wszystkie państwa i królestwa przez dobre ekonomie do znacznych bogactw, dobrego mnienia i konsyderacyi przychodzić zwykły, nawięcej jednak przez wprowadzenie wszelkichpożytecznych i potrzebnych krajowi manufaktur i ludzi do nich sposobnych więc one promować zechcą j.ww.ichmp. posłowie nasi.

Ponieważ mnogość praw *in votuminibus* królestwa naszego jedne drugim przeciwnych albo *ex casu aliquo* ponowionych znajduje się, a przez to dają bystrości i wysokości

dowcipów okazye i wynazki *ad litigia inter concives*, zaczem do spenetrowania, objaśnienia i zkonkludowania dobrego onych *ab ordinibus*.

~~*Obtulit generosus Adalbertus Rakowski*~~

~~*Instructio terrae Łomzensis*~~

... *regni* delegaty będą potrzebni.

Komisya ekonomiczna sejmem *convocationis* postanowiona *et in executione* zostająca aby swoich ustaw i dyspozycyi z podwyższonych kwart, jako i z żydowskiego pogłównego, oraz cał *exactissime et strictissime* wybieranych i wszelkich prowantów publicznych *ad mentem* sejmu *coronationis* z zniesieniem pogłównego uciążliwego nieodwłocznie rzeczyp. dała *rationem*, owszem aby granice rządów swych ustaw i dekretów miała opisane na terazniejszym sejmie, domówiąc się ichmp. posłowie nasi.

Komisya zaś wojskowa pod chwalebną, sprawiedliwą i doskonałą j.o. księcia jm. Augusta Czartoryskiego wojewody i generała ziem ruskich, marszałka konfederacyi generalnej koronnej aby *aprobationem* miała i cokolwiek jeszcze *honorificum et utile* może być dla rzeczyp. przejrzanego proować zechcą ichmp. posłowie nasi.

Księstwo kurlandskie i semigalskie *per pacta subiectionis* do królów polskich i całej rzeczyp. należące, że dotychczas między książęciem Ernestem Bironem a szlachtą kurlandzką nie ma zupełnego uspokojenia, owszem niejakie sprzeczki i dyfidencye z nieposłuszeństwem złączone słyszeć nam się dają, więc j.ww.ichmp. posłowie nasi tę materyą *supremae potestati* j.kr.m.p.n.m. oddawszy, suplikować będą, aby *pro immortalitate* wielkich czynów swoich *et gloria* panowania nam miłego oraz *utilitate* całego królestwa determinować raczył.

Rozłączenie trybunałów prowincyi wielgo-poslkiej, Poznańskiego i Piotrkowskiego że wiele *inter concives* nieznajomości zaczyna czynić i konfidencyą odmieniać, oraz do substancyi umniejszenia jest okazya przez różno praktyki wiadome nam, zaczem aby według dawnych zwyczajów corocznie i bezprzestannie *debito cursu* regestrów, tudzież ordynacyi sejmu *convocationis* i trybunalskiej sądził się w Piotrkowie trybunał, instabunt j.ww.ichmp. posłowie nasi, w którym tylko aby dobrze urodzeni szlachta mieścili się *ignobiles* zaś nie byli przypuszczeni *ad patrocinium*.

Czopowe i szelężne uniwersalne aby *pro publico commodo* użyteczne być mogło, zechcą j.ww.ichmp. posłowie nasi *cum plenis ordnibus* zdania swoje akomodować.

Na podatek *ultimae consumentiae*, który *mentum* dla nas czyni z tych konsekwencyi, aby *ullatenus* j.ww.ichmp. posłowie nasi nie pozwalali, mocno ich *obstingimus et obsecramus*.

Względem węzła jedności generalnej rozwiązania listem j.o księcia prymasa korony polskiej i w.ks.l. ziemi naszej propnowanego zgadzać się mają j.ww.ichmp. posłowie nasi *cum plenis ordinibus*.

Szczodrobliwe ojcowskie j.kr.m.p.n.m. koszty znaczne na edukacyą kadetów lub rycerskiej szkoły potomków naszych każdemu szlachcicowi *in statu saeculari* przyzwoitą wyłożone i kontynuowane nie mogą inszej w sercach całego narodu sprawować rekognicyi, tylko największej wdzięczności podziękowania, które aby tak dobre i kochające rodaków swoich intencye pańskie rzeczp. sekundowała i *fundum certum ac infallibilem* w dalsze czasy dla ochoty młodzi szlacheckiej i promocyi *ad usus publicos* uprowidowała, najpewniejszy zdałby się być z czopowego i szelężnego generalnego podatek, co popierać mają j.ww.ichmp. posłowie nasi.

Nie tylko ziemia nasza ale i inne ziemie księstwa naszego mazowieckiego, oraz i województwa podlaskiego *in proxima vicinitate ditionum* n. króla pruskiego będące, nie mogąc się *sine communicatione comertio* i monety jego obyć *iet cursum* mieć *continuum* przez częste odmiany i redukcye, a przez to wielkie szkody na substancyach i handlach, tudzież i intratach ponosić muszą, nawet i w terazniejszych czasach ponoszą, więc z tymże dworem za powagą j.kr.m.p.n.m. i perswazyą z ministrem pruskim oraz *per ligam imperii et vicinorum principum*, by mogła jako najprędsza do ustabiliowania bezpiecznej i pewnej kurencyi dla uspokojenia nadchodzących publicznych podatków komunikacya i pomyślne zakończenie, gdyż nie będziemy mogli być *sufficientes* onych uspokojenia, zkąd wyniknąć mogą dla nas i braci naszych z wojskiem koronnem nie bez szkody zobopólnej kłótnie i prawa, oraz aby czerwone złote nie inszej walor i kurencyą raz nazawsze miały tylko po zł. 18, a to dla konsekwencyi zapisów i długów nadobrach różnych. Przytem żeby rzeczp.*in tribus ordinibus* znalazła sposób wyperswadowania i przymuszenia miasto Gdańsk wielkiemu zaszczycone przywilejami, prawami i równością, *qua constatus* prowincyi pruskiej, aby redukcyą jednostajną przez rzeczp. ustanowioną trzymało i za nasze towary, które do nis sprowadzamy, nią płaciło, gdyż teraz mamy oczywiste doświadczenie, jakie szkody na złocie od nich branem ponosić jesteśmy przymuszeni, domagać się j.ww.ichmp. posłowie nasi będą.

Należy przypomnieć także, aby kupcy i wszelcy rzemiesnicy ponieważ zboża i insze wiktualia *ad conservationem* życia ludzkiego zwyczajne nie są *in praetio alto*, więc aby rzeczp. wzięła *mensurac adaequatas* pomiarkowania, żebyśmy się sami nie ubożyli, a ich nie bogacili.

Ponieważ dotychczas *compositio inter statum coronationis* determinowana dla niektórych jakichsiś okoliczności żadnego skutku nie wzięła i podobno tylko przez zapisany

akt *ad tempus bene visum* zalimitowana została, zaczem *praecomittimus* j.ww.ichmp. posłom, aby z ukontentowaniem *utriusque partis*, oraz aby prześwietny stan duchowny *pars maxima nostri* jeżeli nie przez sprawiedliwość, to przez miłość ojczyzny *subsidium charitativum* na wojsko rzeczyp. pozwolone podwyższyć i udzielić jako *gratiam gratis datam* raczył; ile kiedy ojciec Sty Klemens XIII świętobliwie kościołem świętym rządzący *per bullam suam* w roku przeszłym łaskawie i sprawiedliwie dyspensował, wiedząc doskonale i z intraty dóbr duchownych w znaczne i wysokie wyszły prowentów aukcye aby *fervide et generose* dopominali się j.ww. ichmp. posłowie nasi.

Ponieważ rzeczp. chwalebnie i sprawiedliwie od Zygmunta III rzeczyp. ustąpionego pozwoliła bicia monety n.p.n.m., królomtylko i udzielnym książętom przyzwoitego i właściwego już w skutku udziałanego, lecz potrzebującego dostatku srebra, które nie może być pewniejsze, jako z otworzenia Gór Olkuskich, więc j.ww.ichmp. posłowie suplikować będą, aby j.kr.m.p.n.m., mający to pozwolenie, jako najprędzej *mediantibus subsidiis* z skarby rzeczyp. raczył *curas regias* do tak potrzebnego krajowi dzieła dysponować, gdyż z obfitości tej wypływać będzie na całe królestwo suficyencya monety.

Kurs dawny i najbliższy poczty koronnej do w.ks.l. i dalszych zagranicznych państw, przez ziemię naszę będący, aby mógł być przywrócony, starać się j.ww. ichmp. posłom zlecamy.

Lubo mamy w dawniejszych prawach na umniejszenie zbytków przepisaną w miastach *legem sumptuariam*, jednakże dotychczas nie ma temperamentu, zaczem aby *rigorosiori lege* do egzekucyi przyjść mogło *promovebunt* j.ww.ichmp. posłowie.

Sól suchodniowa województwem, ziemiom i powiatom sejmem *convocationis* i dawnemi prawami asekurowana aby punktualnie i niezawodnie z skarbu koronnego wydawana była i aby *praetium* do niej *adaequatum* dosyć w tych czasach znacznie podwyższone raz na zawsze było przez ichmp. komisarzów postanowione, *praecavebunt* sobie j.ww.ichmp. posłowie nasi. Przytem jak najpokorniejszą zaniosą suplikę do majestatu pańskiego o koekwacyą soli z ziemią nurską, której już *in parte* antecesorowie jego *per pacta conventa* i wielorakie podawane memoryały uczynili byli nadzieję i której we wszystkich poselstwach swoich zawsze szczodrobliwości i klemencyi pańskiej ziemia nasza dopraszała się.

Na nobilitacye i indygenaty nowe żadnym sposobem pozwalać nie mają j.www.ichmp. posłowie nasi, bo i tak dosyć wkraju naszym braci szlachty *in summa egestate* zostajacych mamy.

Jura cardinalia prowincyi pruskiej, która jest ozdobą całej Polski, popierać zechcą j.ww.ichmp. posłowie nasi, zgadzajac się *cum plenis ordinibus*. Prawo zaś o indygenatach pretendowane równości *civibus* ubliżające, aby rzeczp. (gdyż częste i okropne między obywatelami ojczyzny naszej dobroczynnościąkrólów naszych ozdobionymi dzieją się emulacye i niezgody, a ztąd znaczne po trybunałach *oruntur processa*) jako najskuteczniej obwarować raczyła, domagać się będą j.ww.ichmp. posłowie.

O ludziach *illegitimi tori*, tudzież i o tych, którzy zwykli wychodzić na Żuławy i dorabiać luteranizmu, ażeby jak najskuteczniejsze i najsurowsze przez całą rzeczp. ustanowione było prawo i *seria animadversio* na komorach i przewozach atendencyą majacym pod wolnem sekwestrowaniem i łapaniem tychże ludzi konstytucyą nakazana była *promovebunt* j.ww.ichmp. posłowie.

Na Cyganów o reasumpcyą prawa dawno napisanego aby od nikogo przechowywania *quocumque titulo et praetextu* na żadnem miejscu mieć nie mogli i protekcyą żadną od osób duchownych i swieckich nie zaszczycali się, owszem aby jak największe *vigores* na nich i przestępców prawa postanowione były, oraz aby prześwietna komisya wojskowa ichmp. regimentarzompartyi zleciła,ażeby ordynanse pobliższym chorągwiam, tak poważnym, jako i lekkim, tydzież i regimentom konsystencye swoje mającym, aby ich łapali, wiązali i niedwłocznie z kraju wypędzali, lub do komisyi odsyłali, dopraszać się będą j.ww.ichmp. posłowie.

Żydzi aby handle towarami,prawem dla nich przepisanymi, prowadzili, w innych zaś towarac tymże prawem im zabronionych katolikom kupczącym ażeby nie przeszkadzali, zalecamy j.ww.ichmp. posłom, aby te prawo przypomnieli.

Lubo sejm *convocationis* reasumował konstytucyą *anni* 1678 o ludziach służących aby bez atestacyi panów, w których służyli, nie byli przyjmowani, ile przewrotność ludzka może zkomplikować rękę *ad testimonium*, która może być nieznajoma, więc aby tylko *authenticis testimoniis* wierzyć się godziło, *instabunt* j.ww.ichmp. posłowie.

Że dotychczas ichm. ks. plebani w podawaniu metryk *ad acta publica* każdego woejwództwa i ziemi konstytucyi *convocationis* są *cenitentes*, więc aby to prawo niedwłoczną odebrało satysfakcyą i ichm. ks. *loci ordinarii adigant* ich, *promovebunt* j.ww.ichmp. posłowie.

Sądy grodzkie łomżyńskie aby się sądzić mogły *secundum cadentias* w Ostrołęce *sub nomine* w. starosty i pisarza łomżyńskich i *suscepta* grodzka tamże pozwolona była dla wygody powiatu, *proponent* j.ww.ichmp. posłowie stanom rzeczyp.

Ponieważ Panny Ojca S-go Benedykta konwentu łomżyńskiego, dotychczas żadnej aprobacyi fundacyi swojej niemające, a w terazniejszych czasach, przeniosszy się na inne miejsce, ufundowały się, oraz oo. Kapucyni *noviter* fundować w mieście Łomży zaczynający się, dla czego aby te klasztory aprobacye duchowieństwu zwyczajne i służące mieć mogły, *promovebunt* j.ww.ichmp. posłowie nasi.

Collegium słuckie ks. Jezuitów do prowincyi mazowieckiej przyłączone aby *circa suam fundatiorum* utwierdzone i utrzymane było oraz akademia lwowska w województwach ruskich potrzebna w sprawie swojej pomyślną i finalną odebrała decyzyą, *instabunt* j.ww.ichmp. posłowie.

W wieczystej i niewygasłej nigdy zostające całej rzeczyp. zasługi i milionowe na zapłatę wojsku przez ś.p.j.o. księcia jm. Jabłonowskiego kasztelana krakowskiego hetmana w.k. koszty z umiejszeniem fortuny sukcesorom wyłożone i sejmami *annorum* 1703, 1718 *et* 1726,oraz sejmem *coronattionis anni* 1764 deklarowane, swojej potrzebują egzekucyi, oraz przez sprawiedliwą konsyderacyą j.o. księcia jm. wojewody poznańskiego po drugi raz laskę marszałkowską trybunału koronnego chwalebnie i ozdobnie z uszczerbkiem zdrowia i substancyi piastującego, rekomendować i przypomnieć zechcą j.ww.ichmp. posłowie nasi stanom rzeczyp.

Podobnegoż j.w.jmp. Jabłonowskiego kasztelana wiślickiego terazniejszego trybunały prowincyi małopolskiej marszałka zasługi i koszta znaczne wyciągające względu, aby do szczodrobliwych j.kr.m.p.n.m. łask i dobrodziejstw j.ww.ichmp. posłowie nasi oddali, zalecamy.

Chwalebne i potomności do naśladowania zostawione ś.p.j.w.jmp. Małachowskiego kanclerza w.k. zasługi w zacnem i godnem potomstwie prezentujące się całej ojczyznie użyteczne w osobach j.ww.ichmp.: refendarzu koronnym, opoczyńskim, sądeckim i ostrołęckim starostach, do publicznych j.kr.m.p.n.m. ochotnie zawsze usług dążącym, i ziemię naszę zdobiącym, przymuszają nas, aby niewyczerpanej z źródeł dobroczynności i pamieci j.kr.m.p.n.m. j.ww.ichmp. posłowie nasi oddali i zalecili.

Wymaga na ziemi naszej wdzięczność i rekognicya za ustawiczne staranie i pieczołowitość około niej j.ww.ichmp. Antoniego Glinki podkomorzego łomżyńskiego, makowskiego starosty i Ignacego Przyjemskiego starosty naszego łomżyńskiego, publicznemi usługami kilkorotnie się dystyngującemi, aby *hos emeritissimos* ziemi naszej *viros* jako najłaskawszej j.ww.ichmp. posłowie nasi insynuowali pamięci i szczodrobliwości j.kr.m.p.n.m. Także w.jmp. Romualda Wyszkowskiego podczaszego łomżyńskiego,

podstarostę i sędziego grodzkiego kolińskiego *in sago* i w ziemi naszej zasłużonego do łaskawej *ad panem benemerentium* aby j.ww.ichmp. posłowie nasi rekomendowali, zlecamy.

Nie możemy zapomnieć zasług w ziemi naszej zacnego laty i wiekiem przyciśnionego w.jmp. Jana Kisielnickiego skarbnika naszego, który *circa distributivam gratiam* wakujących urzędów w staorści swojej, tudzież i w.jmp. Jan Drewnowski sędzia grodzki zambrowski,aby mogli być pomieszczeni, *promovebunt* j.ww.ichmp. posłowie.

Wiadome bedąc ziemi naszej tak ojca, jako i samego własne w.jmp. Antoniego Kickiego podczaszego zakroczymskiego, generała j.kr.m. i półkownika altyleryi koronnej zasługi, aby przez j.ww.ichmp. posłów naszych ponowione były, zalecamy.

Ponieważ niegdy j.w.jmp. Odrowąż Siedlnicki podskarbi w.k. z przyczyny piastowania ministeryi podskarbstwa tego znaczny uczynił w własnej substancyi uszczerbek i kredytorów wiele zostawił, a najpryncypalniejszy dług z rachunków przez prześwietną komisyą skarbową rzeczyp. pokazał się, tak dalece, iż obawiać się mogą tak *successores naturales,* jako i *creditores,* aby *invido fato potioritas* nie nastąpił, a przez nią *successores* Warszyniani *et et creditores* przenieśliby szkodę. Zaczem *interponent* prośby swoje za nami do rzeczyp. o klemencyą i kompasyą j.ww.ichmp. posłowie nasi.

Cetera activitati et dexteriati j.ww.ichmp. posłów *comittimus.*

Działo się w Łomży *in loco consiliorum solito* dnia 25 miesiąca sierpnia roku 1766.

Ignacy z Przyimy Rawidz Przyjemski łomżyński, kolinski i zambrowski starosta, marszałek konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej podstarosta i sędzia grodzki koliński, chorąży pancerny wojsk koronnych, konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Adam z Jabłoni Samsonow Jabłoński wojski i konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Józed Wądołkowski pisarzziemski i grodzki zambrowski, konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Ignacy Grzymała z Jabłonowa Jabłonowski podstoli smoleński, konsylyarz konfederacyi ziemie łomżyńskiej,

Jan Drewnowski postarosta i sędzia grodzki zambrowski, sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

1766 Septemb. 15

Łomżyńska gr. obl. 5/242 fol. 625
Actum Łomzae in curia regia
feria tertia post festum
Exalrationis S. Crucis proxima
anno Domini 1766

Obtulit generosus Martinus Truszkowski burgrabius castrensis Łomzensis

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze i urzędnicy ziemscyi grodzcy, wszystko oraz rycerstwo z powiatami swemi księstwa mazowieckiego ziemi łomżyńskiej pod stateczną i nierozerwaną konfederacyą i dyrekcyą j.w.jmp. Ignacego z Przyimy Przyjemskiego starosty i marszałka ziemi naszej aż do rozwiązania generalnej konfederacyi stanów całej rzeczyp. zostajacy i trwający. Zjechawszy się *ad solitum consiliorum locum* do kościoła farnego łomżyńskiego, stosując się oraz do konstytucyi sejmu *convocationis anni* 1764, którzy czyniąc satysfakcyą, życzyliśmy, aby tak j.w.jmp. marszałek konfederacyi ziemi naszej, jako też ichmp. konsylyarza z sekretazem *super realem connotationem votorum* przysięgę wypełnili, lecz że *in animis* zaszedł *consensus* do obrania *j.w.* deputata, więcuprosiliśmy i obraliśmy *uno labio e millibus* bez najmniejszej kontradykcyi do deputackiej funkcyi prześwietnego trybunału koronnego prowincyi wielkopolskiej na ziemię naszą z alternaty w roku terazniejszym przypadającej *[nieczytelne] et aemeritissimae in rep. domus* znacznymi i chwalebnym oraz wielkiemi imieniowi swemu zawsze przyzwoitymi do usług ojczyzny cnotami i przymiotami ozdobionego i zaszczyconego męża j.w.jmp. Antoniego z Małachowic Nałęcza Małachowskiego ostrołęckiego starostę, który *in facie ecclesiae* i nas wszystkich na dzień dzisiejszy zgromadzonych przytomności *debita juramentorum forma lege regni praescripta* przysięgę na tę funkcyą wypełnił *in hanc rotham*: :Ja Antoni przysięgam, iż sprawiedliwie według Boga, prawa napisanego, słuszności strony kontrowersyi sądzić i rekognicye przyjmować będę bogatego i ubogiego, przyjaciela i nieprzyjaciela, obywatela i cudzoziemca, niebezpieczeństwo odwracając i ani sprzyjania, ani nienawiści, ani zapłaty, ani kary mnie obiecywanych uważać będę, ale w sądzeniu samego Boga i prawa napisanego słuszności stronkontrowersyi i rękognicyi i w tem wszystkiem za sumienia mego zdaniem pójdę i jego słuchać będę, oraz inne urzędy mnie powinne wiernie i według możności mojej odprawować zechcęl tajemnie sądu wyjawiać nie będę i według korektury trybunału koronnego roku 1726 sądzić i one we wszystkich punktach obserwować i aby od innych według możności obserwowana była starać się będą i w obieraniu marszałka od nikogo dependować nie mam, oraz jako wota na tym sejmiku na mnie dawane ani przeze mnie, ani przez kogokolwiek z moją wiadomością datkiem lub obietnicą ujmowane nie były i w sądzeniu od nikogo dependować nie będę. Tak mi Boże dopomoż i ten S-ty Krzyż Chrystusow."

Po którejwypełnionej przysiędze j.w.jmp. marszałkowi konfederacyi ziemi naszej, konsylyarzom i sekretarzowi poprzysiężonym *praesens laudum electionis* podpisać i podpisane *ad acta castrensia capitanealia łomzensia* podać zleciliśmy. Ponieważ zaszedł dekret sądu grodzkiego wizkiego *in anno* 1765 *feria tertia post festum SantorumTrium Regum inter nobilem Mathaeum olim Alberti quondam Petri nunquam Laurentii* Łoseski do łosewo *districtus Colnensis parochiae Plocensis Parvae terrae Łomzensis incolam et nobiles Andream ac Saphiam de Szymanowskie Swięszkowskie conjuges Antonium et Conegundam itidem Swięszkowski conjuges, Lucam Czwalinski, Stanislaum Jurski, Stanislaum Baginski actores et citatos ratione obiecta per ipsos nobili Mathaeo Łosewski imparitatis status pro comitiolis praesentis remissionis educendae nobilitatis.* Więcmy *e gremio nostri* naznaczamy do wywiedzienia *documentis authenticis etiam inquisitionibus, si opus fuerit per nobiles fide dignos senes rei bene [nieczytelne] inprocessum non intrantes* ww. ichmp. Antoniego Grzymałę podsędka zambrowskiego, Daniela Mieczkowskiego miecznika łomżyńskiego, jana Drewnowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego, Józefa Buczyńskiego komornika granicznego, Adama Łempickiego komornika ziemskiego, Piotra Tyszkę burgrabiego grodzkiego łomżyńskich.

Działo się w Łomzie *in solito consiliorum loco die* 15 *Septembris* 1766 *anno.*

Antonie Glinka podkomorzy ziemi łomżyskiej prezyd....,

Ignacy z Przyjmy Przyjemski ł.z.k.s. marszałek konfederacyi ziemi łomżyńskiej,

Romuald Wyszkowski podczaszy ziemi łomżyńskiej, podstarosta i sędzia grodzki koliński, chorąży pancerny wojsk koronnych, konsylyarz zkonfederowanej z.ł.mp.,

Adam z Jabłoni Samsonow Jabłoński wosjki i konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Józef na Wądołkach Wądołowski pisarz ziemski i grodzki zambrowski i konsylyarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.,

Daniel Mieszkowski miecznik ziemi łomżyńskiej konsylyarz zkonfederowanej ziemi łomżyńskiej mp,

Jan Drewnowski podstarosta i sędzia grodzki zambrowski, sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej mp.

1767. *Augustus*. 24.

Łomżyńska gr. obl. N 5/242 fol. 638

Actum Łomzae in curia
regia feria tertia in crastino festi
S. Bartholomei Apostoli
anno Domini 1769.

Laudum conventus particularis Łomzensis

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rcerstwo ziemi naszej łomżyńskiej i powiatów do niej należących zjachawszy się w związku konfederacyi na miejsce konsultacyuom naszym zwyczajne, to jest, miasta Łomży za uniwersałami tak j.kr.m.p.n.m., jako też j.o.ks.jm. Karola Radziwiła marszałka konfederacyi generalnej wydanemi i do ksiąg grodu łomżyńskiego *feria secunda post festum Assumptionic in Coelum Gloriossimae Virginis Mariae anno Domini* 1767 *per oblatam* podanemi, sejmik *electionis* j.ww. posłów *e medio nostri* obranych, na dzień dzisiejszy 24 miesiąca sierpnia w roku tymze wyzaczjącemi, a węzłem generalnej konfederacyi spojeni, przeto pod zagajeniem j.w. jmp. Józefa Radzymińskiego podkomorzyca ziemi ciechanowskiej dawniej przez nad obranego marszałka konfederacyi, a na generalnej konfederacyi poprzysięgłego stosując się do innych konfederacyi, większość głosów nakazujących, zaczem *pluritate votorum* (przydawszy onemuż za konsylyarzów: ww. ichmp. Ignaego Gozdawę Godlewskiego regenta ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego, Tomasz Turszkolawskiego komornika ziemskiego kolińskiego, Ignacego Gozdawę Godlwskiego pisarzewicza ziemskiego zambrowskiego, Michała Staniszewskiego łowczyca łomżyńskiego, którzy ichm. konsylyarze rotę przysięgi w generalneju konfederacyi opisaną, przed tym że w. marszałkiem zaras wykonali) j.ww. Józefa Radzymińskiego podkomorzyca ciechanowskiego, marszałka konfederacyi ziemi naszej i Piotra Józefa 2-ch imion Gozdawę Godlewskiego wojskiego starszego ziemi łomżyńskiej *plenis meritis et dexteritate viros* na sejm przyszły extraordynaryjny w Warszawie *die* 3 *Octobris* w roku tymże agitować się mający, za posłów obraliśmy i punkta do instrukcyi tymże j.ww. posłom na sejm przyszły ekstraordynaryjny z terazniejszym laudum złączone niżej przepisać mamy. Ażeby zaś żadne transakcye niniejszej konfederacyi przeciwne przyjmowane nie były, tedy *prospiciendo authoritati* konfederacyi mocą tejże w ziemi naszej i grodach do niej należących *in dispositionem acta tam terrestria, wuam castrensia* aż do rozwiązania niniejszej konfederacyi ww. ichmp., to jest, w grodzie łomżyńskim Wojciechowi Rakowskiego burgrabiemu kolińskiemu, w grodzie zambrowskim Ignacem Godlewskiemu regentowi ziemskiemu i grodzkiemu tegoż powiatu i konsylyarzowi przysięgłemu tejże konfederacyi, w grodzie kolinskim Maciejowi Dębemu burgrabiemu grodzkiemu wizkiemu, w grodzie ostrołęckim Jakóbowi Smolinskiemu komornikowi ziemskiemu łomżyńskiemu oddajemy, którym ichmp. wzwyż wyrażonym po wykonanej przed którymkolwiek z ichmp. konsylyarzów w .... się przez j.w. marszałka wyznczonym przysiędze ww. ichmp. pisarze zaraz akta oddać mają. Punkta instrukcyi *ex desideriis* ziemi wypisane *in hunc* j.ww. posłompodają się *sensum*:

1. Obligowani j.ww.ichmp. posłowie imieniem ziemi naszej łomżyńskiej jaknajprzyzwoitszą majestatowi .....

(dalszego ciągu brak)

1767. *Augustus*. 24. Łomżyńska gr. obl. N 288 fol. 3

Obtulit magnificus Michael Staniszewski *venatorida terrae Łomzensis.*

Laudum conventus terrae Łomzensis

..... i instrukcyą złączone j.w. marszałkowikonfederackiemu, tudzież ww. konsylyarzom podpisaćzleciliśmy.

Działo się w Łomzie wkościele parafialnym dnia 24 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1767.

Józef na Radziminie Radziminski podkomorzyc ziemi ciechanowskiej, marszałek skonfederowanej ziemi łomżeńskiej,

Antoni Grzymała podsędek ziemski zambrowski, konsylyarz konfederacyi ziemie łomzienskiej,

Szymon Suski sędzic ziemski zambrowskim konsylyarz ziemi łomzienskiej,

Ignacy Gozdawa Godlewski regent ziemski i grodzki zambrowski, konsylyarz konfederacyi ziemie łomzienskiej,

Ignacy Gozdawa Godlewski podwojewodzy ziemie łomzienskiej, konsylar konfederacyi ziemie łomzienskiej,

Michał z Staniszewsic Staniszewski łowczyc ziemie łomzienskiej, konsylyarz konfederacyi ziemi łomzienskiej,

TomaszTruszkowski komornik ziemie łomzienskiej.

1767/1768?. *Augustus*. 22. *Viznen. castr.* N 1176 fol. 186

Actum .....

Confederatio terrae Łomzensis

..... Kurpiewski,

Andrzej i Marcin Jemielici z Jemielitego,

Antoni Duchnowski,

Tomasz Stanisław, Hyacenty, Bonifacy i Piotr Sierzputowscy,

Michał Jemielity z Marków,

Franciszek Tyszka,

Mikołaj Szumowski,

Marek Załuska,

Mikoła Krajewski i Jakób Prosienski z Szumowa,
Maciej Pusienskie,
Leon i Ambrozy Żebrowscy,
Franciszek Filochowski,
Andrzej Mieszejewski i Paweł Tyszka z Tyszk Koster,
Jan i Piotr Jarnutowscy,
Andrzej i Paweł Mściwujescy,
Marcin Chojnowski i Tomasz Korytkowski z Jarnut,
Józef Podbielski,
Paweł, Szymon i Piotr Krajewscy,
Gabryel, Łukasz i Jakób Tabędzcy,
Michał Tabędzki,
Antoni i Paweł Szumowscy,
Dyonizy Piotrowski z Krajewa,
Kazimierz Gawkowski,
Hiacynty i maciej Jastrzębscy z Głębocca,
Wacław, Stanisław i Andrzej Zyznowscy,
Waleryan Zalewski,
Józef Jastrzębski,
Walenty i Jan Zalewscy z Duchnów,
Bartłomiej Jastrzębski z Żyznowa,
Hilary Olszewski z Olszewa,
Józef Jakacki z Jakaci,
Kazimierz Cypryan, drugi Kazimierz Tyszkowie,
Franciszek Fiochowski i Piotr Mieczkowski z Piotrowa,
Michał Boguski i Jan Modzelewski z Osobnego dziedzice z ziemi i powiatu łomżyńskiego obywatele, iż ciż pomienieni obywatele wcelajac się i przystępując do generalnej konfederacyi wraz stosownie do dzieła [nieczytelne] dygnitarzów, urzędników i obywateli ziemi łomżyńskiej dnia 22 miesiąca sierpnia udziałanego i do akt ziemskich łomzyńskich sposobem oblaty na dniu tymże podanego, przysięgę rotą uniwersałem konfederacyi generalnej określoną w sposobie jak wyżej wykonali i podpisem rąk swych stwierdzili wszyscy w komparycyą wchodzący rękami trzymanemi xxx
Akces. Do urzędu i ksiąg konfederacyi ziemi łomżyńskiej powiatu tegoż osobiście przyszedłszy urodzeni:

Wojciech, Franciszek, Wawrzeniec, drugi Wojciech, Michał i MikołajGłęboccy,
Marcin i Franciszek Gostkowscy,
Wincenty Krajewski z Kaczynka,
Dyonizy Proszyński,
Stanisław Zaręba,
Antoni, Jan i Piotr Radwańscy z Radwan,
Kacper, Mateusz i Jan Truszkowscy z Truszków Pikulów
Jan i Piotr Korytkowscy z Wierzbowa,
Jakób Chojnowski,
Stanisław Mierzejewski,
Francizek Gumkowski,
Marcin i Franciszek Jankowscy,
Jakób Sutkowski z Choin,
Marcin Dzwonkowski i Antoni Skrodzki z Grzymał,
AdamWądołowski z Kaczynka,
Atnoni, Ignacy, Ludwik i Wawrzeniec Modzelewscy,
Maciej Wiśniewski z Modzelów,
Szymon Szlaski,
Szymon Chojnowski,
Franciszek Szabłowski,
Tomasz Czaplicki i Józef Bukowski z czaplic,
Błażej Zalewski z Chomętowa,
Szymon Boguski,
Andrzej Żebrowski i Walenty Szabłowski z Żebrów,
Antoni i Hiacynty Tyszkowie z TyszkAndrzejk,
Antoni, Szymon, Maurycy i Jakób Boguscy,
Leon Borawski,
Michał Łada z Boguszyc,
Paweł Mierzejewski i Filip Szabłowski z Szabłów,
Pwaeł, Franciszek, Józef, drugi PawełŁubowie z Mężenina
dziedzice z ziemi i powiatu łomżyńskiego obywatele wcielając się i przystępując do generalnej konfederacyi wraz stosownie do dzieła przez dygnitarzów, urzędników i obywateli ziemi łomżyńskiej dnia 22 miesiąca sierpnia roku teraz bieżącego udziałanego i do akt ziemiańskich łomżyńskich na dniu tymże sposobem oblaty podanego przysięgę rotą

uniwersałem konfederacyi generalnej określoną w sposobiejak wyżej wykonali i podpisem rąk swych stwierdzili wszyscy rękami trzymanemi xxx.

Akces. Do urzędu i ksiąg konfederacyi ziemi łomżyńskiej powiatu tegoż osobiście przyszedłszy urodzony

Franciszek Konopka,

Wojsciech i Stanisław Kołaczkowscy,

Paweł i Wojciech Chojnowscy,

Tomasz Modzelewski z Kołaczków,

Maciej i Karol Szabłowscy z Szabłów,

Grzegorz i Michał Sierzputowscy z Sierzput,

Wawrzeniec, Stanisław i Adam Brulińscy z Brulina,

Jan Głębocki z Jastrząbki,

Wojciech i Baltazar Wyrzykowscy z Wyrzyków,

Mateusz Tomasz, Benedykt i Łukasz Modzelewscy,

Grzegorz, Augustyn i Michał Gosiewscy,

Franciszek Pruszkowski z Modzelów,

Paweł Gronostajski z Gronostajów,

Daniel Wiśniewski z Wiśniewa,

Antoni i Michał Truszkowscy z Truszków,

Bartłomiej Chrostowski z Ratowa,

Grzegorz Wyrzykowski z Wyrzyków,

Paweł Krajewski z Cwikłów,

Andrzej Truszkowski z Truszków

dziedzice z ziemi łomżyńskie obywatele, iżciż powinieni obywatele wcielając i przystępując do generalnej konfederacyi wraz stosownie do dzieła przez dygnitarzów, urzędników i obywateli ziemi łomżyńskiej dnia 22miesiąca sierpnia roku teraz bieżącego udziałanego i do akt ziemiańskich łomżyńskich na dniu tymże sposobem oblaty podanego przysięgę rotą uniwersałem konfederacyi generalnej określoną z podpisem rąk swych stwierdzili.

Akces. Do urzędu i ksiąg konfederacyi ziemi łomżyńskiej powiatu tegoż osobiście przyszedłszy urodzeni:

Józef, Mikołaj Modzelewscy,

Paweł Modzelewski,

Łukasz Nowowieski,

Gwalbert Mioduszewski,

Stanisław Rembiszewski,

Maciej Saniewski, Mateusz Wyrzykowski z Rembiszewa i Modzelów

ziemi łomżyńskiej obywatele, iż ciż wcielajac się i przystępując do generalnej konfederacyi, oraz stosownie do dzieła przez dygnitarzów, urzędników i obywateli ziemi łomżyńskiej pod dniem 22 sierpnia roku tegazniejszego sporządzonego i w księgach ziemskich łomżyński zapisanego przysięgę rotą uniwersałem generalnej konfederacyi przepisaną w sposobie jako wyżej wykonali i podpisem rąk swoich stwierdzili.

Józef Modzlewski x,
Mateusz Wyszykowski x,
Łukasz Nowowieski x,
Gwarlbert Mioduszewski x,
Stanisław Mioduszewski x,
Maciej Sanieski x,
Paweł Modzelewski x

1769. *Augustus*. 3.

Łomżyńska gr. obl. N 5/242 fol. 678
Actum Łomzae in curia
regia Sabbatho post festum
S. Petri in vinculis
proximo anno Domini 1769.

Obtulit generosus Franciscus Barzikowski

Laudum conventus particularis Łomzensis

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, oficialistowie i obywatele księstwa mazowieckiego ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących stanąwszy w Ostrołęce w mieście powiatowem ziemi naszej w Imię Trójcy Przenajświętszej, Niepokalanie Poczętej Maryi Panny i patronów korony polskiej do tej przystąpiliśmy czynności, to jest, przy wierze ś. katolickiej rzymskiej, wolnościach i prawach kardynalnych narodowych *sacro unionis vinculo* wiążemy się, stosując się do aktu konfederacyi przez j.ww. ichmp. Michała na Krasnym etc. Krasinskiego podkomorzego księstwa mazowieckiego ziemi rożańskiej, opinogórskiego etc. starostę, rotmistrza pancernego w wojsku koronnem, marszałka generalnej konfederacyi koronnej i Józefa Pulaskiego starostę wareckiego, Joachyma Potockiego podczaszego litewskiego, starostę trębowolskiego, regimentarza wojska koronnego, generalnego konfederackiego regimentarza, kawalera orderu Orła Białego i innych ichm. w Barze zaczętego, a uniwersałami publicznemi ogłoszonego, oraz do konfedracyi województw wielkopolskich, małopolskich prowincji i niektórych księstwa naszego mazowieckiego znając się być nieodrodnemi tej ojczyzny synami i wszystkiej wolności, praw i swobód wspólnemi uczestnikami sławnych i walecznych mężów sukcesorami naśladowcami i wiary śtej katolickiej rzymskiej, mocno w tem królestwie rozkrzewionej, dotychczas nieskazitelnie panującej do ostatniej kropli krwi obrońcami przytem tchnąć prawdziwym duchem jednomyślności dla zupełnego tych wszystkich swobód przez wielowładną zuchwałą i absolutną polencyą rosyjską zniszczonych i przytłumionych,

których ledwie może być *vestigium antiqua* guberniu *formae* uważywszy oraz nie bez ciężkiej na sercach naszych troskliwości coraz większy i nieszczęśliwszy kondycji stanu naszego upadek i przepaść, kiedy taż wiara s. katolicka rzymska od czasu Mieczysława I króla polskiego jedynowładnie w kraju naszym panując i prawa kardynalne tęż wiarę ś-tą z wolnością prerogatywami i swobodami tegoż narodu stwierdzające, a wraz z narodem od przodków naszych pomnożonym, ostatnim zas zjazdem warszawskim zgruntu wcale wzruszone i obalone zostały, kiedy taż wiara ś-ta katolicka rzymska panująca w naszem królestwie dla większego krajowego zamieszania i wewnętrznego uczynienia niepokoju przez porównanie z innemi cudzoziemskiemi kacerstwami ukrzywdzona i poniżona została, naród zaś nasz polski, który sławą, męstwem, żarliwością i gorliwością między inszeminarodami zwykł się zaszczycać, a przez publiczne godnych osób przy wierze świętej, prawach i swobodach ojczystych j.o. Kajetana Sołtyka Krakowskiego księcia siewierskiego, Józefa Załuskiego kijowskiego biskupów, Seweryna Rzewuskiego wojewodę krakowskiego hetmana polnego koronnego wraz z synem starostą dolińskim, posłem podolskim, Czackiego podczaszego koronnego i Kożuchowskiego cześnika kaliskiego i innych obstających podczas sejmowych obrad wziętych, a dotychczas w niewoli zostających, znieważony i zdespektowany widzi się, na którego wyniszczenie, aby się więcej w tejże prawdziwej wierze i wolności, oraz *in generatione sua* obaczyć nie mógł, jako zawzięte na zgubę *fastuosam spirant animo ferotiam*, czego że widocznie tak na nieszczęśliwą, na świecie ledwie słysaną na współbraciach naszych krwią się oblewających i życiem pieczętujących doznajemy eksperyencyą, która wszystkich obywatelów krwią szlachecką, prawami i wolnościami zaszczyconych, oraz penetrujących głęboką nieszczęśliwą, wiekami nienadgrodzoną dla siebie i sukcesorów swoich konsekwencyą do powinnych wspólności ściśle *inna ta generositate* wiązać się musi obrony.I lubo dotychczas spokojnej zarywaliśmy chwili i wczasu, nie bez tajemnego w sercach naszych udręczenia, nie inszym jednak pretekstem, tylko karmiąc się nadzieją, że zamysły tak bezbożne wiarę ś-tą, wolność i prawa wykorzeniające i gwałcące, spostrzedz się w swoich przewrotnych miały zaprędach, ale gdy nasza cierpliwość i powolność zawziętych umysłach żadnej sprawiedliwej i zbawiennej odmiany i konsyderacyi nie uczyniła, owszem na większą opresyą familyi i domównaszych i zgubę całego narodu obmyślać nie przestaje sposobu i do skutku prowadzić usiłuje, zatemwzorem przodków naszych, którzy woleli życia pierwej sakryfikować, aniżeli uchylenie lub upadek wiary ś-tej katolickiej, praw, wolności i zniewagę tak ciężką cierpić swojego narodu, bierzemy się i sprzymurzamy, wyrugowawszy naganną czyste i poczciwe szpeczącą oziębłość duszę w spólnym poprzysiężonej i nierozerwanej miłości braterskiej węzłu do

nieodwłocznego tejże wiary s-tej katolickiej i słodkiej wolności w rządach, radach i subselyach naszych, równości gratujących, ocalenia i ratunku i inszego nie mając celu i końca, ktory Bogu, skrytości serc naszych przenikającemu, najlepiej jest wiadom, przeto na wzór konfederacyi barskiej początkowemi i chwalebnemi dziełami zaszczycony, która fortuny i *cora pignora* na ofiarę tych swobód pierwszych przez przodków naszych wyprawowanych wraz z narodem zrosłych, a przez królów naszych przywilejami, konstytucyami *et pactis conventis* po kilkokrotnie i uroczyście zmocnionych i utwierdzonych, ażeby zaś aktu terazniejszego uroczystości, bezpieczeństwo życia i fortun obywatelów być mogła ufundowana, uprosiliśmy z posrzód siebie za marszałka ziemi naszej j.w. Kazimierza na Pułaziu etc. Pulaskiego starostę zezulenieckiego półkownikakawaleryi orderu Krzyża ś-tego, partyi wojska zkonfederowanej rzeczyp. regimentarza, zacnąkrwią tudzież cnotami, przymiotami, oraz dzielnością wyprobowaną zaszczycanego, miłość Boga, wiary ś-tej karolickiej rzymskiej, wolności i praw narodowych w sercu i pamięci mającego, mając niemylną nadzieję, że *expectationi publicae* i ziemi naszej za pomocą Najwyszego na niebie Mocarza zadosyć uczynić zechce. Dla większego zaś utwierdzenia w okolicznościach takowych zwyczajną w przytomności nas wszystkich przez j.w.jmp. Glinkę podkomorzego ziemie naszej wydaną w tę rotę wypełniło przysięgę:

„Ja Kazimierz przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy ś-tej Jedynemu, iż będąc na urząd marszałkostwa skonfederowanej ziemi łomżyńskiej wezwanym i zgodnie obranym, jako najwierniej, jak obowiązki marszałkowskie mieć chcą i jako publiczna rzeczyp. wyciąga potrzeba, urząd sprawować będę, wiary ś-tej karolickiej rzymskiej, wolności praw starodawnych i swobód ojczystych do ostatniej kropli krwie bronić będę, w fakcye i zmowy szkodliwe nazdradę ojczyzny wdawać się nie mam i owszem nieprzyjaciół ojczyzny wszystkiemi siłami gromić powinien będę i wpóty wiernie i statecznie w tym zbawiennem dla ojczyzny dziele trwać mam, póki wiara ś-ta katolicka rzymska, wolności, prawa starodawne i swobody ojczyste ocalone i ubezpieczone, tudzież rzeczyp. tak wewnątrz jako i zewnątrz zupełnie nie będzie uspokojona, jeżelibym zaś przeciwko tym zaprzysiężonym obowiązkom złośliwie wykroczył, Ty Wszechmogący Boże, jako wiarołomcę, ukróceniem wieku skarż mię i niech duszę moją krew Chrystusa Pana na wieki potępi."

A ponieważ tak wielki ciężar potzebuje *solida et promta in omni actu consilia*, wieć za konsylyarzów jww. ww. ichmp.:

Antoniego Glinkę podkomorzego,

Ignacego Przyimy Przyjemskiego starostę,

Ignacego Zambrzyckiego chorążego,

Szczęsnego Trzaskę sędziego,
Rocha Klickiego podsędka ziemskich,
Jana Skarzyńskiego podstolego,
Piotra Godlewskiego sędziego ziemskiego zambrowskiego,
Ludwika Mostowskiego cześnika,
Antoniego Bukowskiego łowczego,
Adama Jabłońskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego,
Daniela Mieczkowskiego miecznika,
Szymona Suskiego wojskiego,
Michała Staniszewskiego skarbnika,
Romualda Przyjemskiego starościca łomżyńskich,
Jana Drewnowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego,
Tomasza Klickiego regenta ziemskiego i grodzkiego ostrołęckiego,
Aleksandra Mostowskiego cześnikowicza łomżyńskiego uprosiliśmy, którzy na obronę wiary ś. katolickiej rzymskiej i urząd swój w ten sposób wypełnili:
„Ja N przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś-tej Jedynemu, iż będąc ofywatelem zkonfederowanej rzeczyp. na ocalenie wiary ś-tej katolickiej rzymskiej, wolności, ubezpieczenie praw narodowych i swobód ojczystych podniesiony, wierny będę w radzie, do której zażyty będę, wierności dochowam i cokolwiek będzie uradzono lub mi powierzono, nikomu, bądź najprzyjaźniejszej osobienie wydam i nie wyjawię, żadne porozumienia,skrypta i pisma materyi konfederacyi i niebędącemi w niej wdawać się nia mam i owszem, gdybym o jakiej zdradzie lub przeciwności dla tejże konfederacyi z kądkolwiek wynikający wiedział, nieodwłocznie marszałkowi ziemi naszej lub w niebytności komendzie konfederackiej najbliższej donieść powinien będę, osoby marszałka nie odstąpię i póty w tej konfederacyi wiernie i statecznie trwać będę, póki wiara ś-ta katolicka rzymska, wolność, prawa starodawne, równośćstanu szlacheckiego zupelnie ocalona i ubezpieczona nie będzie w sprawach do sądu mego przychodzących bez względu na przyjaciół bez nienawiści na nieprzyjaciół sprawiedliwośćwedług Boga i sumienia zachowam, jeżelibym zaś przeciwko tym zaprzysiężonym obowiązkom złośliwie wykroczył i tych nie dotrzymał, Ty Wszechmogący Boże, jakowiarołomcę, skarz mię ukróceniem wieku i niech duszę mojąkrew Chrystusa Pana potępi na wieki.”

Że zaś ten urząd i dostojnośćswojej potrzebuje ekspensy, więc takna potrzebę i obronęwiary s-tej katolickiej rzymskiej,praw i wolności, oraz bezpieczeństwa ziemie naszej, jako też za fatygę jw. jmp. marszałka i konsylyarzów podatek naznaczamy i osobliwym

instrumentem czyli taryfą opisany do dyspozycyej tegoż j.w. marszałka podajemy, do którego wybrania ichmp. egzaktorów z powiatów ziemie naszej tenże j.w. jmp. marszałek naznaczyć zechce, *ad latus* zaś j.w. jmp. marszałka *ex congremio nostro* konsylyarzów trzech: ww. ichmp.: Rocha Klickiego podsędka, Szymona Suskiego wojskiego, Romualdego Przyjemskiego starościca łomzienskich naznaczamy. Na co się rękami własnemi podpisujemy.

Działo się w Ostrołęce dnia 3 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1769.

Kazimierz Pułaski starosta zezleniecki, marszałke zkonfederowanej ziemi łomżyńskiej, regimentarz i półkownik wojska zkonfederowanego mp.,

Antoni Glinka podkomorzy ziemi łomżyńskiej mp.,

Ignacy z Przyimy Rawicz Przyjemski t.z.k.o.st. mp.,

Hiilary Feliks Trzaska sędzia ziemski łomżyński mp.,

Roch Klicki podsędek ziemski ziemi łomżyńskiej mp.,

Ludwik Mostowski c.z.ł. mp.,

Antoni Bukowski ł.z.ł. mp.,

AdamJabłoński p.z. i g.ł. mp.,

Szymon Suski wojski ziemi łomzienskiej mp.,

JózefBarżikowski podwojewodzy ostrołęcki mp.,

Tomasz Klicki r.z. i g.o. mp.,

Aleksander Mostowski mp.,

Piotr Tyszka burgrabia łomżyński mp.,

Franciszek Barzykowski b.g.k. mp.,

Egidius de Opęchowo Lubicz Opęchowski mp.,

Józef Mostowski mp.,

Ignacy Dzwonkowski mp.,

Jan Kołaczkowski mp.,

Wincenty Krajewski mp.,

P. Dąbrowa zOpęchowa Opęchowski mp.,

Jan Franciszek Żerański mp.

K.O.Ł. 1771-8 N° 202/6 p.82

Sub actu castrensi łomżensi feria secunda post dominicam ramis palmarum quadragesimalem proxima scilicet die 5 mensis Aprilis anno Domini 1773

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących, zjechawszy się na dzień dzisiejszy do Łomży i zwyczajnego obradom naszym miejsca stosując się w tej mierze do uniwersału powtórnego z Kancellaryi większej Koronnej pod dniem 27 przeszłego miesiąca na odprawienie sejmiku poselskiego ziemi naszej łomżynskiej wyszłego, tak przychylając się do wyżej wyrażonego JKMści Pana Naszego Miłościwego uniwersału, jako też widząc nieodbite i konieczne potrzeby obrania posłów na sejm walny warszawski ekstraordynaryjny dnia 19 teraźniejszego miesiąca w roku terazniejszym zaczynać się mający, najprzód do obrania marszałka koła naszego przystąpiliśmy, a jednostajnemi głosy i zgodą w.jmp. Floryana Junoszę Drewnowskiego czesnika ziemi naszej za marszałka obraliśmy i jmm. asesorów ww. Stanisława Mostowskiego cześnikowicza i Tomasza Staniszewskiego łowczyca ziemi łomżyńskiej przydalismy, pod którego łaską zgodnemi głosy i jednostajną myślą jo. Antoniego Księcia Swiętego państwa Rzymskiego Sułkowskiego, generała leutenanta wojsk koronnych i w. Tomasza Przyjemskiego miecznika ziemi łomżyńskiej, za posłów na sejm blisko następujący obralismy i uprosiliśmy, którym to j.o. i jw. posłom ziemi naszej obranym, instrukcyą osobną przez nas napisaną i przez w. marszałka tudzież asesorów podpisaną oddaliśmy, tę więc instrukcyą, iż j.o. i jw. posłowie ziemi naszej *amore boni publici* do skutku przywieść będą się starali, niezawodną sobie czyniemy nadzieji. Że zaś ziemia nasza łomżyńska roznemi nieszczęsliwosciami ucisniona Przechodami wojsk różnych i konsystencją onychże zrujnowana i zubożała, nie jest w stanie za podjęte fatygi jo. i jw. posłom wyznaczyć nagrody, której jo. i jw. posłowie przez wspaniałomyślność swoją nie potrzebują, przeto zawdzięczając onym tak wspaniałe sentymenta w nagrodę prac i ponieść mianych kosztów w odbywaniu ich powinności poselskiej, słodką pamięć i wdzięczność w sercach naszych zachować przyrzekamy, i też laudum ziemi naszej w. marszałkowi koła naszego rycerskiego ziemi łomżyńskiej i ww. asesorom podpisać zlecamy.

Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 5. miesiąca Kwietnia roku pańskiego 1773.

Floryan Junosza Drewnowski czesnik ziemi łomżyńskiej koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej marszałek *manu propria*

Stanisław Mostowski cześnikowicz łomżyński, asesor podpisuję się *manu propria*

Tomasz Staniszewski łowczyc ziemi łomżyńskiej, asesor podpisuję się *manu propria*

K.O.Ł. 1771-8 N° 202/6 p.82

Sub acta castrensi łomżensi feria secunda post
Dominicam ramus palmarum
quadragesimalem Proxima scilicet die 5 mensis
Aprilis Anno Domini 1773

Instrukcya j.o. księcia Sułkowskiemu generałowi leutenantowi wojsk koronnych i jw. Tomaszowi Przyjemskiemu miecznikowi ziemi łomżyńskiej, posłom tejże ziemi łomżyńskiej na sejm walny ekstraordynaryjny warszawski obranym od ziemi łomżyńskiej dana.

Powinnismy teraz dostatecznie poznać, jakie nam *inter libertatem et majestatem* rozróżnienie difidencya nieszczęśliwe przyniosła skutki i lubo JKMść Pan Nasz Miłosciwy ogólny ojczyzny ojciec przez nieograniczoną dobroć i z mlekiem wyssaną ku powierzonemu narodowi od pierwszych zaraz panowania swego początków ustawicznie pałał i gorzał miłością i przychylnością, a w tej gorącości ducha ostatecznie i nieoderwanie przy ustawicznych przykrosciach trwa i ustawać nieprzestaje, życząc jako najdoskonalszemi i pożytecznemi to królestwo i wszystek lud uszczęśliwić i zbogacić pomyślnościami. Ale zawsze podejrzliwa o całość wolności miłość związku tego, jedności i miłości bronią i pismami rozrywać i rościnać nieprzestawała, a najbardziej co wspomniec *horrendum*, iż niektórzy podli, swawolni i zuchwali ludzie niegdy imienia polskiego niewarci, swiętokradzką i zuchwałą na poswięconą głowę i osobę JKMci Pana Naszego Miłosciwego zapomniawszy praw Boskich i wszystkich ustaw narodów, bezbożną wznieść odważyli się rękę niesłychanym w tym Królestwie przykładem. Lecz skrytą i niedoscigłą dobroci i opatrzności Boskiej mocą oraz cnoty i godności wagą, przytym najwyższy dostojności powagą i mądrości obroną, od zapalczywiej prawie tyranii przy żadnych nieskroslonych przykrościach oraz ustawicznych na życie Jego temu Królestwu potrzebne i pożądane zamach, *semivivus ad Regami* powrócił, zapomniawszy tedy tych wszystkich gorzkości niebezpieczeństw przez wspaniałość i dobroć Królom tylko przyzwoitą, natęża teraz siły i starania Królewskie, aby niewinnego i wszystkiemi dolegliwościami utrapieniami ucisnionego ludu łez zródła i jęczenia zatamował, zwoływa do ratunku ojczyzny i jedność resztującą obywatelów garstkę z którą w tych publicznych nieszczęsliwosciach o dobru ojczyzny zaradzać nieprzestaje i kwitnący stan rzeczyptej przywrócić usiłuje, spodziewając się, iż płacze i jęki ludu po wszystkich rodzajach stanów rozlegające się ustaną i znikną, naznacza sejm, jako ostatnie zdrowia i całości publicznej lekarstwo. Ale przez przynaglenie trzech Najjasniejszych chrześcijańskich sąsiedzkich mocarstw, ktore ażeby *veteram libertatem* niezamieniły *in mancipatam serwitutem* bardzo się obawiać potrzeba i do Nieba gorące wznosić modły; ponieważ oczywiste widziemy podobieństwa z zabranych najżyźniejszych i najobfitszych a między siebie podzielonych części Kraju przez ułożenie bez nas o nas traktatówi umów sekretnych. Zaczym najpierw ej wyrażą jmpp. posłowie nasi

najgłębsze i pokorne przed tronem Najwyzszego Pana nad pany wszystkiemi całego swiata Królestwami rządzącego podziękowanie, że nam Najjasniejszego Króla naszego wolnemi głosami obranego przy niezliczonych ojcowskich trudach i czynnosciach o utrzymanie i uszczęsliwienie ukochanej ojczyzny naszej, w zdrowiu zachowuje, te przydając jednomyślne od wiernych poddanych z skrytości serc wynikające życzenia, aby tyle panował wieków szczęsliwie, ile jego Piastowska familia do Polski przyłączyła i przyswoiła narodów. Potym stosując się tak do uniwersału jako ido instrukcji z Kancellaryi Koronnej wydanej, te promowować *obligantur* punkta; poniewaz przeswiadoma żywą wiarą ziemia nasza i wszystek naród być powinien o przywiązaniu JKMci Pana Naszego Miłosciwego do Niego o miłości wrodzonej życzeniu wszystkich pomyślności o pragnieniu uszczęśliwienia pomnożeniu z wszystkich fatalności, oraz zagaszeniu wszczętego pożaru niełatwo ugaszonego, jednem słowem wszystkiego dobrego, cokolwiek wspaniała dusza w królewskich sercach mieszkająca pomyśleć może. Aby ciż jmpp. posłowie oddali od ziemi naszej te wszystkie okoliczności tak teraźniejsze jako i nieprzejrzane do łaskawego ojca, dobrego i mądrego Króla decyzji, który uniwersalnym jest ulubionego narodu obrońcą, zasłoną i tamą od wszystkich burzliwości przytem stróżem praw i wolności naszych. Wyrażą, jak najgłębsze podziękowanie Najjasniejszemu Panu za usilne starania o przyczynienie się do Najjasniejszej Imperatorowey Rossyjskiej za przywrócenie ojczyźnie księcia JKmci biskupa Krakowskiego jww. biskupa kijowskiego, wojewody krakowskiego i starosty Dolińskiego i innych braci naszych podczas sejmu *et jure belli* zabranych, prosić oraz będzie ażeby JKMość Pan Nasz Miłosciwy *interponere* raczył powagę swoją o wybuszczenie innych jakimkolwiek tytułem w niewolę zabranych i dotąd w niej zostających także, ażeby jw. Czacki podczaszy koronny asystencyą rosyjską mógł mieć od siebie oddaloną *instabunt* u Najjaśniejszego Pana i rzeczyptej o wysłanie posłów od rzeczyptej naszej do tych potencyi, któryby nas w potomne Wiki uszczęśliwici ubezpieczyć mogły, starać się będą. Prawa nasze z obrębu wypadłe i do partykularnych interesów naciągni one i wszystkie ustawy stanowi rycerskiemu zdawna służące ażeby do swego karbu wrócone były i w niwczym nigdy naruszone nie zostawały, przestrzegać będą jmpp. posłowie. Prawa zaś nowe a osobliwie konstytucja 1768 wymuszona najwięcej prywatnemi projektami, zagęszczona najbardziej co do punkta wiary swiętej Katolickiej Rzymskiej w tym Królestwie panującej, ażeby uchylona była. Rząd wewnętrzny, który zwykł *inter cives* emulacje, nienawiści i rozruchy czynić w kraju jako jest arcypotrzebny, tak jmpp. posłowie nań zgadzać się mają *cum statibus* a najpryncypalniej referując się sprawiedliwych myśli JKMści P. N. Mościwego, który to rząd wewnętrzny aby stale i nienaruszenie był ustanowiony przyłożyć starania niezaniedbają. Popełniony szkaradny

i swiętokracki eksces wyrodków tej ojczyzny na osobie JKMści PNMościwego ażeby przykładną występkowi swojemu odebrał karę *instabunt*. Ogłoszone bezkrólewie po niektórych województwach i ziemiach (oprócz naszej) i inne pisma poswięconą osobę JKMści P.N.Mościwego urażające aby *ex actis publico* eliminowane były jmpp. posłowie mocno dopominać się mają. Ustanowienie prawa ekcesyonalnego i potrzebę otrzymania onegoż jmpp. posłowie przełożą, i zaraz za jw. Księciem Jmścią Kurlandzkim Karolem Bironem starostą babimojskiego przyczyniać się, aby w prawie natury pokrzywdzonym nie był; będą i onemu, ażeby po ojcu swieżo zmarłym spadki tak ruchome jako i nieruchome w całości zupełnej od Księcia JMści Kurlandzkiego Piotra brata swego przywrócone były. Wielokrotne konstytucye jako też i ostatnia 1768 roku względem nieoddalenia dóbr od stanu szlacheckiego, ażeby we wszystkim reasumowane i utwierdzone były; podobnież konstytucja 1635 względem jurysdykcyi o dziesięciny snopowe pieniężne, tudzież inne w tej okoliczności napisane, ażeby do nieodwłocznej egzekucji przywiedzione były i jm. duchowni w takowych sprawach żadnym sposobem *etami inter personas spiritualis*, ażeby do sądów i jurysdykcyi swoich duchownych niewywoływani, jmpp. posłowie potrzebnego w tej okoliczności nieubliżą starania, aby to *lege publica cautum* było. Opactwa Klasztoów zakonnych pożytkiem synów szlacheckich do niech wstępujących fundowane i szlachtę tylko samą za opatów obierać mogące, aby w swoich elekcyach i prerogatywach nigdy poruszone nie były, a jmksięża opaci ażeby obowiązkiem przez prawa na siebie włożonym, względem edukacji synów szlacheckich zadość czynili, starać się będą jmpp. posłowie. Jako zaś przewidzieć niemożna materyi na sejmie następującym traktować mianych, tak jmpp. posłowie we wszystkich najwolniejszych Kraju całego okolicznosciach z stanami rzeczyptej znosić się będą. Prawa *collegio Lomzensi societatis Iesu* tudzież nowicjatowi do tegoż *collegium* łomżyńskiego należącemu i *de nova radica* ufundowanemu służące, aby *lege publica* utwierdzone były jmpp. posłowie dołożą się. Urzędy wszelkie i dygnitarstwa prawami opisane, ażby w swojej nienaruszenie zostawały powadze. Nałożenie furażów na ziemię łomżyńską z jej powiatami i istotne wydanie onych niemało obywatelów tej ziemi uciemiężyło i do ubóstwa przyprowadziło; zaczym przyłożą interesowania swego jmpp. posłowie, ażeby za wydane z ziemi naszej i jej powiatów komendom rosyjskim furaże satysfakcja pieniężna nastąpiła, i ta podług proporcji przez komisarzów uczynić mianej każdemu przeorowi powrócono była. Ponieważ spodziewa się należy, iż na sejmie następującym amnestia następować będzie, przeto starać się będą jmpp. posłowie, ażeby takowa amnestya podług praw dawnych zapadła, a prywatnych krzywd niepokrywała, i owszem ażeby komendanci i komendy sobie przywłaszczający w czasie zamieszania

przeszłego, pieniądze do ziem i powiatów wybierający i osobiste pokrzywdzenia czyniący, tak do oddania rachunków z wielkich perce pt pieniężnych jako też do nagrodzenia krzywd uczynionych w ziemstwie lub grodzie tej ziemi lub grodu czyli powiatu, gdzie wiolencje czynili, sciśle obowiązani byli, a ziemstwa lub grody takowe sądząc sprawy krzywd prywatnych, aby *precisa gnosi appellatione* odsądzili *a refragarios* do nieodwłocznej satysfakcji *mota nobilitate* lub *aedhibito militari brachio* przymuszali. Którą to instrukcyą jw. i jw. posłom ziemi naszej zaleciwszy, aby onę we wszystkich punktachdo skutku przywieść starali się *amore bonipublici* obowiązujemy i onę podpisać w. marszałkowi koła naszego wraz z ww. asesorami zlecamy.

Działo się w Łomzie w kosciele farnym dnia 5 miesiąca Kwietnia roku pańskiego 1773.

Floryan Junosza Drewnowski cześnik ziemi łomżyńskiej, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej podpisuję się, *manu propria.*

Stanisław Mastawski cześnikowicz łomżyński asesor *manu propria*

Tomasz Staniszewski łowczyc łomżynski, asesor, *manu propria*

Ks. Zambrowska *Oblata* — *Actum Zambroviae Curia*
rok 1776 – 1777 — *regia die prima mensis Augusti*
N 694 f 986 — 1776

Obl gen Tomasz Budziszewski

Przed tobą najasniejszy Stanisławie Auguscie królu i panie nasz miłościwy i przed wami całej rzeczypospolitej stanami my niżej podpisani manifestami przez wielmożnego Romualda Wyszkowskiego podkomorzego, Hylarego Trzaskę chorążego, Jana Skarzynskiego sędziego ziemskiego, Florjana Drewnowskiego podczaszego, Michała Staniszewskiego cześnika, Tomasza Staniszewskiego wojskiego ziemi łomżynskiej urzędników i innych obywatelów, różnemi czasami i przed różnemi księgami zaniesionymi oskarzeni, niniejszy zanosiemy swymi i innych z nami trzymających imieniem manifest, którego Osnowa następująca. Jeżeli każdego w tej rzeczypospolitej w równości zrodzonego na łonie Ojczyzny i praw wychowanego obywatela jest razem z życiem wlaną powinnością być gorliwym o religją wiernym majestatowi, posłusznym prawu, oraz wspólnego ojczyzny i współobywatelów pilnie przestrzegającym dobra, tedy z gruntu przeistoczenie tych obowiązków, jako w każdym występue jest i nieznośne tak tym bardziej w urzędnikach każdej ziemi nie może być tylko odpuszczonym przed Bogiem i ojczyzną grzechem, jesli aż urzędnicy najswiętsze religii gwałcą obowiązki, jeżeli winny respekt i wierność majestatowi wątłą w mniej oswieconych od siebie obywatelach sami wielorakiemi onych obarczając nieszczęsliwosciami, i do publicznego narzekania dając przyczyny, jeżeli wszystkie prawa

niedogadzające własnemu interessowi przestępują bezwzględną jeżeli wspólbraci szlachtę od równej z sobą części legislacii absolutnie usiłują wyłączyć, zgromadzoną na sejmik szlachtę nazywając tumultem wolne upomnienie się o zabrane za prowianty pieniądze przestępstwa prawa jednomyslne nie pozwalam na niektórych gwaltem cisnących się do poselstwa wrzawą i zle odprawionym sejmikiem, jezeli na zycie i zdrowie dobrze intencjonowanych jawnie się odgrażają a czyste mysli i czynnosci onych oczerniają manifestami, tak się to jednak dzieje od niemałego już czasu w naszej ziemi Łomżyns, a swieży tego na sejmiku przedsejmowym przez niektórych jmc urzędników kupić blizniemu zgorszeniu dany przykład najdowodniej te rzecz objasnia. Co ażeby tym jawniej całemu będąc wiadome *publicum* służyło ku powsciągnieniu za wziętej na złe tychże urzędników imprezy o pokazaniem ucisków i niewinności szlachty oraz prawności odprawionego sejmiku jak się rzeczy na nim działały nieniejszym manifestem *ad acta* podajemy, wielm podkomorzy sędzia ziemski i podczaszy łomżynski ogłosiwszy się pretendentami do poselstwa gdy po obraniu *unanimitte vot* marszałka sejmikowego i assessorów i po wykonanej od nich podług prawa przysiędze przystąpił marszałek do nominacii kandydatów na poselstwo cały licznie zgromadzony sejmik jednosłownym nie pozwalam okrzyknął tychże wielmożnego podkomorzego, sędziego i podczaszego łomżyńskiego każdemu z osoby wymiatając na oczy że jp sędzia będąc kommissarzem prowiantowym na jednych nieproporcjonalnie na drugich zbyt uciążliwie nakładał prowianty wszystkich wielorako pokrzywdził wielu zubożył i zniszczył a co najniesprawiedliwsze, że odebrawszy pozostałą za tenże prowiant znaczną summę pieniędzy, czescią ją sam zatrzymał, częścią w podział najniesprawiedliwie z innymi oddał korzyści, a lubo po dwa razy na zdanie kalkulacii za uniwersałami odkładane były sejmiki gospodarskie, od tych i od zdania kalkulacii wcale uniknął ze jmci pan podczaszy na czerwonych złł 200 za też prowianty odebranych będąc sekretarzem sejmowym wyrobił w przeszłej konfederacii *sancitum* (lubo się onem *volumine* konstitucii nieznajduje) że się temiż pieniędzmi z jp sędzią podzielił, że jpanu sędziemu *activitate sua* na przeszłym sejmie postarał się o konstitucję na przeniesienie ziemstwa Zambroskiego Kolińskiego i Ostrołęckiego do Łomży, mimo zlecenia i wiadomości obywatelów tejże ziemi owszem z nieznosnym onych dla odległości i złych przepraw pokrzywdzenie, że jmci pan podkomorzy czyli *ob nimiam dissimulationem* lubo *ex munere suo* bronić pokrzywdzonej szlachty powinien był czyli bardzo *ob complicitatem* z dwoma wspomnionemi urzędnikami do wzwyż wzmiankowanych szkodliwych dla obywatelów ich czynności należał tak sprawiedliwa w obywatelach o krzywdy i ucisk swój zelocya znacznym przeciwko wspomnionym urzędnikom fermentująca żalem nie mały czas trwała. *Hoc interstitio* podany za kandydata wielmożny miecznik łomżynski jednostajnymi na

posła został wyniesiony głosami nominowany po nim wielm pisarz łomżynski widocznie takze miał *pluralitatem* lecz wielmożny podkomorzy sędzia i podczaszy żądali koniecznie wotowania, stało się zadość ządaniu onych i zaczęte konnotowanie wotów ze wszelką odprawiało się pilnoscią ale i w tem burzliwo niespokojność i niedowierzająco wątpliwym losom swoim nieufność, Wielmożnego sędziego i podczaszego tamowała i przerywała wotowanie. Nakoniec gdy więcej jak tysiąc obywatelów dało swe wota, ciż wielm podkomorzy sędzia i podczaszy marszałka z assessorami z kościoła wyprowadzili na cmentarz nalegając o przeczytanie wotów. A gdy te ogłoszone dały poznać jpanu sędziemu zupełnie deklarującą się *pro parte* jpana *pluralitatem* nowe wszczął pretendowanie, ażeby jego przyjaciół jeszcze przypuszczono do wotowania na co jeden z assessorów wołał, kto ma dać na jpana sędziego wotum czekamy, ale wraz inni okrzyknęli go, że po promulgowaniu pierwsze na drugie wotowanie nie zezwalają. Dalej żądał jpan sędzia, aby posłowie podaną instrukcją zaprzysięgli, mające w tym tajemszy swój fortel pociągnienia tak swiątobliwym warunkiem znacznej na swą stronę partii szlachty tegoż wraz z nim wymagającym. Czego gdyby posłowie wiadomi *novellae legis* dispensującej od przysięgi wypełnić ociągali się, on na owczas gotów był stanąć na czele pretendentów do ofiarowania przysięgi. Jako gdy w tym razie wielmożny miecznik wykonał przysięgę, a po nim wielmożny pisarz nim domiescił się do stolika nieco się zatrzymał jpan sędzia wczesnie już zaczął tryumfować głosząc że wielmożny pisarz unika przysięgi siebie zaś gorliwie do niej ofiarował, ażeby jezeli nie przez elekcją, przynajmniej przez przysięgę dopiął pretendowanego poselstwa. Już po tym przystępującego do przysięgi wielm pana pisarza całym sobą niedopuszczał to sam rękami zrzucając stolik to ręcę kładącemu na krucyfiks z przyjaciółmi zatrzymując nareszcie stolik i krucyfiks połamali, co widząc marszałek unikając tumultu, ile zpoznioną do nocy porą snadno nastąpić mogącego, gdy nie mogł w wykonaniu przysięgi przez wielmożnego pisarza dogodzić żądzy obywatelów na tym przestał, że *pluralitate* był obrany, wszakże nazajutrz przysięgi tej wysłuchał w obecności wielmożnego starosty assessora w wielu innych, a przyszłym spisane *laudum* podał do ksiąg i tak całe sejmikowania dzieło z powszechną obywatelów ziemi łomzyńskiej tak zwolnić obranych godnych posłów, jako też z umieszczonych w jch instrukcii sprawiedliwych żądań swoich zakończyło się satysfakcją komu więc niezapruszona własnym interessem zrzenica czysto rozpatrzeć, a rozum za zle umiarkowanych passyi zapędem nieoslepiający bez uprzedzenia o tych czynnosciach sądzić dozwala, niechaj sam uzna, kto tu na sejmiku popełnił bezprawie czy marszałek promulgujący wota, iz ich więcej było na wielmożnego pisarza, czyli wielmożny sędzia *contra pluralitatem* gwaltem forsą i obstępem i te nocną porą do tumultów i spraktykowania przypowiedzianego

na życie i zdrowie cnotliwych obywatelów odgrażania się zdolną wdzierający się do poselstwa, kto dalej popełnił bezprawie czy jmp szlachta niechcąca obrać wielmożnego sędziego i podczaszego za posłów swoich z przyczyn wyżej wytkniętych czy wielm pisarz i miecznik niczym nieskazani czystą serc swoich ofiarę poddający pod sąd i wolne obranie cnotliwych nieprzekupionych, jasną prostotą serca wiernie królowi jegomości i dobru publicznemu przywiązanych współ braci szlachty, którzy sami jch do przyjęcia tej funkcii zapraszali z powszechnym aplauzem radzi będąc takowych posłów że jch z niepraktykowanego w równości jarzma przemocy od trzech urzędników potrafią wydzwignąć i krzywdy onychże windykować, kto nakoniec zgwałcił prawa i bezpieczeństwo sejmikowania czy wielmożny podczaszy, który z hałasem i strzelaniem do Łomzy wjeżdżał na sejmik, a podczas samego aktu tego pewnego szlachcica niechcącego mu sprzyjać oknem z swej stancii własną wyrzucił ręką, który z publicznym zgromadzeniem jawnie gotowemi pieniędzmi jednych sobie zakupował wota, drugich batogami od sejmiku odstraszał, na urodzonego zaś Budziszewskiego pisarzowicza Nurskiego do tych czas złosliwie kalumnie, czy przeciwnie winniejsza szlachta, która i dawnym przeciwko temuż wielmożnemu podczaszemu ujęta żalem i swieżo wykonanej zemsty nad współ bratem dopełnionej okropnym do żywego tknięta widowiskiem, a przecież w największym zapale żalem uniesiony indygnacii i sama usmierzała się oraz respektem tak zbawiennego dla ojczyzny dzieła i nad to przez urodzonego Budziszewskiego od wszelkiej natarczywości hamowana była. Te więc przyczyny które teraz tamowały jchm. tym *pluralitatem* slusznie i zawsze tamować powinne dotąd dopóki lubo przemocą i krzywdami od nich zagrzebiona szlachta zna przecież że wolnie jeszcze oddychać może i że pod łaskawym panowaniem króla jegomości pana naszego miłościwego jako najwyższego obrony sprawiedliwości wszelką mieć winna ufność i nadzieje pożądanego ządz swoich skutku. Co się zaś tyczy prawnie zgodnie *et in summa pluralitate* obranych posłów tych utrzymywać według prawa i sprawiedliwości oswiadczamy się stałym przedsięwzięciem popierania tej elekcii przed wszystkiem rzeczypospolitej stanami i tenże manifest do ksiąg autentycznych podać zlecamy na co się podpisujemy.

Tomasz Budziszewski pisarzewicz nurski mp.

Wojciech Grzymała podsędkowicz ziemi zambrows

Drewnowski p. łomżyński

Franciszek Boguski

Wojciech Jałwiński mp.

Wojciech Filipkowski

Michał Krajewski m.żż

Stanisław Wyszomirski mp.

Tadeusz Sułkowski mp.

Jan Długoborski mp.

G Budziszewski mp.

Jan Prószkowski mp.

Tadeusz Kolumna Walewski komornikowicz koleński

Karol Dąbrowski mp.

Kazimierz Rulikowski burgrabia grodzki zambrowski mp.

Jan Budziszewski pisarzewicz nurski mp.

F Kozikowski

Feliks Proszkowski mp.

Wawrzeniec Białobrzeski mpr.

Jan Sasinowski

Roch Sasinowski mp.

Symon Przyszkowski

Stanisław Przyszkowski

Paweł Szablewski

Jan Tyszka ręką trzymaną

Walenty Wdziękoński r. trzymaną

Wojciech Kołomyjski kładę krzyż

Maciej Kołaczkowski

Walenty Drożęcki

Piotr Gorski i Franciszek Grzymała r. trz.

Mateusz Suchnicki,

Onufry Rajkowski

Szymon Kurzątkowski rt.

Stanisław Wisniewski r.trz.

Hilary Wiśniewski rt.

Józef Sasinowski

Roch Zochowski mp.

Kazimierz Mierzejewski mp.

Benedykt Sasinowski mp

Antoni Skudniewski rt.

Bartłomiej Wiszowaty rt.

Antoni Pruszkowski ręką trzymaną

Michał Gronostajski rt.

Mateusz Kotowski rt.

Wojciech Wiszowaty rt.

Batłomiej Małachowski rt.

Seweryn Wiszowaty rt.

Grzegorz Borzymoski

Adam Gronostajski

Andrzej Brajczewski rt.

Szymon Kotowski rt.
Józef Brajczewski
Nikodem Duchnowski mp.
Gaspar Mioduszewski mp
Józef Gacki rt.
Sylwester Dąbrowski,
Jan Mierzejewski
Adam Jarnutowski,
Józef Modzelewski,
Józef Sasinowski,
Walenty Zalewski,
Łukasz Dzierzgowski,
Marcin Chojnowski,
Kazimierz Dłuzniewski,
Józef Chojnowski
Hilary Wisniewski
Wawrzeniec Kossakowski
Adam Mierzejewski
Piotr Wisniewski
Walenty Baczewski
Piotr Modzelewski
Piotr Grochowski
Idzi Gronkowski,
Paweł Szabłowski,
Wojciech Kołomyski
Piotr Strzeszewski,
Walenty Mężeński
Franciszek Jaskucki
Wojciech Zyłowski
Wojciech Sasinowski
Wiktor Grochowski
Szymon Sasinowski,
Franciszek Obrębski
Wojciech Żelechowski

Adam Rykaczewski
Jakób Dąbkowski
Piotr Grochowski
Jan Grochowski
Grzegorz Załuska,
Wawrzeniec Krajewski
Franciszek Grochowski,
Józef Ciborowski
Szymon Boguski
Antoni Grądzki
Jakób Zaleski,
Wojciech Kołakowski,
Tomasz Jastrzębski,
Michał Olszewski,
Stanisław Dąbrowski mp.
Grzegorz Szulkowski,
Stanisław Ogonowski,
Jakub Proszkowski
Antoni Proszkowski
Jan Krajewski
Piotr Radgowski
Bartłomiej Konopka
Wojciech Pstrągowski
Paweł Filipkowski
Mikołaj Kamiarowski
Jakób Kamiorowski
Piotr Łukasz Marcinkowski
Stefan Gacki,
Emeryk Obidziński,
Jakób Kamiarowski,
Józef Kamiarowski,
Adam Mieczkowski,
Jakób Duchnowski
Ignatius Grochowski mp.

Matheusz Grochowski
Karol Rulikowski mp
Paweł Krajewski,
Jan Kruszewski rt.
Adam Mieczkowski
Carolus Zakrzewski mp.
Antoni Mieczkowski,
Paweł Dąbkowski,
Maciej Dąbkowski,
Tomasz Grochowski
Kazimierz Grochowski,
Walenty Czartoszewski
Jan Żytowski,
Jan Dąbkowski
Jan Sasinowski,
Maciej Sasinowski,
Benedykt Sasinowski rt.
Paweł Dąbkowski
Tomasz Klimaszewski rt.
Jan Klimaszewski rt.
Benedykt Modzelewski
Szymon Ręski
Marcin Ciecierski
Ignacy Modzelewski rt.
Szymon Mioduszewski rt.
Kazimierz Modzelewski rt.
Michał Gosiewski mp.
Piotr Krajewski
Andrzej Klimaszewski rwł
Jerzy Sasinowski mp.
Jakób Wisniewski
Stanisław Łada mp.
Antoni Boguski
Baltazar Rybaczewski

Adam Lutostański
Walenty Długoborski
Szymon Wądołkowski
Stanisław Żytowski
Augustyn Łada,
Ignacy Konopka
Wojciech Konopka,
Andrzej Wdziękoński,
Józef Brajczewski,
Felicjan Jabłecki
Stanisław Tyszka rtrz.
Piotr Tyszka mp.
Andrzej Tyszka
Stanisław Szeligowski
Jozef Zarciewski
Jan Łada
Piotr Zanieski
Wawrzeniec Łada
Bartłomiej Gosk,
Jan Wróblewski,
Andrzej Sarniewski,
Jan Kotowski
Adam Kotowski
Stanisław Wziękoński
Franciszek Kołomyjski
Wojciech Ossowski mp.
Stanisław Sledziewski
Jan Krajewski mp.
Wawrzeniec Kulesza
Antoni Łada
Stanisław Popławski
Kazimierz Gronostajski
Michał Tyszka,
Wojciech Krajewski,

Szymon Zagroba
Paweł Klimaszewski
Jan Klimaszewski
Piotr Wdziękoński
Baltazar Krajewski
Marcin Saniewski
Franciszek Gosiewski
Stanisław Modzelewski
Maciej Zakrzewski
Piotr Konopka
Andrzej Konopka
Jan Lesniewski
Ignacy Mieczkowski
Joachim Gacki
Wojciech Klimaszewski
Jan Przezdziecki
Leo Krajewski BCZ mp.
K Krajewski
Józef Grabowski
Paweł Kropiwnicki rt.
Adam Modzelewski
Piotr Modzelewski
Antoni Proszkowski,
Bonawentura Mieczkowski
Wencesław Korytkowski,
Piotr Modzelewski

K.O.Ł. 1779-82 N° 203/7 p. 168
Sub actu castrensi łomzensi feria secunda
post festum Assumptionis
in caelum B.V. Mariae vide licet
die 17 *mensis Augusti Anno Domini 1778vo*

Instrukcya JWW. Antoniemu Nałęcz Małachowskiemu pisarzowi wielkiemu koronnemu orderów Orła białego i swiętego Stanisława Kawalerowi, Tomaszowi Staniszewskiemu wojskiemu wyższemu ziemie łomżynskiej, obranym na sejm walny

ordynaryjny warszawski z ziemie łomżynskiej posłowi podczas sejmiku przedsejmowego w Łomży dnia 17 miesiąca sierpnia 1778 roku odprawionego, podana.

Troskliwa i nieustanna JKMci Pana Naszego Miłosciwego o całość krajów do rządzenia oddanych, pieczołowitość najżywszą we wszystkich ojczyzny synach do wspólnego ratunku sprawująca pobudkę. Gdy i terazniejszym na sejmiki przedsejmowe wydanymi uniwersałami jasno jest ponowiona, najpierwszą będzie powinnoscią jww. posłów złożyc powinni u tronu JKMci za te starania od całej ziemie naszej podziękowanie. Stosując się zaś do instrukcji JKMci Pana Naszego Mosciwego na sejmik nasz przedsejmowy podanej punkta niżej spisane jww. posłom do dopełnienia i uskutecznienia zlecilismy.

1. Całość wiary swiętej katolickiej rzymskiej, aby *intacte* według dawnych praw narodowych utrzymana była.
2. Powaga majestatu JKMci P.N. Mosciwego azeby do dawnej [nieczytelne] konsyderacji, dobra wszystkie do szafunku łaski królewskiej należące do tegoż szafunku przywrócić, *expectativae* i *emphiteuses* niedawno na też dobra nadane aby były pokasowane jww. posłowie starania dołożą.
3. Podczas sejmów w związku konfederacyi będących, aby izba konsyliarska sancitów moc prawa mających bez wiadomości izby poselskiej w metrykach wszelkich niewydawała, a przeszło sejowe tym sposobem zaszłe *sanhita* uchylone aby zostały.
4. Aby rada przy boku JKMci nieustająca inszej sobie nieprzywłaszczana mocy nad tą, która jej przy pierwszym ustanowieniu jest nadana i pozwolona; tłomaczenie prawa i zawieszenie osób od urzędów sprawowania, aby jej pozwolone nie były.
5. JWW. posłowie *instabunt* do temu JKMci P.N. Mościwego, ażeby traktat handlowy z Królem JKMcią Pruskim był mollifikowany i taryfy sprawiedliwe i stałe *ad normam* taryf i procentów rosyjskich ułożone były.
6. Komissya edukacji narodowej aby niemiała mocy sądowej i to tylko z osób czterech złożona zostawała z administracji dochodów co dwa roku kalkulowała się. Oficyalsci zaś wszyscy większą część dochodów pensyami swemi zabierający aby byli oddaleni, sprawy zaś względem dóbr i sum pojezuickich aby w komissyi skarbowej sądzone były.
7. Gdy przez małość pieniędzy w krajach rzeczyptej wszystkie produkta szlacheckie są zmniejszone w cenie swojej, [nieczytelne] zaś szacunek rzeczy wszelkich i towarów przez kupców podniesiony, przeto zlecamy jww. posłom, ażeby stosując się do konstytucyi dawnych *titulo praetia rerum* zapadłych, komissya skarbowa moc miała szacunek wszelkim towarom i zagranicę przychodzącym stanowić i jaką ceną który

towar przedawany będzie, ceną przy tymże towarze wyrażoną na pismie oznaczenia moc miała, a to *sub confiscatione* towarów ceny przy sobie niemających wyrażonej.

8. Przychylając się do dawnych konstytucyi *titulo* loźni ludzie i włóczęgi stanowionych, jww. posłowie starać się będą, aby ciż ludzie do podatku osobistego skarbowi koronnemu wypłacać mianego obowiązani byli.
9. Ponieważ konstytucja roku 1775 pod związkiem konfederacyi stanowiona z pokrzywdzeniem innych obywatelów do tego sposobnych kasyera generalnego i regentow kommissyi skarbowej dożywotnich oznaczyła. Co jest z niemałą krzywdą aplikujących się obywatelów, aby była uchylona, a ci oficjaliści co dwa lata odmienieni byli.
10. Wybraniectwa i sołtystwa w starostwach i dzierzawach królewskich przez ludzi *pleberiae conditionis* posiadane, aby były do folwarków przyłączone i płaca przez starostów lub dzierzawców aby wypłacana była.
11. Gdy już podatki z różnych zródeł nakazane są niewypowiedzianą ciężkoscią dla obywatelów do znoszenia, przeto jww. posłowie na podwyższenie podatków *sub fide, honore et conscientia* pozwalać nie mają.
12. Projekta względem praw przez Wielmożnego Zamojskiego zebrane, aby na terazniejszym sejmie nie były aprobowane, dokładać będą jww. posłowie starania, lecz dla zupełnego wszystkich obywatelów uwiadomienia aby były po województwach, ziemiach i powiatach rozesłane, a dopiero decyzja aprobowania lub odrzucenia tychże projektów aby do drugiego sejmu była odłożona.
13. Cło od obywatelów za towary z zagranicy na potrzebę swoją wprowadzających aby wymagane nie było; przysięgę jednak wykonać prowadzący powinien na komorze że na swoją własną potrzebę, nie na handel prowadzi.
14. Że na fundamencie eksceptów Księstwa Mazowieckiego tranzakcie dziedziczne bez intromissyi kasowane bywają. Co zastarzałych spraw wzniecenia i kłótni wielom jest przyczyną, domawiać się będą jww. posłowie, aby odtąd [nieczytelne] takie zastarzałe przez lat dziesięć niezaskarżone, niebyły [nieczytelne]; w następujących jednak czasach intromissya koniecznie do tranzakcyi wiecznych aby była zaprzowana *sub nullitale [nieczytelne]*.
15. Preskrypcya na wszystkie sprawy aby była uchwalona i na Księstwo Mazowieckie aby się rozciągała.

16. Aby do rang wojskowych i urzędów skarbowych szlachta rodowita z dawniejszych familii pierwszeństwo miała przed tymi, którzy niedawno nobilitacją lub indygenaty otrzymali.
17. Sejm następujący aby był otwarcie według dawniejszych zwyczajów odprawiany, i następujące podobnież sejmy [nieczytelne] *arbitris*, aby niebywały.
18. W trybunałach deputatów aby nad komplet trzech zawsze było przytomnych, a to dla akceleracji sprawiedliwości przez zerwanie kompletów opóźnionej.
19. Ponieważ regestr *expulsionum* w trybunałach koronnych sprawami z Komissyów zaprzątniony,przez co prawdziwe *de bonis expulsis* dojście sprawiedliwośi jest przytrudne, zaczym regestr *expulsonum* samym sprawom *expulsionis* zostawić a sprawom z Komissyów inny regestr naznaczyć.
20. Ludzie służący ażeby przez decyzją stanów rzeczyptej urządzeni byli i to urzędzenie ażeby rzeczpta wojewodztwom, ziemiom i powiatom uczynic pozwoliła, a te urządzenie na sejmikach gospodarskich, gdy ziemie i powiaty ustanowią, aby było przez wszystkich obywatelów trzymane; a któryby obywatel większe zasługi postąpił, aby był *ad cujusvis instantiam praecisa appellatione*. Leśnych zaś i włóczęgów bez atestacji po kraju kadzących, aby każdemu zabierać i przytrzymywać wolno było.
21. Zachodzące kłótnie między dysydentami *in religione* swieckimi i duchownymi starać się będą jww. posłowie uspokoić *sine praejudicio fidei romano catholicae.*
22. Ponieważ gród ostrołęcki przez Konstytucye sejmowe jest ustanowiony, przenoszenie zaś ksiąg z tegoż grodu do archiwum łomżyńskiego corocznie jest oznaczone, co niemałą jest przykrością dla obywatelów wyjęcia z ksiąg transakcji potrzebujących zaczym jww. posłowie u stanów rzeczyptej dopraszać się będą, aby złożenie ksiąg grodzkich ostrołęckich od początku grodu tegoż pozwolone było w mieście Ostrołęce, do czego miejsce przy Kościele, którym wyzwolą sobie obywatele.
23. Prawo *anni* 1775 *folio* 157 pod tytułem aprobacja targów i jarmarków w dobrach Czyżewie i Smlodowie w brzmieniu zaś swojem całe odmienne zabraniające dziedzicom swojej własności, komu chcąc przedawać, a bliższość kupienia W. Eleonorze Wodzyńskiej podstoliny liwskiej i jej sukcesorom niusem oznaczające jako przeciwne wszystkim dawnym prawom, własnością swoją rządzić się dozwalającym, tak szczególnej eksceptom Księstwa Mazowieckiego przeciwne, aby było zniesione, promowować mają jww. poslowie.
24. Wypadłe *sancitum* z sejmu 1776 naznaczające kondescencją do rozsądzenia sprawy między kredytorami Rostkowskich, z którego zapadł dekret zjazdowy z

pokrzywdzeniem kredytorów, aby było uchylone a sprawa ta do przyzwoitego sądu po rezolucją żeby odesłana został.

25. Aby osoby duchowne dla robienia intryg na sejmikach ziemiańskich *pretextu quo vis* niebywały.
26. Dopraszać się mają jww. posłowie najjaśniejszego Króla JMci P.N. Mosciwego ażeby według wielkiego miłosierdzia swego powszechnie doznawanego Kazimierza Puławskiego do rygoru dekretu i kary królobójstwa łaskawie uwolnić raczył i do wszelkiej czci przywrócić pozwolił.
27. *Desideria* jww. Ossolinskich i Lanckoronskich do stanów rzeczyptej względem biblioteki przez jw. Załuskiego biskupa kijowskiego fundowanej a instrukcyą na przeszły sejm od ziemie naszej posłom zalecone, stanom rzeczyptej opowiedzieć, i aby swoją sprawiedliwą odebrali nadgrodę zalecić jww. posłowie mają.
28. Summa z dóbr Broniewa w województwie sandomierskim, a powiecie radomskim leżących, urodzonej Annie z Pigłowskich urodzonego Tomasza Klickiego regenta ziemskiego i grodzkiego ostrołęckiego małżonki należąca, a z tych dóbr gdzieindziej bez wiadomości jej przeniesiona, aby była do rąk urodzonego Klickiego zapłacona, jww. posłowie domagać się u stanów rzeczyptej mają, względem drugiej summy tejże z dóbr Rakowie należącej aby ziemstwo radomskie na pierwszej kadencji, *praecisa appellatione* dekret ferowało.
29. Początek czopowego i szelężnego aby na wsi rozciągniony nie był, jww. posłowie bronić będą w miastach zaś plebanie, klasztory *mendicantium* i dwory szlacheckie od płacenia tego podatku od trunków na swoje potrzeby domowe wyrobionych, pociągane niebyły, i w tym punkcie konstytucye zapadłe uchylić.
30. Zagęszczone w kraju naszym lichwy od tych, którzy pożyczają pieniędzy potrzebującym nad opis praw koronnych wymagane, ażeby utraceniem kapitału i karami osobistemi umniejszone były.
31. Oprócz tych wyżej wyrazonych punktów inne do sejmowej decyzji wchodzące materye jww. posłowie nasi tak decydować będą wraz z wszystkimi stanami rzeczyptej jak im *fides, conscientia, amor patriae,* dyktować będzie i tę zaś instrukcyą wielmożnemu marszałkowi wraz z asesorami podpisać i do ksiąg grodzkich łomżynskich podać zalecamy.

Działo się w Łomzie w kościele farnym dnia 17 miesiąca Sierpnia 1778 r.

Daniel Mieczkowski podstoli ziemie łomżyńskiej, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej obrany i przysięgły, *manu propria.*

Franciszek Żmijewski pisarz ziemski i grodzki zambrowski, asesor, obrany i przysięgły, *manu propria.*

Ignacy Gozdawa Godlewski podstarosta i sędzia grodzki koliński, asesor obrany i przysięgły, *manu propria*.

Piotr Tyszka regent ziemski i grodzki łomżyński, asesor, obrany i przysięgły, *manu propria.*

Tomasz Klicki regent ziemski i grodzki ostrołęcki i asesor przysięgły, *manu propria.*

K.O.Ł. r. 1779-82 N° 203/7 p. 370

My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej oraz powiatów do niej należących, będąc uwiadomieni przez wydane obwieszczenie przez jw. Andrzeja Mokronowskiego wojewodę i generała Księstwa Mazowieckiego, generała lieutenanta wojsk koronnych, orderów: Orła Białego i S. Stanisława Kawalera pod dniem 22 miesiąca Sierpnia w roku teraźniejszym 1781 w Białym Stoku datowane, do ksiąg grodzkich łomżyńskich pod dnie 29 miesiąca Sierpnia r. b. sposobem oblaty podane, o sejmiku na dzień dzisiejszy na wybranie kandydatów do urzędu podsędkostwa ziemi łomżyńskiej po śmierci niegdy w. Rocha Klickiego podsędka ziemi naszej aktualnie wakującego złozonym, na mocy tego obwieszczenia do miasta JKMści Łomży jako miejsca obradom naszym ziemianskim zwyczajnego zjechawszy się, w Kościele farnym łomżyńskim po zagajeniu przez w. Jana Bończę Skarzyńskiego sędziego ziemskiego ziemi łomżyńskiej, starostę giełczyńskiego jako pierwszego pod ten czas urzędnika, odbywszy uroczystości prawem przepisane i zwyczajem stwierdzone, do elekcyi marszałka koła rycerskiego przystąpilismy, i do odbycia tej funkcyi jw. Floryana Junoszę z Dolecka Drewnowskiego podczaszego i sędziego grodzkiego ziemi łomżynskiej, sędziego sądów sejmowych *unanimiter* obralismy, któremu za asesorów wwjmciów jako to: powiaty łomżyńskiego Jana Kołaczkowskiego, z powiatu zambrowskiego Macieja Maleszewskiego, z powiatu kolinskiego Józefa Konopkę, z powiatu ostrołęckiegoIgnacego Dzwonkowskiego burgrabiego grodzkiego łomżynskiego przydalismy, i onych na rzetelne obrachowanie kresek przysięgą w prawie przepisaną przed w. Janem Bończa Skarzynskim sędzią ziemskim łomżynskim, starosto giełczynskim jako pierwszym w porządku urzędnikiem wykonaną obowiązalismy. Po której wykonaniu do obrania kandydatów przystępując ww. Wojciecha Grzymałę komornika ziemskiego zambrowskiego, Ignacego Gozdawę Godlewskiego podwojewodzego powiatu zambrowskiego, Ignacego Ponikiewskiego podwojewodzego powiatu łomżyńskiego, Mateusza Nowowiejskiego burgrabiego grodzkiego łomżyńskiego *unanimiter* obralismy; których obranych do wyboru i uprzywilejowania jednego z nich na wskazujące podsędkostwo ziemskie łomżyńskie

Najjasniejszemu Królowi JMsci Panu Naszemu Miłościewemu dobrotliwie nam panującemu mamy honor prezentować i aktualnie prezentujemy. Zalecamy przytym jw. marszałkowi koła naszego rycerskiego ażeby obowiązki w sejmiku gospodarskim w roku przeszłym 1786 względem przewozu im Piątnicą przepisane, u przeswietnej Komissyi skarbu koronnego, dopełnił i uskutecznił, a to przez podanie w żywych wyrazach uciążliwości memoryału do tejże Komissyi.

Dan w Łomzie w kosciele farnym dnia 13 miesiąca Wrzesnia roku panskiego 1781.

Floryan Junosza Drewnowski pisarz sędzia grodzki ziemi łomżynskiej, sędzia sądów sejmowych, marszałek koła rycerskiego ziemi łomżynskiej, *manu propria*

Jan Kołaczkowski instygator ziemi łomżynskiej, asesor, m.p.

Maciej Maliszewski asesor, powiatu zambrowskieg, m.p.

Józef Konopka asesor powiatu kolenskiego, m.p.

Ignacy Dzwonkowski burgrabia grodzki ostrołęcki, asesor powiatu ostrołęckiego, *manu propria*.

K.O.Ł. r. 1779-82 N° 203/7 p. 365
Sub actu castrensi capitaneali łomzensi feria secunda
post festum Assumptionis in … Gloriossimae
Virgnis Mariae scilicet die 19 *mensis*
Augusti Anno Domini 1782.

Ponieważ z mocy praw ojczystych sejm ordynaryjny w roku teraźniejszym 1782 w czasie sobie temiż prawami przepisanym nadchodzi, a na ten zwyczajem w wolnych narodach praktykowanym posłów zpomiędzy nas do traktowania materyi tamże przychodzących i zaradzenia o dobru publicznym, wybrać jest naszym obowiązkiem, do którego końca Najjaśniejszy Król JMci Pan Nasz Miłościwy łaskawie nam panujący dążąc, za zdaniem rady przy boku jego nieustającej, uniwersałem swoim pod dniem 22 miesiąca Maja roku teraźniejszego z Kancellaryi Koronnej wydanym, a w aktach grodu tutejszego dnia 28 miesiąca Czerwca roku tegoż oblatowanym, sejmiki poselskie ziemie łomżyńskiej na dzień 19 t.j. dzisiejszy miesiąca Sierpnia w roku teraźniejszym przypadający oznajmującym, zwołać nas raczył.

Przeto my dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemie łomżeńskiej oraz powiatów do niej należących, tak ustawom publicznym jako i obwieszczeniu JKMci najgłębsze z uszanowaniem dopełniając posłuszeństwa do miasta JKMci Łomży miejsca obradom naszym zwyczajnego zjechawszy się, w kosciele farnym sejmikowania naszego miejscu, po zagajeniu przez w. Jana Bończę Skarzyńskiego sędziego ziemskiego w ziemi łomżyńskiej jako

pierwszego w porządku tu przytomnych ziemi naszej urzędnika wszelkie prawem przepisane i zwyczajem powszechnym stwierdzone uroczystości wykonawszy, do obrania marszałka koła naszego rycerskiego przystąpiliśmy i do tej funkcyi jednością głosów w. Tomasza Klickiego wojskiego miejskiego ziemi łomżynskiej, regenta ziemskiego i grodzkiego ostrołęckiego, cnotami obdarzonego, zasługami w ziemie naszej znakomitego, do sprawowania tego dzieła zdatnego męża, z powszechną serc naszych radością wybralismy, któremu za asesorów wielmożnych jako to z powiatu łomżeńskiego Macieja Zbieszchowskiego stolnikowicza wołyńskiego, z powiatu zambrowskiego Kazimierza Kulkowskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego, z powiatu kolinskiego Jana Zaruskiego miernikowicza łomżeńskiego, z powiatu ostrołęckiego Teodora Gumkowskiego burgrabiego grodzkiego ostrołęckiego, przydalismy i onych na rzetelne, jeżeli tego będzie potrzeba kresek konstowanie i zrachowanie przysięgę przed w. Janem Bończą Skarzyńskim sędzią ziemskim ziemi łomżeńskej jako pierwszym w porządku obecnych urzędnikiem przez nich wykonaną obowiązalismy. Po którym dopełnieniu przysiąd do obrania posłów z ziemie naszej udaliśmy się. Których jednomyślnością i nieodmiennością głosów, w osobach jww. Antoniego Chrabi Nałęcz z Małachowic Małachowskiego sekretarza wielkiego koronnego, ostrołęckiego, wąwolnickiego starosty i Jana Kickigo koniuszego wielkiego koronnego, obydwóch orderów Orła białego i S. Stanisława Kawalerów, cnotami od natury własnemi ozdobionych, zasługami nietylko w ziemi naszej, lecz w całej ojczyźnie znakomitymi, do wykonania tak szlachetnego dzieła, albowiem całą ojczyznę obejmującego, z powszechnego wielbiącego ich odgłosu i winny ten najwyższy wyrażającego szacunek, zdatnych, gorliwoscią o dobro swej ojczyzny i w niej żyjących synów, zaszczyconych mężach jw. Antonim Małachowskim sekretarzu i Kickim koniuszem wielkich koronnych ogłosilismy i onych za aktualnych ziemie naszej posłów obraliśmy. Że zaś Najjasniejszy Król JMść Pan Nasz Miłościwy, uniwersałami swojemi zalecić nam raczył, ażeby instrukcye prywatnemi żądaniami napełnione nie były. Więc w tej mierze stosując się do zdania Najwyzszego ojczyzny naszej Rządcy Króla JMści Pana Naszego Mosciwego, mają jedynie za cel dobro publiczne uszczęśliwienia naszego, żadnych prywatnych żądań powszechności nietyczących się jww. posłom ziemi naszej łomżeńskiej nieumieszczany. Lecz tylko żądania wszystkich w powszechności obywatelów dotykające, osobną do tego instrukcyą wymienione ich przeczołowitości i staraniu, ażeby do skutku przywiedzione zostały poruczamy. Przekonani albowiem jesteśmy, iż gdy całej ojczyznie naszej w powszechności dobrze dziać się będzie, i my jako jej synowie szczęśliwemi zostaniemy. Gdy zaś i publicznych interesow a z nich potrzeb nas w koło otaczających żadnym sposobem przewidzieć, ani onych wyliczyć niemożna, więc te

przezornej uwadze jww. posłów oddajemy, w tym zostając zaufaniu, iż cokolwiek przez jww. posłów jako pełnych miłości ojczyzny i gorliwych o jej dobro mężów dopełnione zostawić, jej uszczęśliwieniu i całkowitości przeciwiać się nie będzie. Które to laudum obrania jww. posłów w. marszałkowi koła naszego wraz z asesorami w ręce oddawszy, podpisać zlecilismy. Dan w Łomzie w kosciele farnym dnia 19 miesiąca Sierpnia 1782 roku.

Tomasz Klicki wojski mniejszy ziemie łomżynskiej, regent ziemski i grodzki ostrołęcki koła rycerskiego ziemie łomżyńskiej marszałek, *manu propria*

Maciech Zbieszchowski powiatu łomżynskiego asesor, m.p.

Kazimierz Kulikowski burgrabia grodzki zambrowski tegoż powiatu asesor, *manu propria*

Jan Zaruski powiatu Koleńskiego asesor, *manu propria*

Teodor Gumkowski burgrabia grodzki ostrołęcki tegoż powiatu asesor, *manu propria*

K.O.Ł. r. 1779-82 N° 203/7 p. 362

Instrukcya jww. Antoniemu hrabi Nałęcz z Małachowic Małachowskiemu sekretarzowi wielkiemu koronnemu ostrołęckiemu, wgwolnickiemu staroscie i Janowi Kickiemu koniuszemu wielkiemu koronnemu, orderów Orła Białego i S. Stanisława kawalerom, na sejm następujący ordynaryjny warszawski z ziemie łomżynskiej i jednomyslnie obranym posłom w czasie sejmiku przedsejmowego w Łomży dnia 19 miesiąca sierpnia 1782 roku odprawionego podana.

Najtroskliwsza i ustawiczna JKMci Pana Naszego Miłosciwego w utrzymywaniu krajów sobie do rządzenia poddanych, pieczołowitość i w rządzeniu roztropność we wszystkich ojczyzny synach czułą i najżywszą wzniecająca pobudkę, że i teraz przez uniwersały wydane na sejmiki przedsejmowe jest ponowiona, za najpierwsza powinność złożyć u tronu JKMci Pana Naszego Miłosciwego z najwyższym uszanowaniem głębokie podziękowanie jww. posłów upraszamy i punkta niżej opisane na sejm następujący tymże jww. posłom do dopełnienia i uskutecznienia podajemy.

1. Złożą jww. posłowie dziękczynienie za powrócenie w dom jww. Małachowskich kilkokrotnie z publiczną narodu satysfakcyą piastowanego urzędu piczętarskiego, który dom od traktatu Karłowickiego wsławiony w mężach publico prawami powierzonych użytecznym być nieprzestaje.
2. Ażeby suma za prowianty obywatelom należąca przez *sncitum* z sejmu 1755 zapadłe na urzędników rozdysponowana do rządzenia całej ziemie po uchylonym *sancitum* przyszła jww. posłowie starać się będą.

3. Pokrzywdzenia krajów polskich od mocarstw sąsiedzkich w jakimkolwiek sposobie nastąpić mogące, ażeby zabronione zostały jww. posłowie wnosić zechcą.
4. Na nowych podatków pod żadnym sposobem ustanowienie jww. posłowie zezwalać nie mają.
5. Księstwo Mazowieckie od najwyższej jurysdykcyi trybunału koronnego o mil 40 odległe a w granicach swych najobszerniejsze że regestr w trybunale koronnym w czasie bardzo niesposobnym bo albo błotnistym, albo początkowo mroźnym przez kilka rzek: Narew, Bug i Wisłę dla przepraw najbrudniejszym, nadto limitami trybunału na swięta Narodzenia Pańskiego nieprawnem wycieńczanym, ma wyznaczony, przeto jww. posłowie o przemianę czasu i pomnożenie onegoż regestrowi mazowieckiemu, aby się po swiętach Narodzenia Pańskiego zaczynał i najmniej miesięcy półtrzecia jako najobszerniejszego województwa sądzony był, starać się niezaniedbają.
6. Ażeby dla Księstwa Mazowieckiego z Królestwem Pruskim graniczącego sądy pograniczne dla rozeznania ustawicznych krzywd, najazdów, gwałtów ludzi do służby żołnierskiej zaborów, gwałtów przez żołnierzy pruskich istotnie dopełnianych wyznaczone były jww. posłowie dopilnować nieomieszkaną.
7. Ażeby traktat roku 1775 z Królem JMścią pruskim względem wolnego handlu tak lądowego jako i wodnego zawarty, gwałtownym zaborem ludzi nietylko jw. Małachowskiego sekretarza wielkiego koronnego i w. Jana Wądołkowskiego podstarosty i sędziego grodzkiego ostrołęckiego własnych, lecz i innych bardzo wielkich spławów drzew i towarów dębowych do domów powracających nadwerężony, ażeby był ponowiony wolny ludziom przechód czyli powrót do domów ostrzeżony i ludzie gwałtem do żołnierzy zabrani powróceni niemniej cło pruskie wodze nader uciążliwe z [nieczytelne], ciż jww. posłowie wnosići dostrzedz będą powinni.
8. Gród Ostrołęcki jako przez Konstytucyą 1776 r. do sądzenia sądów jest ustanowiony, tak archiwum przy kościele w Ostrołęce wymurować i księgi dawne ziemskie i grodzkie z archiwum łomżyńskiego, zambrowskiego przenieść i wieżę w mieści Ostrołęce wystawić, ażeby pozwolono, jww. posłowie starać się mają.
9. Aby Konstytucya roku 1775 fol. 157 względem dóbr Czyżewa zapadła, uchylona była jww. posłowie domagać się będą.
10. Jako publiczna koniecznej wymaga nadgrody, tak ażeby dla sędziów trybunalskich z ujmą zdrowia i nadwerężeniem częstokroć majątków swoich publiczne sędziowskie odbywających funkcje, pensye bez ustanowienia jednak na to podatków wyznaczony były, jww. posłowie dopraszać się będą.

11. Każdy użytek wynaleźć się mogący, jako pierwotnej, potrzeby ekspensy, niżeli z niego korzystać można, tak wyłożone na szukanie soli i kruszców przez różne osoby a koszta ażeby ze skarbu koronnego tymże osobom bez ustanowienia jednak na to podatków nowych, nadgrodzone zostały, jww. posłowie mieć baczność mają.
12. Aby na sprawy bardzo zadawnione *facti* i przez długi czas zamilczane tudzież na posesye sposobem zastaw i tradycyi od dawnych czasów dzierżone a w dowodach niepodobne, sądzącym mozoł i utrudzenie czyniące, oprócz spraw granicznych preskrypcya obymslona i utrzymana była, jww. posłowie wnosić będą.
13. żeprawo1776 dekreta po komisyjne *ex seriis centroversiis* zapadłe, *in centumaciam* zaś po otrzymanej jednej kondemnacie zastąpione za nierozrószone być uznało, a zaś z nowych wynalezionych dokumentó podług konstytucyi 1768 sprawę ewinkujących, czyli przeciwko takowym dekretom iść można, nie nadmieniło w takowej przeto okoliczności ażeby prawo 1768 i na sprawy pokomissyjne z sprawiedliwości wymiaru rozciągnione zostało, jww. posłowie starać się mają.
14. Ziemia łomżyńska z państwem Króla JMci Pruskiego granicząca i krzywdy częstokroć od wojsk pruskich ponosząca, ażeby w swych miasteczkach konstytucyą regimentu konnego lub pieszego naznaczoną miała, jww. posłowie domagać się będą.
15. Aby miara czepowa z miast dla dzierzawców jmść należąca ostatnią lustracyą przez Konstytucyą 1768 za prawo rozumianą oznaczona, tudzież propinacyi *ante et post fata Augusti Tertii regis Poloniae* przez miasta nieużywane, przy possesorach zostające, utrzymane były. i coby przeciwnego temu kto wystarał się, żeby zniesiono było, jww. posłowie wystarają się.
16. Ażeby sołectwa i wybraniectwa w królewszczyznach znajdujące się do kapitalnych należały posesorów też królewszczyzny posiadających lub przynajmniej szlachcie rodowitej, nie mieszczanom ani chłopom rozdawane były, jww. posłowie upraszać będą.
17. Ciż jww. posłowie o aprobacyą pijarów w Łomży będących domagać się będą.
18. O przyśpieszenie sprawiedliwości dla obywatelów Księstwa Sieluńskiego z proboszczem sielunskim, tudzież o prętsze całej sprawy rozsądzenie i zakończenie starać się jww. posłowie niezaniedbają.
19. Rozsądzenie żydostwem prawem r. 1764 uczynione a na mocy tego prawa uniwersałami dekretami komissyi skarbu koronnego uskutecznione, ażeby pod żadnym pozorem przez Kahały pretendujące niesłusznie jurydsykcyi nad miastami i miasteczkami wzróczone niebyły, jww. posłowie *instabunt*, i aby taryfy względem tegoż żydostwa zapadłe i

sejmem traktatowym 1768 roku *artculo* 1mo *inter materias status* policzone, odmienione niebyły, ciż jww. posłowie pilne baczenie dadzą.

20. Ludzi bogatych a za granicą w stanie szlacheckim urodzonych do indygenatu żeby przypuszczono, w szczególności zaś książęta de Nassau i de Neyt-Anhalt, tudzież jmpp. baron de Szul i Dawid Nkaręczyc aby do indygenatu przyjęci zostali jww. posłowie u Króla JMci i stanów rzeczyptej starać się będą.
21. Gdy pod miastem ziemie naszej powiatowym Ostrołęką most i grobla na rzece Narwi znaczonym a prawie ustawicznym nakładem dla obrony od zalewu pól oraz wygodnego każdemu przejazdu utrzymywać się musi, a ten częstokroć od spławiających drzewa i statki częścią wytrącaniem palów, częścią podnoszeniem bez nadgrody dla Przechodu górnych statków rujnuje się. Przeto jww. posłowie, aby płaca mostowego przez Komissyą skarbową postanowiona podwyższoną, a od podnoszenia Onego dla statków osobna wyznaczoną była, domagać się raczą.
22. O nadgrodę sukcesorom niegdy jwjmksiędza Załuskiego biskupa Kijowskiego w bibliotekę z wyniszczeniem całkowitej swojej substancyi na pomnożenie onejże przez nich narodowi polskiemu ustąpioną, dwoma rzeczami sejmowemi oddaną u Króla JMci Pana Naszego Miłościwego i stanów rzeczyptej dopomnieć się jww. posłowie raczą.
23. O aprobacyą szkół węgrowskich ziemiom: liwskiej i nurskiej bliskich i pensyi od Komissyi edukacyjnej dla uczących też szkoły naznaczenie jww. posłowie starania dołożyć zechcą.
24. Ażeby wójtom miast *cum jurisdicationibus* będącym surogatów do sądzenia sądów wójtowskich osoby szlacheckie subdelegować wolno było, bo wyrażone na to prawo, jww. posłowie wystarają się.
25. Znakomite zasługi męża w prawdziwych i rzadkich przymiotach jwjmp. Ignacego Przyjemskiego podkomorzego ziemie naszej ugruntowanego, jww. posłowie JKMści i stanom rzeczyptej reprezentować będą.
26. Aże rzeka Wycenta zwana przy wsi tegoż nazwiska w powiecie Kolinskim płynąc w rzękę Pisię wpadająca potrzebuje utrzymywania grobli z mostu jako na wielkim trakcie za granicę pruską idąc dla wygody przejeżdżających przez jednego tylko posesora dotąd wyporządzona zostaje, więc gdy drudzy posesorowi ubezpieczać dotąd mostu i grobli niechcą, przeto jednemu w tym czasie most i groblą utrzymującemu tylko posesorowi, jww. posłowie, za jego łożone na utrzymanie porządne mostu i grobli dla wygody publicznej unkoszta płacą przyzwoitą od przejezdzających przez tenże most i groblą, aby wyjednać raczyli ten na nich wkładamy obowiązek.\

Wszystko zgoła cokolwiek z materyi publicznych i politycznych byleby narodowi naszemu nieszkodliwych wypadać będzie, do traktowania jww. posłom jako mężom pełnym cnót podając roztropnej względności i uwadze tę instrukcyą jw. marszałkowi koła naszego rycerskiego i ww. asesorom podpisać zlecamy.

Tomasz Klicki wojski mniejszy ziemie łomżynskiej regent ziemski i grodzki ostrołęcki ziemie łomżynskiej, koła rycerskiego marszałek

Maciej Zbieszchowski asesor powiatu łomżyńskiego, *manu propria*

Kazimierz Kulikowski burgrabia grodzki zambrowski, asesor powiatu zambrowskiego, *manu propria*

Jan Zaruski asesor powiatu koleńskiego, *manu propria*

Teodor Gumkowski burgrabia grodzki ostrołęcki tegoż powiatu asesor, *manu propria*

K.O.Ł. 1783-7 N° 204/8 p. 232

Feria secunda post festum Assumprionis in caelum B. V. Mariae scilicet die 16 *mensis Augusti Anno Domini* 1784.

My rady, dygnitarze, urzędnicy obywatele i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej oraz powiatów do niej należących do miasta JKMci Łomży, w miejscu Kościoła farnego obranym naszym zwyczajnym, za poprzedzającym uniwersałem JKMci Pana Naszego Miłościwego, pod dniem 20 miesiąca Maja roku pańskiego 1784^{go} z pod pieczęci wielkiej Koronnej wyszłym, a dnia 20 miesiąca Czerwca roku wzwyż nadmienionego w Księgach grodzkich łomżynskich zaoblatowanym, zjachawszy się, najpierwiej po zagajeniu sejmiku ziemi naszej przez w. Jana Bończę Skarzyńskiego sędziego ziemskiego łomżyńskiego, pierwszego w porządku naszej ziemi urzędnika do laski marszałkowskiej zgodnemi głosy w. Antoniego Gozdawę Godlewskiego sędzica ziemskiego zambrowskiego pełnego cnót i przymiotów męża, tudzież za asesorów iako to:

z powiatu łomżynskiego w. Szymona Tadeusza Bończę Skarzyńskiego pisarzowicza ziemskiego i grodzkiego łomżynskiego;

z powiatu ostrołęckiego w. Ignacego Junoszę Drewnowskiego Komornikowicza ziemskiego łomżyńskiego,

z powiatu zambrowskiego w. Jana Mierzejewskiego burgrabiego grodzkiego zambrowskiego,

z powiatu Kolińskiego w. Nikodema Duchnowskiego burgrabiego grodzkiego łomżyńskiego,

którzy rolę prawem 1768 roku przepisaną przysięgą w przytomności nas obywatelów wykonali, a potym jednomyślnością do funkcyi podelskiej jww. Floryana Junoszę Drewnowskiego podczaszego i sędziego grodzkiego łomżyńskiego i Synczynka Jabłońskiego

łowczego ziemi wiskiej obralismy. Którym jww. od nas obranym posłom osobną instrukcyę podaliśmy i niniejsze laudum obranych jww. posłów jako też instrukcyę onymże podaną jw. marszałkowi i ww. asesorom podpisać zleciliśmy.

Działo się w mieście JKMci Łomzy dnia 16 miesiąca Sierpnia roku pańskiego 1784.

Antoni Gozdawa Godlewski sędzia ziemski zambrowski, marszałek *manu propria.*

Szymon Tadeusz Bończa Skarzyński pisarzowicz ziemski i grodzki łomżyński z powiatu łomżyńskiego asesor, *manu propria.*

Ignacy Junosza Drewnowski Komornikowicz ziemi łomżyńskiej z powiatu ostrołęckiego asesor, *manu propria.*

Floryan Mieszejewski burgrabia grodzki łomżyński z powiatu zambrowskiego asesor, *manu propria.*

Nikodem Duchnowski burgrabia grodzki łomżyński z powiatu Kolińskiego asesor, *manu propria.*

K.O.Ł 1792-3 no 206/10. p. 12

Działo się w Łomży mieście wolnym rzeczypospolitej
dnia 22 miesiąca Lutego roku pańskiego 1792.

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwietnej ziemi łomżynskiej i powiatów do niej należących na fundamencie prawa oraz uniwersału Najjaśniejszego Stanisława Augusta Pana Naszego Miłościwego pod dniem 1 miesiąca Stycznia roku terazniejszego z straży wyszłego do miasta wolnego Łomży zjechawszy się po uderzeniu we dzwony wszystkich miejscowych kościołów i przez całe pół godziny onegoż kontynuowania, do Kościoła farnego z dawna i teraz obradom publicznym przeznaczonego zgromadziliśmy się. Po zagajeniu sejmiku przez pierwszego w porządku urzędnika jw. Jana Bończę Skarżyńskiego podkomorego ziemi naszej orderu S. Stanisława Kawalera i przeczytaniu prawa sejmu terazniejszego o sejmikach postanowionego do rugów porządkowego koła, oraz kandydatów do funkcyi w zamiarze wyboru będących przystąpiwszy, gdy najprzód w. Jan Budziszewski pisarzewiec nurski złożył cztery kondemnaty w sprawach cywilnych pierwszą pod rokiem 1778 dnia 23 miesiąca Września, druga t.r. pod dniem 5 miesiąca Października, trzecią w roku 1779 dnia 29 miesiąca września w sądzie nurskim, czwartą roku 1790 dnia 27 miesiąca Maja w sądzie ziemskim zambrowskim z strony swej na jw. Tomaszu Budziszewskim wojskim wyższym i pośle ziemi łomżyńskiej otrzymane. Dalej urodzony Leon Grzymała regent Komissyi cywilno wojskowej ziemi łomżynskiej, jako asystent urodzonej Anieli Hańskiej panny, kondemnatę z strony swej i tejże urodzonej Hańskiej roku

terazniejszego dnia 11 miesiąca Lutego w sądzie grodzkim koleńskim na jw. Adamie Przeradowskim podczaszym rożanskim posle ziemi łomżyńskiej otrzymaną pokładają, cóż wyżej wyrażeni usunięcia onych z koła porządkowego tudzież kandydacyi żądają, zaś jww. Budziszewski i Przeradowski żadnej na wyżej wyrażony proces justyfikacyę nieprzynoszą, przeto koło porządkowe tychże jww. Budziszewskiego i Przeradowskiego za nieczynnych w kole porządkowym i zamierzających być kandydatami do funkcyów w zamiarze obioru będących, jednomyślnie na ten rok deklaruje. A tym sposobem ułatwiwszy rugi koła porządkowego w osobach tylko ośmiu zamykającego się, też koło porządkowe do wypełnienia prawa względem wyboru marszałka i asesorów ustanowionego we wszystkich onego punktach i przepisach przystąpiło; włożone zatym zostały gałki koloru czerwonego w wazon próżny do tego sporządzony w liczbie siedm, a odmiennego t.j. białego koloru gałka jedna, i tak dziecko w latach pięciu skończonych będąc t.j. urodzony Feliks Kołaczkowski po wyciągnieniu losu pierwszego t.j. gałki czerwonej losem tym jw. Jana Bończę Skarzyńskiego podkomorzego ziemi naszej, orderu S. Stanisława Kawalera za marszałka sejmików naszych oznaczyło, wyciągnieniem zaś losu drugiego jw. Tomasza Rawicz z Przejmy Przyjemskiego starostę i komisarza cywilno-wojskowego ziemi naszej za asesora pierwszego, losem czwartym jw. Tomasza Staniszewskiego podczaszego i komisarza cywilno-wojskowego ziemi łomżyńskiej za asesora drugiego, losem piątym w. Tadeusza Szymona Bończę Skarzyńskiego skarbnika ziemi naszej za asesora trzeciego, losem szóstym jw. Ignacego Drewnowskiego starostę sulejowskiego komisarza cywilnowojskowego ziemi łomżyńskiej za asesora czwartego, losem siódmym jw. Andrzeja Klickiego podwojewodziego ostrołęckiego komisarza cywilnowojskowego tejże ziemi za asesora piątego, losem ósmym jw. Mateusza Czarka szambelana J.Kr.Mści komisarza cywilnowojskowego tejże ziemi Kawalera orderu S. Stanisława za asesora szóstego, również oznaczyło, i tym sposobem oznaczeni losem i publicznie ogłoszeni jww. marszałek i asesorowie sejmiku naszego na wypełnienie prawa i jego świętych obowiązków przysięgę przed jw. Floryanem Junoszą Drewnowskim stolnikiem i posłem ziemi naszej Kawalerem orderu S. Stanisława wykonali. Po podniesieniu laski przez jw. marszałka i zabranym przez tegoż stosownym do uwielbienia ustawy rządowej głosie, my rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi naszej łomżynskiej na obrady niniejsze zgromadzeni, zważając jak wiele na tym krajowi zależy, aby prawa, swobody i przywileje każdemu stanowi w szczególności służące trwale zapewnione były, a w systematycznym urządzeniu nigdy wzruszonemi być niemogły, i owszem przy zapewnieniu rządu w najodleglejszej potomności szanowane zostały, do czego, że Konstytucya rządowa w dniu 3 Maja w roku przeszłym ustanowiona węgielny założywszy kamień, wszystkie swobody nasze

niewzruszonemi czyni i rząd stały nikomu niepodległej zabezpiecza, a usuwając nas z pod przemocy obcej wewnątrz rządnem, zewnątrz konigderowarzemi w oczach Europy wystawia. Takowe zaś uszczęśliwienie narodu w szczególności każdego w nim mieszkańca jest skutkiem mądrości i wielkości Najjaśniejszego Stanisława Augusta Króla naszego, zaczym takową ustawę w dniu 3 i 5 Maja rządową przez stany rzeczyptej uchwaloną, a przez urzędników i obywatelów w dniu 17 przeszłego miesiąca szczęśliwej pamiątki urodzin Króla Imci P.N.Nsciwego przyjętą zaprzysiężoną, my urzędnicy i obywatele na sejmik teraz zgromadzeni, jak najuroczyściej z gotową przysięgą przyjmujemy, ofiarując iż moc i trwałość tejże Konstytucyi rządowej życiem, majątkiem i krwią naszą bronić, i gdyby ją kto wzruszać waży się, zasłaniać będziemy. Aby zaś ta wola i determinacya i chęć nasza wszystkim wiadoma była, wkładamy obowiązek na jww. posłów ziemi łomżyńskiej, ażeby oni o tej determinacyi najjaśniejsze stany rzeczypstej uwiadomiwszy złożyli u tronu Najjaśniejszego Pana najżywsze podziękowanie jako Króla mądrego i wielkiego, którego mądrością i wielkością dzieło tak chwalebne i kraj cały uszczęśliwiającego do skutku przyprowadzone zostało. Oświadczą przytym jww. posłowie przyzwoite podziekowanie jw. i jo. marszałkowi sejmowemu i Konfederacyi obojga narodów jako naczelnikom i obrońcom stanu rycerskiego za tak skuteczne pomienioną ustawą rządową zabezpieczenie całości krajów rzeczyptej, niemniej wszystkim najjaśniejszym rzeczyptej stanom najżywsze od ziemi naszej za tejże razy wspomnioną ustawę rządową złożą podziękowanie. Jeżeliby zaś wypadła decyzya stanów rzeczyptej, aby ta zbawienna ustawa przez posłów podpisywana była, tedy zlecamy jww. posłom naszym, aby takową Konstytucyę imieniem ziemi naszej podpisali. Inne zaś projekta przepisu prawa wynikające i do urządzenia ziemi naszej wewnętrznego potrzebne przez obywateli podane za [nieczytelne] wszystkich zgodą poniżej rezelwować deklarujemy. a tak gdy z przepisu sejmu terazniejszego sepultata na trybunał główny koronny prowincyi wielkopolskiej obrać nam należy, przystąpiwszy zatym do uskutecznienia tego dzieła jw. Macieja Skrodzkiego regenta i komisarza cywilnowojskowego ziemi zakroczymskiej, męża znajomość praw narodowych posiadającego z cnót swych i przymiotów szacunku godnego, na deputata ziemi naszej jednomyślnie obraliśmy. A że prześwietna Kapituła warszawska dopełniając prawa sejmu terazniejszego do funkcyi deputackiej z swej Kapituły trzech kandydatów ww. jm. Ks. Adama Jakukiewicza kustosza, Feliksa Wodzinskiego i Jowina Bystrzyckiego kanonikow warszawskich wybrawszy, nam obywatelom do wyboru z nich jednego na funkcyę deputacką prezentowała, z tych zaś jednego nam wybrać przychodzi, zaczym jw. Feliksa Wodzinskiego archidyakona łowickiego, kanonika warszawskiego, męża cnót i doskonałości i zaszczytów pełnego, zasługi swe w ziemi naszej wdzięćzności godne

posiadającego, za sędziego deputata na trybunał główny koronny prowincyi wielkopolskiej jednomyślnie ogłosiliśmy, których to jww. deputatów z Księstwa Mazowieckiego teraz obranych i ogłoszonych, po wykonaniu przez nich przed jw. marszałkiem sejmików naszych prawem przepisanej przysięgi niniejszym dziełem naszym kredensujemy. To ukończywszy, ponieważ z nakazu prawa kandydata do pisarstwa aktowego trybunalskiego obrać nam wypada, a powszechny odgłos jednomyślności do tego urzędu w. Tomasza Erazma Wierzbickiego burgrabiego grodzkiego mielnickiego wybiera, więc tegoż w. Tomasza Erazma Wierzbickiego burgrabiego grodzkiego mielnickiego godnego ziemi naszej obywatela z siebie, i z przodków swych zasłużonego, za kandydata do pisarstwa aktowego trybunalskiego prowincyi wielkopolskiej jednomyślnie obieramy, kredensujemy i najjaśniejszemu trybunałowi prowincyi naszej wielkopolskiej do wyboru polecamy i rekomendujemy. Co się tycze komisarza granicznego prawem sejmu terazniejszego wybrać determinowanego, gdy jednomyślna nas obywateli sejmikujacych na W. Stanisława Badowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego zachodzi zgoda, zatym tegoż w. Stanisława Badowskiego regenta ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego w pewnej ufności, wypróbowanej cnoty tego godnego obywatela na funkcyę komisarza granicznego ziemi naszej jednomyślnie obieramy i po wykonaniu przez niego przed jw. marszałkiem sejmików naszych przysięgi prawem przepisanej, do tejże onegoż funkcyi kredensujemy. To dopełniwszy, więc dalej zgodnie z przepisem prawa, ponieważ lustratora do dóbr Królesku dawniej zwanych obrać nam prawo nakazało, do tej zaś funkcyi w. Apolinar Wyszkowski podkomorzyc ziemi łomżyńskiej, po odstąpieniu od pretensyi do tej funkcyi innych obywateli ziemi naszej podających się, jednomyślnie jest ogłoszony, więc tegoż w. Apolinara Wyszkowskiego podkomorzyca ziemi łomżyńskiej, cnoty i zasługi w ziemi naszej godnych swych przodków dziedziczącego, na funkcyą lustratora do dóbr dawniej Królesku zwanych jednomyślnie obieramy i kredensujemy. Gdy zaś z przepisu prawa sejmu terazniejszego do wyboru sędziów ziemianskich przystąpić nam przychodzi, a liczba tychże sędziów od urządzenia sądu ziemianskiego ziemi naszej nieschybnie zależy, zatym przed obraniem tychże ziemiańskich sędziów do urządzenia wieczystego sądu ziemiańskiego ziemi naszej przystępujemy, w dopełnieniu którego zamiaru, gdy na projekt do tej okoliczności stosownie podany, jednomyślna nas wszystkich obywateli zachodzi zgoda przeto tenże projekt przyjmujemy i zawieczne prawo nam służyć na zawsze mające uznając, toż urządzenie co do słowa w *laudum* obrad naszych wpisane mieć chcemy i postanawiamy i którego to urządzenia naszego treść jest następująca urządzenie wieczyste sądu ziemiańskiego ziemi naszej łomżyńskiej.

Ponieważ prawo sejmu teraźniejszego względem wyboru sędziów ziemiańskich wypadłe wszystkim województwom, ziemiom i powiatom w miarę swej potrzeby i dogodności tenże sąd ziemiański powiększyć lub w miejscach osobnych /prócz prawem ustanowionych/ oddzielny oznaczyć, lub na inne miejsca przenieść, czyli alternatę sądzenia ustanowić albo ustanowioną odmienić pozwoliło, ziemia zaś nasza łomżyńska cztery powiaty w sobie mająca, dość rozległa i licznych zamykająca obywateli, jednym sądem ziemiańskim obejść się nie może, ile że powiat zambrowski od wisków oddzielny sąd ziemski miał dotąd, a w trzech powiatach to jest: łomżyńskim, koleńskim i ostrołęckim sąd ziemski osobne dotąd kadencye sądził, przez co i obywatel prętkiej sprawiedliwości i dogodności doświadczał, przeto my obywatele ziemi naszej łomżyńskiej na fundamencie pozwolonej nam mocy prawem, dla własnego naszego porzytku i dobra podwójny sąd ziemiański w osobach sędziów ziemiańskich dwódziestu ogólnie na całą ziemię w Łomży obierać nazawsze postanawiamy, i w tym zamiarze ziemię naszą łomżyńską na dwie repartycye dzielimy tym sposobem t.j. Pierwsza repartycya zajmować będzie powiaty łomżyński i zambrowski, a druga powiaty koleński i ostrołęcki, i do tych obydwu ziemi naszej repartycyi z obierać się majacych dwudziestu sędziów ziemiańskich, połowę to jest: dziesięciu do repartycyi pierwszej, a drugą połowę to jest: dziesięciu do repartycyi drugiej, po nastąpić mającym wybraniu i ogłoszeniu tychże sędziów zaraz na sejmikach lub w mieście Łomży na zawsze rozdzielać i oznaczać postanawiamy. Gdy obrani i oznaczeni do swych repartycyi sędziowie ziemiańscy zostaną, zjechawszy każdy z nich do swej repartycyi /zaczynając teraz w pierwszej repartycyi od powiatu łomżyńskiego, a w drugiej od powiatu koleńskiego na dzień prawem oznaczony/ ułożą kadencye na powiaty, dzieląc każdą kadencyę prawem opisaną na dwie część t.j. w pierwszej repartycyi na powiat łomżyńskiej niedziel sześć a na powiat zambrowski niedziel sześć. //drugiej repartycyi na powiat koleński niedziel sześć a na powiat ostrołęcki niedziel sześć i tak *consequenter* każdą kadencyę [nieczytelne] przepisaną podług powyższego opisu udeterminują i czasy onych opiszą tak, aby w każdym powiecie na rok trzy było kadencye po niedziel sześć każda, których nigdy odmieniać niebędą mogli. A dopełniwszy prawo sejmu teraźniejszego w rozkładzie miedzy sobą kadencyi ciż sędziowie ziemiańscy po odsądzeniu kadencyi w pierwszym powiecie *respective* swej repartycyi, drugą zaraz w drugim powiecie zaczynać i sądzić mają z tym ostrzeżeniem, iż obywatel obywatelko z powiatu do powiatu *extra possessionem* pociągać niemoże, chybaby z miejsca występku lub z racyi zapisanego do odpowiedzi *forum*. Chcemy i to mieć i jak najuroczyściej postanawiamy, aby sędziowie ziemiańscy teraz obrać i na repartycye podzielić miani, przeznaczeni *respective* swej repartycyi sądy ziemiańskie tylko przez lat dwa w swej repartycyi odbywali, na drugie zaś lat

dwa sędziowie z pierwszej repartycyi do drugiej a z drugiej do pierwszej przemieniać się mają i przez drugie dwa lata urzędowanie swe odbywać powinni będą, a ta reguła tak w rozkładzie sędziów jako przemianie repartycyi na wieczne czasy dla sędziów ziemiańskich służyć ma. Egzekucya zaś rekrotów wszelakich tak jak w prawie jest opisana, sędziom ziemiańskim nie *respective* repartycyi ale *respective* całej ziemi stosownie do obmowy prawa służyć ma. Niemniej tenże sąd ziemi naszej *respective* swej repartycyi pisarza sądowego stosownie do wyroku prawa obierze, zatym dwóch pisarzów sądowych, jednego na repartycą pierwszą t.j. na powiaty: łomżyński i zambrowski, drugiego na repartycyą drugą t.j. na powiaty koleński i ostrołęcki mieć chcemy i postanawiamy.

Jako zaś urząd pisarza sądowego do lat siedmiu przez prawo jest determinowany, tak obowiązek odmieniania się sędziów ziemiańskich co lat dwa z repartycyi jednej do drugiej powyższym sposobem opisanej, pisarza sądowego wiązać niema i niepowinien; i owszem obrany zgodowy pisarz każdy *respective* swej repartycyi urząd swej aż do zamierzonego prawem czasu sprawować będzie. Że zaś po ustanowieniu dwóch repartycyi sądu ziemiańskiego ziemi naszej potrzeba nieschybna wynika obrania dwóch pisarzów aktowych, więc tychże pisarzów ziemianskich aktowych dwóch, obrać determinujemy, jednego na repartycyą pierwszą t.j. na powiaty: łomżyński i zambrowski, drugiego na repartycyą drugą t.j. na powiaty: koleński i ostrołęcki. Ci zaś pisarze, każdy *respective* swej repartycyi w każdym mieście powiatowym akta utrzymywać i oneż przy sobie oraz regentów i kancelarzystów sprawować mają wedle przepisu terazniejszego prawa. Aby zaś te urządzenie wieczyste w miarę potrzeby naszej jednomyślną uchwalone zgodę zatwierdzenie od najjaśniejszych rzeczyptej stanów skonfederowaych pozyskało, upraszamy jww. posłów ziemi naszej, aby na blisko przypadającej sejmu reassumpcyi o potwierdzenie niniejszego urządzenia naszego najusilniej starali się. Po urządzeniu takowym, jako wyżej sposobem sądu ziemiańskiego oraz pisarzów aktowych i sądowych ziemi naszej, najprzód do obrania sędziów ziemiańskich w liczbie dwudziestu ogólnie na całą ziemię naszą przystępując; lubo liczba kandydatów podających się jakoliteż z wolności prawem udzielonej przez obywatelstwo podanych liczbę dwudziestu osób przewyższała, gdy jednak niektórzy z tychże wielmożnych kandydatów jużto na piśmie, jużto w zabranych publicznie głosach od swej pretensyi odstąpili, przeto dopełniając prawo sejmu terazniejszego na pozostałych, pretendentów dwudziestu celem zasięgnienia powszechnej zgody lub nie, to czytania każdego z kolei w rejestrze umieszczonego udalismy się: i chociaż na niektórych wielmożnych Kandydatów opozycye na pismie podane zostały; gdy ciż wielmożni oponujący od pomienionych swych opozycyi publicznie odstąpiwszy, też same opozycye od jw. marszałka sejmików naszych

odebrali. Zaś jw. Chryzanty Opacki Kasztelan wiski, orderu S. Stanisława Kawaler, przy obraniu sędziów ziemiańskich na sejmikach naszych osobiscie nieznajdujący się, nie sam przez siebie lecz przez obcą osobę opozycyą swoją przeciwko jw. Franciszkowi Żmijewskiemu pisarzowi zambrowskiemu podał. Opozycya zaś takowa, jako przez osobę na sejmikach w momencie obrania sędziów nieznajdująca się podana, tamować jednomyślnej obywatelów zgody przez samą słuszność nie może, przeto my obywatele ogolnie na całą ziemię naszą sędziów ziemiańskich dwudziestu jako to:

jww. i ww. Wiktoryna Wiszowatego podstolego i Komisarza cywilnowojskowego ziemi łomzynskiej,

Tomasza Klickiego łowczego i Komisarza cywilnowojskowego ziemi łomżynskiej,

Jana Wądołkowskiego miecznika i posła tejże ziemi,

Józefa Godlewskiego podsędka powiatu zambrowskiego i Komisarza cywilnowojskowego ziemi łomżyńskiej,

Franciszka Żmijewskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego zambrowskiego Komisarza ziemi łomżynskiej,

Kazimierza Kulikowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego,

Chryzostoma Ołdakowskiego Komornika ziemskiego łomżyńskiego,

Jakuba Żyźnowskiego, Jana Łempickiego, Stanisława Konopkę Komorników łomżynskich,

Kazimierza Zaruskiego Kapitana gwardyi Konnej Koronnej,

Franciszka Boguskiego regenta ostrołęckiego,

Jana Kotowskiego, Pawła Misztalewskiego, Leona Targońskiego, Stanisława Gałeckiego, Piotra Swięszkowskiego burgrabich grodzkich ziemi naszej,

Augustyna Wierzbowskiego subdelegata grodzkiego brańskiego,

mężów znajomoscią praw, cnotą i nieskazitelnością charakterów zaszczyconych, za poprzedzającym trzykrotnym zapytaniem się jednomyslnie obieramy, ogłaszamy i kredensujemy. Których to jww. i ww. sędziów ziemskich ziemi naszej po wykonaniu w obliczu obywatelstwa prawem przepisanej przez nich przed jw. Marszałkiem przysiędze, za aktualnych sędziów ziemiańskich ziemi naszej mieć chcemy i postanawiamy. A uskuteczniając przepis wiecznego urządzenia naszego, tychże juro i ww. sędziów ziemianskich natychmiast za jednomyślną całego obywatelstwa zgodą na dwie repartycye ziemi naszej dzielimy, jako to do pierwszej repartycji t.j. na powiaty łomżyński i zambrowski jww. i ww. Wiktoryna Wiszowatego podstolego łomżyńskiego, Tomasza Klickiego łowczego tejże ziemi, Józefa Godlewskiego, Kazimierza Kulikowskiego, Chryzostoma Ołdakowskiego, Jana Łempickiego, Macieja Skrodzkiego, Leona Targońskiego, Stanisława Gałeckiego, Piotra

Swięzkowskiego. Na drugą zaś repartycyą t.j. na powiaty: koleński i ostrołęcki jww. i ww. Jana Wądołkowskiego miecznika i posła ziemi łomżynskiej, Franciszka Żmijewskiego, Jakuba Żyźnowskiego, Jana Kotowskiego, Pawła Misztalewskiego, Kazimierza Zaruskiego Kapitana gwardyi Konnej Koronnej, Augustyna Wierzbowskiego, Stanisława Konopkę, Mateusza Nowowieskiego, Franciszka Boguskiego wyznaczamy, chcąc mieć i na zawsze postanawiając, aby wszelkie obowiązki wiecznego urządzenia sądu ziemianskiego ziemi naszej tak przez jww. i ww. sędziów teraz obranych i *respective* repartycyi podzielonych, jako też na przyszłe czasy obierać i wyznaczać mianych, we wszystkich punktach jako najuroczyściej zachowywane było. Dalej postępując w uskutecznieniu prawa, gdy przez podzielenie na dwie repartycye ziemi naszej w myśl wiecznego urządzenia naszego jednomyślnie przyjętego, dwóch pisarzów aktowych, jednego na repartycyą pierwszą t.j. na powiaty: łomżynski i zambrowski, drugiego na repartcyą drugą t.j. na powiaty kolenski i ostrołęcki obrać nam przychodzi. Niektórzy zaś ww. Kandydaci do tej funkcyi już to na pismie, już przez zabrane publiczne głosy od niej pretensji odstąpili, zaczym na funkcyą pisarstwa aktowego za repartycyę pierwszą, t.j. na powiaty: łomżynski i zambrowski w. Nikodema Duchnowskiego burgrabiego grodzkiego łomżyńskiego, a na repartycyą drugą t.j. na powiaty: kolenski i ostrołęcki jw. Józefa Staniszewskiego Komornika i Komisarza cywilnowojskowego ziemi łomżyńskiej, godnych ziemi naszej obywatelów Kwiat swej młodości usługom obywatelskim poswięcających, jednomyslnie obieramy i ogłaszamy; Których o wykonanej przez nich prawem opisanej przysiędze na też urzędy pisarstwa aktowe ziemi naszej kredensujemy, zalecając tymże jww. pisarzom, aby w celu sprawowania swych urzędów akta powiatowe ziemi naszej, każdy *respective* swej repartycyi natychmiast w swój dozór odebrali. Na ostatek, gdy prawo sejmu terazniejszego pod tytułem sądy graniczne wszystkim województwom ziemiom i powiatom prawo sejmikowania mającym, w miarę swej potrzeby sędziów granicznych obrać dozwoliło, przeto my obywatele, sędziow granicznych czterech dla ziemi naszej obrać postanawiamy, ostrzegając to sobie, iż jeśliby się okazała potrzeba powiększenia tychże sędziów granicznych, że ich na następnych ziemi naszej sejmikach powiększyć i obrać będziem mogli. A tak przystępując do obrania tychże sędziów, gdy po odstąpieniu niektórych pretendentów na wybór do tej funkcyi na ww. Antoniego Włodkowskiego Komornika granicznego łomżynskiego, Franciszka Skrodzkiego Komornika ziemskiego zakroczymskiego, Piotra Klickiego Komornika ziemie łomzynskiej, Stanisława Łubę Komornikowicza tejże ziemi jednomyślna na obywateli zachodzi zgoda, więc tychże wyżej nadmienionych ww. Antoniego Włodkowskiego Komornika granicznego łomżynskiego, Franciszka Skrodzkiego, Piotra Klickiego, Stanisława Łubę, zacnych ziemi

naszej obywateli cnotą i praw znajomością zaszczyconych za sędziów granicznych ziemi naszej jednomyślnie obieramy i po wykonanej przez nich prawem opisanej przysiędze, onych do funkcyi sęstwa granicznego kredensujemy. Że zaś nagroda za prace dla Komisarza i sędziów granicznych na teraźniejszych sejmikach ziemi naszej wynaleziona być niemoże, więc jak najuroczyściej zapewniamy tychże, iż jeżeli pensya od najjasniejszych stanów rzeczyptej dla nich wyznaczona nie będzie, tedy my obywatele tęż nagrodę za ich pracę na najpierwszych odtąd sejmikach ziemi naszej dla nich obmyślemy i postanawiamy. To ułatwiwszy, uznając sprawiedliwie, iż cnota i zasługi urzędników ziem naszej nagrodzone być powinny, do której nagrody gdy ziemia nasza żadnej niema sposobności, bo te w ręku wielkiego i mądrego Króla tudzież najjasniejszych rzeczyptej stanów zostają; zaczym zalecamy jww. posłom ziemi naszej, ażeby jw. Jana Bończę Skarzyńskiego podkomorzego łomżyńskiego Komisarza cywilnowojskowego tejże ziemi orderu S. Stanisława Kawalera, jw. Michała Staniszewskiego chorążego i Komisarza cywilnowojskowego tejże ziemi, jw. Floryana Junoszę Drewnowskiego stolnika i posła ziemi naszej, orderu S. Stanisława Kawalera, jww. Tomasza Staniszewskiego podczaszego, Wiktoryna Wiszowatego podstolego, Tomasza Klickiego łowczego, Jana Wądołkowskiego miecznika łomżynskich, na urzędach sędziowskich i funkcyach publicznych wyznaczonych, szczególniejszym względom najjasniejszego Króla J.Mści. zalecili, dopraszając się wielkiego i mądrego Króla zasługi cenić umiejącego, ażeby abo umieszczaniem tych osób na funkcyach w magistraturach rządowych, albo podwyzszeniem na dostojeństwa sobie do rozdania pozwolonych, łaskawie umieścić raczył. Powtóre, gdy konieczne tego wyciągają potrzeby, ażeby dla związków i stosunków niższych jurysdykcyi z magistraturami rządowemi poczta do Łomży ustanowiona była, o której ustanowienie Komissya porządkowa cywilnowojskowa ziemi naszej swoje do najjasniejszego Pana zaniosła żądanie i przełożyła przyczyny nieodbicie potrzebne do ustanowienia takowej poczty, na które żądania łaskawą najjasniejszego Pana odebrała odpowiedź, zaczym zalecamy jww. posłom naszym, ażeby złożyli u tronu Króla JMści. najżywszą prośbę imieniem ziemi naszej, aby poczta do prerogatyw najjasniejszego Pana należąca, do Łomży z Warszawy ustanowiona była i w tej mierze łaskawe przyrzeczenie wielkiego i mądrego Króla uskutecznione zostało. Po trzecie, oddając cnotom i zasługom przyzwoitą nagrodę i innych do pracowitości na użytek ziemi zachęcając, ponieważ wielebny jmks. Marcin Szwejkowski proboszcz ostrołęcki zostając w Komissyi cywilnowojskowej, okazał zdatność swoją *ad publica*, nieoszczędzał pracy dla ziemi naszej przydatnej, i jeszcze skarbiec na archiwum dla powiatu ostrołęckiego w miescie Ostrołęce swym Kontem wyreparować oswiadcza i przyrzeka; przeto upraszamy jww. posłów ziemi naszej, ażeby

zaniesli prośby do najjasniejszego Króla JMsci i Stanów zgromadzonych, aby tego zacnego i pracowitego *pro publicis* Kapłana Klejnotem szlachectwo polskiego uwalniając go z kartabellatu i od opłaty stępla, zaszczycić raczyli.

Po czwarte, ponieważ przez urządzenie wieczyste sędzi ziemianskiego ziemi naszej i dwóch pisarzów aktowych *respectivo* swych repartycyi obraliśmy, którzy z przepisu prawa do pilnej straży akt ziemiańskich są obowiązani, akta zaś powiatu ostrołęckiego dawniejsze w archiwum łomzynskim znajdują się, z których potrzebnych dokumentów dla obywateli przez odległość miejsca jest przytrudna kwerenda, zaczym my obywatele celem dobra własnego zalecamy w. pisarzowi aktowemu repartycyi łomżyńskiej i zambrowskiej, ażeby po odebraniu przez siebie od dawniejszego pisarza archiwum łomżyńskiego, akta powiatu ostrołęckiego w. pisarzowi repartycyi kolinskiej i ostrołęckiej za poprzedzającym spisaniem ksiąg i wzięciem na to rewersu, do archiwum ostrołęckiego wydał, a miejsce na archiwum w Ostrołęce t.j. skarbiec na Kosciele farnym będący, przez wielebnego jmks. Szwejkowskiego wyreparować ofiarowany, wyznaczamy. Toż się ma rozumieć i względem akt powiatu kolińskiego w archiwum łomżyńskim zostających, które w. pisarz repartycyi łomżynskiej w. pisarzowi repartycyi kolińskiej za poprzedzającym spisanem regestru i wzięciem [nieczytelne] oddać obowiązany będzie, niewprzód jednak aż archiwum kolińskie przyzwoicie wyreparowane zostanie. Działo się w miescie wolnym rzeczyptej Łomzie Kościele farnym, jako miejscu Konstytucyjnym na sejmikach prawem oznaczonym od dnia 14 miesiąca Lutego zaczętych, w dniu dzisiejszym t.j. 22 tegoż miesiąca skończonych roku pańskiego 1792. Te przeto *laudum* obrad ziemi naszej powyższym sposobem sporządzone a potym publicznie ułożone, przeczytane i ogłoszone my rady, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatów do niej należących podpisać i do akt publicznych prawem postanowionych, sposobem oblaty podać jw. marszałkowi Koła naszego i jww. asesorom zlecilismy. Które to powszechne zlecenie ziemi naszej my marszałek i asesorowie do skutku przywodząc, niniejsze *laudum* rękami własnemi podpisujemy.

Jan Bończa Sarzyński podkomorzy ziemi łomżyńskiej, orderu S. Stanisława Kawaler, Koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej marszałek, *manu propria*.

Tomasz z Przyjmy Rawicz Przyjemski łomżynski, kolinski, ostrołęcki starosta, Komisarz cywilnowojskowy asesor, *manu propria*.

Tomasz Potok Staniszewski podczaszy i Komisarz cywilnowojskowy ziemski [nieczytelne] asesor, *manu propria.*

Tadeusz Szymon Bończa Skarzyński skarbnik ziemie łomżyńskiej asesor, *manu propria.*

Ignacy Nikodem Junosza Drewnowski starosta sulejowski, Komisarz cywilno wojskowy ziemi łomżynskiej, asesor, *manu propria.*

Andrzej Prus Gniewosz Klicki podwojewodzy powiatu ostrołęckiego, Komisarz cywilnowojskowy ziemie łomżyńskiej, asesor, *manu propria.*

Mateusz Czarnek Komisarz cywilnowojskowy ziemie łomżyńskiej, asesor, *manu propria.*

Oryginał niniejszej uchwały w aktach ziemianskich łomzynskich jest zostawiony.

K.O.Ł. 1792-5 206/10 p. 24

Działo się w Łomży miescie wolnym rzeczyptej Kancellaryi sądu ziemiańskiego dnia 23 miesiąca Lutego roku pańskiego 1792.

Do Ksiąg ziemiańskich łomżyńskich osobiscie przyszedłszy jw. Jan Bończa Skarzyński podkomorzy i Komisarz cywilnowojskowy ziemi łomżynskiej orderu s. Stanisława Kawaler, sejmikow deputackich i innych prawem wyznaczonych do wyboru urzędów elekcyjnych w Łomzie odprawionych Koła rycerskiego marszałek, do tychże ksiąg uchwałę czyli laudum ziemi łomżynskiej na wyżej wyrażonych sejmikach zapadłe i na papierze stęplowym napisane dla ciągnienia go do Księgi ziemiańskiej podał, którego treść i osnowa jest następująca: My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwietnej ziemi naszej łomżyńskiej oraz powiatow do niej należących, po ukonczonych sejmikach elekcyjnych prawem postanowionych. Gdy z przepisu tegoż prawa dzień dzisiejszy jest dniem sejmików gospodarskich, dopełniając zatem obowiązków przez prawo ułożonych, na miejsce sejmików naszym zwyczajne i Konstytucyjne to jest do Kościoła farnego zgromadziliśmy się, po podniesieniu zatym laski marszałkowskiej przez jw. Jana Bończę Skarzyńskiego podkomorzego i Komisarza cywilnowojskowego ziemi łomżynskiego, orderu s. Stanisława Kawalera, na poprzedniczych elekcyjnych sejmikach wybranego marszałka. Ponieważ potrzeby ziemi naszej niewymaganą teraz koniecznosci podawania stosownych projektów ziemię naszą interesujących i ich decydowania. Zaś przeswietna Komissya cywilnowojskowa ziemi naszej justyfikacją swoją przynosząc jakowe odebrała z szelągowego i innych małych zródeł fundusze i oneż na potrzeby nieuchronne rozrządzeniem swojej Komissyi odebrala, wnosi i rachunek tego uczynić oswiadcza; za tym potrzeby ziemiańskie, jeżeliby się nadal jakie okazały tudzież odebranie rachunku od przeswietnej Komissyi cywilnowojskowej do następnych sejmików odkładamy. Tę przeto uchwałę naszą jw. marszałkowi Koła naszego rycerskiego i jww. asesorom podpisać i do akt publicznych podać zleciliśmy.

Działo się w Łomzie w Kościele farnym miejscy sejmików Konstytucyjnym dnia 23 miesiąca Lutego roku 1792.

Jan Bończa Skarzyński podkomorzy ziemi łomżynskiej orderu s. Stanisława Kawaler, Koła rycerskiego ziemi łomżyńskiej marszałek, *manu propria*.

Tomasz z Przyjmy Rawicz Przyjemski łomżyński, koleński, ostrołęcki starosta, asesor, *manu propria*.

Tomasz Pobok Staniszewski podczaszy i komisarz cywilnowojskowy ziemi łomżynskiej, asesor, *manu propria*.

Tadeusz Szymon Bończa Skarzynski skarbnik ziemi łomżyńskiej, *manu propria*.

Ignacy Nikodem Junosza Drewnowski starosta sulejowski, Komisarz cywilnowojskowy ziemi łomżynskiej, asesor, m.p.

Andrzej Prus Gniewosz Klicki podwojewodzy powiatu ostrołęckiego Komisarz cywilnowojskowy ziemie łomżyńskiej, asesor, *manu propria*.

Mateusz Czarnek Komisarz cywilnowojskowy ziemi łomżyńskiej, asesor, *manu propria*.

K.O.Ł. 1792-5 206/10 p. 106

Działo się w Łomży w Kancelarii sądu ziemskiego we wtorek przed swiętem s. Bartłomieja apostoła to jest dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1792.

Urząd ziemski łomżyński odstąpienie niniejsze oraz oświadczenie przez urzędników i obywateli ziemi łomżyńskiej dnia dzisiejszego uchwalone i na papierze stęplowym napisane i podpisane, na osobiste podanie urodzonego Stanisława Bieleńskiego do akt swych ziemiańskich łomżyńskich przyjął, którego treść i omowa jest takowa:

My dygnitarze, urzędnicy, obywatele i rycerstwo ziemi łomżynskiej na dzień dzisiejszy do miasta naszego stołecznego Łomży zjechawszy się oswiadczamy: że my żadnego niemając aktu ani uniwersału w aktach ziemi naszej, na sam tylko odgłos uformowanej konfederacyi pod łaską jw. Stanisława Szczęsnego Potockiego generała artylerii Koronnej, orderów polskich kawalera, dnia 13 terazniejszego miesiąca akt konfederacyi ziemi naszej spisaliśmy, gdy atoli teraz z uniwersału pod dniem 6 miesiąca i roku teraźniejszych w gazecie pod tytułem, Korespondent warszawski wypisanego, bierzemy wiadomość, iż żadne uboczne konfederacye przyjętemi nie będą, lecz całkowieci akt generalnej konfederacyi i przysięgi w nimże wyrażone do dzieł konfederackich ziemiańskich inserowane być powinny, przeto my stosując się do przepisów generalnej konfederacyi w całkowitości od aktu naszego pod dniem 13 miesiąca i roku teraźniejszych uczynionego i do ksiąg łomżyńskich pod tymże dniem, sposobem oblaty podanego odstępujemy, a inny natychmiast akt, podług przepisu uniwersału wyżej wdacie wyrażonego i myśli generalnej konfederacyi uczynić i związać

oswiadczamy, kótr oswiadczenie rękami własnemi podpisawszy, do akt miejscowych sposobem oblaty podac zlecamy.

Działo się w Łomzie dnia 21 miesiąca sierpnia 1792 roku

Jan Bończa Skarzynski podkomorzy ziemi łomżynskiej orderu s. Stanisława kawaler *manu propria*

Michał Staniszewski chorąży ziemi łomżynskiej *manu propria*

Floryjan Junosza Drewnowski skarbnik

Marcin Krajewski kanonik katedralny płocki, oficjał łomżyński kawaler orderu s. Stanisława

Tomasz Klicki łowczy i sędzia ziemiański łomżyński, *manu propria*

Tomasz Budziszewski

Ignacy Drewnowski starosta sulejowski, *manu propria*

F. Wiszowaty sekretarz JKMci, *manu propria*

Franciszek Ksawery Faszczewski

Jan Wądołkowski

Chryzostom Ołdakowski m.p.

Henryk Drewnowski stolnikowicz łomżyński m.p.

Stanisław Stradomski m.p.

Stanisław Skarzyński m.p.

Ignacy Kisielnicki S.Z.W. m.p.

Józef Staniszewski Pisarz aktowy ziemi łomżyńskiej *manu propria*

Franciszek Skrodzki *manu propria*

Stanisław Łuba m.p.

Kazimierz Kulikowski m.p.

Maciej Maleszewski

Kazimierz Zaruski Kapitan wojsk Koronnych m.p.

Augustyn Wierzbowski m.p.

Piotr Saniewski m.p.

A. Klicki P. powiatu ostrołęckiego m.p.

Stanisław Supiński m.p.

Franciszek Zaruski m.p.

Paweł Misztalewski m.p.

Józef Skarzyński zupnik ziemi łomżynskiej m.p.

Jan Łempicki

Michał Dąbrowski

Stanisław Modzelewski m.p.

Jakub Zyznowski m.p.

Stanisław Brulinski m.p.

Leo Grzymała m.p.

Oryginał niniejszego odstąpienia w księgach niniejszych jest zostawiony.

K.O.Ł 1792/5 No 206/10 p.107

Działo się w Łomży w Kancellaryi sądu ziemiańskiego we środę przed świętem Bartłomieja apostoła to jest dnia 23 miesiąca Sierpnia roku pańskiego1792

Nigdy jeszcze sztuka zwodzenia w tym u nas nie była widziana stopniu, w którym się okazała w tych czasach ostatnich. Ta sztuka cnotliwemu co zwykle podejrzliwym być nieumie, fatalne bywa zawsze, tego szlachetny naród polski doswiadczył. Sztuką i zwiedleniem wolność mu wydarto, lecz chciwość nienasycona panowania kując naród wolny w swe więzy i czyniąc go swoją własnością i dziedzictwem, niebacznie przedsiębiorąc więcej nad siły, niezdołałaby własną dziergać się i trwać [nieczytelne] z podbitym sobie narodem zginęłaby wkrótce, a w tych ruinach imie polaka zagrzebaneby zostało.

Dojrzawszy niebezpieczeństwo, w które Polska miotaną została, radzić musi czułe obywatela urce, a tym bardziej z pokorą uznać dzieło opatrzności losami narodów władającej, że nie tylko trwać jeszcze Polsce dozwala, ale na przyszłość nawet zabezpieczać rzeczptą zdaje się. Niżeli jednak wnijdziemy na tę drogę, którą do podzwignienia i zabezpieczenia rzeczyptej dążyć będziemy, na tę mówią drogę, którą nam Opatrzność okazuje, a którą roztropność prowadzić nas będzie, rzucmy trochę oczy na te manowce, któremi nas zwodzenie błąkało, aby nas usidlić lub zgubić.

Gdy w końcu rok 1787 na wschodzie Europy w sąsiedztwie naszym pożar wojny się zaczynał, czuli prawi polacy, jakie postępowanie rzeczyptej przyzwoite było, prawda jaśnie się okazywała i miłą narodowi była wolność i radość rzeczyptej była hasłem narodu; na to hasło każdy służyć ojczyznie, każdy część własności oddać był gotów, zapewnić wolność, ubezpieczyć panstwa rzeczyptej jednym narodu było żądaniem. Czuł naród, że te cnotliwe zamysły nikomu [nieczytelne] być niemogły, bo naród spokojności i szczęśliwości pragnie całość jednak swoją bronić mężnie gotów, miłym być i szacownym od drugich musi, wszystko się skłaniało do ugruntowania wolności, trwałości i szczęśliwości rzeczyptej, gdyby wtenczas podług żądania narodu rzeczy krajowe do skutku przyszły, prawa by tylko same w

rzeczyptej panowały, a moc prawa rozdzielona pomiędzy magistratury, równą wagą utrzymywałaby siłę krajową z wolnością narodu.

Nikt z rządowych osób ani narodu podbić, ani nasiona niezgody do sąsiadów miotaćby niezdołał, zadrżała wtenczas ambicya szerokiej władzy i panowania chciwa wśród klęsk publicznych zyskować umiejąca a w projekta zawsze płodna, chytrością, fałszem i intrygą zbrojna, cnotliwych reipublikantów własną ich cnotą, a rzeczptę własną jej siłą podbić przedsięwzięta. Zebrał się naród na sejmiki sejm ordynaryjny poprzedzające, nigdy naród szlachetniej, nigdy poważniej i roztropniej się nieokazał. Posłowie zgodnie obrani, rozkazy odebrali narodu prawie wszyscy jednakowe, aby wolność narodu państwa rzeczyptej zabezpieczyć, w różnych mniej albo i więcej obszernych wyrazach, ta była treść wszystkich instrukcyi. Stan rycerski co twórcą był rzeczyptej, co był od wieków stanem składającym jej istność, krwi swojej na jej obronę nigdy nieoszczędzał, lecz majątek szlachecki dotąd podatkiem żadnym obciążony niebył; na tych sejmikach zgodnie wszędzie prawe polskie rycerstwo dziesiątą częścią swego majątku skarbu rzeczyptej powiększyć szlachetnie przedsiewzięło. Od zgodnego narodu wybrani posłowie, zjechali się na czas sejmu do Warszawy. Gdyby ten duch prawdziwie republikański prawdziwie patryotyczny co ich wybierał, trwał w wybranych, jaki był w wybierających na sejmie ordynacyjnym, bez żadnej konfederacyi, dogodziło się woli narodu; skarb i wojsko powiększone, wolność i całość państw rzeczyptej zabezpieczone, spokojność zewnętrzna i wewnętrzna doskonale opatrzoneby zostały. Lecz nieztego ci, co naród zwodzić chcieli, żądali; trzeba było odwrócić attencye narodu od prawdziwych widoków, trzeba było cnotliwym obywatelom, którzyby ostrzegać mogli, wydrzeć ufność współziomków trzeba było wmówić w naród chęć odmiany, użyć rąk zwiedzionych do wywrócenia wszystkiego, aby na tych ruinach zmagło gmach niewoli i twierdzę niezamierzonym swym wystawić projektom; w krótkim jednak czasie zbłąkać naród, moc krajową opanowali i rzeczptą wywrócić było zyskać czas, a na sposobach tym co wszystkich i jakichkolwiek użyć niewzdrygają się zbywać nie mogło. Dobro rzeczyptej jej wolność i bezpieczeństwo mając nieustannie w ustach choć nie w sercu, przypuszczeni zostali do steru robili Związek Konfederacyi sejmowej chociaż bez woli narodu w Warszawie uknowany, przedłużając nas, dał im sposobność do wszystkiego. Akt konfederacyi obiecywał jednak narodowi całość rządu republikańskiego, trwałość magistratur i urzędów, na których by się ten rząd wspierał, niemniej i bezpieczeństwo własności, lecz zdaje się, że te prawidła, te warunki na to położone w tym akcie były, aby im wstecz czyniono, na to, aby omamiwszy naród pomyślności nadzieją, dostać w swe ręce siły krajowe, a mając już te w rękach, połamać i wywrócić wszystkie szranki, które jednowładztwo dotąd

wstrzymując, rzeczptą zabezpieczały. Marszałkowie konfederacyi w tym akcie mieli sobie przysięgę przepisaną, która przed stanami wykonali, że nie w księgę praw nieumieszczą coby *pluralitas* udecydowane nie było, a jeśliby jednego seantora, ministra lub posła zaszła opozycya, zekrutne rola decydować miały projekta; lecz jak swiętość przysiąg względem rzeczyptej dochowano, dalsza osnowa rzeczy okaże. Najprzód rząd republikański jaki był winą nowości nieustannie wprowadzających, a do celu swego przez osłabienia rzeczyptej dążących, po części popsuty, nie naprawić lecz wywrócić przedsięwzięto, straszono naród absolutnością magistratury z trzydziestu kilku osób złożónek, choć mogli ująć władzy, przyczynić osób, przepisać obowiązki, jednym słowem, jaką chcąc dać dzielność magistraturze, jakie chcąc bezpieczeństwo warować rzeczyptej, [nieczytelne] jednak niszczyć i znosić, aby jedynowładztwu drogę otworzyć. Tym czasem stało się zadosyć woli narodu w powiększeniu skarbu i wojska, naród je dla siebie i na utrzymanie rzeczyptej stanowić rozumiał, lecz występna zręczność na podbicie rzeczyptej użyć je potrafiła. Wmawiano w naród, że mu samowładność zaprzeciona jedynie na to, aby jej użył przeciwko sobie, na obwód niby samowładności rzeczyptej wszystko wywracano opisy rządu nowego ze wszystkich stron rozpoczynając, doświadczono naród, czy się sam w sidła nastawione niewpląta, jeżeli się sam wolności niepozbawi? Lecz widząc, że smakując jeszcze w przywilejach swoich i wolności stan rycerski sam jej z rąk wypuszczać niechce, wszystko rozpocząwszy, nic nieskończono.

Opis Komissyi wojskowej na początku sejmu zaczęty, kończonym nie był, bo władzę wojskową, która w stanie republikańskim rzeczyptej należna, rzeczyptej zostawić niechcą. W przepisie praw kardynalnych, których jakoby nie miał naród, na nowo kować zaczęto, ponieważ rzeczoną: że polska rzeczptą szlachecką królów sobie obierającą, jaka od wieków było, zostać miała, przerwano natychmiast ciąg tych ustaw i chociaż na naleganie usilne posłow, kończyć niechciano. Częściami tylko gdzie się udać mogło podkopywano gmach rzeczyptej gotowano rzeczy, aby go raptem wywrócić. Tymczasem, aby naród niebezpieczństwa wewnętrznego nie dojrzał fałszywie sianem wieściami zagranicznemi uwodzić przedsięwzięto, niebezpieczeństwa bliskie wystawiano, wojnę niby z sąsiadem gotowano zyski niewidząc jakie obiecując i znowu podziałem Polski straszą obywateli, wpajać usiłowano, że dla uchronienia się zguby imienia polskiego nie może być innego sposobu tylko poddać się więzom krajowym i wyrzec się wolności. Czas dwuletni sejmu już się konczył, przeto podług prawa drugi następował; bano się aby naród przez ciągłą dyktaturę bardziej prawoborców jak prawodawców znużony, niewybrał reprezentantów do nowego okładu, wypadłby może wtenczas ster z rąk kierujących do zguby. Przeto reprezentanci

narodu, plenipotenci jego tyle mocy tylko, ile naród pozwoli mający rozkazywać jako zwycięzcy podbitemu ludowi ważyli się moc sobie powierzoną do czasu podług woli swojej bezprawnie przedłużyli, a niesmiejąc jeszcze zakazać obrania nowych posłów, z sobą im zasiadać rozkazali. Czuł jednak naród dobrze, jak reprezentanci nad moc sobie daną czyniący, mogą być niebezpieczni dla tych, których reprezentują, lecz spokojności miłość przewyższyła inne względy, ciężko było odwoływać tych co się przy przywłaszczonej mocy utrzymać chcieli, ciężko było rzucać tych, którzy już siły krajowe w ręce dostawszy, ustawnie obywatelom okazywali wodząc je od jednej do drugiej granicy. Obrały tedy województwa drugi skład posłów, i tak sejm podwójny, nowym i niegdy niepraktykowanym w rzeczyptej sposobem utworzył, a na zapytanie o rezygnacye za życia teraz panującego króla, naród wolę swoją dziewięcią częściami instrukcyi przeciwko dziesiątej, że chce mieć wolną królów elekcyą wyraźnie oświadczył i stosownie reprezentantem swoim czynić zalecił. Lecz nieprzyjaciele rzeczyptej, nieprzyjaciele wolności, na to tylko woli narodu doswiadczali, aby jej się łatwiej oprzeć, aby poznawszy jaka może być siła wiernych rzeczyptej, użyć na nią zwiedzionych zapalczywość, aby zniszczyć je i utłumić. Stan rycerski czuł i znał wolność, przeto go osłabić trzeba było; ten zamiar był uskuteczniony wyłączeniem szlachty nieposesyonatów od przywilejów szlachectwa a możniejszych w majątek choć równych w przywileje arystokratami nazywano, nienawiść przeciwko nim wzbudzono, aby stanowi szlacheckiemu odjąwszy i liczbę i sposobność obstawania, przy wolności łatwiej go ucisnąć i zniszczyć. Niemożna było stanu rycerskiego, choć osłabionego, użyć do zguby rzeczyptej, boby sam siebie gubił, więc postanowiono użyć spokojne i wierne rzeczyptej miasto i ich poselstwa do włożenia znienacka kajden na naród cały. Ambicyi pełno i w nowym rzeczy składzie choćby przy zgubie Polski znaczyć usiłujący, ażeli na wszystkie strony projekta demokrackie; przykład nieszczęsny Paryża wystawiony był za wzór miastom naszym klopy na wzór paryskich modne, lecz niebezpieczne dla spokojności narodów, rozsiewali zdania. Co dzień złe się szerzyło, dobrzy obywatele cnotliwi posłowie zapobiedz usiłowali tej klęsce, którą rzeczpta straszną była w samej izbie sejmowej, a chcąc z tych, których na wolność szlachecką zbrojono, zrobić współbroniących rzeczptę, do uczestnictwa wolności stanu rycerskiego, przypuścić mieszczan przedsięwzięli; prawo dla mieszczan podchlebne stanęło, gdyby czas był dany rozwadze, gdyby dozwolono czasu rozpatrzyć się mieszczanom, poznaliby wiele stanowi rycerskiemu winni zostali i jak ich interes jednym łączy ogniwem z tym stanem. Lecz knowany oddawna przez kilka osób zbrodniczy na rzeczptą spisek co przez czas długi drogą sobie słał do uskutecznienia swych zamysłów, dosięgać już zdawał się, później czas by prawdę odkrył, zwiedzenie skutkowaćby niemogło, a na nim się cała

dzielność spisku fundowało. Trzeba było już dokonać dzieła, więc co tylko zwiedzenie ma sposobów, co tylko intryga ma sprężyn, wszystkie użyte były, a omamienie do tego punktu skutkowało, tak zręczna była intryga, że jedni pisali się niewiedząc na co, drudzy się zbroili niewiedząc na kogo, każdy się zbawcą ojczyzny rozumiał. Rozpoczął się sejm z limity podczas której wierni rzeczyptej posłowie po prowincyach się rozjechali, niemając powrócić aż na drugi po rozpoczęciu sejmu tydzień, bo piewszy podług ustawy sejmu do ekonomicznych czynności miał być użyty, a przeto w tym przeciągu czasu wolność rzeczyptej zdawała się niebyć w niebezpieczeństwie. Zostali się w Warszawie ci, co intrydze posłusznie lub ci, co do spisku zaciągnieni zostali. Była wprawdzie mała garstka takich, co cnotę i wierność rzeczyptej mając za prawidło swych czynów i największej nawałności opierać się przedsięwzięli, lecz ci zaledwo ofiarą zbrodni niezostali. Dzień wybuchnienia spisku był naznaczony piąty Maja, lecz sprzysiężeni wiedząc, że przyjaciele rzeczyptej zebrać się i zwiększyć swą liczbę mogą, że rozsądek moc omamienia osłabić potrafi, nagle wykonanie dzieła swego przyspieszyli i dzień trzeci Maja został epoką zbrodni przeciwko rzeczyptej wykonanej, regimenta pod bronią stały, armaty z zbrojowni bez wiedzy Komissyi wytoczone zostały. Gminy pospólstwa, zamek i okolice zamkowe napełniły, wystawiono jednym, że Król na miejskie przysięgać będzie, drugich zachęcano do strony przyjaciół miast, zmyślając, że ich przyjąć stanu rycerskiego zabijać mają, innych chęć zysku prowadziła, bo na ich sprowadzenie celem zgubienia rzeczyptej szlacheckiej też same ręce pieniądze dawały, którym ten stan cnotliwym tylko sercem znaną ufnością ster czynności rzeczyptej powierzył. Izba poważna prawodawcza, słusznem sprowadzonym napełniona, mieszkanie królów naszych co niegdyś rzeczyptej byli i głową i twierdzą, tłuszczą zwiedzioną oblężone, tron oficierami z gwardyów i ułanami nadwornemi królewskimi otoczony widzieć było. W takiej postaci rzeczy były przy zaczęciu sejmowej [nieczytelne]; zaczęła się od czytania bajecznych i umyślnie przygotowanych doniesień, niektórych naszych przy zagranicznych dworach ministrów, z tych bajecznych jednak i mniej rozsądnych pism [nieczytelne] nie wnosić strasznego dla kraju by niemogła, lecz spisek co wszystko do celu swego kierując, zgubę ostatnią naród straszyć przedsięwziął i do gwałtownych lekarstw dla konserwacyi imienia polskiego zachęcać usiłował. Próżno zacny a z cnoty obywatelskiej i patryotyzm znany poseł z spisku na rzeczptą doniósł, zuchwały występek górę biorąc,prawdę tłumić i cnotę znieważyć ważył się. Próżno liczba znaczna senatorów i posłów do praw narodowych, do paktów narodu z królem, do przysiąg się marszałków odwoływali, próżno o deliberacyę o *tumum* domagali się głos przy prawach onstających był tłumiony, czasy ich gwałtów paryskich przykładem straszone były. Projekt rzeczptą niszczący, monarchię stanowiący, chęć niesłyszany prawie,

choć nierozumiany bez deliberacye, której się dopraszano, bez doświadczenia większości zdanie przez turnum bezprawnie i gwałtownie bardziej przez tłuszczę zwiedzioną i na to sprowadzano, już przez reprezentantów narodu, których liczba była wcale szczupła, okrzyknionym został. Króla do przysięgi przywieść wazono się, która kruszyła [nieczytelne] paktów narodowi poprzysiężonych, paktów co dają królowi prawo do tronu rzeczyptej wolnej. Po takowym gwałtowności dopełnieniu ruszono się do kościoła, w którym te usta, które dawniej na wierność rzeczyptej przysięgę wykonały, na zgubę rzeczyptej sprzysięgać się ważyły, wtenczas dziala co na przymuszenie do niewoli wytoczone z zbrojowni były, zwycięstwo znienacka na rzeczyptej przez spisek otrzymane ogłaszały. Aby cios rzeczyptej zadany był silniejszy, aby wszystko z gruntu wywrócone było, cokolwiek mogło jeszcze w jednym momencie wzrosło wstrzymywać monarchią. Deklaracya 3 Maja przyłączona była, w której despotycznie rzeczono wszystkie prawa dawne i teraźniejsze przeciwne niniejszej Konstytucyi lub któremukolwiek jej artykułowi znosiemy. Na obronę gwałtu i zabezpieczenie czego magistraturom i wojsku przysięgę nakazano, a kto wierny rzeczyptej na zgubę jej przysięgać niechciał, ten rzędów i rang jak występny był pozbawiony. Włożone więzy, aby bez zarkania noszono, przykazano, a który czując się być jeszcze wolnym, niechciał poddać narzuconej znienacka i gwałtownie niewoli takiego delacyą sądom sejmowym sądzić i wojskiem ścigać nakazano. Łatwo było groźne wykonać zapowiedzenie, łatwo było zgruntu wykazuie ducha wolności już ponękanego sześcdziesiąt tysięcy wojska co rzeczpta na zapewnienie wolności, na zabezpieczenie siebie wystawiło, stało się narzędziem woli [nieczytelne] uległ naród zalękniony przed gwałtem, a zawodzenie tymczasem głaskało podbitych, aby do więzów przywykli. Lecz duch republikanski, duch co ożywiał przodków naszych żyje jeszcze w sercach narodu, śmiało zbrodnia zadziwić go mogło, na czas mógł się poddać zwiedzeniu, lecz wolności, lecz praw swoich i rzeczyptej wyrzec się niechce, i prędzej zginąć niźli ich odstąpić przedsięwziął. My tedy dygnitarze, urzędnicy, obywatele i rycerstwo ziemi łomżyńskiej wraz z powiatami do niej należącemi widząc, iż już dla nas niemasz rzeczyptej, iż sejm dzisiejszy na niedziel tylko sześć zwołany, przywłaszczywszy sobie i władzę prawodawczą na zawsze a już przeszło przez lat pół czwarta ciągle ją ze wzgardą praw uzurpując, połamał prawa kardynalne, zniósł wszystkie wolności szlacheckie a na dniu 3 Maja roku 1791 w rewolucyą i spisek przemieniwszy się nową formą rzędu za pomocą mieszczan, ułanów, żołnierzy narzuconą sukcesyą tronu postanowił, królowi od przysięgi na *pacta conventa* wykonanej uwolnić się dozwolił władzę królów rozkorzył, rzeczptą w monarchią zamienił, szlachtę bez posesyi od równości i wolności wepchnął, wolę narodu w instrukcyach wojewódzkich daną za nie poczytal karę nieprzyjaciołom ojczyzny wymieniono

na tych, coby przeciw tym bezprawiom użalać się śmieli rozciągnął, wojsko narodowe do przysięgi na bronienie ustanowionej niewoli przymusił, starostwa ów fundusz zawsze pewny zasilenia rzeczyptej na sprzedaż puścił i *patrimonium reipublica* na strwonienie wystawił, urzędników rzeczyptej na zaprzysiężenie przeciwne wolności Konstytucyi wyrokiem swoim przy mnie usiłował, niechcących przysięgać [nieczytelne] urzędów poodzierał przysięgą tą nową dawną senatorów przysięgę *quidquid nocivi scivere avertam, et ne id fiat opponam [nieczytelne]*. Tam pod konfederacyą sejmując konfederować się całemu narodowi prócz siebie zakazał, ay te kajdany, które sejm włożył na nas konfederacyą przez drugą konfederacyą zwrócić już nie można było, w owjnę szkodliwą przeciwko Rossyi sąsiadki naszej najlepszej, najdawniejszej z przyjaciół i z przymierzeńców nowych wplątać nas usiłował i.t.d. Albowiem któż gwałty i ciosy sejmu niniejszego wolności zadane zliczyć dostarczy, a będąc bez nadziei, aby się sejm kiedy upamiętał, bez pewności jeżeli dłuższa cierpliwość nasz na hardość sejm [nieczytelne], ostatniego na ojczyznę ciosu nie będzie przyczyną; nieprzywykli do kajden,które Konstytucya 3go Maja na nas włożyła, a równie niewolę kładąc ze śmiercią protestujemy się jak najuroczyściej przeciwko sukcesyi tronu Konstytucyą 3go Maja ustanowionej przeciwko odebraniu głosu na sejmikach szlachcicowi bez posessyi będącemu, przeciwko wszelkim gwałtom, które rewolucyi 3. Maja towarzyszyły, przeciwko wszelkim nakazanym i wymuszonym na utrzymanie Konstytucyi 3. Maja przysięgom, jako przysięgom zgubę rzeczptej zaręczającym a wolnego człeka niegodnym, przeciwko uzurpowaniu prawodawczej władzy, którą sejm niniejszy sobie przywłaszczył; na koniec przeciwko wszystkim prawom i stawom na tym sejmie wypadły6m, któreby wolność rzeczyptej obalały a idąc do tych środków, które nam przodkowie nasi do dźwigania ojczyzny i swobód naszych zostawili, za zleceniem pozostałych w domach po powiatach w ziemi łomżyńskiej braci naszych na dzień dzisiejszy do miasta naszego stołecznego Łomży zjechawszy się, i do kościoła farnego obradom naszym zwyczajnego zszedłszy się. Konfederujemy się i wiążony się węzłem nierozerwanym konfederacyi wolnej przy wierze świętej katolickiej rzymskiej, przy równości i dawności dla wszystkich szlachty a nie dla osiadłej tylko, przy całości granic państw rzeczyptej jej attynencyi przy rządzie republikańskim jak najwolniejszym, przy utrzymaniu wolności praw uniowych W. X. Litewskiego do Korony, przy całości praw szlacheckich, przy zachowaniu potęgi narodowej, przy zachowaniu imienia towarzystwa i prerogatyw kawaleryi narodowej, przy zachowaniu w urzędach i rangach tych, na których sejm niniejszy za obstawanie i protestowanie się naprzeciw sukcessyi protestowanie się naprzeciw sukcesyi tronu i monarchii nowo ustanowionej, z urzędów i rang wojskowych poodzierał, przy bezpieczeństwie życia, honoru,

dóbr, majątków, przywilejów osobom i urzędom służących prawnie posiadanych, a przeciwko sukcessyi tronu, przeciwko powiększeniu władzy królów, przeciwko oderwaniu najmniejszej cząstki kraju lub jego attynencyi, przeciwko Konstytucyi 3. Maja w monarchię rzeczptą zamieniający, przeciwko gwałtom, które narzuceniu Konstytucyi 3 Maja towarzyszyły, przeciwko temu wszystkiemu cokolwiek dejm zrobił illegalnego, nakoniec przeciwko wszystkim tym, którzyby Konstytucą 3 Maja utrzymywali i mocą popierać chcieli. Wiążemy się nierozerwanym ogniwem jedności jw. Stanisława Szczęsnego Potockiego generała artyleryi koronnej za generalnego prowincyi koronnych marszałka uznajemy, ogłaszamy i przyjmujemy. Konfederacyi zaś naszej ziemi łomżyńskiej marszałkiem jw. Floryana Junoszę z Dolecka Drewnowskiego stolnika ziemi łomżyńskiej orderu s. Stanisława kawalera znakomitego tejże ziemi, a z cnoty i przychylności ziemi naszej nam znajomego obywatela obieramy i do laski powołujemy; za konsyliarzów zaś ziemi naszej jww.

Tomasza Staniszewskiego podczaszego łomżyńskiego,

Józefa Godlewskiego podsędka zambrowskiego,

Wiktoryna Wiszowatego podstolego łomżyńskiego,

Tomasza Klickiego łowczego łomżyńskiego,

Tadeusza Skarzyńskiego skarbnika łomżyńskiego,

Ignacego Drewnowskiego starostę sulejewskiego,

Andrzeja Klickiego podwojewodzego powiatu ostrołęckiego,

Franicszka Wiszowatego szambelana JKMsci,

Kazimierza Zaruskiego kapitana wojsk koronnych,

Franciszka Wierzbickiego komornika granicznego łomżyńskiego,

Antoniego Włodkowskiego komornika granicznego łomżyńskiego,

Tomasza Skarzyńskiego, Stanisława Skarzynskiego, Henryka Drewnowskiego, Ignacego Kisielnickiego, Appolinara Wyszkowskiego, Jana Żebrowskiego komor: łomżyńskich,

Antoniego Grzymałę komornika łomżyńskiego,

Kazimierza Kulikowskiego sędziego grodzkiego zambrowskiego,

Augustyna Wierzbowskiego subdelegata brańskiego,

Jakuba Żyznowskiego komornika łomżyńskiego,

Ksawerego Zaruskiego burgrabiego łomżyńskiego,

Jana Łempickiego komornika łomżyńskiego,

Franciszka Skrodzkiego komornika zakroczymskiego,

Pawła Misztalurskiego burgrabiego łomżyńskiego,

Chryzostoma Ołdakowskiego komornika zambrowskiego,

Stanisława Strudomsskiego, Macieja Maleszewskiego szambelana JKMsci,
Ksawerego Faszczewskiego, Adama Podbielskiego regenta ostorwskiego,
dla dzielenia wspólnej pracy z tymże jw. marszałkiem obieramy i dodajemy. Przysięgi tak dla jw. marszałka jako też jww. konsyliarzów słowo w słowo takowe, jakowe w akcie konfederacyi generalnej za wyrażone kładziemy, jako to: dla marszałka w tę wolę: Ja Floryan obrany marszałkiem konfederacyi ziemi łomżyńskiego, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż ja urząd mój marszałka dla odzyskania swobód ojczystych według Boga, sumienia i ustaw konfederacyi niniejszej sprawować będę; Konstytucyą 3 Maja jako grobem wolności i rzeczyptej będądą wszystkiemi siłami niszczyć będę, sukcessyą tronu i monarchią wszystkiemi siłami odwracać będę, władzy królów polskich rozszerzenia dopuszczać niebędę, tych co przeciw wolnościom szlacheckim za sukcesją tronu, za rozszerzeniem władzy królewskiej intrygować, namawiać lub machinować będą, przed konfederacyą i publicznością wydawać będę, na oderwanie najmniejszej części kraju lub jego attynencyi pozwalać niebędę; wiarę świętą katolicką rzymską broniś będę; wolnośćć i równość szlachecką utrzymywać i będę, z adherentami Konstytucyi 3 Maja żadnego porozumienia się na zgubę rzeczyptej lub swobód ojczystych mieć niebędę; sądy konfederackie według Boga, sumienia u prawa zgodić będę; większość kresek w nich zachowując wojska *privato stadio* na uciemiężenie niczyje używać niebędę; recesu od konfederacyi czynić niebędę, ale póty w związku tym trwać będę, póki skucessya tronu i Konstytucya 3 Maja skasowana niebędzie; póki rząd wolny republikański się niewróci i póki konfederacya rozwiązana będzie, a od tej przysiegi mojej żadnego uwolnienia ani rozgrzeszenia od nikogo żądać nie będę, a choćby mi było kogokolwwiek ofiarowane, tedy go nieprzyjmę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Jego.

Dla konsyliarzów zaś w tę rotę: Ja N.N. obrany konsyliarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż ja urząd mój konsyliarski dla odzyskania swobód ojczystych według Boga, sumienia i ustaw konfederacyi niniejszej sprawować będę, na radzie wiernie radzić będę; Konstytucyą 3 Maja jako grobem wolności i rzeczyptej będącą wszystkiemi siłami odwracać będę; władzy królów polskich rozszerzenia dopuszczać nie będę tychże przeciw wolnościom szlacheckim za sukcessyą tronu, za roszerzeniem władzy królów intrygować, namawiać lub machinować będą; przed konfederacyą i publicznością wydawać będę; na oderwanie najmniejszej cząstki kraju lub jego attynencyi pozwalać nie będę; wiarę świętą katolicką rzymską bronić będę; wolność i równość szlachecką utrzymywać i bronić będę; z adherentami Konstytucyi 3 Maja żadnego porozumienia się na zgubę rzeczyptej lub swobód ojczystych mieć niebędę; sądy

konfederackie według Boga, prawa i sumienia sądzić będę; recesu od konfederacyi czynić niebędę, póki rząd republikański się niewróci i póki konfederacya rozwiązana nie będzie; a od tej przysięgi mojej żadnego uwolnienia ani rozgrzeszenia od nikogo żądać nie będę; a chocby mi było od kogokolwiek ofiarowane, tedy go nieprzyjmę, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka jego. A ponieważ tak jw. marszałek przed jw. Janem Bończą Skarzyńskim podkomorzym ziemi naszej orderu s. Stanisława kawalerem, jako pierwszym w porządku urzędnikiem jako też jww. konsyliarza przed jw. marszałkiem takowe przysięgi wykonali, zaczym po wykonaniu takowych przysiąg wkładamy obowiązek na tegoż jw. marszałka wraz z jww. konsyliarzami, ażeby włożone i przyjęte aktem generalnej konfederacyi obowiązki wyżej wyrażone i niżej wyrazić się mające z największą usilnością wykonywali.

Sejm zaś niniejszy za sejm gwałtowny, wolnego narodu niegodny, na zgubę tylko rzeczyptej i poddanie jej pod króla czyniący, a zatym za sejm bezprawny deklarujemy, i wszystko to cokolwiek zrobił illegalnego, prawem i wolności przeciwnego za czcze ogłaszamy. Aże rzeczpta podbita i w rękach swych uciemiężycielów moc całą mająca, własnemi z niewoli dzwignąć się nie może siłami, nic jej innego niezostaje tylko [nieczytelne] się z ufnością do Wielkiej Katarzyny, która narodowi sąsiedzkiemu przyjaznemi i sprzymierzonemu i taką sławą i sprawiedliwością panuje; zabezpieczając się tak na wspaniałości tej wielkiej monarchini jako i na traktatach które ją z rzeczpatą wiążą. Żądania nasze są, aby rzeczpta udzielną, samowładną, niepodległą w granicach całą pozostała, bo od wieków nikomu podległą i czyją własnością, dziedzictwem niebyła, żądamy wolności narodowi naszemu przyzwoitej, bo w niej przokowie nasi od wieków żyli, bośmy się w niej porodzili i umierać chcemy. Żądamy spokojności wewnętrznej, trwałego z sąsiadem pokoju bo szczęśliwości, bezpieczeństwa, własności nie zamieszania wojen szukamy. Żądamy sobie utwierdzić rząd republikański bo do innego przywyknąć niezdołamy, bo inny niepokój i ruinę przynieść nam tylko może. To są nasze zamiary, te abyśmy dokonać zdołaki, dzielnej pomocy tej wielkiej monarchini używamy, która ozdobą i chlubą wieku naszego będąc, wzgardzają podłą zazdrością i chytremi podstępy, których zawody dzielność iej kruszy i niszczy, szczęśliwość narodu cenić umie i im pomocną podać rękę. Sprawiedliwość próśb naszych, świętość traktatów i sojuszów, które ją łączą z rzeczpatą a nadewszystko wielkość jej duszy pewną nam dają nadzieję nieinternowanej, wspaniałej, jednym słowem godnej jej dla nasz pomocy. Nie zostaje nam, tylko używać pozostałych w domach braci naszych i równą z nami miłością wolności tchnących, jako też i obłąkanych, aby idąc za przykładem naszym do naszej konfederacyi przystępowali. Bracia nasi, wołamy do was? Wznosimy ręce nasze do was za tą wspólną ojczyzną która ginie a którą wy zachować możecie, nie idzie tu o nas tylko,

zginiecie i wy, gdy rzeczpta ginąć będzie, pomnijcie, iż gdzie się sadowi tyrania, tam na czas zwlec zgon swój można, ale go nieuniknąć, później lub prędzej wszystko co tchnie wolnością pod ciężarem despotyzmu ujrzeć musi. Ten tedy akt generalnej konfederacyi my dygnitarze, urzędnicy, obywatele i rycerstwo ziemi łomżyńskiej w całym jego brzmieniu i rozciągłości, nic z niego niewyłączając przyjąwszy, w niego się wcielamy i wwięzujemy; przysięgę obywatelską przystępujący do konfederacyi przez generalną konfederacyą przepisaną a nam obywatelom przez jw. marszałka tu przytomnym i zgromadzonym zadyktowaną wykonywamy; pozostałym zaś w domach braciom naszym dla przystąpienia do aktu nienijszej konfederacyi naszej i wypełnienia przysięgi czas czteroniedzielny zamierzamy, a to pod karami przez konfederacyą generalną zamierzonemi około czego wszystkich obywatelów ziemi naszej uniwersałami przez jw. marszałka wydać mianemi, obwieszczonych mieć chcemy. A nieprzytomni teraz konsyliarze, ażeby na [nieczytelne] konfederackiej przysięgi dla konsyliarzów przepisane wykonali ostrzegamy. Że zaś wojska rzeczyptej w ziemi naszej konsystujące potrzebują opatrzenia w prowianty, a obywatel nieporządnym wydawaniem prowiaantów uciskanym niebył. Z tych przyczyn komisarzów rowiantowych po dwóch z każdego powiatu ustanawiamy i dla nich przysięgę następującą przepisujemy. Ja NN przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, jako w wydawaniu paletów na furoże dla wojska równą proporcyą względem każdego obywatela bez względu na przyjaciela, krewnego i bogatego lub ubogiego nienawiścią i zawziętością nieuwodząc się zachowam, uciązliwości żadnej nieuczynię i tej czynić jakimkolwiek sposobem obywatelowi ziemi łomżyńskiej i onego uszkadzaći pokrzywdzać niedopuszczę nad możność i sposobność obywatelską, wielości żądanych przez wojsko furożów nieprzyjmę ile aby dalej jak tylko dla wojska w ziemi łomżyńskiej lokowanego przystawiane niebyły, dostrzegać będę; o zagładę przystawiać mianych przez obywatelów furażów podług ceny jaka po miasteczkach na targach będzie, starać się będę. Pieniędzy za furaż, jeżelibym jakie do siebie odebrał, tych niezatrzymam, ale zaraz temu obywatelowi, za któregi furaż wypłacane im będą, oddawać będę i usługę moją wiernie i silnie dopełniając, we wszystkich okolicznościach do jw. marszałka i iżby konfederackiej ziemi łomżyńskiej referować się będę, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męga Jego.

I tychże komisarzów po wykonanej przez nich przysiędze na każdy powiat mianujemy ww. Stanisława Modzelewskiego i Mateusza Nowowieskiego nap powiat łomżyński,
Leona Grzymałę i Piotra [nieczytelne] na powiat zambrowski;
Stanisława Łubę i Michała Dąbrowskiego na powiat koliński;

Wincentego Zarembę i Mateusza Bartoryskiego na powiat ostrołęcki, którzy komisarze we wszystkich okolicznościach do jw. marszałka i iżby konfederackiej referować się ich układów i dyspozycyi słuchać powinni będą.

Tym sposobem akt nasz związkoey na obradzie dzisiejszej dopełniwszy, do akt miejscowych sposobem oblaty jw. marszałkowi podać zlecamy.

Działo się w Łomzie dnia 22 miesiąca 22 sierpnia 1792 roku.

Floryan Junosza Drewnowski stolnik i marszałek ziemi łomżyńskiej orderu s. Stanisława kawaler,

Michał Staniszewski chorąży ziemi łomżyńskiej, *manu propria*,

Marcin Krajewski kanonik katedralny płocki, officyał łomżyński kawaler orderu S. Stanisława *manu propria*,

Tomasz Staniszewski podczaszy ziemi łomżyńskiej konsyliarz *manu propria*,

Józef Godlewski B. ziem. łom. konsyliarz, m.p.,

Wiktoryn Wiszowaty podstoli ziemi łomżyńskiej i konsyliarz konfederacyi tejże ziem, m.p.,

St. Krajewski cześnik ziemi łomżyńskiej, mp.,

Tomasz Klicki łowczy ziemi łomżyńskiej konsyliarz, m.p.,

Tadeusz Szymon Bończa Skarzyński skarbnik ziemie łomżyńskiej, tejże ziemi konsyliarz *manu propria*,

Józef Skarzynski żupnik ziemi łomżyńskiej, *manu propria*,

Franciszek Wiszowaty szambelan JKMści, konsyliarz, *manu propria*,

Kazimierz Zaruski kapitan wojsk koronnych, konsyliarz, m.p.,

Ignacy Drewnowski starosta sulejowski, konsyliarz, m.p.,

Andrzej Klicki podsędek ostrołęcki, konsyliarz, m.p.,

Franciszek Wierzbicki kom. grodzki łomżyński i konsyliarz, m.p.,

Tomasz Boncza Skarzyński konsyliarz, m.p.,

Henrykk Drewnowski stolnikowicz i konsyliarz łomżyński, m.p.,

Ignacy Kisielnicki konsyliarz ziemi łomżyńskiej m.p.,

Franciszek Skrodzki konsyliarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej, m.p.,

Kazimierz Kulikowski sędzia grodzki ziemski i konsyliarz ziemi łomżyńskiej m.p.,

Jakub Żyznowski W.L. konsyliarz tejże ziemi, m.p.,

Jan Łempicki KZL i konsyliarz, m.p.,

Stanisław Stradomski konsylkiarz m.p.,

Maciej Maliszewski S. JKMci konsyliarz ziemi łomżyńskiej, m.p.,

Chryzostom Ołdakowski konsyliarz, m.p.,

Paweł Misztalewski m.p.,

Franciszek Ksawery Zaruski m.p.,

Damazy Krajewski konsyliarz m.p.,

Adam Podbielski konsyliarz m.p.,

Franciszek Ksawery Faszczewski M.Z.M. Konsylliarz m.p.,

Stanisław Łuba komisarz m.p.,

Michał Dąborwski komisarz m.p.,

Antoni Kołomyski m.p.,

Adam Jabłoński orderu s. Stanisława pisarz ziemi łomżyńskiej, m.p.,

J. Stempczyski, Franciszek Jakacki, m.p.,

Wincenty Zaremba komisarz prowiantowy ostrołęcki, m.p.,

Mateusz Bartoryski komisarz prowiantowy ostrołęcki, m.p.,

Jóżef Staniszewski, m.p., Leon Targoński m.p.,

Wojciech Staniszewski, m.p.,

Piotr Staniszewski, m.p.,

Stanisław Modzelewski komisarz m.p.,

Stanisław Supiński, m.p.,

Wojciech Babski m.p.,

Adam Trzaska

Paweł Nowowieski, m.p.,

Wojciech Modzelewski,

Bartłomiej Mrozowski,

Stanisław Bruliński sekretarz konfederacyi ziemi łomżyńskiej, m.p.

K.O.Ł 1792/5. 206/10 p. 134

Działo się w Łomży w Kancellaryi Konfederacyi ziemi łomżyńskiej powiatu tegoż we czwartek przed swiętem Narodzenia Maryi Panny to jest dnia 6 miesiąca września roku pańskiego 1792.

Floryan Iunosza z Dolecka Drewnowski stolnik ziemi łomżyńskiej

orderu s. Stanisława kawaler, konfederacyi wolnej tejże ziemi marszałek

Wszem w obec i każdemu z osobna komu otym widzieć należy a osobliwie jaśnie wielmożnym, wielmożnym jmc pp. dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu ziemi łomżyńskiej i powiatom do niej należącym, do publicznej wiadomości podając. Konfederacya wolna ziemi łomżyńskiej widząc obywatelów jednych obciążonych furażami a drugich nic nieprzykładających, na wyżywienie żołnierza rzeczyptej w granicach ziemi łomżyńskiej

konsystującego, i owszem spokojnie patrzących na ucisk współbraci swoich, chcąc zachować sprawiedliwość dla wszystkich mieszkańców tejże ziemi należącą, oraz unikając tego, aby żołnierz rzeczytej nie stał się przykrym i niemiłym obywatelowi, a obywatel jeden na drugiego przez arbitralne wybieranie furażów sposobem żołnierskim nie był skrzywdzony i ucisniony; zaraz w początkach zarządzeń swoich ułożyła proporcyonalny na obywatela, potrzebie żołnierza konsystującego odpowiadający prowiant, a to na jeden miesiąc i zaraz w pierwiastkowym uniwersale swoim doniosła przeswietnej ziemi o aktualnej wielości głów żołnierza, tudzież o wielości koni, na które prowiant ma być złożony. Co wszystko czyniła tym końcem, aby się wytłomaczyła całej publiczności, iż tego bez naglącej i koniecznej potrzeby nie przedsięwzięła. Że zaś manipulacya mających się dostawić furażów, bez ludzi do uskutecznienia rozrządzeń zdatnych obnijść się niemoże ziemia obrała komisarzów prowiantowych, a czynność ich konfederacyi ziemi łomżyńskiej podała. Obrani i przysięgli komisarze stanęli na pierwszej sessyi konfederacyi ziemi łomżyńskiej i oświadczyli, iż bez nagrody i zapłaty, tak przykrej i pracowityej posługi z opuszczeniem własnego gospodarstwa swojego sprawować niechcą. Konfederacyi przeto widząc nieodbitą potrzebę komisarzów, na skromną zapłatę onymże nagradzając usługi i bonifikując opuszczone gospodarstwo z każdego dziedzicznego dymu dóbr szlacheckich grosz jeden srebrny, a z każdego dymu dóbr królewskich i duchownych groszy srebrnych dwa przy dostawieniu furażu na zapłacenie osmiu komisarzom prowiantowy służyć determinowała, idąc w tej mierze torem i przykładem innych województw i ziem podobne urządzenie czyniących, i z tej sumy co kwartał *decursive* płacić komisarzom przyrzekła, nieprzywłaszczajac tej sumy na żadne potrzeby osób artykularnych ani szeląga, a tym bardziej na zysk tych, którzy do składu konfederacyi należą. Znając też osoby konfederayą ziemi łomżyńskiej składające, na jakie wystawieni są pociski, /za grosz srebrny komisarzom naznaczony/, od tych z któremi nie są w jednym rozumieniu albo od tych, których żądaniom dogodzić nie mogli; lecz na to otwarte czyny konfederyci będą skuteczną nie chętnym odpowiedzią, a wytłumaczenie się całej publiczności przekona tęż publiczność o najpoczciwszych i czystych zamiarach konfederacyi. Z tych powodów konfederacya ma za słodki obowiącek uwiadomić was przezacni obywatele, iż podług zaprzysiężonych taryf znajduje się w ziemi całej łomżyńskiej i jej powiatach w ogóle 12690 dymów, z tych dziedzicznych 5.647. Każdy więc komin dziedziczny szlachecki importujący grosz srebrny jeden, a każdy dym królewski i duchowny importujący groszy srebrnych dwa, złożą całkowitej sumy na rok na zapłacenie komisarzom prowiantowym 4584 złotych, którą dzieląc na ośmiu komisarzów dostanie się jednemu 573 złt. Za tę nagrodę komisarze obowiązani o swoim koszcie, jeżeli tego potrzeba będzie i okoliczności wyciągać będą, służyć

ziemie rok cały i z każdego szeląga za prowiant wziętego tudzież z prowiantów ścisły oddać rachunek. Otóż przezacni obywatele macie rachunek i tłomaczenie się konfederacyi z jej kroków i urządzeń, że żadnego grosza sobie nie przywłaszcza i przywłaszczać niebędzie, a za tym nie dajcie wiary tym, któ®zy usiłują podać w podejrzenie konfederacyą równych wam braci i współobywatelów, którzy ze swoich majątków równie jak i wy wszystkie ciężary ziemianskie dzwigają. Przez pierwszy uniwersał pod dniem 23 przeszłego miesiąca doniosła konfederacya ziemi łomżyńskiej o otwarciu sądów konfederackich, i jakowe sprawy do sądzenia jej są polecone; poniawia i terazniejszym uniwersałem, iż sądy ciągle i bez przerwy na wszystkie cztery powiaty w Łomzie odbywać będzie.

Jakowe zaś sprawy sądzić? Jakowe regestra sądowe mieć będzie? Jakim sposobem pozwy wydawane być powinny? I w jakim czasie od wydania pozwu, obywatel stawić się ma? Na to wszystko kładzie ordynacyą generalnej konfederacyi koronnej uniwersałem pod dniem 19 miesiąca czerwca w roku terazniejszym 1792 przez jw. Stanisława Szczęsnego Polockiego generała artyleryi koronnej generalnej konfederacyi koronnej marszałka, która za prawidło w sądownictwie ziemi łomżyńskiej służyć będzie, a jest w treści następującej.

O sądach pierwszej instancyi

1mo W sądach pierwszejinstancyi po wojewodztwach sądzić się tylko będą wielkie sprawy uczynkowetudziez ekspulsyjne po akcie konfederacyi generalnej to jest: po dniu 14 Maja rb popełnione, niemniej też sprawy *violatiae securitatis* w miejscach gdzie się sądy agitują.

2do Miejsca tym sądom pierwszej instancyi przez marszałków województw bezpieczne, raz obrane i obywatelom przez tychże marszałków obwieszczone, nie mają być odmienione.

3tio Regestra do sądzenia spraw i stosownie trzy do nich protokuły naznaczamy; pierwszy regestr taktowy, do którego należą wszystkie sprawy uczynkowe i kryminalne; drugi regestr ekspulcyjny; trzeci regestr *directi mandati*.

4to Komplet w tejże pierwszej instancyi do sądzenia najmniej z osób trzech złożony być ma, *pluritas* decydować będzie, a *paritatem* marszałek rozwiąże. Inkwizycye zaś i skrutynia wszelkie, jeżeli nie przez całą izbę, przynajmniej przez dwóch konsyliarzy czynione być mają.

5to Appelacye od sądów pierwszej instancyi do sądów generalnej konfederacyi jako ostatniej instancyi dopuszczone będą w sposobach, w których podług prawa sądy pierwszej instancyi do sądów najwyższych dopuszczać były powinne.

6to W sprawach zaś kryminalnych *etiam recentis criminis*, choćby strona nie appellowała, marszałkowie konfederacyi województwa pod odpowiedzialnością z osób w sądach

konfederacyi generalnej dekret sądu swego wraz z inkwizycyami po ostateczne osądzenie do sądów generalnej konfederacyi odeszlą.

O Formie pozwów

Pozwy w pierwszej instancyi mają być wydane pod imieniem marszałka konfederackiego województwa z dodatkami, że władzą i powagą konfederacyi województwa stawić się nakazuje w przeciągu niedziel dwóch na instancyą N.N. Ten jest przepis dla chcących mieć sprawy w pierwszej instancyi konfederacyi ziemi łomżyńskiej, i który wam przezacni obywatele podaję. A tak konfederacya ziemi łomżyńskiej dopełniwszy powinności swoich, sądzi być rzeczą konieczną przypomnieć obowiązki w pierwszym uniwersale zalecone, które pod ostrością praw każdemu obywatelowi wykonać należy. Żeby zaś ten uniwersał publicznej doszedł wiadomości, onże władzą mnie od konfederacyi ziemi łomżyńskiej powierzoną aby z ambon był publikowany i *via cursoria* od kościoła do koscioła odesłany wwjmksiężom proboszczom, plebanom i ich wikaryuszom, zalecam.

Działo się w Łomży na sessyi konfederacyi łomżyńskiej dnia 3 miesiąca września 1792 roku.

Floryjan Iunosza Drewnowski stolnik, konfederacyi ziemi łomżyńskiej marszałek, orderu S. Stanisława Kawaler.

Zgodno z aktami Brulinski K.Z. łomżyńskiej sekretarz *manu propria*

Oblat. Łom.
Ks. 247. f. 191

Działo się w Łomży w Kancellaryi Konfederacyi ziemiańskiej powiatu tegoż w poniedziałek po swięcie świętej Trójcy t.j. dnia 27 miesiąca maja roku pańskiego 1793. przyniusł do oblaty j.w. Tomasz Skarzynski podkomorzyc łomżynski

My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łomżyńskiej i powiatow do niej należących za uniwersałem j.k.m. w radze nieustającejpod dniem 6. mca maja w roku terazniejszym w Grodnie wydanym sejmiki przed sejmowe sejm ekstraordynaryjny poprzedzająca oznaczającym; do miasta Łomży jako na miejsce obradom naszym prawem oznaczone zgromadzeni z szedszy się do koscioła farnego prawem na odbywanie obrad naszych publicznych oznaczonego. Po za gajeniu sejmiku naszego przez j.w. Jana Bończe Skarzynskiego podkomorzego ziemie łomżynskiej orderu swiętego Stanisława kawalera do dalszych czynności sejmikowych przystąpilismy.

A najprzod uskuteczniając objasnienie i rozwiązanie wątpliwosci względem sejmikow dnia 11 mca Maja w roku terazniejszym przez najasniejszaą generalność do wojewodztw i ziem wydane j.w. Floryan Iunosza z Dolecka Drewnowski stolnik i konfederacyi ks. mazowieckiego ziemi łomżynskiej marszałek orderu swiętego Stanisława kawaler miejsce

marszałka zasiadł i wykonywając przepisy wyżej wyrażonego objasnienia j.ww. konsyliarzy miejsca assesorow zastępujących jako to

z powiatu łomżynskiego j.w. Tomasza Skarzynskiego podkomorzyca łomżyńskiego

z powiatu zambrowskiego j.w. Ignacego Iunonę Drewnowskiego starostę sulejowskiego

z powiatu kolinskiego jw. Antoniego Włodkowskiego komornika granicznego łomżynskiego

z powiatu ostrołęckiego jw. Stanisława Stradomskiego stolnikowicza bracławskiego

konsyliarzy konfederacyi ks. mazowieckiego ziemi łomżynskiej za assesorow wezwał, a tym sposobem uskuteczniwszy pierwiastkowe sejmiku obrządku z prawem i zleceniem najasniejszej generalnosci zgodne, do wyboru posłow na sejm następujący z ziemi naszej przystąpilismy. A lubo j.w. Drewnowski stolnik i marszałek konfederacyi łomżynskiejod przyjęcia funkcyi poselskiej wymawiał się i będąc jednemi całego zgromadzenia ustami do przyjęcia tejże funkcyi proszony nominowany i podany, za mąć dziękował, atoli będąc zaufani w cnocie i charaktrerze tego męża czwarty raz z ziemi łomżynskiej funkcyą poselską z zupełnym ukontentowaniem ziemi odprawującego, onegoż za posła pierwszego i j.w. Tadeusza Boncze Skarzynskiego skarbnika i konsyliarza konfederacyi ks. mazowieckiego ziemi łomżynskiej zdatnosci, cnoty i charakteru znanego za posła drugiego jednosłownie bez najmniejszego sprzeciwienia się obralismy uprosilismy i wyznaczylismy. Którym to j.ww. wyżej wyrażonym posłom naszym instrukcyą w następującej osnowie przepisujemy. Gdy wsmutnych ojczyzny naszej okolicznosciach wielorakie ratunku jej potrzeby i niezliczone ku opatrzeniu ogolnego rzeczyptej i szczegolnego obywatelow szczęscia wystawiają nam się widoki, niemożemy, tylko zalecic jww. posłom odnas na sejm wybranym, ażeby w powszechności cel dobra publicznego mający gorliwość swoją zastyrem roztropnosci kierując, wszystkie najodwrocenia nieszczęscia powszechne go łożyli starania.

Im są trudniejsze obowiązki przez nas na nich złożona, tym większy cnoty obywatelskiej w dopełnieniu ich okażą dowód, im ogulniejsze są zlecenia tym większą w niszczeniu przez wszystkie szczegoły całkowitej szczęsliwości dowiodą zręczność, im będą ważniejsze w ich urzędowaniu zdarzenia tym znakomitszą w trafnym ich rozwiązaniu od sprawiedliwej potomnosci zyskają chwałę; a czym bardziej szczerość chęci swoich do wykonania żaden naszych dobro publiczne w celu mających okażą tym naczulszą od wspoł obywatelow swoich zasłużą wdzięczność.

W tym ogolnym bacznosci na wszystkie potrzeby rzeczyptej zaleceniu, które jww. posłom zaprawidła w postępowaniu służyc mają, szczegolniejsze ich będą obowiązki od których żadne względy i żadne przełożenia uwolnic ich nie mogą i za których odstąpienie osobistej odpowiedzialnosci podpadac będą są następujące:

Religia swięta katolicka rzymska w Polsce panująca ktorej wyznawanie szczere i kosciołowi jej winneuszanowanie przodkow naszych licznym obdarzyło błogosławieństwem, o której chytra mędrkow wieku dzisiejszego nauka, słodycz pociechy w utrapieniu przyjemność życia wspołeczenstwie i pewność własności władodnych obyczajach podkopujące wieczorem i doczesnemu rodzaju ludzkiego szczęscia tamę założyc usiłuję aby w swiętosci i obrządkach swoich żadnego nie poniosła uszczerbku, wszystkiej swojej j.ww. posłowie użyją dzielnosci, niech przykłady szczęsliwego i sławą wiekami wysłużoną niedawno w Europie pierwszego narodu dzis cechą wzgardy religii oszpeconego i do ostatniej nachylonego zguby będą prawidłem obywatelow naszej ojczyzny. Niech się nad stanem swoim nieszczęsliwym zastanowią, niech w nidą w postac tej rzeczyptej jak jest rożny od tego, w jakim nam ją przodkowie nasi zostawili i niech polepszenia onej wszystkie widząc upadłe nadzieje o pomoc do ramienia ręki Najwyższego trafiają, ta jedna dzwignąc nas potrafi zapewne, ale prosna nasza bydz wysłuchaną niemoże, jeżeli wiary w tajemnicach Jego szczerą niepołożony ufnoscią i wszystkich w ojczyznie naszejnie użyjemy na ugruntowanie religii prawowiernej sposobow.

Raczą i to j.ww. posłowie mieć w pilnej uwadze że narod nasz sławny wiernoscią ku krolom swoim zawsze przy dostojenstwie ich i prerogatywach z wolnoscią zgodnych obstawał, tym samym i oni sposobem tak dla dzis nam łaskawie panujacego krola jako i dla nastepcow jego bezpieczenstwo uszanowanie wierność iposłuszenstwo w tym wszystkim co się prawu i prerogatywom wolnej rzeczyptej sprzeciwiac nie będzie, jak najmocniej i najuroczysciej zabezpieczą.

Nieprzepomną nie mniej na swiętość własności każdego stanu i obywatela, ta twierdza wiary publicznej trzeba żeby pod żadnym pozorem zachwiana nie była, niech każdy obywatel jakiegokolwiek stanu i kondycyi pewny losu swojego miłej kosztuje spokojności i niech w domowym zaciszu smakuje bez trwogi wtrwałym używaniu tego co mu czyli do przodkow wspadku czyli od rządu w nadaniu jest do dzierżenia wskazane.

Wielorakie kraju naszego od lat 29^{ciu} obywatelow panstwa rzeczyptej ciążące, gdy coraz więcej podatkowania sposobności odejmują zastanawiać będą j.ww. posłow którzy wszelkiej na to użyją usilności ażeby prożne wydatki skarb publiczny niszczące nie tylko powiększone niebyły, ale owszem z największą lubo przecież przyzwoitą oszczędnoscią umiarkowane zostały niech obywatel udzielając części majątku swojego przekonanym zostanie, że od niego niewięcej rząd wymaga, nadto co do zabezpieczenia wewnętrznego mieszkancow i nadgrody pomiarkowanej osob do usługi krajowej użytych nie odbicie potrzeba.

Będzie również prawidłem j.ww. posłow ażeby wszelkiego rodzaju wydatki niepierwej ustanowione były, aż się w pewności dochodow i możnosci wypłacania onych zabezpieczą do tych dopiero należeć będzie siłę krajową opatrzenie wewnętrznych potrzeb, zgoła wszystkie stosować opłąty z baczną a to pilnoscią aby obywatel a podatku dawniej opłaconym raczej oszczędnym nie zas obciążonym został.

Prerogatywy stanu szlacheckiego swobod ojczystych twierdza wpierwszym ma bydz j.ww. posłow staraniu, ażeby potomkowie tych poprzednikow którzy rzeczptą wskrzesili, którzy wylewem krwi swojej granica jej rozszerzali, którzy koscioła i tronu dostojenstwa zawsze bronili, od uszczuplenia praw i wolnosci swojej na zawsze ubezpieczeni zostali, i żeby onym samym władza prawodawcza i wykonywana bez wpływu do niej innych stanow powierzona od wiekow udzielnie nazawsze ugruntowaną została.

P6102717 Przychylic się zaśraczą do tego, ażeby stan miejski w miastach rzeczyptej obsiadły, pod opieką rządu będący własność swoją zapewnioną, sprawiedliwość prędką i scisłą bezpieczenstwo osob i majątku ugruntowane i pomoc do rozkrzewienia handlu irękodzieł mając, w słodkiej pod rządem polskim kosztował spokojności, z tego powodu gdy część rządowa handel i związku z sąsiedzkiemi przyjaznemi potencyami dla ogolnego dobra ojczyzny najistotniej jest potrzebna, j.ww. posłowie o uskutecznienie tych artykułow swojej dołożą usilności.

Nie należy pobudek przyzwoitej ludzkosci ktorej zamiarem istotne anie idealne szczęscie człowieka bydz powinno, ażeby stan rolniczy część ludu najoczewistsze krajowi przynosząca pożytki, łagodnego nad sobą do [nieczytelne] miała panowania, w którym lubo dziedzice uszczyplonej od rządu wżaden sposób mieć nie mogą władzy, obowiązani przecież bydz powinni, aby tam gdzie umowy i kontrakty między niemi i ich włoscianami zaszły, do dotrzymania ich przymuszonemi byli, oco jww. posłowie nalegac mają od nas zlecenie.

Nakoniec we wszystkich zdarzyc się mogących przypadkach które albo dobra rzeczyptej albo odwrocenie lub też umniejszenia złego dla niej tykac się będą; obywatelska gorliwość naszali rosądku ważona, jako szczególnie w publicznych interesach skutek dobry przynieść mogące wszystkie j.ww. posłow kierowac będzie kroki.

Niemogło nie więcej sciagnąc na cały kraj najokropniejszej klęski jak deklarowania się bankierow zabanrutow ktorzy całą swą usilność obracają na to, aby odpowiedzialność na czas jak najdłuższy oddalili i tym końcem sądy nadzwyczajne z umieszczeniem u nich okoliczności szczegolnych dlanich przychylnych. Kredytoromzas ostatnią zgubą majątkow ich grożących po wyrobkach legalizacye nieprawne i niesprawiedliwe tranzakcye w regułach

sądu po umieszczali, zgoła zabrawszy majątek obywatelom krokami nieprzyzwoitemi kredytorow swoich w stanie najopłakańszym i najsmutniejszym zostawili.

Zaczem wkładamy obowiązek na jww. posłow ziemi naszej azeby oni ten ucisk iupadek obywatelow w najobszerniejszych wyrazach stanom przełożyli, i o dokładną sprawiedliwość prosili, dla czego będą obstawać przy tym ażeby te wszystkie komisye przez tychże bankrutów powyrabiane, skasowane i uchylone były, a na miejsca ich sąd prosty zwłoki nieczyniący z osob przez tych że bankierow i kredytorow podanych składac się mający był wyznaczony. Bankierowie zas bankrutujący ażeby *non attenta conditione aut status* na własnych osobach, tudzież ich buchalterowie aresztowani byli i zaresztu odpowiadali.

Gdy wielebni księża Piarowie z ustanowienia swojego przeznaczeni są do dania edukacyi młodzieży krajowej i też zgromadzenie tak ludzkiemu rodzajowi potrzebne przez zwierzchność krajową jest wprowadzone do miasta Łomży do Kollegium i kościoła po jezuickiego a my obywatele ziemi łomżynskiej z ukontentowaniem naszym patrzemy na wzrastającą młodzież pod ich dozorem i edukacyą będącą i jestesmy widocznemi swiadkami cnotliwej pracy około edukowania dzieci i krewnych naszych przez tychże wielb. Księży piarow łożonej.

Zaczem zalecamy jak najuroczysciej jww. posłom ziemi naszej ażeby o utwierdzenie ich funduszu przy którym aktualnie zostają tudzież o utwierdzenie ich przy kosciele kollegium i szkołach po jezuickich jak najmocniej starali się.

Których *activitati [nieczytelne]* poleciwszy powinną jmociww. sercach naszych zapodjętą usługę zapisujemy wdzięczność i tę uchwałę naszą sejmikową wybor posłow i przepisaną dla nich instrukcyą w sobie zawierającą j.ww. marszałkowi koła naszego rycerskiego i asesorom podpisac i do ksiąg konfederacyi ziemi łomżynskiej podac zlecilismy.

Działo się w kosciele farnym łomżynskim dnia 27 mca maja 1793 roku.

Floryan Junosza Drewnowski stolnik i konfederacyi ziemi łomżynskiej tudzież koła sejmikowego marszałek O.S.S.K.

Tomasz Boncza Skarzynski podkomorzyc i konsyliarz konfederacyi ziemi łomżynskiej asesor powiatu łomżynskiego m.p.

Ignacy Drewnowski starosta sulejowski konsyljarz konfederacyi ziemi łomżynskiej asesor z powiatu zambrowskiego m.p.

Antoni Włodkowski komornik graniczny ziemi łomżynskiej i konsyljarz konfederacyi ziemi tejże asesor z powiatu kolenskiego m.p.

Stanislaw Prus Stradomski stolnikowicz bracławski konsyljarz konfederacyi ziemi łomżynskiej asesor z powiatu ostrołęckiego m.p.

Lom. *Obl.* 247 f. 223

Działo się w Łomży dnia osmego mca wrzesnia roku pańskiego 1793.

My konsyliarze skonfederowanej ziemi łomżyńskiej przez tęż konfederacyą do rozłożenia pieniędzy za prowiant i furaż wojsku rosyjskiemu dawany odebranych i na ziemie łomżynską zapłaconych wyznaczeni na dzień dzisiejszy do Łomży zjechawszy się niniejszy dyspartyment uczyniliśmy za wydaną mąkę od całej ziemi łomżyńskiej kor. 6397. cwi. 3 gor. 3. za krup korcy 589 gor. 5. kwaterek 3. za owsa kor. 3451 cw. 2 gor. 7. za siana pudow 12255 funt. 35 odebrali jww. delegowani z kasy rosyjskiej Zl. pol. 79197 gr. 19. z tej ogulnej summy na kancelarią rosyjską za ekspedycją dali ciż jww. delegowani Zl. 400. za siana z magazynu ziemi łomżyńskiej wziętego pud. 2443. fun. 35. rachując pud po gr. 15 odtrąciło się od tejże ogolnej summy zl. pol. 1221 gr. 27. która to summa dotejże kasy magazynowej dla wojska krajowego za prowiant i furaż dawany jest złożona. Po odtrąceniu dwoch takowych summ zostaje zł. 77575 gr. 22. Które między obywatelow podzielone być mają. A że nierowno wszystkie dymy prowiant i furaż dawały jako z regestrow i taryf przez komisarzy złożonych okazało się, zaczym ta pozostała summa na dymy dzieloną być nie mogło, wypadało więc taką układac cenę kto raby wyrównywała summie z kasy rosyjskiej wziętej za prowiant i furaż przez ziemię łomżynską dany a ta jest następująca … wydanej mąki korcy 6397. cw. 3. gor. 3. rachując korzec po zł. 8. wypada zł. 57182. gr. 22 za krup korcy 589 g. 5. rachując korzec po zł. 13. zł. 7659 za owsa kor. 3451 cw. 2. gor. 7. rachując korzec po zł. 4. wypada zł. 13806. gr. 26. za siana pudow 9812 po odtrąceniu 2443 pud. 35 fun. z magazynow wziętych rachując pud po gr. 15. wypada zł. 4906. razem summy takowe zebrawszy wypada zł. 77554. gr. 18. pozostaje jeszcze zł. pol. 21. gr. $3^{1}/_{2}$ które że na tak drobne części podzielonemi byc niemogą przeto się w kasie obrachunku na całą ziemię dlo łatwiejszego i prędszego oddania obywatelom pieniędzy, tęż summę na powiaty podług wielosci wydanego prowiantu i furażu rozkładamy, który to rozkład jest następujący:

Na powiat łomżynski należy się za mąki korcy 1582 gor. 6. kwaterek $2^{1}/_{2}$ korzec licząc po zł. 8. Zł. 12657 gr. 16 za krup kor. 145 cw. 2 gor. 6. kwartet 3 korzec licząc po zł. 13. zł. 1894. denar 3. za owsa korcy 800 cw. 2 gor. 6. korzec licząc po zł. 4. wypada 3202 gr. 2. den. 9 za siana pudow 2291. licząc pud jeden po gr. 15. wynosi zł. 1145 gr. 15. summa ogolna na cały powiat łomżynski za prowianty, furaż wojsku rosyjskiemu dawany wynosi zł. pol. 18899. gr. 22. den. 12.

Na powiat zambrowski należy się za mąki korcy 1254. cw. 2. gor. 4. kwaterek $2^1/_2$ korzec licząc po zł. 8. zł. 10037. gor. 1. den. 12. za krup korcy 115 cw. 2 gor. 3 korzec licząc po zł. 13 zł. 1502 gr. 22. den. 12. za owsa korcy 699. cw. 1. gor. $3^1/_2$ korzec licząc pod zł. 4. zł. 2797. gr. 12. den. 2 za siana pudow 1951. licząc pud. po gr. 15 wypada zł. 975 gr. 15. summa na cały powiat zambrowski zł. 15312. gr. 21. den. 8.

Na powiat kolinski należy się za mąki korcy 1320 cw. 3. gor… kwaterek $3^1/_2$ korzec licząc po zł. 8 zł. 10556. gr. 13. den. 15. za krup korcy 121 cw. 2. gr. 5. kwart. 2 kwaterek 1. licząc korzec po zł. 13. zł. 1581. gr. 21. den. 13. za owsa korcy 727. g. $3^1/_2$ licząc korzec po zł. 4. zl. 2908. gor. 12. den. 2. za siana pudow 2019 licząc pud po gr. 15. zł. 1009. gr. 15. summa na cały powiat kolinski wynosi zł. 16066. gr. 2. den. 12.

Na powiat ostrołęcki należy się za mąki korcy 2240. gor. 6. kwart. 3. kwat. 2. licząc korzec po zl. 8 zł. 1792. gr. 20. den. 10. za krup korcy 206. gor. 6. kwaterkę 1. licząc korzec po zł. 13. zł. 2680. gr. 18. den. 12. za owsa korcy 1224. cw. 2. gor. 2. licząc korzec po zł. 4 zł. 4898. gr. 6. den. 9. za siana pudow 3551 pud po gr. 15. zł. 1775 gr. 15. summa na cały powiat ostrołęcki wynosi zł. 27276 gr. 1. den. 13.

Summa wszystkich powiatow w jedno złączonych wynosi ogulną summę powyższą na całą ziemie przypadającą po odtrąceniu na ekspens kancelarii rosyjskiej zł. 400 za siana 2443 pudow, funtow 35. licząc po gr. 15. zł. 1221 gr. 27 z magazynow wzięta, tudzież pozostałą kwotę podzielic się nie mogącą zł. 21. gr. $3^1/_2$ do kasy magazynowej złożoną zł. pol. 77554 gr. 18. den. 9.

Niniejszy dyspartyment podług którego każdy dym w proporcją wielości danego prowiantu i furażu ceną wyżej oznaczoną za okazanem kwitem i umiejszczeniu w taryfie przez komisarzow prowiantowych sporządzonej zapłatę swoją odebrac powinien konfederacyi miejscowej okazujemy i rękami naszemi podpisujemy.

Ignacy Drewnowski starosta sulejowski marszałek koła ziemi łomżyńskiej zastępca mp.

Maciej Maleszewski S.I.K.M.K.K.Z.Ł. m.p.

Jakob Żyżnowski K. i K.K.Z. m.p.

Obl. Lom. 247 f. 307

Działo się w Łomży w kancelarii ziemiańskiej dnia 28 mca roku pańskiego 1794. przyniosł do oblaty j.w. Ignacy Junosza Drewnowski starosta sulejowski koła rycerskiego marszałek

My urzędnicy, dygnitarze i całe rycerstwo ziemi łomżynskiej i powiatów do niej należących, stosując się do prawa na sejmie niedawno zeszłym grodzienskim o sejmikach ustanowionego, nie mniej do uniwersału j.k.m.p.n.m. za zdaniem rady nieustającej przy boku

jego będącej, pod dniem 7 mca stycznia w roku terazniejszym do wojewodztw i ziem wydanego na dzień 20 lutego w roku terazniejszym do miasta wolnego Łomży sejmikom ziemi naszej przeznaczonego zjechalismy, a zszedłszy się do kościoła parafialnego o godzinie 9 rannej obrady nasze zaczelismy, ktore obrady czyli sejmik jw. Jan Boncza Skarzynski podkomorzy ziemi łomżynskiej orderu świętego Stanisława kawaler, pierwszy w porządku urzędnik nasz zagaił, po ktorem zagajeniu jednomyslnemi głosami w. Ignacy Junosza Drewnowski starosta sulejowski za marszałka ww. zas Ksawery Faszczewski miecznikowic … Ignacy Modzelewski komornikowicz zambrowski Joachim Łętkowski Wawrzyniec Wądołowski Mateusz Czartoryjski Bonifacy Krajewski za assesorow *nomie contra dicente* wybranemi zostali, po ktorym jednomyslnym ciż ww. marszałek i asesorowie przed j.w. Skarzynskiem podkomorzym łomżynskim kawalerem orderu s. Stanisława sejmik zagajającym przysiegą prawem dla marszałka i asesorow przepisaną wykonali: po ktorej wykonanej po przeczytaniu prawa o sejmikach i uniwersału j.k.m. do obioru sędziow ziemskich przystąpilismy; których iako to ww. Wiktoryna Wiszowatego podstolego, Tomasza Klickiego łowczego, Jana Wądołowskiego miecznika łomżyńskich, Henryka Drewnowskiego stolnikowi cza łomżynskiego, Stanisława Badowskiego regenta zambrowskiego jednomyslnoscią bez żadnej opozycji a w. Ksawerego Zaruskiego wojszczyca łomżyńskiego większoscią głosow sekretnych obralismy, ktorzy to ww. sędziowie ziemscy wyżej wyrażeniu przez nad obrani, przysięgę prawem przepisaną w obecnosci całego obywatelstwa przed j.w. marszałkiem wykonali. Po ktorych obraniu, obrania komornikow ziemskich przystąpilismy, na ktory urząd ww. Nikodem Duchnowski i Antoni Grzymała jednomyslnie a zas ww. Jan Kotowski, Ignacy Drewnowski, Augustyn Wierzbowski, Antoni Włodkowski większoscią głosow sekretnych ibranemi zostali i przysięgę prawem przepisaną przed j.w. marszałkiem wykonali. Po uskutecznieniu za tym wyboru sędziow i komornikow, do obrania pisarza sądowego przystąpilismy, a ze spor o funkcyą pisarską między w. Jozefem Staniszewskim, a urodzonym Stanisławem Tyszką zachodził, zaczym do wotowania przez sekretne wota przystąpilismy, a [nieczytelne] wotowaniu urd. Stanisław Tyszka mający wotow 128 od pretensji do urzędu pisarstwa sądowego odstąpił, zaczym po odstąpieniu jego w. Jozef Staniszewski do funkcyi pisarza sądowego ziemskiego łomżyńskiego jednomyslnoscią obrany został i przysięgę na urząd pisarski przed j.w. marszałkiem natychmiast wykonał. Postępując dalej torem prawa, dalszą elekcją urzędnikow przypisującego, do obrania ww. regentow przystąpilismy, i na też urzędy ww. Tomasz Wierzbickiego do kancelarii łomżenskiej, Stanisława Modzelewskiego do kancelarii zambrowskiej, Leona Grzymałe do kancelarii kolenskiej, Pawła Misztalewskiego do kancelarii ostrołęckiej, za regentow jednomyslnoscią

wybraliśmy ktorzy to wybrani ww. regenci przysięgą prawem sobie przepisaną przed j.w. marszałkiem natychmiast wykonali, a po wykonanej stosownie do prawa ażeby natychmiast rząd w kancelariach objeli onychże obowiązaliśmy. Wykonawszy czynności wyżej wyrażone do wyboru komisarzow porządkowych ziemi łomżynskiej przystąpilismy i tychże komisarzow jako to ww. Franciszka Zmijewskiego przeszłego pisarza ziemskiego zambrowskiego, Mateusza Czarnka szambelana j.k.m. orderu s. Stanisława kawalera, Andrzeja Klickiego podwojewodziego łomżyńskiego, Ignacego Kisielnickiego łowczyca łomżyńskiego, Franciszka Wiszowatego, Macieja Maleszewskiego, Łukasza Starzynskiego szambelanow j.k.m., Stanisława Stradomskiego stolnikowicza bracławskiego, Jozefa Kramkowskiego cześnikowicza podlaskiego jednomyślnością wybraliśmy. Ktorzy jako to ww. Andrzej Klicki podwojewodzi, Franciszek Wiszowaty i Łukarz Starzynski szambelanowie j.k.m. jako przytomni na sejmikach natychmiast przysięgę przed j.w. marszałkiem wykonali. Ww. zas Franciszek Zmijewski, Mateusz Czarnek, Ignacy Kisielnicki, Maciej Maleszewski, Stanisław Strademski, Jozef Kramkowski takową przysięgę prawem przepisaną przy zaczęciu komisyi porządkowej wykonac są obowiązani.

Takowym sposobem co do obioru wszystkich urzędnikow ziemi łomżynskiej prawem ustanowionych, obrady nasze sejmikowe zakończyliśmy. Rozległosc ziemi naszej łomżynskiej z 4^{ch} powiatow składającej się gdy szczególniejszej wymaga po nas bacznosci ażeby sprawiedliwość dokładna i prędka obywatelom oddawana była, a ta dla małej liczby sędziow i komornikow żadnym sposobem dopełniono bydz nie może nadto sądzenie się sądow w samej tylko Łomzie, bez alternaty w powiatach jest dla obywatelow, tak dla dalekich, jako też nieprzebytych przepraw niedogodne i uciążliwe. Zaczym wzięliśmy przez siebie srodek ażeby najmiej krol [nieczytelne] z radą najwyższą narodową tak ułatwienie alternat sądzenia sadow po powiatach, jako też pomnożenie urzędnikow egzekutoryalnych ułatwic raczył i tym koncem uprosiliśmy j.w. Floryana Junosze Drewnowskiego stolnika ziemi łomżynskiej orderu s. Stanisława kawalera i w. Tomasza Staniszewskiego podczaszego łomżynskiego których do najas. krola jm. i najwyższej rady narodowej delegujemy, ażeby oni jako delegowani od ziemi naszej w okolicznosciach wyżej wyrażonych alternaty sądow i pomnożenia komornikow wszystkie przyczyny przełożywszy, o uskutecznienie żądan naszych starali się. Ktore to laudum j.w. marszałkowi i ww. asesorom podpisac i do akt publicznych sposobem oblaty podac zlecamy.

Działo się w Łomży w kościele farnym pod tytułem s. Michała dnia 27. mca lutego 1794 roku.

Ignacy Drewnowski starosta sulejowski marszałek sejmiku łomżynskiego m.p.

Franciszek Ksawery Faszczewski sejmiku łomżynskiego asesor m.p.

Ignacy Modzelewski sejmiku łomżynskiego asesor m.p.

Wawrzyniec Wadołowski sejmiku łomżynskiego asesor m.p.

Mateusz Czartoryski asesor sejmiku łomżynskiego m.p.

Bonifacy Krajewski asesor sejmiku łomżynskiego m.p.

Joachim Łętowski sejmiku łomżynskiego asesor m.p.

obbl. Lom.
247.fol. 275.

Działo się w Łomży w kancelaryi
ziemianskiey dnia 28 mca lutego roku
panskiego 1794. przyniusł do oblaty
Ignacy Junosza Drewnowski
starosta sulejowski
koła rycerskiego marszałek.

Uskuteczniając ustawy rządowe po sejmikach obioru urzędnikow prawem wyszczegolnionych sejmik gospodarski odprawic nakazujące. My dygnitarze urzędnicy i rycerstwo ziemi łomżynskiej oraz powiatow do niej należących na sejmik gospodarski zgromadzilismy się pod laską j.w. Ignacego Junoszy Drewnowskiego starosty sulejowskiego marszałka na pierwszych sejmikach jednomyslnoscią obranego i ww. asesorow

Franciszka Ksawerego Faszczewskiego miecznika mielnickiego,

Ignacego Modzelewskiego komornika zambrowskiego,

Joachima Łętowskiego burgrabiego zambrowskiego,

Wawrzenca Wądołowskiego,

Mateusza Czartoryjskiego komornika łomżynskiego,

Bonifacego Krajewskiego

przez nas obranych do czynnosci sejmiku gospodarskiego przystąpilismy. A najprzud czyniąc zadosyc prawu pod tytułem urządzenie komisyom porządkowych, podzielic kommisarzow na czas zasiadania nakazującemu takowy podział ustanawiamy, to jest: komplet pierwszy j.ww.

Franciszek Zmijewski pisarz przeszły ziemski zambrowski,

Mateusz Czarnek szambelan j.k.m. orderu s. Stanisława kawaler

i Jozef Kramkowski czesnikowicz podlaski.

Komplet drugi wwi.

Andrzej Klicki podwojewodzi ostrołęcki,

Franciszek Wiszowaty szambelan j.k.m.

Stanisław Stradomski stolnikowicz bracławski.

Komplet trzeci ww.

Ignacy Kisielnicki łowczyc wiski,
Łukasz Starzynski szambelan j.k.m.
i Maciej Maliszewski szambelan j.k.m.
Powtore dopełniając prawo pod tytułem wyżej wyrażonym pod artykułem pierwszym liczbą pierwszą ustanowione dla urodzonego pisarza komisyi porządkowej pensyi rocznej zł. pol. tysiąc [nieczytelne] N 1000. z proweniencyi szelężnego determinujemy potrzecie. Ponieważ ziemia łomżynska wydała prowianty na brygadę w. Madalinskiego w ziemi łomżynskiej konsystującą i tenże w. brygardyer zapłacić wydany prowiant przez listy oswiadcza komisya zas porządkowa podług prawa nie prędzej jak dnia 15 Kwietnia roku terazniejszego z mocy wyraznego prawa reasumowac się będzie zaczym aby obywatel ukrzywdzonym nie był zlecamy jchm. pp. komisarzom do wydania paletow na prowianty wyznaczonym, ażeby oni jak najprędzej obywatelow obwiescili, a po obwieszczeniu z komendami kwity obrachowali, po obrachowaniu ktorych pieniądze za prowiant należące od tejże brygady w. Madalinskiego odebrali i obywatelom tenże prowiant składającym, wiele komu należyc się okaże oddali, a regestra tak wydanych prowiantow jako też odebranych i oddanych obywatelom pieniędzy w komisyi porządkowej po zaczęciu onej złożyli. Ktore to Laudum marszałkowi i ww. asesorom podpisac i do akt publicznych sposobem oblaty podac zlecamy. Działo się w miescie Łomży w kosciele farnym pod tytułem s. Michała dnia 28 mca. lutego 1794.
Ignacy Junosza z Dolecka Drewnowski starosta sulejowski marszałek sejmu gospodarskiego ziemi łomżynskiej
Franciszek Ksawery Faszczewski sejmu gospodarskiego ziemi łomżynskiej assesor m.p.
Mateusz Czartoryski komornik ziemi łomżynskiej sejmiku gospodarskiego asesor m.p.
Ignacy Modzelewski sejmiku ziemi łomżynskiej asesor
Joachim Łętowski burgrabia grodzki zambrowski sejmiku gospodarskiego ziemi łomżynskiej asesor m.p.
Wawrzyniec Wądołowski sejmiku gospodarskiego ziemi łomzynskiej asesor m.p.
Bonifacy Krajewski sejmiku łomżynskiego asesor m.p.